

Kuopion aikuislukion aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelma 2021

ILTAOPISKELU
–ei pöllömpää

Nimi	Kuopion aikuislukion aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelma 2021
Kunta	Kuopio
Hyväksymispäivämäärä	18.5.2021
Pdf luotu	26.4.2021

SISÄLTÖ

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö.	1
1.1. Opetussuunnitelman laatiminen.	1
1.2. Opetussuunnitelman sisältö.	2
2. Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta.	3
2.1. Tehtävä.	3
2.2. Arvoperusta.	3
3. Opetuksen toteuttaminen.	5
3.1. Opintojen rakenne.	5
3.2. Oppimiskäsitys.	7
3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät.	7
3.4. Toimintakulttuuri.	9
3.5. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys.	13
4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen.	17
4.1. Ohjaus.	17
4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki.	24
4.3. Opiskeluhoito.	27
4.4. Turvallinen opiskeluympäristö ja työrauha.	27
4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä.	28
5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi.	31
5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa.	31
5.2. Opintojakson arviointi.	32
5.2.1. Numeroarvosanat ja suoritusmerkinnät.	32
5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot.	33
5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi.	34
5.2.4. Opinnoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa.	34
5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen.	34
5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi.	36
5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi.	36
5.4. Lukion oppimäärän suoritus.	38
5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus.	39
5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot.	39
5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat.	42
5.7.1. Oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet.	42

5.7.2. Arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet.	43
5.7.3. Arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen.	43
5.7.4. Arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen.	43
5.7.5. Kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt.	43
5.7.6. Hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä.	43
5.7.7. Opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti.	44
5.7.8. Opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely.	44
5.7.9. Todistusten ulkoasu.	44
6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt.	45
6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet.	45
6.2. Laaja-alainen osaaminen.	46
7. Oppiaineet.	50
7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI).	50
7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1).	51
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1).	53
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2).	55
Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3).	56
Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4).	57
Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5).	58
Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6).	60
Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7).	61
Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8).	62
Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9).	64
Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10).	65
Tekstien tulkinta 2, 2 op (ÄI11).	66
Kirjoittamisen tueksi, 2 op (ÄI20).	68
Kielenhuolto, 1 op (ÄI21).	69
7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6).	69
Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21).	73
Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22).	74
Vuorovaikutus 1, 1 op (S23).	75
Kirjallisuus 1, 2 op (S24).	76
Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25).	77

Kirjoittaminen 1, 1 op (S26).	78
Vuorovaikutus 2, 1 op (S27).	79
Kirjallisuus 2, 2 op (S28).	80
Vuorovaikutus 3, 2 op (S29).	81
Kirjoittaminen 2, 2 op (S210).	82
Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211).	83
7.2. Biologia (BI).	84
Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1).	86
Ekologian perusteet, 1 op (BI2).	88
Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3).	90
Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4).	92
Ihmisen biologia, 2 op (BI5).	94
Bioteknikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6).	96
Biologian kertaus, 2 op (BI7).	98
7.3. Elämänkatsomustieto (ET).	99
Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1).	102
Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2).	103
Kulttuurit, 2 op (ET3).	104
Katsomukset, 2 op (ET4).	105
Uskonnot ja uskonottomuus, 2 op (ET5).	106
Tulevaisuus, 2 op (ET6).	108
Kohti ylioppilaskirjoituksia ja jatko-opintoja, 2 op (ET7).	109
7.4. Filosofia (FI).	110
Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1).	112
Etiikka, 2 op (FI2).	113
Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3).	115
Totuus, 2 op (FI4).	117
Filosofian kertaus, 2 op (FI11).	119
7.5. Fysiikka (FY).	119
Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1).	121
Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2).	123
Energia ja lämpö, 2 op (FY3).	124
Voima ja liike, 2 op (FY4).	125
Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5).	127
Sähkö, 2 op (FY6).	128
Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7).	130
Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8).	131
Fysiikan kertaus, 2 op (FY9).	132

7.6. Maantiede (GE).	133
Maailma muutoksessa, 2 op (GE1).	136
Sininen planeetta, 2 op (GE2).	138
Yhteinen maailma, 2 op (GE3).	141
Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4).	143
Maantieteen kertaus, 2 op (GE5).	146
7.7. Historia (HI).	146
Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1).	149
Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI2).	151
Kansainväliset suhteet, 2 op (HI3).	153
Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4).	154
Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5).	157
Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6).	158
Historian kertaus, 2 op (HI7).	160
7.8. Kemia (KE).	161
Kemia ja minä, 1 op (KE1).	164
Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2).	165
Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3).	167
Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4).	168
Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5).	169
Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6).	170
Kemian kertaus, 2 op (KE7).	172
7.9. Uskonto (KT).	173
7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1).	175
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1).	175
Maailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2).	176
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3).	177
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4).	179
Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5).	180
Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6).	181
Kohti ylioppilaskirjoituksia ja jatko-opintoja, 2 op (UE7).	183
7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2).	184
Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1).	184
Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2).	184
Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3).	185
Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4).	186
Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5).	187

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6).	187
7.10. Kuvataide (KU).	188
Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1).	188
Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2).	190
Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3).	193
Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4).	195
7.11. Liikunta (LI).	197
Oppiva liikkuja, 2 op (LI1).	197
Aktiivinen elämä, 2 op (LI2).	199
Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3).	200
Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4).	202
Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5).	203
7.12. Matematiikka (MA).	204
7.12.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA).	206
Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2).	206
Geometria, 2 op (MAA3).	207
Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4).	209
Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5).	210
Derivaatta, 3 op (MAA6).	212
Integraalilaskenta, 2 op (MAA7).	213
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8).	215
Talousmatematiikka, 1 op (MAA9).	216
3D-geometria, 2 op (MAA10).	218
Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11).	219
Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12).	221
Pitkän matematiikan keskeisten sisältöjen kertaus, 4 op (MAA13).	222
Lukiomatematiikan perusteet ja teknisiä apuvälineitä, 2 op (MAA19).	223
7.12.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB).	224
Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2).	224
Geometria, 2 op (MAB3).	225
Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4).	227
Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5).	228
Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6).	230
Talousmatematiikka, 1 op (MAB7).	231
Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8).	233
Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9).	234

Lyhyen matematiikan keskeisten sisältöjen kertaus, 2 op (MAB10).	236
Tukea lyhyen matematiikan opintoihin, 2 op (MAB11).	237
Matematiikkaa AMK-opintoihin tähtääville, 2 op (MAB12).	238
7.12.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY).	238
Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1).	238
7.13. Musiikki (MU).	240
Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1).	240
Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2).	242
Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3).	243
Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4).	245
7.14. Psykologia (PS).	247
Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1).	249
Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2).	251
Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3).	254
Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4).	256
Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5).	259
Kohti ylioppilaskirjoituksia, 2 op (PS6).	262
7.15. Terveystieto (TE).	263
Terveys voimavarana, 2 op (TE1).	263
Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2).	265
Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3).	266
Terveystiedon kertaus, 2 op (TE4).	268
7.16. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU).	269
7.16.1. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1).	273
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11).	273
Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12).	275
Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13).	276
Ympäristömme, 2 op (RUB14).	277
Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15).	278
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16).	279
Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17).	281
Ruotsin perusteiden kertaus, 2 op (RUB18).	282
Ruotsin kielen keskeisten sisältöjen kertaus, 2 op (RUB19).	283
Muut ruotsin kieliopinnot, 2 op (RUB111).	283
7.16.2. Ruotsi, B3-oppimäärä (TKRUB3).	284
Perustason alkeet 1, 2 op (RUB31).	284
Perustason alkeet 2, 2 op (RUB32).	286

Perustason alkeet 3, 2 op (RUB33).	287
7.17. Temaattiset opinnot (TO).	288
Temaattiset opinnot 1, 2 op (TO1).	288
7.18. Vieraat kielet (VK).	289
7.18.1. Vieraat kielet, espanja, A-oppimäärä (EAA).	294
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (EAA1). . .	294
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (EAA2).	296
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA3).	297
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA4).	299
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA5).	300
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA6).	301
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA7).	303
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA8).	304
Kertaa ja harjoittele, 2 op (EAA9).	306
7.18.2. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (EAB3).	307
Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31).	307
Perustason alkeet 2, 2 op (EAB32).	309
Perustason alkeet 3, 2 op (EAB33).	310
Perustaso 1, 2 op (EAB34).	312
Perustaso 2, 2 op (EAB35).	313
Perustaso 3, 2 op (EAB36).	315
Perustaso 4, 2 op (EAB37).	316
Perustaso 5, 2 op (EAB38).	317
Kertaa ja harjoittele, 2 op (EAB39).	319
7.18.3. Vieraat kielet, italia, B3-oppimäärä (IAB3).	320
Perustason alkeet 1, 2 op (IAB31).	320
Perustason alkeet 2, 2 op (IAB32).	322
Perustason alkeet 3, 2 op (IAB33).	323
Perustaso 1, 2 op (IAB34).	324
Perustaso 2, 2 op (IAB35).	326
Perustaso 3, 2 op (IAB36).	327
Perustaso 4, 2 op (IAB37).	329
Perustaso 5, 2 op (IAB38).	330
Kertaa ja harjoittele, 2 op (IAB39).	331
7.18.4. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (RAB3).	332
Perustason alkeet, 2 op (RAB31).	333
Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32).	334

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33).	336
Perustaso 1, 2 op (RAB34).	337
Perustaso 2, 2 op (RAB35).	339
Perustaso 3, 2 op (RAB36).	340
Perustaso 4, 2 op (RAB37).	341
Perustaso 5, 2 op (RAB38).	343
Kertaa ja harjoittele, 2 op (RAB39).	344
7.18.5. Vieraat kielet, saksa, A-oppimäärä (SAA).	345
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (SAA1).	345
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (SAA2).	347
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3).	348
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4).	350
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5).	351
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6).	352
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7).	354
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8).	355
Kertaa ja harjoittele, 2 op (SAA9).	356
7.18.6. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB3).	357
Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31).	358
Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32).	359
Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33).	361
Perustaso 1, 2 op (SAB34).	362
Perustaso 2, 2 op (SAB35).	364
Perustaso 3, 2 op (SAB36).	365
Perustaso 4, 2 op (SAB37).	366
Perustaso 5, 2 op (SAB38).	368
Kertaa ja harjoittele, 2 op (SAB39).	369
7.18.7. Vieraat kielet, venäjä, A-oppimäärä (VEA).	370
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VEA1).	370
Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VEA2).	372
Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA3).	373
Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA4).	375
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA5).	376
Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA6).	378
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA7).	379
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA8).	380
Kertaa ja harjoittele, 2 op (VEA9).	382

7.18.8. Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä (VEB3).	383
Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31).	383
Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32).	385
Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33).	386
Perustaso 1, 2 op (VEB34).	388
Perustaso 2, 2 op (VEB35).	389
Perustaso 3, 2 op (VEB36).	391
Perustaso 4, 2 op (VEB37).	392
Perustaso 5, 2 op (VEB38).	393
Kertaa ja harjoittele, 2 op (VEB39).	395
7.18.9. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1).	396
Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1).	396
Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2).	397
Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3).	398
Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4).	399
Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5).	401
Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6).	402
Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7).	403
Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8).	404
Englannin kielen keskeisten sisältöjen kertaus, 2 op (ENA9).	405
Tukea lukioenglantiin, 2 op (ENA11).	406
7.19. Yhteiskuntaoppi (YH).	407
Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1).	409
Taloustieto, 2 op (YH2).	411
Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3).	413
Lakitieto, 2 op (YH4).	415
Yhteiskuntaopin kertaus, 2 op (YH5).	416
7.20. Tietotekniikka (TITE).	418
Tietotekniikan perusteet, 2 op (TITE1).	418
Ohjelmointi, 2 op (TITE2).	419
Ohjelmoinnin jatko, 2 op (TITE3).	420
Digitutorointi, 2 op (TITE4).	421
7.21. Opinto-ohjaus (OPO).	422
Minä oppijana, 2 op (OPO1).	422
Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OPO2).	424
Opiskelun TVT-taidot, 2 op (OPO5).	425
8. Liitteet.	427

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta.	427
8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko.	427
8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	434
8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	434
8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	440
8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	440
8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi.	445
8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi. . .	446

1. Opetussuunnitelman laatiminen ja sisältö

1.1. Opetussuunnitelman laatiminen

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelmajärjestelmän osia ovat

- lukiolaki (714/2018)
- valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta (810/2018)
- Opetushallituksen määräys aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteista
- koulutuksen järjestäjän hyväksymä opetussuunnitelma
- vuosittain laadittava opetussuunnitelmaan perustuva suunnitelma.

Kaikki aikuisten lukiokoulutuksen järjestäjät laativat paikallisen opetussuunnitelman näiden aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan, jollei opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämästä järjestämisluvasta muuta johdu. Jos aikuisten lukiokoulutuksen järjestämislupaan liittyy erityinen koulutustehtävä, siihen liittyvät määräykset otetaan huomioon opetussuunnitelmaa laadittaessa. Aikuisten lukiokoulutus on kokonaisuus, jossa eri toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan. Tämän vuoksi aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet sisältävät koulutuksen tavoitteita, keskeisiä sisältöjä ja opiskelijan oppimisen arviointia koskevien määräysten lisäksi niiden ymmärtämistä avaavaa tekstiä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään oppilaitoksen opetus- ja sivistystyöstä. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman pohjalta lukuvuosittaisen suunnitelman opetuksen käytännön järjestämisestä. Opiskelija laatii oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa tulee ottaa huomioon oppilaitoksen toimintaympäristö ja erityisresurssit, oppilaitoksen sijaintialueen luonto ja ympäristö, historia, kieliolosuhteet, elinkeino- ja kulttuurielämä sekä muiden oppilaitosten opetustarjonta. Käytännön yhteistyö eri alojen asiantuntijoiden kanssa lisää opiskelun elämänläheisyyttä ja syvällisyyttä. Opetussuunnitelmaa laadittaessa myös ajankohtaistetaan ja tarkennetaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määrättyjä asioita.

Koulutuksen järjestäjä hyväksyy paikallisen opetussuunnitelman ennen sen käyttöönottoa erikseen suomenkielistä ja ruotsinkielistä sekä tarvittaessa muulla kielellä annettavaa opetusta varten.

Lukiolain (714/2018) 13 §:n mukaan opiskelijan mahdollisuus suorittaa aikuisten lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvät opinnot kolmessa vuodessa on turvattava järjestämällä opintojen eteneminen joustavasti ja tarjoamalla tarvittava oppimisen ja opiskelun tuki. Paikallinen opetussuunnitelma tulee laatia siten, että se antaa opiskelijalle mahdollisuuden yksilöllisiin valintoihin omassa oppilaitoksessaan sekä halutessaan myös muissa oppilaitoksissa ja korkeakouluissa.

Koulutuksen järjestäjä päättää, miten paikallinen opetussuunnitelma laaditaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta. Paikallinen opetussuunnitelma laaditaan yhteistyössä oppilaitoksen henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Yhteistyötä opetussuunnitelman laatimisessa voidaan tehdä myös muiden koulutuksen järjestäjien ja eri sidosryhmien kanssa. Ennen opetussuunnitelman hyväksymistä koulutuksen järjestäjän tulee kuulla oppilaitoksen opiskelijakuntaa ja henkilöstöä sekä varata kaikille aikuisten lukiokoulutukseen osallistuville opiskelijoille mahdollisuus ilmaista mielipiteensä siitä. Alle

18-vuotiaiden opiskelijoiden vanhemmilla ja huoltajilla tulee olla mahdollisuus tutustua opetussuunnitelmaan. Yhteistyöllä eri tahojen kanssa pyritään varmistamaan aikuisten lukiokoulutuksen korkeatasoisuus, yhteiskunnallinen merkittävyys sekä koko yhteisön sitoutuminen yhdessä määriteltyihin tavoitteisiin ja toimintatapoihin.

Paikallista opetussuunnitelmaa laadittaessa pyritään ratkaisuihin, jotka kehittävät lukion toimintakulttuuria, tukevat opiskelijoiden hyvinvointia, jaksamista ja osallisuutta sekä monipuolistavat vuorovaikutusta lukion sisällä ja ympäröivän yhteiskunnan kanssa.

1.2. Opetussuunnitelman sisältö

Paikallinen opetussuunnitelma sisältää seuraavat osat:

- toiminta-ajatus ja arvopainotukset
- lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) tuntijaon mukainen koulutuksen järjestäjän hyväksymä aikuisten lukiokoulutuksen tuntijako
- kieliohjelma
- toimintakulttuurin pääpiirteet
- oppimiskäsitys, opiskeluympäristöt ja -menetelmät
- itsenäisen opiskelun periaatteet
- laaja-alaisen osaamisen osa-alueet
- oppiaineiden tehtävät, oppiaineiden opetuksen yleiset tavoitteet ja arviointi
- opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen ja arviointi opintojaksoittain
- yhteistyö muiden lukiodien ja ammatillisten oppilaitosten kanssa
- yhteistyö yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä muiden tahojen kanssa
- työelämä- ja kansainvälisyysosaaminen
- ohjaussuunnitelma
- oppimisen ja opiskelun tukea tarvitsevien opiskelijoiden opetus
- kieli- ja kulttuuriryhmien opetus
- opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi
- toiminnan jatkuva kehittäminen ja arviointi.

Opetussuunnitelmassa tulee kuvata kaikkien siihen sisältyvien opintojaksojen tavoitteet ja keskeiset sisällöt.

Mikäli oppilaitos järjestää vieraskielistä opetusta, etäopetusta, opetusta rangaistuslaitoksessa tai mahdollisuuden suorittaa lukiodiplomeita, se tulee määritellä opetussuunnitelmassa.

Sukupuolten välisestä tasa-arvosta annetun lain (609/1986, muutettu lailla 1329/2014) 5 a §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että vuosittain laaditaan oppilaitoskohtaisesti tasa-arvosuunnitelma yhteistyössä henkilöstön ja opiskelijoiden kanssa. Vuosittaisen tarkastelun sijasta suunnitelma voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Tasa-arvosuunnitelma voidaan sisällyttää osaksi paikallista opetussuunnitelmaa tai muuta oppilaitoksen suunnitelmaa.

Yhdenvertaisuuslain (1325/2014) 6 §:n 2 momentin mukaan koulutuksen järjestäjän on huolehdittava siitä, että oppilaitoksella on suunnitelma tarvittavista toimenpiteistä yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Yhdenvertaisuussuunnitelma voi sisältyä paikalliseen opetussuunnitelmaan.

2. Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävä ja arvoperusta

2.1. Tehtävä

Aikuisten lukiokoulutuksen tehtävänä on laaja-alaisen yleissivistyksen vahvistaminen. Yleissivistys koostuu arvoista, tiedoista, taidoista, asenteista ja tahdosta, joiden avulla kriittiseen ja itsenäiseen ajatteluun pystyvät yksilöt osaavat toimia vastuullisesti, myötätuntoisesti, yhteisöllisesti ja itseään kehittäen.

Lukioaikanaan opiskelija kartuttaa ja syventää olennaista ihmistä, kulttuureja, ympäristöä ja yhteiskuntaa koskevaa tietoa ja osaamista. Opetus auttaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään elämässä ja maailmassa vallitsevista monitahoisista keskinäisriippuvuuksista sekä jäsentämään laaja-alaisia ilmiöitä.

Aikuisten lukiokoulutuksella on opetus- ja sivistystehtävä, jonka tavoitteisiin kuuluu myös aikuisväestön syrjäytymisen ehkäisy ja kotoutumisen tukeminen. Lukiokoulutuksen aikana opiskelija rakentaa identiteettiään, ihmiskäsitystään, maailmankuvaansa ja -katsomustaan sekä paikkaansa maailmassa. Samalla opiskelija kehittää suhdettaan menneisyyteen ja suuntautuu tulevaisuuteen. Aikuisten lukiokoulutus lisää opiskelijan työelämässä menestymisen yleisiä edellytyksiä sekä kiinnostusta tieteiden ja taiteiden maailmaan.

Aikuisten lukiokoulutus rakentuu perusopetuksen oppimäärälle. Se antaa yleiset ja monipuoliset jatko-opintovalmiudet yliopistoihin, ammattikorkeakouluihin ja lukion oppimäärään perustuvaan ammatilliseen koulutukseen. Aikuisten lukiokoulutuksessa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla näytöillä. Aikuisten lukiokoulutus ehkäisee syrjäytymistä tarjoamalla mahdollisuuden jatkaa tai aloittaa lukio-opintoja aikuisena. Koulutus ohjaa opiskelijaa tulevaisuuden suunnitelmien laadintaan, kansainvälisyyteen ja jatkuvaan oppimiseen.

Aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos voi järjestää opiskelijoilleen mahdollisuuden

- suorittaa lukion oppimäärän*
- suorittaa yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän*
- suorittaa yksittäisiä opintojaksoja*
- suorittaa muita lukion tehtävään kuuluvia yleissivistäviä aineita tai temaattisia opintoja*
- suorittaa ylioppilastutkinnon tai sen osan.*

Kuopion aikuislukion tehtävänä on tarjota laadukasta opetusta joustavasti eri elämänvaiheissa.

Kuopion aikuislukio tarjoaa aikuisille ja nuorille joustavan mahdollisuuden lukio- ja peruskouluopintojen sekä ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Lisäksi on mahdollisuus opiskella yksittäisiä aineita tai opintojaksoja, korottaa jo saadun päättötodistuksen arvosanoja ja täydentää lukio- ja ylioppilastutkintoa.

2.2. Arvoperusta

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden arvoperusta rakentuu demokratialle ja suomalaiselle sivistysihanteelle, jonka mukaan opiskelu ja oppiminen uudistavat yhteiskuntaa ja kulttuuria. Sivistys on yksilöiden ja yhteisöjen taitoa tehdä ratkaisuja eettisen pohdinnan, toisen asemaan asettumisen ja tietoon perustuvan harkinnan avulla. Sivistykseen kuuluu taito

ja tahto käsitellä inhimillisten pyrkimysten ja vallitsevan todellisuuden välisiä ristiriitoja eettisesti, myötätuntoisesti ja ratkaisuja etsien. Sivistys ilmenee huolenpitona, avarakatseisuutena, laaja-alaisena todellisuuden hahmottamisena ja sitoutumisena toimintaan myönteisten muutosten puolesta. Sivistysihanteena on pyrkimys totuuteen, inhimillisyyteen, oikeudenmukaisuuteen ja rauhaan.

Aikuisten lukiokoulutuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsenytyneen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävistä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä.

Aikuisten lukiokoulutus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamatonta, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa oppilaitoksen toiminnassa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa ymmärretään kestävän elämäntavan välttämättömyys sekä rakennetaan osaamisperustaa ympäristön ja kansalaisten hyvinvointia edistävälle taloudelle. Opiskelija ymmärtää oman toimintansa ja globaalin vastuun merkityksen luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutoksen hillinnässä ja luonnon monimuotoisuuden säilyttämisessä. Opetus kannustaa kansainväliseen yhteistyöhön ja maailmankansalaisuuteen YK:n kestävän kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti.

Jokainen aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos on yhteisö, jossa monista kieli-, katsomus- ja uskontotustoista tulevilla ihmisillä on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Oppilaitoksessa kannustetaan keskinäiseen välittämiseen ja huolenpitoon. Luovuutta, aloitteellisuutta, rehellisyyttä ja sisua arvostetaan. Inhimillinen ja kulttuurinen moninaisuus nähdään rikkautena ja luovuuden lähteenä. Kulttuuriperintöjä vahvistetaan välittämällä, arvioimalla ja uudistamalla niihin liittyvää tietoa ja osaamista.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa arvoperustaa tarkennetaan oman oppilaitoksen kannalta olennaisissa asioissa. Arvoperusta toteutuu toimintakulttuurissa, kaikkien oppiaineiden opetuksessa ja työskentelyn organisoinnissa. Arvoperustaa konkretisoi näissä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvattu laaja-alainen osaaminen.

Kuopion aikuislukion visiona 2025 on olla:

Humaani - ihmisläheinen, erilaisuutta arvostava, helposti saavutettava

Osaava - laadukas ja monipuolinen

Kehittyvä - uudistuva edelläkävijä

3. Opetuksen toteuttaminen

3.1. Opintojen rakenne

Aikuisten lukiokoulutusta kehitetään osana lukiokoulutusta ja aikuisille suunnattua koulutusta. Opiskelumahdollisuuksien tarjonnan lähtökohtana on, että aikuinen rakentaa osaamistaan elämäkokemukselleen, aikaisemmin omaksumilleen tiedoille ja taidoille sekä mahdollisesti rinnakkaisille opinnoille. Opetustarjonnan valinnaisuus ja vaihtoehdot mahdollistavat opiskelun ja yksilölliset opintopolut erilaisissa elämäntilanteissa.

Aikuisten lukiokoulutuksessa lukion oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. Lukio-opinnot muodostuvat lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) liitteen 2 mukaisista pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimäärään voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Opetushallitus on laatinut temaattisia opintoja lukuun ottamatta opetussuunnitelman perusteet lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukaisiin pakollisiin ja valtakunnallisiin valinnaisiin opintoihin, joista aikuisten lukiokoulutusta järjestävä oppilaitos tarjoaa kyseisen asetuksen liitteen 2 mukaisen määrän.

Biologiassa, maantieteessä, fysiikassa ja kemiassa oppilaitos tarjoaa pakollisten opintojen lisäksi valtakunnallisia valinnaisia opintoja yhteensä vähintään 10 opintopisteen verran. Näissä oppiaineissa opiskelija suorittaa kolmessa oppiaineessa pakollisia opintoja kahden ja yhdessä neljän opintopisteen verran.

Koulutuksen järjestäjä päättää, minkä laajuisina opintojaksoina opinnot tarjotaan opiskelijoille. Opiskelijalla tulee kuitenkin olla mahdollisuus suorittaa lukiokoulutuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen liitteen 2 mukaisia valtakunnallisia valinnaisia opintoja kahden opintopisteen laajuisina opintojaksoina.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään, missä järjestyksessä oppiaineen opinnot suoritetaan ja miten ne jaetaan opintojaksoihin.

KUOPION AIKUISLUKION TUNTIJAKO 2021, LUKIOKOULUTUS

OPPIAINE	Valtakunnalliset PAKOLLISET	Valtakunnalliset VALINNAISET	Koulukohtaiset VALINNAISET
Äidinkieli ja kirjallisuus	10	2	
Suomi toisena kielenä	10	2	
A1-kieli	12	4	4
B1-kieli	5	2	4
B3-kieli		12	2
Matematiikka, yhteinen	2		
Matematiikka, lyhyt	10	4	8
Matematiikka, pitkä	18	6	4
Uskonto, elämänkatsomustieto	2	10	2
Historia	4	8	2
Yhteiskuntaoppi	4	4	2
Filosofia	2	6	2
Fysiikka (x)	2 tai 4	10–12	2
Kemia (x)	2 tai 4	6–8	2
Biologia (x)	2 tai 4	6–8	2
Maantiede (x)	2 tai 4	4–6	1
Psykologia		10	2
Terveystieto		6	2
Opinto-ohjaus			6
Kuvataide		4	4
Musiikki		4	4
Liikunta		2	6
Tietotekniikka			8
Teemaopinnot			2
Opintojaksoja vähintään	88 op		

(x) Luonnontieteellisiä opintoja vähintään 10 op.

KIELIOHJELMA

Suomalaisen yhteiskunnan ja elinkeinoelämän kansainvälistyminen ja muuttuminen monikulttuuriseksi asettavat vaatimuksia aikuisväestön kielitaidolle ja kulttuurien tuntemukselle. Vieraat kielet antavat opiskelijalle elämässä ja työssä tarvittavan viestinnän välineen sekä valmiuksia kansainväliseen yhteistyöhön ja työtehtäviin.

Aikuislukion kielivalikoiman tulee olla joustava ja riittävän laaja, jotta se vastaa opiskelijoiden ja yhteiskunnan muuttuviin tarpeisiin. Kieliohjelman tulee olla sellainen, että se ylläpitää ja kehittää yleisen kielitaidon tasoa.

Valtioneuvoston vahvistamassa tuntijaoissa (on kaksi kielenopetuksen tasoa: A-taso ja B-taso. Kielenopetuksen tasot on määritelty seuraavasti:

A1 = perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 alkanut oppimäärä
A2 = perusopetuksen vuosiluokilla 1-6 vapaaehtoisena alkanut oppimäärä
B1 = perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä
B2 = perusopetuksen vuosiluokilla 7-9 alkanut oppimäärä
B3 = lukiossa alkava oppimäärä
LUKIOKOULUTUS
A1-oppimäärä: englanti, espanja, saksa ja venäjä
B1-oppimäärä: ruotsi
B3-oppimäärä: ruotsi, espanja, italia, ranska, saksa ja venäjä

3.2. Oppimiskäsitys

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet pohjautuvat oppimiskäsitykseen, jonka mukaan oppiminen on seurausta opiskelijan aktiivisesta, tavoitteellisesta ja itseohjautuvasta toiminnasta. Oppimisprosessin aikana opiskelija tulkitsee, analysoi ja arvioi eri muodoissa esitettyä dataa, informaatiota tai tietoa aikaisempien kokemusten ja tietojen pohjalta. Hän kehittää ratkaisuja ja luo uudenlaisia kokonaisuuksia aineistojen pohjalta sekä tietojaan ja taitojaan uudella tavalla yhdistäen. Ohjaus ja rakentava palaute vahvistavat opiskelijan myönteistä minäkuvaa ja luottamusta omiin mahdollisuuksiinsa sekä auttavat opiskelijaa kehittämään ajatteluaan ja työskentelemään tarkoituksenmukaisella tavalla.

Oppiminen tapahtuu vuorovaikutuksessa muiden opiskelijoiden, opettajien, asiantuntijoiden ja yhteisöjen kanssa erilaisissa ympäristöissä. Se on monimuotoista ja sidoksissa siihen toimintaan, tilanteeseen ja kulttuuriin, jossa se tapahtuu. Myös kieli, kehollisuus ja eri aistien käyttö ovat oppimisen kannalta olennaisia. Lukio-opinnoissa opiskelijaa ohjataan havaitsemaan käsitteiden, tiedonalojen ja osaamisen välisiä yhteyksiä sekä soveltamaan aiemmin oppimaansa muuttuvissa tilanteissa. Näin kehittyvät myös jatkuvan oppimisen edellyttämät taidot. Oppimisprosessistaan tietoinen opiskelija oppii vähitellen yhä paremmin arviomaan ja kehittämään opiskelu- ja ajattelutaitojaan. Opintoihin liittyvät onnistumiset ja muut myönteiset kokemukset edistävät oppimista ja innostavat osaamisen kehittämiseen.

Kuopion aikuislukiossa oppiminen tapahtuu monipuolisia menetelmiä ja opiskelijan omia vahvuuksia hyödyntäen. Aikuislukiossa hyödynnetään erityisesti opiskelijoiden aikaisempia tietoja ja kokemuksia. Samalla vahvistetaan myös opiskelijan taitoja jatkuvaan oppimiseen.

Opiskelija on aktiivinen toimija. Oppimisprosessissa opettajalla on valmentajan ja ohjaajan rooli. Opiskelijalle tarjotaan tukea motivaation ja tarkoituksenmukaisen työskentelytavan löytämisessä. Lukio-opintojen alussa rakennetaan perustaa tiedon analysoinnille ja arvioinnille. Tämä mahdollistaa tiedon tulkitsemisen.

Opiskelijan omien tavoitteiden asettelu on tärkeää. Ohjaava palaute auttaa opiskelijaa oppimaan ja määrittämään tavoitteensa tarvittaessa uudelleen suhteessa opetussuunnitelmaan. Luomalla turvallisen oppimisympäristön mahdollistamme toimivan vuorovaikutuksen. Verkostoitumiselle luodaan mahdollisuuksia tekemällä yhteistyötä opiskelijoiden, korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten sekä paikallisten yritysten kanssa. Lukio-opintojen tulisi olla toiminnallista ja kokonaisvaltaista kokeilemista.

3.3. Opiskeluympäristöt ja -menetelmät

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskeluympäristöjä ja -menetelmiä koskevien ratkaisujen lähtökohtana ovat koulutusta ohjaava oppimiskäsitys sekä opetukselle asetetut tavoitteet. Opiskeluympäristöjen kehittämisessä ja menetelmien valinnassa otetaan huomioon myös opiskelijoiden yhdenvertaisuus, edellytykset, kiinnostuksen kohteet, näkemykset ja yksilölliset tarpeet. Aikuisten lukiokoulutuksen järjestämisessä otetaan huomioon aikuisopiskelun erityispiirteet, joista keskeisin on aikuisopiskelijoiden opiskelulähtökohtien

moninaisuus. Opiskeluympäristöjen ja -menetelmien avulla luodaan mahdollisuuksia joustaviin yksilöllisiin ja yhteisöllisiin opiskelumahdollisuuksiin.

Opiskeluympäristöt

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavassa oppilaitoksessa opiskeluympäristöt ovat monipuolisia, turvallisia ja viihtyisiä. Ne edistävät opiskelumotivaatiota ja rikastuttavat opiskeluun liittyviä kokemuksia sekä tarjoavat mahdollisuuksia itselle sopivien opiskelumenetelmien hyödyntämiseen. Hyvä opiskeluympäristö tukee sekä vuorovaikutusta ja yhdessä työskentelyä että itsenäistä opiskelua. Opiskeluympäristöjen suunnittelussa kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja esteettömyyteen. Opiskelijoita aktivoidaan kehittämään opiskeluympäristöjään.

Rakennettuja tiloja ja luontoa hyödynnetään opiskelussa siten, että luova ajattelu ja tutkimiseen perustuva opiskelu on mahdollista. Yliopistojen, ammattikorkeakoulujen ja muiden oppilaitosten, kirjastojen, liikunta- ja luontokeskusten, taide- ja kulttuurilaitosten, työelämän ja yritysten sekä muiden tahojen tarjoamia mahdollisuuksia hyödynnetään monin tavoin sekä kansallisesti että kansainvälisesti. Opiskeluympäristöä laajennetaan oppilaitoksen ulkopuolelle tieto- ja viestintäteknologian avulla.

Opiskelijaa ohjataan hyödyntämään digitaalisia opiskeluympäristöjä, oppimateriaaleja ja työvälineitä tiedon hankintaan, käsittelyyn ja arviointiin sekä tuottamiseen ja jakamiseen. Yksilöllistä etenemistä, henkilökohtaisia oppimispolkuja ja osaamisen kehittymistä voidaan tukea tarjoamalla opiskelijalle mahdollisuuksia suorittaa opintoja myös verkko-opiskeluna.

Itsenäistä opiskelua järjestettäessä otetaan huomioon opiskelijan edellytykset suorittaa opintoja opetukseen osallistumatta sekä hänen ohjauksen ja tuen tarpeensa.

Suorittaessa aikuisten lukiokoulutusta vankilassa lukiokoulutusta säätelevien normien lisäksi otetaan huomioon vankeuslain ja -asetuksen säännökset sekä kansainväliset vankilaopetusta koskevat suositukset. Opetuksessa otetaan huomioon yhdenvertaisuus sekä rikosseuraamuslaitoksessa noudatettava normaalisuusperiaate ja mahdollisuuksien tasa-arvo. Vankilaopetus tukee opiskelijoiden yhteiskuntaan integroitumista. Vankilaopetus edistää vankeuslain (767/2005) 1 §:n mukaisia tavoitteita parantaa vankien elämänhallintataitoja sekä ohjaa rikoksettomaan elämään.

Opiskelumenetelmät

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavissa oppilaitoksissa käytetään monipuolisia opetus-, ohjaus- ja opiskelumenetelmiä, joilla on yhteys oppiaineissa edellytettyyn tiedonalan käsitteelliseen ja menetelmälliseen osaamiseen. Opetusta koskevilla ratkaisuilla voidaan rakentaa myös kokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää osaamista. Tutkimiseen, kokeilemiseen ja ongelmanratkaisuun perustuvat opiskelumenetelmät edistävät oppimaan oppimista ja kehittävät kriittistä ja luovaa ajattelua.

Merkitykselliset oppimiskokemukset sitouttavat ja innostavat opiskeluun. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksia työskentelyyn, joka kytkee opiskeltavat tiedot ja taidot sekä hänen kokemuksiinsa että ympäristössä ja yhteiskunnassa esiintyviin ilmiöihin. Opiskelijaa rohkaistaan ja ohjataan ratkomaan avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä, havaitsemaan ongelmia sekä esittämään kysymyksiä ja etsimään vastauksia. Elämäkokemus sekä taito arvioida omaa ajatteluaan ja oppimistaan ovat aikuisten lukiokoulutuksessa erityinen voimavara.

Aikuisten lukiokoulutusta tarjoavien oppilaitosten opetuksen ja opiskelumenetelmien tarkoituksena on edistää opiskelijan aktiivista työskentelyä ja yhteistyötaitojen kehittymistä. Opiskelijaa ohjataan suunnittelemaan opiskeluaan, arvioimaan toiminta- ja työskentelytaitojaan sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan. Opiskelija saa tilaisuuksia käyttää monipuolisesti

tieto- ja viestintäteknologiaa sekä itsenäisessä että yhteisöllisessä työskentelyssä ja päivittää digitaalista osaamistaan.

Opiskelumenetelmien valinnassa ja työskentelyn ohjauksessa kiinnitetään huomiota yhdenvertaisiin opiskelumahdollisuuksiin sekä sukupuolittuneiden asenteiden ja käytänteiden tunnistamiseen ja muuttamiseen.

Kuopion aikuislukiossa järjestetään OPO-TVT-opintojakso. Opiskelijoita tuetaan digitaalisten opiskeluympäristöjen ja työvälineiden käytössä. Digitaalisiin opiskeluympäristöjen käyttöä ohjataan eri aineiden opetuksessa. Lisäksi pyritään järjestämään erityisesti digitaitoihin perehdyttäviä opintojaksoja.

Etäopetus

Luokkaopetuksen lisäksi koulussa tarjotaan mahdollisuus etäopiskeluun. Etäopiskelussa tietoverkon käyttö ohjauksvälineenä ja materiaalipankkina painottuu. Kuopion aikuislukiossa etäopetusta annetaan aikaan sidottuna ryhmäopetuksena ja omatahtisena yksilöohjauksena.

Aikaan sidottuna ryhmäopetuksena toteutettuun etäopetukseen voi kuulua sekä lähi- että etäohjausta. Oppimateriaaleja ovat esimerkiksi oppikirja, opettajien laatima lisämateriaali, opituntitalenne ja tietoverkkomateriaali.

Omatahtisena toteutetussa etäopetuksessa ohjaus koostuu alkuohjauksesta, opiskelun ohjauksesta ja arvioinnista. Alkuohjaus sisältää opintojakson sisällön ja tavoitteiden esittelyn, opiskelumateriaalin ja ohjauksvälineiden esittelyn sekä suoritusohjeet. Opiskelunohjaus tapahtuu opiskelijan kanssa sovittuja välineitä käyttäen. Se sisältää opiskeluprosessin ja oppimistehtävien ohjauksen ja seurannan. Arviointi perustuu esimerkiksi tuotoksiin, opiskeluprosessin seurantaan ja kokeeseen. Opintojakso voidaan arvioida myös pelkästään tuotosten avulla.

Etäopiskelu luo mahdollisuuksia koulujen väliseen yhteistyöhön eli verkostoitumiseen. Sen kautta monipuolistetaan opiskelijoiden käytettävissä olevaa opintotarjontaa.

Itsenäisen opiskelun periaatteet

Etäopetuksessa mainittu omatahtinen opiskelu katsotaan itsenäiseksi opiskeluksi, jos opiskelija ei osallistu opetukseen. Opintojaksoja voi perustellusta syystä suorittaa itsenäisesti. Lukuvuosittain määritellään vuosisuunnitelmassa ne opintojaksot, jotka voi suorittaa vain itsenäisesti. Opetussuunnitelmassa opintojakson kohdalla on mainittu, jos se ei sovellu itsenäiseen suorittamiseen.

Itsenäisessä opiskelussa noudatetaan koulun normaaleja arviointiperusteita. Itsenäisesti opiskellusta opintojaksosta edellytetään hyväksyttyä arvosanaa.

3.4. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on käytännön tulkinta oppilaitoksen tehtävästä. Se tulee näkyväksi yhteisön kaikessa toiminnassa ja sen jäsenten tavassa kohdata toinen toisensa. Lukio on oma koulutusmuotonsa, ja jokaisella aikuisten lukiokoulutusta järjestävällä oppilaitoksella on omanlaisensa toimintakulttuuri. Paikallisen opetussuunnitelman eri osat konkretisoituvat toimintakulttuurissa. Toimintakulttuuri sisältää sekä tiedostettuja että tiedostamattomia tekijöitä, jotka heijastuvat oppilaitoksen toimintaan.

Toimintakulttuurin tulee tukea opiskelijan omaa aktiivisuutta ja yhteisöllistä toimintaa. Sen tulee edistää jokaisen opiskelijan mahdollisuuksia osallistua oppilaitoksen opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen. Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa

korostetaan toimintakulttuuria, joka luo myönteistä asennetta, innostaa oppimiseen ja edistää kestävästä tulevaisuudesta. Toimintakulttuuria kehitetään yhdessä opiskelijoiden, huoltajien, lukion koko henkilöstön ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Toimintakulttuurin kehittämisen ja arvioinnin periaatteet sekä mahdolliset paikalliset painotukset kuvataan paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Toimintakulttuurin kehittämisen lähtökohtana ovat seuraavat teemat.

Oppiva yhteisö

Oppilaitos on oppiva yhteisö, joka edistää kaikkien jäsentensä oppimista ja haastaa tavoitteelliseen työskentelyyn. Yhteisön rakentuminen edellyttää, että jokainen osallistuu välittämisen ilmapiiriin luomiseen. Yhteisöllistä ja yksilöllistä oppimista vahvistavia käytäntöjä kehitetään suunnitelmallisesti. Toiminta on opiskelijalähtöistä, ja se vahvistaa opiskelijan omaa kehitystä ja hyvinvointia sekä oppimista ja jaksamista. Myönteinen asenne oppimiseen luo perustaa tulevaisuuden taidoille ja myöhemmälle oppimiselle.

Oppilaitos luo henkilöstönsä ja opiskelijoidensa avulla toimintatapoja vuorovaikutukselle niin oppilaitoksen sisällä kuin ympäröivän yhteiskunnan kanssa. Tämä edellyttää yhteistyötä huoltajien, muiden oppilaitosten ja koulutusasteiden, kulttuuri- ja tutkimuslaitosten sekä työ- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa. Digitalisaatio tuo mahdollisuuksia yhteisölliseen oppimiseen ja tiedon luomiseen sekä erilaisten opiskelu- ja tietoympäristöjen hyödyntämiseen. Opiskelijaa ohjataan toimimaan verkostoituneessa ja globalisoituneessa maailmassa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Osallisuus ja demokraattinen toiminta luovat perustaa opiskelijan kasvulle aktiiviseen kansalaisuuteen. Oppilaitoksessa edistetään jokaisen opiskelijan osallisuutta ja luodaan monipuolisia mahdollisuuksia osallistua opiskeluympäristön ja toimintakulttuurin kehittämiseen sekä opiskelijaan itseensä vaikuttavien päätösten valmisteluun. Opiskelijan osallisuudesta yhteisön toiminnan ja hyvinvoinnin rakentamisessa huolehditaan. Opiskelijaa rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä, osallistumaan yhteisistä asioista päättämiseen sekä toimimaan vastuullisesti yhteisöissä ja yhteiskunnassa. Häntä kannustetaan aktiivisuuteen ja osallistumiseen muun muassa opiskelijakunnan ja tutortoiminnan avulla.

Osallisuutta ja yhteisöllisyyttä rakentavia menettelytapoja kehitetään suunnitelmallisesti yhteisön ja yhteistyökumppaneiden välisessä vuorovaikutuksessa. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja tuetaan ryhmän sosiaalisten suhteiden muotoutumista.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Lukiokoulutus vahvistaa opiskelijan fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointia sekä antaa valmiuksia niiden ylläpitämiselle elämän eri vaiheissa. Vaikutukset opiskelijan hyvinvointiin otetaan huomioon kaikessa lukion suunnittelu- ja kehittämistyössä, johon osallistetaan myös opiskelijat. Hyvinvoinnin näkökulmat ohjaavat kaikkea oppilaitoksen toimintaa ja jokaisen työtä niin arkisissa kohtaamisissa kuin osana opetusta. Opiskelijaa kannustetaan terveyttä, hyvinvointia ja oppimista edistävään ja liikunnalliseen elämäntapaan.

Opiskelijaa rohkaistaan toimimaan oikeudenmukaisen ja kestävästä tulevaisuuden puolesta. Vastuullinen suhtautuminen ympäristöön heijastuu oppilaitoksen arjen valintoihin ja toimintatapoihin. Toimintatavat ja käytännöt tukevat opiskelijan ja yhteisön hyvinvointia sekä ilmapiiriin kiireettömyyttä ja turvallisuutta. Yhteisön vuorovaikutuksessa korostuvat avoimuus, välittäminen ja keskinäinen arvostus. Nämä näkökulmat ulottuvat kaikkeen oppilaitoksen toimintaan ja ohjaavat jokaisen työskentelyä. Ohjaus on oppilaitoksessa yhteinen tehtävä. Opiskelijalla on mahdollisuus saada säännösten mukaista ohjausta ja tukea hänen yksilöllisyytensä ja erityistarpeensa huomioon ottaen.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Oppilaitos edistää kaikessa toiminnassaan yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa. Yhteisön jäsenet tulevat kuulluiksi, kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina. Oikeudenmukaisuuden, turvallisuuden ja hyväksytyksi tulemisen kokemukset luovat luottamusta ja edistävät työrauhaa. Kiusaamista, häirintää, väkivaltaa, rasismia tai syrjintää ei hyväksytä, vaan niitä ennaltaehkäistään ja niihin puututaan.

Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista ja arvostamista. Opetus on sukupuolittietoista ja jokaisen yksilöllisyyttä kunnioittavaa. Oppiva yhteisö rohkaisee opiskelijaa tunnistamaan omat arvonsa, asenteensa ja voimavaransa. Opiskelijaa ohjataan suhtautumaan eri oppiaineisiin ja valintoihin ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja sekä suuntautumaan tulevaisuuteensa ja omiin päämääriinsä avoimin mielin.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Aikuisten lukiokoulutusta järjestävässä oppilaitoksessa arvostetaan kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta. Eri kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Oppiva yhteisö hyödyntää maan kulttuuriperintöä, kansallis- ja vähemmistökieliä sekä omaa ja ympäristön kulttuurista, kielellistä, uskonnollista ja katsomuksellista moninaisuutta. Yhteisössä ymmärretään kielten keskeinen merkitys oppimisessa ja vuorovaikutuksessa sekä identiteettien rakentumisessa ja yhteiskuntaan sosiaalistumisessa. Jokaisella oppiaineella on tapansa käyttää kieltä, oma käsitteistönsä ja omat tekstikäytäntönsä, jotka avaavat käsiteltäviin ilmiöihin eri näkökulmia. Kielitietoisessa oppilaitoksessa kehitetään opiskelijan monikielistä osaamista, joka koostuu tieteenalojen kielten, äidinkielten, niiden murteiden ja rekistereiden sekä muiden kielten eritasoisesta hallinnasta. Jokainen opettaja on myös oppiaineensa tiedonalan kielen ja monilukutaidon opettaja. Vieraskielisten opiskelijoiden kotoutumista tuetaan vahvistamalla opetuskielen hallintaa osana kaikkien oppiaineiden opetusta ja oppilaitoksen muuta toimintaa.

Oppiva yhteisö

Kuopion aikuislukiossa edistetään sen kaikkien opiskelijoiden tavoitteellista oppimista ja työskentelyä. Ilmapiiri tehdään turvalliseksi ja välittäväksi, ja toiminta on opiskelijalähtöistä.

Opiskelijoiden erilaiset tavat oppia huomioidaan, ja niitä tuetaan vahvistavien käytänteiden avulla. Tukena opiskelussa ja jaksamisessa ovat aineenopettajien lisäksi ryhmänohjaajat, opinto-ohjaajat ja erityisopettaja,

Kuopion aikuislukiossa kehitetään oppivan yhteisön taitoja suunnitelmallisesti. Opiskelijoita tuetaan ja kannustetaan osallistumaan ja vaikuttamaan sekä koulun toimintaan että opetuksen ratkaisuihin. Tavoitteena on vahvistaa hyvinvointia ja myönteisyyttä oppimiseen ja tavoitteelliseen työskentelyyn.

Kuopion aikuislukio on verkostoitunut koulun ulkopuolelle. Yhteistyötahojamme ovat mm. muut toisen asteen oppilaitokset sekä korkeakoulut ja yliopistot. Verkostoilla opiskelijoille luodaan mahdollisuuksia laajentaa oppimistaan ja heille tuodaan näkyväksi erilaisia opintojen jälkeisiä polkuja.

Opiskelijoiden digitaalisia taitoja vahvistetaan heti opintojen alussa. Heitä myös ohjataan eri oppiaineissa käyttämään digitalisaation tarjoamia mahdollisuuksia niin omassa kuin myös yhteisöllisessä oppimisessa.

Osallisuus ja yhteisöllisyys

Kuopion aikuislukiossa opiskelijoiden valmiutta aktiivisuuteen ja osallistumiseen vahvistetaan lisäämällä luottamusta turvalliseen opiskeluympäristöön. Ensimmäisen opiskeluvuoden aikana

ryhmänohjaaja tutustuu ryhmänsä opiskelijoihin haastattelemalla heidät ja kartoittaa samalla heidän yksilöllisiä tarpeitaan. Opiskelija voi saada opinto- ja ryhmänohjaajan tukea ja ohjausta aina tarvittaessa.

Opettajat pyrkivät tunneillaan luomaan turvallisen opiskeluilmapiirin ja ryhmäyttämään opiskelijoita. Opetuksessa hyödynnetään yhteistoiminnallisuutta ja opiskelijoita rohkaistaan ilmaisemaan mielipiteensä ja vaikuttamaan heitä itseään koskeviin päätöksiin.

Kuopion aikuislukiossa järjestetään koulun eri toiminnoista kyselyjä, joissa opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa koulun toimintakulttuuriin. Kyselyjen tuloksia hyödynnetään päätöksiä tehdessä. Opiskelijoita kannustetaan siihen, että he esittäisivät kehitysideoita oman lukionsa kehittämiseksi.

Kuopion aikuislukion opiskelijat voivat osallistua Kallaveden lukion ja Kuopion aikuislukion yhteisen oppilaskunnan toimintaan.

Hyvinvointi ja kestävä tulevaisuus

Kuopion aikuislukiossa on suvaitsevainen ilmapiiri, jokainen saa olla sellainen kuin on. Opiskelulle luodaan viihtyisä, turvallinen ja rauhallinen oppimisympäristö ja jokainen ottaa vastuuta omasta toiminnastaan tämän toteuttamiseksi. Opiskelijoita kannustetaan itsensä kehittämiseen ja jatkuvaan oppimiseen. Opiskelijoita kannustetaan toimimaan yhteistyössä kaikkien kanssa. Opiskelijoita pyritään osallistamaan aikuislukion kehittämiseen.

Hyvinvointiin kiinnitetään huomiota käyttämällä monipuolisia ja joustavia opetusmenetelmiä sekä kannustamalla opiskelijoita liikkumiseen. Opiskelijan hyvinvoinnin tueksi Kuopion aikuislukiossa autetaan opiskelijoita tunnistamaan tuen tarve ja miten tuen piiriin tarvittaessa pääsee. Tukea tarjotaan muun muassa tukiopetuksena eri oppiaineissa.

Oppilaitoksessa on pitkät perinteet kestävän kehityksen edistämiseksi. Kestävän kehityksen periaatteet näkyvät eri oppiaineiden sisällöissä ja koulun toiminnassa: juhlissa, tapahtumissa ja kierrätyksessä.

Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus

Kiusaamiseen, häirintään ja epäasialliseen käytökseen puuttumisen toimintamallit on määritelty tarkemmin Kuopion lukioiden tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmassa opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä.

Sukupuolitietoisuus (sukupuolisensitiivisyys) huomioidaan siten, että kaikkia opiskelijoita, henkilöstön jäseniä ja vierailijoita kohdellaan yhdenvertaisesti ja kunnioittavasti huolimatta heidän sukupuolestaan tai sukupuolen ilmaisustaan. Sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun kohdistuvaa syrjintää ja väheksyntää tai sukupuoleen perustuvaa ja seksuaalista häirintää ei hyväksytä. Ammatinvalintaohjauksessa ei ohjata sukupuolittuneisiin valintoihin.

Opiskelijoita kannustetaan avarakatseisuuteen ja suvaitsevaisuuteen arkielämän kohtaamisissa. Tasa-arvo on koko kouluyhteisön yhteinen päämäärä, joka läpileikkaa kaikkia koulun toimintoja. Moninaisuuteen suhtaudutaan hyväksyvästi, ja jokaisen erityistarpeita tuetaan mahdollisuuksien mukaan.

Kulttuurinen moninaisuus ja kielitietoisuus

Kuopion aikuislukiossa kulttuurista ja kielellistä moninaisuutta edistetään sekä opetuksessa että koulun tilaisuuksissa. Kansainvälisyyttä toteutetaan osana oppiaineiden sisältöjä. Eri oppiaineiden tunneille voidaan kutsua kansainvälisiä vierailijoita. Kansainvälisyyttä lisäävät myös eri kulttuureista tulevien opiskelijoiden omat kokemukset. Tavoitteena on rohkaista kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden esilletuomista eri tilanteissa.

Kuopion aikuislukiossa toimintaa kehitetään kohti kielitietoisesta lukiota. Jokaisessa oppiaineessa kiinnitetään erityistä huomiota monikieliseen osaamiseen ja monilukutaidon kehittämiseen, kuvien ja käsitteistön ymmärtämiseen sekä tulkintaan.

Vieraskielisten opiskelijoiden opetuskielen vahvistumista tuetaan ohjaamalla ja antamalla S2-opetusta.

3.5. Korkeakoulut, työelämä ja kansainvälisyys

Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskelijalla tulee olla mahdollisuus kehittää jatko-opintovalmiuksiaan, kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan (lukiolaki 714/2018, 15 §). Opiskelijan lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii itselleen henkilökohtaisen opintosuunnitelman.

Opiskelijalle järjestetään mahdollisuuksia yksilöllisiin opintoihin koskeviin valintoihin niin, että hän voi hyödyntää korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opetustarjontaa kotimaassa ja kansainvälisesti.

Lukio-opinnoissa hyödynnetään monipuolisesti opiskeluympäristöjä, jotka lisäävät jatko-opintojen sekä yritys- ja työelämän tuntemusta myös kansainvälisesti, tukevat opiskelijan opiskelumotivaatiota sekä auttavat häntä löytämään omat vahvuutensa (valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 4 §).

Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen (lukiolaki 714/2018, 27 §).

Oppilaitoksen opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan opintojaksoihin yhdistää kansainvälisyys- ja työelämäosaamisen osioita sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Paikallisessa opetussuunnitelmassa konkretisoidaan yhteistyön tavoitteet ja muodot sekä päätetään yhteistyötahoista. Jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksia vahvistetaan oppilaitoksen toimintakulttuurissa, laaja-alaisen osaamisen toteutuksissa ja kaikkien oppiaineiden opinnoissa.

Korkeakouluyhteistyö

Lukiokoulutus antaa opiskelijalle valmiudet aloittaa korkeakoulututkintoon johtavat opinnot yliopistossa tai ammattikorkeakoulussa. (Lukiolaki 714/2018, 2 § 1 mom.)

Osa lukiokoulutuksen oppimäärän opinnoista on järjestettävä yhteistyössä yhden tai useamman korkeakoulun kanssa. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta. Keskeisenä tavoitteena on sujuvoittaa opiskelijan siirtymistä lukiosta korkea-asteen opintoihin ja edelleen työelämään.

Korkeakouluopintoja ja niihin liittyviä valmiuksia kytketään sekä laaja-alaiseen osaamiseen että eri oppiaineiden tavoitteisiin ja sisältöihin. Oppilaitoksen ohjaustoiminta yhteistyössä eri oppiaineiden opetuksen kanssa motivoi opiskelijaa tutustumaan korkeakoulujen ja muiden oppilaitosten opintotarjontaan sekä niiden kautta avautuviin elämänvalintoihin ja työ- ja uramahdollisuuksiin. Ohjaustoiminta tukee myös konkreettisesti opiskelijan jatko-opintosuunnitelman laatimista. Korkeakouluopintoihin tutustumiseen tähtäävät ja korkeakouluissa suoritettavat opinnot sisällytetään osaksi opiskelijan henkilökohtaista opintosuunnitelmaa.

Opiskelijaa kannustetaan tutustumaan korkeakoulujen tarjontaan ennakkoluulottomasti, ilman sukupuolittuneita tai muita ennakoasenteita. Opiskelijaa ohjataan valmistautumaan jatkuvaan oppimiseen ja hankkimaan monipuolisia valmiuksia, joita tarvitaan erilaisissa korkeakouluopinnoissa ja työelämän eri aloilla. Oppilaitoksessa tutustutaan kansainvälisiin jatko-opinto- ja uranäkymiin. Yleissivistyksen, kulttuurien tuntemuksen ja kielitaidon merkitystä tuodaan esille edellytyksinä korkeakouluopinnoissa ja työelämässä menestymiselle.

Korkeakouluopintoihin valmistautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Korkeakouluopintoihin tutustumisen konkreettiset muodot päätetään paikallisella tasolla.

Työelämävalmiudet

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukio-opetus ja muu toiminta järjestetään siten, että opiskelijoilla on yhtäläiset ja monipuoliset mahdollisuudet saada tietoa työelämän tarjoamista mahdollisuuksista ja kehityssuunnista oman tulevaisuutensa ja jatko-opintojensa hahmottamiseen. Opiskelijaa rohkaistaan myös tutustumaan työelämän tarjoamiin kansainvälisiin ja globaaleihin näkymiin. Opiskelija tutustuu uusiin työn, yrittäjyyden ja taloudellisen toimeliaisuuden muotoihin muodostaakseen käsityksen siitä, millaista osaamista jatkuvasti muuttuva työelämä häneltä edellyttää. Opiskelijalle tarjotaan oppimiskokemuksia, jotka kannustavat ennakkoluulottomuuteen, aloitteellisuuteen, yrittäjämäiseen toimintaan, yhteistyöhön, vastuullisuuteen sekä rakentavaan ongelmanratkaisuun kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti.

Opiskelijaa kannustetaan toimimaan luovasti, eettisesti kestävästi ja rohkeasti nopeasti muuttuvissa toimintaympäristöissä, työelämässä ja muissa elämäntilanteissa sekä tarttumaan erilaisiin mahdollisuuksiin. Häntä ohjataan tiedostamaan ja dokumentoimaan opintoihin ja työhön liittyviä kiinnostuksen kohteitaan, vahvuuksiaan ja osaamistaan. Oppilaitos luo edellytykset sille, että opiskelijat jakavat ja reflektovat työelämää ja yrittäjyyteen liittyviä teemoja ja osaamistaan aktiivisesti, ennakkoluulottomasti ja järjestelmällisesti.

Opiskelijan yrittäjyys- ja työelämävalmiuksia syvennetään eri oppiaineissa osana opintojaksoja ja opiskelujen ohjausta sekä muissa oppilaitoksen toiminnoissa kehittämällä erityisesti monipuolisia oppilaitoksen ja työelämän sekä oppilaitoksen, yritysten ja kolmannen sektorin välisiä yhteistyömuotoja. Oppiaineet ja laaja-alainen osaaminen sekä opintoihin hyväksi luettava oppilaitoksen ulkopuolinen toiminta avaavat näkymiä merkitykselliseen elämään, jossa työ on yhtenä keskeisenä osana.

Työelämään valmentautumisessa korostuvat laaja-alaisen osaamisen alueista vuorovaikutusosaaminen, monitieteinen ja luova osaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä eettisyys ja ympäristöosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat elämänhallinnan taidot, yhteistyö- ja tiimitaidot, kieli- ja kulttuuritaidot, motivoituminen uuden oppimiseen, joustavuus, kyky arvioida ja kehittää omaa osaamistaan sekä ymmärrys työelämään vaikuttavien muutosten vaikutuksesta oman osaamisen kehittämiseksi.

Oppilaitos linjaa paikallisessa opetussuunnitelmassa yhteistyöstään työelämän, kuten yritysmaailman, julkisen sektorin ja kolmannen sektorin edustajien kanssa.

Kansainvälinen osaaminen

Oppimäärän mukainen opetus on järjestettävä siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kehittää kansainvälistä osaamistaan sekä työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan. (Lukiolaki 714/2018, 13 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen kansainvälisyys rikastaa opiskelijan kokemusmaailmaa, avartaa maailmankuvaa sekä vahvistaa valmiuksia eettisesti kestävään toimintaan globalisoituneessa haasteiden ja mahdollisuuksien maailmassa. Osaamisen kehittämisessä otetaan huomioon YK:n kestävän kehityksen ohjelma Agenda 2030 ja erityisesti sen tavoite 4.7, jossa kuvataan globaalikansalaisuuden piirteitä.

Opiskelijan kansainvälistä osaamista kartutetaan eri oppiaineiden, niiden välisen yhteistyön sekä laaja-alaisen osaamisen kautta. Huomiota kiinnitetään oppilaitoksen ja koulutuksen järjestäjän monipuoliseen kieliohjelmaan ja sen ratkaisuihin sekä kulttuurien tuntemuksen syventämiseen.

Oppilaitoksen opintotarjontaa suunniteltaessa voidaan yhdistää kansainvälisen ja työelämäosaamisen elementtejä sekä korkeakouluopintoihin tutustumista. Opiskelijaa ohjataan vahvistamaan kansainvälistä osaamistaan hyödyntämällä lukion toimintaympäristön kansainvälisyyttä, virtuaalisen kansainvälisyyden mahdollisuuksia, oppilaitoksen tarjoamia tai omaehtoisia vaihto-ohjelmia, tutustumis- ja opiskelujaksoja ulkomailla sekä muita kansainvälisen yhteistyön muotoja.

Kansainvälistä osaamista vahvistavat laaja-alaisen osaamisen alueista erityisesti vuorovaikutusosaaminen, yhteiskunnallinen osaaminen sekä globaali- ja kulttuuriosaaminen. Näiden osana tai lisäksi painottuvat globaalikansalaisen asenne, kulttuuriset ja kielitaidot, yhteistyö- ja tiimitaidot sekä avoin kiinnostus uusien ulottuvuuksien ja mahdollisuuksien kohtaamiseen ja elinikäiseen oppimiseen.

Kansainvälisen osaamisen painotukset ja oppilaitoksen kansainvälisen toiminnan muodot päätetään paikallisella tasolla.

Korkeakoulu yhteistyö

Kuopion aikuislukiossa tietoa ja kokemuksia korkeakouluopiskelusta tuodaan esille eri oppiaineissa. Kokemuksia korkeakouluopiskelusta voivat esitellä esim. opettajat, opiskelijat ja vierailijat. Opiskelijoille laaditaan opinto-ohjauksessa henkilökohtainen opintosuunnitelma, johon sisältyy korkeakouluopintoihin tutustumista.

Työelämävalmiudet

Kuopion aikuislukiossa käytetään hyväksi jo työelämässä olevien opiskelijoiden tietoja ja osaamista. Eri oppiaineiden sisällä tutustutaan työelämän eri aihepiireihin kuten yrittäjyys ja työelämän kansainväliset näkymät ja yhdistetään keskusteluun opiskelijoiden omia kokemuksia asiasta. Keskustellaan myös työelämässä tapahtuvista muutoksista ja tulevaisuuden työelämästä.

Tulevaisuuden uran pohdinnassa opiskelijaa tukevat opinto-ohjaaja ja aineenopettajat, joilla on tietoa oman alan työelämän viimeisimmästä kehityksestä. Kutsutaan oppitunneille mahdollisuuksien mukaan vierailijoita sekä työelämästä että kolmannelta sektorilta. Opiskelijoita ohjataan osallistumaan jatko-oppilaitosten abipäiviin.

Opiskelijoita kannustetaan olemaan aktiivisia myös kesätauon aikana, hakemaan kesätöitä tai vähintään osallistumaan kesäopetukseen, koska työnteko on merkityksellisen elämän keskeinen osa-alue.

Opiskelijoita tuetaan elämänhallinnan taidoissa ja yhteistyö- ja tiimitaidoissa, hyödyntäen opetuksessa mm. yhteistoiminnallisuutta. Sekä opiskelijoita että myös opettajia rohkaistaan jatkuvaan oman osaamisen kehittämiseen. Korostetaan myös opiskelijan oman vastuun ottamista opinnoista, se antaa hyvät valmiudet myös työelämässä tarvittavalle vastuun ottamiselle.

Kieltenopiskelussa harjoitellaan erikielisten työhakemusten ja CV:n kirjoittamista ja opiskelijoille esitellään erilaisia opiskelu- ja työmahdollisuuksia ulkomailla.

Kansainvälinen osaaminen

Kuopion aikuislukiossa on laaja kieliohjelma, jossa opetusta tarjotaan sekä alkeis- että jatkotasolla. Kieltenopetus ei ole vain pelkän sanaston ja rakenteiden opettelua, vaan opiskelija tutustuu myös kohdekielen kulttuuriin ja sille ominaisiin viestintätapoihin ja -strategioihin. Opiskelijaa kannustetaan oppituntien lisäksi syventämään kielitaitoaan myös vapaa-ajalla.

Opiskelijaa kannustetaan paitsi perinteiseen kansainvälisyyteen myös kansainvälisyyden uusiin muotoihin, sekä käyttäen hyväksi paikallisia kansainvälistymismahdollisuuksia että virtuaalikansainvälisyyttä. Kannustetaan opiskelijaa osallistumaan tutustumis- ja opiskelujaksoille ulkomailla ja kutsutaan mahdollisuuksien mukaan kansainvälisiä vierailijoita oppitunneille.

Opinnoissa hyödynnetään opiskelijoiden omaa äidinkieltä ja korostetaan sen tärkeyttä. Korostetaan, että oman kulttuurin hyvä tuntemus on tärkeä pohja globaalisuudelle, koska silloin on hyvät lähtökohdat tehdä vertailuja eri kulttuureiden välillä.

Aikuislukiossa korostetaan avoimen kiinnostuksen tärkeyttä osana kansainvälisyyttä sekä harjoitellaan erityisesti vuorovaikutusosaamiselle olennaisia yhteistyö- ja tiimitaitoja.

Jatkuva oppiminen on aikuislukiossa osa jokapäiväistä arkea, meillä on opiskelijoita teini-ikäisistä eläkeläisiin.

4. Opiskelijan ohjaus ja tukeminen

4.1. Ohjaus

Lukiokoulutuksen oppimäärää suorittavalla opiskelijalla on oikeus saada tarpeidensa mukaista henkilökohtaista ja muuta opintojen ohjausta sekä jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää ohjausta (lukiolaki 714/2018, 25 § 2 mom.). Ohjauksen avulla opiskelija parantaa valmiuksiaan selviytyä muuttuvissa elämäntilanteissa sekä oppii arvioimaan lukio-opintoja ja jatko-opiskelua koskevia valintojaan tulevaisuuden osaamistarpeiden näkökulmasta. Ohjauksen avulla opitaan lisäksi tunnistamaan, miten lukiokoulutuksen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden mukainen opiskelu konkretisoituu elinikäisinä työelämävalmiuksina ja -taitoina sekä laajempana yhteiskunnallisena osaamisena.

Ohjaustoiminta tukee opiskelijan hyvinvointia, ihmisenä kasvua ja kehittymistä, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä lukio-opintojen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä ehkäistään syrjäytymistä. Sukupuolitietoisella ohjauksella luodaan tasavertaisia edellytyksiä eri sukupuolten sijoittumiselle jatko-opintoihin ja työelämään. Opiskelun ja hyvinvoinnin seuraamisesta ja tukemisesta huolehditaan monialaisena yhteistyönä.

Ohjaus on oppilaitoksen henkilöstön tavoitteellisesti johdettua yhteistä työtä, johon kuuluu yhteistyö korkeakoulujen ja työelämän kanssa. Opiskelijalla tulee olla mahdollisuus osallistua opintojensa aikana korkeakoulujen ja työelämän kanssa toteutettaviin opintokokonaisuuksiin. Opinto-ohjaaja vastaa oppilaitoksen opinto-ohjauksen käytännön koordinoinnista ja toteutuksesta. Aineenopettaja ohjaa opiskelijaa opettamansa aineen opiskelutaidoissa ja auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan. Lisäksi aineenopettaja tukee opiskelijan jatko-opintovalmiuksia ja työelämäntuntemusta oman oppiaineensa osalta korkeakoulujen ja työelämän kanssa tehtävässä yhteistyössä. Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena sekä näiden yhdistelmänä.

Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Opiskelijan yksilöllisten tarpeiden huomioonottamista voidaan tehostaa eri asiantuntijoiden yhteistyöllä.

Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee sisältyä kuvaus siitä, miten siirtymävaiheen yhteistyötä toteutetaan perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen, korkea-asteen koulutuksen sekä muiden koulutusta järjestävien tahojen kanssa. Korkea-asteen oppilaitosten kanssa tulee erikseen sopia tavoista, jotka mahdollistavat opiskelijoille orientoivat opinnot korkea-asteella sekä vaihtoehtoiset väylät hakeutua jatko-opintoihin. Lisäksi tulee kuvata, miten alueellista monialaista yhteistyötä toteutetaan työelämän, paikallisten työ- ja elinkeinopalvelujen, sosiaali- ja terveystoimen, nuorisotoimen sekä muiden toimijoiden kanssa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa kuvataan, miten ohjauksella varmistetaan opiskelijan mahdollisuus kehittää kansainvälisyys-, työelämä- ja yrittäjyysosaamistaan.

Osaksi paikallista opetussuunnitelmaa laaditaan ohjaussuunnitelma, jossa kuvataan ohjauksen järjestäminen oppilaitoksessa. Se toimii ohjaustyön arvioinnin ja kehittämisen välineenä.

Oppilaitoksen ohjaussuunnitelman tulee sisältää aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden pohjalta seuraavat:

- ohjauksen keskeiset käsitteet
- ohjauksen tehtävät ja tavoitteet
- ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen toimijat ja työnjako
- ohjaus siirtymävaiheissa ja suoritettaessa mahdollisia kahden tutkinnon opintoja: yhteistyö perusopetuksen, korkea-asteen, toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksen järjestäjien kanssa sekä jatko-ohjauksen järjestäminen
- ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat
- ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa
- ohjaustoiminnan arviointi.

Ohjaussuunnitelmassa tarkastellaan myös esteettömyyttä siirtymävaiheissa. Suunnitelmassa kuvataan toimintamalleja, joiden avulla turvataan yhdenvertaisuus hakeutumisvaiheessa lukiokoulutukseen ja sieltä jatko-opintoihin. Lisäksi suunnitelmaan sisällytetään kuvaus toimenpiteistä, joiden avulla varmistetaan esteetön opintopolku ja oppimisympäristö.

Lukio-opintojen etenemisen sekä jatko-opintoihin ja työelämään siirtymisen tueksi opiskelija laatii henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Henkilökohtaisen opintosuunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti ja tarvittaessa päivitetään lukio-opintojen aikana. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu paikallisen opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Ohjauksen merkitys korostuu koulutuksen nivel- ja siirtymävaiheissa. Oppilaitos antaa tietoa aikuisten lukiokoulutukseen hakeutuville henkilöille, opinto-ohjaajille ja opettajille sekä tarjoaa heille mahdollisuuksia tutustua opetukseen lukiossa. Lukio-opintonsa aloittava opiskelija perehtyy oppilaitoksen toimintaan sekä opiskelun käytänteisiin. Ohjausprosessin aikana opiskelija suunnittelee opinto-ohjelmaansa siten, että hän tunnistaa ja huomioi jatko-opintojen ja työelämän tarjoamia mahdollisuuksia. Näitä asioita käsitellään ohjauksessa koko lukio-opintojen ajan.

Opiskelijalla on oikeus saada ohjausta muihin opintoihin hakeutumisessa, jos hänen opiskeluoikeutensa lukiokoulutuksen oppimäärän suorittamiseen on päättymässä tai hän on ilmoittanut eroamisestaan (lukiolaki 714/2018, 25 § 3 mom.). Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneella opiskelijalla, joka ei ole saanut jatko-opiskelupaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa, on oikeus saada opintoihin hakeutumiseen ja urasuunnitelmiin ohjausta oppimäärän suorittamisvuotta seuraavan vuoden aikana. Ohjauksesta vastaa koulutuksen järjestäjä, jonka oppilaitoksessa opiskelija on suorittanut oppimäärän. (Lukiolaki 714/2018, 25 § 4 mom.)

Henkilökohtainen opintosuunnitelma

Aikuisten lukiokoulutuksessa opiskelija laatii opetushenkilöstön tuella henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä

jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Henkilökohtainen opintosuunnitelma ohjaa opiskelijan tiedollista ja taidollista kehittymistä koko opintojen ajan. Suunnitelmassa jäsennetään opiskelun tavoitteet ja arvioidaan niiden saavuttamiseen kuluva aika yhdessä opiskelijan kanssa. Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa otetaan huomioon opiskelijan elämäntilanne, valmiudet ja opiskelun tavoitteet sekä tunnistetaan aiemmin opittu. Myös opiskelijan opiskeluhistoria, erityisesti aikaisemmat opintosuoritukset ja oppimiskokemukset otetaan huomioon henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa. Aikuisten lukiokoulutuksessa tulee lukiolain (714/2018) 27 §:n mukaan tunnistaa ja tunnustaa opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat aikaisemmin suoritettut opinnot tai muutoin hankittu osaaminen.

Henkilökohtainen opintosuunnitelma koostuu seuraavista osista:

1. opiskelusuunnitelma

- aikaisempi koulutus, erityisesti aikaisemmin suoritettut lukio-opinnot ja ammatilliset opinnot sekä mahdollisesti opintoja korvaava työkokemus tai muu kokemus
- suomen/ruotsin kielen taito ja muu kielitaito sekä kielenopiskeluvalmiudet
- hyväksi luettavat opinnot ja/tai oppimäärät
- suoritettavat opinnot; lukio-opinnoissa eteneminen, opintojaksovalinnat
- mahdolliset muissa oppilaitoksissa toteutettavat opiskelu- ja/tai tutustumisjaksot ja/tai työelämään tutustumisjaksot
- arvioitu opiskeluaika
- opiskeluolosuhteet, opintojen suorittamistavat ja mahdolliset erityiset opetusjärjestelyt
- opiskeluvalmiudet ja mahdollinen tuen tarve

1. ylioppilastutkintosuunnitelma

2. jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa tehtäessä otetaan huomioon opiskelijalle mahdollisesti aiemmin tehty henkilökohtainen opintosuunnitelma ja sen toteutuminen. Suunnitelma laaditaan oppilaitoksen opetushenkilöstön tuella opintojen alussa ja sitä päivitetään säännöllisesti opintojen edetessä.

Kuopion lukiotoimi

Kuopion kaupungin lukioiden ohjaussuunnitelma

Ohjauksen keskeiset käsitteet

Ohjaus on tavoitteellista, vuorovaikutuksellista ja jatkuvaa toimintaa opiskelijan oppimisen, koulutuksellisen ja ammatillisen suuntautumisen sekä kasvun ja kehityksen tueksi. Ohjaustoiminta muodostaa lukiossa moniammatillisen kokonaisuuden, johon osallistuu koko oppilaitoksen opetus- ja ohjaushenkilöstö. Ohjauksen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen eri vaiheissa ja kehittää hänen valmiuksiaan tehdä koulutusta ja elämänuraa koskevia valintoja ja ratkaisuja. Opinto-ohjaus on osa ohjauksen palvelujärjestelmää. Kuopion lukioissa on tarjolla esteettömät ja helposti saavutettavat ohjauspalvelut yhdenvertaisesti kaikille opiskelijoille. Ohjauksella pyritään osaltaan purkamaan koulutuksen ja työelämän sukupuolisegregaatiota.

Ohjauksen tehtävät ja tavoitteet

Ohjauksen tehtävänä ja tavoitteena on:

- ohjata lukio-opintojen suorittamista, tukea opiskelukykyä ja jatkuvan oppimisen valmiuksia
- vahvistaa ura- ja elämänsuunnittelun tietoja, taitoja ja valmiuksia
- Vahvistaa elämänhallintaan sekä kasvuun ja kehitykseen liittyviä taitoja

Ohjauksella vaikutetaan myös lukion opiskeluympäristöön ja toimintakulttuuriin, osallisuuteen, kouluviihtyvyyteen ja -hyvinvointiin, syrjäytymisen ehkäisyyn sekä koulutukselliseen ja alueelliseen tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen.

Ohjauksessa opiskelija nähdään kasvavana oman elämänsä asiantuntijana ja aktiivisena toimijana ja vaikuttajana. Opiskelija on ohjauksessa aktiivinen ja osallistuva toimija. Jokaista opiskelijaa kunnioitetaan yksilönä, jolla on oikeus ohjaukseen. Tavoitteena on lisätä opiskelijan itseohjautuvuutta, itsenäisyyttä ja vastuullisuutta niin opinnoissa kuin muillakin osa-alueilla sekä

tarjota tähän kasvuun oikea-aikaista tukea ja seurantaan nuoren matkalla kohti aikuisuutta sekä täysivaltaista, aktiivista ja vastuullista yhteiskunnan jäsenyyttä.

Ohjauksen järjestäminen

Ohjausta voidaan järjestää opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena, verkkopohjaisena ohjauksena sekä näiden yhdistelmänä.

Henkilökohtaista ohjausta tarjotaan läpi lukio-opintojen tarpeen mukaan. Pääpaino henkilökohtaisessa ohjauksessa on lukion oppimäärän suorittamiseen, ylioppilaskirjoituksiin sekä jatko-opintoihin ja ammatinvalintaan liittyvissä teemoissa. Muita käsiteltäviä asioita voivat olla mm. henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan liittyvät muutokset, oppimis- ja opiskeluvaikeudet sekä haastavat elämäntilanteet.

Ryhmäohjaus on myös osa lukion ohjaustoimintaa. Käytännön toteutukset tarkennetaan oppilaitosten lukuvuosisuunnitelmissa.

Opiskelijoiden opintojen etenemistä seurataan ja kurssi- sekä ainevalintoja tarkistetaan säännöllisesti lukio-opintojen aikana apulaisrehtorin, opinto-ohjaajan, erityisopettajan ja ryhmäohjaajien yhteistyönä. Opiskelijoita ohjataan edelleen ottamaan vastuuta omista opinnoistaan ja pohtimaan ura- sekä elämänsuunnitelmiaan. Opiskelijat voivat seurata opintojensa etenemistä Wilmassa.

Ohjauksen toimijat ja työnjako

Ohjaustoimintaan osallistuvat kaikki koulun opettaja- ja ohjaushenkilöstöön kuuluvat. Opinto-ohjaajalla on päävastuu ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Erityisopettajan tehtävänä on tukea opiskelijaa oppimiseen ja lukio-opintojensa suorittamiseen liittyvissä tehtävissä. Aineenopettajan tehtävänä on ohjata opiskelijaa opettamansa aineen opiskelussa sekä auttaa opiskelutaitojen kehittämisessä.

Rehtori

Rehtori luo ohjaukselle sellaiset toimintaedellytykset, että erilaiset ohjausmenetelmät ja työnjako ovat mahdollisia. Rehtori tukee toiminnallaan opinto-ohjaajan ja opettajien keskinäistä yhteistyötä ja ohjaustoiminnan suunnittelua koko oppilaitoksen yhteisenä tehtävänä. Rehtori vastaa siitä, että säännöistä ja määräyksistä, jotka ohjaavat lukio-opintojen ja ylioppilastutkinnon suorittamista, tiedotetaan opiskelijoille ja huoltajille.

Opinto-ohjaaja

Opinto-ohjaajalla on päävastuu opinto-ohjauksen käytännön järjestämisestä sekä ohjauksen kokonaisuuden suunnittelusta ja toteutuksesta. Opinto-ohjaaja tekee tiivistä yhteistyötä muiden ohjauksen toimijoiden kanssa ohjauksen suunnittelussa ja käytännön toteutuksessa. Opinto-ohjaaja antaa henkilökohtaisen ohjauksen lisäksi luokkamuuotoista ohjausta. Opinto-ohjaajan vastuulla ovat opiskelijoiden jatkokoulutus- ja urasuunnitelmiin liittyvät ohjaukselliset kysymykset. Tämä jatko-opintoihin ja urasuunnitelmiin liittyvä päätöksenteon ohjaus on koko lukioajan kestävä ohjausprosessi.

Opiskelijat laativat opinto-ohjaajan ja/tai ryhmäohjaajan tukemana henkilökohtaisen opintosuunnitelman, joka sisältää opiskelusuunnitelman, ylioppilastutkintosuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman. Suunnitelmien tekeminen aloitetaan lukion ensimmäisenä opiskeluvuonna ja niitä päivitetään lukio-opintojen aikana. Opinto-ohjaaja opastaa opiskelijoita

käyttämään tarjolla olevia tietolähteitä ja yhteiskunnan tarjoamia ohjaus-, tuki-, neuvonta - ja tietopalveluita

Ryhmänohjaaja

Jokainen lukion opiskelija kuuluu ohjausryhmään, jolla on oma ryhmänohjaaja. Lukio-opintojen alkuvaiheessa näiden ryhmien ohjauksessa pyritään siihen, että opiskelijat oppivat tuntemaan oman ryhmänohjaajansa sekä koulun käytänteet. Ryhmänohjaaja huolehtii koulun yhteisten asioiden tiedottamisesta ryhmälleen. Hän seuraa ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä ja ohjaa tarvittaessa henkilökohtaisesti. Ryhmänohjaaja haastattelee kaikki oman ohjausryhmänsä opiskelijat ensimmäisen opiskeluvuoden aikana.

Erityisopettaja

Lukion erityisopetus on ensisijaisesti pedagogista tukea, joka kohdistuu oppimaan oppimiseen, oman oppimistyylin löytämiseen, omien vahvuuksien tunnistamiseen sekä itsetunnon vahvistamiseen oppijana.

Erityisopettaja vastaa henkilökohtaisen oppimissuunnitelman tuen arvioinnista ja tukimuotojen kirjaamisesta yhteistyössä aineenopettajien ja opiskelijan kanssa. Erityisopettaja huolehtii siitä, että opetushenkilöstöllä on opetuksen järjestämisen kannalta tarvittava tieto opiskelijan koulunkäynnin kokonaistilanteesta. Erityisopettaja vastaa opiskelijoiden yksilöllisistä, pedagogisista tukimuodoista.

Erityisopettaja antaa yksilöohjausta, toimii mahdollisuuksien mukaan samanaikaisopettajana ja vastaa luki-testeistä sekä tukee opiskelussa. Hän myös vastaa ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyiden hakemisesta yhteistyössä rehtorin kanssa.

Aineenopettaja

Aineenopettajan tehtävänä on ohjata opiskelijaa opettamansa aineen opiskelussa ja oppiaineeseen liittyvissä kysymyksissä. Aineenopettaja seuraa oman oppiaineensa ja sen tieteenalan kehitystä ja liittyy opetukseensa jatko-opinto- ja uratietoutta. Aineenopettaja tutustuu oman opetusryhmänsä opiskelijoihin ja seuraa heidän opintojensa etenemistä omassa aineessa.

Opiskelija

Opiskelija on vastuussa omista opinnoistaan. Lukio-opintojen alkuvaiheessa jokainen opiskelija laatii henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman, joka sisältää suunnitelman opintojen suoritusajasta ja sisällöstä. Opiskelijaa ohjataan seuraamaan suunnitelman toteutumista ja päivittämään sitä. Opiskelija saa ohjausta opiskelun tueksi ja valintojen tekemiseksi siten, että hän pystyy suunnittelemaan opiskelunsa omien voimavarojensa mukaisesti ottaen huomioon ylioppilaskirjoitukset ja jatkokoulutussuunnitelmat. Opiskelija laatii ylioppilaskirjoitussuunnitelman sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman ja päivittää laatimiaan suunnitelmia.

Ohjaus siirtymävaiheissa

a. Yhteistyö perusopetuksen kanssa

Siirtymävaiheessa perusasteelta toiselle asteelle tehdään yhteistyötä oppilaanohjaajien ja erityisopettajien kanssa.

b. Yhteistyö korkea-asteen kanssa

Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus tutustua korkea-asteen koulutusmahdollisuuksiin opintojen eri vaiheissa. Opiskelijoilla on lukioaikana mahdollisuus suorittaa korkeakouluopintoja ja sisällyttää niitä lukion oppimäärään. Näin pyritään lisäämään opiskelijan tietoja koulutusvaihtoehtoista.

Opintojen päättövaiheessa ohjauksen painopiste on ylioppilaskirjoituksiin valmistautumisessa ja ylioppilastutkinnon sekä jatko-opintosuunnitelmiin liittyvässä tiedottamisessa ja päätöksenteossa. Opiskelijat perehtyvät jatko-opintojen valintaperusteisiin ja hakumenettelyihin opinto-ohjaajan avustuksella sekä laativat itselleen suunnitelman opintoihin hakeutumisesta ja varasuunnitelman välivuoden varalta sekä urasuunnitelman.

c. Yhteistyö toisen asteen ammatillisten oppilaitosten ja muiden koulutuksenjärjestäjien kanssa

Opiskelijan siirtyessä kesken lukio-opintojen tai lukio-opintojen loppuvaiheessa toiseen 2. asteen oppilaitokseen opinto-ohjaaja auttaa opiskelijaa siirtymisessä sekä suunnittelee yhdessä opiskelijan kanssa vielä lukiossa mahdollisesti suoritettavat opinnot. Mikäli alle 25-vuotias opiskelija keskeyttää lukion, opinto-ohjaaja vastaa tarvittaessa ilmoittamisesta etsivään nuorisotyöhön.

d. Jatko-ohjauksen järjestäminen

Ylioppilaaksi valmistuneilla opiskelijoilla on oikeus lukiolain mukaiseen jatko-ohjaukseen. Jälkiohjauksesta vastaa ensisijaisesti se lukio, josta ylioppilaaksi on valmistuttu. Opiskelijalla on oikeus jatko-ohjaukseen vuoden ajan valmistumisestaan, mikäli hänellä ei ole opiskelupaikkaa. Jatko-ohjauksessa voidaan tehdä yhteistyötä muiden ohjauksen toimijoiden, kuten Ohjaamon tai TE-palveluiden kanssa.

Ohjauksen sisällöt, menetelmät ja työtavat

Ohjauksen opintojaksojen keskeiset sisällöt ensimmäisenä opintovuonna painottuvat opiskelutaitojen kehittämiseen sekä lukio-opintoihin orientoitumiseen. Opintojen myöhäisemmässä vaiheessa keskitytään jatko-opintoihin ja uraohjaukseen. Ohjausta voidaan järjestää opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena, vertaisohjauksena, verkkopohjaisena ohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Työskentelytavoissa korostuu vuorovaikutuksellisuus.

Ohjauksen yhteistyö työelämän ja muiden oppilaitoksen ulkopuolisten tahojen kanssa

Ohjauksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä lukion ulkopuolisten organisaatioiden kanssa (koulutusyhteistyö, kolmas sektori, alueen yritykset ja organisaatiot).

Opinto-ohjaajat pitävät aktiivisesti yhteyttä koulun ulkopuoliseen työelämään. Oppilaitoksilla voi olla kontakteja ja yhteistyökuvioita mm. koulutus- ja ammattialojen esittelyjen, kummiyritysten ja alumnitoiminnan muodossa. Myös elinkeino- ja työelämän eri järjestöjen kanssa voidaan tehdä yhteistyötä.

Ohjaustoiminnan arviointi

Ohjauksen toteutumista ja laatua arvioidaan esimerkiksi erilaisten kyselyiden, itsearviointin sekä opiskelijoilta ja opettajakunnalta saadun palautteen perusteella. Ohjaustoimintaa kehitetään saadun palautteen perusteella.

OHJAUSTOIMINTA KUOPION AIKUISLUKIOSSA

Opiskelijoiden ohjaus on koko henkilökunnan yhteisellä vastuulla.

Lukuvuoden alussa opinto-ohjaaja yhdessä ryhmänohjaajien kanssa perehdyttää opiskelijat koulun käytänteisiin ja ohjaa opiskelijoita heidän kysymyksissään. Lukuvuoden aikana ryhmänohjaaja tarvittaessa ohjaa opiskelijoita opinto-ohjaajan luo.

Yleisestä TVT-ohjauksesta vastaa TVT-opettaja. Hän pitää TVT-opokurssin kaksi kertaa vuodessa.

Aineenopettaja

- neuvoo ja ohjaa omassa oppiaineessa
- vastaa oman oppiaineen TVT-ohjauksesta
- pitää kirjaa poissaoloista (opiskelija ilmoittaa poissaolonsa kurssin opettajalle)
- neuvottelee ongelmatilanteissa opiskelijan kanssa ja ottaa tarvittaessa yhteyttä ryhmänohjaajaan

Ryhmänohjaaja

- on tuki-/yhteyshenkilö opiskelijalle
- haastattelee uudet tutkinto-opiskelijat opiskelun alkuvaiheessa
- auttaa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisessa
- seuraa opiskelijoiden opintojen etenemistä ja ottaa ongelmatilanteissa yhteyttä opiskelijaan
- tekee yhteistyötä opinto-ohjaajan ja erityisopettajan kanssa

Opinto-ohjaaja

- perehdyttää aikuislukion käytänteisiin ja opinto-oppaaseen
- pitää info- ja ilmoittautumistilaisuudet
- on tavattavissa ohjausaikoina
- auttaa opiskelusuunnitelman hahmottamisessa ja laatimisessa
- on mukana yo-infoissa
- neuvoo ja ohjaa opintojen eri vaiheissa
- ohjaa jatko-opintosuunnitelmissa
- tekee yhteistyötä erityisopettajan ja ryhmänohjaajien kanssa sekä rehtoreiden ja koulusihteerin kanssa
- tekee yhteistyötä alueen muiden oppilaitosten ja opojen kanssa sekä muiden toimijoiden kanssa

Apulaisrehtori

- antaa opintoihin liittyvää yleisohjausta
- vastaa etä- ja verkko-opetuksen ohjauksesta
- pitää ylioppilastutkintoon liittyvät infot ja tarkistaa ylioppilaskirjoituksiin ilmoittautumiset
- tarkistaa valmistuvien kurssimäärät

Rehtori

- tekee päätökset, jotka liittyvät opinnoista vapauttamiseen ja lisäämään
- vastaa opintojen hyväksilukemisesta
- antaa opintoihin liittyvää yleisohjausta

Koulusihteer

- tulostaa seuraavan jakson uusien opiskelijoiden listan opinto-ohjaajalle ja ryhmänohjaajille jakson viimeisenä opetusiltana

- antaa opintoihin liittyvää yleisohjausta

Erityisopettaja

- auttaa oppimisvaikeuksissa
- tekee lausuntoja yo-tutkinnon erityisjärjestelyjä varten

Alaikäisten opiskelijoiden ohjauksessa huomioitavaa:

- Opiskelijan alkuhaastattelussa huoltaja/t ovat /voivat olla mukana
- opiskelijan opintojen etenemisestä tieto myös huoltajille Wilman kautta
- Huoltajille lähetetään lukuvuoden alussa tiivistetty opas aikuislukio-opinnoista

4.2. Erityisopetus ja muu oppimisen tuki

Opiskelijalla, jolla on kielellisten erityisvaikeuksien tai muiden oppimisvaikeuksien vuoksi vaikeuksia suoriutua opinnoistaan, on oikeus saada erityisopetusta ja muuta oppimisen tukea yksilöllisten tarpeidensa mukaisesti. Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä (lukiolaki 714/2018, 28 § 1 mom.). Erityisopetus ja muu oppimisen tuki mahdollistavat opiskelijoiden yhdenvertaisen aseman. Tuen tarkoituksena on tukea opiskelijaa lukio-opintojen suorittamisessa ja jatko-opinnoissa sekä edistää hänen hyvinvointiaan ja jaksamistaan. Tuki järjestetään ottaen huomioon opiskelijan omat lähtökohdat, vahvuudet ja kehitystarpeet.

Oppimisen tukeminen merkitsee yhteisöllisiä ja opiskeluympäristöön liittyviä ratkaisuja sekä opiskelijan yksilöllisiin tarpeisiin vastaamista. Keskeisiä asioita ovat oppimisen esteettömyys sekä oppimisvaikeuksien ennaltaehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Jokaisella opiskelijalla tulee olla mahdollisuus omista lähtökohdistaan käsin onnistua oppimisessa mahdollisimman hyvin, kehittyä oppijana sekä kasvaa ja sivistyä ihmisenä. Huomiota kiinnitetään opiskelijan oppimisen valmiuksiin, oppimaan oppimisen taitojen kehittämiseen ja mahdollisuuteen ottaa vastuuta omasta opiskelustaan, sen suunnittelusta, toteuttamisesta ja arvioinnista. Opiskelijalle ja huoltajille annetaan tietoa tuen saannin mahdollisuuksista ja huoltajia kannustetaan tukemaan osaltaan opiskelijan tavoitteellista oppimista.

Tukea on oikeus saada riippumatta siitä, mistä syystä tuen tarve aiheutuu. Opiskelija voi olla tilapäisesti jäänyt jälkeen opinnoissaan, tai tuen tarve voi johtua esimerkiksi kielellisistä, matemaattisista tai tarkkaavuuden ongelmista tai opiskelutaitojen puutteista. Se voi liittyä myös sairauden tai vamman aiheuttamiin oppimisvaikeuksiin tai sosiaalsiin, mielenterveyden tai elämäntilanteen vaikeuksiin.

Lukiolain (714/2018) 28 §:n 2 momentin mukaan tuen tarvetta tulee arvioida opintojen alussa sekä säännöllisesti opintojen edetessä. Tuen tarpeen arvioinnin lähtökohtana on yhteistyö ja vuorovaikutus opiskelijan ja tarvittaessa huoltajien kanssa sekä heiltä saatu tieto. Tuen tarpeen tunnistaminen voi perustua myös perusopetuslain (628/1998, muutettu lailla 1288/2013) 40 §:n perusteella saatuun tietoon tai opettajien ja muun henkilöstön havaintoihin. Lisäksi tuen tarpeen arvioinnissa voidaan käyttää erilaisia menetelmiä, kuten alkuseulontoja.

Tukitoimien suunnittelu ja toteutus aloitetaan mahdollisimman varhain. Opiskelijaa opettavat opettajat suunnittelevat tukitoimet yhdessä opiskelijan kanssa sekä yhteistyössä muiden mahdollisten asiantuntijoiden kanssa. Tukitoimet kirjataan opiskelijan pyynnöstä henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan (lukiolaki 714/2018, 28 § 2 mom.).

Tukitoimet toteutetaan opetushenkilöstön yhteistyönä ja tarvittaessa monialaisena yhteistyönä. Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Samalla opiskelijan itsearviointi- ja oppimaan oppimisen taidot sekä kyky suunnitella tulevaisuuttaan vahvistuvat. Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijan oppimista monipuolisilla

opetus- ja arviointimenetelmillä. Opiskelijaa ohjataan käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita.

Tukitoimia voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen ja muut pedagogiset ratkaisut. Lisäksi opiskelijaa voidaan tukea yksilökohtaisesti suunnitellulla monipuolisella opinto-ohjauksella ja hyödyntämällä tuen tarpeen huomioon ottavia opintojen valintamahdollisuuksia. Opiskelijan oppimista voidaan tukea myös tarjoamalla tukiopetusta tai muuta opiskelijan tarpeen mukaista tukea sekä tarjoamalla erilaisia oppimista ja hyvinvointia edistäviä lukion oppimäärään sisältyviä opintoja, jotka antavat tukea esimerkiksi opiskelutaitoihin, elämänhallintaan tai matematiikan ja muiden oppiaineiden opiskeluun. Opiskelijan jaksamisen ja hyvinvoinnin tukemisessa tehdään tarvittaessa yhteistyötä opiskeluhuollon palvelujen tai muiden toimijoiden kanssa.

Erityisopetus on erityisopettajan antamaa opetusta. Erityisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa yhteisopettajuutena, ryhmämuotoisena opetuksena tai yksilötukena. Erityisopetus on esimerkiksi opiskelutaitojen opettamista sekä opiskelijan omien vahvuuksien ja oppimisen haasteiden tunnistamista. Erityisopettaja tekee yhteistyötä muiden opettajien kanssa tukea tarvitsevan opiskelijan oppimiseen ja opetukseen liittyvissä kysymyksissä.

Tukea tarvitsevan opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä arvioidaan monipuolisesti. Näin turvataan tukea tarvitsevalle opiskelijalle mahdollisuus osoittaa osaamista eri tavoin esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa. Osaamisen osoittamisen tavat ja tilanteet suunnitellaan opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Arvioinnissa käytettäviä yksilöllisiä järjestelyjä ovat esimerkiksi lisäajan antaminen arviointitilanteissa, pienryhmätilan käyttäminen, materiaalin kirjasinkoon suurentaminen tai mahdollisuus käyttää erillistä näyttöä. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Erityisjärjestelyihin tulee antaa mahdollisuus lukio-opintojen aikana, jotta niiden tarvetta ja toimivuutta voidaan arvioida. Näiden kokemusten perusteella erityisopettaja arvioi yhdessä opiskelijan ja muiden opettajien kanssa erityisjärjestelyjen hyödyllisyyttä sekä ohjaa opiskelijan tarvittaessa hakemaan erityisjärjestelyjä myös ylioppilastutkinnon kokeissa. Järjestelyjen tarpeen arvioinnissa voidaan tehdä yhteistyötä opiskeluhuollon kanssa. Opiskelijaa ohjataan tarvittavien lausuntojen hankkimisessa ja erityisjärjestelyjen hakemisessa ylioppilastutkinnon kokeita varten. Ylioppilastutkinnon kokeiden erityisjärjestelyistä tiedotetaan opiskelijalle heti lukio-opintojen alkaessa ja aina tarpeen mukaan.

Lukiolain (417/2018) 29 §:n mukainen opiskelun poikkeava järjestäminen voi koskea myös erityisopetusta tai muuta oppimisen tukea tarvitsevaa opiskelijaa. Opiskelun poikkeava järjestäminen tarkoittaa, että opiskelijan opiskelu voidaan järjestää osittain toisin kuin lukiolaissa ja lukiokoulutuksesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ja paikallisessa opetussuunnitelmassa määrätään. Poikkeavat järjestelyt tehdään vain niiltä osin kuin ne ovat välttämättömiä, ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Poikkeava järjestely voidaan tehdä opiskelijan hakemuksesta tai hänen suostumuksellaan.

Opiskelijaa ohjataan tarvittaessa hakemaan avustajapalveluita, erityisiä apuvälineitä ja muita palveluita (lukiolaki 714/2018, 29 § 3 mom.). Erityisopetuksen ja muun oppimisen tuen rinnalla opiskelija voi saada myös yksilökohtaista opiskeluhuoltoa.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa tulee määritellä, miten opiskelijoiden tukitoimien tarve arvioidaan ja miten tuki toteutetaan käytännössä.

Tukitoimista ja niitä koskevista oikeuksista tiedottaminen opiskelijoille

Ensisijaisen tiedon tukitoimista opiskelija saa lukion kotisivuilta sekä opinto-oppaasta. Lisäksi yleisistä ja koulukohtaisista tukitoimista tiedotetaan jaksokohtaisesti. Yksilökohtaiset tuen tarpeet arvioidaan yhteistyössä opiskelijan kanssa.

Tukitoimien suunnittelu ja järjestäminen perustuu yhteistyöhön opetushenkilöstön ja opiskelijan välillä. Opiskelijan luvalla suunnitteluun voi osallistua myös muita asiantuntijoita. Keskeisenä tavoitteena on oppimisen esteettömyys, saavutettavuus sekä oppimisen vaikeuksien ehkäisy ja varhainen tunnistaminen. Tärkeimpänä tavoitteena on hyvinvoinnin ja jaksamisen tukeminen.

Tukitoimien tarpeen arviointi

Ensimmäisen vuoden opiskelijoille järjestetään lukuvuoden aikana lukivaikeuksia kartoittava lukiseula. Tällä pyritään kartoittamaan lukemiseen tai kirjoittamiseen liittyviä haasteita. Tulokset käydään läpi yhdessä opiskelijan kanssa, jos seulassa ilmenee lukemiseen tai kirjoittamiseen liittyviä tuen tarpeita. Samassa keskustelussa kartoitetaan opiskelijan koulunkäynnin kokonaistilanne sekä opiskelutaidot.

Tarvittaessa lukemiseen ja kirjoittamiseen liittyvien mahdollisten tukitoimien tarpeiden arviointia jatketaan yksilökohtaisilla lukemiseen ja kirjoittamiseen liittyvillä testeillä. Opiskelijan luvalla yhteistyötä tehdään opetushenkilöstön kanssa.

Tukitoimien kirjaaminen henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan

Tuen tarpeen arvioinnin yhteydessä erityisopettaja kirjaa mahdolliset tukitoimet opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan opiskelijan pyynnöstä ja yhteistyössä opiskelijan kanssa. Opiskelija hyväksyy tukitoimien sisällön. Opiskelija antaa suostumuksensa siitä, että tiedot henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan kirjatusta tukitoimista siirtyvät aineenopettajille.

Myönteinen ja kannustava palaute edistää opiskelijan käsitystä itsestään oppijana. Henkilökohtaista opintosuunnitelmaa laadittaessa ja tukitoimia suunniteltaessa tähän kiinnitetään erityistä huomiota. Samalla tuodaan esille erilaisia opiskelustrategioita, joita opiskelija voi hyödyntää eri oppiaineiden opiskelussa.

Tuen toteuttaminen

Opettajat ohjaavat opiskelijaa oppimaan oppimisen taidoissa, kantamaan vastuuta oppimisestaan ja työskentelystään sekä käyttämään kullekin oppiaineelle ominaisia opiskelustrategioita. Oppimisen tukea voivat olla esimerkiksi opetuksen eriyttäminen, tukiopetus ja muut pedagogiset ratkaisut. Opetushenkilöstöllä on mahdollisuus konsultoida erityisopettajaa opiskelijoille suunnattujen tukitoimien toteuttamisessa.

Tukiopetus toteutetaan ja suunnitellaan opiskelijoiden yksilölliset tarpeet huomioiden. Tukiopetuksesta vastaa ensisijaisesti aineenopettaja.

Eriyisopetus tukee aineenopetusta. Se voidaan toteuttaa samanaikaisopettajuutena, kurssimuotoisena ryhmäopetuksena tai yksilötukena. Eriyisopettajan tehtävänä on tukea opiskelijaa oppimiseen ja lukio-opintojensa suorittamiseen liittyvissä vaikeuksissa. Lukion erityisopetus on ensisijaisesti pedagogista tukea, joka kohdistuu oppimaan oppimiseen, oman oppimistyylin löytämiseen, omien vahvuuksien tunnistamiseen sekä itsetunnon vahvistamiseen oppijana. Opiskelijoiden on mahdollista valita Kuopion lukiodien tarjonnasta erityisopettajien järjestämä opiskelutaitojen vahvistamiseen liittyvä opintojakso. Eriyisopettaja antaa yksilöohjausta, vastaa lukitesteistä ja tukee opiskelussa. Hän myös vastaa ylioppilaskirjoitusten erityisjärjestelyiden hakemisesta yhteistyössä rehtorin kanssa.

Tuen toteutumisen seuranta ja arviointi

Tukitoimien toteutumista ja vaikuttavuutta seurataan ja arvioidaan. Mahdolliset muutokset kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan. Yhteistyö opetushenkilöstön ja opiskelijan kanssa korostuu tuen seurannassa ja arvioinnissa.

Yhteistyö, vastuut ja työnjako edellä mainituissa asioissa.

Opetushenkilöstöllä on vastuu kaikkien opiskelijoiden hyvinvoinnista. Erityisopettaja, opinto-ohjaajat ja ryhmänohjaajat tekevät säännöllistä yhteistyötä opiskelijoiden tuen toteuttamiseksi ja sen toimivuuden arvioimiseksi.

Ryhmänohjaaja seuraa ryhmänsä opiskelijoiden opintojen etenemistä. Ryhmänohjaaja konsultoi erityisopettajaa ja opinto-ohjaajaa, jos opiskelijan opinnoissa on jotain poikkeavaa.

Aineenopettaja seuraa opiskelijan opintomenestystä omassa oppiaineessaan ja tarvittaessa yhteydessä opiskelijaan. Aineenopettaja konsultoi ryhmänohjaajaa, jos opiskelijan opiskelussa on jotakin poikkeavaa.

Erityisopettaja vastaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisesta yhteistyössä opiskelijan kanssa. Erityisopettaja huolehtii siitä, että opetushenkilöstöllä on opetuksen järjestämisen kannalta tarvittava tieto opiskelijan koulunkäynnin kokonaistilanteesta. Erityisopettaja vastaa opiskelijoiden yksilöllisistä, pedagogisista tukimuodoista.

Opetushenkilöstö vastaa yhteistyössä erityisopettajan kanssa henkilökohtaiseen opintosuunnitelmaan kirjattujen tukitoimien toteutumisesta sekä kirjaamisesta. Opetushenkilöstö konsultoi erityisopettajaa mahdollisten tukitoimien muutostarpeista.

4.3. Opiskeluhoolto

Koulutuksen järjestäjän käytettävissä olevien toimien avulla voidaan edistää opiskelijoiden yhdenvertaisia mahdollisuuksia oppimiseen ja hyvinvointiin sekä huolehtia oppilaitosyhteisön hyvinvoinnista ja opiskeluympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan kuvata koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltoon liittyvät käytänteet.

Aikuislukiossa ei ole laaja-alaisia opiskeluhoollon tukipalveluja.

Tarvittaessa opiskelija voidaan ohjata terveydenhoitajan, koulupsykologin tai koulukuraattorin vastaanotolle.

4.4. Turvallinen opiskeluympäristö ja työrauha

Lukiolain (714/2018) 40 §:n 1 momentin mukaan opiskelijalla on oikeus turvalliseen opiskeluympäristöön. Koulutuksen järjestäjän tulee suojata opiskelijaa kiusaamiselta, väkivallalta ja häirinnältä. Lukiolain 30 §:n 2 momentin mukaan opiskelijan on käyttyädyttävä muita kiusaamatta ja vältettävä toimintaa, joka voi vaarantaa muiden opiskelijoiden, oppilaitosyhteisön tai opiskeluympäristön turvallisuutta tai terveyttä. Lukioyhteisön yhteistyö ja erilaiset pedagogiset ratkaisut luovat edellytyksiä hyvän työrauhan rakentumiselle. Paikallisessa opetussuunnitelmassa voidaan kuvata koulutuksen järjestäjän turvalliseen opiskeluympäristöön ja työrauhaan liittyvät käytänteet.

KUOPION AIKUISLUKION JÄRJESTYSSÄÄNNÖT

TAVOITE

Järjestyssäännöillä luodaan kaikille viihtyisä ja mielekäs työympäristö.

KOULUAIKA-JA ALUE SEKÄ PÄIVITTÄINEN TYÖSKENTELY

Kouluajaksi katsotaan lukujärjestyksen mukainen ja muukin koulutoimintaan liittyvä aika. Oppitunnit alkavat ja päättyvät lukujärjestyksen mukaisesti.

Koulualueella käyttäydytään hyvien tapojen mukaisesti. Koulualuetta ovat koulurakennus ja siihen liittyvä tontti.

Tapaturmasta ilmoitetaan kansliaan, terveydenhoitajalle, vahtimestarille, opettajalle tai rehtorille. Koulun omaisuutta tulee käsitellä huolellisesti. Kouluyhteisön jäsen on velvollinen korvaamaan koulun omaisuudelle tahallaan tai tuottamuksesta aiheuttamansa vahingon. Opiskelijan on toimitettava opiskeluun liittyvät todistukset ja muut tarvittavat asiapaperit kansliaan. Ajoneuvot pysäköidään niille varatuille paikoille. Hissin asiallinen käyttö on sallittu kaikille kouluyhteisön jäsenille illalla.

TYÖRAUHA JA VIIHTYVYYS

Jokainen kouluyhteisön jäsen on vastuussa työrauhasta ja viihtyvyydestä. Sopimattomaan käytökseen voivat puuttua opettajat ja rehtori. Oppitunneilla matkapuhelinten on oltava suljettuina. Matkapuhelinta, tietokonetta ja muuta laitetta saa käyttää oppitunneilla vai opiskeluun.

TUPAKKA, PÄIHTEET JA HUUMEET

Päihteiden ja huumeiden käyttö on kielletty. Tupakointi ja tupakkatuotteiden käyttö on kielletty koulualueella.

MUUTA

Niihin oikeuksiin ja velvoitteisiin, joita näissä järjestyssäännöissä ei ole mainittu, sovelletaan voimassa olevia lakeja, asetuksia ja säännöksiä. Kaikki edellä oleva koskee myös muiden oppilaitosten opiskelijoita Kuopion aikuislukiossa.

4.5. Kieleen ja kulttuuriin liittyviä kysymyksiä

Kaikkien opiskelijoiden opetuksessa noudatetaan yhteisiä, aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaisia tavoitteita ja periaatteita. Opiskelijan kielelliset valmiudet sekä kulttuurista otetaan lukio-opetuksessa huomioon. Jokaisen opiskelijan kieli- ja kulttuuri-identiteettejä tuetaan monipuolisesti. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään ja kunnioittamaan perustuslain mukaista oikeutta jokaisen omaan kieleen ja kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tiedostamaan omat kielelliset ja kulttuuriset oikeutensa eri tilanteissa.

Tavoitteena on ohjata kaikkia opiskelijoita arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä edistää kaksi- ja monikielisyyttä ja siten vahvistaa jokaisen opiskelijan kielellistä tietoisuutta ja metakielellisiä taitoja. Lukio-opiskeluun voi sisältyä monikielisiä opetustilanteita.

Lukiokoulutuksessa oppilaitoksen opetuskieli on joko suomi tai ruotsi. Opetuskielenä voi olla myös saame, romani tai viittomakieli. Lisäksi osa opetuksesta voidaan lukiolain (714/2018) 14 §:n 1 momentin mukaisesti antaa muulla kuin edellä mainitulla opiskelijan omalla kielellä. Paikalliseen opetussuunnitelmaan tulee tällöin kirjata, missä oppiaineissa, minkä verran ja millä tavoin edellä mainittuja kieliä käytetään opetuksessa tai opiskelussa.

Saamelaiset ja saamenkieliset

Saamelaisopiskelijoiden opetuksessa otetaan huomioon, että saamelaiset ovat alkuperäiskansa, jolla on oma kieli ja kulttuuri. Saamelaisopiskelijoiden lukio-opetuksen erityisenä tavoitteena on, että opiskelija jatkaa oman suhteensa kehittämistä kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisönsä sekä rakentaa omaa identiteettiään. Lukio-opetus voi tukea myös menetetyn alkuperäiskielen uudelleen oppimista ja kielen elvyttämistä. Lukio-opetus edistää oman historian, kulttuurin ja usean valtion alueelle ulottuvan saamelaisyhteisön tuntemusta sekä tietoisuutta saamelaisista yhtenä maailman alkuperäiskansoista ja antaa mahdollisuuksia perinteisen tiedon oppimiseen. Lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia saamen kielen ja saamenkielisiin korkeasteen opintoihin Suomessa ja naapurimaissa.

Suomessa puhuttuja saamen kieliä – inarinsaamea, koltansaamea ja pohjoissaamea – voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Saamen kieltä voidaan opettaa myös vieraan kielen eripituisina oppimäärinä tai lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Saamen kieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka lukio ei antaisikaan opetusta saamen kielellä. Saamea äidinkielenä opiskeleville opetetaan suomen kieltä tai ruotsin kieltä joko erillisen saamenkielisille tarkoitetun oppimäärän tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Saamelaisille opiskelijoille, joilla ei ole ollut mahdollisuutta oppia saamea omassa ympäristössään, voidaan tarjota saame vieraana kielenä -opetusta. Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Saamen kieli voi olla lukio-opetuksen opetuskieli, ja perusopetuksessa saamenkielistä opetusta saaneille opiskelijoille pyritään turvaamaan saamenkielisen opetuksen jatkuminen myös lukiossa. Saamenkielisen opetuksen erityisenä tavoitteena on opiskelijoiden tukeminen heidän kasvamisessaan kaksikielisyteen. Opetus tukee myös saamelaisten yhdenvertaisia opiskelu- ja toimintamahdollisuuksia sekä saamen- että suomenkielisessä yhteisössä. Saamenkielisessä opetuksessa eri oppiaineiden opetus ja opiskelu tukevat saamen kielen taitojen kehittymistä. Saamenkielisessä opetuksessa noudatetaan aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteita ottaen huomioon saamelaisen kulttuurin erityispiirteitä. Opetuksessa painotetaan saamelaisten oman historian sekä saamelaisyhteisön perinteisten elinkeinojen, perinteisen tiedon, saamelaisalueen luonnon sekä saamelaisen musiikki-, kertoma- ja käsityöperinteen tuntemusta. Opetuksen resursseina käytetään lähiympäristöä, sukuyhteisöä, saamenkielistä mediaa ja aktiivisia yhteyksiä muille saamelaisalueille.

Saamen opiskelijoille on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Romanit

Romaniopiskelijoiden opetuksessa tulee ottaa huomioon Suomen romanien asema etnisenä ja kulttuurisena vähemmistönä. Lukio-opiskelun erityisenä tavoitteena on, että opiskelija jatkaa oman suhteensa kehittämistä kieleensä, kulttuuriinsa ja yhteisönsä sekä rakentaa yhteiskunnallista osallisuuttaan ja omaa identiteettiään. Tavoitteena on lisäksi edistää romaniopiskelijoiden siirtymistä jatko-opintoihin.

Romanikieltä voidaan opettaa lukiossa lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaisesti äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä. Romanikieltä voidaan opettaa myös lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Romanikielen lukio-opetus edistää opiskelijoiden mahdollisuuksia sekä kielen elvyttämiseen että romanikielen korkea-asteen opintoihin. Romanikielen opetus lukiossa vahvistaa romaniopiskelijoiden identiteettiä ja antaa heille mahdollisuuksia käyttää kieltään ja ilmaista itseään siten, että huomioidaan heidän muista yhteyksistään, esimerkiksi yhteisöstään ja perusopetuksesta, saamansa taidot ja tiedot sekä heidän oma halunsa ilmaista identiteettiään. Opetus edistää romaniopiskelijoiden oman historian ja kielen tuntemusta sekä tietoisuutta romaneista Suomessa ja muissa maissa. Romanikielen opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena. Opiskelussa voidaan hyödyntää lähiympäristöä, romaniyhteisöä ja romanikielistä mediaa.

Viittomakieliset

Viittomakielisten lukiokoulutuksen erityisenä tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden viittomakielistä identiteettiä sekä opettaa heitä arvostamaan omaa kieltään ja kulttuuriaan tasa-arvoisena enemmistökielen ja -kulttuurin rinnalla. Viittomakieltä käyttävät opiskelijat voivat olla kuuroja, huonokuuloisia tai kuulevia.

Viittomakielisten opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan aikuisten lukiokoulutuksen yleisiä tavoitteita soveltaen niitä viittomakieliseen kulttuuriin ja viestintään. Opetuskielenä voi olla suomalainen tai suomenruotsalainen viittomakieli, jolloin suomea tai ruotsia käytetään luku- ja

kirjoituskielenä. Viittomakieliä tai niistä johdettuja kommunikaatiomenetelmiä voidaan käyttää myös suomen- tai ruotsinkielisen opetuksen rinnalla. Opiskelijoita ohjataan hyödyntämään viittomakielisiä tulkki- ja yhteiskuntapalveluja. Tavoitteena on myös viittomakielisestä kulttuurista ja toimintatavoista poikkeavan äänimaailman sekä kuulevien kulttuurin ja toimintatapojen tiedostaminen ja oppiminen niin, että joustava toimiminen kahden tai useamman kulttuurin piirissä on mahdollista. Viittomakieltä voidaan opettaa äidinkielen ja kirjallisuuden oppimääränä, vaikka oppilaitos ei antaisikaan opetusta viittomakielellä. Viittomakieltä äidinkielenä opiskeleville opiskelijoille opetetaan suomen tai ruotsin kieltä joko erillisen viittomakielisille tarkoitetun oppimäärän mukaan tai suomen kieli ja kirjallisuus- tai ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan.

Koska suomalainen ja suomenruotsalainen viittomakieli ovat vähemmistökieliä, opetuksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota mahdollisimman rikkaan viittomakielisen opiskeluympäristön luomiseen. Viittomakielestä ei ole olemassa yleisesti käytössä olevaa kirjoitusjärjestelmää, joten henkilökohtaisen kielellisen vuorovaikutuksen merkitys korostuu. Opetuksessa hyödynnetään tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia viittomakieliseen viestintään ja tiedonsaantiin.

Opetusta voidaan järjestää myös yhteistyössä muiden oppilaitosten kanssa ja etäopetuksena.

Viittomakielisille opiskelijoille on tiedotettava heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Muut monikieliset opiskelijat

Muiden monikielisten opiskelijoiden opetuksessa ja opiskelussa noudatetaan yhteisiä, aikuisen lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden ja paikallisen opetussuunnitelman mukaisia tavoitteita ja periaatteita huomioiden opiskelijoiden taustat ja lähtökohdat, kuten suomen/ ruotsin kielen taito, äidinkieli, suomalaisen lukiokoulutuksen ja opiskelukulttuurin tuntemus sekä aikaisempi koulunkäynti.

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi/ ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen tai ruotsin kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen/ruotsin kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan opettaa lukiokoulutusta täydentävänä opetuksena. Opiskelijan omaa äidinkieltä voidaan myös opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppimääränä lukiolain (714/2018) 15 §:n mukaan. Koulutuksen järjestäjä päättää, miten suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus, omakielinen opetus ja opiskelijan oman äidinkielen opetus järjestetään, ja milloin sitä on tarkoituksenmukaista toteuttaa useiden oppilaitosten yhteistyönä.

Opiskelijoita on informoitava heidän opiskelumahdollisuuksistaan ja tukijärjestelyistä lukiokoulutuksessa sekä heidän oikeuksistaan ylioppilastutkinnossa.

Jos opiskelija on suorittanut lukiokoulutuksen opintoja maahanmuuttajille ja vieraskielisille järjestettävässä lukiokoulutukseen valmistavassa koulutuksessa, ne voidaan lukea hyväksi lukio-opintoihin.

5. Opiskelijan oppimisen ja osaamisen arviointi

5.1. Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät lukiokoulutuksessa

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida monipuolisesti. Opiskelijan arvioinnilla pyritään ohjaamaan ja kannustamaan opiskelua sekä kehittämään opiskelijan edellytyksiä itsearviointiin. Opiskelijalla on oikeus saada tieto arvioinnissa käytettävistä arviointiperusteista ja niiden soveltamisesta häneen. Opiskelijalle on lukio-opintojen aikana annettava mahdollisuus itsearviointiin. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 1 mom.)

Arviointi on aina sidoksissa tavoitteisiin ja kulloiseenkin tilanteeseen. Lukiokoulutuksessa arvioinnilla on kaksi keskeistä tehtävää:

1. *Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen. Tätä tehtävää toteuttaa opintojakson aikana annettava palaute, formatiivinen arviointi. Palautteella kuvataan opiskelijan edistymistä suhteessa asetettuihin tavoitteisiin. Se on tärkeä osa opiskelijan ja opettajan vuorovaikutusta. Opintojakson aikainen palaute sekä lukio-opintojen aikainen, opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaisarviointi auttavat opiskelijaa ymmärtämään omaa oppimistaan, tunnistamaan vahvuuksiaan, korjaamaan virheitään ja kehittämään työskentelyään niin, että oppimiselle asetetut tavoitteet voivat toteutua.*
2. *Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen. Tätä tehtävää toteuttaa osaamisen ja opitun arviointi, summatiivinen arviointi. Osaamisen arviointi perustuu todennettuun näyttöön siitä, kuinka hyvin ja missä määrin opiskelija on saavuttanut opintojaksolle asetetut tavoitteet. Opintojakson arvosana määräytyy oppiaineen tavoitteiden, keskeisten sisältöjen, oppiaineessa määriteltujen laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden sekä arviointiperusteiden mukaan.*

Sekä formatiiviseen että summatiiviseen arviointiin kuuluu opiskelijan työskentelyn arviointi, joka perustuu oppiaineissa määriteltuihin työskentelyn tavoitteisiin ja niiden saavuttamiseen.

Arvioinnin tulee olla monipuolista ja tarkoituksenmukaisin menetelmin toteutettua. Opiskelijalla on oltava opintojakson aikana erilaisia mahdollisuuksia, tilaisuuksia ja tapoja osoittaa oppimistaan ja osaamistaan. Arvioinnilla saatu tieto auttaa opettajia suuntaamaan opetustaan opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti.

Yleisten arviointiperusteiden lisäksi kunkin opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet on selvitettävä opiskelijalle opintojakson alussa, jolloin niistä keskustellaan opiskelijoiden kanssa ja tuetaan heidän opintojensa suunnittelua. Opiskelijan tulee saada tietää, mitä hänen on tarkoitus oppia ja miten hänen edistymistään arvioidaan. Arviointiperusteilla parannetaan arvioinnin läpinäkyvyyttä.

Arvioinnin tavoitteet ja tehtävät kiteytyvät oppilaitoksen arviointikulttuurissa, joka on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria. Arviointikulttuurilla tarkoitetaan niitä arvoja, normeja ja käytänteitä, joita sovelletaan yhteisessä arviointityöskentelyssä. Arviointikulttuurin näkyväksi tekeminen ja kehittäminen edellyttävät, että lukiossa on kirjattu yhtenäisiä arviointiin liittyviä käytänteitä, joiden toteutumista seurataan.

5.2. Opintojakson arviointi

Opiskelijan työskentelyä, oppimista ja osaamisen kehittymistä tulee arvioida opetussuunnitelman mukaisen opintojakson suorittamisen aikana suhteessa opintojaksolle asetettuihin tavoitteisiin. Opiskelijan tulee saada palautetta oppimisensa kehittymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 2 mom.)

Opetussuunnitelman mukainen opintojakso arvioidaan sen suorittamisen päätteeksi. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Opiskelijan oppimista arvioidaan opintojakson aikana antamalla hänelle arviointipalautetta opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Oppimista tukevaa palautetta tulee antaa riittävän aikaisessa vaiheessa opintojaksoa, jotta opiskelijalla on mahdollisuus kehittää sen perusteella opiskeluaan ja työskentelyään.

Opiskelijan opintosuorituksista annetaan arvosana tai suorituserkintä opintojakson päätyttyä. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana. Jos kyse on usean oppiaineen yhteisestä opintojaksosta, arvosanat annetaan oppiaineittain. Arvosanojen tulee perustua monipuoliseen oppimisen, osaamisen ja opitun näyttöön opintojakson tavoitteiden saavuttamisesta. Arvioinnin kohteina ovat opiskelijan tiedot, taidot ja työskentely. Arviointi ei kohdistu opiskelijan arvoihin, asenteisiin tai henkilökohtaisiin ominaisuuksiin. Arvioinnin toteuttamisesta päätetään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Oppimisen tuen tarpeet, kuten sairaudesta tai vammasta johtuvat haasteet, lukemisen tai kirjoittamisen erityisvaikeus, maahanmuuttajien kielelliset vaikeudet sekä muut syyt, jotka vaikeuttavat osaamisen osoittamista, tulee ottaa arvioinnissa huomioon siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja vaihtoehtoihin tapoihin osoittaa osaamisensa.

Opintojaksojen arviointitavat ja -käytänteet on kirjattu kunkin oppiaineen oppimäärän yhteyteen, ja ne on tarkennettu jokaiseen opintojaksoon erikseen.

Opintojakson alussa opettaja kertoo arvioinnin perusteet ja menetelmät.

Opiskelijan diagnosoidut vammat ja niihin rinnastettavat vaikeudet otetaan huomioon opintojakson arvioinnissa tai arvioinnin erityisjärjestelyissä. Arvioinnin tulee olla oppimista tukevaa toimintaa. Opiskelijoita kannustetaan oppimisen vertais- ja itsearviointiin.

5.2.1. Numeroarvosanat ja suorituserkinnät

Numeroin annettavassa arvostelussa käytetään asteikkoa 4–10. Arvosana 5 osoittaa välttäviä, 6 kohtalaisia, 7 tyydyttäviä, 8 hyviä, 9 kiitettäviä ja 10 erinomaisia tietoja ja taitoja. Hylätty suoritus merkitään arvosanalla 4. Opintojakso tai oppiaine, jota ei arvostella numeroin, arvioidaan suoritetuksi tai hylätyksi. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 17 §.)

Opiskelija saa arvosanan opintojaksoihin sisältyvistä opinnoista. Opintojaksoihin sisältyvistä pakollisista opinnoista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista annetaan numeroarvosanat. Muista valinnaisista opinnoista voidaan antaa arvosanaksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla numeroarvosana tai suorituserkintä.

Arvosanaa voidaan täydentää ja täsmentää kirjallisesti annetulla sanallisella arvioinnilla tai arviointikeskustelussa annetulla palautteella. Kesken olevan opintojakson merkintätavasta ja suorituksen täydentämiskäytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Lukiolain (714/2018) 37 §:n 3 momentin mukaan opiskelijalle tulee varata mahdollisuus osoittaa saavuttaneensa opintojaksolla edellytetyt tiedot ja taidot, mikäli hän ei ole suorittanut opintojaksoa hyväksytysti.

Opiskelijalla on oikeus korottaa sekä hyväksyttyä että hylättyä arvosanaa siten, että hän voi osoittaa osaamistaan opintojakson keskeisissä tiedoissa ja taidoissa. Uusimisen käytännöistä määritellään tarkemmin paikallisessa opetussuunnitelmassa. Arvioinnin tulee tällöinkin olla monipuolista. Lopulliseksi arvosanaksi tulee eri uusimiskertojen arvosanoista paras.

Keskeneräinen opintojakso tulee suorittaa valmiiksi seuraavan jakson aikana, lukuvuoden työsuunnitelmassa merkittyyn päivämäärään mennessä. Lukuvuosittain sovitaan jaksoittain päivämäärä, jolloin Primuksen (opiskelijahallintojärjestelmä) i-merkintä (keskeneräinen suoritus) muutetaan K-merkinnäksi (keskeytynyt suoritus). Keskeytyneen opintojakson voi suorittaa käymällä sen uudelleen tai itsenäisesti, opettajan kanssa tehdyn suunnitelman mukaisesti.

Diagnosoidut vammat ja sairaudet sekä muut oppimista vaikeuttavat seikat tulee ottaa huomioon arvioinnissa siten, että opiskelijalla on mahdollisuus erityisjärjestelyihin ja muuhunkin kuin kirjalliseen näyttöön. Kyseiset vaikeudet voidaan ottaa huomioon määrättäessä opiskelijan opintojakson arvosanaa.

Hylätyn opintojakson arvosanan korottaminen

Opiskelijalla on mahdollisuus korottaa hylättyä arvosanaa osoittamalla osaamistaan opintojakson keskeisissä sisällöissä ja taidoissa oppiaineen opettajan kanssa tehdyn suunnitelman mukaisesti. Hylätyn opintojakson arvosanan korottamisen tavat kuvataan tarkemmin lukioiden lukuvuosisuunnitelmissa.

Hyväksytyn opintojakson arvosanan korottaminen

1. Opiskelija voi uusia hyväksytysti suorittamansa opintojakson osallistumalla uudelleen kyseisen opintojakson opetukseen. Tällaisten uusintayritysten määrää ei rajoiteta.
2. Opiskelija voi myös uusia hyväksytysti suorittamansa opintojakson yhden kerran niin sanottuna itsenäisenä suorituksena. Suoritukseen liittyvät työt ja tehtävät sekä itsenäisen suorituksen aikataulu sovitaan kyseisen oppiaineen opettajan kanssa.

5.2.2. Itsenäisesti suoritettavat opinnot

Osa lukiokoulutuksen oppimäärään sisältyvistä opinnoista voidaan edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti, jos se ei vaaranna koulutukselle asetettujen tavoitteiden toteutumista ja opiskelijan edellytyksiä oppimäärän ja ylioppilastutkinnon suorittamiseen. Opiskelijalle voidaan vastaavin edellytyksin myös hakemuksesta myöntää lupa suorittaa opintoja itsenäisesti. (Lukiolaki 714/2018, 25 §.)

Paikallisessa opetussuunnitelmassa päätetään opinnoista, jotka voidaan edellyttää itsenäisesti opiskeltaviksi tai joita toisaalta ei voi itsenäisesti suorittaa. Itsenäisesti opiskellun opintojakson opinnoista edellytetään hyväksytty arvosana.

Jos opiskelija opiskelee opintojakson kokonaan tai osittain itsenäisesti, noudatetaan soveltuvien osin edellä mainittuja arviointiperiaatteita. Tavoitteiden saavuttamista ja niiden suuntaista edistymistä on myös tällöin arvioitava riittävän laajasti ja monipuolisesti.

Itsenäisen opiskelun periaatteet ovat luvussa 3.3. Vuosisuunnitelmassa määrätään ne opintojaksot, jotka suoritetaan pelkästään itsenäisesti opiskellen.

5.2.3. Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Opetushallituksen tuottaman suullisen kielitaidon kokeen käytöstä tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä määrätään erikseen kyseisiä oppiaineita koskevilla luvuilla aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa. Todistus valinnaisiin opintoihin kuuluvasta suullisen kielitaidon kokeesta annetaan päättötodistuksen liitteenä.

Suullisen kielitaidon arviointi on kirjattu kielten oppimäärien yhteyteen opintojaksoittain.

5.2.4. Opintoissa edistymisen seuranta yhteistyössä huoltajien kanssa

Huoltajille on annettava riittävän usein tietoa opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä. (Lukiolaki 714/2018, 31 § 1 mom.)

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tulee seurata opiskelijan opintojen etenemistä. Opintojen etenemiseen liittyvistä käytännöistä päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Opintojen etenemisen määrittelyllä ei voida kuitenkaan tiukentaa näissä aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

Sen varmistamiseksi, että huoltajat saavat tiedon opiskelijan työskentelystä ja opintojen edistymisestä, oppilaitos voi edellyttää huoltajan allekirjoitusta tai vastaavaa sähköistä kuittausta todistuksiin tai tiedotteisiin, jos opiskelija ei ole täysi-ikäinen.

Tavat ja käytänteet, joilla alaikäisten aikuislukion opiskelijoiden huoltajille tuotetaan säännöllisesti tietoa opiskelijoiden työskentelemisestä ja opintojen etenemisestä, kuvataan lukuvuosisuunnitelmassa.

Opetus- ja ohjaushenkilöstön tavat seurata ja tukea opiskelijan opintojen etenemistä kuvataan tarkemmin tämän suunnitelman luvussa 4.1.

Kuopion lukioissa noudatetaan opetussuunnitelman perusteissa määrättyä oppiaineen oppimäärän suoritusvaatimusta.

5.2.5. Osaamisen tunnustaminen ja opintojen hyväksilukeminen

Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman laatimisen yhteydessä selvittää ja tunnistaa opiskelijan aiemmin hankkima osaaminen tämän esittämän selvityksen perusteella. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava toisessa [lukio]lain mukaista koulutusta antavassa oppilaitoksessa suoritettut 11 §:ssä tarkoitetut opinnot hyväksi lukemalla ne osaksi lukiokoulutuksen oppimäärää. Koulutuksen järjestäjän on tunnustettava myös muualla hankittu opetussuunnitelman tavoitteita ja sisältöjä vastaava osaaminen. Opiskelijan osaamisen tunnustamisessa noudatetaan, mitä 37 ja 38 §:ssä säädetään opiskelijan arvioinnista ja siitä päättämisestä. Tarvittaessa osaaminen on osoitettava koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla.

Päätös osaamisen tunnustamisesta tehdään sitä erikseen pyydettyäessä ennen opintojen tai hyväksi luettavaa osaamista koskevan opintokokonaisuuden alkamista. Opetushallitus antaa tarkempia määräyksiä osaamisen tunnustamisesta ja sitä koskevasta menettelystä. (Lukiolaki 714/2018, 27 §.)

Sen lisäksi, mitä lukiolaissa säädetään, tulee opintojen hyväksilukemisella ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisella välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Opiskelija osoittaa oppilaitoksen rehtorille hakemuksen muualla suorittamiensa opintojen tai muutoin hankkimansa osaamisen tunnustamiseksi. Opiskelijan tulee esittää luotettava selvitys opinnoistaan tai osaamisestaan. Tunnustamista varten oppilaitos voi pyytää opiskelijaa täydentämään näyttöään suhteessa lukiokoulutuksen tavoitteisiin. Oppilaitoksen rehtorin tulee varmistaa, että muualla suoritettujen opintojen sisällöt ja laajuus tai muutoin hankittu osaaminen vastaavat lukio-opetuksen tavoitteita. Opiskelijalle annetaan tietoa osaamisen tunnustamisen käytännöistä.

Muualla suoritettuja opintoja tai muutoin hankittua osaamista voidaan lukea hyväksi vahvistamalla ne osaksi lukion oppimäärää. Mikäli opinnot tai muutoin hankittu osaaminen luetaan hyväksi aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden mukaan numerolla arvioitaviin opintoihin, tulee opinnoista antaa numeroarvosana. Arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää opiskelijalta lisänäyttöä. Muualla hankitun osaamisen arvioinnissa menetellään, kuten aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksojen ja oppimäärän arvioinnista määrätään.

Luettaessa opiskelijalle hyväksi opintoja muista oppilaitoksista pitäydytään suoritusoppilaitoksen antamassa arvioinnissa. Jos kyseessä ovat paikallisessa opetussuunnitelmassa numeroin arvioitavat opinnot, arvosanat muutetaan lukion arvosana-asteikolle seuraavan vastaavuusasteikon mukaisesti:

asteikko 1–5	lukioasteikko	asteikko 1–3
1 (tydyttävä)	5 (välttävä)	1
2 (tydyttävä)	6 (kohtalainen)	1
3 (hyvä)	7 (tydyttävä)	2
4 (hyvä)	8 (hyvä)	2
5 (kiitettävä)	9 (kiitettävä), 10 (erinomainen)	3

Tapauksissa, joissa oppilaitos ei voi päätellä, kumpaa lukion arvosanaa toisessa oppilaitoksessa suoritettut opinnot vastaavat, ylempää vai alempaa, on vastaavuus määriteltävä opiskelijan eduksi. Ulkomailla suoritettujen opintojen hyväksilukemisessa ja osaamisen tunnustamisessa noudatetaan samoja periaatteita kuin kotimaassa suoritetuissa opinnoissa.

Opiskelijalla voi olla päättötodistuksessaan oppiaineesta vain yhden laajuinen oppimäärä. Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Pitkän oppimäärän opintojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyen oppimäärän opintojen arvosanoiksi, jollei opiskelija anna korkeampaan arvosanaan oikeuttavaa lisänäyttöä. Jos opiskelija pyytää, tulee hänelle järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytysti suoritettut opinnot tai opintojen osat voivat olla lyhyen oppimäärän valinnaisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla. Opiskelijan siirtyessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pidempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden

mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös jo suoritettujen opintojen arvosanat harkitaan uudelleen.

Jos opiskelijan äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen oppimääränä on suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus (jäljempänä S2/SV2-oppimäärä), häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä S2/SV2#oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan S2/SV2#oppimäärän opintojaksoista. Suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettut opinnot luetaan hyväksi täysimääräisesti S2/SV2#oppimäärän opintoihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy S2/SV2#opintojen arvosanaksi. S2/SV2-opinnot korvaavat suomen/ruotsin kieli ja kirjallisuus #oppimäärän opinnot siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Opiskelijalla voi olla todistuksessaan arvosana vain joko suomen/ruotsin kielen ja kirjallisuuden oppimäärästä tai suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärästä, mutta ei molemmista.

Opiskelijalla on oikeus saada aikuislukion opetussuunnitelman tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä vastaavat opinnot tai muutoin hankittu osaaminen arvioiduksi ja tunnustetuksi. Hyväksilukemisen ja muutoin hankitun osaamisen tunnustamisen tavoitteena on välttää opintojen päällekkäisyyttä ja lyhentää opiskeluaikaa.

Rehtori vastaa muualla suoritettavien opintojen hyväksilukemisesta. Opiskelijan on kyettävä todentamaan hyväksiluettavien opintojen sisältö, laajuus ja mahdollinen arviointi. Mikäli opinnoista annetaan numeroarvosana, arvosanan määrittelyn tueksi voidaan edellyttää lisänäyttöjä.

Opiskelijan siirtyessä oppiaineen pitkästä oppimäärästä lyhyempään hänen suorittamansa pitkän oppimäärän opinnot luetaan hyväksi lyhyemmässä oppimäärässä siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Näitä vastaavuuksia on määritelty tarkemmin oppiaineiden oppimäärien yhteydessä. Tällöin pitkän oppimäärän opintojaksojen arvosanat siirtyvät suoraan lyhyiden opintojaksojen arvosanoiksi. Muut pitkän oppimäärän mukaiset opinnot voivat olla lyhyen oppimäärän syventäviä opintoja opetussuunnitelmassa määriteltävällä tavalla. Tarvittaessa voidaan järjestää lisäkuulustelu osaamistason toteamiseksi. Siirryttäessä kesken oppimäärän lyhyemmästä pitempään oppimäärään menetellään edellä olevien periaatteiden mukaisesti. Tällöin voidaan edellyttää lisänäyttöjä, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen.

5.2.6. Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Osa-alueet ovat 1) hyvinvointiosaaminen, 2) vuorovaikutusosaaminen, 3) monitieteinen ja luova osaaminen, 4) yhteiskunnallinen osaaminen, 5) eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä 6) globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa on kuvattu kaikissa oppiaineissa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueet sisältyvät oppiaineen opintoihin. Ne on otettu huomioon myös oppiaineiden tavoitteissa. Paikallisessa opetussuunnitelmassa määritellään, miten laaja-alaisen osaamisen tavoitteita ja osa-alueita toteutetaan eri opintojaksoissa. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana kunkin opintojakson formatiivista ja summatiivista arviointia.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden toteutuminen ja arviointi on määritelty paikallisessa opetussuunnitelmassa opintojaksoittain oppiaineiden opintojaksojen kuvauksissa.

5.3. Oppiaineen oppimäärän arviointi

Kun lukiokoulutuksen oppimäärään kuuluvat opinnot tulevat suoritetuiksi, annetaan jokaisen oppiaineen oppimäärästä päättöarviointina arvosana. Opiskelijalle, joka ei ole tullut hyväksytyksi jossakin oppiaineessa tai joka haluaa korottaa saamaansa arvosanaa, on järjestettävä

mahdollisuus suorittaa oppiaineen oppimäärä hyväksytysti tai korottaa arvosanaansa. [Lukiolain] 28 §:ssä tarkoitetut tukitoimet ja 29 §:ssä tarkoitetut opiskelun poikkeavat järjestämistavat voidaan ottaa huomioon opintojakson arvioinnissa ja päättöarvioinnissa. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 3 mom.)

Kunkin opintojakson arvioinnista päättää opiskelijan opettaja tai, jos opettajia on useita, opettajat yhdessä. Oppiaineen päättöarvioinnista päättävät rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. (Lukiolaki 714/2018, 38 §.)

Oppiaineen oppimäärä muodostuu opiskelijan henkilökohtaisen opintosuunnitelman mukaisesti opiskelemista opinnoista. Opiskelijan opintosuunnitelma tarkentuu lukio-opintojen aikana. Sen laatiminen ja seuranta ohjaavat opiskelijaa tarkoituksenmukaisiin ja tavoitteellisiin opintojaksojen valintoihin. Samassa oppiaineessa eri opiskelijoilla voi olla erilaiset oppimäärät.

Eri oppiaineiden pakolliset ja valtakunnalliset valinnaiset opinnot on kuvattu aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa. Matematiikan yhteinen moduuli luetaan opiskelijan valitsemaan matematiikan oppimäärään. Jälkikäteen ei voi poistaa opiskelijan opiskelemia pakollisia opintoja eikä hyväksytysti suoritettuja valtakunnallisia valinnaisia opintoja. Muiden valinnaisten opintojen ja temaattisten opintojen mahdollisesta kuulumisesta jonkin oppiaineen oppimäärään määrätään paikallisessa opetussuunnitelmassa. Niistä luetaan oppiaineen oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Saadakseen oppiaineen oppimäärän hyväksytysti suoritetuksi opiskelijan on suoritettava pääosa oppiaineen opinnoista hyväksytysti. Hylättyjä arvosanoja saa olla pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa enintään seuraavasti:

Opiskelijan opiskelemia pakollisia ja valinnaisia opintoja,	joista voi olla hylättyjä opintoja enintään
2–5 opintopistettä	0 opintopistettä
6–11 opintopistettä	2 opintopistettä
12–17 opintopistettä	4 opintopistettä
18 opintopistettä tai enemmän	6 opintopistettä

Oppiaineen oppimäärän arvosana määräytyy opiskelijan opiskelemien pakollisten ja valtakunnallisten valinnaisten opintojen arvosanojen opintopisteiden mukaan painotettuna aritmeettisena keskiarvona.

Mikäli opiskelija osoittaa erillisessä kuulustelussa suurempaa kypsyystä ja parempaa oppiaineen hallintaa kuin opintojaksojen arvosanoista määräytyvä oppiaineen arvosana edellyttää, tulee arvosanaa korottaa. Lisäksi arvosanaa voidaan korottaa, jos opiskelijan arvioinnista vastaavat päättävät, että opiskelijan tiedot ja taidot ovat hänen antamisena näyttöjen perusteella oppiaineen päättövaiheessa opintojaksojen arvosanojen perusteella määräytyvää arvosanaa paremmat.

Pakollisten oppiaineiden ja valinnaisten vieraiden kielten oppimäärästä annetaan lukiokoulutusta koskevan valtioneuvoston asetuksen (810/2018) mukainen numeroarvosana. Mikäli opiskelija pyytää, hän on oikeutettu saamaan suoritusmerkinnän sellaisista oppiaineista, joissa opiskelijan suorittama oppimäärä käsittää vain kaksi opintopistettä, sekä valinnaisista vieraista kielistä, mikäli opiskelijan suorittama oppimäärä niissä käsittää korkeintaan neljä opintopistettä.

Paikallisessa opetussuunnitelmassa määriteltyt muut lukiokoulutuksen tehtävään soveltuvat opinnot arvioidaan siten kuin opetussuunnitelmassa määrätään.

Oppimäärän arvosana määräytyy opintojaksojen opintopisteiden määrällä painotettuna aritmeettisena keskiarvona. Arvosana annetaan kokonaislukuna, pyöristäminen suoritetaan lähimpään kokonaislukuun ja 0,50 pyöristetään ylöspäin.

Opiskelija voi osallistua erilliseen kuulusteluun yhden kerran kyseisen aineen ylioppilaskirjoituskertaa kohden.

5.4. Lukion oppimäärän suoritus

Aikuisille tarkoitetun lukiokoulutuksen oppimäärän laajuus on 88 opintopistettä. (Lukiolaki 714/2018, 10 § 3 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä sisältää äidinkielen ja kirjallisuuden, toisen kotimaisen kielen ja vieraiden kielten opintoja, matemaattis-luonnontieteellisiä opintoja, humanistis-yhteiskunnallisia ja uskonnon tai elämäntutkimustieteen opintoja ja taito- ja taideaineiden opintoja (oppiaineryhmät) sekä opinto-ohjausta. Taito- ja taideaineiden opinnot ovat kuitenkin vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää myös eri oppiaineryhmissä tai oppiaineissa suoritettavia erityistä osaamista ja harrastuneisuutta osoittavan näytön sisältäviä opintokokonaisuuksia (lukiodiplomi). (Lukiolaki 714/2018, 11 § 1–2 mom.)

Lukiokoulutuksen ja lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimääriin sisältyy [valtioneuvoston] asetuksen liitteen 1–3 mukaisesti pakollisia ja valtakunnallisia valinnaisia opintoja, joita koulutuksen järjestäjän tulee tarjota opiskelijoille. Oppimääriin voi lisäksi sisältyä lukiodiplomeita ja muita valinnaisia opintoja koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 12 §.)

Lukiokoulutuksen oppimäärä tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärä tulee suoritetuksi, kun oppimäärään kuuluvat opinnot on suoritettu siten kuin 11 §:n 4 momentissa tarkoitetussa valtioneuvoston asetuksessa säädetään ottaen lisäksi huomioon mahdollinen 6 §:ssä tarkoitettu erityinen koulutustehtävä tai 18 §:ssä tarkoitettu kokeilulupa. (Lukiolaki 714/2018, 36 § 1 mom.)

Opiskelija on suorittanut lukion oppimäärän silloin, kun hän on suorittanut oppiaineiden oppimäärät hyväksytysti ja lukio-opintojen vähimmäismäärä 88 opintopistettä täyttyy. Muista kuin pakollisista ja valtakunnallisista valinnaisista opinnoista voidaan lukea mukaan lukion oppimäärään vain opiskelijan hyväksytysti suorittamat opinnot.

Opiskelijan opiskelu voidaan opiskelijan hakemuksesta tai suostumuksella järjestää osittain toisin kuin [lukio]laissa ja sen nojalla säädetään ja määrätään, jos:

1. opiskelijalla katsotaan joltakin osin ennestään olevan lukiokoulutuksen oppimäärää vastaavat tiedot ja taidot;
2. lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaminen olisi opiskelijalle olosuhteet ja aikaisemmat opinnot huomioon ottaen joltakin osin kohtuutonta;
3. se on perusteltua opiskelijan sairauteen, vammaan tai muuhun terveydentilaan liittyvistä syistä. (Lukiolaki 714/2018, 29 §.)

Jos opiskelijan opiskelu järjestetään toisin kuin lainsäädännön nojalla määrätään, säädetyn opintopisteiden vähimmäismäärän 88 on joka tapauksessa täyttyvä.

5.5. Muutoksenhaku arviointia koskevaan päätökseen ja oppimäärän suorittamiseen liittyvä oikaisuvaatimus

Opiskelijan arviointia koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta valittamalla. Opiskelija voi pyytää rehtorilta opinnoissa etenemistä koskevan päätöksen tai päättöarvioinnin uusimista kahden kuukauden kuluessa tiedon saamisesta. Uudesta arvioinnista päättävät koulun rehtori ja opiskelijan opettajat yhdessä. Opiskelija saa vaatia oikaisua pyynnöstä tehtyyn uuteen arviointiin tai ratkaisuun, jolla pyyntö on hylätty, aluehallintovirastolta 14 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista siten kuin hallintolaissa säädetään. Otettuaan oikaisuvaatimuksen tutkittavakseen aluehallintovirasto voi muuttaa hallintopäätöstä, kumota päätöksen, hylätä oikaisuvaatimuksen tai palauttaa asian rehtorille uudelleen käsiteltäväksi. (Lukiolaki 714/2018, 53 §.)

Lukiokoulutuksen järjestäjän tulee tiedottaa opiskelijoille arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta.

[Lukio]laissa tarkoitettuun päätökseen saa vaatia oikaisua aluehallintovirastolta siten kuin hallintolaissa säädetään, jos päätös koskee:

1. opiskelijaksi ottamista
2. 23 §:n 2 momentissa tarkoitettua lisäajan myöntämistä tai 24 §:ssä tarkoitettua opiskeluoikeuden päättymistä
3. suoritettujen opintojen hyväksi lukemista
4. opiskelun poikkeavaa järjestämistä
5. oikeutta saada uskonnon tai elämänskatsomustiedon opetusta. (Lukiolaki 714/2018, 49 §.)

[Lukiolain] 49 §:ssä tarkoitettuun oikaisuvaatimukseen annettuun päätökseen saa hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei muualla laissa toisin säädetä. (Lukiolaki 714/2018, 50 § 2 mom.)

Jollei [lukio]laissa toisin säädetä, hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla vain, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan. (Lukiolaki 714/2018, 52 §.)

Hallinto-oikeuden päätökseen, jolla on ratkaistu 49 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva valitus, ja aluehallintoviraston päätökseen, jolla on ratkaistu 53 §:ssä tarkoitettua asiaa koskeva oikaisuvaatimus, ei saa hakea muutosta valittamalla. (Lukiolaki 714/2018, 54 § 2 mom.)

Kun opetusta järjestetään ulkomailla, toimivaltainen hallinto-oikeus on Helsingin hallinto-oikeus ja toimivaltainen aluehallintoviranomainen on Etelä-Suomen aluehallintovirasto. (Lukiolaki 714/2018, 55 §.)

Arvioinnin uusimis- ja oikaisumahdollisuudesta tiedotetaan opinto-oppaassa.

5.6. Todistukset ja niihin merkittävät tiedot

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. Opiskelijalle, jonka opiskeluoikeus on päättynyt kesken lukiokoulutuksen tai lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisen, annetaan todistus suoritetuista opinnoista. Aineopiskelijalle ja lukion oppimäärän erityisessä tutkinnossa osittain suorittaneelle annetaan todistus suoritetuista oppiaineiden oppimäärästä ja muista opinnoista. [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2

momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. Opetushallitus määrää opetussuunnitelman perusteissa todistuksiin merkittävistä tiedoista ja muista kuin 3 momentissa mainituista todistusten liitteistä. (Lukiolaki 714/2018, 39 §.)

Aikuisten lukiokoulutuksessa käytetään seuraavia todistuksia:

1. Lukion päättötodistus annetaan opiskelijalle, joka on suorittanut lukion koko oppimäärän. Lisäksi päättötodistuksen liitteenä annetaan erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta.
2. Todistus oppimäärän suorittamisesta annetaan, kun opiskelija on suorittanut yhden tai useamman lukion oppiaineen oppimäärän.
3. Todistus lukiosta eroamisesta (erotodistus) annetaan opiskelijalle, joka eroaa lukiosta ennen lukion koko oppimäärän suorittamista.

Lukion todistusten tulee sisältää seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- suoritettut opinnot
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko
- selvitys kielten oppimääristä

S2/SV2 = äidinkieli ja kirjallisuus #oppiaineen suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus #oppimäärä

A = perusopetuksen vuosiluokilla 1–6 alkaneen A-kielen oppimäärä

B1 = perusopetuksessa alkaneen B1-kielen oppimäärä

B2 = perusopetuksessa alkaneen valinnaisen B2-kielen oppimäärä

B3 = lukiossa alkaneen valinnaisen B3-kielen oppimäärä

ÄO/M = äidinkielenomainen oppimäärä toisessa kotimaisessa kielessä (ruotsi/suomi)

- merkintä, että todistus on Opetushallituksen päättämien aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2019 mukainen.

Lukion päättötodistukseen merkitään "Lukion oppimäärä sijoittuu tasolle neljä kansallisessa tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksessä ja eurooppalaisessa tutkintojen viitekehyksessä".

Uskonnon ja elämäkatsomustiedon arvosana merkitään todistuksissa merkinnällä "uskonto/elämäkatsomustieto" erittelemättä, mihin opetukseen opiskelija on osallistunut.

Suomi/ruotsi toisena kielenä ja kirjallisuus merkitään todistuksessa Äidinkieli ja kirjallisuus #kohtaan.

Lukion päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta merkitään opiskelijan opiskelemat oppiaineet, niissä suoritettujen opintopisteiden määrä sekä kunkin oppiaineen arvosana sanallisesti ja numeroin (esimerkiksi kiitettävä 9) tai merkintä oppiaineen hyväksytystä suorittamisesta (suoritettu S).

Temaattiset opinnot merkitään suoritusmerkinnällä. Temaattisten opintojen opintojaksojen nimet eritellään liitteeseen.

Päättötodistukseen ja todistukseen oppimäärän suorittamisesta kuuluu myös kohta Lisätietoja. Tähän kohtaan merkitään päättötodistuksen liitteenä annettavat ja sitä täydentävät todistukset lukio-opintoihin liittyvistä näytöistä, kuten suoritettut lukiodiplomit, suullisen kielitaidon kokeet sekä erittely temaattisista opinnoista ja sellaisista muista lukion oppimäärään kuuluneista opinnoista, jotka eivät sisälly oppiaineiden oppimääriin.

Mikäli opiskelija on opiskellut yli puolet oppiaineen oppimäärän opinnoista muulla kuin koulun varsinaisella opetuskielellä, tulee siitä tehdä merkintä todistuksen lisätietoihin.

Lukion erotodistukseen merkitään oppiaineet, niissä suoritettut opinnot ja opintopistemäärät sekä muut opiskelijan suorittamat lukio-opinnot ja niistä saadut arvosanat joko numeroina tai suoritusmerkintänä (S = suoritettu, H = hylätty).

Oppilaitoksessa pidetään opiskelijan opinnoista rekisteriä, josta ilmenevät suoritettut opinnot ja niiden arvosanat.

Lukion koko oppimäärän suorittamisesta ei anneta yhteistä arvosanaa oppiaineiden arvosanojen keskiarvona eikä muullakaan tavalla.

Todistukseen merkitään opiskelijan suorittamien opintojen määrä opintopisteinä. Kokonaismäärään lasketaan hylättyjä opintoja vain pakollisissa ja valtakunnallisissa valinnaisissa opinnoissa.

Aikuisten lukiokoulutuksen järjestäjä päättää todistusten ulkoasusta.

Todistus suullisen kielitaidon kokeesta ja lukiodiplomitodistus annetaan lukion päättötodistuksen liitteinä.

Suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta annettavaan todistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- kokeessa suoritettu kieli ja sen oppimäärä sekä kokeesta saatu arvosana
- paikkakunta, todistuksen antamispäivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Lukiodiplomitodistus on lukion päättötodistuksen liite, ja se merkitään Lisätietoja#kohtaan. Lukiodiplomitodistukseen merkitään seuraavat tiedot:

- todistuksen nimi
- koulutuksen järjestäjän nimi
- opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämän lukiokoulutuksen järjestämisluvan päivämäärä
- oppilaitoksen nimi
- opiskelijan nimi ja henkilötunnus
- oppiaine tai vastaava, jonka lukiodiplomitodistuksesta on kyse
- arvosana
- lukiodiplomiaineessa suoritettujen opintojen opintopisteiden määrä mukaan lukien lukiodiplomiopintojakso

- paikkakunta, todistuksen päivämäärä (lukion päättötodistuksen päivämäärä) ja rehtorin allekirjoitus
- arvosana-asteikko.

Kuopion aikuislukiossa käytetään liitteen mukaisia malleja. Paperina käytetään vesileimallista paperia. Päättötodistuksissa käytetään Kuopion kaupungin vaakunaa.

5.7. Arviointiin liittyvät paikallisesti päätettävät asiat

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden arviointiluvun perusteella keskeiset paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävät asiat ovat seuraavat:

- *opintojaksoittain päätettävät asiat: opintojakson tavoitteet, keskeiset sisällöt, laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden ja osa-alueiden toteutuminen opintojaksossa ja opintojakson arviointi*
- *oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet*
- *arviointin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet*
- *arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen*
- *kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt*
- *hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä*
- *opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti*
- *opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely*
- *todistusten ulkoasu.*

Opintojaksojen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja arviointitavat ja -käytänteet on kirjattu kunkin oppiaineen oppimäärän yhteyteen, ja ne on tarkennettu jokaiseen opintojaksoon erikseen.

5.7.1. Oppilaitoksen arviointikulttuurin periaatteet ja yhteiset arviointiin liittyvät käytänteet

Kuopion lukioissa arviointia toteutetaan monipuolisin arviointimenetelmin, jotka valitaan eri opintojaksoihin soveltuvasti. Arviointia kehitetään yhteisesti kaupunkitasolla ja lukioittain huomioiden opiskelijoiden ja opettajien hyvinvointi. Opiskelijoita kuullaan opintojaksojen arviointia suunniteltaessa ja osallistetaan arvioinnissa esimerkiksi ohjaamalla itse- ja vertaisarviointeihin.

Oppimista tukevan arvioinnin periaatteet, osaamisen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekemisen sekä laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden arviointi kuvataan oppiaineiden opintojaksojen kuvauksissa.

Kuopion lukioiden arviointikulttuuria ohjaavat erityisesti seuraavat arvot:

- **Läpinäkyvyys** – Opintojakson keskeiset tavoitteet ja sisällöt sekä oppimisen, osaamisen ja työskentelyn arviointi käsitellään opintojakson alussa yhdessä opiskelijoiden kanssa. Tavoitteet, sisällöt ja eri osa-alueiden arvioinnin perusteet kirjataan opintojaksosuunnitelmaan, joka on opiskelijan saatavilla koko opintojakson ajan.
- **Monipuolisuus** – Opintojakson sisältö- ja taitotavoitteiden sekä työskentelyn arviointi on monipuolista: opiskelijan on mahdollista osoittaa osaamistaan monin eri tavoin. Opintojakson hyväksytysti suorittamiseen vaadittava osaamistaso ja taitovaatimukset voidaan kirjata opintojaksosuunnitelmaan.
- **Yhteismitallisuus** – Opintojaksojen arviointi on yhteismitallista lukio- ja kaupunkitasolla. Lukioiden aineryhmissä ja edelleen kaupunkitason aineryhmissä keskustellaan lukuvuositain opintojaksojen arvioinnin perusteista ja sovitaan yhteisiä linjauksia opintojaksojen sisältö- ja taitotavoitteiden osalta.

5.7.2. Arvioinnin toteuttaminen ja siihen kuuluvat erilaiset arviointipalautteen antamisen käytänteet

Arvioinnin toteuttamisesta opintojaksoittain on kirjattu eri oppiaineiden opintojaksoihin.

Opiskelijan työskentelyn arvioinnissa käytetään sekä summatiivista että formatiivista arviointia.

Laaja-alaista osaamista arvioidaan sekä summatiivisen että formatiivisen arvioinnin sisällä. Opettajan tuella tehty itsearviointi ja vertaispalaute osallistaa opiskelijaa arvioinnin toteuttamiseen ja ohjaa oppimista.

5.7.3. Arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen

Arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumista seurataan lukiotasolla koulun aineryhmissä sekä kaupunkitasolla kaikkien lukio-opettajien yhteisissä aineryhmissä. Lisäksi periaatteiden ja käytänteiden toteutumista seurataan lukiokoulutuksen johtotiimissä. Seurannassa hyödynnetään kyselyistä saatua tietoa.

5.7.4. Arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumisen seuraaminen

Arviointiin liittyvien yhteisten periaatteiden ja käytänteiden toteutumista seurataan aineryhmissä sekä kaupunkitasolla kaikkien lukio-opettajien yhteisissä aineryhmissä. Lisäksi periaatteiden ja käytänteiden toteutumista seurataan lukiokoulutuksen johtotiimissä. Seurannassa hyödynnetään esimerkiksi opiskelijakyselyissä saatua tietoa.

Tarkempia tapoja arvioinnin periaatteiden seuraamiseen kirjataan lukuvuosisuunnitelmaan.

5.7.5. Kesken olevan opintojakson merkintätapa ja suorituksen täydentämiskäytännöt

Keskeneräinen opintojakso on merkitty i -kirjaimella.

Keskeneräinen opintojakso on suoritettava opintojakson opettajan kanssa sovitulla tavalla loppuun kahden seuraavan periodin aikana. Muussa tapauksessa opintojakso keskeytyy kokonaan (K-merkintä) ja se on käytävä uudelleen.

5.7.6. Hyväksytyjen ja hylättyjen arvosanojen uusimisen periaatteet ja uusimiskertojen määrä

Keskeneräinen opintojakso tulee suorittaa valmiiksi kahden seuraavan periodin aikana. Keskeytyneen opintojakson voi suorittaa käymällä sen uudelleen tai itsenäisesti, opettajan kanssa tehdyn suunnitelman mukaisesti.

Hylätyn opintojakson arvosanan korottaminen

Opiskelijalla on mahdollisuus korottaa hylättyä arvosanaa osoittamalla osaamistaan opintojakson keskeisissä sisällöissä ja taidoissa oppiaineen opettajan kanssa tehdyn suunnitelman mukaisesti.

Hyväksytyn opintojakson arvosanan korottaminen

1. Opiskelija voi uusia hyväksytysti suorittamansa opintojakson osallistumalla uudelleen kyseisen opintojakson opetukseen. Tällaisten uusintayritysten määrää ei rajoiteta.

2. Opiskelija voi myös uusia hyväksytysti suorittamansa opintojakson yhden kerran niin sanottuna itsenäisenä suorituksena. Suoritukseen liittyvät työt ja tehtävät sekä itsenäisen suorituksen aikataulu sovitaan kyseisen oppiaineen opettajan kanssa.

5.7.7. Opinnot, jotka on mahdollista edellyttää opiskeltavaksi itsenäisesti

Itsenäisenä suoritettavat opintojaksot määritellään lukuvuosisuunnitelmassa.

5.7.8. Opintojen mahdollisten etenemistapojen määrittely

Oppiaineen oppimäärään kuuluvien opintojaksojen ohjeellinen suoritusjärjestys on kuvattu oppiaineen opintojaksojen kuvauksissa. Oppimäärän hyväksytyssä suorittamisessa noudatetaan, mitä opetussuunnitelman perusteiden luvussa 5.3 *Oppiaineen oppimäärän arviointi* todetaan.

5.7.9. Todistusten ulkoasu

Kuopion aikuislukiossa jaettavissa todistuksissa käytetään liitteiden mukaisia malleja. Turvallisuussyistä paperina käytetään vesileimallista paperia. Päättötodistuksissa käytetään Kuopion kaupungin vaakunaa.

6. Oppimistavoitteet ja opetuksen keskeiset sisällöt

6.1. Opetuksen yleiset tavoitteet

Aikuisten lukiokoulutuksen opetus ja muu toiminta järjestetään lukiokoulutusta koskevassa valtioneuvoston asetuksessa (810/2018) määriteltyjen lukiokoulutuksen yleisten valtakunnallisten tavoitteiden sekä aikuisopiskelijoille annettavan lukiokoulutuksen erityisten tavoitteiden mukaan siten, että opiskelijalla on mahdollisuus kasvaa sivistyneeksi yhteiskunnan jäseneksi, hankkia muuttuvan toimintaympäristön edellyttämiä tietoja ja taitoja sekä kartuttaa jatkuvan oppimisen taitoja. Tavoitteet korostavat laaja-alaisen yleissivistyksen ja kokonaisuuksien ymmärtämisen merkitystä sekä kannustavat eettisesti vastuulliseen ja aktiiviseen toimijuuteen osana paikallista, kansallista, eurooppalaista ja globaalia yhteisöä.

Lukio-opetus lujittaa opiskelijan identiteettiä ja ohjaa oman ainutlaatuisuuden ymmärtämiseen ja arvostamiseen. Sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden ymmärtäminen luo edellytyksiä sukupuolitietoiselle opetukselle.

Lukio-opetus vahvistaa opiskelijan ymmärrystä ihmisen toiminnan vaikutuksista ympäristön tilaan ja ohjaa häntä toimimaan kestävän elämäntavan hyväksi tavoitteellisesti, tietoperustaisesti ja monipuolisessa yhteistyössä. Opetus kannustaa opiskelijaa tunnistamaan ja käsittelemään eettisiä kysymyksiä, ristiriitoja ja jännitteitä monista näkökulmista. Se rohkaisee opiskelijaa vaikuttamaan ja toimimaan nykyistä oikeudenmukaisemman, kestävämmän ja ihmisoikeuksia paremmin kunnioittavan yhteiskunnan ja maailman puolesta.

Lukioaikana opiskelija saa monipuolisia kokemuksia uuden tiedon ja osaamisen rakentamisesta laaja-alaisesti ja oppiainerajat ylittäen. Opiskelija kehittää tiedonhankinta- ja soveltamistaitojaan sekä ongelmanratkaisutaitojaan. Hän saa kokemuksia tutkivasta oppimisesta sekä osallisuudesta tieteen ja tutkimuksen tekoon. Opetus vahvistaa opiskelijan monilukutaitoa niin, että hän ymmärtää tieteen- ja taiteenaloille ominaista kieltä sekä motivoituu erilaisten tekstien tutkimisesta, tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija tottuu arvioimaan tekstien ja tiedon luotettavuutta. Lukio-opetuksessa arvostetaan ja tuodaan näkyväksi kieliä monipuolisesti. Opiskelija oppii toimimaan sekä molemmilla kotimaisilla kielillä että koko kielivaroaan käyttäen. Opetus ohjaa opiskelijaa syventämään ymmärrystään tieto- ja viestintäteknologiasta sekä käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti, vastuullisesti ja turvallisesti niin itsenäisessä kuin yhteisöllisessä työskentelyssä.

Lukio-opetus rakentaa yhteisöllisyyttä, osallisuutta ja hyvinvointia vahvistamalla vuorovaikutus-, yhteistyö- ja ilmaisutaitoja. Opiskelussa saadaan kokemuksia tavoitteellisesta toiminnasta ja vertaisoppimisesta tiimeissä ja projekteissa. Lukio-opetus kannustaa opiskelijoita taide- ja kulttuurielämään osallistumiseen. Fyysinen aktiivisuus ja terveelliset elämäntavat ymmärretään terveyden ja hyvinvoinnin perusedellytyksiksi.

Lukioaikana opiskelijan oppimaan oppimisen taidot kehittyvät ja monipuolistuvat. Opiskelija oppii tuntemaan vahvuuksiaan ja kehittymistarpeitaan oppijana sekä luottamaan mahdollisuuksiinsa oppia. Opiskelija ymmärtää sitoutumisen merkityksen oppimiselleen, mikä vahvistaa hänen itseohjautuvuuttaan. Lukio-opetus auttaa opiskelijaa tunnistamaan hänelle sopivia opiskelustrategioita ja kehittymään niissä taitavaksi. Lukioaikana opiskelijalle muodostuu vankka jatkuvan ja uudistuvan oppimisen taito ja tahto.

Opetus antaa opiskelijalle koulutusmahdollisuuksista, yhteiskunnasta ja työelämästä tietoja ja kokemuksia, joiden avulla hän osaa suunnitella omaa tulevaisuuttaan, jatkokoulutustaan ja tulevaa työelämää kotimaassa ja kansainvälisesti. Opetus vahvistaa opiskelijoiden yhdenvertaisia

ja tasa-arvoisia mahdollisuuksia kehittää osaamistaan sekä tehdä opiskeluaikaisia ja tulevaisuutta koskevia valintoja.

6.2. Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisella osaamisella on lukiokoulutusta eheyttävä tehtävä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet muodostavat lukion oppiaineiden yhteiset tavoitteet. Laaja-alaisen osaamisen kokonaisuus on kuvattu alla olevassa kuviossa.

Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa kuvatut oppiaineiden oppimäärät muodostavat lukiokoulutuksessa saavutettavan osaamisen perustan. Lukiokoulutuksen tehtävän mukainen yleissivistys rakentuu oppiaineissa määritellystä tiedonalaakohtaisesta osaamisesta, jota laaja-alainen osaaminen tukee ja syventää.

Laaja-alainen osaaminen käsittää opiskelijan hyvään yleissivistykseen ja hyväksi ihmiseksi kasvamiseen, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen sekä jatko-opinto-, työelämä- ja kansainvälisyysvalmiuksiin tarvittavien tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostaman kokonaisuuden.

Lukiokoulutuksen arvoperusta, oppimiskäsitys ja toimintakulttuuri luovat perustan laaja-alaisen osaamisen kehittymiselle. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden tavoitteisiin pyritään kaikissa lukio-opinnoissa. Kukin oppiaine lähestyy laaja-alaista osaamista oman tiedon- ja tieteenalansa lähtökohdista. Laaja-alainen osaaminen on keskeinen osa sekä oppiainekohtaisia että oppiaineita yhdistäviä opintoja.

Laaja-alaista osaamista kehittävässä opinnoissa opiskelija syventää osaamistaan tarkastelemalla monitahoisia kulttuurisia ja yhteiskunnallisia ilmiöitä sekä niiden yhteyksiä ja keskinäisriippuvuuksia. Opiskelija oppii soveltamaan aiemmin oppimaansa sekä hakemaan, tulkitsemaan, arvottamaan, jakamaan ja tuottamaan tietoa eri muodoissa, ympäristöissä ja erilaisissa yhteisöissä sekä erilaisten välineiden avulla. Kehittyvä laaja-alainen osaaminen tukee opiskelijoiden kriittisen ajattelun, yhteistyötaitojen, luovan ongelmanratkaisun, oppimaan oppimisen ja elinikäisen oppimisen taitojen kehittymistä.

Edellä esitetyn kuvion mukaisesti kaikille aikuisten lukiokoulutusta järjestäville oppilaitoksille yhteisiä laaja-alaisen osaamisen osa-alueita on kuusi. Ne muodostavat toisiaan täydentävän ja yhdistävän kokonaisuuden. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet ovat

- hyvinvointiosaaminen
- vuorovaikutusosaaminen
- monitieteinen ja luova osaaminen
- yhteiskunnallinen osaaminen
- eettisyys ja ympäristöosaaminen
- globaali- ja kulttuuriosaaminen.

Kaikkia osa-alueita opiskeltaessa on tarkoitus, että opiskelija

- havainnoi ja analysoi nykyajan ilmiöitä ja toimintaympäristöjä sekä oppii etsimään hyvän tulevaisuuden rakentamisen elementtejä
- osaa esittää perusteltuja käsityksiä toivottavista muutoksista ja rohkaistuu toimimaan eettisesti kestävien ratkaisujen puolesta sekä oman arjen että yhteiskunnan tasolla
- saa mahdollisuuksia oman mukavuusalueen haastamiseen, osaamisen jakamiseen ja vertaisoppimiseen sekä ratkaisujen yhdessä ideointiin ja tuottamiseen.

Laaja-alaista osaamista täydennetään ja konkretisoidaan paikallisessa opetussuunnitelmassa kunkin oppiaineen kohdalla sekä jokaisen opintojakson kuvauksessa. Laaja-alainen osaaminen otetaan huomioon oppilaitoksen toimintakulttuurissa. Sen toteutusta täydennetään opetussuunnitelmaan sisällytettävissä korkeakouluopintoihin ja työelämään tutustumisen sekä kansainvälisen osaamisen järjestelyjen kuvauksissa. Temaattisten opintojen sisältöjä voidaan valita laaja-alaisen osaamisen osa-alueista.

Laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden yksityiskohtaisemmat tavoitteet ovat seuraavat. Osa-alueet ja niiden tavoitteet etenevät yksilöllisestä näkökulmasta laajempiin yhteyksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija rakentaa identiteettiään tunnistamalla vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan sekä syventämällä osaamistaan lisääntyvän itsetuntemuksen pohjalta. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan epävarmuuden sietokykyä, sinnikkyyttä ja luottamusta tulevaisuuteen.

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen sekä vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia ja iloa tuottavia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Riittävä fyysinen aktiivisuus, uni, opiskelupäivän aikaiset tauot ja terveellinen ravinto tukevat oppimista sekä opiskelijan jaksamista ja palautumista. Opiskelija vahvistaa myös elämäntapoja, joissa korostuvat itselle merkityksellinen kulttuuri, teknologian vastuullinen käyttö ja eettisyys.

Opiskelija toimii aktiivisesti oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi. Lukio-opinnot kehittävät opiskelijan valmiuksia tunnistaa myös hyvinvointia ja turvallisuutta heikentäviä tekijöitä, kuten uupumusta, kiusaamista ja häirintää, ja osallistua niiden ehkäisemiseen. Opiskelija saa valmiuksia hakeutua itse tai ohjata muita hakeutumaan palvelujärjestelmien piiriin ongelma- ja poikkeustilanteissa.

Lukio-opinnoissa tutustutaan yhteiskunnallisiin, kulttuurisiin ja globaaleihin keinoihin, joiden avulla edistetään yhteisöjen ja ekosysteemien hyvinvointia. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus toimia ja oppia yhdessä sekä löytää tapoja kohdata muuttuvan maailman epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Hyvän vuorovaikutuksen lähtökohta on myötätunto, joka mahdollistaa merkityksellisyyden kokemisen. Opiskelija saa kokea kuuluvansa lukioyhteisöön, ja hän tulee kuulluksi omana itsenään. Opiskelija kehittää vuorovaikutusosaamistaan tunnistamalla, käsittelemällä ja säätelemällä tunteitaan. Hän oppii myös kuuntelemaan, kunnioittamaan ja ennakoimaan toisten tunteita ja näkemyksiä sekä niiden ilmaisuja. Hän oppii käyttämään tunteita voimavarana vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusta opitaan yhdessä ja yhteistyössä sekä erilaisissa ympäristöissä. Samalla opiskelijat kehittävät kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan. He ymmärtävät niiden keskeisen merkityksen tiedon tuottamisessa ja tulkinnassa sekä ratkaisujen etsimisessä. Vuorovaikutusosaaminen tukee opiskelijoita heidän asettaessaan tavoitteita opiskelulle ja muulle toiminnalleen.

Lukio-opinnot antavat opiskelijalle valmiuksia rakentavaan vuorovaikutukseen. Hän syventää kykyään käsitellä ristiriitoja ja konflikteja rakentavasti ja myös sovittelun keinoin. Opiskelija saa kokemuksia toiminnasta viestien ja merkitysten välittäjänä myös kieli- ja kulttuurirajoja ylittävässä vuorovaikutuksessa.

Vuorovaikutusosaamisen kehittämisessä pohditaan sananvapauden merkitystä, sen vastuullista käyttöä sekä tiedonkäsitteiden ja tiedonvälityksen muuttumista eri näkökulmista. Opiskelija

hahmottaa rakentavan vuorovaikutuksen ja kulttuurienvälisen ymmärryksen merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen osaaminen tukee opiskelijan ajattelun, näkemysten ja toiminnan eettisten, esteettisten ja ekologisten arvolähtökohtien pohdintaa. Hän tutustuu erilaisiin tiedonhankinnan ja -esittämisen tapoihin ja harjaantuu käyttämään niitä. Samalla hän vahvistaa kykyään arvioida tiedon luotettavuutta. Opiskelija tottuu arvioimaan erilaisen tiedon tarpeellisuutta ja merkittävyyttä elämänhallinnan, opiskelun ja työ- ja jatko-opintosuunnitelmiansa sekä eri yhteisöjensä kannalta. Tätä konkretisoidaan tutustumalla korkeakouluopiskelun ja työssä oppimisen tapoihin rakentaa tietoa ja hyödyntää osaamista. Samalla opiskelija vahvistaa oppimaan oppimisen taitojaan sekä valmiuksiaan jatko-opintoihin ja muita elämänvaiheita varten.

Opiskelijan monilukutaitoa syvennetään tavoitteellisesti. Monilukutaito perustuu laaja-alaiseen käsitykseen tekstistä. Lukio-opinnot vahvistavat opiskelijan uteliaisuutta ja taitoa löytää, tulkita ja tuottaa monenlaisia tekstejä vaativuusastetta, näkökulmia ja konteksteja vaihdellen. Lukio-opinnoissa pohditaan, miten teknologia ja digitalisaatio tukevat yksilöiden ja yhteisöjen kyvykkyyksiä. Opiskelija tutkii mahdollisuuksia ratkaista monimutkaisia ongelmia.

Opiskelija pohtii tulevaisuuden kannalta kestäviä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ympäristön, talouden, teknologian ja politiikan yhteyksiä, ja oppii tekemään ja arvioimaan vaihtoehtoisia tulevaisuusskenaarioita yksilön, yhteisöjen ja ekosysteemien näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelijan monimuotoiset osallistumis-, vaikuttamis- ja työkokemukset sekä niiden reflektointi ovat yhteiskunnallisen osaamisen lähtökohtana. Opinnot syventävät opiskelijan ymmärrystä omasta roolistaan, vastuustaan ja mahdollisuuksistaan tukea demokratian monimuotoista toteutumista ympäröivässä yhteiskunnassa ja yhteistyössä muiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen tukee opiskelijaa hänen suuntautuessaan jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaistoimintaan. Yhteiskunnallisen osaamisen myötä opiskelija sisäistää yritteliään ja uudistumishenkisen asenteen eri elämänalueilla. Hän harjaantuu suunnittelemaan tulevaisuuttaan avarakatseisesti sekä rohkaistuu ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Opiskelija oppii ymmärtämään ja arvostamaan demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän ymmärtää, miten yhteinen sosiaalinen pääoma muodostuu ja miten sitä voi kartuttaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Hän motivoituu ottamaan kantaa yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja tekemään aloitteita sekä viemään niitä eteenpäin yhteistyössä paikallisesti ja kansainvälisesti. Opiskelijan oman työn merkitystä hyvän tulevaisuuden rakentamisessa tehdään näkyväksi.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija arvioi ja suunnittelee toimintaansa eettisyyden ja vastuullisuuden lähtökohdista. Hän oppii perusasioita kestävästä elämäntavan ekologisesta, taloudellisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta ulottuvuudesta sekä näiden keskinäisriippuvuuksista. Opiskelija ymmärtää, miksi ihmisen toiminta on sovitettava luonnonympäristöjen kantokykyyn sekä rajallisiin luonnonvaroihin ja niiden kestäväan käyttöön. Kokemukset ihmisiin ja luontoon kohdistuvasta huolenpidosta vahvistavat luottamusta siihen, että arkisilla hyvillä teoilla on vaikutusta.

Opiskelija tutustuu tutkimustietoon ja käytäntöihin, jotka liittyvät ilmastonmuutoksen hillitsemiseen ja luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen. Hän saa mahdollisuuksia havainnoida, suunnitella, 48

tutkia ja arvioida toimintaa, jolla näitä ilmiöitä voidaan muuttaa kestäväan suuntaan. Opiskelija reflektoi havaintojaan yhteiskunnallisen vaikuttamisen näkökulmasta pyrkien tunnistamaan rakenteita, jotka mahdollistavat eri yhteisöjen kestävan toiminnan tai ovat sen esteenä.

Opiskelija ymmärtää perusasiat globalisaatiosta ja siitä, miten se vaikuttaa erilaisissa olosuhteissa elävien ihmisten mahdollisuuksiin noudattaa kestävä elämäntapaa. Hän tuntee YK:n kestävan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n tavoitteita ja arvioi niissä edistymistä. Opiskelija pohtii ja vahvistaa omaa panostaan ja tarvittavia kumppanuuksia kestävan tulevaisuuden hyväksi.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia verkostoja, medioita ja lähteaineistoja. Hän saa kokemuksia opiskelusta, yhteistyöstä ja eettisestä toimijuudesta erilaisia kansainvälisyyden toimintamuotoja ja teknologiaympäristöjä hyödyntäen.

Opiskelija oppii tunnistamaan ja reflektomaan kulttuuriperintöjä, arvoja, ihmisten erilaisia toimintaympäristöjä ja muita seikkoja, joiden pohjalle kulttuuri-identiteetit ja elämäntavat rakentuvat omassa arjessa sekä suomalaisessa yhteiskunnassa, Euroopassa ja globaalisti. Samalla hän harjaantuu arvostamaan ihmisten ja yhteisöjen oikeutta kulttuuriseen identiteettiin sekä toimimaan kulttuurisen moninaisuuden puolesta.

Opiskelija saa monenlaisia tilaisuuksia tutkia, harjoitella ja kartuttaa maailmankansalaisen taitoja ja etiikkaa YK:n kestävan kehityksen toimintaohjelma Agenda 2030:n mukaisesti. Samalla hän oppii erittelemään kansainvälistymistä ja globalisaatiota ilmiöinä. Opiskelija vahvistaa ihmisoikeuksien tuntemustaan ja toimijuuttaan ihmisoikeuksien, yhdenvertaisuuden, oikeudenmukaisuuden ja eettisesti vastuullisten elintapojen edistämiseksi. Hän tunnistaa ja oppii hyödyntämään mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön hyvän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Laaja-alainen osaaamien on kuvattu opintojaksojen yhteydessä.

7. Oppiaineet

7.1. Äidinkieli ja kirjallisuus (AI)

Oppiaineen tehtävä

Äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineen tehtävänä on kehittää opiskelijoiden kielitaitoa, vuorovaikutustaitoa ja monilukutaitoa. Opiskelu syventää kiinnostusta kieleen, kirjallisuuteen ja muuhun kulttuuriin sekä lisää tietoisuutta omista taidoista viestijänä ja kielenkäyttäjänä. Opiskelu tukee kielitietoisuuden kehittymistä, kulttuurista yleissivistystä sekä oppimista kaikissa oppiaineissa. Tavoitteena on, että opiskelijat oppivat sellaisia tietoja ja taitoja, jotka tukevat jatko-opintoja ja aktiivista kansalaisuutta.

Oppiaineena äidinkieli ja kirjallisuus on monitieteinen tieto-, taito- ja kulttuuriaine. Oppiaineessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja viestintätieteiden sekä kulttuurintutkimuksen tarkastelemat ilmiöt. Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu tutustuttaa kulttuuriperintöön ja sen eri muotoihin, sanataiteeseen sekä media- ja viestintäkulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, tekstien tulkintaan, aktiiviseen tiedonhankintaan sekä tiedon kriittiseen käsittelyyn ja eettiseen pohdintaan. Opiskelu kehittää ajattelemisen ja oppimaan oppimisen taitoja, metakielellisiä taitoja ja luovuutta. Tavoitteena on tukea ja kehittää kielitietoisuutta ja monimuotoisten tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja.

Kielitieto integroidaan oppiaineen muihin sisältöihin, ja sen opiskelu kehittää tekstien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Kirjallisuuden opiskelun tavoitteena on sekä kauno- että tietokirjallisuuden ymmärtäminen, elämyksellinen lukeminen sekä tekstien analysoinnin ja tulkinnan taitojen kehittyminen. Kirjallisuuden opiskelu tukee esteettisen ja eettisen pohdinnan kehittymistä ja antaa aineksia luovuuden, vuorovaikutustaitojen ja oman ilmaisun kehittämiseen. Medialukutaidon opiskelu syventää mediatekstien ja -sisältöjen kriittisen lukemisen, tuottamisen ja tulkitsemisen taitoja sekä mediakulttuurin ymmärtämistä ja auttaa omaksumaan aktiivisen ja vastuullisen kansalaisen taitoja.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opetus perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypillisiä tekstejä ovat fiktiiviset ja asiatekstit, mediatekstit sekä institutionaaliset ja arkikeskustelut.

Äidinkieli ja kirjallisuus on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi kielten roolia oppimisessa. Kielten opiskelu kehittää opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen ja muiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa. Opetuksessa otetaan huomioon Suomen kielellinen moninaisuus, suomen ja ruotsin kielen asema kansalliskielinä sekä saamen kielet maan alkuperäiskansan kielinä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa tehdään yhteistyötä kirjastojen kanssa. Lisäksi hyödynnetään muita vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten teattereita, museoita ja arkistoja sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijalle riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä. Tekstejä tuotetaan ja tulkitaan sekä itsenäisesti että vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa toteutetaan oppiaineen tavoitealueiden integraatiota. Eri oppimäärät tekevät yhteistyötä sekä toistensa että muiden oppiaineiden kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alainen osaaminen karttuu äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaineessa oppiaineen sisäisinä ja oppiainerajat ylittävinä teemoina ja osaamisalueina. Oppiaine on osa lukion kulttuuri-, media- sekä kansalais- ja demokratiakasvatusta.

Laaja-alaisista osaamisen alueista korostuvat äidinkielessä ja kirjallisuudessa **monitieteinen ja luova osaaminen, vuorovaikutusosaaminen** sekä **yhteiskunnallinen osaaminen**. Opiskelussa opitaan kielen, ilmaisun, tekstien ja vuorovaikutuksen keinoja rakentaa merkityksiä ja yhteyksiä ihmisten välille. Vaikuttamisen, argumentoinnin, omien tekstien tuottamisen sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisen ja työelämätaitoja. Kriittisen ja kulttuurisen lukutaidon, tekstien tuottamisen taitojen, monilukutaidon sekä kielitietoisuuden ja vuorovaikutustaitojen kehittäminen tukee opiskelua ja oppimista kaikissa oppiaineissa sekä oppiaineiden yhteistyössä. Taitojen kehittyminen edellyttää pitkäjänteistä, luovaa, tutkivaa, toiminnallista ja prosessimaista työskentelyä.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelu vahvistaa **eettisyyttä, ympäristöosaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**, jotka otetaan huomioon opiskelun sisältöjen valinnassa. Opiskelu lisää ymmärrystä aikamme ajankohtaisista ympäristöhaasteista sekä antaa valmiuksia kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Mediataitojen sekä tiedonhankinta- ja tiedonhallintataitojen opiskelu kytkeytyy kriittiseen ja kulttuuriseen lukutaitoon ja eettisyyteen. Opiskelussa ohjataan kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen sekä identiteettien pohdintaan ja tunnistamiseen. Tavoitteena on ymmärtää omaa identiteettiä suhteessa suomalaiseen, eurooppalaiseen ja globaaliin kulttuuriin.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opiskelussa saavutettava osaaminen tukee monin eri tavoin opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä. Kielitietoisuuden, vuorovaikutusosaamisen ja monilukutaidon kehittyminen tukee ja vahvistaa opiskelijan identiteettien kehittymistä. Opiskelussa harjaannutaan oman ja toisten osaamisen rakentavaan arviointiin ja reflektointiin. Kulttuurin ja erityisesti kirjallisuuden opiskelun avulla syvennetään käsitystä elämästä, ihmisistä ja maailmasta. Oppiaine antaa välineitä omien ajatusten, tunteiden ja kokemusten kielentämiseen sekä oman elämäntarinan ja vahvuuksien hahmottamiseen. Oppiaine tukee keskeisiä elämänhallinnan taitoja: vuorovaikutus- ja tekstitaitoja sekä taitoa toimia vastuullisesti, eettisesti ja rakentavasti eri tilanteissa.

7.1.1. Suomen kieli ja kirjallisuus (AI1)

Oppiaineen tehtävä

Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan suomen kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta sekä monilukutaitoa, vuorovaikutustaitoja ja mediataitoja. Opiskelu syventää opiskelijan käsitystä kieli- ja kulttuuritietoisuuden, kielitaidon ja vuorovaikutusosaamisen merkityksestä yksilöiden identiteettien ja yhteisöjen rakentumisessa. Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opiskelu kartuttaa monipuolisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia teksti- ja vuorovaikutustaitoja. Opiskelussa tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen ja kirjallisuuden opintoja korkeasteella.

Suomen kielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskeluun kuuluu kokonaisteosten lukeminen ja laajojen tekstien kirjoittaminen. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään kahdeksan kokonaisteosta, joista vähintään yksi on tietokirja.

Tavoitteet

Suomen kielen ja kirjallisuuden opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista sekä osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojään kielen rakenteista, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Osaamisen arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Suomen kielen ja kirjallisuuden

opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisen kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteita johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien, erityisesti mediatekstien analysoiminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- yleiskielen hallinta
- tiedonhankinnan taidot, lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

- kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtäminen
- oppiaineeseen kytkeytyvien tiedonalojen kielten ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppiaineen käsitteiden hallinta

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (ÄI1), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kohderyhmän, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

Paikallinen lisäys

- Luetaan yksi kaunokirjallinen teos ja monipuolisesti erilaisia mediatekstejä.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen tulevat esille opintojakson aikana luettavissa ja laadittavissa teksteissä. Tehtävien aineistoiksi valitaan eettisyyteen ja ympäristöosaamiseen liittyviä erilaisia tekstejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Ohjaavan palautteen avulla opiskelijaa rohkaistaan kirjoittajana. Opiskelijaa ohjataan arvioimaan itse omaa kirjoitusprosessiaan. Yhdessä kirjoitetuista teksteistä voi esimerkiksi antaa vertaispalautetta.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Summatiivisesti arvioidaan aineistokirjoittamisen osa-alueita ja tekstikokonaisuuksien lukutaitoa.

Laaaja-alaisen osaamisen arviointi

Eettisyyttä ja ympäristöosaamista arvioidaan osana kirjoitettujen tekstien näkökulma-, sisältö- ja aineistovalintoja.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (ÄI2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina*
- *ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja merkityksen niin yksilön kuin yhteisöjen kannalta.*

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- *erilaiset käsitykset kielestä: kieli rakenteena, merkitysten muodostajana, sosiaalisena ja yhteisöllisenä ilmiönä sekä vallan välineenä*
- *monilukutaidon käsite, laaja tekstikäsite, tekstilajin käsite*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*

Paikallinen lisäys

- Luetaan yksi teos, esimerkiksi kauno- tai tietokirjallisuutta eri kulttuureista tai identiteetistä.

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää kielen sosiaalisen luonteen ja kielitaidon yhteiskunnallisen merkityksen. Opintojakson kaikki sisällöt liittyvät yhteiskunnalliseen osaamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää kielen kulttuurisen merkityksen. Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä lukioyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit ja kielet elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija vahvistaa kansainvälistä osaamistaan ja monilukutaitoaan hyödyntämällä kulttuurisesti ja kielellisesti monimuotoisia aineistoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelija pohtii omaa kieli-identiteettiään ja näin tuetaan opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Formatiivisella arvioinnilla tuetaan opiskelijan kieli-identiteetin kehittymistä, esimerkiksi itsearviointilla ja rakentavalla vertaispalautteella sekä opettajan palautteella.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan esimerkiksi osana kirjoitustaidon, lukutaidon tai vuorovaikutustaidon tehtäviä, esimerkiksi pohtiva essee, esimerkkeihin tutustuminen (tietoiskutms.).

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Yhteiskunnallista osaamista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan osana pohtivien tekstien näkökulma-, sisältö- ja aineistovalintoja tai osana kirjallisia ja suullisia analyysitehtäviä.

Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (ÄI3), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan, syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan sekä oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä sekä ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson kaikki sisällöt liittyvät vuorovaikutusosaamiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutustaitojen harjoittelulla tuetaan demokratia- ja työelämätaitoja sekä kannustetaan osallistumaan yhteiskunnalliseen keskusteluun aktiivisena kansalaisena.

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutustaitojen harjoittelu lisää opiskelijan itsetuntemusta ja yhteisön hyvinvointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelija tekee itsearviointia omasta viestijäkuvastaan. Formatiivisella arvioinnilla tuetaan opiskelijan viestijäkuvan kehittymistä, esimerkiksi itsearvioinnilla ja rakentavalla vertaispalautteella sekä opettajan palautteella.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Ryhmäviestintätaitoja arvioidaan summatiivisesti, esimerkiksi hyödyntämällä ryhmätaitojen arviointilomaketta.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Yhteiskunnallista ja vuorovaikutusosaamista arvioidaan osana ryhmäviestintätaitoja. Arvioinnin kohteita ovat esimerkiksi puheenvuorojen tavoitteellisuus, kuuntelemisen taito ja monipuolisten osallistumistapojen käyttö.

Hyvinvointiosaamista tuetaan esimerkiksi ohjaamalla opiskelijaa arvioimaan omaa viestijäkuvaansa sekä opettajan rohkaisevan palautteen sekä vertaispalautteen avulla.

Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (ÄI4), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee kauno- ja tietokirjallisuuden lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *ymmärtää kirjallisuuden monitulkintaisuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä*
- *kirjallisuuden tulkinnan erilaisia lähestymistapoja*

Paikallinen lisäys

- *käsitellään faktan ja fiktion eroja*
- *luetaan vapaavalintainen kaunokirjallinen teos eri kirjallisuudenlajeista*
- *luetaan myös tietokirja, jonka avulla tutustutaan tietokirjallisuuteen kirjallisuudenlajina*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tutustutaan eri kirjallisuustilanteisiin ja niitä yhdistäviin esittävän taiteen muotoihin, kuten teatteriin ja elokuvaan. Harjoitellaan oman luovan tuotoksen tekemistä. Opiskellaan kirjallisuustieteen peruskäsitteitä ja harjoitellaan kirjallisuustieteellistä analyysiä eri lajityypeistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tutustutaan eri kirjallisuudenlajeihin globaalista näkökulmasta sekä kertomukseen ja kertomuksellisuuteen kauno- ja tietokirjallisuudessa.

Kulttuuriosaamista harjoitellaan teatteriesityksen ja/tai elokuvan katsomisen avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Formatiivisen arvioinnin tavoitteena on tukea eläytyvän ja luovan lukemisen tavan kehittymistä sekä opiskelijan ymmärtämystä taiteen (vars. kirjallisuuden) mahdollisuuksista yhteiskunnallisen keskustelun herättämisessä.

Tuetaan opiskelijan erilaisten lukutapojen (esimerkiksi silmäilevä ja syventävä) kehittymistä ja taitoa soveltaa tietoaan tieto- ja kaunokirjallisuuden lajeista esim. tekstianalyysin muodossa. Tuetaan kertomuksellisuuden tavoitteiden ymmärtämistä eri yhteyksissä, esim. vaikuttamisen keinona. Oppimista tuetaan esimerkiksi ryhmäkeskusteluin sekä itsearvioinnin ja vertaispalautteen avulla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Summatiivisesti arvioidaan opiskelijan taitoa käyttää käsitteitä kirjallisuuden lukemisen analysoinnin ja tulkinnan apuna.

Lisäksi arvioidaan esimerkiksi lukutaidon kokeella erilaisten kaunokirjallisuuden lajien kriittistä ja analyttistä lukutaitoa sekä sitä, kuinka hyvin opiskelija ymmärtää fakta- ja fiktiivisen tekstin eron.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Globaali- ja kulttuuriosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan mm. aineistopohjaisilla tulkintatehtävillä.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (ÄI5), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan*
- *ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana*

- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä, erityisesti mediatekstejä, sekä analysoimaan niiden ilmaisutapoja ja vuorovaikutusta
- perehtyy vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoihin sekä syventää niihin liittyviä tietoja ja taitoja.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja -hallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

Paikallinen lisäys

- Luetaan vaikuttava tietokirja tai romaani.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa kannustetaan seuraamaan ajankohtaista yhteiskunnallista keskustelua, esimerkiksi mediaseurantana tai vaalipaneelina. Opintojaksolla luetaan monialaisesti tekstejä ja opiskelijaa motivoidaan löytämään itselleen tärkeitä, uusia ja tarpeellisia tiedon kanavia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kannustetaan ja ohjataan opiskelijaa muodostamaan perusteltuja mielipiteitä ja rohkaistaan tuomaan niitä esille sekä suullisesti että kirjallisesti, esimerkiksi pitämällä väittelyjä tai paneelikeskusteluja ja kirjoittamalla blogia tai osallistumalla verkkokeskusteluun. Tavoitteena on, että opiskelija oppii aktiiviseksi osallistujaksi yhteiskunnallisessa toiminnassa ja ymmärtää vastuunsa sekä fyysisestä että sosiaalisesta lähiympäristöstä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii opintojakson aikana hyödyntämään rakentavasti argumentaationtaitojaan ja oivaltaa kuuntelemisen merkityksen osana vuorovaikutusta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Ohjataan opiskelijan taitoa havainnoida ja reflektoida vuorovaikutusta ja analysoida keskustelua ja arvioida viestinnän eettisyyttä. Arvioidaan formatiivisesti erilaisten keskusteluroolien omaksumista ja soveltamista, esim. paneelikeskusteluissa, väittelyissä, sosiaalisessa mediassa.

Tuetaan opiskelijan kriittisen lukutaidon kehittymistä tarjoamalla luettavaksi monipuolisesti erilaisia tekstejä, joita analysoidaan yhdessä, esimerkiksi kirjoitetaan harjoitusanalyysseja, joiden itsearvioinnissa opiskelijaa ohjataan.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arvioidaan opiskelijan kykyä analysoida argumentaatiota monimuotoisissa teksteissä sekä opiskelijan omaa argumentointitaitoa ja retoristen keinojen hallintaa puhutuissa ja kirjoitetuissa teksteissä.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Laaja-alaisesta osaamisesta vuorovaikutusosaamista ja yhteiskunnallista osaamista arvioidaan osana opiskelijan laatimien puhuttujen ja kirjoitettujen tekstien arviointia.

Kannustetaan opiskelijaa etsimään itseä kiinnostavia tekstejä ajankohtaisista aiheista. Näin tuetaan luovan ja monitieteisen osaamisen sekä yhteiskunnallisen osaamisen kehittymistä.

Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (ÄI6), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin*
- *syventää taitoaan käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto*
- *tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia*

Paikallinen lisäys

- Kurssilla luetaan jokin kirjallisuuden nykyteos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kurssilla korostuu vuorovaikutuksellisuuden huomioon ottaminen kirjoitettaessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opitaan ymmärtämään lähdekritiikin merkitys erilaisia aineistoja käytettäessä.

Hyvinvointiosaaminen

Kehitetään kirjoittajan omaa ääntä ja valmiutta tuoda esiin näkemyksiä ja itselle tärkeistä asioista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opitaan ymmärtämään eri alojen tekstien erilaiset lähtökohdat ja konventiot.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Tuetaan ja arvioidaan omien vahvuuksien tunnistamista ja käyttämistä kirjoittajana kirjoitusprosessin eri vaiheissa, esimerkiksi opettajan palautteen ja vertaispalautteen avulla. Tuetaan yhdessä oppimisen taitojen omaksumista.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Summatiivisesti arvioidaan opiskelijan kehittymistä erilaisten tekstien tuottajana, taitoa prosessoida omaa tekstiään sekä kirjoitetun yleiskielen normien hallintaa.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Yhteiskunnallista ja monitieteistä osaamista arvioidaan osana kirjoitettujen tekstien näkökulma-, sisältö- ja aineistovalintojen arviointia.

Hyvinvointiosaamista tuetaan esimerkiksi luovan kirjoittamisen harjoitusten avulla. Itsearvioinnin avulla tuetaan opiskelijan viestijäkuvan kehittymistä ja oman oppimisen johtamista.

Vuorovaikutusosaamista arvioidaan osana kirjallisten ja suullisten tekstien esitystavan arviointia. Arviointikohteita ovat esimerkiksi omien tulkintojen selkeä esittäminen ja päätelmien perusteleminen.

Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (ÄI7), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa

- *puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson kaikki sisällöt liittyvät vuorovaikutusosaamiseen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Syvennetään opiskelijan tietoja esimerkiksi eri kulttuurien viestinnästä ja keinoista vaikuttaa kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Esimerkiksi nämä aiheet huomioidaan aihepiirien valinnoissa.

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutustaitojen harjoittelu lisää opiskelijan itsetuntemusta ja yhteisön hyvinvointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Palautteessa keskitytään opiskelijan vuorovaikutustaitojen ja työelämätaitojen kehittämiseen. Hyödynnetään myös itsearviointia ja vertaispalautetta.

Tuetaan opiskelijan taitoja eritellä ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita. Aineistoina voidaan käyttää esimerkiksi multimodaalisia tekstikokonaisuuksia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arvioidaan esiintymistaitoja ja niiden erittelyä ja tulkintaa. Puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa voidaan käyttää esimerkiksi toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Laaaja-alaisen osaamisen arviointi

Vuorovaikutusosaamista arvioidaan koko opintojakson ajan erilaisin menetelmin ja harjoituksin. Opettajan palautteen lisäksi hyödynnetään itse- ja vertaisarviointia.

Hyvinvointiosaamista tuetaan esimerkiksi opiskelijan itsetuntemusta lisäävän itsearvioinnin sekä opettajan rohkaisevan palautteen avulla. Itse- ja vertaisarvioinnin avulla opiskelijaa tuetaan oman viestijäkuvan jäsentymisessä ja esiintymisen vuorovaikutteisuuden sekä yleisön vastuun ymmärtämisessä.

Globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan osana vuorovaikutusharjoitusten sisältövalintoja.

Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (ÄI8), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tuntee Suomen kirjallisuuden ja maailmankirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja sekä osaa analysoida niitä osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- Suomen kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä osana maailmankirjallisuutta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta

Paikallinen lisäys

- Voidaan lukea kaksi kokonaisteosta (kotimainen ja maailman kirjallisuuden teos).

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kirjallisuus on osa yhteiskuntaa ja globaalia yhteisöä. Kirjallisuus tuo esille yksilön näkökulman eri aikoina. Opiskelija oppii ymmärtämään yksilön mahdollisuudet eri kulttuuri- ja aikakontekstissa.

Hyvinvointiosaaminen

Kaunokirjallisuuden lukeminen ja sen yhteinen käsittely tukee opiskelijan tunne- ja empatiataitojen kehittymistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Formatiivisessa arvioinnissa hyödynnetään vertaisarviointia ja ryhmän itsearviointia esim. erilaisissa projektitoissa. Opintojaksoon voi sisältyä luovien itseilmaisutaitojen harjoittelua.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arvioidaan summatiivisesti opiskelijan taitoa analysoida kaunokirjallisia tekstejä kulttuurikontekstissaan ja pohtia niiden teemoja, esimerkiksi lukutaidon ja kirjoitustaidon kokeella.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan aineistopohjaisilla analyysi- ja tulkintatehtävillä sekä osana kirjoitettujen ja suullisten pohtivien tekstien sisältö-, näkökulma- ja aineistovalintoja. Palautteella ohjataan opiskelijaa huomioimaan tulkittavien tekstien tilanne- ja kulttuurikonteksti.

Hyvinvointiosaamista tuetaan esimerkiksi tarkastelemalla kaunokirjallisia tekstejä eri näkökulmista. Oman lukukokemuksen reflektoinnilla sekä keskustelulla kaunokirjallisuudesta tuetaan opiskelijan tunne- ja empatiataitojen kehittymistä.

Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (ÄI9), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *monipuolistaa erityisesti jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittavia vuorovaikutustaitojaan*
- *kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta*
- *syventää kykyään analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

- *opiskelussa ja työelämässä tarvittavat vuorovaikutustaidot, esimerkiksi kokouksiin, neuvotteluihin ja työhaastatteluihin liittyvät vuorovaikutustaidot*
- *oman idean tai näkemyksen vakuuttava esittäminen, argumentoinnin tavat ja retoriset keinot*
- *erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointia sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä*
- *dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka*
- *mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa painottuvat ilmaisuun ja vuorovaikutukseen liittyvät keinot ja taidot. Ilmaisua ja vuorovaikutusta harjoitellaan sekä tiedon välittämisen että sosiaalisen kanssakäymisen näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vaikuttamisen, argumentoinnin sekä vuorovaikutustaitojen kehittyminen tukee aktiivisen kansalaisuuden ja työelämän edellyttämiä taitoja. Opintojaksossa rohkaistaan paikalliseen ja valtakunnalliseen yhteiskunnalliseen keskusteluun; toteutuksessa hyödynnetään paikallisia yhteistyötahoja (esimerkiksi lehdet, radio, yritystoiminta).

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tunnistaa suomalaisen puhekulttuurin ominaispiirteet ja osaa hyödyntää niitä omassa ilmaisussaan sekä ymmärtää kulttuurisidonnaisuuden erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Oppimista arvioidaan ja tuetaan antamalla jatkuvaa ja kannustavaa palautetta, esimerkiksi opettajan antama palaute, vertaispalaute ja itsearviointi. Opiskelijat analysoivat ja arvioivat vuorovaikutustilanteita, antavat palautetta ja ottavat palautetta vastaan ja pyrkivät kehittämään omaa viestintäänsä sen mukaisesti.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson arvosana muodostuu opintojakson lopussa pidettävästä PUHVI-kokeesta tai vastaavasta kokeesta sekä jatkuvasta näytöstä kurssin aikana. Vuorovaikutustaitojen lisäksi voidaan arvioida opiskelijan taitoa analysoida vuorovaikutusta.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Vuorovaikutusosaamista arvioidaan koko opintojakson ajan monipuolisilla menetelmin ja harjoituksin. Opettajan palautteen lisäksi hyödynnetään itse- ja vertaisarviointia.

Yhteiskunnallista osaamista arvioidaan osana vuorovaikutustaitoja ja vuorovaikutuksen analyysia. Arvioinnin kohteita ovat esimerkiksi puheenvuorojen tavoitteellisuus, argumentointitaito ja kuuntelemisen taito. Palautteella tuetaan aktiivisen kansalaisuuden ja työelämän edellyttämiä taitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan osana vaihtelevien vuorovaikutustilanteiden sisältö- ja näkökulmavalintoja.

Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (ÄI10), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kirjallista ilmaisukykyään ja taitoaan tuottaa asiatyylinen, laajahko teksti aineistoja hyödyntäen*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiään.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *kantaa ottavien ja pohtivien tekstien suunnittelu ja tuottaminen*
- *tiedonhallinnan taidot, lähteiden arviointi, lähdekritiikki, tekijänoikeudet*
- *kirjoittamisen eri vaiheiden ja ajankäytön hallinnan harjoittelu*
- *aiheen rajaaminen, näkökulman ja aineistojen valinta, aineistojen käyttötavat tekstissä*
- *tekstin muokkaaminen ja viimeistely, tekstin omaäänisyys, kielen- ja tekstinhuoltoa*

Paikallinen lisäys

- *Luetaan pohdiskeleva ajankohtainen teos (esimerkiksi esseekokoelma) tai tietyn kolumnistin ajankohtaisia tekstejä.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osaa hyödyntää kaikkea oppimaansa ja omia kokemuksiaan osana omaa tekstiään sekä löytää oman tyylinsä kirjoittajana ja saa oman äänensä näkyviin teksteissään.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kykenee keskusteluun erityyppisten tekstien kanssa; hän osaa ottaa huomioon vastaanottajan ja kontekstin

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana kirjoitettavista teksteistä palautetta antavat sekä opettaja, opiskelija itse että muut opiskelijat. Opiskelija kehittää itseään kirjoittajana saamansa palautteen avulla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson arvosana perustuu opintojakson loppuvaiheessa pidettävään preliminäärikokeeseen tai muuhun yo-koetta vastaavaan kirjoitelmaan sekä kurssin aikana kirjoitettuihin harjoitusteksteihin.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Vuorovaikutusosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan osana kirjoitettujen tekstien sisältö-, näkökulma- ja aineistovalintoja.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (Äl11)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (Äl11), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa analysoida, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa
- osaa esittää ja perustella tulkintansa teksteistä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien analyysi ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- erilaisia tapoja tulkita tekstejä
- tekstin sijoittaminen tilanne- ja kulttuurikontekstiinsa

- *monimuotoisten tekstien tavat rakentaa merkityksiä, esimerkiksi ilmaisutavat ja -muodot sekä rakenteet*

Paikallinen lisäys

- Voidaan lukea opintojakson sisältöihin sopiva teos.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennetään taitoja analysoida monitieteisiä ja multimodaalisia aineistoja sekä ymmärtää kriittisen lukutaidon merkityksen yhteiskunnan jäsenenä. Opitaan ymmärtämään erilaisten tulkintatapojen taustoja yhteiskunnallisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ohjataan pohtimaan luetun tekstin fiktion ja faktan rajoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Syvennetään omien tulkintojen selkeää esittämistä ja perustelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Käytetään itsearviointia esimerkiksi omien tavoitteiden asettamiseen. Vertaisarviointia ja -palautetta hyödynnetään ohjatusti oppimisprosessin tukemiseksi esimerkiksi YTL:n kriteereiden pohjalta. Henkilökohtaista suullista palautetta voidaan antaa myös mahdollisuuksien mukaan. Kirjoitetaan monipuolisesti analyysijä erilaisista teksteistä.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson arvosana perustuu opintojakson loppuvaiheessa pidettävään preliminäärikokeeseen tai muuhun yo-koetta vastaavaan lukutaidon kokeeseen sekä kurssin aikana kirjoitettuihin harjoitusteksteihin. Arvioidaan opiskelijan taitoja kielentää havaintojaan ja tulkintojaan erilaisista teksteistä yleiskielellä.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Yhteiskunnallista osaamista arvioidaan osana lukutaitoa. Arvioinnin kohteena on kriittinen ja kulttuurinen lukutaito.

Monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan osana kirjallisia ja suullisia analyysitehtäviä. Opiskelijan taitoa analysoida ja tulkita fiktiivisiä sekä faktatekstejä tuetaan esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin avulla.

Vuorovaikutusosaamista arvioidaan osana kirjallisten ja suullisten analyysitehtävien esitystavan arviointia. Arviointikohteita ovat omien tulkintojen selkeä esittäminen ja päätelmien perusteleminen.

Kirjoittamisen tueksi, 2 op (ÄI20)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistaa kirjoittamisen perustaitoja
- vahvistaa aineistopohjaisen kirjoittamisen taitoja
- kertaa yleisimpiä kielenhuoltoon, oikeinkirjoitukseen ja tyyliin liittyviä asioita

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kirjoitetaan monipuolisesti erilaisia tekstejä
- harjoitellaan tehtävänannon noudattamista, tekstin jäsentelyä, tekstin sisällön rakentamista ja aineiston käyttämistä
- harjoitellaan kielenhuoltoa ja opitaan viimeistelemään omaa tekstiä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ohjataan opiskelijaa vuorovaikutuksellisuuteen eli keskustelemaan erityyppisten tekstien kanssa ja ottamaan huomioon vastaanottaja ja konteksti. Opiskelija antaa ja saa vertaispalautetta kirjoittamisesta.

Hyvinvointiosaaminen

Kehitetään kirjoittajan omaa ääntä ja valmiutta tuoda esiin näkemyksiä itselle tärkeistä asioista. Ohjataan kirjoittajaa monipuoliseen ajatusten kielentämiseen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Ohjataan ja tuetaan opiskelijaa vahvistamaan kirjoittamisen perustaitoja sekä viimeistelemään omaa tekstiään esim. itsearvioinnilla, kannustavalla vertaispalautteella ja opettajan antamalla palautteella kurssin aikana.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arvioidaan opiskelijan taitoa kielentää ajatuksiaan, käyttää aineistoja oman ajattelunsa tukena ja keskustella aineistojen kanssa. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä, mutta opiskelijalle voidaan tarjota mahdollisuus valita päättöarviointiin numeroarviointi. Opintojakson voi perustellusta syystä suorittaa itsenäisesti.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Vuorovaikutusosaamista arvioidaan osana kirjoitettujen tekstien sisältö-, näkökulma- ja aineistovalintoja.

Hyvinvointiosaamisen arvioiminen otetaan huomioon oppilaalle annettavassa henkilökohtaisessa palautteessa.

Kielenhuolto, 1 op (ÄI21)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää ymmärrystään suomen kielestä ja sen rakenteista
- kertaa keskeisiä kielenhuoltoon ja yleiskielen normeihin liittyviä asioita
- parantaa tekstejään eri tilanteisiin ja tarkoituksiin sopiviksi ja onnistuneiksi
- kehittää taitoaan valita tuottamiinsa teksteihin tarkoitukseen sopiva tyyli ja sävy

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tehdään kielenhuollon ja kielenkäytön harjoituksia
- tuotetaan erilaisia tekstejä kiinnittäen huomiota kontekstiin, tyyliin ja sävyyn
- harjoitellaan kirjoitusprosessin vaiheista erityisesti muokkausta ja viimeistelyä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Kielenhuollon ja kielenkäytön harjoituksissa ja erilaisten tekstin tuottamisessa korostuvat kielitietoisuus ja rakentavan viestinnän taito.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monilukutaito digiajassa tarkoittaa myös taitoa tuottaa itse erilaisissa konteksteissa tyyliiltään ja sävyiltään tarkoitukseensa sopivia tekstejä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Arvioinnissa kannustetaan itsearviointiin ja tuetaan itsearvioinnin taitoja.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arvioidaan suomen kielen rakenteiden ja yleiskielen normien hallintaa esimerkiksi kokeiden ja soveltavien tehtävien avulla. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä, mutta opiskelijalle voidaan tarjota mahdollisuus valita päättöarviointiin numeroarviointi. Opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Vuorovaikutusosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan osana erilaisten kirjoitustehtävien arviointia.

7.1.2. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus (AI6)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, jonka äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieli ja kirjallisuus -oppiaine suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaan. Suomi toisena

kielenä ja kirjallisuus -oppimäärä on opiskelijalle tarkoituksenmukainen, mikäli hänen suomen kielen peruskielitaidossaan on puutteita jollakin kielitaidon osa-alueella, jolloin opiskelijan suomen kielen taito ei anna riittäviä edellytyksiä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän opiskeluun. Oppimäärän lähtökohtana on toisen kielen oppijan oppimistilanne: opiskelija oppii suomea suomenkielisessä ympäristössä, ja hänelle kehittyy vähitellen monipuolinen suomen kielen taito aiemmin oppimiensa kielten rinnalle. Oppimäärän tavoitteet ja sisällöt perustuvat perusopetuksessa tai muualla hankittuun suomen kielen perusteiden hallintaan. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen keskeinen tavoite on saavuttaa sellainen suomen kielen taito ja suomalaisen kulttuurin tuntemus, jolla opiskelija selviää jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän erityisenä tehtävänä on syventää opiskelijan monikielisuuden kehittymistä, suomen kielen moniluku- ja vuorovaikutustaitoja sekä kirjallisuuden ja kulttuurin tuntemusta. Yhteistyössä opiskelijan oman äidinkielen opetuksen sekä muiden oppiaineiden opetuksen kanssa suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetus tukee opiskelijan kielellisen ja kulttuurisen identiteetin rakentumista kulttuurisesti moninaisessa ja monimediaisessa yhteiskunnassa. Opetus syventää opiskelijan käsitystä kielitaidon, kielitietoisuuden sekä omien kielten ja kulttuurien merkityksestä yksilön identiteetille ja yhteisöille.

Suomen kieli on sekä oppimisen kohde että väline muiden oppiaineiden opiskelussa. Opetus edistää kielenoppimista kaikissa vuorovaikutustilanteissa. Kielen ja vuorovaikutustaitojen hyvä hallinta on merkityksellistä jatko-opintojen, työelämän ja arjessa selviytymisen kannalta.

Kaikissa moduuleissa kehitetään kirjoitetun kielen hallintaa, monilukutaitoa sekä puhe- ja vuorovaikutustaitoja sekä opitaan analysoimaan ja arvioimaan tekstejä ja vuorovaikutustilanteita kriittisesti osin jo aiemmin hankitun käsitteellisen osaamisen ja analysointitaitojen avulla. Näitä taitoja syvennetään ja laajennetaan kullakin opintojaksolla lukemalla erityisesti pitkiä kaunokirjallisia ja tietotekstejä sekä analysoimalla niitä itsenäisesti ja yhdessä. Pakollisten opintojen aikana luetaan vähintään neljä kokonaisteosta. Opetuksessa ohjataan pohtimaan kieli- ja vuorovaikutustaitojen merkitystä jatko-opintojen kannalta sekä tutustutaan mahdollisuuksiin jatkaa suomen kielen opintoja korkea-asteella.

Tavoitteet

Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kielitietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen esiintymis- ja ryhmäviestintätilanteissa
- osaa arvioida, eritellä ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- ymmärtää yhä käsitteellisempää opetuspuhetta ja muodollisia puhetilanteita, osaa toimia niissä ja hallitsee niihin sopivia viestintä- ja vuorovaikutusstrategioita
- on tietoinen vuorovaikutustilanteiden kulttuurisidonnaisuudesta ja osaa tarkastella ja tulkita erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niiden etiikkaa

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että ymmärtää monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, ja hyödyntää sopivia strategioita niiden lukemisessa ja tulkitsemisessa
- kehittää lukemalla sana-, fraasi- ja käsitevarantoaan sekä käsitystään kirjoitetun kielen rakenteista ja osaa arvioida tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, monipuolistaa lukemistoaan ja syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista sekä oppii lukemaan ja tulkitsemaan myös pitkiä tietotekstejä, kokonaisia kaunokirjallisia teoksia ja tietokirjoja
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoitusperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää käsitteellisen kielen taitoaan sekä kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ilmaista ja perustella ajatuksiaan, valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon sekä käyttää aiheeseen sopivia kielen rakenteita, sanastoa, fraaseja ja käsitteitä
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisesti sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia

Kielitietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteetille sekä oppii kehittämään kielitaitoaan erilaisissa kielenkäyttöympäristöissä ja -tilanteissa ja käyttämään oppimisessaan koko kielivarantoaan
- syventää tietojään kielen rakenteista, eri rekistereistä, tyylipiirteistä ja sävyistä sekä niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- ymmärtää kielen oppimisen prosessia sekä oppii tuntemaan ja hyödyntämään itselleen sopivimpia keinoja ja välineitä kielitaitonsa kehittämiseksi

Osaamisen arviointi

Jos opiskelijan oppimääräksi on valittu suomi toisena kielenä ja kirjallisuus, häntä arvioidaan tämän oppimäärän mukaan huolimatta siitä, onko hänelle järjestetty erillistä suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -oppimäärän mukaista opetusta tai onko lukio voinut tarjota vain osan suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleista. Suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän mukaisesti suoritettut moduulit luetaan hyväksi täysimääräisesti suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduuleihin, ja niistä saatu arvosana siirtyy suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulin arvosanaksi. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -moduulit korvaavat suomen kielen ja kirjallisuuden moduulit siinä määrin kuin niiden tavoitteet ja keskeiset sisällöt vastaavat toisiaan. Tällöin pakollisten moduulien osalta voidaan edellyttää lisänäyttöä ja arvosana harkitaan uudelleen niiden yhteydessä.

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijoiden taitojen karttumista. Suomi toisena kielenä ja kirjallisuus -opinnoissa palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa,

oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja -palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määritellyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, esimerkiksi kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan siitä yksi arvosana.

Kielitaidon arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä voidaan soveltuvin osin käyttää eurooppalaiseen viitekehykseen perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa.

Oppimäärän arvioinnissa voi opintojaksojen arvosanojen keskiarvon lisäksi tai korottamiseksi käyttää päättöarvioinnin tukena oppiaineen yleisistä tavoitteista johdettuja arvioinnin kohteita, jotka ovat tavoitealueittain seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

- kuullun ymmärtämisen ja puhumisen taitojen kehittyminen
- vuorovaikutustaitojen hallinta ryhmä- ja esiintymistilanteissa
- vuorovaikutustilanteiden ja -ilmiöiden ymmärtäminen

Tekstien tulkitseminen

- monimuotoisten tekstien ymmärtäminen ja tulkitseminen
- kauno- ja tietokirjallisuuden ymmärtäminen ja tulkitseminen
- tiedon ja tekstien arvioinnin taidot

Tekstien tuottaminen

- tekstilajien tuottaminen, erilaisten ilmaisukeinojen hallinta ja itsensä ilmaiseminen
- tekstien tuottamisen prosessien hallinta
- lähteiden ja aineistojen arviointi ja käyttäminen
- kielen abstraktiotason kehittyminen ja yleiskielen hallinta

Kielitietoisuuden kehittyminen

- tiedonalojen kielten ja kielellisen moninaisuuden ymmärtäminen
- kielitiedon ja oppimäärän käsitteiden hallinta sekä kielen havainnointi ja käyttö tilanteen, tarkoituksen ja tekstilajin mukaisesti

Opintojen päättövaiheessa voidaan puhe- ja vuorovaikutustaitojen arvioinnissa käyttää toisen asteen puheviestintätaitojen koetta (PUHVI-koetta).

Opintojaksot

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen, 2 op (S21), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- oppii havainnoimaan kielen rakenteiden ja ilmausten käyttöä erilaisissa teksteissä ja hyödyntämään sitä omassa kirjoittamisessaan
- oppii käyttämään erilaisia tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää kirjoitusprosessin eri vaiheisiin liittyviä taitojaan.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- pitkien tekstien lukeminen, mahdollisesti myös muilla opiskelijan osaamilla kielillä: tekstin tavoitteen ja sisällön ymmärtäminen
- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- luettavien tekstien ymmärtämisessä tarvittavat strategiat, abstraktin kielen taito, sana-, fraasi- ja käsitevaranto
- kielen- ja tekstinhuoltoa
- erilaisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Ohjaavan palautteen avulla opiskelijaa rohkaistaan kirjoittajana. Opiskelijaa ohjataan arvioimaan itse omaa kirjoitusprosessiaan. Yhdessä kirjoitetuista teksteistä voi esimerkiksi antaa vertaispalautetta.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan esimerkiksi osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Eettisyyttä ja ympäristöosaamista arvioidaan osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22)

Opintojakson moduulit

- Kieli- ja tekstitietoisuus, 1 op (S22), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli- ja tekstitietoisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kielitietoisuuttaan ja monilukutaitoaan
- ymmärtää kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle
- oppii hyödyntämään erilaisia kielenkäyttötilanteita ja -ympäristöjä kielitaitonsa kehittämisessä sekä käyttämään koko kielivarojaan oppimisessa
- oppii arvioimaan omaa kielitaitoaan.

Keskeiset sisällöt

Kieli- ja tekstitietoisuus

- suomen kielen ominaispiirteet, vertailu opiskelijan aiemmin oppimiin ja koulussa opiskeltaviin kieliin, Suomen kielellinen ja kulttuurinen moninaisuus, monikielisyys, kielellinen repertuaari, monilukutaidon käsite, erilaiset tekstit ja niissä vakiintuneet ilmaisukeinot, esimerkiksi kirjoitetun kielen rakenteet
- eri kielimuodot: puhekielen ja yleiskielen sekä epävirallisen ja virallisen viestinnän erot, abstraktin ja konkreettisen kielenkäytön erot
- opetuspuheen, muodollisen puheen ja luetun ymmärtämisessä tarvittavat strategiat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelija pohtii omaa kieli-identiteettiään ja näin tuetaan opintojakson tavoitteiden saavuttamista. Formatiivisella arvioinnilla tuetaan opiskelijan kieli-identiteetin ja -tietoisuuden kehittymistä itsearvioinnilla ja rakentavalla vertaispalautteella sekä opettajan palautteella.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan esimerkiksi osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Yhteiskunnallista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Vuorovaikutus 1, 1 op (S23)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 1, 1 op (S23), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää lukiokoulutuksen edellyttämiä viestintätaitojaan kuuntelijana, puhujana, lukijana ja kirjoittajana
- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- oppii tarkastelemaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutustaitoja erilaisten kontekstien, vuorovaikutussuhteiden ja puhe-kulttuurien näkökulmasta
- oppii havainnoimaan ja ymmärtämään ryhmäviestinnän ilmiötä.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 1

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, viestintärohkeus sekä harjaantuminen kuuntelemaan, tavoitteelliseen ja monipuoliseen vuorovaikutukseen
- kuullun ymmärtämisen ja keskusteluun osallistumisen strategiat ja institutionaalisen vuorovaikutuksen kielelliset keinot
- tekstien kirjoittaminen osana suullisia vuorovaikutustilanteita: esimerkiksi yhteisten projektien suunnitelmat, muistiinpanot monimediaisista teksteistä
- verbaalinen ja nonverbaalinen viestintä
- ryhmäviestinnän ilmiöt, kuten roolit, jännitteet ja koheesio

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelija harjoittelee omien vuorovaikutustaitojensa arviointia. Formatiivisella arvioinnilla tuetaan opiskelijan vuorovaikutustaitojen kehittymistä, esim. itsearviointilla ja rakentavalla vertaispalautteella sekä opettajan palautteella.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan esimerkiksi osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Vuorovaikutus-, hyvinvointi- ja yhteiskunnallista osaamista arvioidaan osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Kirjallisuus 1, 2 op (S24)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 1, 2 op (S24), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjallisuus 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan kaunokirjallisia tekstejä
- kehittää ymmärrystään kirjallisuuden lajeista ja niiden ominaispiirteistä ja ilmaisukeinoista
- kiinnostuu ja oppii nauttimaan kirjallisuudesta
- oppii perustelemaan tulkintaansa teksteistä sekä suullisesti että kirjallisesti
- kehittää kielellisten rakenteiden ja sanaston hallintaa lukemalla suomenkielistä kaunokirjallisuutta.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 1

- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- eläytyvää ja analyttistä kirjoittamista ja keskustelua kirjallisuuden pohjalta
- kielen kuvallisuus ja kulttuurisidonnaisuus, monitulkintaisuus ja kielellä leikittely
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa sekä muissa teksteissä, esimerkiksi teatteriesityksissä, elokuvissa, peleissä tai muissa mediateksteissä
- kokonainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja itsenäisesti tai yhdessä luettuna

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Formatiivisen arvioinnin tavoitteena on tukea kirjallisuuden ymmärtämisen ja tulkinnan taitoja.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan esimerkiksi osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Monitieteistä ja luovaa sekä globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 1, 2 op (S25), Pakollinen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 1

Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- oppii tarkastelemaan erilaisissa teksteissä käytettäviä vaikuttamisen ja argumentoinnin keinoja
- osaa tarkastella myös kaunokirjallisuutta mielipiteiden ja maailmankuvan muokkaajana
- oppii perustelemaan omia mielipiteitään yhä monipuolisemmin kirjoittajana ja puhujana.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 1

- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot, argumentoinnin tavat sekä retoriset keinot
- perustelemisen harjoittelu suullisesti ja kirjallisesti, lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- argumentoivan kielenkäytön sanastoon ja rakenteisiin perehtyminen: geneeriset ilmaukset, modaalisuuden ja affektisuuden ilmaisukeinot
- kielellisten keinojen valinta, tekstilaji ja tyyli
- yhteiskunnallisesti merkittävä tai ajankohtainen kokonaisteos

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Ohjataan oppilasta syventämään kriittistä lukutaitoa, tarkastelemaan ja käyttämään vaikuttamisen keinoja sekä ilmaisemaan omia mielipiteitään esim. itsearviointilla, rakentavalla vertaispalautteella sekä opettajan palautteella.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan esimerkiksi osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Monitieteistä ja luovaa osaamista, yhteiskunnallista osaamista, vuorovaikutusosaamista sekä eettisyyttä ja ympäristöosaamista arvioidaan osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Kirjoittaminen 1, 1 op (S26)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 1, 1 op (S26), Pakollinen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kirjoittajana ja syventää kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan*
- *syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin sekä oppii laatimaan ja muokkaamaan laajahkoja asiatekstejä*
- *oppii kirjoittamaan tekstejä myös yhdessä muiden kanssa.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 1

- *kirjoittaminen prosessina: aiheen ja aineiston valinta ja ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen*
- *tekstien jakaminen ja vertaisarvioinnin taidot*
- *sidosteisuus tekstin eri tasoilla, esimerkiksi tekstin kokonaisrakenne, kappaleet, virke, sanajärjestys*
- *asiatyyllille ominaisten kielellisten rakenteiden hallinta, esimerkiksi infiniittiset rakenteet, yhdyslauseet, viittaussuhteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Tuetaan ja arvioidaan omia kirjoitustaitojen kehittymistä, palautteen antamista ja vastaanottamista esim. itsearvioinnilla, rakentavalla vertaispalautteella sekä opettajan palautteella.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan esimerkiksi osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Vuorovaikutusosaamista, yhteiskunnallista osaamista, hyvinvointiosaamista ja monitieteistä osaamista arvioidaan osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Vuorovaikutus 2, 1 op (S27)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 2, 1 op (S27), Pakollinen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kuullun ymmärtämisen, kuuntelemisen, vuorovaikutuksen sekä suullisen viestinnän strategioita ja taitoja*
- *lisää viestintärohketta ja kehittää esiintymistaitojaan niin, että pystyy hyödyntämään omia vahvuuksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa*
- *hahmottaa puheen toimintana, jossa jokainen vuoro sekä tulkitsee että rakentaa tilannetta*
- *oppii tarkastelemaan kielen merkitystä ja vaihtelua vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 2

- *kuullunymmärtämis- ja kuuntelustrategiat ja -taidot, vuorovaikutustilanteiden havainnoiminen*
- *yksilön kielellinen repertuaari, kielenkäyttötilanteiden ja kielen vaihtelu sekä puheen kielellisiä keinoja ja retoriikkaa*
- *esiintymistaidot: puheenvuoron rakentaminen, kohdentaminen, havainnollinen esittäminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Tuetaan vuorovaikutustaitojen strategioiden sekä ja esiintymistaitojen harjoittelua esim. itsearvioinnilla, rakentavalla vertaispalautteella sekä opettajan palautteella.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan esimerkiksi osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen tai tuottamisen tehtäviä.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Vuorovaikutusosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista sekä hyvinvointiosaamista arvioidaan osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Kirjallisuus 2, 2 op (S28)

Opintojakson moduulit

- Kirjallisuus 2, 2 op (S28), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjallisuus 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää kaunokirjallisuuden tuntemustaan
- kehittää kykyään tarkastella kirjallisuutta sen kulttuurisessa ja historiallisessa syntykontekstissa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- tutustuu suomalaisen kirjallisuuden keskeisiin teoksiin ja teemoihin sekä osaa arvioida niiden merkitystä.

Keskeiset sisällöt

Kirjallisuus 2

- Suomen kirjallisuuden vaiheet osana maailmankirjallisuutta
- eri aikakausien kaunokirjallisuutta ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman näkökulmasta
- kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- merkittävä tai ajankohtainen kaunokirjallinen kokonaisteos

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Formatiivisen arvioinnin tavoitteena on tukea opiskelijan kirjallisuuden ymmärtämisen ja tulkinnan taitoja.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan esimerkiksi osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Hyvinvointiosaamista, globaali- ja kulttuuriosaamista sekä yhteiskunnallista osaamista arvioidaan osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Vuorovaikutus 3, 2 op (S29)

Opintojakson moduulit

- Vuorovaikutus 3, 2 op (S29), Valinnainen

Tavoitteet

Vuorovaikutus 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää vuorovaikutustaitojaan ja oppii arvioimaan vuorovaikutusta ja vuorovaikutusosaamisen merkitystä ihmissuhteissa, opiskelussa, työelämässä ja yhteiskunnassa
- kehittää valmiuksiaan ymmärtää ja ratkoa vuorovaikutuksen ongelmia sekä toimia rakentavasti ja eettisesti erilaisissa, haastavissakin vuorovaikutustilanteissa sekä ymmärtää vuorovaikutuksen kulttuurisia piirteitä ja kontekstisidonnaisuutta
- syventää kykyään tarkastella ja analysoida vuorovaikutusta erilaisista näkökulmista
- syventää ymmärrystään kielen tilanteisesta vaihtelusta.

Keskeiset sisällöt

Vuorovaikutus 3

Keskeiset sisällöt

- kuuntelun ja kuullun ymmärtämisen taitojen sekä puhumisen ja esiintymisen taitojen monipuolistaminen, kielen rekisterit ja tilanteen edellyttämä kielenkäyttö
- vuorovaikutuksen ja vuorovaikutusosaamisen merkitys jatko-opinnoissa, työelämässä ja yhteiskunnassa, esimerkiksi erilaisissa järjestöissä sekä muissa muodollisissa ja epämuodollisissa yhteisöissä toimiminen
- dialoginen ja rakentava vuorovaikutus, vuorovaikutukseen liittyvä etiikka sekä konfliktit ja ongelmanratkaisu ryhmässä
- vuorovaikutuksen kulttuuristen piirteiden ja erilaisten vuorovaikutustilanteiden ja -suhteiden sekä niihin vaikuttavien tekijöiden analysointi
- mahdollisesti osallistuminen toisen asteen puheviestintätaitojen päättökokeeseen eli PUHVI-kokeeseen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Oppimista arvioidaan ja tuetaan antamalla jatkuvaa ja kannustavaa palautetta vuorovaikutustaidoista (esimerkiksi opettajan antama palaute, vertaispalaute ja itsearviointi). Opiskelijat analysoivat ja arvioivat vuorovaikutustilanteita, antavat palautetta ja ottavat palautetta vastaan ja pyrkivät kehittämään omaa viestintäänsä sen mukaisesti.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan esimerkiksi osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Yhteiskunnallista osaamista, vuorovaikutusosaamista sekä globaali- ja kulttuuriosaamista arvioidaan osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Kirjoittaminen 2, 2 op (S210)

Opintojakson moduulit

- Kirjoittaminen 2, 2 op (S210), Valinnainen

Tavoitteet

Kirjoittaminen 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää edelleen taitoaan ilmaista ja perustella ajatuksiaan kirjoittamalla hyödyntäen muita tekstejä*
- *kehittää omaäänistä kirjoittamista*
- *kehittää kirjoittamisen prosessin hallintaansa ja taitoaan muokata tekstiä*
- *syventää kirjoitetun kielen rakenteiden ja konventioiden tuntemusta*
- *osaa valita tilanteeseen ja tarkoitukseen sopivan kielimuodon.*

Keskeiset sisällöt

Kirjoittaminen 2

- *aineistopohjaisten laajojen tekstien tuottaminen ja lähteiden arviointi*
- *omaäänisten tekstien tuottaminen*
- *tekstin- ja kielenhuollon käytänteiden soveltaminen tekstien muokkaamisessa*
- *luettaville ja kirjoitettaville teksteille tyypillisten kielen rakenteiden, sanaston, fraasien ja käsitteiden käyttöön harjaantuminen*
- *ajankohtainen kaunokirjallinen teos tai tietokirja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan esimerkiksi osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Vuorovaikutusosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista arvioidaan osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211)

Opintojakson moduulit

- Tekstien tulkinta 2, 2 op (S211), Valinnainen

Tavoitteet

Tekstien tulkinta 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä ja kulttuurista lukutaitoaan
- osaa tulkita erilaisia monimuotoisia tekstejä
- ymmärtää tekstin tavoitteiden ja kontekstin merkityksen tekstien tulkinnassa.

Keskeiset sisällöt

Tekstien tulkinta 2

- monimuotoisten asia- ja mediatekstien ja fiktiivisten tekstien tulkinta
- analyysin ja tulkinnan rakentaminen sekä käsitteiden käyttö
- runokokoelma tai näytelmäteksti

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson tavoitteiden saavuttamista arvioidaan esimerkiksi osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Yhteiskunnallista osaamista, monitieteistä ja luovaa osaamista sekä vuorovaikutusosaamista arvioidaan osana vuorovaikutusosaamisen, tekstien tulkitsemisen ja tuottamisen tehtäviä.

7.2. Biologia (BI)

Oppiaineen tehtävä

Biologia on luonnontiede, joka tutkii elämään liittyviä ilmiöitä molekyyl- ja solutasolta biosfääriin. Biologian opetuksen tarkoituksena on herättää kiinnostusta bio- ja ympäristötieteisiin ja tukea opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun kehittymistä. Opetus vahvistaa opiskelijan käsitystä biologian merkityksestä osana luonnontieteellisen maailmankuvan rakentumista. Luonnontieteellinen maailmankuva perustuu tieteelliseen tutkimukseen ja auttaa siten opiskelijaa tarkastelemaan maailmaa tietoperustaisesti. Biologian opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään elollisen luonnon rakennetta, toimintaa ja vuorovaikutussuhteita sekä evoluution merkityksen eliökunnan kehittymisessä.

Biologian oppiaine antaa opiskelijalle valmiuksia arkielämään, työelämään ja jatko-opintoihin. Biologian opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva siitä, että biotieteet ovat nopeasti kehittyviä tieteenaloja, joiden sovelluksia hyödynnetään monin tavoin esimerkiksi lääketieteissä, teollisuudessa sekä maa- ja metsätaloudessa. Biologian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään biotieteiden tarjoamia mahdollisuuksia edistää ihmiskunnan, muun eliökunnan ja elinympäristöjen hyvinvointia.

Biologian opetukselle on ominaista havainnointiin ja kokeellisuuteen perustuva tiedonhankinta, tutkimuksellisuus sekä aktivoivat ja vuorovaikutteiset työ- ja toimintatavat. Biologian opetuksessa tehdään laborointeja ja työskennellään myös digitaalisissa ja koulun ulkopuolisissa opiskeluympäristöissä. Opiskelun edetessä kokeellisen työskentelyn taidot monipuolistuvat ja syvenyvät. Opetuksessa tehdään monipuolisesti yhteistyötä muiden oppiaineiden kanssa. Biologian opetukseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti maantieteessä, kemiassa, fysiikassa, psykologiassa ja terveystiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Biologian opetuksen perustana on luonnon monimuotoisuuden ja sen kehittymisen ymmärtäminen. Opetuksessa keskeinen teema on kestävä tulevaisuuden rakentaminen. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä biologian tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

*Biologian opetus vahvistaa luontevasti opiskelijan **hyvinvointiosaamista**. Opetus lisää opiskelijan ymmärrystä monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkityksestä ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Biologiassa korostuvat yksilöiden erilaisuus ja monimuotoisuus sekä niiden biologinen tausta, mikä antaa opiskelijalle työkaluja moninaisuuden ymmärtämiseen. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.*

Vuorovaikutusosaamisen osalta opiskelija oppii biologian oppiaineessa argumentoimaan ja arvioimaan omia ja muiden näkökulmia biologisen tiedon avulla. Opetusta annetaan erilaisissa oppimisympäristöissä ja monipuolisilla työmenetelmillä, mikä kehittää opiskelijan sosiaalisia ja vuorovaikutuksellisia valmiuksia.

Biologian opetus ohjaa opiskelijaa luonnontieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tietojen kriittiseen analyysiin tukien näin **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Opetuksessa perehdytään biologian ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Biologian opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä monitieteiseen ja luovaan työskentelyyn vaihtelevissa oppimisympäristöissä.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta biologian opetuksessa annetaan opiskelijalle valmiuksia työskennellä yhteiskunnan kannalta tärkeillä aloilla, kuten terveydenhuollossa, ympäristöalalla sekä maa- ja metsätaloudessa. Biotieteet ovat nopeasti kehittyvä kansainvälinen ala, jonka sovelluksia hyödynnetään yhteiskunnassa paikallisella, kansallisella ja kansainvälisellä tasolla. Biologian opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään elämäntapaan ja globaalin vastuun ottamiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä vahvistaen näin opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Biologian opetus kehittää opiskelijan **ympäristöosaamista** ja halua vaalia luonnon monimuotoisuutta. Siinä korostuu ymmärrys luonnon ainutlaatuisuudesta ja itseisarvosta. Opetuksessa käsitellään biologisten sovellusten ja ekosysteemipalveluiden mahdollisuuksia kestäväen tulevaisuuden kannalta. Opetus auttaa opiskelijaa tekemään kestäviä valintoja arkielämässä sekä soveltamaan biologista tietoa **eettisyyttä** vaativissa pohdinnoissa.

Tavoitteet

Biologian opetuksessa edistetään opiskelijan kykyä tarkastella ilmiöitä biotieteiden näkökulmasta sekä vahvistetaan ja syvennetään biologian tietoja, taitoja ja osaamista monipuolisesti. Tavoitteet liittyvät biologiseen tarkastelutapaan, biologian ilmiöihin ja prosesseihin sekä biologisiin taitoihin ja niiden soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Biologinen tarkastelutapa

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää biologian keskeisiä käsitteitä täsmällisesti ja oikeissa yhteyksissä
- osaa havainnollistaa biologialle ominaisia ilmiöitä lajiesimerkkien avulla
- ymmärtää, että biologinen tieto perustuu tutkimukseen ja että Suomessa tehdään merkittävää alan tutkimusta
- ymmärtää biologisen tiedon ja siihen perustuvien sovellusten merkityksen innovaatioissa sekä erilaisten ongelmien ratkaisuissa
- saa kokemuksia, jotka syventävät kiinnostusta biologiaa ja sen opiskelua kohtaan.

Biologiset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eliöiden perusrakenteita ja toimintoja
- ymmärtää biologisia syy-seuraussuhteita molekyylitasolta biosfääriin
- ymmärtää evoluution merkityksen
- tuntee biologiseen tietoon perustuvia sovelluksia.

Biologiset taidot ja niiden soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- suunnittelee ja toteuttaa yksin tai ryhmässä kokeellista työskentelyä monipuolisissa oppimisympäristöissä, kuten maastossa, laboratoriossa ja virtuaalisissa ympäristöissä

- saa mahdollisuuden perehtyä biologian sovelluksiin vierailun, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- käyttää ja arvioi kriittisesti biologisia tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee erilaisia näkemyksiä biologialle ominaisella tavalla
- ymmärtää eliökunnan monimuotoisuuden säilyttämisen merkityksen, tiedostaa kestävä kehityksen välttämättömyyden sekä rohkaistuu toimimaan myönteisten ratkaisujen puolesta.

Osaamisen arviointi

Biologiassa arvioidaan oppiaineen tavoitteiden saavuttamista moduulikohtaisia tavoitteita ja sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoiseksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisen ja menetelmällisen osaamisen havainnointiin.

Arvioinnissa keskeisiä kohteita ovat opiskelijan tiedot ja taidot, kuten biologian peruskäsitteiden hallinta sekä ajattelu-, argumentointi- ja tutkimustaidot. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää biologista tietoa erilaisissa tilanteissa. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota luonnontieteellisten lainalaisuuksien sekä syy- ja seuraussuhteiden ymmärtämiseen, vuorovaikutussuhteiden merkityksen oivaltamiseen sekä kokonaisuuksien hahmottamiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon myös opiskelijan taito arvioida tietoa kriittisesti.

Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kokeellisilla työskentelyillä maastossa tai laboratorioissa sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1)

Opintojakson moduulit

- Elämä ja evoluutio, 2 op (BI1), Pakollinen

Tavoitteet

Elämä ja evoluutio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää elämän tunnusmerkit ja perusedellytykset sekä tunnistaa niitä esimerkeistä
- osaa solun perusrakennetta ja toimintaa tasolla, joka mahdollistaa evoluution ja ekosysteemin toiminnan ymmärtämisen
- osaa selittää perinnölliseen muunteluun, luonnonvalintaan ja lajiutumiseen liittyviä mekanismeja ja osaa selittää näiden merkityksen evoluutiolle
- osaa jäsentää nykyisen eliökunnan rakenteen
- ymmärtää ja osaa selittää, miten biologinen tieto tuotetaan.

Keskeiset sisällöt

Elämä ja evoluutio

Biologia tieteenä

- elämän tunnuspiirteet ja organisaatiotasot
- biologiset tieteenalat ja tutkimusmenetelmät
- biologiset havainnot, tutkimuskysymykset ja hypoteesien muodostaminen

Evoluutio

- solujen synty ja kehittyminen
- suvullinen ja suvuton lisääntyminen
- muuntelu ja sen perinnölliset perusteet
- luonnonvalinta
- lajiutuminen
- kasvien ja eläinten evoluutio ja avainsopeumat
- ihmisen evoluutio
- evoluution tutkiminen

Eliökunta

- luokittelun periaatteet
- eliökunnan sukupuu ja keskeisimmät taksonit

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa kannustetaan monipuolisesti vuorovaikutukselliseen työskentelyyn kuten pari- ja tiimityöskentelyyn. Harjoitellaan väitteiden perustelua biologisen tiedon pohjalta, esimerkiksi keskustelua evoluutiosta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan esimerkkeihin biologisesta tutkimuksesta, esimerkiksi lehtiutisten, artikkeleiden ja dokumenttien avulla. Kurssilla opetellaan käyttämään biologian peruskäsitteitä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä biologialle ominaisissa opiskelutaidoissa, esimerkiksi tiedonhankinta, käsitteiden hallinta, kokeellisten töiden suorittaminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan biologian aloihin ja annetaan esimerkkejä ammateista, joissa näitä aloja sovelletaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi ryhmätyöskentelyn arviointiin. Opettaja voi tukea opiskelijaa esimerkiksi alkukartoituksilla, itsearvioinnin ohjeistuksella ja kommentoinnilla sekä henkilökohtaisilla keskusteluilla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu arvosteltaviin yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, esitelmiin, portfolioon, päättökokeeseen, opiskelijan käytännön työskentelyyn, tuntiaktiivisuuteen tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa arvioinnin toteuttamistapoihin. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Opettaja valitsee vähintään kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta arvioitavaksi; valinnassa voidaan kuunnella myös opiskelijoiden mielipiteitä.

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida itsearvioinnin keinoin esimerkiksi biologialle ominaisissa työskentelytavoissa kuten tiedonhankinnassa, käsitteiden hallinnassa ja kokeellisten töiden suorittamisessa. Säännöllisesti tehtynä ohjattu itsearviointi vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja vahvuuksien löytämistä oppimisprosessin eri vaiheissa.

Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida itse- tai vertaispalautteella esimerkiksi ryhmätöiden aikana tai työn valmistuttua.

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida erilaisilla aineistopohjaisilla tuotoksilla, joissa sovelletaan kurssin teoriasisältöjä.

Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida tutustumalla biologian eri aloihin ja keskustelemalla niistä pareittain tai ryhmissä.

Ekologian perusteet, 1 op (BI2)

Opintojakson moduulit

- Ekologian perusteet, 1 op (BI2), Valinnainen

Tavoitteet

Ekologian perusteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa selittää ja arvioida abioottisten ja bioottisten ympäristötekijöiden vaikutuksen eliöiden sopeutumiseen ja levinneisyyteen*
- *osaa selittää populaatioiden, eliöyhteisöjen ja ekosysteemien rakennetta ja toimintaa sekä kuvata niitä esimerkkien avulla*
- *osaa kuvata luonnon monimuotoisuutta ja perustella sen merkityksen.*

Keskeiset sisällöt

Ekologian perusteet

Ekologian perusteet

- *ekosysteemien rakenne ja dynaamisuus*
- *hiilen, typen ja fosforin kierto ja energian virtaus ekosysteemeissä*
- *populaatioiden ominaisuudet*
- *sopeutuminen, ekolokerot ja levinneisyys*
- *lajien väliset suhteet*

Luonnon monimuotoisuus

- *lajin sisäinen monimuotoisuus, lajin monimuotoisuus, ekosysteemien monimuotoisuus*
- *monimuotoisuuden merkitys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa kannustetaan monipuolisesti vuorovaikutukselliseen työskentelyyn kuten pari- ja tiimityöskentelyyn. Esimerkiksi keskustelua luonnon monimuotoisuuden ja ekosysteemipalveluiden merkityksestä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa paikallisen, eurooppalaisen ja globaalin monimuotoisuuden keskinäinen vuorovaikutus avataan opiskelijoille, esimerkiksi kiinnittämällä huomiota ekologisten ilmiöiden laajoihin vaikutuksiin ja yhteyksiin ympäri maailmaa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa korostuu luonnon monimuotoisuuden arvostus ja luonnon itseisarvon ymmärtäminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan ekologian peruskäsitteiden hallintaa ja soveltamista. Opiskelija oppii ymmärtämään, että luonnon monimuotoisuus on seurausta evoluutiosta. Tuodaan esiin luonnon ja lajien itseisarvo sekä lajien asema ekosysteemissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi ryhmätyöskentelyn arviointiin. Opettaja voi tukea opiskelijaa esimerkiksi alkukartoituksilla, itsearvioinnin ohjeistuksella ja kommentoinnilla sekä henkilökohtaisilla keskusteluilla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu arvosteltaviin yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, esitelmiin, portfolioon, päättökokeeseen, opiskelijan käytännön työskentelyyn, tuntiaktiivisuuteen tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa arvioinnin toteuttamistapoihin. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Opettaja valitsee vähintään kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta arvioitavaksi; valinnassa voidaan kuunnella myös opiskelijoiden mielipiteitä.

Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida itsearvioinnin tai vertaispalautteen keinoin ryhmätyöskentelyn eri vaiheissa ja esimerkiksi osana kurssin lopussa tehtävää itsearviointia.

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida esimerkiksi käsitteiden hallintaa ja kokonaisuuksien hahmottamista mittaavilla oppimistavoilla. Teoriatiedon hallintaa ja sen soveltamista voidaan arvioida erilaisten aineistopohjaisten tuotosten avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan arvioida esimerkiksi ryhmätyöskentelyn kautta, kun tarkastellaan erilaisten ekologisten ilmiöiden kuten luonnon monimuotoisuuden ilmenemistä, sen vähenemiseen liittyviä tekijöitä ja suojelua eri puolilla maailmaa.

Eettisyys ja ympäristöosaamista voidaan arvioida yhteisten keskustelujen ja itsearvioinnin kautta. Tarkastellaan, kuinka hyvin opiskelija tuntee keinoja ja osaa toimia arjessaan tavoilla, jotka edistävät kestävästä kehitystä ja luonnon monimuotoisuutta.

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin, 1 op (BI3), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee menetelmiä, joilla voidaan tutkia ja seurata ympäristön tilaa sekä tunnistaa ympäristöongelmia*
- osaa vertailla, analysoida ja arvioida ihmisen toiminnan vaikutuksia ekosysteemeissä*
- osaa esittää perustellen ympäristöongelmien ratkaisukeinoja ja tunnistaa ympäristön tilassa tapahtuvia positiivisia kehityssuuntia*
- osaa arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyysnäkemyksen kannalta*
- osaa hankkia, analysoida, tulkita ja esittää ekologista tutkimusaineistoa.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen vaikutukset ekosysteemeihin

Ihmisen aiheuttamat ekosysteemien muutokset ja ympäristöongelmien ratkaisukeinoja

- ilmastonmuutoksen vaikutukset ekosysteemeihin*
- happamoituminen*
- rehevöityminen*
- vierasaineiden vaikutukset ravintoketjuissa*
- ihmisen vaikutus luonnon monimuotoisuuteen*

Kestävää tulevaisuutta kohti

- ekosysteemipalveluiden merkitys ja ekologisesti kestävä kehitys*
- toiminta kestävästä elämäntavan edistämiseksi ja ympäristön tilaan vaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tuodaan esille ekosysteemipalveluiden ja ihmisen vuorovaikutusta ja riippuvuutta toisistaan kiertotalouden näkökulmasta.

Opiskelija ymmärtää kestävästä kehityksen periaatteet päätöksenteossa, esimerkiksi Agenda 2030:n kautta.

Opintojaksolla tutustutaan järjestötoimintaan kansainvälisellä, kansallisella tai paikallistasolla.

Opintojaksolla otetaan esimerkkejä aiheen käsittelystä mediassa ja arvioidaan niiden sisältöä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksoon liittyvä tutkimuksellisuus voidaan toteuttaa yhdessä muiden kanssa esim. pari- tai ryhmätyönä. Moninäkökulmaisuus huomioidaan esimerkiksi ilmastonmuutokseen ja luonnonvarojen käyttöön liittyvissä kysymyksissä.

Opintojaksossa pyritään toteuttamaan opetusta myös koulun ulkopuolella, esim. havainnoiva tutkimus tai vierailut.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa huomioidaan ekosysteemien hyvinvoinnin itseisarvo sekä merkitys ihmisen hyvinvoinnille. Esimerkiksi korostetaan puhtaan juomaveden ja ravinnon, ympäristön virkistysarvon ja muiden ekosysteemipalveluiden merkitystä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla korostetaan ympäristöongelmien globaaliutta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso korostaa opiskelijan kykyä arvioida ja perustella omaa toimintaansa ekologisen kestävyyskannalta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa perehdytään ympäristöongelmiin ja ekologiseen tutkimukseen liittyvään käsitteistöön.

Opintojaksossa tuodaan esiin bio- ja kiertotalouden haasteet ja mahdollisuudet ekosysteemien, talouden, sosiaalisen ja kulttuurisen kestävyyskannalta. Lisäksi harjoitellaan etsimään tietoa erilaisista luotettavista lähteistä, kuten viranomaissivut, tutkimuslaitokset.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi ryhmätyöskentelyn arviointiin. Opettaja voi tukea opiskelijaa esimerkiksi alkukartoituksilla, itsearvioinnin ohjeistuksella ja kommentoinnilla sekä henkilökohtaisilla keskusteluilla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu arvosteltaviin yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, esitelmiin, portfolioon, päättökokeeseen, opiskelijan käytännön työskentelyyn, tuntiaktiivisuuteen tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa arvioinnin toteuttamistapoihin. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Opettaja valitsee vähintään kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta arvioitavaksi; valinnassa voidaan kuunnella myös opiskelijoiden mielipiteitä.

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida esim. kuva-analyyseistä tai pari- ja ryhmäkeskusteluin.

Vuorovaikutusosaamista arvioidaan esimerkiksi ryhmä- ja parityöskentelyn yhteydessä. Arviointia voidaan tehdä esimerkiksi itsearviointina tai henkilö- tai ryhmäkohtaisilla keskusteluilla opiskelijoiden kesken, tai opettajan ja opiskelijoiden välillä.

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida antamalla suullista ja kirjallista palautetta täsmällisen käsitteiden käytöstä. Tiedonhakutaitoa ja kykyä tulkita erilaisia aineistoja arvioidaan kurssin aikana tehtyjen kirjallisten tehtävien, esitelmien tai pienimuotoisten tutkimusten avulla.

Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida esimerkiksi ryhmäkeskusteluiden avulla. Kurssilla voidaan myös kannustaa tutustumaan ja/tai osallistumaan järjestötoimintaan.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen: Opiskelija voi arvioida omien kulutustottumustensa linkittymistä globaaleihin ympäristöongelmiin. Apuna voidaan käyttää esim. erilaisia verkosta löytyviä laskureita.

Eettisyyttä ja ympäristöosaamista voidaan kartoittaa havainnoimalla opiskelijan oman toiminnan ja käyttäytymisen muuttumista kannalta kestävämpään suuntaan. Tätä voidaan havainnoida esimerkiksi itsearvioinnin avulla.

Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4)

Opintojakson moduulit

- Solu ja perinnöllisyys, 2 op (BI4), Valinnainen

Tavoitteet

Solu ja perinnöllisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa nimetä solun perusrakenteet*
- *osaa selittää solujen keskeisiä toimintoja*
- *hallitsee periytymisen perusmekanismit ja osaa soveltaa niitä esimerkkien avulla*
- *osaa mikroskopoida erilaisia soluja ja tulkita solujen mikroskooppisia rakenteita*
- *osaa toteuttaa pienen kokeellisen työn.*

Keskeiset sisällöt

Solu ja perinnöllisyys

Tumallisen solun rakenne ja toiminta

- *solu tutkimuskohteena*
- *biomolekyylit*
- *eläin-, kasvi- ja sienisol*
- *geenien ilmeneminen ja sen säätely*
- *fotosynteesi*
- *soluhengitys, käymisreaktiot*

Solujen lisääntyminen

- *mitoosi ja solun jakautuminen*
- *meioosi ja solumenestys*

Periytymisen perusteet

- *geenimutaatioiden tuottamat uudet alleelit*
- *mendelistinen periytyminen*

- *kodominantti periytyminen, polygeeninen periytyminen, sukupuoleen sitoutunut periytyminen, periytymistavan päättelyminen sukupuusta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana voidaan tehdä yhdessä toisten kanssa opintojakson sisältöihin kuuluvia kokeellisia töitä kuten erilaisten solujen mikroskopiaa ja solujen mikroskooppisten rakenteiden tulkintaa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteidensa asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksonsa sisältää monitieteistä osaamista esimerkiksi hyödyntämällä lähestytty tehtävissä matemaattisia menetelmiä kuten todennäköisyyslaskentaa. Harjoitellaan käyttämään täsmällisiä solubiologian ja perinnöllisyyden käsitteitä, mikä edesauttaa niiden käyttämistä eri yhteyksissä esimerkiksi biologisia tietokantoja tutkittaessa. Opintojaksonsa voidaan tuottaa luovia töitä kuten solumallinnus- kromosomi- ja DNA-mallitehtäviä eri materiaaleista, kirjoitustehtäviä ja sarjakuvia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi ryhmätyöskentelyn arviointiin. Opettaja voi tukea opiskelijaa esimerkiksi alkukartoituksilla, itsearvioinnin ohjeistuksella ja kommentoinnilla sekä henkilökohtaisilla keskusteluilla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu arvosteltaviin yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, esitelmiin, portfolioon, päättökokeeseen, opiskelijan käytännön työskentelyyn, tuntiaktiivisuuteen tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa arvioinnin toteuttamistapoihin. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Opettaja valitsee vähintään kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta arvioitavaksi; valinnassa voidaan kuunnella myös opiskelijoiden mielipiteitä.

Hyvinvointiosaaminen: Opiskelija arvioi itsearviointina omaa oppimisprosessiaan.

Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida vertaispalautteen keinoin kurssin kokeellisten töiden ja ryhmätöiden yhteydessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen: Täsmällisten käsitteiden käyttöä arvioidaan kirjallisten töiden yhteydessä. Luovien töiden arvioinnissa voidaan hyödyntää vertaispalautetta. Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida kokeellisten töiden yhteydessä.

Ihmisen biologia, 2 op (BI5)

Opintojakson moduulit

- Ihmisen biologia, 2 op (BI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ihmisen biologia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa nimetä ja tunnistaa tärkeimpien elinten ja elimistöjen rakenteet ja selittää niiden toimintaperiaatteita*
- ymmärtää, mitä homeostasia on, ja osaa kertoa esimerkkejä siihen vaikuttavista tekijöistä*
- osaa kuvata elimistön viestintäjärjestelmiä ja selittää, kuinka eri osat viestivät keskenään*
- osaa selittää elimistön kykyä aistia ympäristöä ja reagoida muutoksiin*
- osaa selittää ja vertailla elimistön eri puolustusmekanismeja mikrobeja vastaan*
- osaa kertoa ja perustella lisääntymisen keskeisimmät vaiheet hedelmöityksestä syntymään*
- osaa toteuttaa pienimuotoisen, ihmisen elimistön toimintaa mittaavan kokeellisen työn ja esittää sen tulokset.*

Keskeiset sisällöt

Ihmisen biologia

Solu, kudosa, elin

- solujen erilaistuminen kantasoluista ja syöpäsolut*
- elinten muodostuminen eri kudostyypeistä*

Elimistön säätely

- hermoston rakenne ja toiminta*
- umpirauhaset ja hormonit*

Aineenvaihdunta

- ruoansulatuselimistö*
- verenkiertoelimistö*
- hengityselimistö*
- kuona-aineiden erityys*

Liikkuminen

- tuki- ja liikuntaelimistö*

Elimistön sopeutuminen ympäristöön

- iho ja lämmönsäätely*
- aistit*
- puolustusjärjestelmä*

Lisääntyminen

- sukuelimet ja sukupuolen kehitys*
- hedelmöitys, raskaus ja synnytys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa käyttää oppimaansa tietoa ihmisen biologiasta yksilötason valintojen ja yhteiskunnallisen päätöksenteon pohjana esimerkiksi tarkastellessaan ravitsemussuosituksia, kansallinen rokotusohjelmaa ja liikuntasuosituksia. Opintojaksolla voidaan tarkastella esimerkkejä ihmisen biologian tuntemuksen hyödyntämisestä eri ammateissa esimerkiksi terveydenhuolto- ja liikunta-alalla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla voidaan tehdä pienimuotoinen ihmiselimistön toimintaan liittyvä kokeellinen työ yhdessä toisten opiskelijoiden kanssa, esimerkiksi tutkitaan luuston rakennetta, mitataan sykettä tai verenpainetta. Opiskelija osaa tulkita ja arvioida eri lähteistä hankitun ihmisen biologiaan ja terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta ja merkitystä ja keskustella niistä yhdessä toisten opiskelijoiden kanssa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso keskittyy ihmiskehon toimintaan. Opintojaksolla kiinnitetään huomiota myös monimuotoisen, puhtaan ja terveellisen ympäristön merkitykseen ihmisen kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Opintojakson aikana opiskelijan ymmärrys Ihmiskehon rakenteiden ja toimintojen biologisesta taustasta vahvistuu ja ymmärrys ihmisyksilöiden erilaisuudesta ja monimuotoisuudesta lisääntyy.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan ihmiskehon ja ympäristön vuorovaikutusta, esimerkiksi säteilyn, karsinogeenien, ruokavalion, liikunnan, unen ja päihteiden merkitystä elimistön homeostasian ylläpitämisessä. Opintojakson sisältöihin yhdistellään muiden tieteenalojen tuottamaa tietoa ihmiselimistön toiminnasta esimerkiksi kemian, terveystiedon, fysiikan, liikuntalääketieteen ja psykologian osalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi ryhmätyöskentelyn arviointiin. Opettaja voi tukea opiskelijaa esimerkiksi alkukartoituksilla, itsearvioinnin ohjeistuksella ja kommentoinnilla sekä henkilökohtaisilla keskusteluilla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu arvosteltaviin yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, esitelmiin, portfolioon, päättökokeeseen, opiskelijan käytännön työskentelyyn, tuntiaktiivisuuteen tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa arvioinnin toteuttamistapoihin. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Opettaja valitsee vähintään kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta arvioitavaksi; valinnassa voidaan kuunnella myös opiskelijoiden mielipiteitä.

Opintojaksolla tarkastellaan ihmiskehon ja ympäristön vuorovaikutusta, esimerkiksi säteilyn, karsinogeenien, ruokavalion, liikunnan, unen ja päihteiden merkitystä elimistön homeostasian ylläpitämisessä. Opintojakson sisältöihin yhdistellään muiden tieteenalojen tuottamaa tietoa ihmiselimistön toiminnasta esimerkiksi kemian, terveystiedon, fysiikan, liikuntalääketieteen ja psykologian osalta.

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida itsearvioinnin avulla. Arvioidaan formatiivisesti opintojakson aikana opetettujen aiheiden pohjalta karttuneen tiedon avulla tapahtuneita muutoksia asenteissa ja käyttäytymisessä.

Vuorovaikutusosaaminen voidaan arvioida itsearvioinnin ja vertaispalautteen keinoin kurssin kokeellisten töiden ja ryhmätöiden yhteydessä.

Monitieteinen ja luova osaaminen: Täsmällisten käsitteiden käyttöä arvioidaan kirjallisten töiden yhteydessä. Luovien töiden arvioinnissa voidaan hyödyntää vertaispalautetta. Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida kokeellisten töiden yhteydessä.

Yhteiskunnallinen osaaminen: Opiskelija voi osoittaa mediakriittisyyttä esimerkiksi ryhmäkeskusteluilla tai paneeleilla, joita voidaan arvioida esimerkiksi vertaispalautteen ja itsearvioinnin kautta.

Bioteekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6)

Opintojakson moduulit

- Bioteekniikka ja sen sovellukset, 2 op (BI6), Valinnainen

Tavoitteet

Bioteekniikka ja sen sovellukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee eri mikrobien rakenteet ja ymmärtää niiden perustoiminnot
- osaa kertoa esimerkkejä siitä, miten mikrobeja voidaan hyödyntää bioteekniikassa
- syventää tietoja nukleiinihapoista ja niiden ominaisuuksista sekä tietää, miten niitä voidaan hyödyntää geeniteekniikassa
- osaa selittää esimerkkien avulla bioteekniikan keskeisimpiä sovelluksia ja innovaatioita sekä perustella niiden merkityksen jalostuksessa, lääketieteissä, teollisuudessa sekä ympäristönsuojelussa
- osaa tunnistaa ja arvioida bioteekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittää niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä
- osaa suunnitella ja toteuttaa biologian soveltamiseen liittyvän kokeellisen työn.

Keskeiset sisällöt

Bioteekniikka ja sen sovellukset

Mikrobit

- mikrobien luokittelu
- bakteerien rakenne, muuntelu, antibioottiresistenssi
- virusten rakenne ja lisääntyminen
- mikrobien hyödyntäminen bioteekniikassa

DNA:n muokkaus ja tutkiminen geeniteekniikalla

- tumallisen ja tumattoman solun perimän ja geenien toiminnan erot

- DNA:n monistaminen, pilkkominen ja palojen erottelu
- DNA:n sisältämän informaation selvittäminen
- geenien siirto- ja muokausmenetelmät

Biotekniikan keskeiset sovellukset ja merkitys

- perinteinen ja geenitekniikkaan perustuva kasvi- ja eläinjalostus
- lääketieteet
- genomitieto ja sen hyödyntäminen
- DNA-tietoon perustuva yksilön ja lajien tunnistus
- ympäristönsuojelu
- teollisuus

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tutustuu ammatteihin, joissa biotekniikan osaamista voidaan hyödyntää.

Opintojaksolla otetaan esimerkkejä aiheeseen liittyvien sisältöjen käsittelystä mediassa ja arvioidaan niitä.

Opintojaksolla pohditaan biotekniikan suhdetta yhteiskuntaan. Käsitellään biotekniikan käyttöä esimerkiksi lääketieteellisyydessä, eläinjalostuksessa, mikrobien ja muiden epidemioiden torjunnassa sekä geenitestauksessa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii tunnistamaan ja arvioimaan biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä esittämään niistä perusteltuja mielipiteitä. Opiskelija oppii perustelemaan ja argumentoimaan näkemyksiään esimerkiksi seuraaviin aiheisiin: GMO, rokotukset, geenitestit tai antibiootit.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla opiskelija saa valmiuksia ymmärtää syvemmin geneettisen monimuotoisuuden merkityksen ihmisen ja ympäristön hyvinvoinnille. Esimerkkeinä voidaan käyttää mm. jalostusta, perinnöllisiä sairauksia ja maataisrotuja ja -lajikkeita.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla opiskelijaa kannustetaan tunnistamaan ja arvioimaan biotekniikan mahdollisuuksia ja riskejä sekä tuetaan esittämään niistä perusteltuja eettisiä mielipiteitä. Esimerkkeinä käsiteltävistä aiheista voivat toimia koe-eläimet, eläinjalostus, geenitestit ja seulonnat sekä geenihoidot.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla hyödynnetään monipuolisia oppimisympäristöjä, kuten esimerkiksi digitaalisia oppimisympäristöjä, biologisia tietokantoja ja vierailuja paikan päällä tai videoyhteyksien kautta.

Opiskelija harjaantuu tunnistamaan biotieteiden tulevaisuusskenaarioita liittyen esimerkiksi lääketieteeseen, teollisuuteen, ympäristönsuojeluun ja genomitietoon.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi ryhmätyöskentelyn arviointiin. Opettaja voi tukea opiskelijaa esimerkiksi alkukartoituksilla, itsearvioinnin ohjeistuksella ja kommentoinnilla sekä henkilökohtaisilla keskusteluilla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu arvosteltaviin yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, esitelmiin, portfolioon, päättökokeeseen, opiskelijan käytännön työskentelyyn, tuntiaktiivisuuteen tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa arvioinnin toteuttamistapoihin. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Opettaja valitsee vähintään kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta arvioitavaksi; valinnassa voidaan kuunnella myös opiskelijoiden mielipiteitä.

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida esimerkiksi pari- tai ryhmäkeskusteluiden avulla.

Vuorovaikutusosaamisen arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan kykyyn perustella mielipiteitään kurssilla opittujen faktojen pohjalta sekä hänen taitoonsa käyttää opintojakson sisältöihin liittyviä käsitteitä.

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida esimerkiksi esitelmien tai paneelikeskustelujen ja niistä tehtävien itse- ja vertaispalautteiden avulla.

Eettisessä ja ympäristöosaamisessa arvioidaan opiskelijan kykyä tunnistaa eettisiin kysymyksiin liittyviä vastakkaisia näkökulmia ja pohtia asioita monesta eri näkökulmasta. Arvioinnissa voidaan hyödyntää esimerkiksi väittelyitä ja keskusteluja.

Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida esimerkiksi mediaseurantatehtävän tai esitelmien ja niihin liittyvien itse- ja vertaispalautteiden avulla.

Biologian kertausta, 2 op (BI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tuntee, tunnistaa ja harjoittelee ylioppilaskirjoitusten erilaisia tehtävätyyppejä
- syventää osaamistaan vastata erilaisiin tehtäviin
- oppii hahmottamaan laajoja aihekokonaisuuksia opintojaksorajat ylittäen
- tunnistaa ajankohtaisia biologiaan liittyviä innovaatioita ja yhteiskunnallisia kehityskulkuja
- kehittää omia tulevaisuuden taitojaan kuten oppimaan oppimista, monilukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan biologian pakollisen ja valinnaisten opintojaksojen sisältöjä
- käsiteltävien biologian aihesisältöjen painotukset valitaan opiskelijoiden toiveiden pohjalta

- perehdytään biologian ylioppilaskokeen rakenteeseen, tehtävätyyppeihin ja vastaustekniikkaan
- jatko-opinnoissa tarvittavat tulevaisuuden taidot korostuvat opintojakson laaja-alaisen osaamisen sisällöissä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija laajentaa näkemystään biologian merkityksestä yhteiskunnan eri osa-alueilla, ja oppii yhdistelemään eri opintojaksoilla saatua tietoa käytännön sovelluksiin mm. terveydenhuollon, maa- ja metsätalouden sekä ympäristötieteen alalla.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija harjaantuu argumentoimaan erilaisia näkökulmia biologisen tiedon pohjalta.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan asettamaan tavoitteita työskentelylleen (mm. aikataulutus) ja kannustetaan pitkäjänteiseen työskentelyyn.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa ohjataan asettamaan tavoitteita työskentelylleen (mm. aikataulutus) ja kannustetaan pitkäjänteiseen työskentelyyn.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelijan arviointi kohdistuu biologialle ominaisen vastaustekniikan hallintaan ja aihesisältöjen osaamiseen. Asiasisältöjen hallintaa ja laaja-alaista osaamista arvioidaan opiskelijan opintojakson aikana tekemien harjoitustehtävien kautta. Arviointikriteerit tukeutuvat YTL:n hyvän vastauksen piirteisiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta työskentelystään ja oppii itsearvioinnin taitoja. Myös vertaispalautetta voidaan hyödyntää.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.3. Elämänkatsomustieto (ET)

Oppiaineen tehtävä

Elämänkatsomustieto on oppiaine, joka tukee opiskelijan elämänkatsomuksen ja identiteetin muodostumista sekä hyvän elämän tavoittelua. Elämänkatsomus tarkoittaa yksilön käsitystä maailmasta ja omasta paikastaan siinä.

Elämänkatsomustiedon lähtökohtana ovat valmiiden oppijärjestelmien sijaan opiskelijan elämismaailma ja sen ilmiöt. Oppiaine kannustaa opiskelijaa jäsentämään aktiivisesti omaa elämänkatsomustaan, refleктоimaan sen perusteita ja erittelemään siihen vaikuttavia

tekijöitä. Samalla tarkastellaan erilaisia yleisiä maailmankatsomuksia, jotka voivat olla esimerkiksi poliittisia, tieteellisiä, elämänfilosofisia, aatteellisia, populaarikulttuurista nousevia tai uskonnollisia.

Oppiaine on taustaltaan monitieteinen. Elämänkatsomustiedon opetuksessa sovellettavista tieteistä tärkeimmät ovat antropologia, filosofia, kulttuurin, taiteen ja uskonnon tutkimus, kasvatustiede sekä yhteiskuntatieteet, kuten mediatutkimus, politiikantutkimus, sosiologia ja sukupuolentutkimus. Opetus integroi ja hyödyntää muissa oppiaineissa, kuten historiassa, psykologiassa, biologiassa ja maantieteessä, hankittuja tietoja elämänkatsomuksellisissa pohdintoissa. Elämänkatsomustiedon opiskelu kehittää näkemyksellisyyttä, laaja-alaista kriittistä ajattelua sekä kykyä hahmottaa kokonaisuuksia ja ilmiöiden välisiä yhteyksiä.

Elämänkatsomustieto kartuttaa kulttuurista ja katsomuksellista yleissivistystä, arvostelukykyä, toisten kunnioittamista sekä keskustelun, kuuntelun ja itseilmaisun taitoja. Oppiaine ankkuroituu ihmisoikeusetiikkaan ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen. Se pohjautuu ihmiskäsitykseen, jossa ihminen nähdään sosiaalisena olentona ja korostetaan ihmisten mahdollisuutta tutkia kriittisesti ympäröivää todellisuutta ja elää vapaina ja keskenään tasavertaisina, aktiivisina ja eettisinä yhteiskunnan jäseninä.

Oppiaineen luonne edellyttää vuorovaikutteisia ja keskustelevia työtapoja.

Laaja-alainen osaaminen

Elämänkatsomustieto tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä, hyvän elämän tavoittelua sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi ja eettisesti toimivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Elämänkatsomustiedossa käytetään ymmärrettävää yleiskieltä, jotta vuorovaikutus on helppoa ja katsomukselliset pohdinnat avautuvat mahdollisimman hyvin eri taustoista tuleville opiskelijoille. Tarpeen mukaan oppiaine hyödyntää erikoisalojen termistöä, mikä helpottaa asioiden käsitteellistä tarkastelua.

Elämänkatsomustieto kehittää eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset sekä heidän katsomuksensa ja tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa ja vahvistaa itsetuntemusta. Se vahvistaa näin osaltaan opiskelijan **hyvinvointiosaamisen** kehittymistä.

Elämänkatsomustieto tukee **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista. Elämänkatsomustiedolle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opintoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelutapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät keskeisiä sosiaalisia taitoja.

Elämänkatsomustieto hyödyntää laajasti eri tietolähteitä ja kasvattaa kykyä arvioida niiden luotettavuutta. Kriittisen, rakentavan ja eettisen ajattelun oppiminen on keskeinen osa elämänkatsomustiedon tavoitteistoa. Oppiaine on **monitieteinen**, ja siinä yhdistellään ja sovelletaan **luovasti** eri lukioaineista sekä tieteistä ja taiteista omaksuttua tietoa ja osaamista.

Elämänkatsomustiedon opetuksen perustana ovat ihmisoikeuksien, demokratian ja kestävän tulevaisuuden periaatteet. Niiden edistämiseksi opetus rohkaisee yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Opetus kannustaa itsetutkiskeluun, omien eettisten arvojen punnitsemiseen sekä identiteetin ja omien vakaumusten rakentamiseen. Näin elämänkatsomustieto tukee **yhteiskunnallisen osaamisen** tavoitteita, kuten aktiivista kansalaisuutta, elämän valintojen tekemistä, suuntautumista jatko-opintoihin ja mielekkäälle elämänuralle sekä hakeutumista työelämän eri aloille.

Elämänkatsomustiedon opetuksessa opiskelija saa tilaisuuden pohtia globaalin ja ekologisen oikeudenmukaisuuden merkitystä ajankohtaisissa ja arkielämään liittyvissä kysymyksissä. Oppiaine harjaannuttaa monipuolisesti **eettisyyden** taitoja. Siinä opetetaan erottamaan perustellut väitteet perustelemattomista ja kannustetaan etsimään tieteellistä näyttöä uskomusten tueksi. Elämänkatsomustieto auttaa opiskelijaa ymmärtämään **ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti luonnon monimuotoisuuden arvon ja opettaa pohtimaan keinoja, joilla yksilö ja yhteiskunta voivat toimia ekologisesti kestäväällä tavalla. Oppiaineessa sekä aktivoidaan toimintaa ilmastonmuutoksen torjumiseksi että pohditaan ilmastonmuutoksen kohtaamisen kannalta olennaisia asenteita ja tunnetaitoja.

Elämänkatsomustieto perustuu ajatukseen erilaisten kulttuurien ja katsomusten kohtaamisen ja vuoropuhelun tärkeydestä. Se tutustuttaa historiallisesti ja nykyajassa merkittäviin maailmankatsomuksiin, kulttuureihin ja kulttuuriperintökohteisiin. Oppiaine avartaa maailmankatsomusta ja opettaa ymmärtämään kulttuurisen moninaisuuden arvon. Se ohjaa toimimaan eettisesti ja kunnioittavasti niin oman kuin muidenkin kulttuurien ja yhteisöjen piirissä. Oppiaineessa pohditaan ihmiskunnan tulevaisuutta ja maailmaa muuttavia kehityskulkuja, kuten uutta mediaympäristöä, teknologian kehitystä ja ilmastonmuutosta. Näin elämänkatsomustieto vahvistaa opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Elämänkatsomustiedon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- saa tukea ja perusteita identiteettinsä ja elämänkatsomuksensa rakentamiseen
- osaa hyödyntää, yhdistellä ja soveltaa eri tieteissä ja lukion oppiaineissa omaksuttuja tietoja oman elämänkatsomuksensa rakentamisessa
- osaa arvioida kriittisesti maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseen vaikuttavia yhteiskunnallisia ja kulttuurisia tekijöitä
- osaa toimia rakentavasti erilaisissa ja erimielisissäkin vuorovaikutustilanteissa
- laajentaa ja syventää katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystään
- kehittää kykyään reflektoida omaa ja muiden ajattelua ja toimintaa
- kunnioittaa ja osaa perustella periaatteita ja käytäntöjä, jotka edistävät ihmisoikeuksia, kulttuurien välistä myönteistä kohtaamista, yhteiskunnallista ja globaalia oikeudenmukaisuutta sekä kestäväen tulevaisuuden rakentamista ja ilmastovastuuta.

Osaamisen arviointi

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan sitä, kuinka laaja-alaisesti, monipuolisesti, johdonmukaisesti ja oivaltavasti opiskelija osaa pohtia katsomuksellisia kysymyksiä ja ilmaista ajatuksiaan. Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida oman elämänkatsomuksensa ja identiteettinsä rakentumista sekä kykyä perustella katsomuksellisia valintojaan. Arvioinnissa otetaan huomioon taito perustella katsomuksellisia käsityksiä kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Elämänkatsomukselliset kysymykset ovat henkilökohtaisia ja nousevat opiskelijan omasta elämästä. Niiden pohdiskelun arviointi perustuu ajattelun taitoihin, kuten johdonmukaisuuteen, kriittisyyteen, ristiriidattomuuteen ja systemaattisuuteen. Opiskelijan suorituksissa arvioidaan taitoa tarkastella ja eritellä monipuolisesti erilaisia katsomuksellisia kantoja sekä taitoa esittää niistä perusteltuja arvioita.

Elämänkatsomustiedossa arvioidaan myös katsomuksellista ja kulttuurista yleissivistystä, joka sisältää sekä tiedollisen ulottuvuuden että ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja. Nämä otetaan huomioon opintojaksojen arvioinnissa. Arviointi rohkaisee opiskelijaa oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen.

Opintojaksot

Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1)

Opintojakson moduulit

- Minä ja hyvä elämä, 2 op (ET1), Pakollinen

Tavoitteet

Minä ja hyvä elämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää hyvän elämän pohtimiseen liittyvät keskeiset käsitteet ja osaa käyttää niitä oman elämänsä jäsentämisessä*
- *tutustuu erilaisiin käsityksiin hyvästä elämästä, osaa arvioida niitä sekä tarkastella niitä suhteessa omiin elämäntavoitteisiin*
- *osaa arvioida erilaisia hyvän elämän edellytyksiä ja identiteettivalintoja yhdenvertaisuutta kunnioittaen*
- *tuntee erilaisia ihmiskäsityksiä ja osaa eritellä, miten ne johtavat erilaisiin hyvän elämän ihanteisiin*
- *ymmärtää oman identiteettinsä osa-alueita ja osaa eritellä siihen vaikuttavia yksilöllisiä ja yhteisöllisiä tekijöitä*
- *kehittää kykyään elämänsä tutkimukseen keskusteluun, vuorovaikutukseen ja näkemystensä ilmaisemiseen vastuullisesti, johdonmukaisesti ja luovasti.*

Keskeiset sisällöt

Minä ja hyvä elämä

- *minuus, elämänsä tutkimus, maailmankatsomus ja maailmankuva*
- *hyvän elämän tekijöitä ja ulottuvuuksia: tarpeet, onnellisuus, elämän merkityksellisyys, hyvinvointi ja toimintavalmiudet, erilaisia hyvän elämän malleja*
- *luonnon- ja ihmistieteellisiä, filosofisia, taiteessa ja populaarikulttuurissa ilmeneviä sekä sekulaareja ja uskonnollisia ihmiskäsityksiä ja -ihanteita*
- *yksilöllisyys, elämänvalinnat ja elämänsä hallinnan keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys*
- *ihmisen identiteetti ja sosiaalisuus: yksilöt yhteisöissä, yksityinen ja julkinen, sosiaaliset suhteet, roolit ja normit, ihmisen yhteisöllisen aseman intersektionaalisuus*
- *ihmisen olemassaolon peruskysymyksiä: ihmissuhteet, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus, opiskelu ja työ, vanheneminen ja kuolema.*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija pohtii omaa elämänsä tutkimustaan ja identiteettiään peilaten niitä eri hyvän elämän malleihin ja identiteetin osa-alueisiin. Tämä vahvistaa hänen itsetuntemustaan, mikä on omiaan kehittämään myös hänen hyvinvointiosaamistaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson sisällöt tarjoavat opiskelijalle eväitä elämänsä tutkimukseen keskusteluun, jonka puitteissa toteutuu vuorovaikutusosaaminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan monipuolisesti erilaisia formatiivisia ja summatiivisia tapoja käyttäen. Voidaan käyttää suullisia arviointiosia. Arvioidaan esseitä tai muita kirjallisia tehtäviä ja annetaan niistä palautetta.

Voidaan ohjata keskustelu-, väittely- tai muilla tehtävillä vertaispalautteen antamiseen. Tuodaan esille sitä, että elämäkatsomustieto kehittää myös itsekritiikkiä, ja ohjataan opiskelijaa itsearviointiin.

Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2)

Opintojakson moduulit

- Minä ja yhteiskunta, 2 op (ET2), Valinnainen

Tavoitteet

Minä ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa yhteisöllisyyden merkityksen ihmisyydelle ja omalle identiteetille
- ymmärtää, että sosiaalisia ilmiöitä ja yhteiskunnallisia rakenteita voidaan tarkastella tieteellisesti ja niillä on suuri merkitys yksilön elämäkatsomukselle ja elämänvalinnoille
- osaa arvioida kriittisesti niin omia kuin muiden yhteiskunnallisia väitteitä ja katsomuksia
- osaa tulkita ja arvioida erilaisten medioiden ja muiden yhteiskunnallisten instituutioiden tarjoamaa informaatiota
- osaa tarkastella kriittisesti yhteiskuntaa ja sen osa-alueita, yhteiskunnallisia rakenteita, ideologisia piirteitä sekä vallitsevia yhteiskunnallisia arvoja
- ymmärtää ja osaa perustella ihmisoikeuksien, uskonnon- ja omantunnonvapauden, yhdenvertaisuuden, demokratian, rauhan, yhteiskunnallisen ja globaalin oikeudenmukaisuuden sekä kestäväen tulevaisuuden rakentamisen periaatteita
- osaa jäsentää omaa asemaansa yksilönä yhteisöissä, kansalaisena valtiossa ja toimijana talousjärjestelmässä
- osaa arvioida yksilön vaikutusmahdollisuuksia sekä kasvattaa valmiuttaan rakentavaan ja vastuulliseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen.

Keskeiset sisällöt

Minä ja yhteiskunta

- kriittinen ajattelu ja väitteiden järkipäiväinen perustelu: ympäröivän todellisuuden jäsentäminen ja sen erilaiset vääristymät
- median ja muiden informaationlähteiden toimintalogiikka; koulun, politiikan, tieteen, taiteen, viihdeteollisuuden sekä kulttuuristen, mukaan lukien uskonnollisten yhteisöjen, vaikutus maailmankuviin ja -katsomuksiin sekä omaan elämäkatsomukseen
- aikalauskritiikki: yhteiskunnan ja eri alakulttuurien aatteita ja arvoja
- yhteiskunnassa toimimisen ja aktiivisen kansalaisuuden tiedollisia perusteita: yhteiskunnalliset rakenteet, sosiaaliset tosiasiat, modernin länsimaisen yhteiskunnan erityispiirteet, kuten individualismi ja yhteisön ja yhteiskunnan ero, sekä näiden vaikutus yksilön elämään
- taloudellinen ja poliittinen valta Suomessa ja globaalissa markkinataloudessa, yksilön kuluttajana ja kansalaisena tekemien valintojen vaikutukset
- ihmisarvo, ihmisen arvokkuus ja ihmisoikeudet; ihmisoikeusasiakirjat, kuten YK:n yleismaailmallisen ihmisoikeuksien julistus, Lapsen oikeuksien sopimus sekä Euroopan ihmisoikeussopimus; ihmisoikeusloukkaukset, kuten holokausti

- *globaali oikeudenmukaisuus, kestävä tulevaisuus, ilmastonmuutoksen torjunta sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteet ja Agenda 2030*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson sisällöt auttavat opiskelijaa tiedostamaan yhteiskunnallisia rakenteita ja omia vaikutusmahdollisuuksia niin lähiympäristössä kuin globaalillakin tasolla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan monipuolisesti erilaisia formatiivisia ja summatiivisia tapoja käyttäen. Voidaan käyttää suullisia arviointiosia. Arvioidaan esseitä tai muita kirjallisia tehtäviä ja annetaan niistä palautetta.

Voidaan ohjata keskustelu-, väittely- tai muilla tehtävillä vertaispalautteen antamiseen. Tuodaan esille sitä, että elämäntietämyksiä kehittää myös itsekritiikkiä, ja ohjataan opiskelijaa itsearviointiin.

Kulttuurit, 2 op (ET3)

Opintojakson moduulit

- Kulttuurit, 2 op (ET3), Valinnainen

Tavoitteet

Kulttuurit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kulttuurin merkityksen ihmisyydelle ja omalle elämäntietämykselle sekä saa välineitä myönteisen kulttuurisen identiteetin rakentamisessa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *osaa käyttää kulttuuria koskevan tutkimuksen käsitteistöä ja muodostaa kulttuureja koskeviin kysymyksiin oman perustellun kantansa*
- *hahmottaa suomalaisuuden historiallisesti rakentuvana ja muuttuvana jatkumona, johon kuuluvat niin ulkoiset vaikutteet kuin sisäinen moninaisuus ja vähemmistökulttuurit*
- *osaa hahmottaa erilaiset elämäntietämykselliset ratkaisut ja identiteettivalinnat sekä maailman kulttuurisen moninaisuuden rikkautena ja perustella niiden yhdenvertaisen kohtelun*
- *tunnistaa vihapuheen ja osaa erottaa sen sananvapauden vastuullisesta käytöstä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuurit

- *kulttuurin käsite ja merkitys sekä sen erilaiset luokittelut ja käyttötavat, kulttuuri merkityksiin perustuvana inhimillisenä toimintana, erilaisia teorioita kulttuurien kehityksestä ja suhteesta toisiinsa, etnosentrismi ja kulttuurirelativismi*
- *kulttuuria koskevan tutkimuksen perusteita: tutkittavan ja tutkijan näkökulmat, kenttätö, etnografia, kysely, haastattelu*
- *kulttuuriperintö: tapakulttuurin monet muodot, kulttuurinen itseilmaisuus, kulttuurin vaikutus yksilön maailmankuvaan ja elämäntietämykseen, Unescon maailmanperintöohjelma*

- suomalaisen kulttuurin ja identiteettipolitiikan historiallinen rakentuminen, suomalaisuuden monimuotoisuus ja suomalaiset vähemmistökulttuurit
- kulttuurien ja sivilisaatioiden vuorovaikutus sekä monokulttuurisuuden mahdottomuus: monikulttuurisuus ja globaali kulttuuri sekä niiden erilaiset katsomukselliset ja yhteiskunnalliset tulkinnat ja vaikutukset
- etnisyyden, rasmin ja muun syrjinnän sekä keskinäisen kunnioituksen ja yhdenvertaisuuden historiaa ja nykypäivää eri kulttuureissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Moduulissa opitaan, että mikään kulttuuri ei ole immuuni vaikutuksille ja että kulttuurit ovat erilaisissa vuorovaikutussuhteissa keskenään.

Kulttuurisia ilmiöitä jäsennetään käsitteellisesti ja ne asetetaan historialliseen ja yhteiskunnalliseen kontekstiinsa. Tämä auttaa ymmärtämään eri kulttuuria edustavia ihmisiä ja rohkaisee antautumaan vuorovaikutukseen heidän kanssaan

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan myös ongelmia, joita vieraan kulttuurin ymmärtämiseen, kulttuurien välisiin eroihin ja eri kulttuuria edustavien ihmisten kohtaamisiin voi liittyä. Tällaisia ongelmia ovat esimerkiksi etnosentrismi ja syrjintä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan monipuolisesti erilaisia formatiivisia ja summatiivisia tapoja käyttäen. Voidaan käyttää suullisia arviointiosia. Arvioidaan esseitä tai muita kirjallisia tehtäviä ja annetaan niistä palautetta.

Voidaan ohjata keskustelu-, väittely- tai muilla tehtävillä vertaispalautteen antamiseen. Tuodaan esille sitä, että elämäntietä kehittää myös itsekritiikkiä, ja ohjataan opiskelijaa itsearviointiin.

Katsomukset, 2 op (ET4)

Opintojakson moduulit

- Katsomukset, 2 op (ET4), Valinnainen

Tavoitteet

Katsomukset

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa eritellä maailman- ja elämäntietä sekä maailmankuvan käsitteitä, arvioida niihin liittyviä perusteita sekä erottaa katsomukselliset ja arvokysymykset mielipidekysymyksistä
- ymmärtää katsomusten, kulttuurien ja yhteiskuntamuotojen jatkuvaa historiallista muuttumista sekä osaa sen perusteella eritellä erilaisten maailmankatsomusten piirteitä ja lähtökohtia
- osaa eritellä ja arvioida evoluution, universaalien eettisten järjestelmien, Euroopan uuden ajan murroksen, valistuksen, tieteen sekä modernin markkinatalouden merkitystä maailmankuviin ja omaan elämäntietänsä

- osaa arvioida erilaisten arvojen, maailmankuvien ja tietämisen tapojen sekä yksilöllisten, yhteisöllisten, poliittisten ja uskonnollisten ulottuvuuksien painoarvoa erilaisissa elämän- ja maailmankatsomuksissa
- osaa eritellä oman elämäkatsomuksensa ja siihen liittyvien uskomusten perusteita ja muotoutumista sekä ymmärtää, että elämäkatsomuksen lähtökohdat olisivat voineet poiketa nykyisistä.

Keskeiset sisällöt

Katsomukset

- katsomuksellinen käsitteistö; katsomukset perustavina tapoina käsittää maailma ja katsomuksellisten kysymysten luonne
- ihmiskunnan katsomuksellisuuden muotoutuminen: evoluution, kielen ja joustavan yhteistyön merkitys ihmislajin kehityksessä; animismi, teismi, ateismi
- katsomusten historiaa: universaalien katsomusten ja moraalijärjestelmien synty, modernin subjektin ja tieteellisen maailmankuvan synty, edistysusko ja yhteiskunnan osa-alueiden eriytyminen uudenlaisten katsomusten taustana
- poliittisia maailmankatsomuksia, kuten liberalismi, sosialismi ja nationalismi; katsomusten ilmeneminen elämäntavassa, taiteessa, urheilussa sekä suhteessa luontoon ja ympäristöön
- elämäkatsomuksen jäsentäminen katsomushistorian näkökulmasta; oman elämäkatsomuksen taustalla olevat satunnaiset historialliset seikat

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tutustutaan niihin kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin tekijöihin, jotka ovat vaikuttaneet ja vaikuttavat katsomusten muotoutumiseen niin yhteiskunnan kuin yksilönkin tasolla.

Hyvinvointiosaaminen

Käsiteltävät asiat auttavat opiskelijaa arvioimaan oman katsomuksensa perusteita ja rakentamaan omaa identiteettiä, mikä tukee opiskelijan hyvinvointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan monipuolisesti erilaisia formatiivisia ja summatiivisia tapoja käyttäen. Voidaan käyttää suullisia arviointiosia. Arvioidaan esseitä tai muita kirjallisia tehtäviä ja annetaan niistä palautetta.

Voidaan ohjata keskustelu-, väittely- tai muilla tehtävillä vertaispalautteen antamiseen. Tuodaan esille sitä, että elämäkatsomustieto kehittää myös itsekritiikkiä, ja ohjataan opiskelijaa itsearviointiin.

Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5)

Opintojakson moduulit

- Uskonnot ja uskonnottomuus, 2 op (ET5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonnot ja uskonnottomuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kykyä lukea, tulkita ja ymmärtää erilaisia uskonnollisia ja uskonottomia maailmankatsomuksia sekä kykyä verrata niiden lähtökohtia ja elämäntapaa omaan elämänsomukseensa
- tutustuu uskontojen, uskonnollisuuden ja uskonottomuuden tieteelliseen tutkimukseen, määrittelyyn ja selittämiseen sekä uskontokritiikkiin
- hallitsee käsitteitä, tietoa ja taitoja, joiden avulla hän osaa pohtia ja analysoida maailmankatsomuksellisiin järjestelmiin, kuten sekulaariin humanismiin ja uskontoihin, liittyviä kysymyksiä sekä muodostaa niihin oman perustellun kantansa
- perehtyy suuriin maailmanuskontoihin ja hahmottaa niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan
- perehtyy ateismin, agnostismin ja humanismin historiaan
- ymmärtää, että uskonottomuus ja uskonnollisuus ovat historiallisesti rakentuneita, monimuotoisia ja muuttuvia ilmiöitä, joilla on vahva kulttuurinen ja yhteiskunnallinen merkitys.

Keskeiset sisällöt

Uskonnot ja uskonottomuus

- keskeisiä uskonnollisten ilmiöiden ymmärtämiseen liittyviä käsitteitä, kuten myytti, pyhä, riitti, symboli ja jumala
- kristinuskon ja islamin sekä buddhalaisuuden ja hindulaisuuden historiallinen ja maantieteellinen levinneisyys, jakautuminen ja peruspiirteet; Itä-Aasian katsomusperinteiden yleiset piirteet
- ateismi, agnostismi, uskonottomuus ja sekulaarin humanismin maailmankatsomukselliset perusteet
- uskonnon ja uskonottomuuden näkyminen ja vaikutus arkielämässä, politiikassa ja oikeudenkäytössä: liberaali ja fundamentalistinen uskonnollisuus, tapauskonnollisuus, uudet uskonnolliset liikkeet, sekularisaatio ja julkisen vallan tunnustuksettomuuden periaate

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa perehdytään sekä suuriin maailmanuskontoihin että uskonottomiin katsomuksiin ja hahmotetaan niiden keskeisiä piirteitä, sisäistä monimuotoisuutta sekä vaikutusta kulttuuriin ja yhteiskuntaan

Yhteiskunnallinen osaaminen

Sisällöt kehittävät opiskelijan kykyä verrata uskonnollisia ja uskonottomia katsomuksia omaan elämänsomukseensa ja kykyä muodostaa niihin perusteltu kantansa. Näin moduuli tukee yhteiskunnallisen osaamisen tavoitteita, kuten elämänvalintojen tekemistä ja aktiivista kansalaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan monipuolisesti erilaisia formatiivisia ja summatiivisia tapoja käyttäen. Voidaan käyttää suullisia arviointiosia. Arvioidaan esseitä tai muita kirjallisia tehtäviä ja annetaan niistä palautetta.

Voidaan ohjata keskustelu-, väittely- tai muilla tehtävillä vertaispalautteen antamiseen. Tuodaan esille sitä, että elämänkatsomustieto kehittää myös itsekritiikkiä, ja ohjataan opiskelijaa itsearviointiin.

Tulevaisuus, 2 op (ET6)

Opintojakson moduulit

- Tulevaisuus, 2 op (ET6), Valinnainen

Tavoitteet

Tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu tulevaisuuden tutkimisen keinoihin ja tehtäviin sekä ymmärtää, että vaikka tulevaisuutta on vaikea ennustaa, siihen voidaan vaikuttaa arvoilla, teoilla ja valinnoilla*
- *hahmottaa erilaisia suhtautumistapoja teknologian kehitykseen ja osaa arvioida, miten tekninen muutos vaikuttaa yhteiskuntaan, kulttuuriin ja ympäristöön*
- *omaksuu valmiuksia, niin asenteita, tietoja kuin tunnetaitojakin, kestävän tulevaisuuden rakentamiseen ja ymmärtää ilmastonmuutoksen vaikutuksia sekä sen torjumisen keinoja ja niiden esteitä*
- *osaa arvioida tieteellis-teknologisen vallankumouksen vaikutusta nykyaikaisiin yhteiskuntiin, maailmankatsomuksiin ja omaan elämänkatsomukseensa*
- *ymmärtää utopioiden ja dystopioiden merkityksen historiallisten, ajankohtaisten ja tulevaisuuden kysymysten heijastajina.*

Keskeiset sisällöt

Tulevaisuus

- *tulevaisuuden tutkimus, heikot ja vahvat signaalit, tulevaisuustyö; mahdollisia, todennäköisiä ja toivottavia tulevaisuuden skenaarioita*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *tieteellis-teknologinen vallankumous ja teknologian kehittyminen, erityisesti digitalisaatio, koneoppiminen, tekoäly ja robotiikka, sekä niiden vaikutus yhteiskuntaan ja kulttuuriin*
- *yhteiskunnan, talouden rakenteiden ja työn muutos: esimerkiksi robotiikka, eriarvoistuminen, muutokset työn ja varallisuuden jaossa*
- *globaalisti vaikuttavat ekologiset muutokset: ilmastonmuutos, massasukupuutot, diversiteetin heikkeneminen, kansainvaellukset*
- *yksilön valinnat ja yhteistyö paremman tulevaisuuden puolesta; tekninen kehitys hyvän elämän mahdollistajana*
- *erilaisia fiktiivisiä tulevaisuuden kertomuksia ja niiden kritiikkejä, dystopiat ja utopiat*

Paikallinen lisäys

Laja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan hyvää elämää, yhteiskuntaa, kulttuureja, katsomuksia ja ympäristöä tulevaisuuden näkökulmasta. Moduuli kattaa näin kaikki elämänkatsomuksen kannalta keskeiset aihealueet, mutta huomio kiinnitetään nyt erilaisiin tulevaisuuden skenaarioihin, jotka ohjaavat yksilöiden toimintaa, talouselämää ja yhteiskunnallista päätöksentekoa jo tällä hetkellä.

Moduuli auttaa opiskelijaa tunnistamaan, erittelemään ja arvioimaan erilaisia vastauksia tulevaisuuden hyvinvointia, yhteiskunnallista oikeudenmukaisuutta, moraalialia, ympäristöä ja kulttuuria liittyviin kysymyksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Arvioidaan monipuolisesti erilaisia formatiivisia ja summatiivisia tapoja käyttäen. Voidaan käyttää suullisia arviointiosia. Arvioidaan esseitä tai muita kirjallisia tehtäviä ja annetaan niistä palautetta.

Voidaan ohjata keskustelu-, väittely- tai muilla tehtävillä vertaispalautteen antamiseen. Tuodaan esille sitä, että elämäntietomustietä kehittää myös itsekritiikkiä, ja ohjataan opiskelijaa itsearviointiin.

Kohti ylioppilaskirjoituksia ja jatko-opintoja, 2 op (ET7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistaa osaamistaan elämäntietomustiedon opetussuunnitelman mukaisten sisältöjen ja tavoitteiden suhteen
- aa valmiuksia elämäntietomustiedon ylioppilaskokeeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan pakollisia ja valinnaisia opintojaksoja
- harjoitellaan esseen kirjoittamista tutustutaan aiempien vuosien uskonnon reaalikoetehtäviin
- tutustutaan aiempien vuosien elämäntietomustiedon ylioppilaskoetehtäviin
- tutustutaan ajankohtaisiin katsomuksellisiin teemoihin

Paikallinen lisäys

Laaia-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa valmiuksia katsomuksellisten ilmiöiden monipuoliseen tarkasteluun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojaksolla tuetaan ja ohjataan opiskelijaa esimerkiksi formatiivisen arvioinnin eri keinoin. Itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään oppimisen tukena.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson keskeiset sisällöt ja tavoitteet käydään yhdessä läpi. Tavoitteiden saavuttamista arvioidaan monipuolisesti kuten esimerkiksi kokeen, itsearviointin ja vertaispalautteen avulla.

Laaia-alainen osaaminen

Monipuolinen arviointi mahdollistaa laaja-alaisen osaamisen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisen. Laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta arvioidaan monipuolisesti osana suorituksia ja tuntityöskentelyä. Monitieteiseen ja luovaan osaamiseen kuuluvaa monipuolista katsomuksellisten teemojen tarkastelua voidaan arvioida muun muassa itsearvioinnin ja vertaispalautteen avulla.

7.4. Filosofia (FI)

Oppiaineen tehtävä

Filosofia tarkastelee koko todellisuutta ja eri tapoja hahmottaa sitä. Sen kysymyksenasettelujen tunteminen luo pohjan maailmaa, yhteiskuntaa ja ihmistä koskevien käsitysten ymmärtämiselle ja niiden järkiperaiselle arvioinnille. Filosofisen ajattelun opiskeleminen harjaannuttaa punnitsemaan kriittisesti erilaisten käsitysten perusteluja.

Kriittisen ja perusteita etsivän luonteensa ansiosta filosofia auttaa jäsentämään nykypäivän informaatiotulvaa sekä erottamaan tosiasiaväitteet mielipiteistä. Näin filosofian opiskelu edistää opiskelijan yleisiä oppimisen ja ajattelun valmiuksia. Argumentaation ja pätevän päättelyn opiskelu kehittävät kykyä ymmärtää ja ilmaista mutkikkaitakin ajatuskulkuja.

Perinteisesti filosofiaa on kutsuttu kaikkien tieteiden äidiksi. Siksi sen luonteeseen kuuluu jo lähtökohtaisesti eri tiedonalojen integraatio, joka tukee laajojen käsitteellisten kokonaisuuksien ja yhteyksien hahmottamista. Filosofian opiskelu auttaa näkemään, miten eri tieteidenalojen ja ajatteluperinteiden käsitykset rakentuvat ja eroavat toisistaan. Tämä tukee eri tieteiden omaksumista, mikä helpottaa lukiolaisen siirtymistä jatko-opintoihin. Filosofian tuntemus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä.

Filosofian opiskelu vahvistaa opiskelijan käsitystä omasta identiteetistään. Se harjaannuttaa eettiseen pohdintaan ja auttaa ymmärtämään, mitä merkitystä erilaisilla tiedoilla ja taidoilla on yksilölle ja yhteiskunnalle. Filosofia kehittää arvostelukykyä sekä edistää luovan ja itsenäisen ajattelun kehitystä. Tämä tukee opiskelijan yksilöllisten näkemysten muodostamista ja kykyä osallistua järkiperaiseen keskusteluun. Koska filosofisiin kysymyksiin on harvoin yksinkertaisia vastauksia, opiskelija oppii muodostamaan ja perustelemaan omia käsityksiään sekä samalla kunnioittamaan toisenlaisia perusteltuja näkemyksiä. Monimutkaisten kysymysten pohdiskelu ryhmässä kasvattaa opiskelijan luottamusta omiin ajattelutaitoihinsa. Oppiaineen luonteeseen sopivat keskustelevat ja dialogiset työtavat.

Laaja-alainen osaaminen

*Filosofian opiskelu tukee monipuolisesti opiskelijan **vuorovaikutusosaamista sekä** kasvua sivistyneeksi, vastuulliseksi ja yhdenvertaisuutta kunnioittavaksi kansalaiseksi. Oppiaine korostaa dialogisuutta ja hyvää argumentaatiota, mikä edistää opiskelijan sitoutumista kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia yhdistelee tiedonaloja sekä tukee eri tieteiden omaksumista ja elinikäistä oppimista. Sen opiskelu kehittää kielellistä ilmaisua, analyyttistä ajattelua ja loogista päättelykykyä.*

Filosofiassa ongelmia jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Vaikka filosofia hyödyntää oman traditionsa ja muiden tieteidenalojen termistöä, sen tavoitteena on selkeä ja ymmärrettävä kieli. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen.

Hyvää elämää ja yhteiskuntaa koskevat pohdinnat kuuluvat perinteisesti filosofian ytimeen. Filosofian opiskelu tukee hyvinvointiosaamista kehittämällä opiskelijan ymmärrystä itsestään, ajattelustaan ja suhteestaan muihin. Ymmärryksen kasvu liittyy ihmisen kasvuun kokonaisuutena ja ohjaa hyveisiin ja hyvinvointiin. Filosofian keskusteleva ja hyvää argumentaatiota korostava

opiskelutapa tukee opiskelijoiden yhteisöllisyyttä ja vuorovaikutustaitoja sekä opettaa erilaisten näkemysten arvostamista. Samalla kannustetaan opiskelijaa sitoutumaan kestäviin ajattelu- ja elämäntapoihin sekä oikeudenmukaisiin yhteiskunnallisiin käytäntöihin. Filosofia kehittää epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Filosofiaan kuuluu perinteisesti **monitieteistä ja luovaa osaamista** vahvistava, eri tiedonaloja integroiva lähestymistapa. Sen opiskelu rakentaa luontevasti siltoja eri tieteenalojen välille. Filosofia auttaa omaksumaan erilaisia tiedonhankintatapoja sekä yhdistämään eri tieteiden tuloksia, mikä helpottaa laajojen kokonaisuuksien hahmottamista. Filosofisen ajattelun vahva johdonmukaisuuden vaatimus kehittää kykyä ymmärtää erilaisten argumenttien perusteita ja erottaa tosiasiaväitteet mielipiteistä. Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun.

Yhteiskunnallisen osaamisen osalta filosofian opetuksessa sitoudutaan järkipäiseen eettiseen ajatteluun, joka perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestäväen tulevaisuuden kunnioittamiseen. Oikeudenmukaisen yhteiskunnan ja aktiivisen kansalaisuuden ihanteet ovat paitsi tarkastelun kohteita myös tavoitteita, joihin opetus pyrkii kasvattamaan. Filosofia kehittää luovan, kriittisen ja itsenäisen ajattelun kykyä, joka vahvistaa valmiuksia jatko-opintoihin, mielekkääseen urasuunnitteluun ja tulevaisuuden työelämän muutoksiin.

Etiikka on filosofian perinteinen osa-alue ja siksi keskeinen osa filosofian opiskelua. Filosofia opettaa arvojen, normien ja merkitysten käsitteellistä jäsentämistä. **Eettinen** pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Oppiaineen kriittinen perinne ohjaa opiskelijaa itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Filosofian opiskelu auttaa hahmottamaan moniulotteisia ongelmia ja luomaan niistä kokonaisjäsennystä. Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa **ympäristöosaamisen** tavoitteita.

Gloobaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta filosofian opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään, että on olemassa erilaisia tapoja hahmottaa todellisuutta. Se kehittää herkkyyttä havaita yhtäläisyyksiä ja eroja maailman ilmiöissä. Filosofian osa-alueista erityisesti etiikka ja yhteiskuntafilosofia tarkastelevat ihmisten ja kulttuurien monimuotoisuutta sekä kannustavat ennakkoluulottomaan suhtautumiseen erilaisiin elämänilmiöihin. Filosofiset ajatuskokeet johdattavat hahmottelemaan mahdollisia tulevaisuuden kehityskulkuja.

Tavoitteet

Filosofian opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hahmottaa filosofisia ongelmia sekä niiden erilaisia mahdollisia ratkaisuja filosofian perinteessä ja ajankohtaisiin kysymyksiin sovellettuina
- osaa käsitteellisesti eritellä, jäsentää ja arvioida informaatiota, erityisesti erilaisia väitteitä, niiden merkityksiä ja perusteluja
- hallitsee johdonmukaisen argumentaation perustaidot, mikä auttaa kehittämään omaa ajattelua, arvioimaan sitä kriittisesti sekä pohtimaan sen rajoja eri tieteenaloilla ja arkielämässä
- kykenee arvioimaan moraalisia ongelmia ja niiden mahdollisia ratkaisuja sekä sitoutumaan eettisiin periaatteisiin
- oppii pohtimaan ja jäsentämään käsitteellisesti laajoja kokonaisuuksia sekä ajattelemaan ja toimimaan arvostelukykyisesti niin eettisissä kysymyksissä kuin muillakin elämänalueilla myös informaation ollessa epävarmaa tai ristiriitaista
- kehittää kykyään ilmaista näkemyksiään järkipäisesti perustellen.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu keskeisten filosofisten kysymysten ymmärtämiseen, ajattelun taitojen ja käsitteiden hallintaan sekä kykyyn ilmaista ja arvioida filosofista ajattelua. Tämä tarkoittaa kykyä hahmottaa ja täsmentää informaatiota käsitteellisesti sekä eritellä ja pohtia sitä kriittisesti. Lisäksi arvioidaan taitoa tunnistaa arkielämässä ja tieteessä filosofisia ongelmia ja muotoilla niitä käsitteellisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon filosofisiin kysymyksiin esitettyjen ratkaisujen tuntemus sekä taito esittää johdonmukaisia argumentteja kirjallisesti, suullisesti ja vuorovaikutteisesti.

Arviointi tukee ja kehittää opiskelijan kykyä reflektoida omaa ajatteluun ja rohkaisee häntä oman opiskelunsa suunnitteluun, arviointiin ja kehittämiseen. Opintojaksojen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, ja filosofian yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta.

Opintojaksot

Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1)

Opintojakson moduulit

- Johdatus filosofiseen ajatteluun, 2 op (FI1), Pakollinen

Tavoitteet

Johdatus filosofiseen ajatteluun

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- muodostaa käsityksen filosofian luonteesta ja menetelmistä tutustumalla filosofisiin ongelmiin ja niiden mahdollisiin ratkaisuihin
- oppii arvioimaan väitteiden totuutta sekä harjaantuu esittämään ja vaatimaan erilaisille väitteille perusteluja, hahmottamaan perustelujen rakennetta sekä arvioimaan niiden pätevyyttä
- tuntee ja oppii erilaisten vuorovaikutteisten harjoitusten ja keskustelujen kautta soveltamaan filosofian työtapoja, kuten oletusten kyseenalaistamista, käsitteiden luokittelua ja määrittelemistä sekä ajatuskokeiden ja vastaesimerkkien käyttöä
- perehtyy joihinkin keskeisiin filosofisiin kysymyksiin ja niihin liittyviin käsitteellisiin erotteluihin
- osaa eritellä ja arvioida kriittisesti erilaisia tiedollisia uskomuksia ja tutustuu tietämiseen joissain lukion oppiaineissa.

Keskeiset sisällöt

Johdatus filosofiseen ajatteluun

- mitä filosofia on, filosofinen kysymyksenasettelu sekä ajattelu filosofian perinteessä ja ajankohtaisissa aiheissa
- johdonmukaisen argumentaation ja pätevän päättelyn perusteet sekä niiden harjoittaminen suullisesti ja kirjallisesti, muun muassa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin ongelmiin sovellettuna
- keskeisiä filosofisia peruskysymyksiä ja -erotteluja: henki ja aine, vapaus ja välttämättömyys, käsitteellinen ja empiirinen, objektiivinen ja subjektiivinen
- tiedon ja informaation, arkitiedon ja tieteellisen tiedon sekä tieteen ja pseudotieteen ero
- tiedon ja argumentaation luonne eri tiedonaloilla: miten väitteitä muodostetaan, koetellaan ja perustellaan joissain lukion oppiaineissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso harjaannuttaa perustelemaan ja arvioimaan erilaisia väitteitä sekä käymään järkiperaista keskustelua, mikä kehittää **vuorovaikutustaitoja**. Siihen kuuluu suopeuden periaatteen noudattaminen keskustelukumppanin väitteiden tulkinnassa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso luo edellytyksiä monitieteisen lähestymistavan omaksumiseen, sillä opintojaksossa tutustutaan tiedon ja argumentaation yhtäläisyyksiin ja eroihin eri tieteenaloilla. Tämä edesauttaa eri oppiaineiden keskeisten sisältöjen integraatiota.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Vertaispalautteen antamiseen voidaan ohjata väittely- tai muilla tehtävillä. Ohjataan huomaamaan, että filosofia kehittää itsekritiikkiä, ja tuetaan opiskelijaa itsearviointiin. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan monipuolisesti osana suorituksia ja tuntityöskentelyä. Arvioidaan esseitä tai muita kirjallisia tehtäviä ja annetaan niistä palautetta.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arvioitavissa suorituksissa arvosana painotetaan opiskelijan kykyä perustella, hahmottaa perusteluja, hallita tietoa, ilmaista selkeästi oma näkökantansa sekä sisällöllisten kokonaisuuksien hallintaa. Arvioidaan monipuolisesti erilaisia formatiivisia ja summatiivisia tapoja käyttäen.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutustaitoja voidaan kehittää välittömän palautteen kautta opetustilanteissa sekä tehtävien palautteenannossa.

Luova osaaminen sekä **monitieteinen** tarkastelutapa arvioidaan erityiseksi ansioksi varsinkin kirjallisissa suorituksissa, mutta sitä ei vaadita edes korkeimpiin arvosanoihin. **Luovasta osaamisesta**, kuten havainnollisten esimerkkien käytöstä sekä **monitieteisyydestä**, kuten eri oppiaineiden asioiden monipuolisesta yhdistelemisestä voidaan antaa palautetta välittömästi opetustilanteessa tai kirjallisten töiden palautteessa.

Etiikka, 2 op (FI2)

Opintojakson moduulit

- Etiikka, 2 op (FI2), Valinnainen

Tavoitteet

Etiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy filosofisen etiikan keskeisiin käsitteisiin, kysymyksiin ja teorioihin*
- *osaa perustella käsityksiä hyvästä ja oikeasta sekä hahmottaa normatiivisten ja kuvailevien väitteiden eron*

- osaa esittää suullisesti ja kirjallisesti johdonmukaisia eettisiä argumentteja sekä perustella moraalin velvoittavuutta
- oppii jäsentämään oman elämänsä merkityksellisyyttä ja elämänvalintojaan filosofisen käsitteistön avulla
- osaa eritellä ja arvioida toimintaa eettisesti sekä kykenee jäsentämään omia moraalisia ratkaisujaan ja arvioimaan filosofisen etiikan välinein
- osaa soveltaa etiikkaa yhteiskuntaa ja ympäristöä koskeviin kysymyksiin.

Keskeiset sisällöt

Etiikka

- moraalin luonne normijärjestelmänä; moraalin, lakien ja tapojen ero; moraalinen objektivismi, relativismi, subjektivismi
- moraalista tarkasteleva normatiivinen ja soveltava etiikka; hyveet, seuraukset, oikeudet ja velvollisuudet
- filosofisia teorioita elämän hyvyydestä ja merkityksellisyydestä sekä hyvästä elämäntavasta
- etiikka ja yksilön moraaliset ratkaisut: ihmissuhteet ja elämänvalinnat
- ympäristöä ja luontoa koskevia eettisiä kysymyksiä, kuten ilmastonmuutos ja eläinten oikeudet
- etiikka ja yhteiskunta: ihmis- ja perusoikeudet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Etiikka on keskeinen osa filosofian opiskelua. Etiikassa jäsennetään käsitteellisesti arvoja, normeja ja merkityksiä. Eettinen pohdinta kattaa niin yksilöä, yhteiskuntaa kuin ympäristöä koskevat kysymykset. Etiikan opiskelu rohkaisee itsenäiseen ajatteluun ja kannustaa sitoutumaan moraalisesti kestävään toimintaan. Järkiperäinen eettinen ajattelu perustuu demokratian, ihmisoikeuksien ja kestäväen tulevaisuuden kunnioittamiseen, jota voi pitää kaiken yhteiskunnallisen ajattelun lähtökohtana. Etiikan opetus rohkaisee **yhteiskunnallisten** epäkohtien tunnistamiseen ja aktiiviseen kansalaisuuteen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ymmärrys sosiaalisten ja ekologisten globaalien ongelmien luonteesta rohkaisee toimimaan niiden korjaamiseksi ja toteuttaa näin ympäristöosaamisen tavoitteita. Etiikan opetus kannustaa tavoittelemaan ekologisesti kestävää ja vastuullista elämäntapaa ja tarkastelee sen filosofisia perusteita. **Globaali- ja kulttuuriosaamisen** näkökulmasta etiikan opiskelu avartaa ajattelua ja auttaa ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja ja sitä, että eri kulttuureissa on erilaisia käsityksiä oikeasta ja väärästä.

Vuorovaikutusosaaminen

Etiikan opiskelu auttaa myös muiden laaja-alaisen tavoitteiden saavuttamista. Eettisen argumentaation harjoittelu yhdessä toisten opiskelijoiden ja opettajan kanssa harjaannuttaa **vuorovaikutus- ja tunnetaitoja**.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuminen etiikkaan edistää kykyä pitää huolta itsestä ja muista. Eettiset pohdinnat auttavat jäsentämään omaa käsitystä hyvästä elämästä ja moraalista sekä vahvistavat itsetuntemusta ja oman identiteetin rakentamista, mikä tukee **hyvinvointia**.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Omien elämänvalintojen tarkastelu etiikan käsitteistön ja teorioiden valossa vaatii **luovuutta**. Etiikan opiskelu on luonteeltaan **monitieteistä**, koska siinä pohditaan laajalti eri elämänalueisiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuten fysiikan, kemian ja lääketieteen kehityksen mukanaan tuomaa eettistä problematiikkaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Vertaispalautteen antamiseen voidaan ohjata väittely- tai muilla tehtävillä. Ohjataan huomaamaan, että filosofia kehittää itsekritiikkiä, ja tuetaan opiskelijaa myös omien elämänvalintojen, moraalisten ratkaisujen ja asenteiden itsearviointiin. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan monipuolisesti osana suorituksia ja tuntityöskentelyä. Arvioidaan esseitä tai muita kirjallisia tehtäviä ja annetaan niistä palautetta.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arvioitavissa suorituksissa painotetaan opiskelijan kykyä perustella, hahmottaa perusteluja, hallita tietoa, ilmaista selkeästi oma näkökantansa sekä sisällöllisten kokonaisuuksien hallintaa. Arvioidaan monipuolisesti erilaisia formatiivisia ja summatiivisia tapoja käyttäen.

Voidaan ohjata väittely- tai muilla tehtävillä vertaispalautteen antamiseen. Tuodaan esille sitä, että filosofia kehittää itsekritiikkiä mutta myös itsekritiikin vaikeutta, ja ohjataan opiskelijaa itsereflektioon ja -arviointiin.

Arvioinnissa korostetaan kykyä muodostaa, jäsentää ja arvioida eettisiä argumentteja.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista arvioidaan osana esseiden ja muiden vastaavien tehtävien arvioinnissa korostamalla argumentointia. **Yhteiskunnallista osaamista** ja **vuorovaikutustaitoja** voidaan kehittää välittömän palautteen kautta opetustilanteissa sekä tehtävien palautteenannossa. Ohjataan vuorovaikutustaitojen itsearviointiin.

Luova osaaminen sekä **monitieteinen** tarkastelutapa arvioidaan erityisesti ansioksi varsinkin kirjallisissa suorituksissa, mutta sitä ei vaadita edes korkeimpiin arvosanoihin: voidaan huomioida esimerkiksi psykologian ja yhteiskuntaopin osaamisen yhdistämistä etiikkaan erityisansiona.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta korkeammissa arvosanoissa erityisansiona nähdään kyky hahmottaa erilaisia kulttuurisia näkökulmia.

Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3)

Opintojakson moduulit

- Yhteiskuntafilosofia, 2 op (FI3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteiskuntafilosofia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy joihinkin yhteiskuntafilosofian keskeisiin käsitteisiin ja suuntauksiin*
- *oppii erittelemään oikeudenmukaisuutta, vapautta, tasa-arvoa ja vallankäyttöä yksilöiden, yhteisöjen ja instituutioiden toiminnassa*
- *pystyy arvioimaan filosofisesti yhteiskunnan rakennetta ja sen oikeutusta*

- osaa soveltaa oppimaansa ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin
- ymmärtää oikeuksien merkityksen yhteiskunnan perustana.

Keskeiset sisällöt

Yhteiskuntafilosofia

- yhteiskuntajärjestyksen oikeuttaminen, yhteiskuntasopimusteoria
- vallan, vapauden, tasa-arvon ja oikeudenmukaisuuden eri muodot
- ihmisoikeudet, kansalaisoikeudet ja oikeusvaltio; demokratia ja yhteisöllisyys yhteiskunnallisina arvoina
- poliittiset ihanteet: liberalismi, sosialismi, anarkismi, konservatismi, nationalismi; yhteiskunnalliset utopiat ja dystopiat
- hyvinvoinnin ja talouden suhde; tulo-, varallisuus- ja hyvinvointierojen oikeuttaminen; hyvinvointivaltio
- ajankohtaisia yhteiskuntafilosofisia kysymyksiä: ympäristöongelmat, kulttuurien kohtaaminen, teknologian ja tekoälyn vaikutukset, sukupuoli ja valta, eriarvoistavien rakenteiden tunnistaminen ja kritiikki

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa tarkastellaan laajasti yhteiskunnan eri puolia: yhteiskuntajärjestystä, valtaa, vapauksia, tasa-arvoa, oikeudenmukaisuutta, oikeuksia, poliittisia ihanteita, hyvinvointia ja taloutta. Opintojaksossa pohditaan muun muassa, mistä mainituissa asioissa on kyse ja miten ne voitaisiin oikeuttaa.

Opintojaksossa käsitellään myös ajankohtaisia kysymyksiä, jotka liittyvät esimerkiksi teknologian kehitykseen, sukupuoleen tai ympäristöön. Yhteiskuntafilosofian opiskelu auttaa opiskelijaa hahmottamaan yksilön asemaa yhteiskunnassa, rohkaisee häntä aktiiviseen kansalaisuuteen ja antaa hänelle käsitteellisiä välineitä analysoida ja puolustaa demokratiaa, vapautta ja tasa-arvoa.

Hyvinvointiosaaminen

Laaja-alaisista tavoitteista opintojakso edistää **hyvinvointiosaamista**.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Laaja-alaisista tavoitteista opintojakso edistää myös **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Vertaispalautteen antamiseen voidaan ohjata väittely- tai muilla tehtävillä. Ohjataan huomaamaan, että filosofia kehittää itsekritiikkiä, ja tuetaan opiskelijaa itsearviointiin. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan monipuolisesti osana suorituksia ja tuntityöskentelyä. Arvioidaan esseitä tai muita kirjallisia tehtäviä ja annetaan niistä palautetta.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arvioitavissa suorituksissa arvosana painotetaan opiskelijan kykyä perustella, hahmottaa perusteluja, hallita tietoa, ilmaista selkeästi oma näkökantansa sekä sisällöllisten

kokonaisuuksien hallintaa. Arvioidaan monipuolisesti erilaisia formatiivisia ja summatiivisia tapoja käyttäen. Opintojaksossa voidaan ohjata väittely- tai muilla tehtävillä vertaispalautteen antamiseen. Tuodaan esille sitä, että filosofia kehittää itsekritiikkiä mutta myös itsekritiikin vaikeutta, ja ohjataan opiskelijaa itsereflektioon ja -arviointiin.

Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan kyky hahmottaa, eritellä ja kommentoida keskeisiä yhteiskunnallisia kysymyksiä.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista arvioidaan osana esseiden ja muiden vastaavien tehtävien arvioinnissa korostamalla argumentointia. Kurssin sisältöosaamisen arvioinnissa otetaan huomioon erilaisten yhteiskunnallisten kysymysten käsittely. **Yhteiskunnallista osaamista** ja **vuorovaikutustaitoja** voidaan kehittää välittömän palautteen kautta opetustilanteissa sekä tehtävien palautteenannossa. Ohjataan vuorovaikutustaitojen itsearviointiin ja niiden merkityksen huomaamiseen yhteiskunnallisessa vaikuttamisessa.

Luova osaaminen sekä **monitieteinen** tarkastelutapa arvioidaan erityiseksi ansioksi varsinkin kirjallisissa suorituksissa, mutta sitä ei vaadita edes korkeimpiin arvosanoihin: voidaan huomioida esimerkiksi yhteiskuntaopin ja historian osaamisen yhdistämistä yhteiskuntafilosofiaan erityisansiona.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen näkökulmasta korkeammissa arvosanoissa erityisansiona nähdään kyky hahmottaa erilaisia kulttuurisia näkökulmia.

Totuus, 2 op (FI4)

Opintojakson moduulit

- Totuus, 2 op (FI4), Valinnainen

Tavoitteet

Totuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa erottaa mielipiteet tosiasiaväittämistä ja ymmärtää tarpeen perustella tosiasiaväittämät*
- *ymmärtää kielen ja merkitysten roolin todellisuuden hahmottamisessa*
- *osaa eritellä ja arvioida filosofisia teorioita totuudesta, tiedosta, todellisuuden luonteesta ja tieteestä*
- *osaa jäsentää ja eritellä tieteellisen tutkimuksen, päättelyn ja selittämisen luonnetta*
- *osaa arvioida havainnon ja tiedon sekä tieteellisten teorioiden suhdetta totuuteen*
- *oppii arvioimaan tilanteita, joissa eri tutkimukset antavat erilaisia tuloksia ja toimintavaihtoehtoja.*

Keskeiset sisällöt

Totuus

- *kieli, merkitys ja totuus*
- *totuuden luonne ja totuusteoriat; totuuden lähestyminen; välttämätön ja kontingentti totuus*
- *todellisuuden ja tietoisuuden luonne; realismi ja antirealismi*
- *tiedon lähteet, tiedon mahdollisuus ja rajat, tiedon oikeuttaminen, tiedon suhde varmuuteen*
- *tieteellisen tutkimuksen luonne ja menetelmiä sekä tieteellinen päättely; tieteen etiikka*
- *tieteen menetelmien ja teorioiden luotettavuus ja suhde todellisuuteen*
- *selittäminen, ennustaminen, ymmärtäminen ja tulkinta erilaisissa tieteissä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa laaja-alaisista osaamistavoitteista painottuvat erityisesti **monitieteisyys ja luova osaaminen**. Filosofiasa ongelmiä jäsennetään käsitteellisesti ja dialogisesti. Siksi siinä korostuvat täsmällinen ja käsitteiden merkityksiä avaava kielenkäyttö sekä kielitietoisuus. Filosofian argumentatiivinen luonne kehittää ilmaisua, jossa painottuvat johdonmukaiset perustelut ja eri näkökulmien huomioiminen. Tämä auttaa opiskelijoita ymmärtämään erilaisia ajattelutapoja niin kahdenvälisissä vuorovaikutustilanteissa kuin eri tieteenalojen tai kulttuurin osa-alueiden välisessä dialogissa.

Kyseenalaistavana ja perusteita etsivänä oppiaineena filosofia rohkaisee luovaan ja itsenäiseen ajatteluun. Monimutkaisten ongelmien käsitteleminen kehittää opiskelijoissa epävarmuuden sietokykyä ja valmiutta toimia myös tilanteissa, joissa käytettävissä oleva informaatio on rajallista.

Hyvinvointiosaaminen

Epävarmuuden sietäminen kuuluu edellä mainittujen laaja-alaisen tavoitteiden ohella myös **hyvinvointiosaamisen** ytimeen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Vertaispalautteen antamiseen voidaan ohjata väittely- tai muilla tehtävillä. Ohjataan huomaamaan, että filosofia kehittää itsekritiikkiä, ja tuetaan opiskelijaa itsearviointiin. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan monipuolisesti osana suorituksia ja tuntityöskentelyä. Arvioidaan esseitä tai muita kirjallisia tehtäviä ja annetaan niistä palautetta.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arvioitavissa suorituksissa arvosana painotetaan opiskelijan kykyä perustella, hahmottaa perusteluja, hallita tietoa, ilmaista selkeästi oma näkökantansa sekä sisällöllisten kokonaisuuksien hallintaa. Arvioidaan monipuolisesti erilaisia formatiivisia ja summatiivisia tapoja käyttäen. Korkeammassa arvosanoissa erityisenä ansiona nähdään kyky arvioida tietoa ja tutkimuksesta saatua tietoa sekä tieteellistä menetelmää.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutustaitoja arvioidaan osana esseiden ja muiden vastaavien tehtävien arvioinnissa korostamalla argumentointia. **Vuorovaikutustaitoja** voidaan kehittää välittömän palautteen kautta opetustilanteissa sekä tehtävien palautteenannossa.

Luova osaaminen sekä **monitieteinen** tarkastelutapa arvioidaan erityiseksi ansioksi varsinkin kirjallisissa suorituksissa, mutta sitä ei vaadita edes korkeimpiin arvosanoihin.

Luovasta osaamisesta, kuten havainnollisten esimerkkien käytöstä sekä **monitieteisyydestä**, kuten eri oppiaineiden asioiden monipuolisesta yhdistelemisestä voidaan antaa palautetta välittömästi opetustilanteessa tai kirjallisten töiden palautteessa: esimerkiksi osaamisen yhdistämistä luonnontieteistä sekä suomen kielestä ja kirjallisuudesta teoreettiseen filosofiaan voidaan huomioida erityisansiona.

Filosofian kertaus, 2 op (FI11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää osaamistaan eri filosofian osa-alueilla ylioppilastehtävien tyyppisissä tehtävissä
- vahvistaa valmiuksiaan jatko-opintoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- filosofian opintojaksojen keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelijoiden henkilökohtaiset tavoitteet ylioppilaskirjoituksissa sekä vaihtelevat taitotasot huomioiden opettajan antama henkilökohtainen ohjaus tuntien aikana korostuu tässä opintojaksossa.

Opettaja voi henkilökohtaisen suullisen ohjauksen lisäksi antaa opiskelijalle kirjallista palautetta esimerkiksi vain yksittäisistä harjoituksista ylioppilaskokeen tyyppisissä tehtävissä.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson lopussa voidaan pitää yksilökoee. Opintojakso arvioidaan opintojakson päätteeksi suoritusmerkinnällä.

Laaja-alainen osaaminen

Arviointi toteutetaan suullisen palautteen muodossa.

7.5. Fysiikka (FY)

Oppiaineen tehtävä

Fysiikan opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään fysiikan merkityksen jokapäiväisessä elämässä, ympäristössä, yhteiskunnassa ja teknologiassa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa keskustelussa. Fysiikan opetus antaa opiskelijalle valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla sekä hyödyntää fysiikan osaamistaan työelämässä. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Fysiikan opetuksen tuella opiskelijan ymmärrys fysiikan käsitteistä rakentuu ja opiskelija ymmärtää niitä kvalitatiivisella ja kvantitatiivisella tasolla. Opiskelijan aikaisemmat kokemukset, uudet havainnot ja näkökulmat muokkautuvat johdonmukaiseksi käsitykseksi ympäröivästä todellisuudesta opiskelijoiden ja opettajien vuorovaikutuksessa ja fysiikan teorioiden avulla.

Fysiikan opetuksen lähtökohtana ovat ympäristöstä tehdyt havainnot. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista sekä luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät

sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan työturvallisuutta noudattaen.

Laaaja-alainen osaaminen

Fysiikan opetus ohjaa luonnontieteille ominaiseen ajatteluun, tiedonhankintaan, tietojen käyttämiseen, ideointiin, vuorovaikutukseen sekä tiedon luotettavuuden ja merkityksen arviointiin. Opetus kehittää **yhteiskunnallista osaamista** antamalla opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja vaikuttaa yhteiseen päätöksentekoon.

Opiskelijoiden oma tutkimuksellinen työskentely kehittää työskentelyn ja yhteistyön taitoja, luovaa ja kriittistä ajattelua sekä innostaa opiskelijoita fysiikan opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Opetus välittää kuvaa fysiikan merkityksestä kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa: fysiikkaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan ja ympäristöstä, käyttämään fysiikan osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön, ympäristö- ja terveysvaikutusten sekä energiantuotantotapojen kannalta. Fysiikan opetus tukee näin **eettisyyttä ja ympäristöosaamista, globaali- ja kulttuuri-osaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.

Fysiikan opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua tekstiä, kuvia, videoita, taulukoita, kuvaajia tai kaavoja. **Monitieteinen ja luova osaaminen** saa tukea fysiikan opiskelusta myös tieto- ja viestintäteknologian osalta. Tieto- ja viestintäteknologiaa käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin.

Tavoitteet

Fysiikan opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät fysiikan merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä fysiikan tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa arvioida fysiikan ja teknologian merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle
- tunnistaa fysiikan osaamistaan sekä kykenee asettamaan omia tavoitteitaan, kohtaamaan oppimishaasteitaan ja soveltamaan fysiikan opiskelustrategioita
- perehtyy fysiikan soveltamiseen monipuolisissa tilanteissa, kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä
- saa mahdollisuuksia perehtyä fysiikan sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja fysiikkaa soveltaville aloille
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten, ongelmanratkaisun tai muun toiminnan lähtökohdiksi
- osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa
- tunnistaa virhelähteiden vaikutuksen mittauksiin
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää fysiikan keskeisiä käsitteitä johdonmukaisesti ja oikeissa yhteyksissä
- jäsentää käsitystään luonnon rakenteista ja ilmiöistä fysiikan käsitteiden ja periaatteiden avulla
- osaa ilmaista johtopäätöksiä ja näkökulmia fysiikalle ominaisilla tavoilla
- ymmärtää fysiikan ilmiöitä ja periaatteita teknologisten sovellusten taustalla
- osaa muodostaa, tulkita ja arvioida erilaisia malleja sekä käyttää niitä ja simulaatioita ilmiöiden kuvaamiseen ja ennusteiden tekemiseen
- osaa käyttää asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida niitä kriittisesti fysiikan tietojensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu fysiikan yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute tukevat opiskelijaa fysiikan osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä. Samalla opiskelija harjaantuu itsearviointiin.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Fysiikan tietoja ja niiden soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin, kuten selittämällä, graafisesti mallintamalla ja matemaattisia malleja käyttämällä. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, esimerkiksi kysymysten muodostamista, ongelmanratkaisuprosessin kuvaamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka luonnontieteenä, 1 op (FY1), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka luonnontieteenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu fysiikkaan systemaattisena, kokeellisuuteen nojautuvana tieteenä
- tutustuu aineen rakenteen ja maailmankaikkeuden mittasuhteisiin
- tutustuu fysiikassa käytettäviin tiedonhankintamenetelmiin
- osaa suunnitella ja toteuttaa yksinkertaisia luonnontieteellisiä kokeita
- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta fysiikkaa ja sen opiskelua kohtaan.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka luonnontieteenä

Keskeiset sisällöt

- *suure ja yksikkö sekä SI-järjestelmä*
- *mittaaminen, tulosten kerääminen, niiden esittäminen graafisesti ja luotettavuuden arviointi*
- *graafinen malli ja lineaarinen malli*
- *yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen suunnitteleminen ja toteutus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Fysiikka tieteenä perustuu tutkimukseen; fysiikka on perustiede, jota muut tieteet **yhteiskunnassa** soveltavat (esim. lääketiede). Tässä opintojaksossa opiskelija saa käsityksen tieteellisestä tavasta hankkia ja perustella tietoa. Tämä on demokratiassa päätöksenteon kannalta erittäin tärkeää. Fysiikan innovaatiot mahdollistavat yrittäjyyden näkökulman huomioimisen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Fysiikan luonne on **monitieteinen**, esimerkiksi matematiikka on oleellinen osa fysiikan opintoja. Myös kemia, biologia, tietotekniikka ja maantiede ovat fysiikan monitieteellisessä opiskelussa mukana. Opiskelijoita kannustetaan toteuttamaan tuotoksia **luovasti**.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa pyritään luomaan turvallinen ilmapiiri, jossa oppiminen voi tapahtua kaikkia kunnioittavassa hengessä. **Vuorovaikutusosaamista** voidaan mm. toteuttaa kokeellisten töiden suunnittelussa, ryhmätöissä sekä työselostusten tuottamisessa. .

Hyvinvointiosaaminen

Oman opiskelutekniikan löytäminen ja oma tapa oppia fysiikkaa vaikuttavat opiskelijan **hyvinvointiin**, millä on merkitystä myös myöhemmillä fysiikan kursseilla, mutta myös muissakin aineissa. .

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Moduulissa harjoitellaan matemaattista mallintamista fysiikassa ja työvälineohjelmistojen hyötykäyttöä. Näiden opiskelussa opiskelijat tarvitsevat erityistä tukea ja ohjaamista. Tämä toteutuu tuntien aikana mm. opettajan antamana henkilökohtaisena ohjauksena kunkin opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Opiskelijan oppimista opintojakson aikana tukevat ja ohjaavat esimerkiksi itsearviointit, parikeskustelut ja vertaisarviointit sekä palautekeskustelut, jotka voivat olla suullisia tai kirjallisia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osa opintojakson aikaisista arvioituista tehtävistä mahdollistaa osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arvioinnin. Lisäksi opintojakson päättöpäivänä voidaan pitää ryhmä- ja/tai yksilökokeita.

Laaja-alainen osaaminen

Opettaja valitsee vähintään kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta arvioitavaksi; valinnassa voidaan kuunnella myös opiskelijoiden mielipiteitä. Tällä opintojaksolla voidaan keskittyä vuorovaikutusosaamisen arviointiin, mikä toteutuu esimerkiksi kokeellisten töiden suunnittelussa, ryhmätöissä sekä työselostusten tuottamisessa.

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2)

Opintojakson moduulit

- Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta, 1 op (FY2), Pakollinen

Tavoitteet

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- perehtyy energiaan fysiikan keskeisenä käsitteenä
- tuntee eri energialajeja ja energiantuotantotapoja
- osaa vertailla eri energiantuotantotapoihin ja niiden ympäristövaikutuksiin liittyviä suuruusluokkia
- saa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan keskusteluun ja päätöksentekoon kestävän energiatalouden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Fysiikka, ympäristö ja yhteiskunta

Keskeiset sisällöt

- energialajit, energian säilyminen ja muuntuminen
- energian tuotanto, teho, hyötysuhde ja energian siirtäminen
- energiantuotannon vaikutus ympäristöön ja ilmastomuutokseen

Paikallinen lisäys

- opintojaksossa voidaan tarkastella paikallisia energiantuotannon tapoja ja niiden ympäristövaikutuksia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ilmastomuutoksen sekä kestävän energiantuotannon edellytysten ymmärtäminen ja edistäminen syventävät opiskelijan tietoa **eettisyydestä ja ympäristöosaamisesta**.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ilmastomuutos on **globaali** ongelma, mutta siihen suhtautuminen voi olla **kulttuurisidonnaista**. Opintojaksolla opiskelija saa perusvalmiuksia fysiikasta, joka mahdollistaa osallistumisen **yhteiskunnalliseen** keskusteluun ja päätöksentekoon.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Lisäksi opiskelijaa kannustetaan pohtimaan luovasti oman toiminnan ja valintojen merkitystä **yhteiskunnan ja ympäristön** kannalta. Tätä toteutetaan mm. uusien energiantuotantotapojen ideoinnissa ja energiankulutuksen pohtimisessa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Moduulissa harjoitellaan tiedonhankintaa fysiikassa ja kiinnitetään huomiota lähdekriittisyyteen. Näiden opiskelussa opiskelijat tarvitsevat tukea ja ohjaamista. Tämä toteutuu tuntien aikana mm. opettajan antamana ohjauksena opiskelijaryhmille tarpeiden mukaisesti. Opiskelijan oppimista opintojakson aikana tukevat ja ohjaavat esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskustelut sekä vertaisarviointit ja palautekeskustelut, jotka voivat olla suullisia tai kirjallisia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osa opintojakson aikaisista arvioituista tehtävistä mahdollistaa osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arvioinnin. Tällaisia voivat olla esimerkiksi opintojaksolla tuotetut esitelmät ja ryhmätyöt. Lisäksi opintojakson päättöpäivänä voidaan pitää ryhmä- ja/tai yksilökokeita.

Laaja-alainen osaaminen

Opettaja valitsee vähintään kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta arvioitavaksi; valinnassa voidaan kuunnella myös opiskelijoiden mielipiteitä. Oman toiminnan ympäristövaikutusten arviointi voidaan toteuttaa tällä opintojaksolla esimerkiksi itse- tai vertaisarvioinnilla, joita voidaan käyttää eettisyys- ja ympäristöosaamisen formatiivisessa sekä myös summatiivisessa arvioinnissa.

Energia ja lämpö, 2 op (FY3)

Opintojakson moduulit

- Energia ja lämpö, 2 op (FY3), Valinnainen

Tavoitteet

Energia ja lämpö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään energiasta fysiikan keskeisenä käsitteenä
- osaa tutkia aineen termodynaamiseen tilaan ja olomuodon muutoksiin liittyviä ilmiöitä
- osaa soveltaa termodynamiikan käsitteitä ja malleja energiantuotannon ratkaisujen tarkastelussa ja kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa
- tunnistaa energiatasapainon ja lämmönsiirtymisen merkityksen ilmastonmuutoksessa.

Keskeiset sisällöt

Energia ja lämpö

Keskeiset sisällöt

- voima vuorovaikutuksen voimakkuuden mittana
- mekaaninen työ
- termodynaaminen systeemi ja tilanmuuttajat
- lämpötila, paine ja hydrostaattinen paine
- energian säilyminen, sisäenergia, energian siirtyminen ja lämpömäärä
- aineen lämpeneminen ja jäähtyminen sekä olomuodon muutokset
- lämpölaajeneminen
- kaasujen tilanmuutokset ja ideaalikaasun tilanyhtälö

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Moduuli antaa valmiuksia osallistua ympäristöä ja teknologiaa koskevaan **yhteiskunnalliseen** keskusteluun ja päätöksentekoon. Mikä olisi paras tulevaisuuden energian tuotannon muoto?

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettisyydessä ja ympäristöosaamisessa on oleellisena osana oman toiminnan merkitys yhteiskunnan ja ympäristön kannalta: mitä minä voin tehdä omassa elämässäni?

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakso syventää matemaattista mallintamista fysiikassa ja työvälinohjelmistojen hyötykäyttöä. Näiden hallinnassa opiskelijat tarvitsevat erityistä tukea ja ohjaamista. Tämä toteutuu tuntien aikana mm. opettajan antamana henkilökohtaisena ohjauksena kunkin opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Keskeisten taitojen kehittymistä seurataan esimerkiksi pienten testien, kokeellisten töiden ja muiden annettujen tehtävien kurssin aikaisella arvioinnilla ja palautteella. Lisäksi voidaan käyttää opiskelijan itsearviointia ja vertaisarviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osa kurssin aikaisista arvioiduista tehtävistä mahdollistaa osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arvioinnin. Lisäksi kurssin päättöpäivänä voidaan pitää ryhmä- ja/tai yksilökokeita.

Laaja-alainen osaaminen

Opettaja valitsee vähintään kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta arvioitavaksi; valinnassa voidaan kuunnella myös opiskelijoiden mielipiteitä. Tällä kurssilla voidaan esimerkiksi keskittyä yhteiskunnallinen osaamisen arviointiin energian tuotantotapoihin liittyvien ryhmätehtävien ja -keskustelujen suoriutumisen näkökulmasta. Eräs tapa toteuttaa laaja-alaisen osaamisen formatiivinen ja summatiivinen arviointi on kurssin aikana ja lopussa tapahtuvat itsearviointit.

Voima ja liike, 2 op (FY4)

Opintojakson moduulit

- Voima ja liike, 2 op (FY4), Valinnainen

Tavoitteet

Voima ja liike

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tutkia kokeellisesti voimaan ja liikkeeseen liittyviä ilmiöitä
- osaa tuottaa ja analysoida graafisia esityksiä mittaustuloksista
- ymmärtää säilymislakien merkityksen fysiikassa
- tuntee voimaan ja liikkeeseen liittyviä turvallisuusnäkökohtia.

Keskeiset sisällöt

Voima ja liike

Keskeiset sisällöt

- tasainen ja tasaisesti kiihtyvä suoraviivainen liike
- kappaleiden vuorovaikutus ja voima sekä Newtonin lait
- voimien yhteisvaikutus, voimakuvio ja liikeyhtälö
- paino ja kitka
- liike-energia, potentiaalienergia ja mekaaninen energia
- mekaanisen energian säilyminen ja mekaniikan energiaperiaate
- liikemäärä, impulssi, liikemäärän säilyminen ja yksiulotteiset törmäykset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan **hyvinvointia** edistää liikenneturvallisuuden fysikaalinen ymmärtäminen ja liikkumiseen/urheiluun liittyvä turvallisuus (esim. turvavyöt, auton rakenne, kitka, pyöräilykypärä).

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssilla voidaan tarkastella **monitieteisesti ja luovasti** uusia liikennetarkoituksia (mm. sähkö, kaasu, vety) ja suunnitella ja toteuttaa urheiluun liittyvien suureiden mittausta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelijan opintojakson aikainen tukeminen ja ohjaaminen toteutuvat mm. opettajan antamana henkilökohtaisena ohjauksena kunkin opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Keskeisten taitojen kehittymistä seurataan esimerkiksi pienten testien, kokeellisten töiden ja muiden annettujen tehtävien kurssin aikaisella arvioinnilla ja palautteella. Lisäksi voidaan käyttää opiskelijan itsearviointia ja vertaisarviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osa kurssin aikaisista arvioiduista tehtävistä mahdollistaa osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arvioinnin. Lisäksi kurssin päättöpäivänä voidaan pitää ryhmä- ja/tai yksilökokeita.

Laaja-alainen osaaminen

Opettaja valitsee vähintään kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta osa-alueen arvioitavaksi; valinnassa voidaan kuunnella myös opiskelijoiden mielipiteitä. Tällä kurssilla voidaan esimerkiksi

keskittyä opiskelijoiden hyvinvointiin liikenneturvallisuuden näkökulmasta. Eräs tapa toteuttaa laaja-alaisen osaamisen formatiivinen ja summatiivinen arviointi on kurssin aikana ja lopussa tapahtuvat itsearviointit.

Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5)

Opintojakson moduulit

- Jaksollinen liike ja aallot, 2 op (FY5), Valinnainen

Tavoitteet

Jaksollinen liike ja aallot

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa mallintaa planetaarista liikettä ympyräliikkeenä
- perehtyy värähtely- ja aaltoliikkeen perusteisiin tutkimalla mekaanista värähtelyä ja ääntä
- osaa kuvata jaksollista liikettä fysikaalisilla ja matemaattisilla käsitteillä
- osaa mallintaa mekaanista värähtelyä ja ääntä jaksollisena liikkeenä.

Paikallinen lisäys

- mahdollinen tutustuminen aaltoliikkeen käyttöön lääketieteellisessä fysiikassa

Keskeiset sisällöt

Jaksollinen liike ja aallot

Keskeiset sisällöt

- momentti ja kappaleen kiertuminen
- tasapaino kiertymisen suhteen yksinkertaisissa tilanteissa
- tasainen ympyräliike ja normaalikiiktyvyys
- gravitaatiolaki ja planetaarinen liike
- jaksollinen liike, jaksonaika, taajuus ja amplitudi
- harmoninen voima ja värähtelyliike sekä harmonisen voiman potentiaalienergia
- mekaanisten aaltojen synty, eteneminen ja heijastuminen
- mekaanisten aaltojen diffraktio ja interferenssi sekä seisovat aallot
- ääni aaltoliikkeenä, äänen intensiteettitaso, äänen ominaisuudet ja eteneminen

Paikallinen lisäys

- mahdollisesti tutustutaan musiikkikeskuksen akustiikkaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamiseen liittyvät melun haittavaikutukset ja kuulon suojaaminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaamisen osa-aluetta ovat muun muassa turvallisuusnäkökohdat maanjäristyksissä ja tsunamissa (mm. rakentaminen ja hälytysjärjestelmät).

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan toteuttaa esimerkiksi ryhmätöillä, kokeiden suunnittelulla ja työselostuksilla ryhmissä, pari- ja palautekeskusteluin ja vertaisarviointina.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Moduuli syventää matemaattista mallintamista fysiikassa ja työvälinohjelmistojen hyötykäyttöä. Näiden hallinnassa opiskelijat tarvitsevat erityistä tukea ja ohjaamista. Tämä toteutuu tuntien aikana mm. opettajan antamana henkilökohtaisena ohjauksena kunkin opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Keskeisten taitojen kehittymistä seurataan esimerkiksi pienten testien, kokeellisten töiden ja muiden annettujen tehtävien kurssin aikaisella arvioinnilla ja palautteella. Lisäksi voidaan käyttää opiskelijan itsearviointia ja vertaisarviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osa kurssin aikaisista arvioiduista tehtävistä mahdollistaa osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arvioinnin. Lisäksi kurssin päättöpäivänä voidaan pitää ryhmä- ja/tai yksilökokeita.

Laaja-alainen osaaminen

Opettaja valitsee vähintään kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioitavaksi; valinnassa voidaan kuunnella myös opiskelijoiden mielipiteitä. Tällä kurssilla voidaan esimerkiksi keskittyä hyvinvointiosaamisen arviointiin melun hättävaiikutuksiin ja kuulon suojaamiseen liittyvien ryhmätehtävien ja -keskustelujen suoriutumisen näkökulmasta. Eräs tapa toteuttaa laaja-alaisen osaamisen formatiivinen ja summatiivinen arviointi on kurssin aikana ja lopussa tapahtuvat itsearviointit.

Sähkö, 2 op (FY6)

Opintojakson moduulit

- Sähkö, 2 op (FY6), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkö

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tutkia kokeellisesti sähköön liittyviä ilmiöitä ja tehdä sähköopin perusmittauksia*
- *osaa käyttää kentän ja potentiaalin käsitteitä sähkökentän kuvaamisessa*
- *tuntee sähkölaitteisiin ja sähköenergian siirtoon liittyviä turvallisuusnäkökohtia.*

Keskeiset sisällöt

Sähkö

Keskeiset sisällöt

- *jännite ja sähkövirta tasavirtapiireissä*
- *resistanssi ja Ohmin laki*
- *sähköteho ja Joulen laki*
- *vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait*

- *akut ja akun latauspiiri*
- *Coulombin laki ja homogeeninen sähkökenttä*
- *potentiaalienergia ja potentiaali homogeenisessa sähkökentässä*
- *kondensaattori ja kondensaattorin energia*
- *puolijohteet, diodi ja LED komponentteina virtapiirissä*
- *sähköturvallisuus: sulake, suojausluokitus ja läpilyöntilujuus*

Paikallinen lisäys

- mahdollinen tutustuminen sähkön käyttöön lääketieteessä ja paikallisessa teollisuudessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnalliseen osaamiseen liittyvät sähköturvallisuuden ymmärtäminen ja ylläpito, sähkön säästäminen arkisin valinnoin ja sähkölaitteiden turvallinen käyttö.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteiseen ja luovaa osaamisesta esimerkkinä ovat elektroniikka ja akkutekniikat.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Eettiseen- ja ympäristöosaamiseen liittyy energiantuotannon ympäristövaikutukset ja sen vaikutus ilmastomuutokseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamisessa tavoitteena on, että opiskelija saa valmiuksia osallistua sähköenergiaan ja sähkön käyttöön liittyviin keskusteluihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakso syventää matemaattista mallintamista fysiikassa ja työvälineohjelmistojen hyötykäyttöä. Näiden hallinnassa opiskelijat tarvitsevat erityistä tukea ja ohjaamista. Tämä toteutuu tuntien aikana mm. opettajan antamana henkilökohtaisena ohjauksena kunkin opiskelijan tarpeiden mukaisesti. Keskeisten taitojen kehittymistä seurataan esimerkiksi pienten testien, kokeellisten töiden ja muiden annettujen tehtävien kurssin aikaisella arvioinnilla ja palautteella. Lisäksi voidaan käyttää opiskelijan itsearviointia ja vertaisarviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osa kurssin aikaisista arvioiduista tehtävistä mahdollistaa osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arvioinnin. Lisäksi kurssin päättöpäivänä voidaan pitää ryhmä- ja/tai yksilökokeita.

Laaja-alainen osaaminen

Opettaja valitsee vähintään kaksi laaja-alaisen osaamisen osa-aluetta arvioitavaksi; valinnassa voidaan kuunnella myös opiskelijoiden mielipiteitä. Tällä kurssilla voidaan esimerkiksi keskittyä

yhteiskunnallisen osaamisen arviointiin sähköturvallisuuteen ja sähkön säästämiseen liittyvien ryhmätehtävien ja -keskustelujen suoriutumisen näkökulmasta. Eräs tapa toteuttaa laaja-alaisen osaamisen formatiivinen ja summatiivinen arviointi on kurssin aikana ja lopussa tapahtuvat itsearviointit.

Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7)

Opintojakson moduulit

- Sähkömagnetismi ja valo, 2 op (FY7), Valinnainen

Tavoitteet

Sähkömagnetismi ja valo

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää induktioilmiön keskeisen merkityksen sähkömagnetismissa*
- *ymmärtää sähköenergian tuotannon ja siirron fysikaaliset perusteet ja merkityksen yhteiskunnan toiminnan kannalta*
- *tunnistaa sähkömagneettisen säteilyn lähteitä ja vaikutuksia*
- *ymmärtää valon sähkömagneettisena ilmiönä.*

Keskeiset sisällöt

Sähkömagnetismi ja valo

Keskeiset sisällöt

- *ferromagnetismi ja magneettinen dipoli*
- *magneettinen vuorovaikutus ja magneettikenttä*
- *varatun hiukkasen liike homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä*
- *virtajohtimen magneettikenttä ja kahden virtajohtimen välinen voima*
- *sähkömagneettinen induktio, Lenzin laki ja pyörrevirrat*
- *generaattori, vaihtovirran synty, muuntaja ja energian siirto sähkövirran avulla*
- *sähkömagneettinen säteily ja sen spektri sekä mustan kappaleen säteilyn spektri*
- *valon heijastuminen, taittuminen ja kokonaisheijastuminen*
- *valon interferenssi ja diffraktio*
- *valon polarisaatio kvalitatiivisesti*

Paikallinen lisäys

- Mikäli mahdollista niin tutustutaan paikalliseen energialaitoksen toimintaan. Samalla syvennyttään sähköturvallisuuden ymmärtämiseen, ylläpitoon ja sähkön säästämiseen.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Osa-alueet tulevat esille mm. sähköenergian tuotannon ja siirron sekä energiankulutuksen merkityksen ymmärtämisessä yhteiskunnan toiminnan kannalta. Tässä yhteydessä on syytä tarkastella säteilyturvallisuutta ja säteilyn sovellutuksia ympäristön ja hyvinvoinnin näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Sähkömagneettinen tiedonsiirto on elintärkeä nykyisen yhteiskunnan kannalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson arvioinnissa on otettava huomioon opintojakson laaja sisältömäärä. Opintojaksoa voisi olla järkevää rytmittää usealla kokeella tai tuotoksella, jolloin työmäärä jakautunee tasaisemmin opintojakson aikana. Lisäksi voidaan käyttää opiskelijan itsearviointia ja vertaisarviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Tässä vaiheessa opintoja olisi syytä testata suurien asiakokonaisuuksien hallintaa esimerkiksi koko opintojakson asioiden osaamista mittaavalla testillä. Opintojaksolla voidaan opiskelijan tavoitteiden toteutumista testata mm. Työselostuksella. Itsenäinen suoritus on mahdollinen opiskelijan keskusteltuaan asiasta opettajan kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Tässä vaiheessa opintoja olisi syytä testata suurien asiakokonaisuuksien hallintaa esimerkiksi koko opintojakson asioiden osaamista mittaavalla testillä. Testi voi sisältää mm. Monitieteisen ja luovan osaamisen ja Yhteiskunnallisen osaamisen osa-alueiden (keskeisissä sisällöissä mainittuja) asioita.

Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8)

Opintojakson moduulit

- Aine, säteily ja kvantittuminen, 2 op (FY8), Valinnainen

Tavoitteet

Aine, säteily ja kvantittuminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee ionisoivan säteilyn vaikutukset ja tutustuu säteilyn turvalliseen käyttöön*
- *tutustuu kvanttifysiikkaan perustuvaan maailmankuvaan alkeishiukkasfysiikasta kosmologiaan*
- *ymmärtää kvantittumiseen perustuvan teknologian merkityksen nyky-yhteiskunnassa.*

Keskeiset sisällöt

Aine, säteily ja kvantittuminen

Keskeiset sisällöt

- *energian kvantittuminen aineen ja säteilyn vuorovaikutuksessa*
- *fotoni sähkömagneettisen säteilykentän kvanttina*
- *atomin rakenne, atomin elektronien kvanttitilat ja aaltomekaanisen atomimallin periaate*
- *kvantittumiseen perustuva teknologia: laser ja kvanttirakenteet*
- *atomiytimen rakenne ja muutokset, radioaktiivinen hajoaminen*
- *ydinreaktiot, massan ja energian ekvivalenssi, ytimen sidosenergia*
- *ydinvoima, fissio ja fuusio*
- *hajoamislaki*
- *ionisoivan säteilyn lajit ja biologiset vaikutukset sekä soveltaminen lääketieteessä ja teknologiassa*

- *hiukkasfysiikan standardimalli*
- *maailmankaikkeuden kehitys*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tarkastellaan säteilyturvallisuutta sekä säteilyn sovelluksia tutkimalla mahdollisuuksien mukaan ympäristön ja hyvinvoinnin näkökulmasta.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarkastellaan terveysteknologialla, säteilyturvallisuudella, radioaktiivisen säteilyn hyötykäytöllä ja ydinenergialla (mm. fissio, fuusio ja ydinjätteen varastointi).

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson arvioinnissa on otettava huomioon opintojakson laaja sisältö. Opintojaksoa voisi olla järkevää rytmittää usealla kokeella tai tuotoksella, jolloin työmäärä jakautunee tasaisemmin opintojakson aikana.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Tässä vaiheessa opintoja olisi syytä testata suurien asiakokonaisuuksien hallintaa esimerkiksi koko opintojakson asioiden osaamista mittaavalla testillä. Opintojaksolla voidaan opiskelijan tavoitteiden toteutumista testata mm. työselostuksella. Lisäksi voidaan käyttää opiskelijan itsearviointia ja vertaisarviointia.

Laaaja-alainen osaaminen

Tässä vaiheessa opintoja olisi syytä testata suurien asiakokonaisuuksien hallintaa esimerkiksi koko opintojakson asioiden osaamista mittaavalla testillä. Testi voi testata tai arvioida mm. Yhteiskunnallisen osa-alueen asioita ja Eettisen ja ympäristöosaamisen osa-alueen asioita, joita mainitaan keskeisissä sisällöissä.

Fysiikan kertausta, 2 op (FY9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija syventää osaamistaan eri fysiikan osa-alueilla ylioppilastehtävien tyypisissä tehtävissä
- vahvistaa valmiuksiaan jatko-opintoihin Keskeiset sisällöt

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- fysiikan lukiokurssien keskeiset sisällöt

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelijoiden henkilökohtaiset tavoitteet ylioppilaskirjoituksissa sekä vaihtelevat taitotasot huomioiden opettajan antama henkilökohtainen ohjaus tuntien aikana korostuu tässä opintojaksossa.

Opettaja voi henkilökohtaisen suullisen ohjauksen lisäksi antaa opiskelijalle kirjallista palautetta esimerkiksi vain yksittäisistä harjoituksista ylioppilaskokeen tyyppisissä tehtävissä.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson lopussa voidaan pitää yksilökoee. Opintojakso arvioidaan opintojakson päätteeksi suoritusmerkinnällä.

Laaja-alainen osaaminen

Arviointi toteutetaan suullisen palautteen muodossa.

7.6. Maantiede (GE)

Oppiaineen tehtävä

Maantiede tarkastelee luonnon, ihmisen ja yhteiskunnan ilmiöitä ja vuorovaikutusta. Maantieteen opetuksen tehtävänä on avartaa opiskelijan maantieteellistä maailmankuvaa ja kehittää valmiuksia ymmärtää maailmanlaajuisia, alueellisia ja paikallisia ilmiöitä ja niiden ajallista muutosta sekä alueellisia ongelmia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa havaitsemaan muuttuvaan maailmaan vaikuttavia tekijöitä, muodostamaan perusteltuja näkemyksiä, ottamaan kantaa omassa ympäristössään, lähialueilla ja koko maailmassa tapahtuviin muutoksiin sekä toimimaan aktiivisesti luonnon ja ihmisen hyvinvoinnin edistämiseksi. Opetus harjaannuttaa opiskelijan osallistumis- ja vaikuttamistaitoja sekä tukee opiskelijaa kestävän tulevaisuuden rakentamisessa. Maantieteen opetus ohjaa opiskelijaa tiedostamaan luonnon ja ihmistoiminnan vuorovaikutusta sekä tarkastelemaan maailmaa muuttuvana ja kulttuurisesti monimuotoisena elinympäristönä.

Maantieteen opetuksessa integroituvat luonnontieteelliset ja humanistis-yhteiskuntatieteelliset aiheet. Opetus antaa opiskelijalle valmiuksia ympäristö- ja ihmisoikeuskysymysten tarkasteluun sekä tukee opiskelijan kasvua sivistyneeksi ja vastuulliseksi kansalaiseksi.

Nuorten elämismaailma sekä opiskelijan arkiset kokemukset ja havainnot ovat maantieteen opetuksen lähtökohta. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia oppimisympäristöjä. Tutkiva lähestymistapa ja geomedian käyttö auttavat opiskelijaa syventämään maantieteellistä ajattelua sekä ymmärtämään arkiympäristössä ja paikallisella, alueellisella ja maailmanlaajuisella tasolla tapahtuvia muutoksia. Geomedialla tarkoitetaan maantieteellisiä tiedonhankinta- ja esitystapoja, esimerkiksi karttoja, paikkatietoa, diagrammeja, kuvia, videoita, kirjallisia lähteitä, mediaa ja suullisia esityksiä. Geomedian monipuolinen käyttö tukee opiskelijaa maantieteellisen tiedon hankinnassa, analysoinnissa, tulkinnassa ja visuaalisessa esittämisessä. Ajankohtaisten uutisten käsittely opetuksessa kehittää opiskelijan maailmankuvan rakentumista ja kriittistä ajattelua sekä auttaa häntä ymmärtämään lähiympäristössä ja muualla maailmassa tapahtuvia muutoksia.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä maantieteen tavoitteiden saavuttamisen kanssa.

Maantieteen opetuksessa tuetaan opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** kehittymistä. Maantieteen opetukselle ominaiset työskentelytavat ovat opiskelijalähtöisiä ja vuorovaikutteisia vaihtelevissa oppimisympäristöissä. Maantieteen opetuksessa korostuvat erityisesti sosiaaliset ja yhteistyötaidot sekä vastuunotto omasta ja muiden työskentelystä. Opiskelija saa ohjausta omien tavoitteiden asettamisessa sekä tukea ja kannustusta oppimisprosessin eri vaiheissa, mikä vahvistaa opiskelijan itsetuntemusta ja pitkäjänteisyyttä.

Maantieteen opetus harjaannuttaa opiskelijaa tutkimuksellisuuteen sekä **monitieteelliseen ja luovaan** työskentelyyn. Opetuksessa perehdytään maantieteen ja sitä lähellä olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Geomediataidot vahvistavat opiskelijan monilukutaitoa. Maantieteen opetus motivoi opiskelijaa luonnontieteelliseen ja humanistis-yhteiskuntatieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan sekä tietojen kriittiseen analyysiin.

Maantieteen opetus antaa tietopohjan, jonka avulla opiskelija voi ottaa kantaa moniin ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja kykenee kriittisyyteen seuratessaan mediaa. Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävästä kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan suunnitteluun. Opetus ohjaa opiskelijaa kestävään tulevaisuuteen ja globaalin vastuun ymmärtämiseen aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä, mikä vahvistaa **yhteiskunnallista osaamista**.

Maantieteen opiskelu vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** monipuolisesti. Opetus lisää ymmärrystä kulttuurisesta monimuotoisuudesta ja luonnonympäristön merkityksestä. Maantieteen opetuksessa opiskelijalle välittyy kuva kestävästä elämäntavan välttämättömyydestä. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdinnoissa ja kestävässä kulutusvalinnoissa.

Maantieteen opetus syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta tukien siten opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamisen** kehittymistä. Maantieteelle on ominaista tarkastella ajankohtaisia maailmanlaajuisia ilmiöitä ja niiden vuorovaikutussuhteita. Maantiede tukee opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksien ja tulevaisuuden taitojen rakentumista sekä kasvua sivistyneeksi ja avarakatseiseksi ihmiseksi.

Tavoitteet

Maantieteen opetuksessa vahvistetaan opiskelijan maantieteellistä ajattelua, syvennetään ilmiöiden ja prosessien ymmärtämistä sekä kehitetään monipuolisten taitojen hallintaa ja soveltamista. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Maantieteellinen ajattelu

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan maantieteeseen ja maantieteen tapaan hahmottaa ja tutkia maailmaa
- ymmärtää, mikä on ominaista maantieteelle tieteenalana ja mihin maantieteellistä osaamista tarvitaan arkielämässä, opiskelussa ja työelämässä
- osaa käyttää maantieteellisiä käsitteitä täsmällisesti ja ilmaista perusteltuja näkemyksiä maantieteelle ominaisella tavalla oikeissa yhteyksissä

- syventää maailman karttakuvan ja paikannimistön hallintaansa
- osaa tarkastella maailmaa eri lähtökohdista, kuten yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmista
- ymmärtää kestävästä elämäntavan välttämättömyyden ja luonnonvarojen säästävän kiertotalouden merkityksen.

Maantieteelliset ilmiöt ja prosessit

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää ihmismaantieteellisiä ilmiöitä ja prosesseja
- ymmärtää luonnon- ja ihmismaantieteellisten ilmiöiden ja prosessien vuorovaikutuksen.

Maantieteelliset taidot ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnoida arkiympäristöjä ja tulkita maisemaa
- osaa vertailla ja analysoida luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiöitä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita sekä niissä tapahtuvia muutoksia eri aluetasoilla
- osaa havainnoida, kuvata ja analysoida ihmisten hyvinvointia paikallisesti, alueellisesti ja maailmanlaajuisesti
- osaa pohtia ja arvioida mahdollisia ratkaisuja ympäristön muutoksiin ja ihmisen toiminnan aiheuttamiin muutoksiin
- ymmärtää, soveltaa ja analysoi maantieteellistä tietoa sekä hyödyntää monipuolisesti geomedian tiedon hankinnassa, arvioinnissa ja esittämisessä
- seuraa ajankohtaisia maailman tapahtumia ja osaa kriittisesti arvioida niihin vaikuttavia tekijöitä sekä mahdollisia seurauksia
- tuntee alueiden kehittämisen, osallistumisen ja vaikuttamisen keinoja
- saa valmiuksia toimia kantaaottavana ja kestävästä tulevaisuudesta edistävänä aktiivisena maailmankansalaisena.

Osaamisen arviointi

Maantieteen yleisten tavoitteiden saavuttamista arvioidaan moduulikohtaisten tavoitteiden ja keskeisten sisältöjen kautta. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute ohjaavat opiskelijaa tulemaan tietoisiksi omista työskentelytavoistaan ja kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin.

Maantieteen arvioinnin keskeisiä kohteita ovat maantieteellinen ajattelu, maantieteellisten ilmiöiden ja prosessien ymmärtäminen sekä maantieteellisten taitojen osaaminen ja soveltaminen. Opiskelija voi esittää maantieteellistä ajatteluaan ja tietoaan monipuolisilla menetelmillä. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, soveltaa, analysoida, arvioida, havainnollistaa ja esittää maantieteellistä tietoa erilaisissa tilanteissa. Maantieteessä keskeisiä arvioitavia taitoja ovat karttojen luku- ja tulkintataito, graafiset esittämistaidot sekä muut geomediataidot. Opiskelija voi osoittaa arvioitavaa osaamista myös kenttätöillä sekä esitelmillä, tutkielmilla ja muilla tuotoksilla.

Opintojaksot

Maailma muutoksessa, 2 op (GE1)

Opintojakson moduulit

- Maailma muutoksessa, 2 op (GE1), Pakollinen

Tavoitteet

Maailma muutoksessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää maantieteellistä maailmankuvaansa ja osaa käyttää paikannimistöä luontevasti tarkoituksenmukaisissa yhteyksissä*
- *osaa analysoida ympäristön muutosten syitä ja arvioida ympäristön muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa selittää, millaisten ratkaisujen avulla ympäristön muutoksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla*
- *osaa analysoida ihmiskunnan muutosten syitä ja arvioida muutosten seurauksia eri alueilla*
- *tuntee keinoja ja osaa arvioida, miten ihmistoiminnan aiheuttamiin muutoksiin voidaan vaikuttaa eri alueilla*
- *tuntee kestävän kehityksen sitoumuksia sekä osaa käyttää näitä eettisten perustelujen pohjana*
- *osaa hankkia, analysoida ja esittää asianmukaista ja luotettavaa tietoa alueellisista kysymyksistä geomedialla hyödyntäen*
- *osaa arvioida kriittisesti ajankohtaisia alueellisia uutisia ympäristön tai ihmiskunnan muutoksista eri medioissa.*

Keskeiset sisällöt

Maailma muutoksessa

Maantiede tieteenalana

- *miten maantieteessä tarkastellaan ympäristöä ja maailmaa*
- *miten maantiedettä hyödynnetään työelämässä ja arjessa*
- *alueelliset ajankohtaiset uutiset*

Ympäristön muutoksia ja niiden ratkaisukeinoja

- *ilmastonmuutosten mekanismit*
- *nykyisen ilmastonmuutoksen syitä ja seurauksia*
- *kuivuus, aavikoituminen, myrskyt, tulvat*
- *ympäristön muutoksiin sopeutuminen ja niiden hillintä*

Ihmiskunnan muutoksia

- *väestön kasvun ja vaurastumisen maailmanlaajuiset ympäristövaikutukset*
- *puhtaan veden puute, nälkä*
- *hyvinvoinnin jakautuminen, köyhyys*
- *pakolaisuus*
- *kestävän kehityksen sitoumukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson keskeiset sisällöt, kuten ilmastonmuutos sekä väestömaantiede mahdollistavat monipuoliset vuorovaikutukseen perustuvat työtavat. Näitä ovat esimerkiksi pari- ja ryhmätyöt sekä väittelyt. Näiden tavoitteena on, että opiskelija oppii keskustelemaan muiden opiskelijoiden kanssa ja kuuntelemaan toisten näkemyksiä.

Opiskelija oppii ymmärtämään hyvinvoinnin jakautumisen, köyhyyden ja pakolaisuuden merkityksen kestäväälle tulevaisuudelle, demokratialle ja rauhalle. Hän oppii katsomaan eri näkökulmista ja harjoittelee sovittelun ja empatian taitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisältö ohjaa opiskelijaa monitieteelliseen ajatteluun. Keskeisinä teemoina ovat ympäristön ja ihmiskunnan muutosten aiheuttamat ongelmat sekä niiden mahdolliset ratkaisukeinot.

Opintojaksolla seurataan ajankohtaisia uutisia, minkä myötä opiskelijan tiedonhankinta ja -esittämistavat kehittyvät. Samalla opiskelija kehittää arvioimaan tiedon luotettavuutta.

Opintojaksolla opiskelija oppii käyttämään maantieteen peruskäsitteistöä.

Opintojaksolla opiskelijaa ohjataan käyttämään monipuolisesti geomedialla, esimerkiksi analysoimaan aineistoja, tulkitsemaan kartoja ja diagrammeja sekä seuraamaan ajankohtaisia asioita mediassa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käydään läpi kestävän kehityksen periaatteet, mitkä ovat sen osa-alueet, ja miten niiden eteen voi tehdä työtä yksilötasolla aktiivisena kansalaisena ja toisaalta yhteiskunnan tasolla kansainvälisellä yhteistyöllä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii tuntemaan kestävän kehityksen sitoumuksia, kuten Agenda 2030 –tavoitteet, ja osaa käyttää niitä eettisten perustelujen pohjana. Opetus auttaa opiskelijaa soveltamaan maantieteellisiä tietoja ja taitoja omassa arkielämässä, eettisissä pohdintoissa ja kestävässä kulutusvalinnoissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää käsitystään ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi ryhmätyöskentelyn arviointiin. Opettaja voi tukea opiskelijaa esimerkiksi alkukartoituksilla, itsearvioinnin ohjeistuksella ja kommentoinnilla sekä henkilökohtaisilla keskusteluilla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu arvosteltaviin yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, esitelmiin, portfolioon, päättökokeeseen, opiskelijan käytännön työskentelyyn, tuntiaktiivisuuteen tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa arvioinnin toteuttamistapoihin. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida formatiivisesti esimerkiksi käyttämällä väittelyissä tai ryhmäkeskusteluissa itse- ja vertaisarviointia. Itsearviointia voidaan käyttää myös, kun harjoitellaan palautteen antamista ja vastaanottamista.

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida aineistopohjaisilla tulkintatehtävillä, geomedian omaa tuottamista edellyttävillä tehtävillä tai mediaseurantatehtävillä.

Eettistä ja ympäristöosaamista, kuten kykyä perustella näkemyksiä eettisissä kysymyksissä tai kulutusratkaisuissa, voidaan arvioida formatiivisesti pari- ja ryhmäkeskusteluiden tai väittelyiden avulla.

Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida itsearvioinnin avulla esim. omia kulutustottumuksia arvioimalla.

Globaalia ja kulttuuriosaamista voidaan arvioida itsearviointina, jossa opiskelija arvioi oman alueellisen identiteettinsä ja maailmankatsomuksensa muuttumista kurssin aikana.

Sininen planeetta, 2 op (GE2)

Opintojakson moduulit

- Sininen planeetta, 2 op (GE2), Valinnainen

Tavoitteet

Sininen planeetta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti luonnonmaantieteen peruskäsitteitä ja paikannimistöä
- osaa hankkia, analysoida, tulkita, arvioida ja esittää luonnonmaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa selittää Maan planetaarisuudesta johtuvia ilmiöitä ja perustella ilmiöiden vaikutuksia luonnon järjestelmiin
- osaa kuvata ja analysoida elottoman ja elollisen luonnon alueellisuutta maapallolla
- osaa tulkita kuvista ja kartoilta luonnonmaisemien rakennetta, syntyä ja kehitystä sekä selittää perustellen, miten ja miksi luonnonmaisemat muuttuvat
- osaa analysoida luonnonriskien syitä ja arvioida luonnonriskien seurauksia eri alueilla
- osaa selittää ja vertailla esimerkkien avulla, miten luonnonriskien seurauksia voidaan ennakoida tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää luonnonmaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa ja ihmisten arkielämässä.

Keskeiset sisällöt

Sininen planeetta

Luonnonmaantieteellinen ajattelu

- *luonnonmaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen*
- *luonnonmaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät*

Ilmakehä ja vesikehä

- *ilmakehän rakenne ja tuulet, muutokset otsonikerroksessa*
- *veden kiertokulku, sateet ja meriveden liikkeet, ENSO ja NAO*
- *sää ja sen ennustaminen*
- *ilmastoalueet*

Kivikehä

- *maapallon rakenne ja kiviaineksen kierto*
- *endogeeniset ja eksogeeniset tapahtumat maanpinnan muokkaajina*
- *endogeeniset ja eksogeeniset ilmiöt riskeinä, keskeiset riskialueet, ennakointi ja niihin varautuminen*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla tuodaan esiin hyvinvointiin ja turvallisuuteen liittyviä näkökulmia luonnonriskien kannalta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla voidaan tehdä ryhmä- ja paritöitä, joissa harjoitellaan vastuun ottamista yhteisestä tehtävästä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tuodaan esiin luonnonmaantieteellisten ilmiöiden yhteyksiä fysiikan, kemian ja biologian oppiaineiden sisältöihin, esim. veden ja kiviaineksen kiertokulun, Auringon säteilyn, aurinkokunnan rakenteen, kasvillisuusalueiden jne. yhteydessä. Sen lisäksi opintojaksolla opetellaan käyttämään luonnonmaantieteen peruskäsitteistöä ja vertaillaan luonnonmaantieteellisten ilmiöiden alueellista esiintymistä eri alueilla ja pohditaan niiden syy-seuraussuhteita. Opintojaksolla harjoitellaan luonnonmaantieteellisen tiedon hankkimista erilaisista lähteistä, kuten viranomaissivustoilta, tutkimuslaitoksista ja uutisista. Lisäksi harjoitellaan geomedian tuottamista ja tulkintaa, esimerkiksi diagrammien ja kaavioiden piirtämistä sekä maastokarttojen ja valokuvien tulkintaa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tehdään aktiivista median seuranta ajankohtaisista luonnonmaantieteen ilmiöistä ja riskeistä. Opintojaksolla käsitellään luonnonvarojen syntyminen luonnontieteellistä perustaa, mikä vahvistaa ympäristöosaamista ja -tietoutta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan ajankohtaisia globaaleja luonnonmaantieteellisiä ilmiöitä, esimerkiksi uutisia seuraamalla ja aihepiireihin yhdistämällä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla käsitellään luonnonvarojen syntymisen luonnontieteellistä perustaa, mikä vahvistaa ympäristöosaamista ja -tietoutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi ryhmätyöskentelyn arviointiin. Opettaja voi tukea opiskelijaa esimerkiksi alkukartoituksilla, itsearvioinnin ohjeistuksella ja kommentoinnilla sekä henkilökohtaisilla keskusteluilla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu arvosteltaviin yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, esitelmiin, portfolioon, päättökokeeseen, opiskelijan käytännön työskentelyyn, tuntiaktiivisuuteen tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa arvioinnin toteuttamistapoihin. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan kykyä ymmärtää luonnonmaantieteellisiä riskejä voidaan arvioida formatiivisesti yksilö-, pari- tai ryhmätöiden avulla.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida esimerkiksi ryhmä- ja paritöihin liittyvänä vertaisarviointina.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tulkinta- ja harjoitustehtävillä voidaan arvioida opiskelijan kykyä hyödyntää monipuolista luonnontieteellistä osaamistaan. Myös itse tuotettua geomediala voidaan hyödyntää arvioinnissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Voidaan arvioida formatiivisesti esimerkiksi erilaisten keskusteluiden avulla. Kurssin formatiivisessa tai summatiivisessa arvioinnissa voidaan lisäksi hyödyntää ajankohtaisiin luonnonmaantieteellisiin ilmiöihin liittyvää mediaseurantatehtävää.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Kykyä perustella luonnonvarojen synnyn luonnontieteellistä perustaa voidaan arvioida pari- ja ryhmäkeskusteluiden tai väittelyiden avulla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Voidaan arvioida formatiivisesti esimerkiksi erilaisten keskusteluiden tai itse tuotetun geomedian avulla. Formatiiivisessa tai summatiivisessa arvioinnissa voidaan hyödyntää ajankohtaisiin luonnonmaantieteellisiin ilmiöihin liittyvää mediaseurantatehtävää.

Yhteinen maailma, 2 op (GE3)

Opintojakson moduulit

- Yhteinen maailma, 2 op (GE3), Valinnainen

Tavoitteet

Yhteinen maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti ihmismaantieteen käsitteitä ja paikannimistöä
- tunnistaa kulttuurisia piirteitä ja niiden eroja, arvostaa niiden moninaisuutta sekä ottaa toiminnassaan huomioon ihmisoikeudet
- osaa hankkia, analysoida, arvioida ja esittää ihmismaantieteellistä tietoa geomedian avulla
- osaa kuvata ja analysoida ihmistoiminnan alueellisia piirteitä sekä ihmisen ja luonnon välisiä riippuvuussuhteita eri aluetasoilla
- osaa analysoida luonnonvarojen ja ympäristön tarjoamien mahdollisuuksien vaikutusta ihmisen toimintaan sekä vertailla eri alueita
- osaa analysoida esimerkkien avulla ihmiskunnan riskien ja ympäristöriskien syitä ja arvioida niiden seurauksia sekä tunnistaa keinoja, miten riskien seurauksia voidaan hillitä tai vaikutuksia lieventää eri alueilla
- ymmärtää ihmismaantieteellisen tiedon merkityksen yhteiskunnassa, ihmisten arkielämässä ja omassa toiminnassaan.

Keskeiset sisällöt

Yhteinen maailma

Ihmismaantieteellinen ajattelu

- ihmismaantieteellisten kysymysten asettaminen, tiedon hankinta, analysointi, arviointi ja esittäminen
- ihmismaantieteen tietolähteet ja tutkimusmenetelmät
- paikkojen kokeminen ja miellekartat

Väestö, asutus ja kulttuurit

- väestörakenne ja väestönmuutokset
- asutuksen sijoittuminen, muuttoliikkeet
- kulttuurien moninaisuus, alueellinen identiteetti ja ihmisoikeuksien toteutuminen, kuten alkuperäiskansojen asema

Kaupungit ja kaupungistuminen

- maankäyttö ja rakennettu ympäristö
- kaupunkiympäristön muutokset ja ekokaupungit

Tuotannon alueelliset piirteet ja luonnonvarojen kestävä käyttö

- maa-, metsä- ja kalatalous
- kaivannaiset, energialähteet
- teollisuus
- kiertotalous

Liikkuminen, palvelut ja vuorovaikutus

- *saavutettavuus, liikenneverkot ja matkailu*
- *globalisaatio*
- *innovaatioiden alueellinen leviäminen*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan turvallisuuteen ja hyvinvointiin liittyviä kysymyksiä ihmismaantieteen näkökulmasta. Lisäksi alueellisen identiteetin käsitteen avulla vahvistetaan itsetuntemusta.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla voidaan käsitellä väestö- ja kulttuurimaantieteen teemoja pari- ja ryhmätyöskentelyn kautta. Opintojakson aihealueet ovat usein esillä eri medioissa, joten ajankohtaisesta uutisoinnista löytyy hyviä tapausesimerkkejä yhdessä keskusteltavaksi.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla tuodaan esiin yhteyksiä muiden yhteiskunnallisten oppiaineiden kuten yhteiskuntaopin ja historian sisältöjen kanssa. Tällaisia yhteisiä teemoja ovat esimerkiksi väestöasiat ja muuttoliike. Opintojaksolla tarkastellaan ihmismaantieteellisten ilmiöiden alueellista esiintymistä ja pohditaan niiden taustalla olevia syy-seuraussuhteita monipuolisesti esimerkiksi luonnonmaantieteellisten ja historiallisten tekijöiden kautta. Lisäksi opintojaksolla opetellaan käyttämään ihmismaantieteen peruskäsitteistöä. Opintojaksolla harjoitellaan ihmismaantieteellisen tiedon hankkimista erilaisista lähteistä, kuten tutkimuslaitosten ja viranomaisten ylläpitämillä sivustoilla sekä monipuolisista uutislähteistä. Opintojaksolla harjoitellaan monipuolisesti geomedian tuottamista ja tulkintaa, esimerkiksi diagrammien ja kaavioiden piirtämistä sekä erilaisten teemakarttojen ja valokuvien tulkintaa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla käsitellään ihmismaantieteen osa-alueita ja niille tyypillisiä ilmiöitä kestävä kehityksen periaatteiden näkökulmasta. Opintojaksolla korostetaan globaalin vastuun merkitystä ja yksilön kykyä ottaa se huomioon myös omassa toiminnassaan, esimerkiksi tekemällä kestävä kehityksen mukaisia valintoja ravinto- ja vaateasioissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla perehdytään uusiutuvien luonnonvarojen syntytapoihin ja merkitykseen ihmiselle. Opintojaksolla keskustellaan myös ihmisen vaikutuksista maankäyttöön ja rakennettuun ympäristöön.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso syventää opiskelijan käsitystä ihmisoikeuksien merkityksestä, yhteiskunnan moninaisuudesta ja alueellisen identiteetin muodostumisesta. Opintojaksolla käsiteltävä kulttuuripiirien tuntemus lisää opiskelijan kansainvälisyysvalmiuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi ryhmätyöskentelyn arviointiin. Opettaja voi tukea opiskelijaa esimerkiksi alkukartoituksilla, itsearvioinnin ohjeistuksella ja kommentoinnilla sekä henkilökohtaisilla keskusteluilla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu arvosteltaviin yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, esitelmiin, portfolioon, päättökokeeseen, opiskelijan käytännön työskentelyyn, tuntiaktiivisuuteen tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa arvioinnin toteuttamistapoihin. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida esimerkiksi mediaseurannan avulla, jossa perehdytään ajankohtaisiin ihmistoimintaan ja ympäristöön liittyviin riskeihin maapallolla.

Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida formatiivisesti tai summatiivisesti esimerkiksi vertaisarviointina pari- ja ryhmäkeskusteluissa. Voidaan harjoitella itse- ja vertaisarvioinnin kautta myös taitoa antaa ja ottaa vastaan palautetta.

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida aineistopohjaisilla tulkintatehtävillä tai geomedian omaa tuottamista edellyttävillä tehtävillä.

Eettistä ja ympäristöosaamista, kuten kykyä perustella näkemyksiä luonnonvarojen kestäväan käyttöön tai ihmisoikeuksiin liittyen, voidaan arvioida pari- ja ryhmäkeskusteluiden tai väittelyiden avulla.

Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida itsearvioinnin avulla esimerkiksi omia kulutustottumuksia arvioimalla.

Globaalia ja kulttuuriosaamista voidaan arvioida esimerkiksi itsearvioinnin avulla, jossa opiskelija arvioi oman alueellisen identiteettinsä ja maailmankatsomuksensa kehittymistä kurssin alussa ja lopussa ja lopuksi tuloksista keskustellaan pienryhmissä.

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4)

Opintojakson moduulit

- Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta, 2 op (GE4), Valinnainen

Tavoitteet

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa asettaa maantieteellisiä kysymyksiä ja toteuttaa tutkimuksen tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin, jossa on paikallinen, alueellinen tai globaali ulottuvuus*
- *ymmärtää ja osaa selittää, miten geomediaa sovelletaan maantieteellisessä tutkimuksessa, omassa arjessa ja yhteiskunnan eri aloilla*
- *osaa hyödyntää paikkatietosovelluksia ja tietää niiden toimintaperiaatteita*
- *osaa havainnoida arkiympäristöjä, tulkita maisemaa ja karttoja sekä kuvata ja selittää luonnon ja ihmistoiminnan alueellisia ilmiötä, rakenteita ja vuorovaikutussuhteita*
- *tuntee ja osaa kuvata aluesuunnittelun tavoitteet ja eri tasot sekä kansalaisten mahdollisuudet vaikuttaa oman ympäristönsä suunnitteluun ja kehittämiseen.*

Keskeiset sisällöt

Geomedia – tutki, osallistu ja vaikuta

Maantieteellinen tutkimus

- *geomedian käyttö tutkimuksessa; kartografian ja paikkatiedon perusteet, kuvat, videot, diagrammit ja taulukot sekä muut alueellisen tiedon lähteet*
- *ongelmien asettaminen, tutkimusaineiston hankinta, käsittely, analysointi, tulkinta, arviointi, havainnollistaminen ja esittäminen*
- *luonnon- ja kulttuurimaisemien tulkinta karttojen, kuvien ja muun geomedian avulla*
- *geomedian käyttö arjessa, työelämässä ja kestävän tulevaisuuden edistämisessä*

Aluesuunnittelu ja osallistuvan suunnittelun periaatteet

- *kaavoitus eri aluetasoilla*
- *osallistumisen keinot*

Maantieteellinen tutkielma tai osallistumis- ja vaikuttamisprojekti (opiskelijan valinnan mukaan)

- *näkökulma voi olla aluemaantieteellinen tai ilmiöpohjainen, keskeistä aiheen käsittelyssä on alueellisuus sekä ymmärrys ihmisen ja luonnon vuorovaikutuksesta*
- *tutkielma tai muu projekti laaditaan yksin tai ryhmässä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa opiskelijalle annetaan mahdollisuus oman elinympäristön muokkaamiseen ja osallistuvaan suunnitteluun (maantieteellinen osallistumis- ja vaikuttamisprojekti). Geomedian sovellusten myötä opiskelijalle muodostuu käsitys teknologian vastuullisesta käytöstä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa voidaan harjoittaa vuorovaikutusosaamista erilaisilla pari- ja ryhmätöillä esimerkiksi aluesuunnittelussa. Opintojaksoon sisältyvän tutkielman tai projektin voi toteuttaa myös pari- tai ryhmätöinä, joka esitetään koko opetusryhmälle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson sisältämät teemat, kuten esimerkiksi aluesuunnittelu, yhdistyvät erityisesti yhteiskuntaoppiin. Luovaa osaamista voidaan harjoittaa opintojaksoon sisältyvässä osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetus edistää opiskelijan ymmärrystä kestävän kehityksen merkityksestä aluesuunnittelun lähtökohtana ja antaa opiskelijalle valmiuksia osallistuvaan aluesuunnitteluun. Opiskelija saa valmiuksia osallistua oman lähialueensa kehittämiseen. Opintojakson aikana on mahdollisuus tehdä myös laajempi aktiivisen kansalaisen osallistumis- ja vaikuttamisprojekti.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija osaa soveltaa maantieteellistä osaamista omassa arkielämässä ja eettisissä pohdintoissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija voi tarkastella ja tulkita globaaleja ilmiöitä geomedian, kuten satelliitti- ja kartta-aineistojen kautta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi ryhmätyöskentelyn arviointiin. Opettaja voi tukea opiskelijaa esimerkiksi alkukartoituksilla, itsearvioinnin ohjeistuksella ja kommentoinnilla sekä henkilökohtaisilla keskusteluilla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu arvosteltaviin yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, esitelmiin, portfolioon, päättökokeeseen, opiskelijan käytännön työskentelyyn, tuntiaktiivisuuteen tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus vaikuttaa arvioinnin toteuttamistapoihin. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida esimerkiksi aluesuunnitteluun liittyvissä tehtävissä, opintojakson aikana tehtävässä tutkielmassa tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan kykyä teknologian vastuulliseen käyttöön sekä oman elinympäristön muokkaamiseen ja osallistavaan suunnitteluun liittyen voidaan arvioida opintojakson aikana toteutettavassa osallistumis- ja vaikuttamisprojektissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana tehtävän tutkielman tai osallistumis- ja vaikuttamisprojektin arvioinnissa voidaan hyödyntää itse- ja vertaisarviointia. Osallistumis- ja vaikuttamisprojektia voidaan käyttää myös osana opintojakson summatiivista arviointia.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida esimerkiksi kestäväan kehitykseen ja aluesuunnitteluun liittyvissä yksilö- pari- ja ryhmätöissä. Opintojakson aikana toteutettavan osallistumis- ja vaikuttamisprojektin arvioinnissa voidaan hyödyntää itse- ja vertaisarviointia. Osallistumis- ja vaikuttamisprojektia voidaan käyttää myös osana opintojakson summatiivista arviointia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Maantieteellisen osaamisen yhdistämisessä opiskelijan arkielämään ja eettiseen pohdintaan voidaan käyttää pari- ja ryhmäkeskusteluja sekä niihin liittyviä itse- ja vertaisarviointeja.

Globaali ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijan kykyä tulkita globaaleista ilmiöistä geomedian avulla tuotettuja aineistoja voidaan arvioida esimerkiksi itse- ja vertaisarvioinnin avulla.

Maantieteen kertaus, 2 op (GE5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustuu erilaisiin maantieteen tehtävätyyppeihin
- oppii hahmottamaan laajoja asiakokonaisuuksia
- oppii laatimaan vastauksia oppiainerajat ylittäviin maantieteen tehtäviin
- oppii analysoimaan karttoja ja laatimaan annetun aineiston pohjalta kuvauksen alueesta
- oppii visualisoimaan annettua tietoa karttoina ja diagrammeina
- parantaa valmiuksiaan menestyä maantieteen ylioppilaskirjoituksissa sekä tulevissa jatko-opinnoissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan maantieteen pakollisen ja valinnaisten opintojaksojen (VAI ONKO kuitenkin moduulien, kuten alkuperäisessä sanottiin) sisältöjä.
- perehdytään ylioppilaskokeen rakenteeseen ja tehtävätyyppeihin
- harjoitellaan vastaamista sekä kokeessa ja jatko-opinnoissa vaadittavia tietoteknisiä taitoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan asettamaan tavoitteita työskentelylleen (mm. aikataulutus) ja kannustetaan pitkäjänteiseen työskentelyyn. Jakson aikana kiinnitetään huomiota myös opiskelijoiden jaksamiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää kykyään maantieteelliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tiedon analysointiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Opintojakson aikana opiskelijan taitojen kehittymistä seurataan itsearvioinnin sekä opettajalta saadun palautteen avulla.

7.7. Historia (HI)

Oppiaineen tehtävä

Historian opetus vahvistaa opiskelijan yleissivistystä ja edellytyksiä ymmärtää oman aikansa maailmaa sekä sen muutosprosesseja. Se antaa välineitä nykyisyyden ymmärtämiseen ja avaa näkökulmia tulevaisuuden kehityksen pohtimiseen. Kulttuurien tuntemusta edistävänä oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä sekä tukee opiskelijan kasvua aktiiviseksi ja moninaisuutta ymmärtäväksi yhteiskunnan jäseneksi.

Opetuksen lähtökohtana on historian luonne tieteenalana. Huomiota kiinnitetään historiallisen tiedon rakentumisen perusteisiin ja tiedon luotettavuuden kriittiseen arviointiin sekä ilmiöiden moniperspektiiviseen selittämiseen. Historian opiskelu kehittää kykyä hankkia tietoa, erottaa

oleellinen tieto epäolennaisesta ja käsitellä laajoja tietokokonaisuuksia. Erityisenä tarkastelun kohteena ovat menneisyyden, nykyisyyden ja tulevaisuuden väliset riippuvuussuhteet sekä historian tiedon tulkinnallisuus ja sen käyttö yhteiskunnassa. Opetuksen tehtävänä on vahvistaa opiskelijan historiallista ajattelua. Historiallinen ajattelu koostuu historiatiedon tulkinnallisen luonteen ymmärtämisestä. Historian peruskäsitteiden, muutoksen ja jatkuvuuden sekä syyn ja seurauksen, hallinta on oleellinen osa historiallista ajattelua. Historialliseen ajatteluun kuuluu myös historian tekstitaitojen hallinta, kuten kyky analysoida menneisyyden toimijoiden tuottamia lähteitä ja arvioida niiden tuottajien tarkoituksperiä. Historialle ominainen tapa lukea ja tulkita lähteitä antaa valmiuksia arvioida tiedon luotettavuutta myös tämän päivän maailmassa.

Historian opetuksessa tarkastellaan nykyisyyteen johtanutta kehitystä, ihmisen ja ympäristön välistä suhdetta sekä kulttuurin, vallankäytön ja talouden vuorovaikutusta. Siinä perehdytään yksilön merkitykseen ja mahdollisuuksiin toimijana nyt ja tulevaisuudessa sekä pohditaan yksilöiden ja väestöryhmien toiminnan taustatekijöitä ja motiiveja historiallisissa konteksteissaan. Historian opetuksessa opiskelijat myös harjoittelevat historiallista empatiaa eli asettumista menneisyyden ihmisen asemaan kulloisessakin kontekstissa. Tarkoituksena on pyrkiä ymmärtämään menneisyyden ihmisten tekemiä ratkaisuja. Opetuksessa korostetaan ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä sekä demokratian ja kansainvälisen yhteistyön mahdollisuuksia oman aikamme ja tulevaisuuden haasteiden ratkaisemisessa. Suomen historiaa tarkastellaan maailmanhistorian taustaa vasten.

Laaja-alainen osaaminen

Historia tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettiseen toimijuuteen. Se auttaa opiskelijaa kasvamaan sivistyneeksi ja avarakatseiseksi yhteiskunnan jäseneksi. Historian opetuksen tavoitteet toteutuvat linkittyen laaja-alaisen osaamisen tavoitteisiin.

Historia vahvistaa opiskelijan **hyvinvointiosaamista** kehittämällä eettistä ajattelua, myötätuntoa ja valmiuksia ottaa muut ihmiset ja heidän näkökulmansa sekä tarpeensa huomioon. Oppiaine tukee oman identiteetin etsintää, auttaa jäsentämään minäkuvaa sekä edistää omien vahvuuksien tunnistamista ja hyödyntämistä. Lisäksi se syventää ymmärrystä hyvinvointiyhteiskuntien kehityksestä.

Vuorovaikutusosaaminen näkyy historian opetuksessa oppiaineen tavoitteissa ja työskentelytavoissa. Historialle ominaiset työtavat ovat keskustelevia, opiskelijälähtöisiä ja vuorovaikutteisia. Opinnoissa on olennaista oppia kohtaamaan, ymmärtämään ja hyväksymään erilaisia ajattelu- ja työskentelytapoja. Toisten kuunteleminen ja ymmärtäminen sekä toisten näkemyksiä arvostava argumentaatio edistävät oppimisen lisäksi sosiaalisia ja yhteistyötaitoja, kehittävät myötätuntotaitoja sekä vahvistavat kaikkien osallisuutta ja myönteistä oppimisilmapiiriä.

Historian oppiaineen lähtökohtana on oppia hyödyntämään ja arvioimaan kriittisesti erilaisia tietolähteitä ja niiden luotettavuutta sekä ymmärtämään ja arvostamaan tutkitun tiedon merkitystä. Opetuksessa opiskelija harjaantuu tuottamaan, yhdistelemään ja soveltamaan tietoa monialaisissa verkostoissa rohkeasti, luovasti ja tulevaisuuteen suunnaten. Historia vahvistaa monelta osin opiskelijan **monitieteisen ja luovan osaamisen** sekä monilukutaidon kehittymistä. Opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Historian opetuksessa korostetaan **yhteiskunnallista osaamista** tukevalla tavalla ihmisoikeuksien, tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden merkitystä. Demokratian, aktiivisen kansalaisuuden ja kansainvälisen yhteistyön moninaisia mahdollisuuksia tarkastellaan kestävän tulevaisuuden periaatteiden mukaisesti. Lähdekriittisyyden ja medialukutaidon vahvistaminen ovat oppiaineessa keskeisessä roolissa. Historian opiskelu auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi historian yhteiskunnallisesta ja poliittisesta käytöstä sekä tulkitsemaan ja arvioimaan sitä. Historiatietoisuus antaa pohjaa opiskelijan demokraattiselle osallistumiselle ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittämiseksi.

Historian oppiaineessa tarkastellaan yksilön, luonnon ja yhteiskunnan välisten riippuvuussuhteiden muutosta pitkällä aikavälillä. Näitä käsitellään osana kestävästä tulevaisuudesta **eettisyyden ja ympäristöosaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Historia syventää käsitystä siitä, miten yhteiskunnan nykyinen arvopohja on syntynyt, ja antaa valmiuksia moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen ja ratkaisemiseen humanistisesta näkökulmasta. Historiallinen empatia vahvistaa opiskelijan kykyä monipuoliseen eettiseen pohdintaan.

Kulttuurien ja kulttuuriperinnön tuntemusta vahvistavana oppiaineena historia syventää yksilöllistä, kansallista, eurooppalaista ja globaalia identiteettiä vahvistaen **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Historian opetus tukee opiskelijan kasvua moninaisuutta ymmärtäväksi ja kansainvälisyyteen suuntautuneeksi yhteiskunnan vastuulliseksi jäseneksi. Historian oppiaineessa korostetaan jokaisen oikeutta omiin kulttuurisiin juuriinsa.

Tavoitteet

Historian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät historialliseen ajatteluun: arvoihin, historiallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä historiallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Arvot

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee historian laaja-alaisuuden ja ymmärtää kulttuurien erilaisia ilmenemismuotoja ja niiden monimuotoisuutta
- saa valmiuksia muodostaa ihmisoikeuksia, tasa-arvoa, demokratiaa ja kestävästä elämäntapaa arvostavan maailmankuvan sekä osaa toimia niitä edistävänä vastuullisena kansalaisena
- saa elämyksiä ja kokemuksia, jotka syventävät hänen kiinnostustaan historiaan ja ymmärrystään sen merkityksellisyydestä.

Historiallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee Suomen ja maailmanhistorian keskeisimpiä historiallisia prosesseja taustoineen ja seurauksineen sekä osaa arvioida niiden merkitystä ja vuorovaikutussuhdetta
- ymmärtää historian monitulkintaisuuden ja historiallisen tiedon rakentumisen periaatteet
- ymmärtää nykyhetken historiallisen kehityksen tuloksena ja tulevaisuuden lähtökohtana
- osaa analysoida historiallisia ilmiöitä ja arvioida ihmisten toimintaa eri aikoina kunkin ajan omista lähtökohdista
- kykenee suhteuttamaan oman aikansa ja itsensä historialliseen jatkumoon sekä syventämään historiatietoisuuttaan.

Historiallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa etsiä, tulkita ja arvioida lähdekriittisesti erilaisia kirjallisia, tilastollisia ja kuvallisia lähteitä
- pystyy rakentamaan menneisyyttä koskevaa tietoa erilaisia tietolähteitä kriittisesti käyttäen
- osaa hyödyntää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisessa ja arvioida kriittisesti historian käyttöä yhteiskunnallisen vaikuttamisen keinona sekä muissa yhteyksissä

- osaa soveltaa historian osaamistaan yhteiskunnallisten ja taloudellisten haasteiden arvioimiseen ja nähdä niihin liittyviä vaihtoehtoisia ratkaisukeinoja myös tulevaisuudessa.

Osaamisen arviointi

Historian osaamisen arviointi kohdistuu historian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute auttaa opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja työskentelytavoistaan sekä kehittämään omaa osaamistaan. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen osaamisen näyttyön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa osaamistaan.

Historian arvioinnin keskeisiä kohteita ovat historian tiedonalalle ominaisten tietojen ja taitojen hallinta: kyky ymmärtää ajallista kehitystä, syy-yhteyksiä ja seurausvaikutuksia sekä taito hankkia informaatiota erilaisista lähteistä, erotella olennaista ja epäolennaista tietoa sekä arvioida historian ilmiöitä, tulkintoja ja historian tiedon käyttöä kriittisesti.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan taito ymmärtää, soveltaa, analysoida ja yhdistellä historiallista tietoa erilaisissa tilanteissa, kuten taito käyttää historiallista tietoa perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä ja muodostaa tiedoistaan loogisia kokonaisuuksia.

Opintojaksot

Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1)

Opintojakson moduulit

- Ihminen, ympäristö ja historia, 2 op (HI1), Pakollinen

Tavoitteet

Ihminen, ympäristö ja historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää ja tuottaa historian tiedonalalle ominaista asiatekstiä sekä hallitsee tilastojen lukutaidon
- ymmärtää historiallisen tiedon luonteen ja osaa käyttää historiallisia lähteitä sekä arvioida niitä kriittisesti
- tuntee eurooppalaisten yhteiskuntien ja globaalin talouden järjestelmän muodostumisen keskeiset prosessit
- ymmärtää nykypäivän taloudellisiin, yhteiskunnallisiin ja väestöllisiin ilmiöihin johtaneen kehityksen sekä osaa eritellä siihen vaikuttaneita tekijöitä
- osaa analysoida väestön, talouden ja yhteiskuntarakenteiden kehitystä ja riippuvaisuutta ympäristöstä
- osaa arvioida kriittisesti teknologian ja informaation muutoksen merkitystä ihmisten elinolojen muokkaajana.

Paikallinen lisäys

- opiskelija ymmärtää historiallisen lähdekritiikin ja oppii tuottamaan historiatieteelle ominaista tekstiä, esimerkiksi esseevastauksen

Keskeiset sisällöt

Ihminen, ympäristö ja historia

Historia tieteenalana

- historian kehityslinjojen hahmottaminen ja sitominen aikaan
- historian tutkimusmenetelmät ja lähteiden käyttö

Maatalous luomassa pohjaa yhteiskuntien kehitykselle

- *ihminen ympäristön muokkaajana eri aikoina*
- *maanviljely, työnjako ja kulttuurin synty*
- *väestönkasvu, yhteiskuntien ja valtioiden muodostuminen*
- *rahatalouden ja kaupan kehitys*

Maailmankaupan synty ja vuorovaikutuksen lisääntyminen

- *eurooppalaiset tutkivat ja valloittavat maailmaa*
- *kansainvälisen kaupan monipuolistuminen ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*

Teollistuminen muuttaa ihmisen ja luonnon suhdetta

- *teollistumisen edellytykset ja vaikutukset yhteiskuntaan ja ympäristöön*
- *väestökehitys ja muuttoliikkeet*
- *jälkiteollinen yhteiskunta ja globaali talous*

Paikallinen lisäys

- ymmärtää historiallisen kehityskulun ilmastonmuutoksen sekä luonnon monimuotoisuuden heikentymisen taustalla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Ympäristön ja ilmaston muutosten historiallinen tarkastelu antaa valmiuksia tarkastella tämän päivän yhteisöjen toiminnan perusteita ja tehtyjen ratkaisujen seurauksia.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan perustelemaan esimerkiksi aineistojen avulla omia näkemyksiä ja ymmärtämään toisten näkemyksiä. Lähdekritiikin pyrkimyksenä on asettautua toisen henkilön tai toisessa ajassa elävän asemaan.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija ohjautuu historiassa yhdistelemään eri tieteenalojen tietoa ja luomaan itselleen uutta tietoa. Tavoitteena on tiedon soveltaminen ja kriittiseen tulkintaan ohjaaminen. Yhteistyötä voidaan tehdä muun muassa maantieteen, biologian, äidinkielen, matematiikan, uskonnon, filosofian tai yhteiskuntaopin kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa omaa oppimisprosessiaan tukevaa palautetta ja arvioi oman työskentelynsä ja tavoitteidensa toteutumista.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikaisen osaamisen näytön arviointi voi olla yksilöön kohdennettua tai ryhmän tuotoksen arviointia. Arvioitavissa tuotoksissa voi olla mukana erilaisia taitoja edellyttäviä tehtäviä. Arviointi kohdistuu historian tietojen ja taitojen osaamiseen sekä soveltamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyyttä ja ympäristöosaamista, kuten ymmärrystä ympäristön ja ilmaston merkityksestä ihmisten elämään ja kulttuurien kehitykseen, voidaan arvioida sekä formatiivisesti että summatiivisesti esimerkiksi keskusteluja ja kirjallisia töitä hyödyntäen.

Vuorovaikutusosaamisessa ja sen arvioinnissa korostuu erilaisten näkemysten ja niiden taustatekijöiden ymmärrys läpi käsiteltävän ajanjakson. Tätä voidaan arvioida alkuperäisaineistoja sisältäviä aineistotehtäviä sekä pari- ja ryhmäkeskusteluja hyödyntäen. Mahdollista on myös seurata opiskelijan kehittymistä itsearviointeihin peilaten.

Monitieteisen ja luovan osaamisen arvioinnissa korostuvat yhdistelyyn, soveltamiseen ja kriittiseen tulkintaan liittyvät taidot. Arviointia on mahdollista toteuttaa sekä formatiivisesti että summatiivisesti erilaisia kirjallisia töitä ja suullisia tehtäviä hyödyntäen.

Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI2)

Opintojakson moduulit

- Itsenäisen Suomen historia, 2 op (HI3), Pakollinen

Tavoitteet

Itsenäisen Suomen historia

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää Suomen valtiollisen kehityksen, kansainvälisen aseman ja yhteiskunnan muotoutumisen osana eurooppalaista ja kansainvälistä kehitystä
- tuntee suomalaisen kulttuurin, yhteiskunnan ja talouden keskeiset muutokset, ymmärtää niiden merkityksen 1860-luvulta nykypäivään ja osaa arvioida tulevaisuuden mahdollisuuksia
- ymmärtää talouden, yhteiskunnan, kulttuurielämän sekä aatteellisen ja valtiollisen elämän ilmiöiden keskinäisen riippuvuuden ennen ja nykyään
- pystyy arvioimaan Suomen historiasta tehtyjä tulkintoja ja niiden taustalla olevia vaikuttimia historiallisessa kontekstissaan
- osaa eritellä suomalaiseen identiteettiin ja kulttuuriin eri aikoina liitettyjä ominaisuuksia, mielikuvia ja ihanteita sekä niiden vaikutusta nykypäivän Suomeen.

Paikallinen lisäys

- mahdollisuus perehtyä ja tutkia historiallista kehitystä paikallisesti

Keskeiset sisällöt

Itsenäisen Suomen historia

Suomalaisen yhteiskunnan juuret

- Ruotsin ajan perintö ja autonomian merkitys Suomen ja suomalaisuuden rakentamisessa
- demografiset muutokset ja väestön moninaisuus
- suomalaisen yhteiskunnan modernisoituminen

Itsenäistynyt Suomi osana Eurooppaa

- itsenäistymisprosessi, sisällissota ja sen kansainvälinen konteksti
- eheyttämisen aika ja demokratian kriisi
- Suomi kansainvälisten kulttuurivirtausten osana

Suomi kansainvälisissä konflikteissa

- *Suomi toisessa maailmansodassa*
- *kylmän sodan vaikutus suomalaiseen yhteiskuntaan ja politiikkaan*

Kohti nykyistä Suomea

- *yhteiskunnan ja talouden rakennemuutokset ja hyvinvointivaltio*
- *kulttuuri, tiede ja osaaminen*
- *kulttuurisesti monimuotoistuva Suomi kansainvälisen yhteisön jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- paikallistasoon liittyen tarkastelukohteita voivat olla esimerkiksi arjen historia, mikrohistoria, kansalaisjärjestötoiminta, teollistuminen, sisällissota, toinen maailmansota, paikalliset vaikuttajat.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Historianopetus tukee oman identiteetin rakentamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden ja muutoksen erilaisissa ajallisissa ja maantieteellisissä konteksteissa. Sisältö- ja taitotavoitteina suomalaisuuden synty ja oman identiteetin rakentaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Historian opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat mahdollisuudet vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntaan (muutos ja jatkuvuus). Sisältö- ja taitotavoitteina suomalaisen yhteiskunnan kehitys.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa omaa oppimisprosessiaan tukevaa ohjausta ja palautetta sekä arvioi oman työskentelynsä ja tavoitteidensa toteutumista.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikaisen osaamisen näytön arviointi voi olla yksilöön kohdennettua tai ryhmän tuotoksen arviointia. Arvioitavissa tuotoksissa voi olla mukana erilaisia taitoja edellyttäviä tehtäviä. Arviointi kohdistuu historian tietojen ja taitojen osaamiseen sekä soveltamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaamista arvioidaan monipuolisia menetelmiä käyttäen. Arvioinnissa voidaan huomioida esimerkiksi erilaiset pari- ja ryhmätyöt, joissa voidaan käyttää myös vertaisarviointia. Opintojaksolla voidaan tehdä erilaisia kirjallisia töitä, joiden arvioinnissa voidaan käyttää opiskelijan itsearviointia. Esimerkiksi opiskelija voi etsiä tietoa omasta suvustaan erilaisia lähteitä käyttäen. Tällä tavoin yleinen yhteiskunnallinen kehitys tulee ymmärrettäväksi yksilöiden kautta ja erilaisten, historialle tyypillisten lähteiden käyttö tulee tutuksi.

Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida monipuolisia menetelmiä käyttäen. Opintojakson arvioinnissa voidaan huomioida erilaiset pari- ja ryhmätyöt. Opiskelijoiden argumentointitaitoja voidaan lisätä erilaisten väittelyiden tai paneelikeskustelujen avulla. Näissä voidaan käyttää myös vertaispalautetta. Opintojaksolla voi olla myös erilaisia kirjallisia töitä.

Kansainväliset suhteet, 2 op (HI3)

Opintojakson moduulit

- Kansainväliset suhteet, 2 op (HI2), Valinnainen

Tavoitteet

Kansainväliset suhteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee kansainvälisen politiikan peruskäsitteistön, toimintatavat ja keskeisimmät kehityslinjat*
- *osaa hyödyntää monipuolisia tietolähteitä ja tunnistaa tiedonvälitykseen liittyvää mielipidevaikuttamista eri aikoina*
- *osaa eritellä aatteiden ja taloudellisten eturistiriitojen merkityksen kansainvälisten suhteiden historiassa sekä pystyy arvioimaan niiden vaikutusta nykypäivään ja tulevaisuuteen*
- *osaa analysoida kansainvälisten yhteistyörakennelmien sekä vastakkainasettelujen syitä, vaikutuksia ja ratkaisumahdollisuuksia*
- *seuraa aktiivisesti mediaa ja osaa tarkastella kriittisesti kansainvälisiä kysymyksiä*
- *osaa eritellä ja arvioida historian käyttöä politiikan välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kansainväliset suhteet

Kansainvälisen politiikan perusteet

- *kansainvälinen politiikka tutkimuskohteena ja keskeiset käsitteet*
- *poliittiset ideologiat ja niiden vaikutus yhteiskuntiin ja kansainvälisiin suhteisiin*

Eurooppakeskeinen kansainvälinen järjestelmä

- *imperialismi politiikan, talouden ja kulttuurin ilmiönä*
- *maailmansotien syyt ja seuraukset*
- *demokratian ja totalitarismin vastakkainasettelu*
- *ihmisoikeuskysymykset, holokausti ja muut kansanmurhat*

Kaksinapaisesta moninapaiseen maailmaan

- *kylmän sodan supervaltakilpailu ja sen päättyminen*
- *dekolonisaation merkitys ja vaikutukset*
- *maailmanpolitiikka ja muuttuva vallan tasapaino*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historianopetus tarkastelee, miten asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet ja miten ne on perusteltu eri aikoina. Esimerkiksi imperialismi ja dekolonisaatio.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla korostuvat kansainvälisen yhteistyön merkitys ja vaikutukset kansainvälisiin suhteisiin sekä valtioiden ja ihmisten arkeen. Tärkeä osa opintojakson sisältöjä on ymmärtää

ja analysoida historiaan liittyvien lähteiden käyttöä omana aikanaan sekä myöhemmin osana historiapolitiikkaa.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla käsitellään ihmisoikeuskysymyksiä ja ongelmia, etenkin kansanmurhien muodossa. Tavoitteena on kehittää opiskelijoiden historiallista empatiaa ja myötätuntoa ja parantaa heidän ymmärrystään kansainväliseen politiikkaan liittyvistä eettisistä kysymyksistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa omaa oppimisprosessiaan tukevaa palautetta ja arvioi oman työskentelynsä ja tavoitteidensa toteutumista.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikaisen osaamisen näytön arviointi voi olla yksilöön kohdennettua tai ryhmän tuotoksen arviointia. Arvioitavissa tuotoksissa voi olla mukana erilaisia taitoja edellyttäviä tehtäviä esimerkiksi erilaisten aineistojen avulla. Arviointi kohdistuu historian tietojen ja taitojen osaamiseen sekä soveltamiseen.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaamisen kehittymistä ja **argumentaatiotaitoja** harjoittamista on mahdollista arvioida esimerkiksi oppitunneilla käytyjen väittelyiden ja keskusteluiden osalta. Kurssilla käsitellään asioita, joista on olemassa monia tulkintoja eikä yksiselitteisiä totuuksia (esimerkiksi atomipommien käyttäminen Japania vastaan toisessa maailmansodassa, tai länsimaiden ja entisten siirtomaiden suhteet). Mielipiteen ilmaisemista perustellusti faktoihin pohjaten voi harjoitella myös esseiden kirjoittamisella. Esseiden arvioinnissa on mahdollista käyttää myös vertaisarviointia.

Hyvinvointi- ja yhteiskunnallista osaamista, niissä asetettujen tavoitteiden saavuttamista sekä osaamisalueiden kehittymistä voidaan arvioida niin formatiivisesti kuin summatiivisesti opintojakson aikana tehtäviä harjoituksia hyödyntämällä. Empatiakyvyn kehittymistä ei ole mahdollista mitata suoraan, mutta opiskelijoiden tietämystä esim. kansanmurhista (esim. holokausti) voidaan arvioida erilaisten harjoitusten kautta.

Kurssi sopii erinomaisesti opiskelijoiden omien esitysten pitämiseen, ja niihin on mahdollista soveltaa opiskelijoiden itsearviointiin lisäksi myös vertaisarviointia ja opettajan antamaa jäsenneltyä palautetta. Esimerkiksi **globaali- ja kulttuuriosaamista** voidaan kasvattaa jakamalla esimerkiksi aiheina kriisejä ympäri maailmaa eri ryhmille, jolloin ryhmä etsii tietoa ja valmistaa esityksen muille opiskelijoille.

Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4)

Opintojakson moduulit

- Eurooppalainen ihminen, 2 op (HI4), Valinnainen

Tavoitteet

Eurooppalainen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee keskeisen länsimaisen kulttuuriperinnön ja osaa eritellä sen muodostumista vuorovaikutuksessa muiden kulttuuripiirien kanssa
- ymmärtää tieteen, taiteen, ihmiskuvan ja sukupuoliroolien muutoksen suhteessa yhteiskunnalliseen kehitykseen
- ymmärtää taiteen ja populaarikulttuurin merkityksen historiakäsityksen luomisessa
- osaa eritellä tieteen saavutusten merkitystä ja eri aikakausien maailmankuvia
- osaa arvioida erilaisten aatteiden kehitystä sekä niiden vaikutuksia ympäröivään maailmaan
- pystyy analysoimaan kulttuuria sen historiallisessa kontekstissa sekä ymmärtämään kulttuurin ja politiikan keskinäisen vuorovaikutuksen
- osaa tarkastella eurooppalaista kulttuuria osana kulttuurin globalisaatiota.

Paikallinen lisäys

- mahdollisuuksien mukaan yhteistyö esimerkiksi paikallisten museoiden tai valokuvakeskuksen kanssa

Keskeiset sisällöt

Eurooppalainen ihminen

Eurooppalainen kulttuuri ja maailmankuvan rakentuminen

- *tiede, taide, uskonto ja media maailmankuvan muokkaajana ja välittäjänä*

Eurooppalaisen kulttuurin juuret

- • *antiikin kulttuurien yleispiirteet*
- • *demokratian ja tieteellisen ajattelun synty*
- • *keskiajan kulttuuri ja kulttuuripiirien vuorovaikutus*

Yksilöllisen ajattelun ja tieteellisen maailmankuvan kehittyminen

- *tieteen ja taiteen kehitys uuden ajan alussa*
- *reformaatio ja tiedon vallankumous*
- *valistus, ihmisoikeuksien ja tasa-arvoajattelun syntyminen*
- *1800-luvun aatteet sekä kulttuuriset ja yhteiskunnalliset muutokset*

Kohti nykyaikaa

- *taide, populaarikulttuuri ja kulttuurin globalisoituminen*
- *tiede uskonnollisen maailmankuvan haastajana, edistysusko ja uhkakuvat*
- *demokratian ja tasa-arvoajattelun leviäminen sekä niiden vastavoimat*
- *tiedon määrän kasvu ja kulttuurin pirstaloituminen*
- *sukupuoliroolien murros*

Paikallinen lisäys

- esimerkiksi aatteiden (esim. Naisasialiike ja työväenliike) ja taidesuuntausten vaikutus paikallishistoriassa

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Sananvapauden merkitys korostuu erilaisia historiallisia ja nykypäivän yhteiskuntia vertailemalla. Sisältötavoitteina ymmärrys sananvapauden kehityksestä ja oikeudesta lausua poliittinen mielipide pelkäämättä vainoa (huomioiden sananvapauden rajat), esimerkiksi erilaisten vuorovaikutusharjoitusten avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakso auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat mahdollisuudet vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntaan (muutos ja jatkuvuus).

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan eri aatteisiin, ja käydään läpi sitä, miten ne ovat vaikuttaneet vallitseviin eri yhteiskuntien arvopohjiin (esim. "Eurooppalaisuus" aatteena ja ideologiana). Opintojakson sisältö auttaa ymmärtämään humanistisen ajattelutavan ja tieteellisen maailmankatsomuksen syntyä ja taustaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa omaa oppimisprosessiaan ohjaavaa ja tukevaa palautetta ja arvioi oman työskentelynsä ja tavoitteidensa toteutumista.

Syventävällä opintojaksolla korostuu opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi opettajan suorittaman arvioinnin tueksi.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikaisen osaamisen näytön arviointi voi olla yksilöön kohdennettua tai ryhmän tuotoksen arviointia. Arvioitavissa tuotoksissa voi olla mukana erilaisia taitoja edellyttäviä tehtäviä. Arviointi kohdistuu historian tietojen ja taitojen osaamiseen sekä soveltamiseen.

Opintojakso on otollinen myös mahdolliselle portfoliotyöskentelylle.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Arvioidaan opiskelijoiden osaamista sananvapauden historiallista kehityksestä sekä merkityksestä länsimaisella demokratialle esimerkiksi roolitettujen väittelyjen avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Arvioidaan opiskelijan ymmärrystä yhteiskuntien muutoksesta ihmisten toiminnan seurauksena. Lisäksi arvioidaan kuinka opiskelija hahmottaa omat mahdollisuudet vaikuttaa tämän päivän ja tulevaisuuden yhteiskuntaan.

Opintojakso sopii erinomaisesti opiskelijoiden omien esitysten pitämiseen, ja niihin on mahdollista soveltaa opiskelijoiden itsearvioinnin lisäksi myös vertaisarviointia ja opettajan antamaa jäsenneltyä palautetta.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Arvioidaan opiskelijoiden ymmärrystä eri aatteista sekä ymmärrystä niiden vaikutuksesta vallitseviin eri yhteiskuntien arvopohjiin erilaisia arviointitapoja - vertaisarviointi, itsearviointi, opettajan arviointi - käyttäen.

Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin itämaasta Suomeksi, 2 op (HI5), Valinnainen

Tavoitteet

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen alueen historiallisia lähteitä ja osaa arvioida niitä kriittisesti*
- *tuntee suomalaista, saamelaista ja muiden vähemmistöryhmien kulttuuriperintöä ja arjen historiaa*
- *hallitsee Suomen historialliset kehityslinjat sekä niiden yhteydet pohjoismaiseen kehitykseen ja Itämeren alueeseen*
- *kykenee yhdistämään historialliset kehityslinjat oman kotiseutunsa historiaan ja näkee kehityksen myös yksittäisen ihmisen kannalta*
- *osaa eritellä Suomen väestö-, sosiaali- ja taloushistoriallisen kehityksen*
- *osaa arvioida suomalaisen sivistyksen yhteydet länsimaiseen kulttuuriin*
- *osaa tarkastella Suomen historian käyttöä politiikassa ja identiteetin luomisessa.*

Keskeiset sisällöt

Ruotsin itämaasta Suomeksi

Suomen alue esihistoriallisella ajalla

- *tutkimusmenetelmät ja lähteet*
- *käsitykset Suomen väestöryhmien alkuperästä*

Keskiaika

- *Itämeren alueen valtiollinen kehittyminen*
- *kirkollisen ja maallisen vallan muotoutuminen*
- *yhteiskunta, elinkeinot, elämäntapa ja kulttuuri*

Uusi aika

- *reformaatio ja vahvistuva hallitusvalta*
- *Ruotsin suurvaltapyrkimysten vaikutus Suomeen*
- *elämäntapa sääty- ja maatalousyhteiskunnassa*
- *Suomen aseman muutos ja uudistukset Ruotsin ajan lopulla*

Suomi osana Venäjää

- *Suomen liittäminen Venäjään ja autonomian synty*
- *suomalaisen identiteetin luominen, sivistys, tiede ja taide*

Paikallinen lisäys

- *hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan paikkakunnalla tarjolla olevia historiallisia ja arkeologisia lähteitä ja resursseja*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakso tarkastelee, miten asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet ja miten ne on perusteltu eri aikoina. Sisältö- ja taitotavoitteina esimerkiksi saamelaisten ja muiden vähemmistöjen kulttuuriperintö Suomessa. Opintojakso auttaa ymmärtämään suurvaltapoliittikkaa pohjoismaisesta näkökulmasta.

Hyvinvointiosaaminen

Historianopetus tukee oman identiteetin rakentamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden ja muutoksen erilaisissa ajallisissa ja maantieteellisissä konteksteissa. Sisältö- ja taitotavoitteina suomalaisuuden synty, oman identiteetin rakentaminen, historian käyttö.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa omaa oppimisprosessiaan ohjaavaa ja tukevaa palautetta ja arvioi oman työskentelynsä ja tavoitteidensa toteutumista.

Syventävällä opintojaksolla korostuu opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi opettajan suorittaman arvioinnin tueksi.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikaisen osaamisen näytön arviointi voi olla yksilöön kohdennettua tai ryhmän tuotoksen arviointia. Arvioitavissa tuotoksissa voi olla mukana erilaisia taitoja edellyttäviä tehtäviä. Arviointi kohdistuu historian tietojen ja taitojen osaamiseen sekä soveltamiseen.

Syventävällä opintojaksolla on mahdollista käsitellä osa sisällöistä opiskelijalähtöisillä työtavoilla (esim. tutkielmat, esitykset), ja tästä saatavan palautteen ja ohjauksen tulisi olla monipuolista opiskelijan kehittymisen tueksi.

Laaja-alainen osaaminen

Globaaliosaamisen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan arvioimalla opiskelijan aihetta käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Työskentely voi sisältää keskusteluja, ryhmätöitä, yksilötöitä.

Hyvinvointiosaamista opiskelija voi osoittaa esimerkiksi osaamalla nähdä oman sukunsa tai asuinmaakuntansa historian osana Suomen kehitystä. Työskentely voi sisältää keskusteluja, ryhmätöitä, yksilötöitä, museovierailuja, joissa opiskelija pystyy erittelemään identiteetin rakennusosia.

Osaamisalueiden kehittymistä voidaan arvioida niin formatiivisesti kuin summatiivisesti opintojakson aikana tehtäviä harjoituksia hyödyntämällä.

Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6)

Opintojakson moduulit

- Maailman kulttuurit kohtaavat, 2 op (HI6), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman kulttuurit kohtaavat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kulttuurien vuorovaikutusta koskevia teorioita ja käytänteitä
- tunnistaa kulttuuristen arvojen ja maailmankuvien ilmenemisen arkielämässä ja sosiaalisissa suhteissa
- osaa eritellä kulttuurien välistä vuorovaikutusta sekä historiallisessa että nykypäivän kontekstissa
- analysoi esimerkiksi taiteissa, uskonnossa ja sosiaalisissa rakenteissa esiintyviä kulttuurisia arvoja ja käytäntöjä
- erittelee kulttuurien moninaisuutta historiallisena osana eurooppalaista kulttuuria ja pystyy arvioimaan sille annettuja merkityksiä
- osaa kriittisesti eritellä ja arvioida kulttuurisia eroja koskevia väitteitä, eri kulttuureihin liitettyjä stereotypioita sekä kulttuurien vaikutusta yksilöön
- tuottaa yksin tai ryhmässä historiallista asiatekstiä käyttämällä monipuolisesti ja kriittisesti lähdeaineistoa.

Paikallinen lisäys

- mikäli oppilaitoksessa on opiskelijoita muista kulttuureista, yhteistyö heidän kanssaan opintojaksolla on suositeltavaa, esimerkiksi omasta kulttuuristaan kertomisen muodossa.

Keskeiset sisällöt

Maailman kulttuurit kohtaavat

Kulttuurintutkimuksen perusteet ja käsitteet

- kulttuurit ja niiden vuorovaikutus

Moduulissa tarkasteltaviksi kohteiksi valitaan kaksi tai useampia kulttuureja seuraavilta alueilta:

- Aasian kulttuurit
- Afrikan kulttuurit
- arktiset kulttuurit
- Australian ja Oseanian alkuperäiskulttuurit
- Latinalaisen Amerikan kulttuurit
- Lähi-idän kulttuurit
- Pohjois-Amerikan alkuperäiskulttuurit.

Paikallinen lisäys

- opettaja oman harkintansa mukaan välttää päällekkäisyyksiä aikaisempien opintojaksojen kanssa sisällöissä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Historianopetus tarkastelee, miten asenteet ja suhtautuminen muihin kulttuureihin ovat muuttuneet ja miten ne on perusteltu eri aikoina. Sisältö- ja taitotavoitteina ymmärrys Euroopan ulkopuolisista kulttuureista ja eurooppalaisten suhtautumisesta niihin ja globalisoituva maailma ja kulttuuri.

Historianopetus kannustaa kunnioittamaan kulttuuriperintöä mutta myös kulttuuriperinnön kriittiseen reflektointiin (esim. eurosentrisyyden) ja moniperspektiiviseen suhtautumiseen.

Historiallinen perspektiivi globalisaatioon, globaalin kansalaisuuden muotoutumiseen, maailman verkottumiseen ja keskinäisiin riippuvuuksiin auttaa ymmärtämään tätä päivää ja suuntaamaan tulevaisuuteen.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso auttaa ymmärtämään eri kulttuureja ja asettumaan toisten ihmisten asemaan ja ymmärtämään yhteisöjen ja ihmisten tekoja ja ratkaisuja eri näkökulmista (empatian kehitys).

Opintojaksolla tutustutaan eri kulttuurien ja alkuperäiskansojen luontosuhteeseen, ja siihen miten eri yhteisöt ovat sopeutuneet erilaisiin elinympäristön muutoksiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa omaa oppimisprosessiaan ohjaavaa ja tukevaa palautetta ja arvioi oman työskentelynsä ja tavoitteidensa toteutumista.

Syventävällä opintojaksolla korostuu opiskelijoiden itse- ja vertaisarviointi opettajan suorittaman arvioinnin tueksi.

Opintojaksolla kannustetaan opiskelijoita opettamaan osa sen sisällöstä toisilleen, esimerkiksi siten että työryhmät tutustuvat eri kulttuureihin, joista laativat oman esityksen tai jopa oppitunnin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikaisen osaamisen näytön arviointi voi olla yksilöön kohdennettua tai ryhmän tuotoksen arviointia. Arvioitavissa tuotoksissa voi olla mukana erilaisia taitoja edellyttäviä tehtäviä. Arviointi kohdistuu historian tietojen ja taitojen osaamiseen sekä soveltamiseen.

Opintojakso on otollinen myös mahdolliselle portfoliotyöskentelylle.

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista sekä **eettisyys ja ympäristöosaamista**, niissä asetettujen tavoitteiden saavuttamista sekä osaamisalueiden kehittymistä voidaan arvioida niin formatiivisesti kuin summatiivisesti opintojakson aikana tehtäviä harjoituksia tai laajempia projekteja hyödyntämällä. Kulttuurien ymmärryksen sekä empatiataitojen kehittämistä ja niiden arviointia voidaan pitää keskeisinä tarkastelukohteina.

Historian kertaus, 2 op (HI7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tuntee, tunnistaa ja harjoittelee ylioppilaskirjoitusten erilaisia tehtävätyyppejä
- syventää osaamistaan vastata erilaisiin tehtäviin
- oppii hahmottamaan laajoja aihekokonaisuuksia kurssirajat ylittäen
- tunnistaa meneillään olevia historian ilmiöitä taustoineen
- kehittää omia tulevaisuuden taitojaan kuten oppimaan oppimista, informaatiolukutaitoa sekä tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- sisältö voidaan suunnitella yhdessä opiskelijoiden kanssa
- kerrataan historian pakollisten (HI 1-3) sekä valtakunnallisten (HI 4-6) opintojaksojen keskeisiä sisältöjä opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti
- harjoitellaan laajojen asiakokonaisuuksien hahmottamista vaativiin tehtäviin sekä tilasto-, dokumentti- ja kuvatehtäviin vastaamista

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa ohjataan asettamaan tavoitteita työskentelylleen ja kannustetaan pitkäjänteiseen työskentelyyn. Jakson aikana kiinnitetään huomiota myös opiskelijoiden jaksamiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija kehittää kykyään historialliseen ajatteluun, tiedonhankintaan ja tiedon analysointiin. Opintojakso tukee opiskelijan lähdekriittisyyden ja monilukutaidon kehittymistä erilaisten lähteaineistojen käytön ja niihin tutustumisen myötä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa omaa oppimisprosessiaan tukevaa palautetta ja arvioi oman työskentelynsä ja tavoitteidensa toteutumista.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaamisen tavoitteita arvioidaan esimerkiksi itsearvioinnilla muun muassa lukuaikataulujen ja erilaisten kyselyiden avulla.

Monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteita arvioidaan esimerkiksi vanhojen yo-tehtävien analysointi- tai kirjoitustehtävien avulla. Näitä voidaan arvioida opettajan johdolla tai vertaisarvioinnin keinoin.

7.8. Kemia (KE)

Oppiaineen tehtävä

Kemian opetus tukee opiskelijan luonnontieteellisen ajattelun ja nykyaikaisen maailmankuvan kehittymistä osana monipuolista yleissivistystä. Se ohjaa ymmärtämään kemian ja sen sovellusten merkitystä jokapäiväisessä elämässä, yhteiskunnassa ja ympäristöhaasteiden ratkaisemisessa. Opetuksessa perehdytään oppiaineen ja sen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Opiskelijan luonnontieteellinen lukutaito kehittyy, mikä auttaa opiskelijaa arvioimaan kriittisesti erilaisia arjen valintoja sekä näkökulmia yhteiskunnallisessa

keskustelussa. Opetus herättää kiinnostusta kemian opiskelua ja kemian alan ammatteja kohtaan sekä antaa valmiuksia menestyä jatko-opinnoissa luonnontieteellisillä ja luonnontieteitä soveltavilla aloilla. Monipuolisilla oppimistilanteilla ja -ympäristöillä edistetään opiskelijoiden mahdollisuuksia oppia yhdenvertaisesti ja tasa-arvoisesti.

Kemian opetus tukee opiskelijan käsitteiden ja ilmiöiden ymmärtämistä siten, että niiden makroskooppinen, mikroskooppinen ja symbolinen taso muodostavat loogisen kokonaisuuden. Opiskelijan aikaisemmista kokemuksista ja havainnoista edetään ilmiöiden kuvaamiseen ja selittämiseen sekä aineen rakenteen ja kemiallisten reaktioiden mallintamiseen kemian merkkikielellä ja matemaattisesti.

Kemian opetuksessa käytetään vaihtelevia ja monipuolisia opetus- ja opiskelumenetelmiä, joilla kehitetään opiskelijan käsitteellistä ja menetelmällistä osaamista. Opetuksen keskeisiin lähtökohtiin kuuluu havainnointi ja tutkiminen. Kokeellisuus eri muodoissaan tukee käsitteiden omaksumista ja ymmärtämistä, tutkimisen taitojen oppimista ja luonnontieteiden luonteen hahmottamista. Kokeellisessa työskentelyssä toimitaan kemikaali-, jäte- ja työturvallisuuslainsäädännön mukaisesti. Opiskelijat harjaantuvat ottamaan vastuuta yhteisestä turvallisuudesta, jolloin myös työelämässä tarvittava turvallisuusosaaminen kehittyy.

Opiskelun edetessä tutkimisen taidot kehittyvät sekä kokonaisvaltaisesti että kunkin moduulin keskeisten sisältöjen osalta. Tutkimisen taitojen perustana on kysymysten ja havaintojen tekeminen. Mittaaminen, luokittelu ja muut tutkimisen taidot kehittyvät erilaisten menetelmien harjoittelun kautta. Myös opiskelijan tiedon käsittelyn ja esittämisen taidot karttuvat. Kokeellisen työn taidot etenevät kohti oman tutkimuksen suunnittelua. Samalla opiskelija oppii tekemään johtopäätöksiä sekä arvioimaan ja argumentoimaan tutkimuksen tuloksia.

Laaaja-alainen osaaminen

Kemian opetuksessa opiskelija omaksuu tietoja ja taitoja, jotka auttavat ymmärtämään kemian merkityksen oman arjen, terveyden ja elinympäristön kannalta, mikä tukee **hyvinvointiosaamisen** tavoitteita. Opiskelijalle muodostuu kyky tehdä arkielämässään valintoja, jotka ovat suotuisia hänen oman henkilökohtaisen terveytensä, ympäristön ja yhteiskunnan hyvinvoinnin kannalta. Kemian opiskelumenetelmät tukevat työskentelyä, jossa opiskelija tunnistaa omat vahvuutensa ja asettaa itselleen tavoitteita. Suunnitelmallinen opiskelu on tärkeä arjen taito, joka vahvistaa opiskelijan jaksamista ja kehittää kykyä työskennellä myös muuttuvissa olosuhteissa.

Kemian opetuksen kokeellisuus ja opiskelijan oma tutkimuksellinen työskentely kehittävät työskentelyn ja yhteistyön taitoja sekä kriittistä ajattelua ja innostavat opiskelijaa kemian opiskeluun. Opiskelija kehittää **vuorovaikutusosaamistaan** ja oppii pitkäjänteisyyttä sekä vastuunottamista omasta työskentelystään monipuolisten työtapojen avulla, esimerkiksi projektioppimisella ja ryhmässä työskentelemällä.

Kemian opetuksessa tiedostetaan kemian täsmällisen kielenkäytön ja arkikielen välinen ero. Universaalia kemian kieltä lähestytään opiskelijan havaintojen ja arkikielen näkökulmasta. Kemiassa kielitietoisuuden ja kielitaidon merkitys näkyy erityisesti käsitteistön oppimisessa ja omien päätelmien selkeässä ja johdonmukaisessa perustelemissa.

Kemian opintojen aikana harjoitellaan erilaisten tekstien kirjoittamista, kriittistä tulkitsemista, argumentointia ja analysointia. Monilukutaitoa kehitetään tulkitsemalla ja tuottamalla esimerkiksi kirjoitettua kieltä, kuvia, videoita, malleja, simulaatioita, taulukoita ja kuvaajia tai kemian merkkikieltä. Kemiassa erityinen monilukutaidon muoto on kyky tulkita ja esittää symbolisia malleja ja submikroskooppisia kuvallisia malleja samoista ilmiöistä. Myös tieto- ja viestintäteknologia on osa nykyaikaista ja **monitieteistä osaamista** tukevaa kemian opetusta. Sitä käytetään muun muassa tiedon etsimiseen, kokeellisten havaintojen keräämiseen, mittaustulosten käsittelyyn ja tulkitsemiseen, tuotosten laatimiseen ja esittämiseen sekä mallintamiseen ja simulointiin. Tietokonepohjaisella mittausjärjestelmällä voidaan korvata perinteisiä välineitä, ja tutkimusaineistoa on mahdollista taltioida myös kuvina ja videoina.

Luonnontieteellisessä työskentelyssä **luova osaaminen** näkyy kykynä muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida hankittuja tietoja. Tutkimuksellinen opiskelu ja ongelmanratkaisu edellyttävät luovaa lähestymistapaa ja kehittävät luovaa ajattelua.

Kemian opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** sekä **globaali- ja kulttuuriosaamista**. Opetus kehittää opiskelijan valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen keskusteluun ja yhteiseen päätöksentekoon syventämällä opiskelijan luonnontieteellistä ajattelua ja ymmärrystä tiedon luotettavuudesta, merkityksestä ja käytöstä. Luonnontieteellisen tiedon historiallinen kehitys avaa opiskelijalle näkymän sekä tieteellisen maailmankuvan kehitykseen että kemian merkitykseen yhteiskunnallisissa muutoksissa. Kemian innovaatioiden ja modernien sovellusten kautta opiskelija ymmärtää myös kemian merkityksen nyky-yhteiskunnassa, teknologiassa ja työelämässä. Kemiaa tarvitaan uusien ratkaisujen kehittämisessä sekä ympäristön ja ihmisten hyvinvoinnin turvaamisessa niin paikallisesti, kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Kemian opetus vahvistaa **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** syventämällä opiskelijan ymmärrystä erilaisista ympäristöongelmista ja niihin johtaneista syistä. Opetus ohjaa opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta toiminnastaan sekä ympäristöstä, käyttämään kemian osaamistaan kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioimaan omia valintojaan luonnonvarojen kestäväen käytön ja kiertotalouden kannalta. Opiskelija tunnistaa kemian tarjoamia ratkaisuja erilaisiin ympäristöhaasteisiin, kuten ilmastomuutokseen ja luonnonvarojen riittävyteen.

Tavoitteet

Kemian opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kemian merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, tutkimisen taitoihin sekä kemian tietoihin ja niiden käyttämiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- saa ohjausta kemian osaamisensa tunnistamisessa, omien tavoitteiden asettamisessa, oppimishaasteiden kohtaamisessa ja kemian opiskelustrategioiden soveltamisessa
- osaa arvioida kemian ja siihen liittyvien teknologioiden tarjoamia ratkaisuja sekä niiden merkitystä yksilön, ympäristön ja yhteiskunnan kannalta
- saa mahdollisuuksia perehtyä kemian sovelluksiin vierailujen, korkeakouluyhteistyön tai työelämäyhteistyön kautta paikallisella tai kansainvälisellä tasolla
- saa riittävät jatko-opintovalmiudet luonnontieteellisille ja kemiaa soveltaville aloille.

Tutkimisen taidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa yhteisöllisesti
- tuntee kemian turvalliset työskentelytavat ja osaa käsitellä syntyneet kemikaalijätteet asianmukaisesti
- osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten ja ongelmanratkaisun lähtökohdiksi
- osaa toteuttaa kokeellisia tutkimuksia käyttäen kemialle tunnusomaisia työmenetelmiä
- osaa käsitellä, tulkita ja esittää tutkimusten tuloksia sekä analysoida ja arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.

Kemian tiedot ja niiden käyttäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa kemian keskeisiä käsitteitä
- osaa käyttää erilaisia malleja ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä sekä ennusteiden tekemisessä
- osaa käyttää monipuolisesti asianmukaisia ohjelmia mallintamisen, laskennallisten ja graafisten ratkaisujen sekä tulosten ilmaisemisen välineenä
- osaa käyttää monipuolisia tietolähteitä ja arvioida eri yhteyksissä esitettyä tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla.

Osaamisen arviointi

Arviointi kohdistuu kemian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointi ja palaute sekä itsearviointi tukevat opiskelijaa kemian osaamisensa tiedostamisessa ja kehittämisessä.

Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan kyky ymmärtää, havainnollistaa ja esittää kemiallista tietoa. Kemiallisen tiedon soveltaminen, luonnontieteellisten lainalaisuuksien ja syy- ja seuraussuhteiden ymmärtäminen sekä kokonaisuuksien hahmottaminen ovat myös arvioinnin kohteita. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota opiskelijan taitoon arvioida tietoa kriittisesti.

Arviointi perustuu monipuoliseen näyttöön ja opiskelijan käsitteellisten ja menetelmällisten tietojen ja taitojen havainnointiin. Kemiallisen tiedon ymmärtämistä ja soveltamista voidaan osoittaa eri tavoin. Erilaisten tuotosten lisäksi arvioidaan opiskelijan työskentelyä, kuten kysymysten muodostamista ja tutkimisen taitoja. Arvioinnissa otetaan huomioon taito työskennellä kokeellisesti, hankkia tietoa ja soveltaa sitä.

Opintojaksot

Kemia ja minä, 1 op (KE1)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja minä, 1 op (KE1), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja minä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemialla ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian alan ammatteihin ja jatko-opintomahdollisuuksiin
- saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- oppii käyttämään jaksollista järjestelmää kemiallisen päättelyn apuna
- osaa käyttää ja soveltaa tietoa aineiden ominaisuuksista ja niiden turvallisuudesta arjen valinnoissa
- osaa tutkia kokeellisesti seoksen koostumusta ja pitoisuutta sekä ottaa huomioon työturvallisuusnäkökohdat.

Paikallinen lisäys

- varmistetaan, että opiskelijat osaavat laskea massa- ja tilavuusprosentin

Keskeiset sisällöt

Kemia ja minä

Keskeiset sisällöt

- arjen aineiden turvallisuuden arviointi ja kemian merkitys omassa elämässä
- kemian merkitys työelämässä ja jatko-opinnoissa
- jaksollinen järjestelmä ja atomin rakenne elektronikuorimallin avulla
- puhtaat aineet, seokset ja erotusmenetelmät
- ainemäärä ja konsentraatio

Paikallinen lisäys

- kerrataan yksikkömuunnokset ja merkitsevät numerot

Paikallinen lisäys

Laja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- turvallinen työskentely kemikaaleja käsiteltäessä (varoitukset, hävittäminen)

Yhteiskunnallinen osaaminen

- opiskelija saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- kemian merkitykseen työelämässä ja jatko-opinnoissa voidaan tutustua erilaisten ammattien, uratarinoiden tai yritykset/opiskelija-/oppilaitosvierailujen avulla

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

- formatiivinen ja summatiivinen arviointi (erilaiset testit: kirjallinen, suullinen tai sähköinen)
- kirjallinen ja suullinen raportointi (projektityöt, esitelmät, tutkielmat, työselostukset, raportit, käsittekartat) osallistumisaktiivisuuden seuranta
- opiskelijan itsearviointi
- kokeelliseen työskentelyyn osallistuminen ja siinä osoitetut taidot

Laja-alainen osaaminen

- opintojakson aikana voidaan esimerkiksi koostaa portfolio kemian ajankohtaisista uutisista, työpaikat tms.
- opettaja voi arvioida turvallista laboratoriotyöskentelyä esimerkiksi antamalla jatkuvaa palautetta opiskelijan laboratoriotyöskentelystä ja ohjaamalla opiskelijaa itsearviointiin

Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2)

Opintojakson moduulit

- Kemia ja kestävä tulevaisuus, 1 op (KE2), Pakollinen

Tavoitteet

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokemuksia, jotka herättävät ja syventävät kiinnostusta kemiaa ja sen opiskelua kohtaan, ja tutustuu kemian merkitykseen kestävästä elämäntavasta edistämiseksi
- tutustuu luonnontieteellisen tiedon luonteeseen ja sen kehittymiseen sekä tieteellisiin tapoihin tuottaa tietoa
- osaa tutkia aineen ominaisuuksia kokeellisesti
- osaa soveltaa aineen rakenteen malleja aineen ominaisuuksien vertailussa
- ymmärtää kemian merkityksen ympäristölle ja yhteiskunnalle ratkaisujen tarjoajana yhdessä muiden luonnontieteiden kanssa.

Paikallinen lisäys

- hallitsee turvallisen työskentelyn kokeellisessa toiminnassa

Keskeiset sisällöt

Kemia ja kestävä tulevaisuus

Keskeiset sisällöt

- tutustuminen joihinkin esimerkkeihin kestävästä elämäntavasta edistämiseksi luonnontieteissä
- aineen rakenteen mallien ja yhdisteen kaavan esittäminen
- alkuaineiden ja yhdisteiden vahvat ja heikot sidokset sekä poolisuus
- aineiden ominaisuuksien tutkiminen kokeellisesti ja selittäminen aineen rakenteen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- jätteiden lajittelu luokassa, kemikaalien kulutuksen minimoiminen

Vuorovaikutusosaaminen

- saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- osallistuu opetustilanteessa käytävään keskusteluun ja osaa perustella väittämänsä täsmällistä kemian kieltä käyttäen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

- formatiivinen ja summatiivinen arviointi (erilaiset testit: kirjallinen, suullinen tai sähköinen)
- kirjallinen ja suullinen raportointi (projektiyöt, esitelmät, tutkielmat, työselostukset, raportit, käsitekartat) osallistumisaktiivisuuden seuranta
- opiskelijan itsearviointi

Laaja-alainen osaaminen

Opettaja voi arvioida turvallista laboratoriotyöskentelyä esimerkiksi antamalla jatkuvaa palautetta opiskelijan laboratoriotyöskentelystä ja ohjaamalla opiskelijaa itsearviointiin. Opettaja kannustaa opiskelijaa opetustilanteessa käytävään keskusteluun ja antaa hänelle jatkuvaa palautetta työskentelystään.

Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3)

Opintojakson moduulit

- Molekyylit ja mallit, 2 op (KE3), Valinnainen

Tavoitteet

Molekyylit ja mallit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa käyttää ja soveltaa tietoa hiilen yhdisteistä jokapäiväisen elämän ilmiöissä
- osaa soveltaa ainemäärän ja konsentraation käsitteitä
- osaa tutkia kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen hiilen yhdisteitä
- ymmärtää, kuinka tieto hiiliyhdisteistä rakentuu kokeellisen toiminnan ja siihen kytkeytyvän mallintamisen kautta
- osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mallintamisen välineenä.

Paikallinen lisäys

- oppii käyttämään ylioppilaskokeen sovelluksissa olevia ohjelmia, kuten MarvinSketchia orgaanisten yhdisteiden mallintamisessa

Keskeiset sisällöt

Molekyylit ja mallit

Keskeiset sisällöt

- liuoksen valmistus ja laimentaminen sekä standardisuoran sovittaminen pitoisuuden määrittämiseksi
- hiilivetyjen sekä hiilen happi- ja typpiyhdisteiden funktionaaliset ryhmät ja nimeämisen perusteet
- hapettuminen ja pelkistyminen hiilen happiyhdisteissä
- hiilen yhdisteiden rakenteiden mallintaminen ja ominaisuuksien selittäminen rakenteen avulla
- suhdekaavan ja molekyylikaavan selvittäminen laskennallisesti sekä rakenneisomeria
- kvanttimekaaninen atomimalli, hybridisaatio ja stereoisomeria hiiliyhdisteissä
- tutustuminen spektrien antamaan informaatioon aineen rakenteesta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- kokeellisten havaintojen kerääminen, mittaustulosten käsittely ja tulkinta
- erilaisten teknisten apuvälineiden ja ohjelmistojen käyttö (esim. MarvinSketch, GeoGebra ja muut laskinohjelmistot)
- osaa käyttää erilaisia tietolähteitä ja arvioida tietoa kriittisesti kemian osaamisensa avulla

Vuorovaikutusosaaminen

- saa valmiuksia osallistua kemiaan liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun ja osaa arvioida tietolähteiden luotettavuutta
- osallistuu opetustilanteessa käytävään keskusteluun ja osaa perustella väittämänsä täsmällistä kemian kieltä käyttäen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

- formatiivinen ja summatiivinen arviointi (erilaiset testit: kirjallinen, suullinen tai sähköinen)
- erilaiset tiedonkäsittelyä ja -hankintaa mittaavat tuotokset
- kirjallinen ja suullinen raportointi (projektityöt, esitelmät, tutkielmat, työselostukset, raportit, käsitekartat) osallistumisaktiivisuuden seuranta
- opiskelijan itsearviointi
- kokeelliseen työskentelyyn osallistuminen ja siinä osoitetut taidot

Laaja-alaisten osaamisen arviointi

• Opettaja voi arvioida turvallista laboratoriotyöskentelyä esimerkiksi antamalla jatkuvaa palautetta opiskelijan laboratoriotyöskentelystä ja ohjaamalla opiskelijaa itsearviointiin. Opettaja voi teettää esimerkiksi arvioitavia palautettavia tehtäviä, jotka tehty sähköisillä ohjelmistoilla. Opiskelija itsearvioi omien sähköisten ohjelmistojen käyttöä ja oman osaamisen kehittymistä.

Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen reaktio, 2 op (KE4), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen reaktio

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- saa kokonaiskuvan kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössämme
- osaa käyttää ja soveltaa reaktioihin liittyviä käsitteitä jokapäiväisen elämän, ympäristön ja yhteiskunnan ilmiöissä sekä nykYTEKNOLOGIAN sovelluksissa
- osaa tutkia kemiallisia reaktioita kokeellisesti ja erilaisia malleja käyttäen
- ymmärtää aineen häviämättömyyden merkityksen kemiassa.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen reaktio

Keskeiset sisällöt

- reaktioiden tutkiminen kokeellisesti sekä tutkimustulosten käsitteleminen, tulkitseminen ja esittäminen
- kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu ja tasapainottaminen, reaktiotuotteiden kaavat ja nimet
- saanto ja rajoittava tekijä kemiallisessa reaktiossa
- ideaalikaasun tilanyhtälö ja ainemäärä
- saostumis- ja hajoamisreaktio, palamisreaktio
- protolyysi, neutraloituminen ja titraus analyysimenetelmänä
- additio, eliminaatio, substituutio, kondensaatio ja hydrolyysi hiiliyhdisteissä sekä yleisimpien biomolekyylien muodostuminen
- polymeroitumisreaktiot, polymeerien ominaisuudet, käyttö ja elinkaari

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- opiskelija osaa tulkita kemian merkkikieltä, esittää symbolisia malleja ja kuvata ilmiöitä mallien avulla
- kokonaiskuva kemiallisten reaktioiden moninaisuudesta ja merkityksestä elinympäristössä

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- kiertotalous ja kierrättäminen (muovit), vaihtoehtoisten materiaalien käyttö, elinkaariajattelu

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

- formatiivinen ja summatiivinen arviointi (erilaiset testit: kirjallinen, suullinen tai sähköinen)
- erilaiset tiedonkäsittelyä ja -hankintaa mittaavat tuotokset
- kirjallinen ja suullinen raportointi (projektiytöt, esitelmät, tutkielmat, työselostukset, raportit, käsitekartat)
- osallistumisaktiivisuuden seuranta
- opiskelijan itsearviointi
- kokeelliseen työskentelyyn osallistuminen ja siinä osoitetut taidot

Laaja-alaisten osaaminen

Opettaja voi arvioida opiskelijan sähköisten ohjelmistojen käyttöä teettämällä palautettavia tehtäviä, jotka tehty sähköisillä ohjelmistoilla. Opettaja voi teettää elinkaarianalyysiä, jalanjälkiarviointia tai esim. erilaisiin ympäristöongelmiin liittyviä tutkielmia. Opettaja voi arvioida turvallista laboratoriotyöskentelyä mm. antamalla jatkuvaa palautetta opiskelijan laboratoriotyöskentelystä ja ohjaamalla opiskelijaa itsearviointiin.

Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen energia ja kiertotalous, 2 op (KE5), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää kemiallisen energian varastoinnin ja hyödyntämisen periaatteita ja osaa perustella mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista*
- *ymmärtää energian häviämättömyyden ja energianmuutokset kemiallisissa reaktioissa*
- *tuntee merkittävien metallien ominaisuuksia sekä valmistus- ja jalostusprosesseja ympäristövaikutuksineen*
- *osaa tutkia sähkökemian liittyviä ilmiöitä kokeellisesti ja kuvata niitä malleja käyttäen*
- *tuntee yhteiskunnassa merkittävien metallien kierrätyksen ja kiertotalouden periaatteet sekä niihin liittyviä ratkaisuja.*

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen energia ja kiertotalous

Keskeiset sisällöt

- reaktiossa sitoutuva tai vapautuva energia muodostumisentalpioiden, sidosenergioiden ja Hessin lain avulla
- reaktiosarja- ja seoslaskujen periaatteet
- hapetusluvut ja hapettumis-pelkistymisreaktiot
- metallien ominaisuuksia ja käyttökohteita, valmistus- ja jalostusprosesseja sekä riittävyys ja kierrätettävyys
- sähkökemian keskeiset periaatteet: jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari, elektrolyysi ja kemiallisen energian varastointi
- luonnontieteelliseen tutkimukseen tutustuminen tai tutkimuksen tai ongelmanratkaisun ideointi ja suunnittelu

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- osaa perustella tieteellisesti mielipiteitään keskustelussa energiaratkaisuista

Monitieteinen ja luova osaaminen

- kiertotalous ja kierrättäminen monitieteisestä näkökulmasta

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- metallien jalostukseen liittyvät mahdolliset ympäristöongelmat
- kierrätyksen edut yhteiskunnalle ja ympäristölle

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

- formatiivinen ja summatiivinen arviointi (erilaiset testit: kirjallinen, suullinen tai sähköinen)
- erilaiset tiedonkäsittelyä ja -hankintaa mittaavat tuotokset
- kirjallinen ja suullinen raportointi (projektityöt, esitelmät, tutkielmat, työselostukset, raportit, käsitekartat)
- osallistumisaktiivisuuden seuranta
- opiskelijan itsearviointi
- kokeelliseen työskentelyyn osallistumisen ja siinä osoitetut taidot

Laaaja-alaisen osaamisen arviointi

- esimerkiksi ryhmäkeskustelu ympäristöhaasteista ja niiden ratkaisuista
- esimerkiksi väittely yhteiskunnallisista asioista, esimerkiksi kierrättämisestä

Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6)

Opintojakson moduulit

- Kemiallinen tasapaino, 2 op (KE6), Valinnainen

Tavoitteet

Kemiallinen tasapaino

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kemian merkityksen terveyteen ja ympäristöön liittyvien ongelmien ratkaisemisessa
- osaa tutkia kokeellisesti reaktionopeuteen ja kemialliseen tasapainoon liittyviä ilmiöitä
- osaa käyttää laskennallisia ja graafisia malleja reaktionopeuden ja kemiallisen tasapainon kuvaamisessa, selittämisessä ja ennusteiden tekemisessä
- osaa esittää tutkimustuloksia graafisesti ja arvioida tutkimustuloksia ja -prosessia
- tutustuu teollisuuden prosesseissa ja luonnossa tapahtuviin tasapainoreaktioihin ja niiden merkitykseen.

Keskeiset sisällöt

Kemiallinen tasapaino

Keskeiset sisällöt

- kemiallisen reaktion nopeus ja siihen vaikuttavat tekijät
- homogeenisen tasapainon kvalitatiivinen ja kvantitatiivinen käsittely konsentraatioilla, tasapainotilaan vaikuttaminen
- hapot ja emäkset ja niihin liittyvät käsitteet sekä palamistuotteiden reaktiot vedessä
- happo-emästasapainon laskennallinen käsittely
- puskuriliuosten toimintaperiaate sekä elimistön ja luonnon puskurisysteemejä kvalitatiivisella tasolla
- reaktionopeuteen ja tasapainoreaktioihin liittyvien ilmiöiden tutkiminen kokeellisesti sekä ilmiöiden mallintaminen ja analysointi graafisesti tietokonesovelluksella
- tutustuminen kemian tarjoamiin mahdollisuuksiin jonkin terveyteen tai ympäristöön liittyvän ongelman ratkaisemisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- sähköisten ohjelmistojen käyttäminen kemian ilmiöiden esittämisessä
- kemian merkityksen tunnistaminen terveyteen (veri puskuriliuoksena) ja ympäristöön vaikuttavissa sekä teollisissa prosesseissa (ympäristön happamoituminen, ilmaston lämpeneminen)

Yhteiskunnallinen osaaminen

- ihmisen arjessa käyttämien kemikaalien vaikutus hyvinvointiin
- vedenpuhdistus, veden happamoituminen
- lääkkeiden tuotantoprosessit
- oman toiminnan ympäristövaikutusten arviointi

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

- formatiivinen ja summatiivinen arviointi (erilaiset testit: kirjallinen, suullinen tai sähköinen)
- erilaiset tiedonkäsittelyä ja -hankintaa mittaavat tuotokset
- kirjallinen ja suullinen raportointi (projektityöt, esitelmät, tutkielmat, työselostukset, raportit, käsitekartat) osallistumisaktiivisuuden seuranta
- opiskelijan itsearviointi
- kokeelliseen työskentelyyn osallistuminen ja siinä osoitetut taidot

Laaja-alaisten osaaminen

- esimerkiksi opettaja voi arvioida opiskelijan sähköisten ohjelmistojen käyttöä teettämällä palautettavia tehtäviä, jotka tehty sähköisillä ohjelmistoilla.
- esimerkiksi posterinäyttely (ryhmätöistä) ja siinä esiintyminen

Kemian kertaus, 2 op (KE7)**Tavoitteet****Paikallinen lisäys**

- kerta lukion kemian kurssien keskeiset sisällöt
- syventää tietojään ja taitojaan lukion kemian keskeisistä osa-alueista
- soveltaa jo saamia tietoa ja taitoja
- saa valmiuksia kemian ainerealia sekä yliopistojen ja korkeakoulujen pääsykokeita varten

Keskeiset sisällöt**Paikallinen lisäys**

- vastaustekniikoiden harjoittelua
- keskeisten sisältöjen kertaaminen ja syventäminen
- YO-kokeessa käytettävien sähköisten ohjelmistojen käytön kertaaminen

Paikallinen lisäys**Laaja-alainen osaaminen****Monitieteinen ja luova osaaminen**

- opiskelija osaa hyödyntää oppiainerajat ylittäen omaa osaamistaan
- opiskelija osaa soveltaa, arvioida, yhdistellä ja analysoida annettuja ja hankittuja tietoja

Opintojakson arviointi**Paikallinen lisäys**

Arvioinnissa voidaan käyttää esimerkiksi:

- formatiivinen ja summatiivinen arviointi (erilaiset testit: kirjallinen, suullinen tai sähköinen)
- erilaiset tiedonkäsittelyä ja -hankintaa mittaavat tuotokset
- kirjallinen ja suullinen raportointi (projektityöt, esitelmät, tutkielmat, työselostukset, raportit, käsitekartat) osallistumisaktiivisuuden seuranta
- opiskelijan itsearviointi
- kokeelliseen työskentelyyn osallistuminen ja siinä osoitetut taidot

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksot KE1-KE6 on suoritettava ennen kertausta.

7.9. Uskonto (KT)

Oppiaineen tehtävä

Uskonnon opetuksen tehtävänä on tukea opiskelijaa uskontoihin ja katsomuksiin liittyvän laaja-alaisen yleissivistuksen muodostamisessa. Uskonnon opetuksessa perehdytään uskontoihin ja uskonnollisuuden ilmenemismuotoihin sekä uskonnottomuuteen. Opetuksessa uskontoja ja katsomuksia tarkastellaan osana kulttuuria, kulttuuriperintöä ja yhteiskuntaa sekä yksilön ja yhteisön elämää.

Opetus antaa monipuolista tietoa uskonnoista ja kehittää opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää monilukutaitoa. Opiskelijaa ohjataan tarkastelemaan uskontoon liittyviä ilmiöitä analyyttisesti eri näkökulmista sekä soveltamaan ja arvioimaan lähdekriittisesti uskontoja koskevaa informaatiota. Uskonnon opetus antaa valmiuksia oman maailmankatsomuksen rakentamiseen sekä dialogiin, jota käydään sekä uskontojen ja katsomusten sisällä että niiden välillä. Uskonnon opetus ottaa erilaiset näkemykset huomioon, kunnioittaa yksilöllisiä vakaumuksia ja edistää ihmisoikeuksien toteutumista. Oppiaine tukee opiskelijan kasvua yhteiskunnan aktiiviseksi ja vastuulliseksi jäseneksi.

Opetuksessa käytetään tutkimustietoa, uskontojen omia lähteitä ja ajankohtaisia media-aineistoja. Opetuksessa perehdytään oppiaineen taustalla olevien tieteenalojen kieleen, käsitteistöön ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen tiedepohja on erityisesti teologiassa ja uskontotieteessä. Lisäksi opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti uskontoihin liittyvää kulttuurin, yhteiskunnan ja taiteen tutkimusta.

Oppiaineen tehtävä ja moduulien tavoitteet huomioon ottaen opetusta voidaan toteuttaa yhteistyössä oppiaineen eri oppimäärien ja muiden oppiaineiden kanssa. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti vuorovaikutteisia työtapoja sekä digitaalisia ja koulun ulkopuolisia oppimisympäristöjä ja asiantuntijoita. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä uskonnon oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Uskonnon opetus edistää **hyvinvointiosaamista** tukemalla opiskelijan itsetuntemusta sekä itsensä ja muiden arvostamista. Opetus antaa opiskelijalle aineksia ja välineitä oman identiteetin, elämäntietämisen ja maailmankatsomuksen rakentamiseen ja arviointiin.

Opetuksessa käytetään menetelmiä, jotka vahvistavat **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden mukaisesti opiskelijan sosiaalisia taitoja sekä kykyä yhteistyöhön ja empatiaan. Oppiaineen opetus on kieli-, katsomus- ja kulttuuritietoista, ja se antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua dialogiin, joka liittyy uskonnollisiin, katsomuksellisiin, eettisiin ja yhteiskunnallisiin kysymyksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen vahvistuu uskonnon opetuksessa monipuolisesti. Opetuksessa perehdytään uskonnoille ominaisiin käsitteisiin, kieleen ja symboliikkaan sekä eri tieteenalojen uskontoa koskeviin näkökulmiin. Opetus antaa valmiuksia uskontoja ja katsomuksia koskevan informaation lähdekriittiseen arviointiin. Opetuksessa vahvistetaan opiskelijan monilukutaitoa ja rohkaistaan tietojen ja taitojen luovaan soveltamiseen moninaisissa toimintaympäristöissä.

Uskonnon opetus tukee opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista** vahvistamalla osallisuutta ja osallistumista. Opetus rohkaisee opiskelijaa toimimaan demokraattisen ja ihmisoikeuksia kunnioittavan yhteiskunnan ja erilaisten yhteisöjen vastuullisena jäsenenä. Oppiaine antaa valmiuksia toimia katsomuksellisesti ja kulttuurisesti moninaisissa työyhteisöissä. Kehittämällä opiskelijan uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää ymmärrystä ja dialogitaitoja oppiaine antaa

valmiuksia rakentaa yhteiskuntarauhaa sekä ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta.

Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan uskontojen eettisiä ulottuvuuksia ja rohkaistaan opiskelijaa pohtimaan omakohtaisesti arvoja ja eettisiä kysymyksiä **eettisyyden** tavoitteet huomioon ottaen. Opetuksessa tuetaan opiskelijan **ympäristöosaamista** lisäämällä ymmärrystä siitä, että uskonnoilla ja katsomuksilla eettisinä arvojärjestelminä on tärkeä merkitys ja rooli ekologisesti kestäväen tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kehittäminen kytkeytyy vahvasti uskonnon oppiaineen keskeisiin tavoitteisiin. Uskonnon oppiaineessa tarkastellaan monipuolisesti uskontojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta ja vahvistetaan näin ymmärrystä suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista kulttuuriperinnöstä ja niiden moninaisuudesta. Uskonnon opetus tarjoaa turvallisen tilan käsitellä yksilön, yhteisön ja suomalaisen yhteiskunnan suhteita sekä niihin liittyviä ajatuksia ja tunteita. Arvoja ja katsomuksia pohtivana oppiaineena uskonto rakentaa valmiuksia toimia moniarvoisissa globaaleissa toimintaympäristöissä sekä muuttuvissa media- ja teknologiaympäristöissä.

Tavoitteet

Uskonnon opetuksen tavoitteena on, että

opiskelija

- osaa hankkia, soveltaa, analysoida, arvioida ja esittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää tietoa
- kehittää uskontoihin ja katsomuksiin liittyvää kulttuurista lukutaitoaan
- hallitsee uskonnollisiin ja eettisiin kysymyksiin liittyviä ajattelu- ja vuorovaikutustaitoja
- tuntee uskonnon tutkimuksen keskeisiä käsitteitä, näkökulmia ja menetelmiä
- perehtyy uskontojen historialliseen ja ajankohtaiseen merkitykseen sekä yhteiskunnan, kulttuurin ja uskonnon vuorovaikutukseen eri puolilla maailmaa
- perehtyy opiskeltavan uskonnon erityispiirteisiin Suomessa ja muualla maailmassa
- tunnistaa ja ymmärtää uskontojen sisäistä moninaisuutta
- ymmärtää uskonnon erityisluonnetta, esimerkiksi uskonnollisen kielen ja symboliikan erityispiirteitä, sekä tunnistaa ja osaa analysoida uskonnollisen ja tieteellisen tiedon ominaispiirteitä
- kehittää valmiuksia rakentaa ja jäsentää omaa maailmankatsomustaan ja kulttuuri-identiteettiään
- kehittää valmiuksia ymmärtää ihmisiä, joilla on erilainen vakaumus, sekä valmiuksia toimia moniarvoisissa, moniuskontoisissa ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä
- ymmärtää ja kunnioittaa ihmisoikeuksia ja osaa tarkastella uskontoja ja katsomuksia ihmisoikeusnäkökulmasta
- kehittää valmiuksia rakentaa ekologisesti, taloudellisesti, sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävää tulevaisuutta sekä toimia yhteiskunnan aktiivisena ja vastuullisena jäsenenä.

Osaamisen arviointi

Uskonnon oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on kannustaa opiskelijaa opiskelemaan ja oppimaan sekä antaa palautetta hänen oppimisprosessistaan ja osaamisestaan. Opetuksessa ohjataan ja tuetaan opiskelijaa oman oppimisprosessinsa pitkäjänteisessä suunnittelussa ja arvioinnissa. Arviointi on monipuolista, ja siihen kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja uskonnon oppiaineen yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön sekä opiskelijan uskonnolliseen ja katsomukselliseen yleissivistykseen liittyvien tietojen ja taitojen havainnointiin. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota käsitteiden ja kokonaisuuksien hallintaan,

tiedon soveltamiseen, analysointiin, arvioimiseen ja esittämiseen sekä tiedonhankintataitoihin ja työskentelyyn erilaisissa oppimistilanteissa.

7.9.1. Evankelisluterilainen uskonto (KT1)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UE1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen sisäistä monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kulttuuriperintöä ja vaikutusta yhteiskuntaan sekä kehittää niihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisissa ja monikulttuurisissa ympäristöissä ja työelämässä sekä keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä.

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- uskonto ilmiönä, uskonnon määrittely sekä uskonnon ja tieteen suhde
- maailman uskontotilanne, uskonnollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena
- uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä
- juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin kulttuuristausta, synty sekä niiden keskeiset ja yhteiset piirteet
- pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa
- juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille

Paikallinen lisäys

- mahdollisuuksien mukaan voidaan tutustua paikallisiin uskonnollisiin kohteisiin, yhteisöihin tai ilmiöihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa tutustutaan erilaisiin katsomuksiin.

Vuorovaikutusosaaminen

Eri katsomuksiin tutustuminen mahdollistaa toisen kunnioittamisen, empatian ja yhteistyön.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Katsomusten tuntemus mahdollistaa rakentavaan yhteiskuntarauhaan liittyvän keskustelun.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Uskonnollisen kielen ja käsitteistön opiskelu mahdollistaa uskonnollisen lukutaidon kehittymisen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojaksolla tuetaan ja ohjataan opiskelijaa esimerkiksi formatiivisen ja summatiivisen arvioinnin eri keinoin. Itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään oppimisen tukena.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson keskeiset sisällöt ja tavoitteet käydään yhdessä läpi. Tavoitteiden saavuttamista arvioidaan monipuolisesti kuten esimerkiksi kokeen, itsearvioinnin ja vertaispalautteen avulla.

Laaja-alainen osaaminen

Monipuolinen arviointi mahdollistaa laaja-alaisen osaamisen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisen. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan monipuolisesti osana suorituksia ja tuntityöskentelyä. Esimerkiksi uskonnollista lukutaitoa, joka kuuluu monitieteiseen ja luovaan osaamiseen, voidaan arvioida muun muassa itsearvioinnilla.

Maaailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2)

Opintojakson moduulit

- Maaailmanlaajuinen kristinusko, 2 op (UE2), Valinnainen

Tavoitteet

Maaailmanlaajuinen kristinusko

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon merkitystä kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa*
- *tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset ja niiden syntytaustan sekä pystyy vertailemaan niiden keskeisiä piirteitä*
- *perehtyy kristinuskon erilaisiin tulkintatapoihin ja ilmenemismuotoihin eri puolilla maailmaa*
- *osaa analysoida ja arvioida ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä mediasisältöjä ja keskusteluja*
- *kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä*

Keskeiset sisällöt

Maaailmanlaajuinen kristinusko

- *kristinuskon asema ja vuorovaikutus ympäröivän kulttuurin kanssa eri puolilla maailmaa*

- *uskonnon asema sekä uskonnon ja valtion suhteet Euroopassa*
- *katolisen, ortodoksisen ja protestanttisen, erityisesti luterilaisen, kristillisyyden synty, erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnalliset vaikutukset*
- *karismaattinen kristillisyyden ilmiönä*
- *kristillisperäisten uskontojen pääpiirteet*
- *ekumenia ja uskontodialogi*
- *kristinusko ja ympäristökysymykset sekä muita ajankohtaisia kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja*

Paikallinen lisäys

- mahdollisuuksien mukaan voidaan tutustua paikallisiin uskonnollisiin kohteisiin, yhteisöihin tai ilmiöihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan monipuolisesti kristinuskon eri muotojen, kulttuurien ja yhteiskuntien vuorovaikutusta sekä niiden taustoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojaksolla tuetaan ja ohjataan opiskelijaa esimerkiksi formatiivisen arvioinnin eri keinoin. Itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään oppimisen tukena.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson keskeiset sisällöt ja tavoitteet käydään yhdessä läpi. Tavoitteiden saavuttamista arvioidaan monipuolisesti kuten esimerkiksi kokeen, itsearvioinnin ja vertaispalautteen avulla.

Laaja-alainen osaaminen

Monipuolinen arviointi mahdollistaa laaja-alaisen osaamisen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisen. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan monipuolisesti osana suorituksia ja tuntityöskentelyä. Esimerkiksi ajankohtaisten kristinuskoon liittyvien aiheiden ja keskustelujen seuraamista, joka kuuluu globaali- ja kulttuuriosaamiseen, voidaan arvioida muun muassa itsearvioinnin avulla.

Mailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UE3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuuriin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin*

- tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä
- hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä
- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka, hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet
- buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan sekä Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuuden keskeiset piirteet sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa
- Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

Paikallinen lisäys

- mahdollisuuksien mukaan voidaan tutustua paikallisiin uskonnollisiin kohteisiin, yhteisöihin tai ilmiöihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija tutustuu eri uskontoihin ja katsomuksiin maailmankatsomuksellisen ymmärryksen mahdollistumiseksi.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojaksolla tuetaan ja ohjataan opiskelijaa esimerkiksi formatiivisen arvioinnin eri keinoin. Itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään oppimisen tukena.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson keskeiset sisällöt ja tavoitteet käydään yhdessä läpi. Tavoitteiden saavuttamista arvioidaan monipuolisesti kuten esimerkiksi kokeen, itsearvioinnin ja vertaispalautteen avulla.

Laaja-alainen osaaminen

Monipuolinen arviointi mahdollistaa laaja-alaisen osaamisen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisen. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan monipuolisesti osana suorituksia ja tuntityöskentelyä. Maailmankatsomuksellisen ymmärryksen lisääntymistä, joka kuuluu globaali- ja kulttuuriosaamiseen, voidaan arvioida muun muassa itsearvioinnin avulla.

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UE4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla*
- *ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla*
- *tunnistaa ja osaa analysoida muinaissuomalaisten uskontoperinteiden ja kristinuskon vaikutuksia suomalaisessa kulttuuriperinnössä*
- *osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapautteen, uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen sekä uskonnottomuuteen ja uskontokritiikkiin liittyvää ajankohtaista keskustelua*
- *kehittää valmiuksia osallistua uskonnollisia, katsomuksellisia ja yhteiskunnallisia kysymyksiä koskevaan dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä*

Paikallinen lisäys

- voidaan käsitellä paikallisia uskontoihin liittyviä erityispiirteitä

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- *Suomen uskontotilanne, suomalainen uskonnollisuus ja sekularisaatio*
- *uskonto ja uskonnolliset yhteisöt suomalaisessa ja yleiseurooppalaisessa lainsäädännössä, uskonnon- ja katsomuksenvapaus sekä yhdenvertaisuuteen ja syrjintään liittyvät kysymykset*
- *uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa huomioiden uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa*
- *muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden merkitys suomalaisessa kulttuuriperinnössä sekä kristinuskon yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina*
- *uskonnottomuus, uskontokritiikki ja uskonnoton tapakulttuuri nykypäivän Suomessa*
- *uskontojen ja katsomusten välinen dialogi nykypäivän Suomessa*

Paikallinen lisäys

- mahdollisuuksien mukaan voidaan tutustua paikallisiin uskonnollisiin kohteisiin, yhteisöihin tai ilmiöihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija tutustuu Suomen uskonnolliseen ja katsomukselliseen kenttään sekä hahmottaa uskonnollisuutta ja uskonnottomuutta, mikä auttaa dialogitaitojen kehittymisessä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskunnan eri osa-alueilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojaksolla tuetaan ja ohjataan opiskelijaa esimerkiksi formatiivisen arvioinnin eri keinoin. Itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään oppimisen tukena.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson keskeiset sisällöt ja tavoitteet käydään yhdessä läpi. Tavoitteiden saavuttamista arvioidaan monipuolisesti kuten esimerkiksi kokeen, itsearvioinnin ja vertaispalautteen avulla.

Laaja-alainen osaaminen

Monipuolinen arviointi mahdollistaa laaja-alaisen osaamisen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisen. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan monipuolisesti osana suorituksia ja tuntityöskentelyä. Esimerkiksi vuorovaikutusosaamiseen kuuluvia dialogivalmiuksia voidaan arvioida muun muassa itsearvioinnin avulla.

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5)

Opintojakson moduulit

- Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa, 2 op (UE5), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää ja osaa analysoida uskonnon ja taiteen suhdetta: taiteen ja arkkitehtuurin merkitystä uskonnoissa sekä uskontojen vaikutusta taiteen kehitykseen*
- *perehtyy siihen, miten uskonnollisen taiteen kautta ilmaistaan uskonnon, erityisesti kristinuskon, keskeisiä oppeja ja kertomuksia*
- *tunnistaa uskonnollista symboliikkaa ja perehtyy siihen, miten taiteessa ja populaarikulttuurissa käsitellään uskonnollisia teemoja*
- *harjaannuttaa taitoa tulkita uskontoon liittyviä ulottuvuuksia taiteen ja populaarikulttuurin eri muodoissa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto taiteissa ja populaarikulttuurissa

- *uskontojen ja taiteen vuorovaikutus, uskontojen merkitys taiteen kehityksessä*
- *uskonnollinen taide ja uskonnon ilmeneminen eri taidemuodoissa*
- *uskonnollisten tilojen arkkitehtuuri uskonnon ja sen erityispiirteiden kuvaajana*
- *uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa ja populaarikulttuurissa*
- *Raamatun kertomusten ja kristillisen opin erilaisten tulkintojen tarkastelu taiteen eri muotojen avulla*

Paikallinen lisäys

- mahdollisuuksien mukaan voidaan tutustua paikallisiin uskonnollisiin kohteisiin, yhteisöihin tai ilmiöihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson taiteeseen ja populaarikulttuuriin liittyvät aihepiirit mahdollistavat opiskelijan monikulttuurisen ja uskonnollisen lukutaidon kehittymistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija oppii analysoimaan uskontojen eettisiä ja ekologisia ulottuvuuksia.

Hyvinvointiosaaminen

Perehtymällä uskonnon ja taiteen suhteeseen opiskelija tutustuu samalla taiteen ja kulttuurin mahdollisuuksiin ja rooliin yksilön ja yhteisöjen hyvinvoinnin edistäjinä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojaksolla tuetaan ja ohjataan opiskelijaa esimerkiksi formatiivisen arvioinnin eri keinoin. Itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään oppimisen tukena.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson keskeiset sisällöt ja tavoitteet käydään yhdessä läpi. Tavoitteiden saavuttamista arvioidaan monipuolisesti kuten esimerkiksi kokeen, itsearvioinnin ja vertaispalautteen avulla.

Laaja-alainen osaaminen

Monipuolinen arviointi mahdollistaa laaja-alaisen osaamisen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisen. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan monipuolisesti osana suorituksia ja tuntityöskentelyä. Esimerkiksi hyvinvointiosaamiseen kuuluvaa omien elämänskysymysten pohdintaa voidaan arvioida muun muassa itsearvioinnin avulla.

Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, tiede ja media, 2 op (UE6), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ajankohtaista tutkimusta*
- *tunnistaa ja osaa analysoida uskontoon liittyviä ajankohtaisia teemoja ja sisältöjä mediassa*
- *osaa analysoida uskonnon ja median välisiä suhteita sekä arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä*
- *kehittää valmiuksia tuottaa ja esittää uskontoon liittyvää tietoa*

Keskeiset sisällöt

Uskonto, tiede ja media

- *uskonnon tutkimuksen ajankohtaisia näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla: uskontotieteen ja teologian eri tutkimusalat sekä taiteentutkimus, kulttuurintutkimus ja yhteiskuntatieteet*
- *uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa*
- *uskonnollisen kielen ja kuvaston käyttö eri medioissa*
- *uskontojen mediajulkisuus*
- *uskontoilmiön käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki*

Paikallinen lisäys

- mahdollisuuksien mukaan tutustutaan paikallisiin uskonnollisiin kohteisiin, yhteisöihin tai ilmiöihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Uskontoihin liittyvään tutkimukseen ja mediasisältöihin tutustuminen antaa opiskelijalle valmiuksia osallistua yhteiskunnalliseen ja eettiseen keskusteluun.

Hyvinvointiosaaminen

Tutustuessaan ajankohtaiseen uskonnon tutkimukseen sekä uskontoon liittyviin teemoihin mediassa opiskelija pohtii erilaisten elämän- ja maailmankatsomusten myönteisiä ja kielteisiä vaikutuksia yksilöiden ja yhteisöjen elämässä ja saa samalla välineitä tunnistaa hyvinvointia edistäviä ja ehkäiseviä tekijöitä sekä valmiuksia toimia oman ja toisten hyvinvoinnin ja turvallisuuden hyväksi.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Media-aineistojen lähdekriittisen tarkastelun avulla opintojaksossa voidaan tutustua muun muassa uskontoihin liittyviin asenteisiin ja mielikuviiin, uskontokritiikkiin sekä uskontojen roolin konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, mikä tukee opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojaksolla tuetaan ja ohjataan opiskelijaa esimerkiksi formatiivisen arvioinnin eri keinoin. Itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään oppimisen tukena.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson keskeiset sisällöt ja tavoitteet käydään yhdessä läpi. Tavoitteiden saavuttamista arvioidaan monipuolisesti kuten esimerkiksi kokeen, itsearvioinnin ja vertaispalautteen avulla.

Laaja-alainen osaaminen

Monipuolinen arviointi mahdollistaa laaja-alaisen osaamisen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisen. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan monipuolisesti osana suorituksia ja tuntityöskentelyä. Esimerkiksi vuorovaikutusosaamiseen kuuluvia keskusteluvalmiuksia voidaan arvioida muun muassa itsearvioinnin avulla.

Kohti ylioppilaskirjoituksia ja jatko-opintoja, 2 op (UE7)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistaa osaamistaan uskonnon opetussuunnitelman mukaisten sisältöjen ja tavoitteiden suhteen
- saa valmiuksia uskonnon ylioppilaskokeeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan pakollisia ja valinnaisia opintojaksoja
- harjoitellaan esseiden kirjoittamista
- tutustutaan aiempien vuosien uskonnon ylioppilaskoetehtäviin
- tutustutaan uskonnon ajankohtaisiin teemoihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija saa valmiuksia uskontojen ja uskonnollisten ilmiöiden monipuoliseen tarkasteluun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojaksolla tuetaan ja ohjataan opiskelijaa esimerkiksi formatiivisen arvioinnin eri keinoin. Itsearviointia ja vertaispalautetta käytetään oppimisen tukena.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson keskeiset sisällöt ja tavoitteet käydään yhdessä läpi. Tavoitteiden saavuttamista arvioidaan monipuolisesti kuten esimerkiksi kokeen, itsearvioinnin ja vertaispalautteen avulla.

Laaja-alainen osaaminen

Monipuolinen arviointi mahdollistaa laaja-alaisen osaamisen sisältöjen ja tavoitteiden toteutumisen. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueita arvioidaan monipuolisesti osana suorituksia ja tuntityöskentelyä. Monitieteiseen ja luovaan osaamiseen kuuluvaa monipuolista uskontojen tarkastelua voidaan arvioida muun muassa itsearvioinnin ja vertaispalautteen avulla.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.9.2. Ortodoksinen uskonto (KT2)

Opintojaksot

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1)

Opintojakson moduulit

- Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä, 2 op (UO1), Pakollinen

Tavoitteet

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida maailman uskontotilannetta ja siihen vaikuttavia tekijöitä sekä uskontojen monimuotoisuutta
- osaa jäsentää uskontoa ja uskonnottomuutta ilmiönä
- tuntee ortodoksisen kirkon opin synnyn sekä Raamatun ja tradition merkityksen ortodoksisessa kirkossa ja sen ihmiskuvassa
- hahmottaa ja osaa analysoida kristikunnan moninaisuuteen johtaneita syitä
- hahmottaa ja osaa analysoida juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin yhteisiä juuria, keskeisiä piirteitä, kohtaamisia historiassa sekä vaikutuksia kulttuuriperintöön ja yhteiskuntaan sekä kehittää näihin pohjautuvaa kulttuurista lukutaitoa
- kehittää valmiuksia toimia moniuskontoisessa ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä ja työelämässä sekä valmiuksia keskustella uskontoihin liittyvistä ajankohtaisista kysymyksistä

Keskeiset sisällöt

Uskonto ilmiönä – juutalaisuuden, kristinuskon ja islamin jäljillä

- uskonnotollisuus ja uskonnot yleisinhimillisenä ilmiönä
- maailman uskontotilanne, uskonnotollisuuden ja uskonnottomuuden piirteitä nykyajassa sekä uskonnonvapaus ihmisoikeutena
- uskontojen merkitys kestävän tulevaisuuden rakentamisessa sekä muita ajankohtaisia uskontoihin ja katsomuksiin liittyviä kysymyksiä
- kristinuskon synty ja leviäminen, kirkolliskokoukset ortodoksisen kirkon opin, etiikan ja ihmiskuvan muotoutumisen perustana
- kristikunnan jakaantuminen ja sen vaikutukset
- juutalaisuuden ja islamin oppi, etiikka ja elämäntapa
- juutalaisuuden ja islamin sisäinen monimuotoisuus, suhde yhteiskuntaan sekä merkitys länsimaiselle kulttuurille
- pyhien kirjojen synty, asema, käyttö ja tulkintatavat juutalaisuudessa, kristinuskossa ja islamissa
- ortodoksisen kirkon, juutalaisuuden ja islamin kohtaamiset

Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus maailmassa, 2 op (UO2), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus maailmassa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ortodoksisuuden apostolisen kirkon ja kirkkoisien perinteen jatkumona sekä luostarilaitoksen merkityksen ortodoksisen kirkon hengelliselle elämälle
- hahmottaa ja osaa analysoida kristinuskon historiallista kehitystä ortodoksisen kirkon, kulttuurin, yhteiskunnan ja yksilön näkökulmasta sekä kehittää ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyvää kulttuurista lukutaitoa
- tutustuu ortodoksisiin paikalliskirkkoihin maailmassa ja tuntee niiden historiallista kehitystä ja sisäistä moninaisuutta
- tuntee kristinuskon keskeiset suuntaukset, niiden syntytaustan ja keskeiset piirteet sekä pystyy vertailemaan niitä
- tutustuu kirkkojen väliseen maailmanlaajuiseen yhteistyöhön
- kehittää valmiuksia toimia moniarvoisissa toimintaympäristöissä

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus maailmassa

- ortodoksisen kirkon opillisten perusteiden sekä hengellisen elämän vaikutus kulttuuriin ja ihmisten arkeen
- ortodoksisen paikalliskirkkokäsitteen muodostuminen
- Bysantin kirkko ja luostarilaitos itäisen kristillisyyden lähteenä ja sen yhteiskunnalliset vaikutukset
- ortodoksiset kirkot Euroopassa ja muilla mantereilla sekä niiden paikalliset erityispiirteet
- orientaaliset ortodoksiset kirkot
- läntinen kristillisuus, katolinen kirkko, protestanttiset kirkot ja karismaattinen kristillisuus sekä niiden erityispiirteet, eettinen ajattelu ja yhteiskunnallinen vaikutus
- ajankohtaisia ortodoksisuuteen ja muuhun kristinuskoon liittyviä kysymyksiä ja niiden taustoja
- ortodoksiset kirkot ja ekumeeninen liike sekä uskontodialogi

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3)

Opintojakson moduulit

- Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä, 2 op (UO3), Valinnainen

Tavoitteet

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee maailman uskontoja osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden paikallisia vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan sekä niiden suhdetta ortodoksiseen kirkkoon
- perehtyy Intiassa, Kiinassa ja Japanissa syntyneisiin uskontoihin osana yksilön ja yhteisön elämää sekä niiden kulttuurisiin ja yhteiskunnallisiin vaikutuksiin
- tunnistaa ja osaa analysoida Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen ilmenemistä ja vaikutuksia länsimaissa
- hahmottaa ja osaa analysoida luonnonuskontojen nykytilannetta ja keskeisiä piirteitä
- hahmottaa ja osaa analysoida uusien uskonnollisten liikkeiden taustoja ja keskeisiä piirteitä
- kehittää uskontoihin liittyvää kulttuurista lukutaitoa ja valmiuksia toimia työelämässä ja kansainvälisissä toimintaympäristöissä

Keskeiset sisällöt

Maailman uskontoja ja uskonnollisia liikkeitä

- hindulainen maailmankuva, elämäntapa ja etiikka sekä hindulaisuuden monimuotoisuus ja vaikutukset Intian kulttuuriin ja yhteiskuntaan, Intian nykypäivän uskontotilanne
- jainalaisuuden ja sikhiläisyyden keskeiset piirteet ja eettiset periaatteet
- buddhalainen elämäntapa ja etiikka sekä buddhalaisuuden opetukset, suuntaukset ja keskeiset vaikutukset Aasian kulttuureihin
- Kiinan vanhan kansanuskon, kungfutselaisuuden ja taolaisuuden keskeiset piirteet ja vaikutus kiinalaiseen ajatteluun ja yhteiskuntaan, Kiinan nykypäivän uskontotilanne
- shintolaisuus sekä uskontojen vaikutuksia kulttuuriin ja yhteiskuntaan Japanissa
- Intiassa, Kiinassa ja Japanissa kehittyneiden uskontojen vaikutuksia länsimaissa
- luonnonuskontojen ja vodou-sukuisten uskontojen keskeiset piirteet ja levinneisyys
- uusien uskonnollisten liikkeiden taustaa ja keskeisiä piirteitä

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4)

Opintojakson moduulit

- Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa, 2 op (UO4), Valinnainen

Tavoitteet

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee muinaissuomalaisista uskonnollista perinnettä sekä tunnistaa sen ilmenemisen suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- tuntee ortodoksisen kirkon historialliset vaiheet Suomessa kristinuskon saapumisesta nykypäivään saakka
- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen osana Suomen valtiollista ja kansallista kehitystä
- tutustuu monipuolisesti uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen nyky-Suomessa sekä perehtyy uskontojen vaikutukseen ja merkitykseen julkisella, yksityisellä, kolmannella ja neljännellä sektorilla
- ymmärtää, että tietoa uskonnoista ja katsomuksista tarvitaan yhteiskuntaelämän eri osa-alueilla
- osaa analysoida ja arvioida uskonnonvapauteen sekä uskonnon ja yhteiskunnan vuorovaikutukseen liittyvää ajankohtaista keskustelua
- kehittää taitojaan toimia aktiivisena kansalaisena ja yhteiskunnan jäsenenä
- kehittää valmiuksiaan osallistua uskontojen ja katsomusten väliseen dialogiin sekä osaa toimia kulttuuri- ja katsomustietoisena ja aktiivisena yhteiskunnan jäsenenä

Keskeiset sisällöt

Uskonto, kulttuuri ja yhteiskunta Suomessa

- muinaissuomalaiset uskontoperinteet ja niiden ilmeneminen suomalaisessa kulttuuriperinnössä
- kristinuskon tulo Suomeen ja luostarien vaikutus ortodoksisuuteen Karjalassa
- ortodoksit lännen ja idän välissä, autonominen Suomen ortodoksinen kirkko ja suuntautuminen suomalaiseen yhteiskuntaan
- kielelliset ja kansalliset ortodoksiset vähemmistöt Suomessa
- luterilainen ja katolinen kirkko sekä muita uskonnollisia yhteisöjä Suomessa
- kristinuskon suomalaisen yhteiskunnan ja kulttuurin muokkaajana Suomessa eri aikoina
- uskonnon merkitys ja näkyvyys julkisella sektorilla, politiikassa, työelämässä ja taloudessa, uskonnolliset yhteisöt kolmannen sektorin toimijoina sekä uskonto yksilöiden ja perheiden elämässä ja tapakulttuurissa
- uskonnon rooli etnisten ja kielellisten vähemmistöjen elämässä Suomessa
- uskontojen ja katsomusten välinen dialogi tämän päivän Suomessa

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus, 2 op (UO5), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ja osaa analysoida yleisesti uskontojen ja taiteen suhdetta
- kehittää taitojaan tulkita uskonnollisen taiteen eri muotoja
- perehtyy taiteen eri muotojen ilmaisutapoihin ja siihen, miten niissä tuodaan esille uskontojen, erityisesti kristinuskon ja ortodoksisen kirkon, keskeistä opetusta
- tunnistaa ja tietää ortodoksisen ja muun kristillisen taiteen eri ilmaisumuotoja
- ymmärtää sakraalin ja uskonnollisen taiteen eron
- tutustuu uskonnolliseen symboliikkaan ja tunnistaa uskonnon vaikutuksen nykypäivän taiteessa ja kulttuurissa

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuuden ja taiteen vuorovaikutus

- uskontojen ja taiteen vuorovaikutus ja uskontojen merkitys taiteen kehityksessä
- uskonnollisia teemoja, symboliikkaa ja myyttejä eri taidemuodoissa
- ortodoksisen taiteen muodot: kirkkomusiikki, ikonitaide, arkkitehtuuri, hymnografia
- Raamatun kertomusten ja kristillisen opin tarkastelu taiteen eri muotojen avulla
- uskontojen ja erityisesti ortodoksisuuden ilmeneminen tämän päivän taiteessa

Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6)

Opintojakson moduulit

- Ortodoksisuus, tiede ja media, 2 op (UO6), Valinnainen

Tavoitteet

Ortodoksisuus, tiede ja media

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa analysoida ja arvioida uskonnon ja median välisiä suhteita
- osaa arvioida kriittisesti uskontoon liittyvää informaatiota ja sen lähteitä
- perehtyy ortodoksisuuden ja eri uskontojen kansalliseen ja kansainväliseen mediakuvaan
- perehtyy tieteen ja median esille tuomiin eettisiin kysymyksiin ortodoksisen kirkon perinteen ja etiikan näkökulmasta
- perehtyy tieteen ja ortodoksisen kirkon ihmiskuvaan
- hahmottaa uskonnon tutkimuksen näkökulmia ja menetelmiä eri tieteenaloilla sekä tuntee ortodoksiseen kirkkoon liittyvää ajankohtaista tutkimusta

Keskeiset sisällöt

Ortodoksisuus, tiede ja media

- uskonnollinen media ja median käyttö uskonnoissa
- uskonnollisen kielen ja symbolien käyttö eri medioissa
- uskontojen mediajulkisuus ja ortodoksisen kirkon mediamaailma

- uskonnon käsittely mediassa, kuten uskontoihin liittyvät asenteet ja mielikuvat, uskontojen rooli konflikteissa ja rauhan rakentamisessa, uskonnot ja ympäristökysymykset, uskonnot ja eettiset kysymykset, uskontokritiikki
- tiede, media ja ortodoksisen kirkon eettinen opetus

7.10. Kuvataide (KU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiolain (714/2018) 11 §:n 1 momentin mukaan taito- ja taideaineiden opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Näiden aineiden opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Omat kuvat, jaetut kulttuurit, 2 op (KU1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä kuvia sekä jakaa ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- käyttää erilaisia kuvailmaisun välineitä, materiaaleja, teknologioita ja lähestymistapoja itsenäisesti sekä ryhmän jäsenenä
- soveltaa visuaalisen viestinnän ja teknologian keinoja näkemysten esittämisessä sekä osallistumisessa ja vaikuttamisessa
- tutkii ja tulkitsee taidetta yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ja tulkitsee eri aikojen, kulttuurien ja yhteisöjen visuaalista kulttuuria
- tutkii ja tulkitsee kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ymmärtää kuvakulttuurien merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa ja globaalissa maailmassa
- ymmärtää visuaalisen kulttuurin merkityksen kulttuurisen moninaisuuden ilmentäjänä, kulttuuriperinnön uudistamisessa ja kestäväen tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Omat kuvat: opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti; opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana; opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin; opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisien ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana
- Taiteen ja ympäristön kuvat: kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja taiteessa, ympäristössä ja mediassa; kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin käsitteistöön ja kuvastoihin tutustuminen; erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista tutustuminen; kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinna keinojen käyttäminen; kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisussa; vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Turvalliset työskentelytavat, tilat ja materiaalit.

Mahdollisuus itseilmaisuun turvallisessa ympäristössä.

Kriittinen kuvanlukutaito opettaa vastuullisuutta ja itsestä huolehtimista visuaalisessa maailmassa.

Kuvataiteessa pitkäjänteinen ja prosessinomainen työskentely kehittää sinnikkyyttä ja epävarmuuden sietämistä.

Lähtökohdat tehtävissä heijastavat nuorten omia kiinnostuksen kohtia. Kuvataide tukee omien vahvuuksien tunnistamista ja käyttämistä sekä oman identiteetin rakentamista.

Kuvataiteen tehtävät auttavat tunteiden käsittelemistä ja vaikeidenkin asioiden purkamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijat antavat positiivista palautetta toistensa töistä. Kuva-analyysitehtävän puitteissa käydään keskustelua taideteoksesta. Annetaan toisille työrauha ja annetaan neuvoja ja ohjausta muille opiskelijoille. Opiskelija ymmärtää taiteen merkityksen osana kulttuuria ja inhimillistä toimintaa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppiaine perustuu luovuuden kehittämiseen. Taiteella on monia kosketuspintoja eri tieteenaloihin. Kuvataide hakee jatkuvasti kosketuspintoja tieteen uusiin keksintöihin ja tietämyksen aloihin.

Esimerkiksi kuvailmaisun ja kuvantulkinnan taitoja ja sanallistamista oppiessaan oppilas oppii monitieteistä tiedonhakuja ja vuorovaikutusosaaminen kehittyy.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Visuaalisten taitojen ja esteettisten arvojen merkitysten ymmärtämistä harjoitetaan oman työskentelyn ja taiteen tarkastelun kautta

Opiskelija arvottaa ja pohtii taiteen, median, omien ja opiskelijatovereiden teosten avulla kuvan viestiä, merkityksiä ja vaikuttavuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja ohjaa opiskelijan työskentelyä, ja työprosessin aikana käydään rakentavaa vuoropuhelua opeteltavista asioista. Tarkastellaan mahdollisia ongelmia työssä tai työskentelyn etenemisessä ja annetaan parannusehdotuksia. Tavoitteena on se, että opiskelija oppii ottamaan palautetta vastaan ja osaa hyödyntää sitä työskentelyssään. Opiskelija osoittaa kiinnostusta ja aktiivisuutta kuvataiteen tunneilla. Opiskelija osaa arvioida omaa työtään ja työprosessiaan ja tarvittaessa myös opiskelijatoverinsa työtä.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi tehdään pääasiassa opintojakson tehtäväkohtaisten arviointikriteerien perusteella. Itsenäiseen työskentelyyn ja tiedonhakuun kykenevä opiskelija osoittaa osaavansa etsiä, tulkita

ja muokata tietoa (esim. kuvahaku, taustatiedot, lähteiden merkitseminen). Opiskelija suorittaa itsearvioinnin jokaisen opintojakson tehtävän osalta.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osataan turvalliset työskentelytavat- ja menetelmät

Vuorovaikutusosaaminen

Rakentavan palautteen antaminen vertaisarvioinneissa. Ryhmässä työskentelyn taidot ja toisten kannustaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osoittaa heittäytymistä töiden toteuttamisessa eikä tyydy tuttuun ja tavalliseen.

Tehtävissä on osattu hyödyntää erilaisten elämänalueiden sisältöjä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa ilmaista omista töissään myös yhteiskunnallisesti merkittäviä asioita ja ilmiöitä

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla 4–10.

Ympäristön tilat, paikat ja ilmiöt, 2 op (KU2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- havainnoi itselle ja muille merkityksellisiä teoksia, tuotteita ja palveluita sekä digitaalisia, rakennettuja ja luonnon ympäristöjä
- perustelee ympäristöihin, tuotteisiin ja palveluihin liittyviä havaintojaan ja ajatteluaan kuvallisesti ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttäen
- tarkastelee ympäristön kuvien yhteyksiä omiin kuviinsa, taiteeseen ja kulttuuriperintöön
- soveltaa arkkitehtuurin, muotoilun ja tuotteistamisen prosesseja, teknologioita ja toimintatapoja kuvailmaisussaan itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista
- tutkii ja tulkitsee rakennettua ympäristöä, tuotteita ja palveluja yhteiskuntakehityksen, oikeuksien ja kestävän tulevaisuuden näkökulmista
- ymmärtää visuaalisuuden merkityksiä tuotteiden, palveluiden ja arkkitehtuurin kestävässä suunnittelussa, viestinnässä ja käytämisessä
- ymmärtää kuvilla vaikuttamisen ja osallistumisen mahdollisuuksia omassa elämässään esteettisesti, eettisesti ja ekologisesti kestävän tulevaisuuden kannalta.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Omat kuvat: opiskelijoiden omat kuvat sekä kuvakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti; opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana; opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa ympäristön kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin; opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisen ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana

- Ympäristön kuvat: kuvan tuottamisen, muokkaamisen ja esittämisen keinoja ympäristössä, mediassa ja taiteessa; arkkitehtuurin, muotoilun ja median käsitteistään ja kuvastoihin tutustuminen; visuaalisen kulttuurin teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista, kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinna keinojen käyttäminen; ympäristön ajankohtaisten ilmiöiden tutkiminen kuvailmaisissa; vaikuttaminen ja osallistuminen kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin keinoin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Turvalliset työskentelytavat, tilat ja materiaalit.

Mahdollisuus itseilmaisuun turvallisessa ympäristössä.

Kriittinen kuvanlukutaito opettaa vastuullisuutta ja itsestä huolehtimista visuaalisessa maailmassa.

Kuvataiteessa pitkäjänteinen ja prosessinomainen työskentely kehittää sinnikkyyttä ja epävarmuuden sietämistä.

Lähtökohdat tehtävissä heijastavat nuorten omia kiinnostuksen kohtia. Kuvataide tukee omien vahvuuksien tunnistamista ja käyttämistä sekä oman identiteetin rakentamista.

Kuvataiteen tehtävät auttavat tunteiden käsittelemistä ja vaikeidenkin asioiden purkamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Tuetaan opiskelijan kiinnostusta rakennettuun-, luonnon- ja sosiaaliseen ympäristöön.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija keksii ja kehittää uusia omia ideoitaan arkkitehtuurin, ympäristösuunnittelun, muotoilun, veistotaiteen ja eri käyttötaiteen osa-alueilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa käsitellään ihmisen ympäristösuhdetta:

- kestävä rakentaminen ja tuotesuunnittelu
- aktiivinen kansalainen, ihmisen mahdollisuudet vaikuttaa omaan lähiympäristöön ja sen suunnitteluun
- kuluttajana ekologisten ja eettisten valintojen tiedostaminen ja tekeminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelijaa ohjataan pohtimaan omia valintojaan, ratkaisujaan ja tekojaan kestävän elämäntavan näkökulmasta. Opinnot syventävät osaamista erilaisten materiaalien ja teknologioiden kestävästä käytöstä. Opiskelijoita rohkaistaan paikalliseen ja globaaliin toimijuuteen kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävässä kehityksessä liittyvissä kysymyksissä. Taiteellisen työskentelyn kautta avataan näköaloja vaihtoehtoihin tulevaisuuksiin.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijoita kannustetaan rakentamaan identiteettiään sekä arvostamaan elinympäristöään ja sen kulttuuriperintöä. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja

muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja ohjaa opiskelijan työskentelyä, ja työprosessin aikana käydään rakentavaa vuoropuhelua opeteltavista asioista. Tarkastellaan mahdollisia ongelmia työssä tai työskentelyn etenemisessä ja annetaan parannusehdotuksia. Tavoitteena on se, että opiskelija oppii ottamaan palautetta vastaan ja osaa hyödyntää sitä työskentelyssään. Opiskelija osoittaa kiinnostusta ja aktiivisuutta kuvataiteen tunneilla. Opiskelija osaa arvioida omaa työtään ja työprosessiaan ja tarvittaessa myös opiskelijatoverinsa työtä.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi tehdään pääasiassa opintojakson tehtäväkohtaisten arviointikriteerien perusteella. Itsenäiseen työskentelyyn ja tiedonhakuun kykenevä opiskelija osoittaa osaavansa etsiä, tulkita ja muokata tietoa (esim. kuvahaku, taustatiedot, lähteiden merkitseminen). Opiskelija suorittaa itsearviointiin jokaisen opintojakson tehtävän osalta.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osataan turvalliset työskentelytavat- ja menetelmät

Vuorovaikutusosaaminen

Rakentavan palautteen antaminen vertaisarvioinneissa. Ryhmässä työskentelyn taidot ja toisten kannustaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osoittaa heittäytymistä töiden toteuttamisessa eikä tyydy tuttuun ja tavalliseen.

Tehtävissä on osattu hyödyntää erilaisten elämänalueiden sisältöjä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa ilmaista omista töissään myös yhteiskunnallisesti merkittäviä asioita ja ilmiöitä

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija pitää hyvää huolta käyttämistään materiaaleista ja työvälineistä.

Opiskelija pitää huolen työtilan siisteydestä omalta osaltaan.

Gloaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija osoittaa globaalin ja kulttuurisen pohdintansa joidenkin töiden sisällöissä.

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla 4–10.

Kuva viestii ja vaikuttaa, 2 op (KU3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää omakohtaista suhdettaan digitaaliseen kuvaan, mediaan, taiteeseen ja teknologiaan ajattelun ja ilmaisun taitojaan kehittämällä
- laajentaa median, taiteen, teknologian ja audiovisuaalisen kulttuurin tuntemustaan perehtymällä erilaisiin ilmaisu-, tuotanto- ja esitystapoihin
- hyödyntää mediateknologian keinoja, työtapoja ja prosesseja suunnittelussa, vuorovaikutuksessa ja osallistumisessa itsenäisesti sekä osana ryhmää
- tulkitsee tiedon tuottamisen tapoja yhdisteleviä visuaalisen kulttuurin tuotteita ja niihin sisältyviä intertekstuaalisia suhteita
- tulkitsee mediaesityksiä ja taidetta teoksen, tekijän, yleisön ja yhteiskunnan näkökulmista
- ottaa kuvillaan kantaa mediassa, kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- tutkii median ja taiteen kuvia identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Omat kuvat: opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä mediakulttuurit, joihin he osallistuvat omaehtoisesti; opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana; opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa median kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin; opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisena ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana
- Median kuvat: kuvan tuottaminen, muokkaaminen ja esittäminen digitaalisesti ja muilla keinoilla; median, viestinnän ja taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen; mediaesitysten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista; kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulokinnan keinojen soveltaminen; opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen; opiskelijoiden toimijuus mediassa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Turvalliset työskentelytavat, tilat ja materiaalit.

Mahdollisuus itseilmaisuun turvallisessa ympäristössä.

Kriittinen kuvanlukutaito opettaa vastuullisuutta ja itsestä huolehtimista visuaalisessa maailmassa.

Kuvataiteessa pitkäjänteinen ja prosessinomainen työskentely kehittää sinnikkyyttä ja epävarmuuden sietämistä.

Lähtökohdat tehtävissä heijastavat nuorten omia kiinnostuksen kohtia. Kuvataide tukee omien vahvuuksien tunnistamista ja käyttämistä sekä oman identiteetin rakentamista.

Kuvataiteen tehtävät auttavat tunteiden käsittelemistä ja vaikeidenkin asioiden purkamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija kehittää kuvallisen viestinnän taitojaan, ja laajentaa kriittistä suhtautumistaan medioihin.

Oman sosiaalisen median käytön analysointi Mitä - Miksi – Milloin. Kriittisen tietoisuuden lisääminen omasta ja muiden mediakäyttäytymisestä.

Omien mielipiteiden, aatteiden ja arvojen jakaminen median keinoin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kuvataide syventää opiskelijan visuaalisen kulttuurin monilukutaitoa, jonka avulla myös monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy. Taiteelle ominainen työskentely hyödyntää erilaisia tutkimisen, ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja. Opinnoissa kulttuurisia ilmiöitä tutkitaan visuaalisuutta ja muita tiedon tuottamisen tapoja käyttämällä.

Visuaalisen kulttuurin uusimmat aluevaltauksat ja digitaalisen kulttuurin kosketuspinnat kuvan tekemiseen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla pohditaan eri mediakanavien etiikkaa ja omaa vastuuta esim. sosiaalisessa mediassa sekä tekijänoikeudet huomioidaan työskentelyssä.

Opiskelija harjoittelee kuvien käyttöä tehokkaan viestinnän välineenä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja ohjaa opiskelijan työskentelyä, ja työprosessin aikana käydään rakentavaa vuoropuhelua opeteltavista asioista. Tarkastellaan mahdollisia ongelmia työssä tai työskentelyn etenemisessä ja annetaan parannusehdotuksia. Tavoitteena on se, että opiskelija oppii ottamaan palautetta vastaan ja osaa hyödyntää sitä työskentelyssään. Opiskelija osoittaa kiinnostusta ja aktiivisuutta kuvataiteen tunneilla. Opiskelija osaa arvioida omaa työtään ja työprosessiaan ja tarvittaessa myös opiskelijatoverinsa työtä.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi tehdään pääasiassa opintojakson tehtäväkohtaisten arviointikriteerien perusteella. Itsenäiseen työskentelyyn ja tiedonhakuun kykenevä opiskelija osoittaa osaavansa etsiä, tulkita ja muokata tietoa (esim. kuvahaku, taustatiedot, lähteiden merkitseminen). Opiskelija suorittaa itsearviointin jokaisen opintojakson tehtävän osalta.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osataan turvalliset työskentelytavat- ja menetelmät

Vuorovaikutusosaaminen

Rakentavan palautteen antaminen vertaisarvioinneissa. Ryhmässä työskentelyn taidot ja toisten kannustaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osoittaa heittäytymistä töiden toteuttamisessa eikä tyydy tuttuun ja tavalliseen.

Tehtävissä on osattu hyödyntää erilaisten elämänalueiden sisältöjä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa ilmaista omissa töissään visuaalisen median ajankohtaisia asioita ja ilmiöitä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija osoittaa globaalin ja kulttuurisen pohdintansa joidenkin töiden sisällöissä.

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla 4–10.

Taiteen monet maailmat, 2 op (KU4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutkii, tulkitsee ja arvottaa taiteen kuvien henkilökohtaisia ja yhteiskunnallisia merkityksiä
- syventää omakohtaista suhdettaan eri aikojen ja eri kulttuurien kuvailmaisuun
- syventää kuvailmaisun taitojaan omien tavoitteiden suuntaisesti itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä
- soveltaa kuvan tekemisessä nykyaikaiselle ominaisia ilmaisemisen, esittämisen ja toiminnan tapoja
- tulkitsee taidetta teoksen, tekijän, vastaanottajan, taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista
- tutkii ilmaisussaan kuvataiteen ja muun visuaalisen kulttuurin ajankohtaisia ilmiöitä
- ottaa kuvillaan kantaa kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa ilmeneviin arvoihin
- tutkii kuvataidetta ja muuta visuaalista kulttuuria identiteettien rakentamisen, kulttuuriperinnön välittämisen ja uudistamisen sekä kestävän tulevaisuuden näkökulmista.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Omat kuvat: opiskelijoille merkitykselliset kuvat sekä taiteen maailmat, joihin he osallistuvat omaehtoisesti; opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen kuvailmaisun lähtökohtana; opiskelijoiden omien kuvien tarkasteleminen suhteessa taiteen kuviin ja muuhun visuaaliseen kulttuuriin; opiskelijoiden omien kuvien käyttäminen tutkivan, pitkäkestoisien ja ilmiökeskeisen työskentelyn lähtökohtana
- Taiteen kuvat: kuvan tekemisen, muokkaamisen ja esittämisen perinteiset ja uudet keinot; taiteen käsitteistöön ja kuvastoihin perehtyminen; eri aikoina ja eri kulttuureissa tuotettu taide tutkimuksen kohteena; teosten liittäminen erilaisiin näkemyksiin taiteen tehtävistä ja muusta visuaalisesta kulttuurista, kuvallisten, sanallisten ja muiden kuvatulkinnan keinojen soveltaminen; opiskelijoille merkityksellisten kulttuuristen, yhteiskunnallisten ja globaalien ilmiöiden tutkiminen; opiskelijoiden toimijuus kuvataiteessa ja muussa visuaalisessa kulttuurissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Turvalliset työskentelytavat, tilat ja materiaalit.

Mahdollisuus itseilmaisuun turvallisessa ympäristössä.

Kriittinen kuvanlukutaito opettaa vastuullisuutta ja itsestä huolehtimista visuaalisessa maailmassa.

Kuvataiteessa pitkäjänteinen ja prosessinomainen työskentely kehittää sinnikkyyttä ja epävarmuuden sietämistä.

Lähtökohdat tehtävissä heijastavat nuorten omia kiinnostuksen kohtia. Kuvataide tukee omien vahvuuksien tunnistamista ja käyttämistä sekä oman identiteetin rakentamista.

Vuorovaikutusosaaminen

Kuvataiteen opinnoissa kehitetään vuorovaikutusosaamista rakentamalla dialogia ja ymmärrystä ihmisten välille erilaisia kuvakulttuureja tarkastelemalla, niitä jakamalla ja niistä keskustelemalla.

Erilaisten kuvatulkinnan menetelmien soveltaminen kuvien analysoinnissa, arvioinnissa ja tuottamisessa luo valmiuksia merkitysten jakamiselle ja niistä keskustelemiselle.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tarkastellaan kuvataidetta osana kulttuuriperintöä, taiteen tyyliuuntia ja kulttuurien aikakausia.

Kuvatulkinnassa tarkastellaan myös kuvan intertekstuaalisia viittauksia esimerkiksi lauluun, näytelmään tai toiseen kuvaan. Tutustutaan taiteeseen, joka lainaa, kommentoi ja käyttää hyväkseen muita tieteenaloja ja niiden menetelmiä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ymmärretään, että kuvataiteen kulttuuriperintö on tärkeä osa inhimillistä toimintaa. Tarkastellaan kuvaa vaikuttamisen ja vallan välineenä. Oma taiteellinen työskentely opettaa arvostamaan ammattitaiteilijoiden työtä. Ohjataan opiskelijoita ymmärtämään taideinstituutioita osana yhteiskuntaa. Taidetta tarkastellessa tutustutaan myös taiteilijan rooliin eri aikoina.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista syvennetään kuvataiteessa tutkimalla todellisuuden kulttuurista monimuotoisuutta. Kuvataiteessa tarkastellaan ja pohditaan omaa suhdetta yhteiskunnassa vallitsevaan kulttuuriin. Opiskelijaa ohjataan tutkimaan, miten visuaalinen kulttuuri heijastaa ja muokkaa yksilöitä, yhteisöjä ja maailmaa. Kulttuuriperintöä tarkastellaan globaalista, kansallisesta ja opiskelijan kulttuurisen taustan näkökulmasta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja ohjaa opiskelijan työskentelyä, ja työprosessin aikana käydään rakentavaa vuoropuhelua opeteltavista asioista. Tarkastellaan mahdollisia ongelmia työssä tai työskentelyn etenemisessä ja annetaan parannusehdotuksia. Tavoitteena on se, että opiskelija oppii ottamaan palautetta vastaan ja osaa hyödyntää sitä työskentelyssään. Opiskelija osoittaa kiinnostusta ja aktiivisuutta kuvataiteen tunneilla. Opiskelija osaa arvioida omaa työtään ja työprosessiaan ja tarvittaessa myös opiskelijatoverinsa työtä.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi tehdään pääasiassa opintojakson tehtäväkohtaisten arviointikriteerien perusteella. Itsenäiseen työskentelyyn ja tiedonhakuun kykenevä opiskelija osoittaa osaavansa etsiä, tulkita ja muokata tietoa (esim. kuvahaku, taustatiedot, lähteiden merkitseminen). Opiskelija suorittaa itsearviointin jokaisen opintojakson tehtävän osalta.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Osataan turvalliset työskentelytavat- ja menetelmät

Vuorovaikutusosaaminen

Rakentavan palautteen antaminen vertaisarvioinneissa. Ryhmässä työskentelyn taidot ja toisten kannustaminen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija osoittaa heittäytymistä töiden toteuttamisessa eikä tyydy tuttuun ja tavalliseen.

Tehtävissä on osattu hyödyntää erilaisten elämänalueiden sisältöjä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija kykenee pohtimaan taiteen yhteiskunnallisia sidoksia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija osoittaa kulttuurisen kontekstin ymmärtämisen töidensä sisällöissä.

Opintojakso arvioidaan numeroarvioinnilla 4–10.

7.11. Liikunta (LI)

Oppiaineen tehtävä

Lukiolain (714/2018) 11 §:n 1 momentin mukaan taito- ja taideaineiden opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Näiden aineiden opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Oppiva liikkuja, 2 op (LI1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja erilaisissa liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa eri vuodenaikoina ja eri olosuhteissa (kuten sisällä, ulkona ja vedessä)
- osaa toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- liikuntataitojen soveltaminen erilaisissa opetusryhmän yhteisissä liikuntatehtävissä, -muodoissa ja -lajeissa opiskeluympäristön mahdollisuuksia (kesä-, talvi-, luonto- ja vesiliikunta) sekä sisä- ja ulkoliikuntaa monipuolisesti toteuttaen

- opetusryhmän yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakson monipuoliset sisällöt antavat opiskelijalle mahdollisuuden löytää omaa hyvinvointiaan tukevia liikuntamuotoja. Opiskelijaa autetaan ymmärtämään fyysisen aktiivisuuden merkitys oman hyvinvoinnin perusedellytyksenä. Opiskelijan koettu liikunnallinen pätevyys ja myönteinen minäkuva vahvistuvat uuden oppimisen sekä liikunnan tuoman ilon ja virkistymisen myötä.

Vuorovaikutusosaaminen

Yhteistyötaitoja ja yhteishenkeä kehittävät liikuntatehtävät ja -leikit sekä pelit lisäävät opiskelijan vuorovaikutusosaamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

”tieteenalujen ja oppiaineiden, esimerkiksi terveystiedon, biologian, fysiikan ja musiikin, ymmärtämiseen. Monitieteinen ja luova osaaminen kehittyy liikunnan oppimistilanteissa, jotka ovat luonteeltaan ongelmanratkaisutilanteita. Liikunta kehittää aivoja ja niiden hyvinvointia monipuolisesti tukien yleistä opiskeluvireyttä ja oppimisedellytyksiä.” Voidaan tehdä yhteistyötä terveystiedon kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija vahvistaa yhteiskunnallista osaamistaan ottamalla vastuuta oman toimintakykynsä kehittämisestä ja yrittämällä parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti. Opiskelijaa autetaan ymmärtämään, että jokainen yksilö on omalta osaltaan vastuussa toimintakyvystään yhteiskunnan aktiivisena jäsenenä. Opintojakson yhteistoiminnalliset työtavat tukevat yhteisöllisyyden kokemuksen syntymistä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Lihassoimalla liikuntapaikoille siirtymiseen kannustetaan ympäristöarvoja kunnioittaen.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla pyritään tekemään paljon yhteistyötä opiskelijoiden kesken. Tämä auttaa opiskelijoita ymmärtämään ihmisten erilaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana annettava palaute: Opiskelijan jatkuva ja monipuolinen näyttö oppitunneilla ja mahdollinen palautekeskustelu.

Osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arviointi

Opettajan antama oppimista ja työskentelyä edistävä palaute oppitunneilla, vertaispalaute/-arviointi ja itsearviointi.

Laaja-alaisen oppiminen

Laaja-alaisen oppimisen osa-alueista arvioidaan formatiivisesti eettisyyttä ja ympäristöosaamista sekä globaalia ja kulttuuriosaamista. Esimerkiksi seurataan liikuntapaikoille siirtymistä eettisestä ja ympäristönäkökulmasta. Seurataan vuorovaikutusta opiskelijoiden välillä ja annetaan siitä palautetta.

Aktiivinen elämä, 2 op (LI2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- arvioi fyysisiä ominaisuuksiaan (voima, kestävyys, liikkuvuus ja nopeus) sekä asettaa kehittämistavoitteita saadun tiedon pohjalta
- osaa tehdä oman toimintakyvyn ja ympäristön kannalta perusteltuja valintoja fyysisen toimintakyvyn kehittämiseksi ja fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittämällä itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- fyysisten ominaisuuksien (voima, nopeus, kestävyys ja liikkuvuus) itsearviointi, ylläpito ja kehittäminen monipuolisesti liikkuen
- liikkuvuus ja kehonhuolto
- ergonomia liike- ja suoritustekniikoissa
- yhteistyötaitoja sekä yhteishenkeä kehittävät liikunnalliset pari- ja ryhmätehtävät

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään, että terveyttä ja toimintakykyä tukeva fyysinen aktiivisuus muodostuu arkisista valinnoista. Opiskelija ymmärtää, että näihin arjen valintoihin kuuluvat myös ergonomiset työasennot ja suoritustekniikat. Opiskelijaa kannustetaan liikunnallisen elämäntavan omaksumiseen. Opiskelija osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja asettaa niille kehittämistavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija toimii oppitunneilla vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttavasti ja kannustavasti. Opiskelija osaa antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa voidaan hyödyntää terveystiedon oppisisältöjä, mm. ergonomian ja fyysisten ominaisuuksien kehittämisen kohdalla

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetuksessa ohjataan opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta sekä turvallisuudesta. Opiskelijoille pyritään tarjoamaan yhteisöllisiä kokemuksia. Opiskelijaa autetaan ymmärtämään, että vain hän itse voi vaikuttaa omiin valintoihinsa ja siten omaan fyysiseen terveyteensä ja hyvinvointiinsa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opetuksessa tuetaan positiivisia eettisiä arvoja kuten vastuullisuutta ja toisten positiivista kannustamista. Opiskelija oppii tekemään oman toimintakykynsä kehittämisen kohdalla perusteltuja valintoja myös ympäristön kannalta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikainen yhdessä tekeminen lisää opiskelijoiden ymmärrystä ihmisten erilaisuudesta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana annettava palaute: Opettajan antama oppimista ja työskentelyä edistävä palaute oppitunneilla, vertaispalaute/-arviointi ja itsearviointi.

Osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arviointi

Opiskelijan jatkuva ja monipuolinen näyttö oppitunneilla ja mahdollinen palautekeskustelu. Opiskelijan omien kehittämistavoitteiden saavuttaminen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen oppimisen osa-alueista arvioidaan formatiivisesti hyvinvointiosaamista. Tarjotaan opiskelijoille mahdollisuus tehdä fyysisiä testejä ja arvioida näin omaa suorituskyykyään. Monitieteisen ja luovan osaamisen osiota voidaan arvioida esimerkiksi tarkastelemalla lihaskuntotyöskentelyä ergonomian näkökulmasta.

Uudet mahdollisuudet, 2 op (LI3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- harjoittaa ja soveltaa liikuntataitoja ja -tietoja monipuolisesti ja uusin tavoin
- harjaantuu kehon hallinnassa
- tunnistaa tunteitaan, toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukee yhteisöllisyyttä toisia auttaen ja kannustaen
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- uusiin liikuntamuotoihin ja -lajeihin tutustuminen
- liikuntataitojen ja fyysisten ominaisuuksien monipuolinen ylläpito ja kehittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija osaa edistää fyysistä toimintakykyään. Tähän pyritään muun muassa harjoittamalla ja soveltamalla liikuntataitoja ja tietoja monipuolisesti sekä mahdollisuuksien mukaan uusin tavoin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija osaa tunnistaa tunteitaan, toimia vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittaen sekä tukea yhteisöllisyyttä muun muassa kannustamalla ja tukemalla toisia opiskelijoita

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opetuksessa voidaan hyödyntää esimerkiksi terveystiedon oppisisältöjä. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuuksien mukaan tilaisuutta tutustua uusiin liikuntamuotoihin ja lajeihin, mikä jo itsessään vaatii luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opetuksessa ohjataan opiskelijaa ottamaan vastuuta omasta ja ryhmän toiminnasta sekä turvallisuudesta. Lisäksi opiskelijoille pyritään tarjoamaan yhteisöllisiä kokemuksia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opetuksessa tuetaan opiskelijan myönteisiä sosiaalisia arvoja, kuten vastuullisuutta. Uusien liikuntamuotojen ja -lajien osalta tuodaan mahdollisuuksien mukaan esille tietoa ympäristöä säästävistä tai kuluttavista asioista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opetuksessa voidaan hyödyntää mahdollisuuksien mukaan hyvinvointiteknologiaa. Uudet lajit syventävät opiskelijoiden kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana annettava palaute: Opettajan antama oppimista ja työskentelyä edistävä palaute oppitunneilla, vertaispalaute/-arviointi ja itsearviointi.

Osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arviointi

Arviointi perustuu jatkuvaan ja monipuoliseen näyttöön. Arviointia tehdään monipuolisesti muun muassa opettaja- ja itsearviointia hyödyntäen.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen oppimisen osa-alueista arvioidaan formatiivisesti vuorovaikutusosaamista, esimerkiksi antamalla palautetta opiskelijoiden keskinäisestä vuorovaikutuksesta erilaisissa liikuntatilanteissa. Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida tilanteissa, joissa opiskelijat kantavat vastuuta ryhmän sujuvasta toiminnasta.

Yhdessä liikkuen, 2 op (LI4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- toimii yhdessä asetetun liikunnallisen tavoitteen saavuttamiseksi
- toimii vuorovaikutustilanteissa toisia kunnioittavasti, auttaa ja kannustaa muita liikuntatunneilla sekä antaa rakentavaa palautetta ja vertaisarviointia
- yrittää parhaansa suorittaen tehtävänsä tunnollisesti ja vastuullisesti, työskennellen aktiivisesti ja asiallisesti sekä kehittäen itseään pitkäjänteisesti.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- yhdessä toteutettava liikunta, kuten vanhojenpäivän tanssit, luontoliikunta tai muut projektiluonteiset kokonaisuudet.

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija vahvistaa omaa fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista hyvinvointiaan osana ryhmäliikuntaa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija oppii huomioimaan muut kanssaliikkujat. Yhdessä tehdyn projektin, esim. vanhojen tanssien, pohjalta opiskelijan vuorovaikutus- ja yhteistyötaidot kehittyvät.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Kurssilla voidaan tehdä yhteistyötä esimerkiksi muiden taito- ja taideaineiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ottamaan vastuuta yhdessä laaditun projektin, esim. vanhojen päivän tanssiesityksestä eri tavoin. Opiskelija kokee osallisuutta yhdessä liikkumisen kautta osana kulttuurista perintöä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana annettava palaute: Opettaja antaa opintojakson aikana sanallista palautetta opiskelijoille oppimisen edistymisestä.

Osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arviointi

Arvioinnissa otetaan huomioon tavoitteenmukaisen toiminnan pitkäjänteisyys, monipuolisuus ja laatu.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen oppimisen osa-alueista arvioidaan formatiivisesti hyvinvointiosaamista ja yhteiskunnallista osaamista. Näitä arvioidaan erityisesti sosiaalisen hyvinvoinnin näkökulmasta, esimerkiksi miten jokainen opiskelija antaa oman panoksensa yhteiseen päämäärään pyrkiessä ja noudattaa annettuja ohjeita.

Virkistystä liikunnasta, 2 op (LI5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- arvioi omaa jaksamistaan ja vireytään sekä osaa tehdä perusteltuja liikunnallisia valintoja toiminta- ja opiskelukyvyyn lisäämiseksi
- ymmärtää, miten liikunnan avulla voidaan edistää jaksamista ja opiskeluvireyttä
- osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistään.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- osallistuu toimintaan asiallisesti, aktiivisesti ja yhteisöllisyyttä edistään.
- rentoutus ja kehonhuolto

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija edistää omaa psyykkistä toimintakykyään liikunnan keinoin. Opiskelija ymmärtää itselle sopivan, tarkoituksenmukaisen liikunnan vaikutukset voimavarojen ja opiskelukyvyyn lisäämiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Moduulissa tuodaan esille erityisesti psyykkisen ja fyysisen toimintakyvyn, mutta myös sosiaalisen toimintakyvyn vaikutukset opiskelukykyyn, jolloin korostuu esimerkiksi ihmisen biologia sekä psykologia.

Vuorovaikutusosaaminen

Moduulissa tavoitteena on myös yhteisöllisyyden edistäminen, jolloin opiskelija kehittää vuorovaikutustaitojaan esimerkiksi suunnitellessaan yhdessä muiden kanssa virkistäviä ja yhteisöllisiä liikuntamuotoja opintojaksolle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana annettava palaute: Opettaja antaa opintojakson aikana sanallista palautetta opiskelijoille oppimisen edistymisestä.

Osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arviointi

Arvioinnissa otetaan huomioon tavoitteenmukaisen toiminnan pitkäjänteisyys, monipuolisuus ja laatu.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen oppimisen osa-alueista arvioidaan formatiivisesti hyvinvointiosaamista ja monitieteistä sekä luovaa osaamista. Opiskelijaa ohjataan itsearvioinnilla oppimaan kuuntelemaan omia tuntemuksiaan esimerkiksi päiväkirjaa apuna käyttäen.

7.12. Matematiikka (MA)

Oppiaineen tehtävä

Matematiikan opiskelu antaa opiskelijalle valmiudet ymmärtää, soveltaa ja tuottaa sekä arvioida matemaattisesti esitettyä tietoa. Opetus ohjaa opiskelijaa ymmärtämään matematiikan merkityksen aikamme kulttuurissa ja huomaamaan sen välttämättömyyden eri aloilla kuten tekniikassa, lääke-, talous-, yhteiskunta- ja luonnontieteissä sekä taiteissa. Matematiikan opetuksen tehtävänä on perehdyttää opiskelija matematiikan peruskäsitteisiin, perusideoihin ja rakenteisiin sekä ohjata käyttämään puhuttua, kirjoitettua ja muutoin ilmaistua matematiikkaa. Opetus kehittää laskemisen, luovan ajattelun sekä ilmiöiden mallintamisen, ennustamisen ja ongelmien ratkaisemisen taitoja.

Matematiikan opiskelussa opiskelija kehittyy hyödyntämään tietokoneohjelmistoja ja digitaalisia tiedonlähteitä oppimisessa, tutkimisessa sekä ongelmanratkaisussa. Hän myös oppii arvioimaan tietoteknisten välineiden hyödyllisyyttä ja käytön rajallisuutta.

Laaja-alainen osaaminen

Opetuksessa tutkitaan arkielämän ja matematiikan välisiä yhteyksiä sekä hyödynnetään mahdollisuuksia vahvistaa opiskelijan kiinnostusta, itsetuntoa ja tiedonhankintaprosesseja sekä kannustaa opiskelijaa kokeiluihin ja sinnikkääseen työskentelyyn. Matematiikassa opittavia taitoja sovelletaan omien tavoitteiden asettamisessa ja päätöksenteossa sekä pohditaan, kuinka matematiikan taitoja voidaan hyödyntää kestävässä kehityksessä ja ihmiskuntaan liittyvien ongelmien ratkaisussa. Näin vahvistetaan opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista, eettistä ja ympäristöosaamista** sekä **hyvinvointiosaamista**.

Opetuksen lähtökohdat valitaan opiskelijoita kiinnostavista aiheista, ilmiöistä ja niihin liittyvistä ongelmista, joita voidaan ratkoa matematiikan avulla. Opetuksessa käytetään vaihtelevia työtapoja, joissa opiskelijat työskentelevät yksin ja yhdessä. Tällä vahvistetaan mm. **vuorovaikutusosaamista**. Opetustavat valitaan yhdessä opiskelijoiden kanssa. Opetustilanteet järjestetään siten, että ne herättävät opiskelijan tekemään havaintojensa pohjalta kysymyksiä, oletuksia ja päätelmiä sekä perustelemaan niitä.

Matematiikan opiskelu tukee **globaali- ja kulttuuriosaamisen** sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** laaja-alaisia tavoitteita. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään matematiikan merkitys erilaisissa kulttuureissa ja historian kehityksessä sekä sen luonne universaalina kielenä. Opiskelija oppii hahmottamaan matemaattisten käsitteiden merkityksiä ja tunnistamaan, kuinka ne liittyvät laajempiin kokonaisuuksiin sekä matematiikassa että muissa oppiaineissa. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään matematiikan kieltä ja merkintöjä sekä ajattelua tukevia kuvia, piirroksia ja välineitä. Opiskelijaa tuetaan taidossa siirtyä eri matemaattisen tiedon esitysmuodoista toiseen ilmiöiden mallintamisessa, ongelman ymmärtämisessä ja ratkaisemisessa sekä tuloksesta keskustelemisessä.

Tavoitteet

Matematiikan opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- saa myönteisiä oppimiskokemuksia, tottuu pitkäjänteiseen työskentelyyn ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä, taitoihinsa ja ajatteluunsa
- ymmärtää matematiikan sekä ainutlaatuisena itsenäisenä tieteenalana että käyttökelpoisena välineenä, kun mallinnetaan, hallitaan tai ennustetaan yhteiskunnan, talouden tai luonnon ilmiöitä
- rakentaa matemaattista pohjaa jatko-opinnoilleen
- harjaantuu käsittelemään tietoa matematiikalle ominaisella tavalla ja tottuu tekemään otaksumia, tutkimaan niiden oikeellisuutta, laatimaan perusteluja sekä arvioimaan perustelujen pätevyyttä ja tulosten yleistettävyyttä
- kykenee seuraamaan matemaattista esitystä, lukemaan matemaattista tekstiä, keskustelemaan matematiikasta, perustelemaan väitteitä ja arvioimaan eri muodoissa tarjottua informaatiota
- harjaantuu mallintamaan käytännön ongelmatilanteita ja hyödyntämään erilaisia ratkaisustrategioita
- rohkaistuu myös kokeilemaan ja tutkivaan toimintaan, ongelmien ratkaisujen keksimiseen ja selkeään esittämiseen
- osaa käyttää tarkoituksenmukaisia matemaattisia menetelmiä, ohjelmistoja ja tietolähteitä sekä ymmärtää ettei ohjelmiston tuottama tulos yksinään riitä osoittamaan, todistamaan tai perustelemaan väitettä.

Osaamisen arviointi

Monipuolisella arvioinnilla ja kannustavalla palautteella tuetaan opiskelijan matemaattisen ajattelun ja itseluottamuksen kehittymistä sekä ylläpidetään ja vahvistetaan opiskelumotivaatiota. Arviointi ohjaa opiskelijaa kehittämään matematiikan osaamistaan ja ymmärtämistään sekä pitkäjänteisen työskentelyn taitojaan. Sillä autetaan opiskelijaa kehittämään matemaattisten ratkaisujen esittämistä, tuetaan häntä käsitteiden muodostamisprosessissa ja ohjataan oman työn arvioimiseen. Onnistunut palaute auttaa opiskelijaa huomaamaan vahvuutensa sekä sen, mitä ja miten tietoja ja taitoja tulisi edelleen kehittää.

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota laskutaitoon, menetelmien valintaan, matemaattisen ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoihin, päätelmien perustelemiseen ja analysoimiseen sekä ohjelmistojen valintaan ja käyttöön.

Oppimäärän vaihtaminen

Kun matematiikan oppimäärää vaihdetaan pitkästä lyhyeen, suoritettuja opintoja luetaan hyväksi seuraavalla tavalla:

Pitkän oppimäärän moduuli	Lyhyen oppimäärän moduuli
MAA2	MAB2
MAA3	MAB3
MAA6	MAB8
MAA8	MAB5
MAA9	MAB7

Muut pitkän oppimäärän mukaiset hyväksytyt suoritettut opinnot tai vaihdon yhteydessä moduuleista yli jääviä opintopisteitä vastaavat hyväksytysti suoritettut osaopinnot voivat olla lyhyen oppimäärän muita valinnaisia tai temaattisia opintoja paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelijan siirtyessä pitkästä oppimäärästä lyhyeen oppimäärään tulee opiskelijalle hänen niin halutessa järjestää mahdollisuus lisänäyttöihin osaamistason toteamiseksi.

Kun opiskelija siirtyy lyhyestä oppimäärästä pitkään oppimäärään, häneltä voidaan edellyttää täydentäviä opintoja, ja tässä yhteydessä myös arvosana harkitaan uudelleen. Vaihdon yhteydessä moduuleista puuttumaan jäävät opintopisteet tulee suorittaa paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

Opiskelija voi opiskella myös toisen oppimäärän moduuleja oppimäärää vaihtamatta. Tällöin kyseiset moduulit voidaan lukea hyväksi opiskelijan varsinaisen oppimäärän muiksi valinnaisiksi tai temaattisiksi opintoiksi paikallisessa opetussuunnitelmassa päätettävällä tavalla.

7.12.1. Matematiikan pitkä oppimäärä (MAA)

Opintojaksot

Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 1, 3 op (MAA2), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden avulla, tuntee polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä sekä tietää polynomifunktion nollakohtien ja polynomin tekijöiden välisen yhteyden
- osaa ratkaista yksinkertaisia polynomiepäyhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja matemaattisessa mallintamisessa, polynomi-, rationaali- ja juurifunktioiden tutkimisessa sekä polynomi-, rationaali- ja juuriyhtälöiden ja polynomiepäyhtälöiden ratkaisemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 1

- polynomifunktio ja -yhtälö sekä polynomiepäyhtälö
- 2. asteen yhtälön ratkaisukaava
- polynomien tulo ja binomikaavat (summan neliö, summan ja erotuksen tulo)
- polynomien tekijät
- potenssifunktio ja potenssiyhtälö (eksponenttina positiivinen kokonaisluku)
- rationaalifunktiot ja -yhtälöt
- juurifunktiot ja -yhtälöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan vahvistaa opintojakson aikana esimerkiksi työskentelemällä pareittain tai ryhmissä. Opiskelijoita kannustetaan tekemään kysymyksiä opettajalle ja toisilleen, vastaamaan kysymyksiin, ajattelemaan ääneen, neuvomaan toisiaan, muodostamaan päätelmiä sekä selittämään ja perustelemaan niitä. Opetustilanteessa pyritään rakentamaan ja kannustamaan ilmapiiriin. Tämä mahdollistaa sen, että opiskelija uskaltaa ottaa esille omia ajatuksiaan ja ratkaisumallejaan, myös virheellisiä ratkaisuja.

Opetustapoja voidaan vaihdella opintojakson aikana. Opetustavoista keskustellaan opintojakson alussa opiskelijoiden kanssa.

Harjoitellaan oman ajattelun ja ratkaisumenetelmien ilmaisemista sanallisesti ja matematiikan kielellä (sanat ja symbolit). Opitaan lukemaan, ymmärtämään ja tulkitsemaan matemaattisia tekstejä.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa kannustetaan pitkäjänteiseen ja yritteliäiseen työskentelyyn huomioiden kuitenkin oman hyvinvoinnin rajat. Opettaja ohjaa opiskelijaa tunnistamaan itselleen sopivia opiskelutekniikoita. Opettaja ohjeistaa opiskelijoita järkevään ajan käyttöön esimerkiksi kotona työskentelyyn käytettävän ajan osalta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida teettämällä opintojakson aikana pari- ja ryhmätöitä. Opettaja voi tarkkailla opiskelijoiden vuorovaikutustaitoja oppitunneilla.

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijoiden ratkaisemien tehtävien määrän, laadun ja siihen käytetyn ajan avulla. Arvioinnissa voidaan hyödyntää myös opettajan ohjaamaa opiskelijan itsearviointia.

Geometria, 2 op (MAA3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAA3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu hahmottamaan ja kuvaamaan tilaa ja muotoa koskevaa tietoa sekä kaksi- että kolmiulotteisissa tilanteissa
- osaa soveltaa yhdenmuotoisuutta, Pythagoraan lausetta sekä suora- ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa
- harjaantuu muotoilemaan, perustelemaan ja käyttämään geometrasta tietoa sisältäviä lauseita
- osaa käyttää ohjelmistoja tutkiessaan kuvioita ja kappaleita sekä niihin liittyvää geometriaa.

Keskeiset sisällöt

Geometria

- kuvioden ja kappaleiden yhdenmuotoisuus
- sini- ja kosinilause
- monikulmioihin liittyvien pituuksien, kulmien ja pinta-alojen laskeminen
- ympyrän ja sen osien ja siihen liittyvien suorien geometriaa
- suoraan lieriöön ja suoraan kartioon sekä palloon liittyvien pituuksien, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan geometrinen kuvioden piirtämistä laskinohjelmistoilla tai muilla teknisillä apuvälineillä. Lisäksi harjoitellaan hahmottelemaan ajattelua tukevia kuvioita, jotka auttavat lopullisen ratkaisun muodostamisessa.

Opintojakson aikana syvennetään opiskelijan ymmärrystä matematiikan käsitteiden ja merkintöjen oikeanlaisesta käytöstä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa käsitellään useita esimerkkejä, joissa näkyy matematiikan soveltaminen ja yhteydet muihin oppiaineisiin. Esimerkkeinä näistä yhteydet maantieteeseen (maapallo, ilmansuunnat, mittakaava), kuvataiteeseen (mittakaava, kolmiulotteinen hahmottaminen), arkkitehtuuriin sekä fysiikkaan ja kemiaan.

Harjoitellaan matemaattisen tiedon lukemista ja tulkintaa myös kuvista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarviointin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida tarkkailemalla, kuinka hyvin opiskelija osaa tuottaa geometrian tehtävien ratkaisua tukevia kuvia.

Globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan arvioida esimerkiksi mittakaavoihin, arkkitehtuuriin ja maapallon geometriaan liittyvien tehtävien yhteydessä.

Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4)

Opintojakson moduulit

- Analyttinen geometria ja vektorit, 3 op (MAA4), Pakollinen

Tavoitteet

Analyttinen geometria ja vektorit

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, kuinka analyttinen geometria luo yhteyksiä geometrysten ja algebrallisten käsitteiden välille
- ymmärtää yhtälön geometrisen merkityksen
- osaa ratkaista muotoa $|f(x)| = a$ tai $|f(x)| = |g(x)|$ olevia itseisarvoyhtälöitä
- ymmärtää vektorikäsitteen ja perehtyy vektorilaskennan perusteisiin
- osaa tutkia kaksiulotteisen koordinaatiston pisteitä, etäisyyksiä ja kulmia vektoreiden avulla
- osaa ratkaista tasogeometrian ongelmia vektoreiden avulla
- osaa käyttää ohjelmistoja käyrien ja vektoreiden tutkimisessa sekä niihin liittyvissä sovelluksissa.

Keskeiset sisällöt

Analyttinen geometria ja vektorit

- käyrän yhtälö
- suoran, ympyrän ja paraabelin yhtälö
- yhtälöryhmä
- suorien yhdensuuntaisuus ja kohtisuoruus
- itseisarvoyhtälö
- pisteen etäisyys suorasta
- vektoreiden perusominaisuudet
- tason vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku sekä tason vektorin kertominen luvulla
- tason vektoreiden pistetulo, tason vektoreiden välinen kulma

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan mm. käyrien ja vektoreiden piirtämistä laskinohjelmistoilla tai muilla teknisillä apuvälineillä. Lisäksi harjoitellaan hahmottelemaan ajattelua tukevia kuvioita, jotka auttavat lopullisen ratkaisun muodostamisessa.

Opintojaksossa opiskellaan taitoja, joita tarvitaan mm. fysiikan ja kemian opinnoissa. Harjoitellaan matemaattisen tiedon lukemista ja tulkintaa myös kuvista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana tutustutaan vektorilaskennan erilaisiin käytössä oleviin merkintöihin ja syvennetään opiskelijan ymmärrystä matematiikan käsitteiden ja merkintöjen oikeanlaisesta käytöstä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestä esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida esimerkiksi fysiikkaan liittyvien sovellustehtävien yhteydessä.

Globaali- ja kulttuuriosaamiseen liittyvää merkintöjen ymmärtämistä ja oikeellisuutta voidaan arvioida tarkkailemalla opiskelijan tuottamaa matemaattista tekstiä. Lisäksi opiskelijan käsitteiden käytön oikeellisuutta voidaan arvioida suullisten ja kirjallisten tuotosten perusteella.

Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5)

Opintojakson moduulit

- Funktiot ja yhtälöt 2, 2 op (MAA5), Pakollinen

Tavoitteet

Funktiot ja yhtälöt 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattiseen mallintamiseen sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden avulla
- tutkii sini- ja kosinifunktioita yksikköympyrän symmetrioiden avulla
- osaa ratkaista sellaisia trigonometrisia yhtälöitä, jotka ovat tyyppiä $\sin f(x) = a$ tai $\sin f(x) = \sin g(x)$
- osaa soveltaa sini- ja kosinifunktioiden yhteyttä $\sin^2 x + \cos^2 x = 1$
- tuntee eksponentti- ja logaritmifunktioiden ominaisuudet ja osaa ratkaista niihin liittyviä yhtälöitä
- osaa käyttää ohjelmistoja funktioiden tutkimisessa, yhtälöiden ratkaisemisessa ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Funktiot ja yhtälöt 2

- suunnattu kulma ja radiaani
- yksikköympyrä
- sini- ja kosinifunktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen
- sini- ja kosiniyhtälöiden ratkaiseminen
- murtopotenssi ja sen yhteys juureen
- eksponenttifunktiot ja -yhtälöt
- logaritmi ja logaritmin laskusäännöt
- logaritmifunktiot ja -yhtälöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla tutustutaan eksponentti- ja logaritmifunktioihin, joiden avulla mallinnetaan useita yhteiskunnassa esiintyviä ilmiöitä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksolla tutustutaan eksponentti- ja logaritmifunktioihin, joiden avulla mallinnetaan useita ympäristöön liittyviä ilmiöitä. Trigonometristen funktioiden avulla voidaan mallintaa esimerkiksi luonnossa esiintyviä jaksollisia ilmiöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista sekä eettisyyttä ja ympäristöosaamista voidaan arvioida esimerkiksi teettämällä tehtäviä, joiden aiheet liittyvät yhteiskunnassa ja ympäristössä esiintyviin ilmiöihin

Derivaatta, 3 op (MAA6)

Opintojakson moduulit

- Derivaatta, 3 op (MAA6), Pakollinen

Tavoitteet

Derivaatta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu ilmiöiden matemaattisten mallien käyttäytymiseen derivaatan avulla
- omaksuu havainnollisen käsityksen funktion raja-arvosta ja jatkuvuudesta
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- kykenee määrittämään yksinkertaisten funktioiden derivaatat
- osaa derivoida yhdistettyjä funktioita
- hallitsee funktioiden kulun tutkimisen derivaatan avulla ja osaa määrittää niiden ääriarvot suljetulla välillä
- osaa käyttää ohjelmistoja raja-arvon, jatkuvuuden ja derivaatan tutkimisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Derivaatta

- funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta
- polynomi- ja rationaalifunktioiden sekä juurifunktion derivaatat
- sini- ja kosinifunktioiden sekä eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat • funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- funktioiden tulon ja osamäärän derivaatta
- yhdistetty funktio ja sen derivointi
- funktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla opiskellaan derivaatan käsite, jonka avulla voidaan tutkia mm. MAA5-opintojaksossa mallinnettuja ilmiöitä analyyttisesti muutosnopeuden avulla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla kuvataan yhteiskunnassa esiintyviä ilmiöitä analyyttisesti derivaatan avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida esimerkiksi tarkkailemalla opiskelijan kirjallisia tuotoksia.

Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida teettämällä soveltavia tehtäviä, joiden aihepiirit liittyvät esimerkiksi luonnonilmiöihin tai teknologiaan tai materiaalin säästöön.

Integraalilaskenta, 2 op (MAA7)

Opintojakson moduulit

- Integraalilaskenta, 2 op (MAA7), Pakollinen

Tavoitteet

Integraalilaskenta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää integraalifunktion käsitteen ja oppii määrittämään yksinkertaisten funktioiden integraalifunktioita*

- ymmärtää määrätyn integraalin käsitteen ja sen yhteyden pinta-alaan sekä tutustuu numeeriseen menetelmään määrätyn integraalin määrittämisessä
- osaa määrittää pinta-aloja ja tilavuuksia määrätyn integraalin avulla
- perehtyy integraalilaskennan sovelluksiin
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa, integraalifunktion määrittämisessä, määrätyn integraalin laskemisessa sovellusten yhteydessä sekä numeerisessa integroinnissa.

Keskeiset sisällöt

Integraalilaskenta

- integraalifunktio ja tärkeimpien alkeisfunktioiden integrointi
- määrätty integraali
- suorakaidesääntö
- pinta-alan ja tilavuuden laskeminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa perehdytään integraalilaskennan historialliseen kehitykseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa opittavia taitoja hyödynnetään mm. todennäköisyysslaskennassa sekä tilastotieteissä. Opintojakson tiedoilla on suuri merkitys myös fysiikan teorioissa. Monissa yhteyksissä pinta-aloja ja tilavuuksia määritetään integraalilaskennan keinoin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan arvioida esimerkiksi integraalilaskennan historiaan liittyvien tehtävien yhteydessä.

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida esimerkiksi tarkkailemalla opiskelijan kirjallisia tuotoksia liittyen esimerkiksi pinta-aloihin, tilavuuksiin ja arkkitehtuuriin.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAA8), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa havainnollistaa diskreettiä tilastollista jakaumaa sekä määrittää ja tulkita jakauman tunnuslukuja
- osaa havainnollistaa kahden muuttujan yhteisjakaumaa sekä määrittää korrelaatiokertoimen ja regressiokäyrän
- perehtyy kombinatorisiin menetelmiin
- perehtyy todennäköisyyden käsitteeseen ja laskusääntöihin
- ymmärtää diskreetin todennäköisyysjakauman käsitteen ja oppii määrittämään jakauman odotusarvon ja tulkitsemaan sitä
- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä tilastollisen tiedon esittämisessä
- osaa hyödyntää ohjelmistoja jakaumien havainnollistamisessa, tunnuslukujen määrittämisessä sekä todennäköisyyksien laskemisessa.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

- keskiluvut ja keskihajonta
- korrelaatio ja lineaarinen regressio
- klassinen ja tilastollinen todennäköisyys
- permutaatiot ja kombinaatiot
- todennäköisyyden laskusäännöt
- binomijakauma
- diskreetti todennäköisyysjakauma
- diskreetin jakauman odotusarvo

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa kehitetään opiskelijan tilastollista lukutaitoa. Lisäksi harjoitellaan tiedon tulkitsemista tilastomatematiikan keinoin sekä opetellaan havainnollistamaan erilaisia aineistoja sopivien tilastokuvaajien ja tilastollisten tunnuslukujen avulla. Tilastoja tutkitaan ja havainnollistetaan taulukkolaskentatyökaluilla. Opintojaksossa pyritään harjoittelemaan tilastojen kriittistä tulkintaa. Tavoitteena on, että opiskelija ymmärtää tilastojen merkityksen yhteiskunnallisessa päätöksenteossa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tilastotieteen osaamista tarvitaan useissa muissa lukion oppiaineissa sekä jatko-opinnoissa ja työelämässä.

Todennäköisyyslaskennassa pyritään ennustamaan erilaisten tapahtumien todennäköisyyksiä. Lisäksi perehdytään erilaisten vaihtoehtojen lukumääriin. Todennäköisyyslaskenta kehittää opiskelijan systemaattista ajattelua.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida esimerkiksi yhteiskunnallisiin aiheisiin liittyvien tilastollisten mallinnustehtävien avulla sekä arvioimalla opiskelijan taitoja tulkita yhteiskunnallisiin ilmiöihin liittyviä erilaisia kaavioita.

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida esimerkiksi teettämällä opiskelijoilla oppiainerajat ylittäviä tilastollisia mallinnuksia.

Talousmatematiikka, 1 op (MAA9)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAA9), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*
- *soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa*
- *oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset*

- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- talouden muutosten vaikutus ympäristöön

Yhteiskunnallinen osaaminen

- yrittäjämäisellä toiminnalla voidaan tarkoittaa yhteistyön merkitystä sekä tavoitteiden asettamista opinnoissa
- yrityksen talouden hallintaan liittyvien periaatteiden hahmottaminen
- matemaattisen tiedon tulkinta osana yhteiskunnallista osaamista
- oman talouden hallintaan liittyvien taitojen vahvistaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- maailman rahatalouteen liittyvien käsitteiden hahmottamista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestä esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Eettistä ja ympäristöosaamista voidaan arvioida esimerkiksi soveltavilla tehtävillä, jotka liittyvät talouden ja ympäristön väliseen yhteyteen.

Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida yritykseen tai opiskelijan omaan talouteen liittyvillä tehtävillä.

Globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan arvioida esimerkiksi havainnoimalla opiskelijoiden ymmärrystä maailman rahatalouteen liittyvistä käsitteistä.

3D-geometria, 2 op (MAA10)

Opintojakson moduulit

- 3D-geometria, 2 op (MAA10), Valinnainen

Tavoitteet

3D-geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää vektorilaskennan tuntemustaan ja oppii käyttämään vektoreita kolmiulotteisessa avaruudessa
- oppii tutkimaan xyz-koordinaatiston pisteitä, suoria ja tasoja vektoreiden avulla
- vahvistaa avaruusgeometrian osaamistaan ääriarvosovellusten yhteydessä
- tutustuu kahden muuttujan funktioon
- osaa käyttää ohjelmistoja vektoreiden, suorien, tasojen ja pintojen havainnollistamisessa sekä vektorilaskennassa.

Keskeiset sisällöt

3D-geometria

- vektoriesitys kolmiulotteisessa koordinaatistossa
- piste- ja ristitulo
- piste, suora ja taso avaruudessa
- kulma avaruudessa
- yhden muuttujan differentiaali- ja integraalilaskennan sovelluksia avaruusgeometriassa
- kahden muuttujan funktio ja pinta avaruudessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana syvennetään xyz-koordinaatiston piirtotaitoja geometriaohjelmistoilla ja opiskellaan kolmiulotteisen vektorilaskennan työkaluja. Lisäksi harjoitellaan hahmottelemaan ajattelua tukevia kuvioita, jotka auttavat lopullisen ratkaisun muodostamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojakson aikana voidaan tutustua eri kulttuurien eri aikoina rakentamien monumenttien, pyramidien, siltojen jne. tutkimiseen 3D-geometrian välineillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida antamalla eri oppiaineisiin liittyviä soveltavia ongelmia tai tehtäviä. Aihealueeseen soveltuvia ongelmia tai tehtäviä löytyy esimerkiksi mekaniikasta.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen arviointi voi liittyä eri kulttuurien eri aikoina rakentamien monumenttien, pyramidien, siltojen jne. tutkimiseen 3D-geometrian välineillä.

Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11)

Opintojakson moduulit

- Algoritmit ja lukuteoria, 2 op (MAA11), Valinnainen

Tavoitteet

Algoritmit ja lukuteoria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tietää, mikä on algoritmi, sekä oppii tutkimaan, kuinka algoritmit toimivat
- laatii yksinkertaisiin matemaattisiin ongelmiin liittyviä algoritmeja
- oppii ohjelmoimaan yksinkertaisia algoritmeja
- perehtyy logiikan käsitteisiin
- hallitsee lukuteorian peruskäsitteet ja perehtyy alkulukujen ominaisuuksiin
- osaa tutkia kokonaislukujen jaollisuutta
- käyttää ohjelmistoja ohjelmoinnissa ja lukujen tutkimisessa.

Keskeiset sisällöt

Algoritmit ja lukuteoria

- Algoritmisen ajattelun peruskäsitteet: peräkkäisyys, valinta ja toisto
- vuokaavio

- yksinkertaisten algoritmien, lajittelualgoritmien tai yhtälön numeerisen ratkaisuun liittyvän algoritmin ohjelmointi
- konnektiivit ja totuusarvot
- kokonaislukujenjaollisuus, jakoyhtälö ja kongruenssi
- Eukleideen algoritmi
- aritmetiikan peruslause

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija oppii näkemään algoritmien, ohjelmoinnin ja lukuteorian merkityksen yhteiskunnan toiminnan taustalla.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskellaan matemaattisen logiikan merkitystä algoritmien taustalla. Lukuteoriassa perehdytään historiallisiin matematiikan ongelmiin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida teettämällä soveltavia tehtäviä, joiden aihepiirit liittyvät esimerkiksi tietoturvaan ja salausmenetelmiin.

Globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan arvioida esimerkiksi historiallisiin matematiikan menetelmiin, kuten Eukleideen algoritmiin, liittyvien tehtävien yhteydessä.

Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12)

Opintojakson moduulit

- Analyysi ja jatkuva jakauma, 2 op (MAA12), Valinnainen

Tavoitteet

Analyysi ja jatkuva jakauma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään analyysin peruskäsitteistä
- osaa muodostaa ja tutkia aidosti monotonisten funktioiden käänteisfunktioita
- täydentää integraalilaskennan taitojaan
- perehtyy jatkuvan todennäköisyysjakauman käsitteeseen ja oppii soveltamaan normaalijakaumaa
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion ominaisuuksien tutkimisessa ja epäoleellisten integraalien laskemisessa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Analyysi ja jatkuva jakauma

Keskeiset sisällöt

- paloittain määritelty funktio
- funktion jatkuvuuden ja derivoituvuuden tutkiminen
- jatkuvien ja derivoituvien funktioiden yleisiä ominaisuuksia
- käänteisfunktio
- funktioiden raja-arvot äärettömyydessä
- epäoleelliset integraalit
- jatkuvat jakaumat, normaalijakauma ja normittaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija perehtyy jatkuvaa jakaumaa noudattaviin titeenalojen ilmiöihin ja harjoittelee näiden ilmiöiden analysointia matemaattisin menetelmin. Erityisesti perehdytään normaalijakaumaan ja sen käytännön sovelluksiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija perehtyy jatkuvaa jakaumaa noudattaviin yhteiskunnan ja ympäristön ilmiöihin ja harjoittelee näiden ilmiöiden analysointia matemaattisin menetelmin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää

erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida soveltavia tehtäviä teettämällä liittyen esimerkiksi jatkuviin jakaumiin. Tehtävät voivat olla oppiainerajat ylittäviä tehtäviä. Aihepiirit voivat liittyä esimerkiksi luonnon- ja yhteiskunnan ilmiöihin.

Pitkän matematiikan keskeisten sisältöjen kertaus, 4 op (MAA13)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksiin
- opiskelija saa valmiuksia jatko-opintoihin ja tulevaisuuden työelämään

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan ja syvennetään lukion pitkän matematiikan oppimäärän keskeisiä sisältöjä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa kannustetaan pitkäjänteiseen ja yritteliäiseen työskentelyyn huomioiden kuitenkin oman hyvinvoinnin rajat. Opettaja ohjeistaa opiskelijoita järkevään ajan käyttöön esimerkiksi koetilanteessa ja kotona työskenneltäessä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan vahvistaa opintojakson aikana opiskelemalla yhteistoiminnallisesti. Opiskelijoita kannustetaan tekemään kysymyksiä opettajalle ja toisilleen, vastaamaan kysymyksiin, ajattelemaan ääneen, neuvomaan toisiaan, muodostamaan päätelmiä sekä selittämään ja perustelemaan niitä. Opetustilanteessa pyritään rakentamaan, avoimeen ja kannustavaan ilmapiiriin. Tämä mahdollistaa sen, että opiskelija uskaltaa tuoda esille omia ajatuksia ja ratkaisumalleja, myös virheellisiä ratkaisuja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelijan arviointi kohdistuu matematiikalle ominaisen vastaustekniikan hallintaan ja aihesisältöjen osaamiseen. Asiasisältöjen hallintaa arvioidaan opiskelijan opintojakson aikana tekemien harjoitustehtävien kautta. Opintojakson päätteeksi voidaan pitää YO-koetta vastaava laaja harjoituskoe. Arviointikriteerit pohjautuvat YTL:n hyvän vastauksen piirteisiin.

Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta työskentelystään ja oppii itsearvioinnin taitoja. Myös vertaispalautetta voidaan hyödyntää.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijoiden ratkaisemien tehtävien määrän, laadun ja siihen käytetyn ajan avulla. Arvioinnissa voidaan hyödyntää myös opettajan ohjaamaa opiskelijan itsearviointia.

Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida tarkkailemalla opiskelijoiden vuorovaikutustaitoja oppitunneilla.

Lukiomatematiikan perusteet ja teknisiä apuvälineitä, 2 op (MAA19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehittää ja monipuolistaa teknisten apuvälineiden käyttötaitojaan
- kertaa ja täydentää perustietoja tavoitteena lukio-opiskeluvalmiuksien paraneminen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tutustutaan teknisten apuvälineiden tarjoamiin mahdollisuuksiin erilaisia matemaattisia ongelmia ratkaistaessa ja laskutuloksia tarkistettaessa
- valmennetaan opiskelemaan lukiossa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Jatkuva aktiivinen osallistuminen tuntityöskentelyyn.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

7.12.2. Matematiikan lyhyt oppimäärä (MAB)

Opintojaksot

Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2)

Opintojakson moduulit

- Lausekkeet ja yhtälöt, 2 op (MAB2), Pakollinen

Tavoitteet

Lausekkeet ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käyttämään matematiikkaa ongelmien ratkaisemisessa ja oppii luottamaan omiin matemaattisiin kykyihinsä
- oppii muodostaan lausekkeita ja yhtälöitä annettuihin ongelmiin sekä ratkaisemaan yhtälöitä ja tulkitsemaan saatua ratkaisua
- osaa soveltaa lukujonoja ja niistä muodostettuja summia matemaattisten ongelmien ratkaisussa
- osaa käyttää ohjelmistoja polynomifunktion tutkimisessa, polynomiyhtälöihin ja polynomifunktioihin liittyvien sovellusten yhteydessä.

Paikallinen lisäys

- osaa sieventää lausekkeita ja ratkaista yhtälöitä sovellusta hyödyntäen
- osaa mallintaa lukujonoja sovelluksen avulla

Keskeiset sisällöt

Lausekkeet ja yhtälöt

Keskeiset sisällöt

- ongelmien muotoileminen yhtälöiksi
- yhtälöiden ratkaiseminen
- ratkaisujen tulkinta ja arvioiminen
- toisen asteen polynomifunktio ja toisen asteen yhtälön ratkaiseminen
- aritmeettinen lukujono ja summa
- geometrinen lukujono ja summa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

- huolenpito itsestä ja muista
- omien vahvuuksien tunnistaminen ja käyttäminen sekä identiteetin rakentaminen
- sinnikkyys muutosten ja yllätysten maailmassa

Vuorovaikutusosaaminen

- erilaisten ratkaisutapojen vertaileminen ja niistä keskusteleminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Yksi opintojakson keskeisistä tavoitteista on laskutaitojen vahvistaminen. Opintojakson aikana mitataan ja arvioidaan laskutaitojen kehittymistä monipuolisesti. Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alaisen osaamisen arviointi

Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida vertailemalla erilaisia ratkaisuvaihtoehtoja.

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijoiden ratkaisemien tehtävien määrän, laadun ja siihen käytetyn ajan avulla. Arvioinnissa voidaan hyödyntää myös opettajan ohjaamaa opiskelijan itsearviointia.

Geometria, 2 op (MAB3)

Opintojakson moduulit

- Geometria, 2 op (MAB3), Pakollinen

Tavoitteet

Geometria

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu tekemään havaintoja ja päätelmiä kuvioden ja kappaleiden geometrisista ominaisuuksista
- vahvistaa tasokuvioden ja kolmiulotteisten kappaleiden kuvien piirtämisen taitojaan
- osaa ratkaista käytännön ongelmia geometriaa hyväksi käyttäen
- osaa käyttää ohjelmistoja kuvioden ja kappaleiden tutkimisessa sekä geometriaan liittyvien sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Geometria

Keskeiset sisällöt

- kuvioiden yhdenmuotoisuus
- suorakulmaisen kolmion trigonometria
- Pythagoraan lause ja Pythagoraan lauseen käänteislause
- kuvioiden ja kappaleiden pinta-alan ja tilavuuden määrittäminen
- geometrian menetelmien käyttö tasokoordinaatistossa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- käsitellään esimerkkejä, joissa näkyy matematiikan soveltaminen ja yhteydet muihin oppiaineisiin
- harjoitellaan seuraavia monilukutaidon osa-alueita: symbolinen, kuvallinen, numeerinen, sanallinen
- harjoitellaan hahmottelemaan ajattelua tukevia kuvioita, jotka eivät välttämättä ole osa ratkaisua
- harjoitellaan esimerkiksi geometristen kuvioiden piirtämistä teknisillä apuvälineillä

Vuorovaikutusosaaminen

- erilaisten ratkaisutapojen vertaileminen ja niistä keskusteleminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- käsitellään esimerkiksi mittakaavoihin ja maapallon geometriaan liittyviä tehtäviä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Yksi opintojakson keskeisistä tavoitteista on geometriaan liittyvien taitojen vahvistaminen ja laajentaminen. Opintojakson aikana mitataan ja arvioidaan näiden taitojen kehittymistä monipuolisesti. Arvioinnin tuloksia käytetään hyväksi opintojakson aikaisessa ohjausprosessissa. Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita pelitään opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida tarkkailemalla, kuinka opiskelija tuottaa geometrian tehtävien ratkaisua tukevia kuvioita.

Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida tarkkailemalla opiskelijoiden yhteistyötä oppituntien aikana.

Globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan arvioida esimerkiksi mittakaavoihin, arkkitehtuuriin ja maapallon geometriaan liittyvien tehtävien yhteydessä.

Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4)

Opintojakson moduulit

- Matemaattisia malleja, 2 op (MAB4), Pakollinen

Tavoitteet

Matemaattisia malleja

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- näkee reaali maailman ilmiöissä säännönmukaisuuksia ja riippuvuuksia ja kuvaa niitä matemaattisilla malleilla
- arvioi lineaarisen ja eksponentiaalisen kasvun malleja muun muassa taulukkolaskentaohjelman avulla ja tekee ennusteita mallien avulla
- tottuu arvioimaan mallien hyvyttä ja käyttökelpoisuutta
- osaa käyttää ohjelmistoja mallintamisessa, polynomi- ja eksponenttifunktion ominaisuuksien tutkimisessa sekä polynomi- ja eksponenttiyhtälöiden ratkaisussa sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Matemaattisia malleja

Keskeiset sisällöt

- lineaarisen ja eksponentiaalisen mallin soveltaminen
- eksponenttiyhtälön ratkaiseminen
- ennusteet ja mallin hyvyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- luonnon ilmiöitä kuvaavat mallit ja niiden tulkitseminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- käsitellään esimerkkejä, joissa näkyy matematiikan soveltaminen ja yhteydet muihin oppiaineisiin
- harjoitellaan seuraavia monilukutaidon osa-alueita: symbolinen, kuvallinen, numeerinen, sanallinen
- harjoitellaan hahmottelemaan ajattelua tukevia kuvioita, jotka eivät välttämättä ole osa ratkaisua

Yhteiskunnallinen osaaminen

- yrittäjämäisellä toiminnalla voidaan tarkoittaa yhteistyön merkitystä sekä tavoitteiden asettamista opinnoissa
- matemaattisen tiedon tulkinta osana yhteiskunnallista osaamista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Yksi opintojakson keskeisistä tavoitteista on matemaattiseen mallintamiseen liittyvien taitojen vahvistaminen. Opintojakson aikana mitataan ja arvioidaan näiden taitojen kehittymistä monipuolisesti. Arvioinnin tuloksia käytetään hyväksi opintojakson aikaisessa ohjausprosessissa. Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarviointin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallisen osaamisen sekä eettisen ja ympäristö osaamisen arviointiin on mahdollista käyttää reaaliaikailman tilanteita. Tehtäviä voidaan ratkaista, tutkia ja analysoida lineaaristen ja eksponentiaalisten mallien avulla.

Monitieteinen ja luova osaaminen on arvioitavissa yksilö-, pari- tai ryhmätehtävien avulla, joissa on yhdistettävä eri oppiaineiden tietoja ja taitoja. Eri aineyhdisteistä esimerkkeinä matematiikka ja fysiikka: lämpötilan muutokset systeemissä tai radioaktiivisuus; sekä matematiikka ja biologia: bakteerien kasvunopeus tai solujen jakaantuminen.

Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5)

Opintojakson moduulit

- Tilastot ja todennäköisyys, 2 op (MAB5), Pakollinen

Tavoitteet

Tilastot ja todennäköisyys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu käsittelemään, havainnollistamaan ja tulkitsemaan tilastollisia aineistoja
- perehtyy todennäköisyyslaskennan perusteisiin ja sitä havainnollistaviin malleihin

- osaa käyttää ohjelmistoja digitaalisessa muodossa olevan datan hakemisessa, käsittelyssä ja tutkimisessa sekä havaintoaineiston tunnuslukujen määrittämisessä ja todennäköisyyslaskennassa.

Keskeiset sisällöt

Tilastot ja todennäköisyys

Keskeiset sisällöt

- tilastoaineiston havainnollistaminen ja tunnuslukujen määrittäminen
- regression ja korrelaation käsitteet
- havainto ja poikkeava havainto
- ennusteiden tekeminen
- todennäköisyyden käsite
- yhteen- ja kertolaskusääntö
- kombinaatiot ja tuloperiaate
- todennäköisyyslaskennan malleja

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- käsitellään esimerkkejä, joissa näkyy matematiikan soveltaminen ja yhteydet muihin oppiaineisiin
- harjoitellaan seuraavia monilukutaidon osa-alueita: symbolinen, kuvallinen, numeerinen, sanallinen
- harjoitellaan hahmottelemaan ajattelua tukevia kuvioita, jotka eivät välttämättä ole osa ratkaisua
- tulosten tulkinta

Yhteiskunnallinen osaaminen

- yrittäjämäisellä toiminnalla voidaan tarkoittaa yhteistyön merkitystä sekä tavoitteiden asettamista opinnoissa
- matemaattisen tiedon tulkinta osana yhteiskunnallista osaamista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Yksi opintojakson keskeisistä tavoitteista on tilastoihin ja todennäköisyyslaskentaan liittyvien taitojen kehittäminen. Opintojakson aikana mitataan ja arvioidaan näiden taitojen omaksumista monipuolisesti. Arvioinnin tuloksia käytetään hyväksi opintojakson aikaisessa ohjausprosessissa. Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät opituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida tehtävillä, joissa tutkitaan otantajoukkoa, esimerkiksi valtion asukkaita, tilastomatematiikan menetelmin. Näissä tilanteissa tuloksien avulla voidaan pohtia hyötyjä ja haittoja yhteiskunnan ja yksilön näkökulmista.

Monitieteisyyden ja luovan osaamisen arviointiin on mahdollista käyttää tehtäviä, jotka käsittelevät väestönkasvua tai sääilmiöitä (maantiede), yhteiskuntatieteitä (poliittiset kannatusmittaukset) sekä uhkapelaamista tai sijoittamista (taloustiede).

Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikan alkeet, 1 op (MAB6), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikan alkeet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hallitsee talousmatematiikan peruskäsitteet ja -taidot
- syventää prosenttilaskennan taitojaan
- oppii kuvaamaan talouselämän asioiden kehittymistä
- osaa käyttää tietolähteitä ja ohjelmistoja laskelmien tekemisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikan alkeet

Keskeiset sisällöt

- suhteellinen osuus, vertailu, muutoksen laskeminen
- indeksi
- korkokäsite, yksinkertainen korko
- verotus
- valuutat

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- hyvinvointivaltion ja verotuksen yhteys

Yhteiskunnallinen osaaminen

- yrittäjämäisellä toiminnalla voidaan tarkoittaa yhteistyön merkitystä sekä tavoitteiden asettamista opinnoissa

- matemaattisen tiedon tulkinta osana yhteiskunnallista osaamista
- oman talouden hallintaan liittyvien taitojen vahvistaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- käsitellään valuuttojen vaihtokursseja

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Yksi opintojakson keskeisistä tavoitteista on oman talouden hallintaan liittyvien matemaattisten taitojen vahvistaminen. Opintojakson aikana mitataan ja arvioidaan näiden taitojen kehittymistä monipuolisesti. Arvioinnin tuloksia käytetään hyväksi opintojakson aikaisessa ohjausprosessissa.

Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Eettistä ja ympäristöosaamista voidaan arvioida pohtimalla opiskelijoiden kanssa verotuksen ja hyvinvointivaltion välistä yhteyttä.

Yhteiskunnallinen osaamista voidaan arvioida käyttämällä harjoitustehtäviä, joiden aihealueet liittyvät yrittäjämäiseen toimintaan, matemaattisen tiedon tulkintaan tai oman talouden hallintaan.

Globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan arvioida käyttämällä harjoitustehtäviä, joissa käsitellään mm. valuuttojen vaihtokursseja.

Talousmatematiikka, 1 op (MAB7)

Opintojakson moduulit

- Talousmatematiikka, 1 op (MAB7), Pakollinen

Tavoitteet

Talousmatematiikka

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii hyödyntämään matemaattisia valmiuksiaan resurssien riittävyyteen, talouden suunnitteluun, yrittäjyyteen ja kannattavuuden laskentaan*

- soveltaa lukujonojen kaavoja talouteen liittyvissä matemaattisissa ongelmissa
- oppii sovittamaan taloudellisiin tilanteisiin matemaattisia malleja ja ymmärtää niiden rajoitukset
- osaa hyödyntää ohjelmistoja laskelmien tekemisessä ja sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Talousmatematiikka

Keskeiset sisällöt

- aritmeettinen ja geometrinen lukujono ja niiden summat
- korkolaskut: koron korko, nykyarvo ja diskonttaus
- talletukset ja lainat
- taloudellisiin tilanteisiin soveltuvia matemaattisia malleja, joissa hyödynnetään lukujonoja ja summia

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- talouden muutosten vaikutus ympäristöön

Yhteiskunnallinen osaaminen

- yrittäjämäisellä toiminnalla voidaan tarkoittaa yhteistyön merkitystä sekä tavoitteiden asettamista opinnoissa
- yrityksen talouden hallintaan liittyvien periaatteiden hahmottaminen
- matemaattisen tiedon tulkinta osana yhteiskunnallista osaamista
- oman talouden hallintaan liittyvien taitojen vahvistaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

- maailman rahatalouteen liittyvien käsitteiden hahmottamista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Yksi opintojakson keskeisistä tavoitteista on talouden hallintaan liittyvien matemaattisten taitojen vahvistaminen. Opintojakson aikana mitataan ja arvioidaan näiden taitojen kehittymistä monipuolisesti. Arvioinnin tuloksia käytetään hyväksi opintojakson aikaisessa ohjausprosessissa. Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarviointin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Eettistä ja ympäristöosaamista voidaan arvioida esimerkiksi soveltavilla tehtävillä, jotka liittyvät talouden ja ympäristön väliseen yhteyteen.

Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida yritykseen tai opiskelijan omaan talouteen liittyvillä tehtävillä.

Globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan arvioida esimerkiksi havainnoimalla opiskelijoiden ymmärrystä maailman rahatalouteen liittyvistä käsitteistä.

Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8)

Opintojakson moduulit

- Matemaattinen analyysi, 2 op (MAB8), Valinnainen

Tavoitteet

Matemaattinen analyysi

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutkii funktion muutosnopeutta graafisin ja numeerisin menetelmin
- ymmärtää derivaatan tulkinnan funktion muutosnopeutena
- osaa tutkia polynomifunktion kulkua derivaatan avulla
- osaa määrittää sovellusten yhteydessä polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon
- osaa käyttää ohjelmistoja funktion kulun tutkimisessa sekä funktion derivaatan ja suljetun välin ääriarvojen määrittämisessä sovellusten yhteydessä.

Keskeiset sisällöt

Matemaattinen analyysi

Keskeiset sisällöt

- graafisia ja numeerisia menetelmiä
- polynomifunktion derivaatta
- polynomifunktion merkin ja kulun tutkiminen
- polynomifunktion suurimman ja pienimmän arvon määrittäminen suljetulla välillä
- funktion muutosnopeuden määrittäminen ohjelmistojen avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

- Ilmiöitä kuvaavat mallit ja niiden tulkitseminen

Hyvinvointiosaaminen

- opiskelijaa kannustetaan pitkäjänteiseen ja yritteliäiseen työskentelyyn huomioiden kuitenkin oman hyvinvoinnin rajat
- opettaja ohjeistaa opiskelijoita järkevään ajan käyttöön esimerkiksi kotona työskentelyyn käytettävän ajan osalta

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Yksi opintojakson keskeisistä tavoitteista on funktioiden analysointiin liittyvien taitojen vahvistaminen. Opintojakson aikana mitataan ja arvioidaan näiden taitojen kehittymistä monipuolisesti. Arvioinnin tuloksia käytetään hyväksi opintojakson aikaisessa ohjausprosessissa. Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvoinnin osaamista on mahdollista arvioida opiskelijoiden ratkaisemien tehtävien määrän, laadun ja niihin käytetyn ajan avulla. Tässä voidaan hyödyntää myös opettajan ohjaamaa opiskelijan itsearviointia.

Eettistä ja ympäristöosaamista voidaan arvioida esimerkiksi arvioimalla opiskelijan argumentointitaitoja, kun opiskelija mallintaa ilmiötä ja tulkitsee näitä malleja.

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9)

Opintojakson moduulit

- Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat, 2 op (MAB9), Valinnainen

Tavoitteet

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu normaalijakaumaan matemaattisena mallina
- tutustuu binomijakaumaan matemaattisena mallina
- vahvistaa ja monipuolistaa tilastojen käsittely- ja tutkimustaitojaan ohjelmistojen avulla

- tietää, kuinka lasketaan tilastollisiin jakaumiin liittyviä tunnuslukuja ja todennäköisyyksiä, ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla
- ymmärtää luottamusvälin ja virhemarginaalin käsitteen ja osaa määrittää ne ohjelmistojen avulla.

Keskeiset sisällöt

Tilastolliset ja todennäköisyysjakaumat

Keskeiset sisällöt

- normaalijakauma ja jakauman normittamisen käsitteet (odotusarvo ja keskihajonta)
- toistokoe
- binomijakauma
- luottamusvälin ja virhemarginaalin käsite

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

- käsitellään esimerkkejä, joissa näkyy matematiikan soveltaminen ja yhteydet muihin oppiaineisiin
- harjoitellaan seuraavia monilukutaidon osa-alueita: symbolinen, kuvallinen, numeerinen, sanallinen
- harjoitellaan hahmottelemaan ajattelua tukevia kuvioita, jotka eivät välttämättä ole osa ratkaisua
- tutkimustaitojen kehittäminen
- tulosten tulkinta

Yhteiskunnallinen osaaminen

- yrittäjämäisellä toiminnalla voidaan tarkoittaa yhteistyön merkitystä sekä tavoitteiden asettamista opinnoissa
- tilastollisen tiedon tulkinta osana yhteiskunnallista osaamista

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Yksi opintojakson keskeisistä tavoitteista on tilastolliseen mallintamiseen ja todennäköisyyslaskentaan liittyvien taitojen vahvistaminen. Opintojakson aikana mitataan ja arvioidaan näiden taitojen omaksumista monipuolisesti. Arvioinnin tuloksia käytetään hyväksi opintojakson aikaisessa ohjausprosessissa. Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida esimerkiksi yhteiskunnallisiin aiheisiin liittyvien tilastollisten mallinnustehtävien avulla sekä arvioimalla opiskelijan taitoja tulkita yhteiskunnallisiin ilmiöihin liittyviä erilaisia kaavioita.

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida esimerkiksi teettämällä opiskelijoilla oppiainerajat ylittäviä tilastollisia mallinnuksia tai tutkimuksia.

Lyhyen matematiikan keskeisten sisältöjen kertaus, 2 op (MAB10)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- valmentautuu ylioppilaskirjoituksiin
- saa valmiuksia jatko-opintoihin ja tulevaisuuden työelämään

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan ja syvennetään lukion lyhyen matematiikan oppimäärän keskeisiä sisältöjä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa kannustetaan pitkäjänteiseen ja yritteliäiseen työskentelyyn huomioiden kuitenkin oman hyvinvoinnin rajat. Opettaja ohjeistaa opiskelijoita järkevään ajan käyttöön esimerkiksi koetilanteessa ja kotona työskenneltäessä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan vahvistaa opintojakson aikana opiskelemalla yhteistoiminnallisesti. Opiskelijoita kannustetaan tekemään kysymyksiä opettajalle ja toisilleen, vastaamaan kysymyksiin, ajattelemaan ääneen, neuvomaan toisiaan, muodostamaan päätelmiä sekä selittämään ja perustelemaan niitä. Opetustilanteessa pyritään rakentamaan, avoimeen ja kannustavaan ilmapiiriin. Tämä mahdollistaa sen, että opiskelija uskaltaa tuoda esille omia ajatuksia ja ratkaisumalleja, myös virheellisiä ratkaisuja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opiskelijan arviointi kohdistuu matematiikalle ominaisen vastaustekniikan hallintaan ja aihesisältöjen osaamiseen. Asiasisältöjen hallintaa arvioidaan opiskelijan opintojakson aikana

tekemien harjoitustehtävien kautta. Opintojakson päätteeksi voidaan pitää YO-koetta vastaava laaja harjoituskoe. Arviointikriteerit pohjautuvat YTL:n hyvän vastauksen piirteisiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opiskelija saa opintojakson aikana palautetta työskentelystään ja oppii itsearviointin taitoja. Myös vertaispalautetta voidaan hyödyntää.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijoiden ratkaisemien tehtävien määrän, laadun ja siihen käytetyn ajan avulla. Arvioinnissa voidaan hyödyntää myös opettajan ohjaamaa opiskelijan itsearviointia.

Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida tarkkailemalla opiskelijoiden vuorovaikutustaitoja opitunneilla.

Tukea lyhyen matematiikan opintoihin, 2 op (MAB11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija kerta peruskoulun matematiikan oppimäärää
- opiskelija saa tukea lyhyen matematiikan opintoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan peruskoulun matematiikan sisältöjä ja aihepiirejä
- tuetaan ja vahvistetaan lukion 1. opintovuoden lyhyen matematiikan oppisisällön hallintaa

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alainen osaaminen

Opiskelijaa kannustetaan pitkäjänteiseen ja yritteliäiseen työskentelyyn huomioiden kuitenkin oman hyvinvoinnin rajat. Opettaja ohjaa opiskelijaa tunnistamaan itselleen sopivia opiskelutekniikoita. Opettaja ohjeistaa opiskelijoita järkevään ajan käyttöön esimerkiksi kotona työskentelyyn käytettävän ajan osalta. Autetaan opiskelijaa tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja hyödyntämään niitä matematiikan opiskelussa.

Hyvinvointiosaamista voidaan arvioida esimerkiksi opiskelijoiden ratkaisemien tehtävien määrän, laadun ja siihen käytetyn ajan avulla. Arvioinnissa voidaan hyödyntää myös opettajan ohjaamaa opiskelijan itsearviointia.

Matematiikkaa AMK-opintoihin tähtääville, 2 op (MAB12)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opintojakso on tarkoitettu AMK-insinöörikoulutukseen pyrkiville

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- käydään vanhojen pääsykokeiden avulla läpi kokeen kannalta keskeisiä matematiikan ja fysiikan aihealueita

7.12.3. Matematiikan yhteinen opintokokonaisuus (MAY)

Opintojaksot

Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1)

Opintojakson moduulit

- Luvut ja yhtälöt, 2 op (MAY1), Pakollinen

Tavoitteet

Luvut ja yhtälöt

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kertaa prosenttilaskennan periaatteet*
- *osaa käyttää verrannollisuutta ongelmanratkaisussa*
- *syventää murtolukujen laskutoimitusten osaamistaan*
- *kertaa potenssin laskusäännöt*
- *vahvistaa ymmärrystään funktion käsitteestä*
- *ymmärtää yhtälön ja yhtälöparin ratkaisemisen periaatteet*
- *oppii käyttämään ohjelmistoja funktion kuvaajan piirtämisessä, havainnoinnissa ja yhtälöiden ratkaisemisessa.*

Keskeiset sisällöt

Luvut ja yhtälöt

- *lukujoukot ja peruslaskutoimitukset*
- *luvun vastaluku, käänteisluku ja itseisarvo*
- *prosenttilaskenta*
- *potenssin laskusäännöt (eksponenttina kokonaisluku)*
- *suoraan ja kääntäen verrannollisuus*
- *funktio, kuvaajan piirto ja kuvaajan tulkinta*
- *ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen*
- *yhtälöpari*
- *neliö- ja kuutiojuuri*
- *potenssifunktio ja potenssiyhtälö (asteluvut 2 ja 3)*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista vahvistetaan opintojakson aikana esimerkiksi työskentelemällä pareittain tai ryhmissä. Ryhmätyötilanteissa opiskelijoita kannustetaan tekemään kysymyksiä opettajalle ja toisilleen, neuvomaan toisiaan, muodostamaan päätelmiä ja perustelemaan niitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Prosenttilaskennan sovelluksissa tutustutaan muun muassa terveyteen ja talouteen liittyviin sovelluksiin.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakson aikana syvennetään opiskelijan ymmärrystä matematiikan käsitteiden ja merkintöjen oikeanlaisesta käytöstä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja tukee ja ohjaa opiskelijoiden oppimista opintojakson aikana keskustelemalla opiskelijoiden kanssa erilaisista ratkaisumalleista. Opiskelijalle voidaan antaa palautetta edistymisestään esim. opintojakson aikaisten välitestien tai palautettavien tehtävien avulla sekä itse- ja vertaisarvioinnin kautta. Oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa voidaan hyödyntää erilaisia oppimisanalytiikan työkaluja. Resurssien sallimissa rajoissa tarjotaan myös tukiopetusta, joko opettajan tai tutor-opiskelijan antamana opetuksena.

Opetusta pyritään eriyttämään mahdollisuuksien rajoissa esimerkiksi jakamalla tehtävät taitotasoihin. Opiskelijalle tarjotaan käyttöön monipuolisia opiskelumateriaaleja opiskelun tueksi. Näitä voivat olla esimerkiksi tiivistelmät oppituntien sisällöistä, tuntitallenteet ja opetusvideot.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Yksi opintojakson keskeisistä tavoitteista on peruslaskutaitojen vahvistaminen. Arviointi perustuu muun muassa yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, välitesteihin, päättökokeeseen, aktiiviseen työskentelyyn, näyttöön tietoteknisten apuvälineiden hallinnasta tai näiden erilaisiin yhdistelmiin. Arvioinnissa pyritään monipuolisuuteen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan arvioinnin toteuttamistavoista. Opettajan arviointi perustuu edellä mainittuihin näyttöihin, joita peilataan opintojakson sisältöihin ja tavoitteisiin.

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida esimerkiksi teettämällä ryhmä- tai paritöitä.

Yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida teettämällä soveltavia tehtäviä, joiden aihepiirit liittyvät esimerkiksi terveyteen ja talouteen.

Monitieteistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida esimerkiksi tarkkailemalla opiskelijan kirjallisia tuotoksia.

7.13. Musiikki (MU)

Oppiaineen tehtävä

Lukiolain (714/2018) 11 §:n 1 momentin mukaan taito- ja taideaineiden opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Näiden aineiden opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Intro – kaikki soimaan, 2 op (MU1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehittää äänenkäyttöään ja musisointitaitojaan
- uskaltaa käyttää musiikkia ilmaisunsa välineenä ja tuottaa musiikillisia ideoita
- harjaantuu hahmottamaan musiikin elementtejä kokemuksellisesti
- tutkii ja syventää omaa kuuntelusuhdettaan
- ymmärtää ja osaa soveltaa teknologian käyttömahdollisuuksia musiikissa
- ymmärtää musiikin merkityksiä ja merkityksellisyyttä elämässä ja yhteiskunnassa
- toimii edistään turvallisen ääniympäristön syntymistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto
- monipuoliset äänenkäyttöä sekä laulu- ja yhteismusisointitaitoja kehittävät tehtävät ja ohjelmisto
- musiikin merkitysten pohdintaan innostava kuuntelu- ja musisointiohjelmisto
- musiikkiteknologian monipuolisen hyödyntämisen mahdollisuudet
- mahdollisuuksien mukaan konserttikäyntejä ja tutustumista muihin taide- ja kulttuuripalveluihin

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musisointi on tutkitusti hyvinvointia lisäävä. Musiikin kuuntelun, kirjoittamisen ja keskustelun avulla nuoret oppivat säätämään tunne-elämää.

Vuorovaikutusosaaminen

Ryhmätyöskentely ja yhdessä musisoiminen vahvistavat sosiaalisia taitoja. Opiskelijat oppivat kunnioittamaan toistensa musiikillista tekemistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eri musiikkityylien sekä niihin liittyvien sanoitusten, ilmiöiden ja kulttuurisidonnaisuuksien kautta opitaan tuntemaan ja tunnistamaan musiikin yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppiaineena musiikki linkittyy hyvin luontevasti muihin oppiaineisiin esim. äidinkieleen, ilmaisutaitoon, kuvataiteeseen, liikuntaan, historiaan, psykologiaan, fysiikkaan, terveystietoon, vieraisiin kieliin.

Opiskelijoita kannustetaan toteuttamaan omia musiikillisia ideoita ja kokeilemaan rohkeasti erilaisia musiikin ilmaisukeinoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eri musiikkityylien kautta opitaan tuntemaan eri musiikkikulttuureja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija huolehtii omalta osaltaan luokkaympäristön siisteydestä ja soitinten kunnosta. Hän palauttaa soittimet ja työvälineet käytön jälkeen omille paikoilleen ja sammuttaa virrat käyttämistään musisointilaitteista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opiskelijan tieto- ja taitotasoa kartoitetaan opintojakson alussa. Opiskelija arvioi omaa kehitystään jakson aikana sekä jakson päättyessä.

Arvioinnin perustana ovat opiskelijan esille tuomat tiedot, taidot ja tuntityöskentely. Arvioinnissa arvioidaan sekä prosessia että tuotosta. Itsearviointia käytetään opiskelijan oman työskentelyn, oppimisen ja arvioinnin tukena.

Laaja-alaisen osaaminen

Laaja-alaiset kokonaisuudet arvioidaan yhdessä osana opintojaksoa.

Kiitettävään arvosanaan edellytetään aktiivista osallistumista ja monipuolista käytännön näyttöä tunnilla tai tallenteena. Kiitettävän arvosanan saava opiskelija toimii rakentavasti ryhmässä.

Hyvään arvosanaan edellytetään säännöllistä osallistumista opiskeluun ja annettujen tehtävien tekemistä sekä asiallista toiset huomioon ottavaa asennoitumista.

Välttävään arvosanaan edellytetään osallistumista opiskeluun.

Itsenäinen suorittaminen

Itsenäinen suorittaminen ei ole suositeltavaa, mutta se on mahdollista erittäin painavista syistä, jotka musiikinopettaja hyväksyy.

Syke – soiva ilmaisu, 2 op (MU2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa
- syventää osaamistaan itselleen mieluisissa musiikillisissa ilmaisutavoissa
- analysoi musiikin kulttuurisia piirteitä ja merkityksiä
- heittäytyy rohkeasti tuottamaan musiikillisia ideoita.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- musiikillisen osaamisen eri osa-alueita kehittävä ohjelmisto
- suomalaiset ja opiskelijoiden omat musiikkikulttuurit
- luovaa ajattelua ja taiteellista ilmaisua edistävät tehtävät myös teknologiaa hyödyntäen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musisointi on tutkitusti hyvinvointia lisäävä. Musiikin kuuntelun, kirjoittamisen ja keskustelun avulla nuoret oppivat säätelmään tunne-elämää.

Vuorovaikutusosaaminen

Ryhmätyöskentely ja yhdessä musisoiminen vahvistavat sosiaalisia taitoja. Opiskelijat oppivat kunnioittamaan toistensa musiikillista tekemistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eri musiikkityylien sekä niihin liittyvien sanoitusten, ilmiöiden ja kulttuurisidonnaisuuksien kautta opitaan tuntemaan ja tunnistamaan musiikin yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppiaineena musiikki linkittyy hyvin luontevasti muihin oppiaineisiin esim. äidinkieleen, ilmaisutaitoon, kuvataiteeseen, liikuntaan, historiaan, psykologiaan, fysiikkaan, terveystietoon, vieraisiin kieliin. Opiskelijoita kannustetaan toteuttamaan omia musiikillisia ideoita ja kokeilemaan rohkeasti erilaisia musiikin ilmaisukeinoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eri musiikkityylien kautta opitaan tuntemaan eri musiikkikulttuureja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella. Musiikissa arvioidaan opiskelijan musiikillista toimintaa koulussa ja erityisesti opintojaksojen aikana, ei hänen musikaalisuuttaan.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opiskelijan tieto- ja taitotasoa kartoitetaan opintojakson alussa. Opiskelija arvioi omaa kehitystään jakson aikana sekä jakson päättyessä.

Arvioinnin perustana ovat opiskelijan esille tuomat tiedot, taidot ja tuntityöskentely. Arvioinnissa arvioidaan sekä prosessia että tuotosta. Itsearviointia käytetään opiskelijan oman työskentelyn, oppimisen ja arvioinnin tukena.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaiset kokonaisuudet arvioidaan yhdessä osana opintojaksoa.

Kiitettävään arvosanaan edellytetään aktiivista osallistumista ja monipuolista käytännön näyttöä tunnilla tai tallenteena. Kiitettävän arvosanan saava opiskelija toimii rakentavasti ryhmässä.

Hyvään arvosanaan edellytetään säännöllistä osallistumista opiskeluun ja annettujen tehtävien tekemistä sekä asiallista toiset huomioon ottavaa asennoitumista.

Välttävään arvosanaan edellytetään osallistumista opiskeluun.

Itsenäinen suorittaminen

Itsenäinen suorittaminen ei ole suositeltavaa, mutta se on mahdollista erittäin painavista syistä, jotka musiikinopettaja hyväksyy.

Genre - globaali uteliaisuus, 2 op (MU3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- ymmärtää musiikin kulttuurisidonnaisuutta ja kulttuurien välisiä kytköksiä

- suhtautuu uteliaasti ja perehtyy kokemuksellisesti itselleen uusiin musiikin lajeihin ja musiikkikulttuureihin
- hahmottaa itsensä osana globaalia musiikillista maailmaa
- tunnistaa omat lähtökohtansa sekä kulttuurien välisen vastavuoroisuuden haasteet ja mahdollisuudet.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- erilaiset musiikinlajit, musiikkityylit ja -kulttuurit sekä niihin kytkeytyvät merkitykset ja arvostukset
- musiikkikulttuurit kulttuurin osana
- monipuolinen työskentely erilaisten musiikkien kanssa

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musisointi on tutkitusti hyvinvointia lisäävä. Musiikin kuuntelun, kirjoittamisen ja keskustelun avulla nuoret oppivat säätämään tunne-elämää.

Vuorovaikutusosaaminen

Ryhmätyöskentely ja yhdessä musisoiminen vahvistavat sosiaalisia taitoja. Opiskelijat oppivat kunnioittamaan toistensa musiikillista tekemistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eri musiikkityylien sekä niihin liittyvien sanoitusten, ilmiöiden ja kulttuurisidonnaisuuksien kautta opitaan tuntemaan ja tunnistamaan musiikin yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppiaineena musiikki linkittyy hyvin luontevasti muihin oppiaineisiin esim. äidinkieleen, ilmaisutaitoon, kuvataiteeseen, liikuntaan, historiaan, psykologiaan, fysiikkaan, terveystietoon, vieraisiin kieliin.

Opiskelijoita kannustetaan toteuttamaan omia musiikillisia ideoita ja kokeilemaan rohkeasti erilaisia musiikin ilmaisukeinoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eri musiikkityylien kautta opitaan tuntemaan eri musiikkikulttuureja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija huolehtii omalta osaltaan luokkaympäristön siisteydestä ja soitinten kunnosta. Hän palauttaa soittimet ja työvälineet käytön jälkeen omille paikoilleen ja sammuttaa virrat käyttämistään musisointilaitteista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opiskelija arvioi omaa kehitystään jakson aikana sekä jakson päättyessä.

Arvioinnin perustana ovat opiskelijan esille tuomat tiedot, taidot ja tuntityöskentely. Arvioinnissa arvioidaan sekä prosessia että tuotosta. Itsearviointia käytetään opiskelijan oman työskentelyn, oppimisen ja arvioinnin tukena.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaiset kokonaisuudet arvioidaan yhdessä osana opintojaksoa.

Kiitettävään arvosanaan edellytetään aktiivista osallistumista ja monipuolista käytännön näyttöä tunnilla tai tallenteena. Kiitettävän arvosanan saava opiskelija toimii rakentavasti ryhmässä.

Hyvään arvosanaan edellytetään säännöllistä osallistumista opiskeluun ja annettujen tehtävien tekemistä sekä asiallista toiset huomioon ottavaa asennoitumista.

Välttävään arvosanaan edellytetään osallistumista opiskeluun.

Itsenäinen suorittaminen

Itsenäinen suorittaminen ei ole mahdollista.

Demo - luovasti yhdessä, 2 op (MU4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kehittää luovaa osaamistaan musiikillisessa tai taiteidenvälisessä prosessissa
- ottaa vastuuta ryhmän musiikillisesta toiminnasta
- syventää ymmärrystään musiikillisen vaikuttamisen ja vuorovaikutuksen tavoista
- hahmottaa musiikin suhdetta muihin taiteenlajeihin ja mediaan.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tavoitteiden toteuttamistavan ja ohjelmiston opiskelijälähtöinen suunnittelu
- musiikillinen tai taiteidenvälinen ryhmän resurssien mukaan
- musiikin vaikuttavuus esimerkiksi vuorovaikutuksessa, lyriikassa ja muissa taiteissa, mediassa tai yhteiskunnassa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Musisointi on tutkitusti hyvinvointia lisäävä. Musiikin kuuntelun, kirjoittamisen ja keskustelun avulla nuoret oppivat säätämään tunne-elämää.

Vuorovaikutusosaaminen

Ryhmätyöskentely ja yhdessä musisoiminen vahvistavat sosiaalisia taitoja. Opiskelijat oppivat kunnioittamaan toistensa musiikillista tekemistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eri musiikkityylien sekä niihin liittyvien sanoitusten, ilmiöiden ja kulttuurisidonnaisuuksien kautta opitaan tuntemaan ja tunnistamaan musiikin yhteiskunnallisia vaikutuksia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oppiaineena musiikki linkittyy hyvin luontevasti muihin oppiaineisiin esim. äidinkieleen, ilmaisutaitoon, kuvataiteeseen, liikuntaan, historiaan, psykologiaan, fysiikkaan, terveystietoon, vieraisiin kieliin.

Opiskelijoita kannustetaan toteuttamaan omia musiikillisia ideoita ja kokeilemaan rohkeasti erilaisia musiikin ilmaisukeinoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Eri musiikkityylien kautta opitaan tuntemaan eri musiikkikulttuureja.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija huolehtii omalta osaltaan luokkaympäristön siisteydestä ja soitinten kunnosta. Hän palauttaa soittimet ja työvälineet käytön jälkeen omille paikoilleen ja sammuttaa virrat käyttämistään musisointilaitteista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Musiikin opetuksessa arviointi tukee myönteisesti jokaisen opiskelijan musiikillisen osaamisen kehittymistä ja musiikkisuhteen syvenemistä. Oppimisprosessin aikana opiskelija saa ja antaa monipuolista palautetta, mikä ohjaa häntä arvioimaan ja edistämään omaa oppimistaan.

Luottamuksellisessa ja turvallisessa ilmapiirissä tapahtuva arviointi kohdistuu koko musiikinopiskelun prosessiin, musiikille ominaisten työskentelytapojen kehittymiseen ja opiskelulle asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Arvioinnissa otetaan huomioon opiskelijan lähtötaso sekä se, että opiskelijan osaaminen voi ilmetä millä tahansa musiikin osa-alueella.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opiskelija arvioi omaa kehitystään jakson aikana sekä jakson päättyessä.

Arvioinnin perustana ovat opiskelijan esille tuomat tiedot, taidot ja tuntityöskentely. Arvioinnissa arvioidaan sekä prosessia että tuotosta. Itsearviointia käytetään opiskelijan oman työskentelyn, oppimisen ja arvioinnin tukena.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaiset kokonaisuudet arvioidaan yhdessä osana opintojaksoa.

Kiitettävään arvosanaan edellytetään aktiivista osallistumista ja monipuolista käytännön näyttöä tunnilta tai tallenteena. Kiitettävän arvosanan saava opiskelija toimii rakentavasti ryhmässä.

Hyvään arvosanaan edellytetään säännöllistä osallistumista opiskeluun ja annettujen tehtävien tekemistä sekä asiallista toiset huomioon ottavaa asennoitumista.

Välttävään arvosanaan edellytetään osallistumista opiskeluun.

Itsenäinen suorittaminen

Itsenäinen suorittaminen ei ole mahdollista.

7.14. Psykologia (PS)

Oppiaineen tehtävä

Psykologian tehtävä on antaa opiskelijalle valmiuksia havainnoida, ymmärtää ja arvioida ihmisen psyykkistä toimintaa ja siihen vaikuttavia sosiaalisia, kulttuurisia ja biologisia tekijöitä. Opetuksessa perehdytään psykologian tieteenalan kieleen, käsitteisiin ja tapoihin rakentaa tietoa. Oppiaineen sisällöt perustuvat tutkimustietoon, joka tuodaan lähelle opiskelijaa kytkeväällä se ihmisen toiminnan ja arjen ilmiöiden ymmärtämiseen. Psykologian moninäkökulmaisuus sekä empiirinen ja reflektiivinen ote kehittävät laajasti opiskelijan ajattelun taitoja. Opiskelijaa ohjataan ymmärtämään psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden välistä vuorovaikutusta ja vastavuoroista riippuvuutta sekä vahvistamaan taitoa arvioida ja soveltaa oppimaansa.

Psykologian opetuksessa käytetään monipuolisia ja opiskelijaa aktivoivia menetelmiä sekä hyödynnetään digitaalisuuden ja erilaisten oppimisympäristöjen mahdollisuuksia. Psykologiassa on luontevaa tehdä yhteistyötä eri oppiaineiden kanssa. Psykologian oppiaineeseen sisältyviä ilmiöitä tarkastellaan erityisesti biologiassa, terveystiedossa, opinto-ohjauksessa, filosofiassa, uskonnossa ja elämänkatsomustiedossa kullekin oppiaineelle ominaisella tavalla. Opetuksessa tehdään mahdollisuuksien mukaan yhteistyötä yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet toteutuvat yhdessä psykologian oppiaineen tavoitteiden kanssa.

Hyvinvointiosaamisen näkökulmasta psykologian tiedot ja taidot tukevat itsetuntemusta, itsensä kehittämistä, muiden ihmisten ymmärtämistä sekä psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitämistä. Psykologian opetus tukee opiskelijan identiteetin rakentamista ja antaa valmiuksia tarkastella omaa psyykkistä hyvinvointia sekä tehdä sitä tukevia ratkaisuja. Psykologian tietojen pohjalta opiskelija saa välineitä ymmärtää sosiaalisten suhteiden, tunteiden säätelytaitojen ja resilienssin merkitystä kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ylläpitämisessä ja palauttamisessa.

Psykologian opetuksessa käytetään dialogisia ja reflektiivisiä menetelmiä, jotka vahvistavat opiskelijan **vuorovaikutusosaamista**. Psykologian opiskelu kehittää taitoja tunnistaa sosiaalisessa vuorovaikutuksessa tärkeitä tunteita niin itsessä kuin muissa. Psykologian

opetus kehittää valmiuksia rakentavaan viestintään sekä ymmärrystä empatian merkityksestä sosiaalisissa suhteissa.

Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Psykologiassa ihmisen toimintaa tarkastellaan monipuolisesti luonnontieteellisestä, yhteiskuntatieteellisestä ja käyttäytymistieteellisestä näkökulmasta. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.

Psykologian opiskelu kehittää opiskelijan itsetuntemusta, mikä tukee urasuunnittelua, työelämävalmiuksia ja muuta **yhteiskunnallista osaamista**. Psykologian opiskelu antaa valmiuksia ymmärtää esimerkiksi pystyvyysuskomusten, itsensä kehittämisen ja tavoitteiden asettamisen merkitystä yritteliään asenteen taustalla.

Psykologian opiskelu antaa välineitä ymmärtää ihmisten arvojen, asenteiden ja käyttäytymisen eroja **eettisissä** kysymyksissä. Psykologian sisällöt lisäävät ymmärrystä maailmankuvan merkityksestä ihmisen ajattelulle ja toiminnalle tukien **ympäristöosaamisen** kehittymistä.

Psykologia antaa tutkimustietoon perustuvia näkökulmia siihen, mikä ihmisyydessä on universaalia ja mikä kulttuurisidonnaista. Psykologian opiskelu kehittää valmiuksia ymmärtää yksilöiden välisiä eroja ja kulttuurien moninaisuutta ja kehittää siten **globaali- ja kulttuuriosaamista**.

Tavoitteet

Psykologian opetuksen yleisenä tavoitteena on, että

opiskelija

- hahmottaa tutkimustiedon pohjalta ihmisen toiminnan kokonaisuutena, joka perustuu psyykkisten, biologisten, sosiaalisten ja kulttuuristen tekijöiden vuorovaikutukseen
- hallitsee psykologian keskeisiä käsitteitä ja kysymyksenasetteluja sekä osaa perustella väitteitä psykologian tietojen ja näkökulmien pohjalta
- osaa hankkia psykologista tietoa eri tietolähteistä ja kykenee arvioimaan tiedon luotettavuutta ja pätevyyttä
- pystyy arvioimaan psykologisen tutkimuksen mahdollisuuksia, rajoituksia ja eettisiä näkökulmia sekä hallitsee tutkimustiedon soveltamisen ja kriittisen ajattelun taitoja
- ymmärtää psykologista tietoa siten, että pystyy soveltamaan tietoaan oman hyvinvointinsa edistämiseen, ihmissuhteidensa ja vuorovaikutustaitojensa vahvistamiseen sekä omien opiskelu- ja ajattelutaitojensa kehittämiseen
- osaa hyödyntää ja soveltaa psykologian tietoja laaja-alaisen ilmiöiden jäsentämiseen ja kulttuurisen moninaisuuden ymmärtämiseen.

Osaamisen arviointi

Psykologian oppiaineessa arvioinnin tehtävänä on tukea opiskelijan oppimista sekä antaa palautetta oppimisprosessista ja osaamisesta. Arvioinnin avulla opiskelijaa kannustetaan ajattelun taitojen monipuoliseen kehittämiseen. Arviointiin kuuluu sekä oppimisprosessin aikainen palaute että opitun ja osaamisen arviointi. Arviointi kohdistuu laaja-alaisen osaamisen ja psykologian yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisten sisältöjen hallintaa painottaen. Arvosanan antaminen perustuu monipuoliseen näyttöön, ja siinä kiinnitetään huomiota sekä opiskelijan tiedolliseen että tiedonkäsittelyn osaamiseen. Tiedollisessa osaamisessa kiinnitetään huomiota psykologisen tiedon ja käsitteistön hallintaan. Tiedonkäsittelyn osaamisen arvioinnissa painottuu taito analysoida, soveltaa ja arvioida psykologista tietoa ja tutkimuksia. Arvioinnissa kiinnitetään huomiota myös tiedon hankinnan ja esittämisen taitoihin.

Opintojaksot

Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1)

Opintojakson moduulit

- Toimiva ja oppiva ihminen, 2 op (PS1), Valinnainen

Tavoitteet

Toimiva ja oppiva ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää, millainen tiede psykologia on ja että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin
- osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta
- osaa selittää tietoisien ja ei-tietoisien toiminnan luonnetta ja eroja
- osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä
- tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta
- osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää tämän tiedon pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Keskeiset sisällöt

Toimiva ja oppiva ihminen

Ihmisen toiminnan tarkastelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: perustietoa tiedonkäsittelystä, motiiveista ja tunteista
- biologinen näkökulma: perustietoa hermoston toiminnasta ja evoluutiopsykologian lähestymistavasta
- sosiaalinen näkökulma: perustietoa sosialisatiosta ja tilannetekijöistä
- kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä
- tietoinen ja ei-tietoinen toiminta

Oppiminen ja opiskelu psykologian näkökulmista

- psyykkinen näkökulma: ehdollistuminen, perustietoa työmuistin ja säilömuistin toiminnasta, sisäiset mallit, oppimisstrategiat, metakognitio, tavoiteorientaatiot ja pystyvyysuskomukset
- biologinen näkökulma: aivojen plastisuus ja unen vaikutus oppimiseen
- sosiaalinen ja kulttuurinen näkökulma: esimerkkejä oppimisen sosiaalisuudesta ja erilaisista oppimiskulttuureista

Psykologinen tutkimus

- tieteellinen tieto ja arkitieto
- tieteellisen tutkimuksen prosessi
- otoksen ja perusjoukon merkitys tutkimuksen arvioinnissa
- psykologisen tutkimuksen eettiset periaatteet
- esimerkkejä laadullisista ja määrällisistä psykologian tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: Opiskelija tutustuu johonkin hyvinvoinnin ilmiöön psyykkisestä, biologisesta, sosiaalisesta ja kulttuurisesta näkökulmasta.

Hyvinvointiosaamista voi vahvistaa esimerkiksi tarkastelemalla sitä, miten uni vaikuttaa oppimiseen. Oppimisen yhteydessä hyvinvointia voi käsitellä esimerkiksi tavoiteorientaatioiden ja pystyvyysuskomusten avulla.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa selittää tietoisien ja ei-tietoisien toiminnan luonnetta ja eroja.

Tätä voi tarkastella moduulissa vuorovaikutusosaamista vahvistaen käsiteltäessä eri tavoin psyykkistä, biologista, sosiaalista ja kulttuurista näkökulmaa.

Tavoite: Opiskelija osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää sen pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Keskeisistä sisällöistä esimerkiksi oppimisen sosiaalisuus ja erilaisten oppimiskulttuurien tarkastelu edesauttavat vuorovaikutusosaamisen tavoitteiden saavuttamista.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: Opiskelija ymmärtää sen, millainen tiede psykologia on, ja sen, että psykologinen tieto perustuu tutkimuksiin.

Tätä voi lähestyä monitieteistä osaamista vahvistaen esimerkiksi tarkastelemalla tieteellisen tutkimuksen prosessia sekä laadullisista ja psykologisista tutkimuksista nostettuja esimerkkejä.

Tavoite: Opiskelija osaa kuvailla tieteellisen ajattelun peruspiirteitä psykologian näkökulmasta.

Monitieteistä osaamista tukee tämän osalta esimerkiksi tieteellisen tiedon ja arkitiedon tarkastelu.

Tavoite: Opiskelija osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää sen pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Oppimiseen liittyvät sisällöt, kuten oppimisstrategiat, metakognitio ja erilaiset oppimiskulttuurit, auttavat saavuttamaan monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteita.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa eritellä oppimiseen liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä sekä arvioida ja kehittää sen pohjalta omaa oppimistaan ja opiskeluaan.

Yhteiskunnallisen osaamisen kannalta tätä tukee keskeisistä sisällöistä esimerkiksi metakognition, tavoiteorientaatioiden ja pystyvyysuskomusten tarkastelu.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä.

Eettistä osaamista voidaan vahvistaa esimerkiksi tarkastelemalla psykologisen tutkimuksen eettisiä periaatteita.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa eritellä ihmisen toimintaan liittyviä psyykkisiä, biologisia, sosiaalisia ja kulttuurisia tekijöitä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen kannalta tärkeitä näkökulmia nousee esiin tarkasteltaessa esimerkkejä kulttuurien eroista ja yhtäläisyyksistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja seuraa opiskelijan oppimista ja tukee tarvittaessa erilaisten palautteiden avulla, esimerkiksi keskustelemalla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opiskelija osoittaa monipuolisilla tavoilla, että hän on ymmärtänyt keskeiset sisällöt ja pystyy arvioimaan ja soveltamaan oppimaansa tietoa. Opiskelijan tavoitteiden saavuttamista ja työskentelyä opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti sekä summatiivisilla että formatiivisilla arviointitavoilla.

Summatiivista arviointia voidaan toteuttaa esimerkiksi tutkimussuunnitelman teettämisellä tai kokeella.

Laaja-alainen osaaminen

Esimerkiksi laaja-alaisesta osaamisesta vuorovaikutusosaamista voidaan arvioida formatiivisesti muun muassa oppimiskäsityksen kehittymistä ja tehokkaiden opiskelutaitojen hyödyntämistä muun muassa itsearvioinnilla.

Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2)

Opintojakson moduulit

- Kehittyvä ihminen, 2 op (PS2), Valinnainen

Tavoitteet

Kehittyvä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta*
- *osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun*
- *osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa*
- *osaa antaa esimerkkejä sosialisiaation ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen*
- *ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta*
- *perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä*
- *osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen*
- *osaa kuvailla, miten ihmisen kehitystä tutkitaan.*

Keskeiset sisällöt

Kehittyvä ihminen

Hermoston kehitys psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana

- *perimän merkitys*
- *kypsyminen ja oppiminen*
- *herkkyyskaudet*
- *plastisuuden merkitys kehityksessä*

Tunne-elämän ja vuorovaikutuksen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- varhainen vuorovaikutus ja kiintymyssuhteet
- temperamentti
- minuus ja minäkäsitys
- tunteet, tunnetaidot ja tunteiden säätely
- vertaissuhteet ja sosiaaliset taidot

Kognitiivinen kehitys lapsuudessa ja nuoruudessa

- kieli ja ajattelu
- toiminnanohjaus

Identiteetin muuttuvuus elämänsä aikana

- henkilökohtainen identiteetti
- sosiaalinen identiteetti
- kulttuuri-identiteetti ja etninen identiteetti
- sukupuoli- ja seksuaali-identiteetti, sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuus

Kehityksen yksilöllisyys ja jatkuvuus

- erilaisia kehityspolkuja varhaislapsuudesta aikuisuuteen
- vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitys

Psykologinen tutkimus

- kaksos- ja adoptiotutkimus
- pitkittäis- ja poikittaistutkimus
- esimerkkejä havainnointia hyödyntävistä tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa soveltaa kehityspsykologista tietoa itsensä ja muiden ihmisten ymmärtämiseen ja vuorovaikutustaitojensa kehittämiseen.

Hyvinvointiosaamista vahvistetaan esimerkiksi tarkastelemalla minuutta ja minäkäsitystä sekä tunteiden, tunnetaitojen ja tunteiden säätelyä.

Tavoite: Opiskelija perehtyy nuoruusiän psykologiaan ja pohtii aikuisuuteen siirtymiseen liittyviä tekijöitä.

Hyvinvointiosaamista tukee moduulissa esimerkiksi sukupuolen ja seksuaalisen suuntautumisen moninaisuuden tarkastelu.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa.

Vuorovaikutusosaamista tukee tämän osalta esimerkiksi tunnetaitojen, tunteiden säätelyn ja toiminnanohjauksen tarkastelu.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: Opiskelija osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta.

Monitieteistä osaamista tukee tämän osalta esimerkiksi varhaisen vuorovaikutuksen ja kiintymyssuhteiden sekä temperamentin käsitteen tarkastelu.

Tavoite: Opiskelija osaa selittää, miten hermoston kypsyminen ja muovautuminen heijastuvat psyykkiseen kehitykseen sikiökaudelta läpi elämänkulun.

Monitieteiseen osaamiseen liittyviä näkökulmia voi tuoda esiin esimerkiksi tarkasteltaessa hermoston kehitystä psyykkisten toimintojen näkökulmasta elämänkulun aikana.

Tavoite: ”Opiskelija osaa kuvailla lapsuus- ja nuoruusiän sosioemotionaalista ja kognitiivista kehitystä sekä soveltaa niihin liittyvää teoria- ja tutkimustietoa.”

Tätä tukee monitieteisen osaamisen näkökulmasta esimerkiksi tunne-elämän, vuorovaikutuksen ja kognitiivisen kehityksen tarkastelu lapsuudessa ja nuoruudessa.

Tavoite: ”Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta.”

Monitieteistä ja luovaa osaamista edistää tämän osalta esimerkiksi erilaisten kehityspolkujen tarkastelu varhaislapsuudesta aikuisuuteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa eritellä ihmisen yksilölliseen kehitykseen vaikuttavia tekijöitä ja niiden keskinäistä vuorovaikutusta.”

Tämä linkittyy yhteiskunnalliseen osaamiseen esimerkiksi vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkityksen käsittelyssä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija ymmärtää kokonaisvaltaisesti kehityksen yksilöllisyyttä ja jatkuvuutta.”

Eettisyyteen ja ympäristöosaamiseen liittyviä taitoja voi tämän osalta vahvistaa esimerkiksi tarkasteltaessa vanhemmuuden ja kasvuympäristön merkitystä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa antaa esimerkkejä sosialisointin ja kulttuurin vaikutuksesta ihmisen kehitykseen.”

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsittelemällä esimerkiksi henkilökohtaisen identiteetin, sosiaalisen identiteetin, kulttuuri-identiteetin ja etnisen identiteetin teemoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja seuraa opiskelijan oppimista ja tukee tarvittaessa erilaisten palautteiden avulla, esimerkiksi keskustelemalla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opiskelija osoittaa monipuolisilla tavoilla, että hän on ymmärtänyt keskeiset sisällöt ja pystyy arvioimaan ja soveltamaan oppimaansa tietoa. Opiskelijan tavoitteiden saavuttamista ja työskentelyä opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti sekä summatiivisilla että formatiivisilla arviointitavoilla.

Summatiivista arviointia voidaan toteuttaa esimerkiksi ihmisen kehitystä kokoavalla kurssityöllä tai kokeella.

Laaja-alainen osaaminen

Esimerkiksi laaja-alaisesta osaamisesta globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan arvioida keskustelun avulla.

Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3)

Opintojakson moduulit

- Tietoa käsittelevä ihminen, 2 op (PS3), Valinnainen

Tavoitteet

Tietoa käsittelevä ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen
- osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn
- ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle
- ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa
- tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä
- ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana
- osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotointia
- osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia.

Keskeiset sisällöt

Tietoa käsittelevä ihminen

Tiedonkäsittelyn yleisiä periaatteita

- ärsykelähtöinen ja skeemalähtöinen tiedonkäsittely
- tietoinen ja ei-tietoinen tiedonkäsittely

Havaitseminen ja tarkkaavaisuus

- sisäiset mallit ja havaintokehä
- havaitseminen, perustietoa erityisesti näönvaraisesta havaitsemisesta sekä sen hermostollisesta perustasta
- tahaton ja tahdonalainen tarkkaavaisuus
- perustietoa tarkkaavaisuuden hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä tarkkaavaisuushäiriöistä

Muisti

- työmuistin ja säilömuistin toiminta
- muistin rekonstruktivisuus ja unohtaminen
- perustietoa muistin hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä muistihäiriöistä

Kieli

- kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä
- perustietoa kielellisten toimintojen hermostollisesta perustasta
- esimerkkejä aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä

Päätöksenteko

- nopea ja hidas ajattelu
- esimerkkejä kognitiivisista vinoumista ja heuristiikoista

Aivojen rakenne ja hermostollinen toiminta

- hermoston ja aivojen päärakenteet
- hermosolun ja synapsin toiminta
- tiedon kulku hermoverkoissa
- plastisuus
- esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta

Kognitiivisen psykologian ja neuropsykologian tutkimusmenetelmät

- kokeellisen tutkimuksen periaatteet
- esimerkkejä tapaustutkimuksista
- esimerkkejä aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista
- kokeellisen tutkimuksen suunnittelu

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: "Opiskelija tunnistaa joitakin yleisimpiä kognitiivisen toiminnan häiriöitä."

Aivotutkimusmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista nostetut esimerkit samoin kuin neuropsykologisen kuntoutuksen esitleminen edistävät opiskelijan hyvinvointiosaamista ja valmiutta mielenterveysongelmien kohtaamiseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: "Opiskelija ymmärtää kielen merkitystä ihmisen toiminnalle."

Vuorovaikutusosaamisen kannalta moduulin sisällöistä keskeisimpiä ovat kieleen liittyvät sisällöt, kuten kielellisten toimintojen merkitys tiedonkäsittelyssä ja esimerkit aivoperäisistä kielellisistä häiriöistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia."

Kokeellisen tutkimuksen periaatteiden käsittely, soveltaminen ja arviointi tukevat monitieteistä ja luovaa osaamista.

Tavoite: "Opiskelija osaa selittää, miten havaitseminen, tarkkaavaisuus ja muisti ovat yhteydessä ihmisen muuhun tiedonkäsittelyyn."

Havaitsemisen, tarkkaavaisuuden ja muistin käsittely tukevat monitieteistä osaamista.

Tavoite: "Opiskelija ymmärtää plastisuuden merkityksen ja hermoverkkojen toiminnan pääperiaatteet psyykkisen toiminnan perustana."

Monitieteiseen ja luovaan osaamiseen liittyviä näkökohtia voi tässä yhteydessä nostaa esiin esimerkiksi tarkasteltaessa esimerkkejä neuropsykologisesta kuntoutuksesta.

Tavoite: "Opiskelija osaa kuvailla havaitsemiseen, tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyvää aivotointia."

Monitieteistä ja luovaa osaamista voi tämän osalta edistää esimerkiksi käsiteltäessä kognitiivisten toimintojen hermostollista perustaa sekä tarkkaavaisuuteen, muistiin ja kielellisiin toimintoihin liittyviä häiriöitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: "Opiskelija ymmärtää päätöksenteon kognitiivista perustaa."

Tämä kytkeytyy yhteiskunnallisen osaamiseen esimerkiksi tarkasteltaessa nopean ja hitaan ajattelun sisältöjä ja kognitiivisia vinoumia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa suunnitella ja esitellä yksinkertaisen kokeellisen tutkimuksen ja arvioida menetelmään liittyviä vahvuuksia ja heikkouksia."

Kokeellisen tutkimuksen suunnitteluun ja tutkimussuunnitelman arvioimiseen kuuluu eettisten näkökohtien huomioon ottaminen, mikä tukee eettistä osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: "Opiskelija tunnistaa kognitiivista toimintaa ohjaavia yleisiä periaatteita ja osaa soveltaa niitä kognitiivisten ilmiöiden tarkastelemiseen."

Esimerkiksi sisäisten mallien ja havaintokehän tarkastelu tukee globaali- ja kulttuuriosaamiseen liittyviä tavoitteita.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja seuraa opiskelijan oppimista ja tukee tarvittaessa erilaisten palautteiden avulla, esimerkiksi keskustelemalla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opiskelija osoittaa monipuolisilla tavoilla, että hän on ymmärtänyt keskeiset sisällöt ja pystyy arvioimaan ja soveltamaan oppimaansa tietoa. Opiskelijan tavoitteiden saavuttamista ja työskentelyä opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti sekä summatiivisilla että formatiivisilla arviointitavoilla.

Summatiivista arviointia voidaan toteuttaa esimerkiksi prosessikirjoittamisella ja kokeella.

Laaja-alainen osaaminen

Esimerkiksi laaja-alaisesta osaamisesta monitieteinen ja luova osaaminen voidaan arvioida formatiivisesti muun muassa erilaisten soveltavien tehtävien avulla.

Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4)

Opintojakson moduulit

- Tunteet ja mielenterveys, 2 op (PS4), Valinnainen

Tavoitteet

Tunteet ja mielenterveys

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta
- ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä
- osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen
- tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä
- osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia
- osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa
- syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon.

Keskeiset sisällöt

Tunteet ja mielenterveys

Tunteiden psykologia

- tunteiden muodostuminen: tunnereaktio ja tunnekokemus
- perustietoa tunteiden ja niiden säätelyn hermostollisesta perustasta
- tunteiden universaalisuus ja kulttuurisidonnaisuus
- tunteiden merkitys kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä
- tunteiden säätely hyvinvoinnin osatekijänä

Psyykinen hyvinvointi ja psyykkisen tasapainon ylläpitäminen

- hallintakeinojen ja defenssien merkitys
- resilienssin merkitys hyvinvoinnille
- nukkumisen ja vuorokausirytmien merkitys psyykkiselle toiminnalle
- keskeiset unen laatuun vaikuttavat tekijät
- stressin aiheuttajia, vaikutuksia ja säätelykeinoja
- kriisit psyykkisen tasapainon uhkana ja niistä selviytyminen

Mielenterveys

- mielenterveys käsitteenä
- yleisimpien mielenterveyshäiriöiden luokittelu ja tietoa niiden tyypillisistä oireista
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja -häiriöiden syntyä selittävästä biologisista, psyykkisistä ja sosiaalisista sekä kulttuurisista taustatekijöistä
- esimerkkejä mielenterveyden ongelmien ja häiriöiden biologisista ja psykososiaalisista hoitomuodoista sekä erilaisista psykoterapian toteutustavoista
- esimerkkejä ajankohtaisesta mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta

Psykologinen tutkimus

- ei-kokeellinen tutkimus: korrelatiivinen ja kuvaileva tutkimus
- esimerkkejä fysiologisia mittausmenetelmiä hyödyntävistä tutkimuksista

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen."

Hyvinvointiosaamista tukee esimerkiksi ymmärrys resilienssistä ja tunteiden säätelystä sekä kriisien ja niistä selviytymisen käsittely.

Tavoite: "Opiskelija tunnistaa yleisimpiä mielenterveyden ongelmia ja mielenterveyshäiriöitä."

Yleisimpien mielenterveyshäiriöiden ja niiden tyypillisten oireiden tarkastelu edistää hyvinvointiosaamiseen liittyviä tavoitteita.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: "Opiskelija ymmärtää tunteiden merkityksen ihmisen kognitiiviseen toimintaan, vuorovaikutukseen ja psyykkiseen hyvinvointiin sekä saa valmiuksia soveltaa tätä tietoa itseymmärryksen ja vuorovaikutuksen välineenä."

Tunteiden psykologiaan liittyvät sisällöt tukevat monipuolisesti vuorovaikutusosaamisen kehittymistä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: "Opiskelija syventyy yhden mielenterveyshäiriön syihin, oireisiin ja hoitoon."

Mielenterveysongelmien ja -häiriöiden syntyyn ja hoitomuotoihin liittyvien biologisten, psyykkisten, sosiaalisten ja kulttuuristen näkökulmien tarkastelu kehittää opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia."

Mielenterveyshäiriöihin liittyvästä yhteiskunnallisesta keskustelusta nostettujen esimerkkien tarkastelu sekä mielenterveys -käsitteen pohdinta tukevat opiskelijan yhteiskunnallista osaamista.

Tavoite: "Opiskelija osaa selittää mielenterveyteen ja psyykkiseen hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä sekä soveltaa tätä tietoa oman ja muiden hyvinvoinnin edistämiseen."

Moduulin sisältöihin kuuluvan resilienssin tarkastelun avulla opiskelijaa voidaan rohkaista ottamaan perusteltuja riskejä ja sietämään epävarmuutta, turhautumista ja epäonnistumisia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa pohtia mielenterveyden ja sen häiriöiden määrittelyn tulkinnanvaraisuutta ja yhteiskunnallisia ulottuvuuksia."

Ajankohtaiseen mielenterveyshäiriöihin liittyvään yhteiskunnalliseen keskusteluun liittyy myös eettisiä näkökohtia, joita pohtimalla voidaan vahvistaa opiskelijan eettistä osaamista.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa selittää tunteiden muodostumista ja niiden kulttuurisidonnaisuutta."

Opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan kehittää tarkastelemalla esimerkiksi tunteiden universaaliutta ja kulttuurisidonnaisuutta sekä tunteiden merkitystä kognitiivista toimintaa ja sosiaalista vuorovaikutusta ohjaavina tekijöinä.

Tavoite: ”Opiskelija osaa kuvailla biologisia, psyykkisiä, sosiaalisia ja kulttuurisidonnaisia tekijöitä mielenterveyshäiriöiden taustalla ja hoidossa.”

Globaali- ja kulttuuriosaamiseen linkittyy tämän osalta erityisesti sisällöt, joissa selitetään mielenterveysongelmia kulttuurisilla taustatekijöillä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja seuraa opiskelijan oppimista ja tukee tarvittaessa erilaisten palautteiden avulla, esimerkiksi keskustelemalla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opiskelija osoittaa monipuolisilla tavoilla, että hän on ymmärtänyt keskeiset sisällöt ja pystyy arvioimaan ja soveltamaan oppimaansa tietoa. Opiskelijan tavoitteiden saavuttamista ja työskentelyä opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti sekä summatiivisilla että formatiivisilla arviointitavoilla.

Summatiivista arviointia voidaan toteuttaa esimerkiksi osakokeilla/kokeella. Opintojaksoa voidaan formatiivisesti arvioida esimerkiksi vertaisarvioinnilla ryhmätöillä.

Laaja-alainen osaaminen

Esimerkiksi laaja-alaisesta osaamisesta hyvinvointiosaaminen voidaan arvioida formatiivisesti itsearviointien avulla, jossa opiskelija tarkastelee omaa hyvinvointiaan psykologista teorialtietoa hyödyntäen.

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5)

Opintojakson moduulit

- Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen, 2 op (PS5), Valinnainen

Tavoitteet

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa
- osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa
- osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa
- osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan
- ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta
- osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestäväen tulevaisuuden rakentamiseen
- osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä.

Keskeiset sisällöt

Yksilöllinen ja yhteisöllinen ihminen

Perimän, kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön merkitys persoonallisuuden kehittymiseen

- *persoonallisuuden pysyvyys ja muuttuvuus*
- *perustietoa käyttäytymisgenetiikasta*

Persoonallisuuden tarkastelu eri näkökulmista

- *temperamentti*
- *piirreteoreettinen näkökulma*
- *motivaatio*
- *yksilölliset tulkinta- ja toimintatyylit*
- *identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu*

Älykkyys ja luovuus osana ihmisen toimintaa

- *älykkyyden määritelmiä*
- *älykkyyden mittaaminen ja siihen liittyvät haasteet*
- *perimän ja ympäristön vuorovaikutus älykkyydessä*
- *luovuuden määritelmiä ja luovuuteen liittyviä tekijöitä*

Kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutus ihmisen toimintaan

- *tiedonkäsittely sosiaalisissa tilanteissa: stereotyyppien, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostuminen*
- *esimerkkejä sosiaalisuuden hermostollisesta perustasta*
- *ryhmän merkitys yksilölle ja ryhmien väliset suhteet*
- *tilannetekijöiden vaikutus yksilöön ja ryhmään*
- *kulttuurien eri ulottuvuuksia*
- *esimerkkejä kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen*
- *esimerkkejä yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävästä tulevaisuuden rakentamisesta*

Psykologinen tutkimus

- *yksilöllisten erojen tutkiminen*
- *persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät*
- *reliabiliteetti ja validiteetti*
- *esimerkkejä kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista*
- *esimerkkejä sosiaalipsykologian tutkimuksista*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Tavoite: ”Opiskelija osaa tarkastella persoonallisuutta kokonaisuutena eri näkökulmista ja soveltaa tätä tietoa omien vahvuuksien ja kehittämiskohteiden tunnistamisessa.”

Opiskelijan hyvinvointiosaamista voidaan vahvistaa tarkasteltaessa esimerkiksi piirreteoreettista näkökulmaa, motivaatiota ja yksilöllisiä tulkinta- ja toimintatyylejä sekä älykkyyden ja luovuuden määritelmiä.

Tavoite: ”Opiskelija osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen.”

Hyvinvointiosaamista tukee tämän osalta esimerkiksi identiteetin ja persoonallisuuden narratiivinen tarkastelu.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoite: "Opiskelija ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta."

Vuorovaikutusosaamista voidaan tukea tarkasteltaessa esimerkiksi sosiaalipsykologian tutkimusesimerkkejä sekä esimerkkejä, jotka liittyvät kulttuurien vaikutukseen ajatteluun ja käyttäytymiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa kuvailla yksilöllisten ominaisuuksien eroja ja niiden geneettistä perustaa."

Monitieteistä osaamista voidaan vahvistaa esimerkiksi käsiteltäessä perimän ja ympäristön vuorovaikutusta älykkyydessä.

Tavoite: "Opiskelija osaa kuvailla yksilöllisiä eroja älykkyydessä ja luovuudessa."

Monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteita voidaan tukea tarkasteltaessa älykkyyteen ja luovuuteen vaikuttavia yksilöllisiä eroja esimerkiksi persoonallisuuden pysyvyyden ja muuttuvuuden sekä käyttäytymisgenetiikan perustiedon avulla. Luovuuden määritelmien ja luovuuteen liittyvien tekijöiden käsitteleminen syventää opiskelijan käsitystä luovuudesta.

Tavoite: "Opiskelija osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä."

Muun muassa yksilöllisten erojen tutkiminen, persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät sekä esimerkit kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista ovat moduulin sisältöjä, joiden avulla voidaan vahvistaa opiskelijan monitieteistä ja luovaa osaamista.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa kuvailla ja arvioida yksilöllisten erojen tutkimuksen psykologisia arviointimenetelmiä."

Yhteiskunnalliseen osaamiseen liittyvät tavoitteet kytkeytyvät moduulissa erityisesti seuraaviin sisältöihin: yksilöllisten erojen tutkiminen, persoonallisuuden ja älykkyyden arviointimenetelmät sekä esimerkit kyselyjä, haastatteluja ja testejä hyödyntävistä tutkimuksista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa soveltaa psykologian tietoja erilaisuuden ymmärtämiseen ja kestävän tulevaisuuden rakentamiseen."

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen kannalta hyödyllisiä sisältöjä ovat esimerkit kulttuurin vaikutuksesta ajatteluun ja käyttäytymiseen sekä esimerkit yksilöiden ja yhteisöjen toiminnasta kestävän tulevaisuuden rakentamisessa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Tavoite: "Opiskelija osaa tarkastella sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin merkitystä yksilön toimintaan."

Globaali- ja kulttuuriosaamista vahvistetaan käsiteltäessä esimerkiksi kulttuurin ja sosiaalisen ympäristön vaikutusta ihmisen toimintaan, kuten stereotyyppien, attribuutioiden, asenteiden ja ennakkoluulojen muodostumista.

Tavoite: "Opiskelija ymmärtää ihmisen toimintaa persoonallisuuden, sosiaalisen ympäristön ja kulttuurin vuorovaikutuksen näkökulmasta."

Tämän osalta esimerkiksi identiteetin ja persoonallisuuden narratiivisuuden tarkastelu tukee opiskelijan globaali- ja kulttuuriosaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja seuraa opiskelijan oppimista ja tukee tarvittaessa erilaisten palautteiden avulla, esimerkiksi keskustelemalla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opiskelija osoittaa monipuolisilla tavoilla, että hän on ymmärtänyt keskeiset sisällöt ja pystyy arvioimaan ja soveltamaan oppimaansa tietoa. Opiskelijan tavoitteiden saavuttamista ja työskentelyä opintojaksolla arvioidaan monipuolisesti sekä summatiivisilla että formatiivisilla arviointitavoilla.

Summatiivista arviointia voidaan toteuttaa esimerkiksi erilaisilla analysointitehtävillä. Opintojaksoa voidaan formatiivisesti arvioida esimerkiksi vertaisarvioitavilla ryhmätöillä.

Laaja-alainen osaaminen

Esimerkiksi laaja-alaisesta osaamisesta eettisyys ja ympäristöosaamista sekä yhteiskunnallista osaamista voidaan arvioida formatiivisesti erilaisten sosiaalipsykologiaan liittyvien havainnointitehtävien avulla.

Kohti ylioppilaskirjoituksia, 2 op (PS6)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- vahvistaa osaamistaan psykologian opetussuunnitelman mukaisten sisältöjen ja tavoitteiden suhteen
- saa valmiuksia psykologian ylioppilaskokeeseen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan pakolliset ja syventävät opintojaksot sekä mahdollisesti sosiaalipsykologian teemoja
- harjoitellaan esseiden kirjoittamista
- tutustutaan aiempien vuosien psykologian yo-koetehtäviin
- tutustutaan psykologian ajankohtaisiin teemoihin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Psykologian opiskelu tukee laajasti opiskelijan **monitieteistä ja luovaa osaamista**. Perehtyminen oppimisen psykologiaan antaa opiskelijalle valmiuksia tiedostaa, arvioida ja kehittää omia oppimisen taitojaan. Ihmisen tiedonkäsittelyn rajoitusten ja mahdollisuuksien käsittely tukee

kriittisen ajattelun kehittymistä ja monilukutaitoa. Oppiaineen soveltava luonne luo perustaa luovalle tiedonkäsittelylle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.15. Terveystieto (TE)

Oppiaineen tehtävä

Terveystiedon opinnot ovat vapaaehtoisia niille opiskelijoille, jotka suorittavat lukiokoulutuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaan. Terveystiedon opintoja voidaan sisällyttää paikalliseen opetussuunnitelmaan opiskelijalle valinnaisina opintoina koulutuksen järjestäjän päätöksellä. Opetussuunnitelma laaditaan näiltä osin lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaan aikuisille soveltaen.

Laaja-alainen osaaminen

Osaamisen arviointi

Opintojaksot

Terveys voimavarana, 2 op (TE1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- pystyy kuvailemaan ja jäsentelemään keskeisiä ihmisen voimavaroja ja terveyttä määrittäviä tekijöitä sekä analysoimaan niiden yhteyksiä ja vaikutusmekanismeja terveyteen
- osaa selittää erilaisten terveyskulttuurien ilmiöiden muodostumista ja arvioida niiden merkitystä terveydelle sekä soveltaa keskeisiä sosiaalipsykologisia malleja ja teorioita elintapojen omaksumisen selittämisessä
- tunnistaa omiin elintapoihinsa vaikuttavia tekijöitä ja pystyy arvioimaan elintapavalintojen merkitystä omalle ja lähiympäristön terveydelle sekä antamaan perusteltuja ehdotuksia siitä, miten terveyttä edistäviä elintapoja voidaan ylläpitää ja vaarantavia ehkäistä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- terveyden kokonaisvaltaisuus ja terveyskulttuurisia ilmiöitä: terveyden arvostamisen ja käyttäytymisen välinen ristiriita, medikalisaatio ja terveyteen sairastuminen, elintapoihin puuttuminen, uskomus- eli vaihtoehtohoidot Kehon ja mielen hyvinvoinnin keskeiset perusteet
- terveyttä määrittävät keskeiset tekijät ja niiden vaikutusmekanismit
- terveyttä ja elintapoja selittävät keskeiset sosiaalipsykologiset teorit ja mallit: suunnitellun käyttäytymisen teoria, sosiaalis-kognitiivinen teoria, terveysuskomusmalli, muutosvaihemalli
- terveyttä edistävä ravinto, liikunta, lepo, uni sekä painonhallinta sekä seksuaalisuus, seksuaaliterveys, seksuaalioikeudet
- mielenterveyttä suojaavat yksilölliset, yhteisölliset ja yhteiskunnalliset tekijät, stressi ja kriisit mielenterveyttä kuormittavina tekijöinä, keinoja kuormituksen hallintaan
- opiskeluhyvinvointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla pohditaan terveyden eriarvoisuutta ja elintapojen seurauksia yhteiskunnan näkökulmasta.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää terveyttään suojaavien ja kuluttajien tekijöiden ja elämäntapavalintojen merkityksen sekä oppii arvioimaan omia arvojaan ja valintojaan.

Vuorovaikutusosaaminen

Käytetään vuorovaikutteisia opetusmenetelmiä, esimerkiksi pari- ja ryhmä/tiimityötä yhteisöllisessä tiedonrakentamisessa sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija ohjautuu terveystiedossa yhdistelemään eri tieteiden tietoa ja luomaan itselleen uutta tietoa. Tavoitteena on tiedon soveltaminen ja kriittiseen tulkintaan ohjaaminen. Yhteistyötä voidaan tehdä liikunnan, biologian, psykologian, filosofian tai yhteiskuntaopin kanssa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Arvioidaan ja analysoidaan omia kulutustottumuksia sekä niiden terveysvaikutuksia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana annettava palaute: Opiskelija tekee itsearviointia opintojakson aikana keskeisistä sisällöistä. Vertaisarviointia voidaan käyttää esimerkiksi esseen kirjoittamisen harjoittelussa. Opettaja antaa opintojakson aikana sanallista palautetta opiskelijoille oppimisen edistymisestä..

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arvio perustuu arvosteltaviin yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, esitelmiin, portfolioon, päättökokeeseen tai näiden erilaisiin yhdistelmiin.

Laaja-alainen oppiminen

Laaja-alaisen oppimisen osa-alueista arvioidaan formatiivisesti hyvinvointiosaamista sekä eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Esimerkiksi opiskelijan tekemä itsearviointi omista elämäntapavalinnoistaan oman hyvinvointinsa ja ympäristön näkökulmasta.

Terveys ja ympäristö, 2 op (TE2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tietää tutkimustiedon hankkimisen periaatteista ja tutkimusprosessin vaiheista sekä osaa soveltaa näitä tietoja ja kuvata perustellen, miten terveyteen, terveyskäyttäytymiseen ja toimintakykyyn liittyvistä aiheista voidaan saada luotettavaa ja monipuolista tutkimustietoa
- osaa hakea tietoa ja pystyy vertailemaan eri lähteiden luotettavuutta
- osaa kuvata terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja sekä analysoida terveysviestinnän merkitystä ihmisten terveyskäsitteille ja terveydelle
- osaa esitellä ja analysoida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveydelle sekä arvioida omien elintapojen ja kulutustottumusten merkitystä ympäristön terveydelle ja terveellisyydelle
- osaa eritellä riippuvuuden muotoja ja niiden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä analysoida riippuvuuksiin liittyviä terveys- ja muita haittoja.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tieteellinen tieto ja arkitieto, ajattelun vinoumia, tutkimusprosessin vaiheet, tutkimustiedon luotettavuuden arviointi
- terveysviestinnän muotoja ja vaikutuskeinoja, terveysviestinnän merkityksen ja luotettavuuden arviointi
- rakennetun ympäristön, luonnonympäristön ja psykososiaalisen ympäristön yhteyksiä ja vaikutuksia terveyteen
- kestävä kehitys ja terveys
- ympäristöjen turvallisuus ja väkivallan ehkäisy
- työhyvinvointi
- riippuvuuteen vaikuttavat biologiset, psyykkiset ja sosiaaliset mekanismit
- keskeiset aine- ja toiminnalliset riippuvuudet, riippuvuuksien syitä ja ehkäisykeinoja, riippuvuuksien aiheuttamia haittoja

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija osaa esitellä ja arvioida fyysisen ja psykososiaalisen ympäristön vaikutuksia terveyteen. Opiskelija osaa eritellä riippuvuuden syntyyn vaikuttavia tekijöitä sekä riippuvuuksien ehkäisykeinoja.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija tietää väkivallattoman vuorovaikutuksen keinoja. Opetuksessa käytetään vuorovaikutteisia opetusmenetelmiä (pari- ja ryhmätyöt).

Monitieteinen ja luova osaaminen

Terveystieto on monitieteinen oppiaine, jossa opiskelija käsittelee ja yhdistelee eri tieteenalojen tietoa. Opiskelija soveltaa tutkimustiedon hankkimisen periaatteita ja arvioi kriittisesti terveyteen liittyvää tietoa ja viestintää.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija analysoi terveysviestinnän, tieteellisen tiedon, arkitiedon, ympäristöjen turvallisuuden sekä riippuvuuksien vaikutuksia yhteiskunnassa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija analysoi ja arvioi omien kulutustottumusten vaikutusta ympäristön terveydelle.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana annettava palaute: Opettaja antaa palautetta oppilaan edistymisestä tehtävä palautteessa. Opiskelija tekee opintojakson aikana itsearviointia omasta opiskelustaan. Opiskelija saa vertaispalautetta opintojakson aikana tehtävistä.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arviointi voi perustua yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, esitelmiin, portfolioon, päättökokeeseen tai näiden erilaisiin yhdistelmiin.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen oppimisen osa-alueista arvioidaan formatiivisesti eettisyyttä ja ympäristöosaamista sekä monitieteistä ja luovaa osaamista. Esimerkiksi opiskelija tekee itsearviointia omista kulutustottumuksistaan ympäristön näkökulmasta.

Terveys ja yhteiskunta, 2 op (TE3)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten olosuhteiden, sosiaali- ja terveyspolitiikan ja muun yhteiskuntapolitiikan, tieteiden sekä teknologian muutosta, kehitystä ja yhteyksiä väestön terveyteen
- pystyy erittelemään keskeisten tarttumattomien ja tartuntatautien riskitekijöitä, esittämään perusteltuja ratkaisuja näiden ehkäisemiseksi sekä arvioimaan sairauksien ja tautien merkitystä yksilölle ja yhteiskunnalle sekä elintapojen vaikutuksia tarttumattomien ja tartuntatautien näkökulmasta
- osaa esitellä perustellen, mihin sosiaali- tai terveyspalveluihin yksilö voi hakeutua erilaisissa tilanteissa, arvioida kriittisesti palvelujen järjestämistä ja tuottamista sekä arvioida sosiaali- ja terveyspalvelujen, itsehoidon ja omahoidon merkitystä terveydelle
- osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, kuvata ja arvioida terveyteen ja terveyden eriarvoisuuteen vaikuttavia tekijöitä Suomessa ja globaalisti sekä analysoida terveyserojen kaventamiseen vaikuttavia tekijöitä.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- terveyskäsityksiä ja sairauksien selitysmalleja
- keskeisiä väestöjen terveyteen vaikuttaneita yhteiskunnallisia, tieteeseen ja teknologiaan liittyviä tekijöitä
- tulevaisuuden terveyshaasteita ja mahdollisuuksia
- epidemiologinen siirtymä, keskeiset tarttumattomat ja tartuntataudit

- sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestäminen, tuottaminen ja käyttäminen
- itsehoito ja omahoito
- eettisen analysoinnin näkökulmia: hyveet, seuraukset, oikeudet, velvollisuudet, motiivit, arvot ja normit
- keskeisiä terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä ja oikeudellisia kysymyksiä kuten hedelmöityshoidot, abortti, elintapoihin liittyvä vapaus ja vastuu, seulonnat, geeniteknologia, eutanasia
- terveydenhuollon eettiset periaatteet, potilaan oikeudet, priorisointi
- terveys ja terveyden eriarvoisuus Suomessa ja globaalisti sekä niihin vaikuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää keskeisten tarttumattomiin ja tartuntatauteihin liittyviä tekijöitä ja osaa soveltaa niitä sekä itse- että omahoidon osalta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Tavoitteena on ymmärtää yhteiskunnallisia sekä globaaleja ilmiöitä oppiainerajat ylittävästä näkökulmasta. Tuodaan esille terveyden ja sairauksien sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen yhteyksiä mm. biologian, maantieteen, historian ja yhteiskuntaopin ilmiöihin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija osaa kuvata ja analysoida yhteiskunnallisten muutosten yhteyksiä väestön nykyiseen terveyteen ja pohtia tulevaisuuden terveyshaasteita. Opiskelija osaa perustellen esitellä sosiaali- ja terveyspalveluihin hakeutumisen prosessia erilaisissa tilanteissa.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opiskelija osaa analysoida terveyteen ja sairauksiin liittyviä eettisiä kysymyksiä, jotka liittyvät yksilön ja yhteisön esim. perheen elämään. Pohditaan yhteiskunnallisia, mm. terveyseroja aiheuttavia, ilmiöitä eettisistä näkökulmista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana annettava palaute: Opiskelija tekee itsearviointia ja saa vertaispalautetta tekemistään oppimistehtävistä.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arviointi voi perustua arvioitaviin yksilötehtäviin, ryhmätehtäviin, esitelmiin, portfolioon, päättökokeeseen tai näiden erilaisiin yhdistelmiin.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen oppimisen osa-alueista arvioidaan formatiivisesti yhteiskunnallista osaamista sekä eettisyyttä ja ympäristöosaamista. Tätä voidaan arvioida erilaisilla pohdintatehtävillä kuten terveydenhuollon priorisoinnilla.

Terveystiedon kertaus, 2 op (TE4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija oppii hahmottamaan suuria asiakokonaisuuksia oppiainerajat ylittävästi terveystiedon eri opintojaksoilta
- opiskelija oppii laatimaan ylioppilaskirjoitusten vaatimia ja terveystiedon monitieteellisen luonteen mukaisia vastauksia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- opintojakso kokoaa terveystiedon aiemmat opintojaksot yhtenäiseksi kokonaisuudeksi
- opintojakson aikana tarkastellaan terveystiedon asiakokonaisuuksia useiden eri oppiaineiden näkökulmista erilaisten tehtävien muodossa
- lisäksi syvennetään tietoa kansanterveystyön näkökulmasta erilaisten tilastojen ja kuvaajien avulla

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää terveyttään suojaavien ja kuluttajien tekijöiden ja elämäntapavalintojen merkityksen sekä oppii arvioimaan arvojen ja valintojen merkitystä kansanterveydellisestä näkökulmasta.

Vuorovaikutusosaaminen

Käytetään vuorovaikutteisia opetusmenetelmiä, esimerkiksi pari- ja ryhmä/tiimityötä yhteisöllisessä tiedonrakentamisessa sekä tunne- ja vuorovaikutustaitojen opettelussa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija ohjautuu terveystiedossa yhdistelemään eri tieteenalojen tietoa ja luomaan itselleen uutta tietoa. Tavoitteena on tiedon soveltaminen ja kriittiseen tulkintaan ohjaaminen. Yhteistyötä voidaan tehdä esim. biologian, psykologian, filosofian, historian tai yhteiskuntaopin kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksolla pohditaan terveyden eriarvoisuutta ja elintapojen seurauksia yhteiskunnan näkökulmasta. Tutustutaan yhteiskunnallisen terveystieteen keinoihin.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Arvioidaan ja analysoidaan kulutustottumuksia sekä niiden terveystieteellisiä vaikutuksia yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta sekä globaalista näkökulmasta.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija ymmärtää miten kulttuuri voi vaikuttaa erilaisiin elintapavalintoihin ja miten tämän näkyy eri maiden ihmisten terveydentilassa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana annettava palaute: Opiskelija tekee itsearviointia ja saa vertaispalautetta tekemistään oppimistehtävistä.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osaamisen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen arviointi: Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä, jonka saamisen edellytyksenä on opintojakson aikana tehtyjen tehtävien hyväksytty suorittaminen.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.16. Toinen kotimainen kieli, ruotsi (TKRU)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Toinen kotimainen kieli ruotsi on osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäättään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielten ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Ruotsin kielen opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitteeseen, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Ruotsin kielen opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan ruotsin kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan ja kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Laaja-alainen osaaminen

Toisen kotimaisen kielen ruotsin opetuksessa käsitellään teemoja, joiden avulla oppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Toisen kotimaisen kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että vieraiden kielten eri oppimäärien ja eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen,

harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja asenteiden tarkasteluun. Kielenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, joiden ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisen asiakokonaisuuksien tarkastelussa.

Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Toisen kotimaisen kielen opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Toisen kotimaisen kielen opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi-** ja **vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmentyvät kaikissa kieliaiaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia toista kotimaista kieltä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. TEMAATTISET OPINNOT ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Toisen kotimaisen kielen opiskelu ja osaaminen avaavat mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kielenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä sekä tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Toisen kotimaisen kielen opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia sekä eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kielipolitiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Toisen kotimaisen kielen ruotsin opintojen mahdollistamat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Toisen kotimaisen kielen opinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myönteisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen sekä kestäättömät kulutustottumukset, ovat yksilön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä sekä kehittämään vastuuntuntoaan ja taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta toisen kotimaisen kielen ruotsin opinnoissa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys toisen kotimaisen kielen käyttökelpoisuudesta kansallisessa, pohjoismaisessa ja kansainvälisessä yhteistyössä sekä globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön. Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
A-oppimäärä	B2.1 (A2.2)	B2.1 (A2.2)	B1.2 (A2.1)
B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)	B1.1 (A1.3)
B3-oppimäärä	A2.2	A2.2	A2.1
Äidinkielenomainen oppimäärä	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)	B2.2 (B1.2)

Ruotsin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutustaitoihin ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä ja toimijana kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa maailmassa kansallisissa, pohjoismaisissa, eurooppalaisissa sekä globaaleissa kohtaamisissa, joissa ruotsin kielen hyödyntäminen on mahdollista ja joissa tavoitteena ei ole äidinkielenään ruotsia puhuvan tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen
- ymmärtää ruotsin kielen merkityksen Suomen toisena kansalliskielenä
- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti ja luovasti ruotsin kielellä
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään ruotsin kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista ruotsinkielisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) alla olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Arviointi

Arvioinnin tehtävä toisessa kotimaisessa kielessä ruotsissa on tukea opiskelijan kehittymistä ruotsin kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja vuorovaikutustaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää toisen kotimaisen kielen ruotsin taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansallisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Toisen kotimaisen kielen ruotsin pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan toisen kotimaisen kielen ruotsin A-oppimäärän moduulin 8, B1-oppimäärän moduulin 6 sekä äidinkielenomaisen ruotsin oppimäärän moduulin 8 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatuun arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

B3-oppimäärän osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan ruotsin kielelle ja asianomaiselle oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.16.1. Ruotsi, B1-oppimäärä (TKRUB1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (RUB11), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa olemassa olevaa kielitaitoaan ja omia vahvuuksiaan
- rohkaistuu käyttämään ruotsin taitoaan arkipäiväisissä vuorovaikutustilanteissa painottaen suullista viestintää
- kehittää omia opiskelustrategioitaan ja vuorovaikutustaitojaan ja löytää itselle sopivia työtapoja
- syventää tietämystään suomen ja ruotsin kielten vaikutuksesta toisiinsa sekä Suomessa vallitsevista kieliolosuhteista
- pystyy suhteuttamaan ruotsin kielen osaamistaan oppimäärän opiskelulle määritellyn taitotasoon B1.1.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- opiskelijan kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen sekä omien tavoitteiden asettaminen
- kielitietoisuus, monikielisyys, kielten väliset suhteet
- omaa oppimista edistävien työkalujen löytäminen ja hyödyntäminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa painotetaan opiskelijan oman osaamisen tunnistamista ja kehittämistä yksin ja yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Tutustutaan erilaisiin opiskelustrategioihin ja oppimisympäristöihin. Arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja ja asetetaan tavoitteita omalle opiskelulle. Pyritään edistämään opiskelumotivaation syntymistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelijaa rohkaistaan ruotsin kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan ruotsin kielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media, muut mediat ja sovellukset).

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelijalle muodostuu kuva kotimaisista ja pohjoismaisista kielistä ja niiden välisistä suhteista. Hän laajentaa käsitystään kielten ja kulttuurien moninaisuudesta kouluyhteisössä sekä koulun ulkopuolella.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen kuuluu elämänhallinnan taitoihin. Opiskelija kehittää omia opiskelustrategioitaan ja etsii itselleen uusia ja sopivia työtapoja. Tavoitteena on tutkia itseään oppijana ja kehittää oppimistaitoja opintojen edetessä. Kieliprofiilin täydentäminen tukee tätä kehitystä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Tarkkaillaan opiskelijoiden mahdollista erityisen tuen tarvetta. Opintojakson aikana harjoitellaan vertaispalautteen antamista sekä itsearviointia. Opiskelija pohtii itse vertaispalautetta ja itsearviointia: mitä ja kuinka arvioidaan. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esim. kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti. Arvosana muodostuu opintojakson alussa sovittujen kirjallisten ja suullisten näyttöjen sekä tuntityöskentelyn perusteella.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12)

Opintojakson moduulit

- Ruotsin kieli arjessani, 3 op (RUB12), Pakollinen

Tavoitteet

Ruotsin kieli arjessani

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa kertoa ruotsiksi omasta elämästään, ihmissuhteistaan ja lähiympäristöstään eri tilanteissa erilaisia viestintäkanavia käyttäen
- kehittää keskustelu- ja kuuntelutaitojaan ruotsiksi
- kehittää palautteen antamisen ja vastaanottamisen sekä osaamisensa arvioinnin taitoja.

Keskeiset sisällöt

Ruotsin kieli arjessani

- ruotsin kielen käyttö opiskelijan arkipäivään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- oma elämä, ihmissuhteet ja lähiympäristö
- yksilön ja yhteisön hyvinvointi
- ääntämisen harjaannuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niissä tarvittavia viestintästrategioita. Opitaan ja harjoitellaan taitoja toimia aktiivisena keskustelijana ja toisia kuuntelevana kielenkäyttäjänä. Pohditaan hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänhallintaan vaikuttavia tekijöitä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana harjoitellaan ääntämistä olennaisena osana suullista vuorovaikutusta. Lisäksi vahvistetaan vuorovaikutustaitoja tekemällä esimerkiksi pari- ja ryhmätöitä arkipäivän tilanteissa. Harjoitellaan palautteenantotaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Jatketaan opiskelijoiden erityisen tuen tarpeen tarkkailemista. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja/tai suullisia tuotoksia (esim. kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa

palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti. Arvosana muodostuu opintojakson alussa sovittujen kirjallisten ja suullisten näyttöjen sekä tuntityöskentelyn perusteella.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijoiden kanssa.

Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13)

Opintojakson moduulit

- Kulttuuri ja mediat, 2 op (RUB13), Pakollinen

Tavoitteet

Kulttuuri ja mediat

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee suomenruotsalaisia, ruotsalaisia ja muita pohjoismaisia kulttuuri-ilmiöitä*
- *tuntee ruotsinkielisiä medioita*
- *osaa hyödyntää ruotsinkielisiä lähteitä tiedonhaussa*
- *pystyy seuraamaan ruotsinkielisiä uutistekstejä ja ymmärtää pääasiat niistä.*

Keskeiset sisällöt

Kulttuuri ja mediat

- *suomenruotsalaiset ja muut pohjoismaiset kulttuuri-ilmiöt*
- *ruotsinkieliset mediat*
- *opiskelijoita kiinnostavat ajankohtaiset aiheet ruotsiksi*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa pohditaan omaa kulttuuri-identiteettiä sekä roolia kulttuurin tuottajana ja kuluttajana. Opiskelija hahmottaa ruotsin kielen merkitystä ja ymmärtää suomenruotsalaista kulttuuriperimää.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistetaan monilukutaitoa ja erilaisten tekstilajien tulkitsemis- ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen. Harjoitellaan lähdekriittisyyttä. Voidaan laatia pienimuotoisia esityksiä ja samalla harjoitella itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Jatketaan opiskelijoiden erityisen tuen tarpeen tarkkailemista. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamisen ja itsearviointin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esim. kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti. Arvosana muodostuu opintojakson alussa sovittujen kirjallisten ja suullisten näyttöjen sekä tuntityöskentelyn perusteella.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Ympäristömme, 2 op (RUB14)

Opintojakson moduulit

- Ympäristömme, 2 op (RUB14), Pakollinen

Tavoitteet

Ympäristömme

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *osaa tulkita erilaisia tekstejä, jotka käsittelevät maailman erilaisia elinympäristöjä, kulttuureja ja yhteiskuntia*
- *harjoittaa erityisesti kirjallisia tekstintuottamistaitojaan aiheena mielipiteen ilmaisu*
- *pystyy tuottamaan lyhyen ohjatun tekstin moduulin aihepiiristä.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristömme

- *kulttuurinen moninaisuus*
- *erilaiset elinympäristöt*
- *ajankohtaiset yhteiskunnalliset aiheet nuorten näkökulmasta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa teeman mukaiset erilaiset elinympäristöt nousevat esiin, pohditaan esim. mitä luonto merkitsee jokaiselle ja vertaillaan erilaisia kulttuureja ja elämäntapoja. Käsitellään kestävästä tulevaisuudesta ja ilmasto-osaamista. Pohditaan myös omaa elämänskatsomusta ja sitä, miten se eroaa muiden tavasta kokea elämä. Käsitellään myös suvaitsevaisuutta ja kansainvälisyyttä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelijan monilukutaito vahvistuu ja hän oppii tulkitsemaan ympäristöään laajemmasta näkökulmasta, samalla mediakriittisyys lisääntyy. Tutustutaan ajankohtaisiin

yhteiskunnallisiin asioihin käyttäen erilaisia tekstityyppejä. Käsitellään vaikuttamisen keinoja esimerkiksi vaikuttava puhe, blogit, tweetit, äänestäminen. Tutustutaan mahdollisuuksiin tehdä vapaaehtoistyötä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opintojakson aikana vertaispalautteen antaminen ja itsearviointi ovat osa arkityöskentelyä.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esim. kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti. Arvosana muodostuu opintojakson alussa sovittujen kirjallisten ja suullisten näyttöjen sekä tuntityöskentelyn perusteella.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15)

Opintojakson moduulit

- Opiskelu- ja työelämä, 2 op (RUB15), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelu- ja työelämä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu ruotsin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- *kehittää tietämystään tekstilajeista, jotka liittyvät keskeisesti nuoren opiskeluun, työelämään ja itsenäistymiseen*
- *pohtii jatko-opintojaan, urasuunnitelmiaan sekä valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen.*

Keskeiset sisällöt

Opiskelu- ja työelämä

- *opiskelu, ammatit ja työelämä opiskelijan ja yhteiskunnan näkökulmasta*
- *tulevaisuuden suunnitelmat*
- *vuorovaikutustilanteet ja tekstit, jotka liittyvät jatko-opiskeluun ja työelämään*
- *itsenäistyvän nuoren elämänhallinta*
- *kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- *erilaisten hakemusten laatiminen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa pohditaan monipuolisesti omia vahvuuksia ja näin vahvistetaan luottamusta omaan tulevaisuuteen. Kannustetaan opiskelijaa käyttämään ruotsin kieltä rohkeasti niin luokkatilanteissa kuin koulun ulkopuolellakin. Opiskelija pohtii myös omia valmiuksiaan elinikäiseen oppimiseen. Opiskelijoita kannustetaan osallistumaan ruotsin valinnaiskursseille ja ylioppilaskirjoituksiin, mikä hälventää opiskelijoiden epävarmuutta omien taitojen sekä tulevaisuuden suhteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostuvat työelämävalmiudet ja yrittäjämäinen asenne. Harjoitellaan mm. työhakemuksen ja CV:n tekoa, työhaastattelua. Tutustutaan yrittäjyyteen ja erilaisiin mahdollisuuksiin löytää sopivia jatko-opiskelu- ja työpaikkoja. Opintojakson suoritettuaan opiskelijan tulisi ymmärtää, että kielitaito on tärkeä työelämätaito ja hän on rohkaistunut käyttämään ruotsia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa korostetaan ruotsin kielen merkitystä lukion jälkeen kotimaassa erityisesti suomenruotsalaisilla alueilla sekä Suomen roolia yhtenä Pohjoismaana, pohjoismainen yhteistyö mukaan lukien.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikaisen tukemisen tapoja voivat olla mm. opettajan antama kirjallinen ja/ tai suullinen palaute, formatiiviset testit, itsearviointi, pareittain tai ryhmissä suoritettava vertaisarviointi sekä eri sähköiset oppimisalustat ja sovellukset. Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/ tai kirjallisesti.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson osaamisen arviointi voi koostua mm. summatiivisista testeistä, suullisista ja/ tai kirjallisista näytöistä (esim. kirjoitelmat, esitykset, erilaiset tallenteet) ja tuntityöskentelystä. Arvosana muodostuu opintojakson alussa sovittujen kirjallisten ja suullisten näyttöjen sekä tuntityöskentelyn perusteella.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (RUB16), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vankentaa puhumisen sujuvuutta*
- *tuottaa valmistelua edellyttävän suullisen esityksen*
- *tiedostaa suullisen osaamisensa tason ja kehittämistarpeensa ja saa tästä palautetta.*

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *vuorovaikutustilanteet, dialogin rakentaminen*
- *puhumisen eri piirteet*
- *aitojen ruotsinkielisten kontaktien monipuolinen tarjoaminen opiskelijalle erilaisissa ympäristöissä*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Vahvistetaan omia opiskelustrategioita sekä keskustelu- ja esiintymistaitoa, jotta opiskelija saa realistisen kuvan omista vahvuuksistaan. Oman osaamisen vahvistuminen lisää luottamusta tulevaisuuteen. Koska opintojaksossa suullinen kielitaito painottuu, vahvistavat pari- ja ryhmäkeskustelut ryhmän sosiaalisia suhteita ja lisäävät empatiaa. Näin sekä yksilön että yhteisön hyvinvointi vahvistuu. Kannustava tunnelma ja yhteen hiileen puhaltaminen korostuvat. Suullisessa opintojaksossa korostuu opiskelijan oma vastuu oppimisestaan sekä aktiivisuus oppitunneilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Suullinen kielitaito on työelämätaito. Kurssilla voidaan harjoitella mm. puhelimesta asioimista, omien mielipiteiden ilmaisua, neuvottelutaitoja ja puheenpitämistä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso vahvistaa epävarmuuden sietokykyä. Suullinen kielitaito on kieltenopiskelussa yksi vaativimpia osa-alueita. Opiskelijaa rohkaistaan ruotsinkieliseen vuorovaikutukseen myös oppituntien ulkopuolella. Vahvistetaan omia opiskelustrategioita sekä keskustelu- ja esiintymistaitoa, jotta opiskelija saa realistisen kuvan omista vahvuuksistaan. Oman osaamisen vahvistuminen lisää luottamusta tulevaisuuteen. Koska opintojaksossa suullinen kielitaito painottuu, vahvistavat pari- ja ryhmäkeskustelut ryhmän sosiaalisia suhteita ja lisäävät empatiaa. Näin sekä yksilön että yhteisön hyvinvointi vahvistuu. Kannustava tunnelma ja yhteen hiileen puhaltaminen korostuvat. Suullisessa opintojaksossa korostuu opiskelijan oma vastuu oppimisestaan sekä aktiivisuus oppitunneilla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opintojakson aikaisen tukemisen tapoja voivat olla mm. opettajan antama kirjallinen ja/tai suullinen palaute,

formatiiviset testit, itsearviointi, pareittain tai ryhmissä suoritettava vertaisarviointi sekä eri sähköiset oppimisalustat ja sovellukset.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson osaamisen arviointi koostuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta, josta annetaan erillinen todistus, sekä mahdollisten erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittamisesta sekä muista opintojakson alussa sovituista suullisista ja/tai kirjallisista tehtävistä.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Opintojakso suositellaan suoritettavaksi pakollisten opintojaksojen 1-5 jälkeen.

Itsenäinen suorittaminen

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17)

Opintojakson moduulit

- Kestävä elämäntapa, 2 op (RUB17), Valinnainen

Tavoitteet

Kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää taitoaan tulkita ja tuottaa ruotsin kieltä erilaisissa kirjallisissa vuorovaikutustilanteissa ja erilaisille yleisöille*
- *laajentaa sosiaalisen median tuntemustaan käyttäen ruotsin kieltä*
- *tutustuu kansallisissa kielitutkinnoissa vaadittavaan ruotsin taidon osaamiseen.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä elämäntapa

- *kestävä kehitys ja elämäntapa erityisesti opiskelijan näkökulmasta*
- *eettisyys ja vastuullisuus sosiaalisen median käytössä, sananvapaus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson keskeisenä sisältönä on ekologinen, taloudellinen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntapa. Opintojaksossa käsitellään myös teknologian vastuullista käyttöä. Lisäksi sosiaalisen median tuntemus ruotsin kielellä laajenee.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan erilaisia vaikuttamisen keinoja, esim. mielipidetekstin laatimista. Teemat voivat liittyä mm. kestävään kehitykseen ja elämäntapaan, sananvapauteen, mediakriittisyyteen, eettisyyteen ja vastuullisuuteen sosiaalisen median käytössä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opintojakson aikaisen tukemisen tapoja voivat olla mm. opettajan antama kirjallinen ja/tai suullinen palaute, formatiiviset testit, itsearviointi, pareittain tai ryhmissä suoritettava vertaisarviointi sekä eri sähköiset oppimisalustat ja sovellukset. Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson osaamisen arviointi voi koostua mm. summatiivisista testeistä, suullisista ja/tai kirjallisista näytöistä (esim. kirjoitelmat, esitykset, erilaiset tallenteet) ja tuntityöskentelystä. Arvosana muodostuu opintojakson alussa sovittujen kirjallisten ja suullisten näyttöjen sekä tuntityöskentelyn perusteella.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Opintojakso voidaan suorittaa pakollisten opintojaksojen 1-5 jälkeen.

Ruotsin perusteiden kertaus, 2 op (RUB18)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- kertaan ja vahvistaa ruotsin kielen keskeistä sanastoa ja rakenteita
- kehittää omia kieltenopiskelutaitojaan
- osaa ilmaista itseään suullisesti ja kirjallisesti ja ymmärtää puhuttua ruotsin kieltä yksinkertaisissa arkipäivän tilanteissa
- opettelee ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa kannustetaan opiskelijaa toisen kotimaisen kielen rohkeaan käyttöön arkipäiväisissä viestintätilanteissa. Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan esim. pari- ja ryhmätöiden avulla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen ja osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet ja arviointiperusteet. Opintojakson hyväksytty suorittaminen edellyttää opintojakson alussa sovittujen tehtävien/osasuoritusten tekemistä ohjeistuksen mukaan ja aktiivista osallistumista tuntityöskentelyyn. Opintojakson osaamisen arviointi voi koostua mm. erilaisista suullisista ja/tai kirjallisista näytöistä.

Opintojakson aikaisen tukemisen tapoja voivat olla mm. opettajan antama kirjallinen ja/ tai suullinen palaute, formatiiviset testit, itsearviointi, pareittain tai ryhmissä suoritettava vertaisarviointi sekä eri sähköiset oppimisalustat ja sovellukset.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijoiden kanssa. Myös reflektointia sekä itse- ja vertaisarviointia voidaan hyödyntää arvioinnin apuna.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Ruotsin kielen keskeisten sisältöjen kertaus, 2 op (RUB19)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tavoitteena on, että opiskelija kertaa aiemmin oppimaansa ja harjoittelee monipuolisesti ylioppilaskirjoitusten tehtävätyyppejä ja sisältöjä
- opiskellaan omien taitojen ja tavoitteiden mukaisesti
- harjoitellaan jatko-opintoja varten, jotka vaativat opiskelijalta omatoimisuutta ja itseohjautuvuutta

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija vahvistaa edelleen kielenopiskelutaitojaan työskentelemällä itselleen sopivien strategioiden mukaisesti ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Opintojakson aikana opiskelijan jatko-opinnoissa ja työelämässä tarvittava itseohjautuvuus kehittyy.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Muut ruotsin kieliopinnot, 2 op (RUB111)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Pääsääntöisesti muualla suoritettut opinnot, esimerkiksi kielikurssi tai pidempiaikainen oleskelu kielialueella.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Muualla suoritettavien opintojen tai kielialueella oleskelun aikana vuorovaikutustaidot ruotsin kielessä kehittyvät, ja opiskelija rohkaistuu käyttämään kielitaitoaan erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Etenkin pidempiaikainen oleskelu kielialueella vahvistaa opiskelijan kulttuuriosaamista. Lisäksi opiskelijan käsitys ruotsin sekä mahdollisesti muiden pohjoismaisten kielten asemasta merkityksestä vahvistuu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Suoritustavasta ja raportoinnista sovittava etukäteen opettajan kanssa.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

7.16.2. Ruotsi, B3-oppimäärä (TKRUB3)

Oppiaineen tehtävä

Opiskelijalle, joka on vapautettu lukiolain 29 §:n perusteella toisen kotimaisen kielen opiskelusta, voidaan järjestää toisen kotimaisen kielen opetusta B3-kielenä. (Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018, 13 § 2 mom.)

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (RUB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (RUB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa ruotsin kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin ja hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella ruotsin kieltä
- hahmottaa ruotsin kielen aseman Suomessa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Herätetään opiskelijan kiinnostus ruotsin kieleen ja kulttuuriin, esim. kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehon kieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Hyvinvointiosaamisen tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia.

Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa. Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta. Toisaalta kielen opiskelu kehittää myös kykyä sietää epävarmuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Vuorovaikutustaitoja harjoitellaan pari- ja ryhmätöiden avulla. Pohditaan, missä tilanteissa ruotsin kieltä tulevaisuudessa voisi tarvita. Opiskelijoita rohkaistaan lisäksi altistumaan ruotsin kielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Ääntämistä harjoitellaan monipuolisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan mahdollista erityisen tuen tarvetta tarkkaillaan. Opintojakson aikana harjoitellaan vertaispalautteen antamista sekä itsearviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja/tai suullisia tuotoksia (esim. kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti. Arvosana muodostuu opintojakson alussa sovittujen kirjallisten ja suullisten näyttöjen sekä tuntityöskentelyn perusteella.

Opintojakso arvioidaan asteikolla 4-10. Arvosana muodostuu opintojakson alussa sovittujen kirjallisten ja suullisten näyttöjen sekä tuntityöskentelyn perusteella.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Itsenäinen suoritus

Opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti, mutta opettaja voi erityistapauksissa harkinnan mukaan myöntää luvan itsenäiseen suoritukseen.

Perustason alkeet 2, 2 op (RUB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (RUB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *vuorovaikutustilanteet arjessa*
- *erilaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan kiinnostusta ruotsin kieleen ja kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehon kieltä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Opiskelijoita rohkaistaan lisäksi altistumaan ruotsin kielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan mahdollista erityisen tuen tarvetta tarkkaillaan. Opintojakson aikana harjoitellaan vertaispalautteen antamista sekä itsearviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja/tai suullisia tuotoksia (esim. kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti. Arvosana muodostuu opintojakson alussa sovittujen kirjallisten ja suullisten näyttöjen sekä tuntityöskentelyn perusteella.

Opintojakso arvioidaan asteikolla 4-10. Arvosana muodostuu opintojakson alussa sovittujen kirjallisten ja suullisten näyttöjen sekä tuntityöskentelyn perusteella.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Itsenäinen suoritus

Opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti, mutta opettaja voi erityistapauksissa harkinnan mukaan myöntää luvan itsenäiseen suoritukseen.

Perustason alkeet 3, 2 op (RUB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (RUB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *nuorten elämä ja ihmissuhteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan edelleen opiskelijan kiinnostusta ruotsin kieleen ja kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Tutustutaan Ruotsin koulujärjestelmään ja opitaan kertomaan vapaa-ajanviettotavoista.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön vapaa-aikaan liittyvissä tilanteissa. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan ruotsin kielelle myös koulun ulkopuolella. Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti ja vakiintuneita hyviä ääntämistottumuksia pidetään yllä. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä koulu ja vapaa-aika.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan mahdollista erityisen tuen tarvetta tarkkaillaan. Opintojakson aikana harjoitellaan vertaispalautteen antamista sekä itsearviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja/tai suullisia tuotoksia (esim. kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti. Arvosana muodostuu opintojakson alussa sovittujen kirjallisten ja suullisten näyttöjen sekä tuntityöskentelyn perusteella.

Opintojakso arvioidaan asteikolla 4-10. Arvosana muodostuu opintojakson alussa sovittujen kirjallisten ja suullisten näyttöjen sekä tuntityöskentelyn perusteella.

Kolmen opintojakson jälkeen tavoitteena on, että opiskelija liittyy RUB1-ryhmiin oman taitotasonsa mukaisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Itsenäinen suoritus

Opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti, mutta opettaja voi erityistapauksissa harkinnan mukaan myöntää luvan itsenäiseen suoritukseen.

7.17. Temaattiset opinnot (TO)

Oppiaineen tehtävä

Lukiokoulutuksen oppimäärä voi sisältää laaja-alaista osaamista kehittäviä temaattisia opintoja. Temaattisten opintojen tavoitteet ja sisällöt päätetään paikallisessa opetussuunnitelmassa.

Opintojaksot

Temaattiset opinnot 1, 2 op (TO1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija suunnittelee, toteuttaa ja esittää johonkin aihepiiriin tai ilmiöön liittyvän dokumentoidun projektin, tutkielman, keksinnön tai muun tuotoksen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- projekti, tutkielma, tuotos

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakson aikana opiskelija työskentelee mahdollisuuksien mukaan yhteistyössä muiden opiskelijoiden tai ulkopuolisten toimijoiden kanssa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Työskentely tapahtuu kokonaan tai osittain koulun ulkopuolisissa toimintaympäristöissä, mikä vahvistaa koulussa ja arki- ja työelämässä hankitun osaamisen välistä yhteyttä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojakso keskittyy tiedonalojen välisten yhteyksien hahmottamiseen sekä erityisesti kriittisen ja luovan ajattelun kehittämiseen oppiainerajat ylittävästi. Opiskelija hyödyntää työskentelyssä tieto- ja viestintäteknologiaa ja kehittää siihen liittyviä taitojaan. Opintojakson keskeisillä sisällöillä on yhteys kahden tai useamman eri oppiaineen tietoihin ja taitoihin sekä aihekokonaisuuksiin. Opiskelijalle voidaan lukea hyväksi kokonaan tai osin opintojakson tavoitteiden ja sisältöjen mukainen muualla hankittu osaaminen.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Temaattisten opintojen arviointi perustuu opiskelijan taitoihin hakea tietoa, arvioida ja soveltaa sitä sekä tuottaa luotettavien lähteiden pohjalta jäsentyneitä kokonaisuuksia. Olennaisia arvioinnin kohteita ovat opiskelijan taidot arvioida kriittisesti tietolähteitä sekä ymmärtää eri tietojen ja taitojen välisiä yhteyksiä. Työskentelyn arviointi kohdistuu sen tavoitteellisuuteen ja suunnitelmallisuuteen. Opiskelijoille annetaan ohjaavaa palautetta myös vuorovaikutus- ja yhteistyötaidoista sekä työvälineiden käytöstä.

Arvioinnissa käytetään monipuolisia arviointimenetelmiä. Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakson vapaa kuvaus

7.18. Vieraat kielet (VK)

Oppiaineen tehtävä

Kieliaineet ovat sekä taito- ja välineaineita että oma tiedonalansa. Kieltenopetus syventää perusopetuksen aikana saavutettua eri kielten taitoa, kielikasvatusta ja kielitietoisuuden kehittämistä.

Vieraat kielet ovat osa lukion kielikasvatusta, joka pyrkii tunnistamaan ja tekemään näkyväksi lukion kaikkia kieliaineita yhdistäviä tehtäviä ja toisaalta kielten roolia opetuksessa ja oppimisessa ylipäätään. Lukion kieltenopetuksessa kehitetään opiskelijan monikielistä kompetenssia, joka koostuu äidinkielen, kansalliskielen ja vieraiden kielten sekä niiden murteiden ja rekistereiden eritasoisesta hallinnasta. Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä taitoja toimia eri kieliyhteisöissä. Opiskelijaa rohkaistaan käyttämään eri kieliä monipuolisesti kielitaidon eri osa-alueet huomioon ottaen ja kaikkea kielitaitoa arvostaen.

Vieraiden kielten opiskelu perustuu laajaan tekstikäsitelyyn, jonka mukaan tekstit ovat monimuotoisia, esimerkiksi kirjoitettuja, puhuttuja, visuaalisia, audiovisuaalisia tai näiden ilmaisumuotojen yhdistelmiä. Oppiaineelle tyypilliset tekstit voivat olla kertovia, kuvaavia, pohtivia, ohjaavia tai kantaa ottavia tekstejä, fiktiivisiä tai asiatekstejä sekä arkisia tai institutionaalisia, erilaisia keskustelutaitoja vaativia tilanteita.

Vieraiden kielten opetuksen tehtävä on kehittää opiskelijan kunkin opiskeltavan kielen taitoa monipuolisesti. Monipuolinen kielitaito kehittyy erilaisten tekstien ja tekstilajien tulkitsemisesta ja tuottamisesta. Opiskelija etenee perustaidoista laaja-alaisuuteen ja arkikielestä kohti akateemisempaa kielitaitoa. Opiskelijaa ohjataan kehittämään eri kielten taitoaan, laajentamaan monikielistä kompetenssiaan sekä kehittämään metakielellisiä taitojaan, joilla tarkoitetaan kykyä hahmottaa ja hyödyntää tietoa kielestä, kielen rakenteista ja funktioista sekä kielten välisistä yhteyksistä. Opiskelija harjaantuu laaja-alaiseen kielenkäyttöön vaihtelevissa teksti- ja asiayhteyksissä. Opiskelija oppii hankkimaan, muokkaamaan, tuottamaan ja jakamaan sekä arvioimaan ja arvottamaan tietoa.

Koodit

Vieraiden kielten opintojen koodit muodostuvat kielten kirjaintunnusten, oppimäärien tasotunnusten ja moduulinumeroiden mukaan. Vieraista kielistä käytetään seuraavia kirjaintunnuksia.

EN = englannin kieli

LA = latinan kieli

RA = ranskan kieli

SM = saamen kieli

SA = saksan kieli

VE = venäjän kieli

IA = italian kieli

EA = espanjan kieli

PO = portugalin kieli

KI = kiinan kieli

JP = japanin kieli

AR = arabian kieli

KX = muu kieli

Lukion opetussuunnitelman perusteissa vieraiden kielten kirjaintunnuksena käytetään tunnusta VK lukuun ottamatta englannin, saamen ja latinan kieltä. Aasian ja Afrikan kielistä lukion opetussuunnitelman perusteissa käytetään kirjaintunnistetta VKAA. Paikallisessa opetussuunnitelmassa näiden tunnusten tilalla käytetään kullekin kielelle määriteltäviä, yllä lueteltuja kirjaintunnuksia.

Laaja-alainen osaaminen

Vieraissa kielissä käsitellään teemoja, joiden avulla kieltenoppiminen tuodaan osaksi lukio-opiskelun asiakokonaisuuksien hallintaa ja oppiainerajat ylittävää työskentelyä. Vieraan kielen eri oppimäärät toimivat yhteistyössä sekä toistensa että eri oppiaineiden kanssa. Samalla rakennetaan ymmärrystä ja yhteyksiä lukion ulkopuolelle sekä lukiota seuraaviin elämänvaiheisiin, opintoihin ja työelämään. Väline- ja taitoaineina kielet tarjoavat työkaluja laaja-alaisen osaamisen taitojen tunnistamiseen, harjoittamiseen, kehittämiseen ja omaksumiseen sekä arvojen ja

asenteiden tarkasteluun. Kieltenopetuksen taustalla on myös omat tiedon- ja tieteenalansa, jonka ulottuvuuksia, kuten sosiolingvistiikkaa, kognitiivista kielitiedettä tai tekstintutkimusta, voi hyödyntää laaja-alaisten asiakokonaisuuksien tarkastelussa. Laaja-alaisen osaamisen alueet tarjoavat opetuksessa käsiteltäviä sisältöjä, tavoitteita toiminnalle sekä perusteita erilaisten oppimisympäristöjen, työtapojen tai -menetelmien valinnalle. Vieraiden kielten opetuksessa laaja-alainen osaaminen näyttäytyy muun muassa miksi-kysymyksinä ja syy-seuraussuhteiden pohtimisena. Kielet tarjoavat mahdollisuuden kehittää luovaa toimintaa eri opiskelutapoja kokeillen, mutta myös älyllisyydestä ja kielen estetiikasta nauttien.

Vieraiden kielten opiskelun kautta tarkastellaan yksilön ja yhteisön identiteettien rakentumista ja ryhmässä toimimista. Kaikkea opiskelijoiden kielitaitoa arvostetaan ja pyritään hyödyntämään, mikä mahdollistaa opiskelijan **hyvinvointi- ja vuorovaikutusosaamisen** sekä minäpystyvyyden kasvattamisen. Empatia, hyvät tavat ja rakentavan vuorovaikutuksen (mediaatio) elementit ilmestyvät kaikissa kieliaineissa osana laaja-alaista osaamista. Rakentavan vuorovaikutuksen tekijöitä tutkimalla ja sen taitoja omaksumalla opiskelija syventää ymmärrystään toiseudesta ja harjaantuu rakentamaan ymmärrystä tilanteissa, joissa sitä ei kielellisistä tai kulttuurista syistä ole.

Opiskelija kehittää kielenopiskelutaitojaan tunnistamalla itselleen sopivia strategioita oppia kieliä ja arvioimalla oman oppimisensa edistymistä. Häntä ohjataan ymmärtämään monipuolisen kielitaidon merkitys jatko-opinnoissa ja työelämässä sekä kieli-identiteetin rakentamisessa.

Eri tieteen- ja tiedonaloja sekä taiteita yhdistävänä oppiaineena kielet avaavat yhtymäkohtia muihin oppiaineisiin sekä **monitieteiseen ja luovaan osaamiseen**. Temaattiset opinnot ja oppiainerajat ylittävät opintokokonaisuudet kannustavat opiskelijaa hyödyntämään eri kielten vähäistäkin taitoaan ja monikielistä kompetenssiaan. Tärkeää on asiakokonaisuuksien, kysymysten ja ratkaisujen työstäminen vuorovaikutuksessa muiden kanssa. Opetuksessa tavoitellaan tilanteita, joissa opiskelija pääsee turvallisesti haastamaan oman osaamisensa rajoja. Vieraiden kielten opiskelu ja osaaminen avaa mahdollisuuksia päästä käsiksi monenlaisiin diskursseihin, tietoihin, tietolähteisiin ja taidemuotoihin. Samalla voidaan kyseenalaistaa vakiintuneita käytänteitä ja hakea uusia, luovia tarkastelukulmia sekä tunnistaa ja ymmärtää monimuotoisuutta. Kieltenopetuksessa tavoitteena on ajattelun- ja analysointitaitojen kehittäminen käyttämällä monipuolisia ja opiskelijakeskeisiä menetelmiä ja tarjoamalla merkityksellisiä, avoimia ja riittävän haastavia tehtäviä.

Vieraiden kielten opiskelu vahvistaa opiskelijan **yhteiskunnallista osaamista**. Opetus antaa kielellisiä ja kulttuurisia valmiuksia ja eväitä osallisuuteen ja aktiiviseen vaikuttamiseen yhteiskunnassa ja kansainvälisessä maailmassa. Samalla rakennetaan yhteyksiä demokratiakasvatukseen ja tasa-arvonäkökulmiin sekä kieliä koskeviin pohdintoihin, kuten enemmistö- tai vähemmistökysymyksiin, kieli politiikkaan tai kielidiversiteetin vähenemiseen. Kieliopinnot mahdollistavat taidot ja kontaktit helpottavat opiskelijan siirtymistä jatko-opintoihin, työelämään ja kansalaisaktiivisuutta edellyttäviin tehtäviin.

Kieliopinnot vahvistavat **eettisyyttä ja ympäristöosaamista** mahdollistamalla myötäelämisen ja ongelmien ymmärtämisen oman kielen asettamia rajoja laajemmin. Globaalit ympäristökysymykset, kuten ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden väheneminen ja kestäättömät kulutustottumukset, ovat yksilön ja yhteisöihin vaikuttavia ongelmia. Opintojen aikana vahvistetaan taitoja ja haetaan kontakteja yhteisten ratkaisujen etsimiseksi ja työstämiseksi. Tiedon hakemisen ja tuottamisen lisäksi opiskelijaa ohjataan pohtimaan asenteiden ja arvojen merkitystä ja kehittämään vastuuntuntoaan sekä taitoaan toimia rakentavasti eri yhteyksissä.

Globaali- ja kulttuuriosaamisen osalta vieraiden kielten opetuksessa vahvistetaan opiskelijan uteliaisuutta, motivaatiota ja taitoa toimia kulttuurisesti ja kielellisesti moninaisissa ympäristöissä ja yhteyksissä. Monipuolinen kielitaito ja ymmärrys kielitaidon käyttökelpoisuudesta kansainvälisessä yhteistyössä ja globaalien kysymysten tarkastelussa syventävät opiskelijan maailmankansalaisen taitoja ja tarjoavat mahdollisuuksia monenkeskiseen, luovaan yhteistyöhön.

Kieliopinnot vahvistavat kulttuuriperintöjen tuntemista ja tarjoavat luontevasti eri näkökulmia asioiden tarkasteluun.

Tavoitteet

Vieraiden kielten opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät kulttuuriseen ja kielelliseen moninaisuuteen, opiskelutaitoihin sekä vuorovaikutus- ja tekstin tulkinta- ja tuottamistaitoihin. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Kieli ja oppimäärä	Taito toimia vuorovaikutuksessa (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tulkita tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)	Taito tuottaa tekstejä (suluissa perusopetuksen päättövaiheessa asetetut taitotasotavoitteet)
Englanti, A-oppimäärä	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)	B2.1 (B1.1)
Aasian ja Afrikan kielet, A-oppimäärä	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)	A2.2–B1.1 (A2.1)
Muut kielet, A-oppimäärä	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)	B1.2 (A2.2)
Englanti, B1-oppimäärä	B1.2	B1.2	B1.2
Muut kielet, B1-oppimäärä	B1.1 (A1.3)	B1.1(A1.3)	B1.1 (A1.3)
Englanti, B2-oppimäärä	B1.1	B1.1	B1.1
Muut kielet, B2-oppimäärä	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.3)	A2.2 (A1.2)
Englanti, B3-oppimäärä	B1.1	B1.1	A2.2
Aasian ja Afrikan kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)	A2.1 (puhuttu teksti) A1.3 (kirjoitettu teksti)
Muut kielet, B3-oppimäärä	A2.1	A2.1	A2.1

Kulttuurinen ja kielellinen moninaisuus

Tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kielenkäyttäjänä globaalissa maailmassa, jossa tavoitteena ei ole esimerkiksi äidinkielen kielenkäyttäjän tasoinen kielitaito vaan rakentavan vuorovaikutuksen ja keskinäisen ymmärryksen kasvattaminen

- osoittaa tietoa, taitoa ja tahtoa toimia rakentavasti kulttuurisesti monimuotoisessa maailmassa
- kokee kielellisen repertuaarinsa kasvattamisen mielekkääksi.

Opiskelutaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- osaa asettaa tavoitteita ja arvioida kehittymistään osana jatkuvaa oppimisprosessia
- tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohtiaan kielenoppijana
- osaa käyttää tehokkaasti erilaisia kielenopiskelustrategioita ja työvälineitä
- muodostaa käsityksen kielitaidon jatkuvasta kehittämisestä myös lukio-opintojen päättymisen jälkeen.

Vuorovaikutustaidot, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot

Tavoitteena on, että opiskelija

- harjaantuu ja rohkaistuu käyttämään kieltä laaja-alaisesti ja monipuolisesti
- saa kokemuksia monenlaisista kohdekielisisistä opiskelu- ja kielenkäyttöympäristöistä
- osaa suhteuttaa omaa osaamistaan tavoitteeksi asetettuihin kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasoihin (liite 2) ohessa olevan taulukon mukaisesti sekä asettaa omia tavoitteitaan, arvioida taitojensa kehittymistä ja kehittää niitä edelleen.

Osaamisen arviointi

Kehittyvän kielitaidon kuvausasteikon taitotasotavoitteet oppimäärittäin

Arvioinnin tehtävä vieraissa kielissä on tukea opiskelijan kehittymistä vieraalla kielellä toimijana. Monipuolinen arviointi ja onnistunut, kannustava palaute tukevat opiskelijan minäpystyvyyttä ja vahvistavat opiskelumotivaatiota.

Arviointi ja muu palautteen antaminen kohdistuvat oppimäärän tavoitteiden mukaiseen osaamiseen ja keskeisten sisältöjen hallintaan. Itse- ja vertaisarviointia käytetään oman ja ryhmän osaamisen sekä oppimisprosessin ymmärtämiseksi ja kehittämiseksi.

Arvioinnin kohteena ovat opiskelijan vuorovaikutusosaaminen, tekstin tulkinta- ja tuottamistaidot sekä kulttuurisen ja kielellisen moninaisuuden tavoitealueeseen kytketty osaaminen. Arvioinnin kohteena ovat myös opiskelijan opiskelutaidot, kuten opiskelustrategioiden kehittämisen taidot sekä oppimisen edistämistä tukevat työskentelytaidot.

Arvioinnin tukena, opettajan työvälineenä sekä opiskelijan itse- ja vertaisarvioinnin välineenä käytetään soveltuvin osin eurooppalaiseen viitekehykseen (CEFR) perustuvaa kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa (liite 2). Arvioinnin tukena voidaan myös hyödyntää vieraan kielen taidon sertifiointiin tarkoitettuja kansainvälisesti tunnustettuja tutkintojärjestelmiä, jotka on linkitetty eurooppalaisen viitekehyksen kuusiportaiseen taitotasoasteikkoon.

Opintojen alkuvaiheessa palautteenannossa painottuu opiskelijan taito kehittää kielenopiskelutaitojaan. Opintojen edetessä kehittyvän kielitaidon kuvausasteikkoa voidaan hyödyntää enenevästi opiskelijan vuorovaikutus-, tulkinta- ja tuottamistaitojen tasoa määriteltäessä.

Arvosanan muodostamisessa otetaan systemaattisesti huomioon kaikki tavoitealueet, mukaan lukien opiskelutaitojen kehittämiseen liittyvät tavoitteet, joskin opintojaksokohtaiset painotukset voivat vaihdella.

Suullisen kielitaidon arviointi

Kielten opetuksessa opiskelijalta arvioidaan kielitaidon muiden osa-alueiden lisäksi suullinen kielitaito. Suullista kielitaitoa voidaan arvioida erillisellä kokeella. (Lukiolaki 714/2018, 37 § 4 mom.)

Lukiokoulutuksen oppimäärän suorittaneelle opiskelijalle annetaan päättötodistus. Lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen oppimäärän suorittamisesta annetaan todistus. – – [Lukiolain 39 §:n] 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen todistusten liitteenä annetaan lisäksi erillinen todistus lukiodiplomin ja suullisen kielitaidon kokeen suorittamisesta. (Lukiolaki 714/2018, 39 § 3 mom.)

Vieraiden kielten pakollisten ja valinnaisten opintojen aikana arvioidaan myös opiskelijan suullista kielitaitoa.

Valinnaisiin opintoihin kuuluvan vieraiden kielten A-oppimäärän moduulin 8 ja B1-oppimäärän moduulin 6 opintojen aikana suullisen kielitaidon arviointi perustuu opintojen aikaisiin näyttöihin sekä Opetushallituksen tuottamasta suullisesta kokeesta tai Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti annetuista näytöistä saatua arvosanaan. Kyseisistä moduuleista koostuvien opintojaksojen arvioinnin edellytykset täyttyvät, kun opiskelija on antanut opintojakson suorittamiseksi sovitut näytöt ja suorittanut Opetushallituksen tuottaman erillisen kokeen tai antanut Opetushallituksen erillisen ohjeistuksen mukaiset näytöt.

Latinan kieltä lukuun ottamatta B2- ja B3-oppimäärien osalta opiskelijan suullista kielitaitoa arvioidaan Opetushallituksen tuottaman erillisen ohjeistuksen mukaisesti.

Opintoihin kuuluva suullisen kielitaidon kokeen suoritus tai muut Opetushallituksen ohjeistuksen mukaiset näytöt arvioidaan asianomaiselle kielelle ja oppimäärälle lukion opetussuunnitelman perusteissa asetettuja tavoitteita vasten.

Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta tai erillisen ohjeistuksen mukaisista näytöistä annetaan erillinen todistus lukion päättötodistuksen liitteenä.

7.18.1. Vieraat kielet, espanja, A-oppimäärä (EAA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (EAA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- soveltaa ja kehittää kielenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määriteltyyn taitotasoon (ks. taulukko).

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulauskielten oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Tätä tuetaan ääntämisen monipuolisella harjoittelulla. Lisäksi opiskelijaa rohkaistaan altistumaan kielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Painopiste on vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Opiskelijaa tuetaan omien kielivahvuksiensa löytämisessä ja opiskelutaitojen kehittämisessä yksin ja yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Tutustutaan erilaisiin opiskelustrategioihin ja oppimisympäristöihin. Arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja ja asetetaan tavoitteita omalle opiskelulle sekä pyritään edistämään opiskelumotivaation syntymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii käyttämään eri kielenkäyttötilanteissa erilaista kieltä esimerkiksi sinuttelu/teitittely, tervehtimisen merkityksen ja kohteliaisuuden korostaminen. Opiskelija tutustutetaan kielen eri rekistereihin ja käydään läpi missä kaikkialla kyseistä kieltä puhutaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijoiden mahdollista erityisen tuen tarvetta tarkkaillaan. Opintojakson aikana

harjoitellaan vertaispalautteen antamista sekä itsearviointia. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (EAA2)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätäylyt erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on edelleen opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Tätä tuetaan ääntämisen monipuolisella harjoittelulla ja samalla pidetään yllä vakiintuneita hyviä ääntämistottumuksia. Lisäksi opiskelijaa rohkaistaan altistumaan kielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa tuetaan edelleen omien kielivahvuuksiensa löytämisessä ja opiskelutaitojen kehittämisessä yksin ja yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Jatketaan tutustumista erilaisiin opiskelustrategioihin ja oppimisympäristöihin. Arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja ja asetetaan tavoitteita omalle opiskelulle sekä pyritään edistämään opiskelumotivaation syntymistä.

Lisäksi harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niissä tarvittavia viestintästrategioita. Opitaan ja harjoitellaan taitoja toimia aktiivisena keskustelijana ja toisia kuuntelevana kielenkäyttäjänä (mediaatio). Pohditaan hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänhallintaan vaikuttavia tekijöitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii käyttämään eri kielenkäyttötilanteissa erilaista kieltä esimerkiksi sinuttelu/teitittely, tervehtimisen merkityksen ja kohteliaisuuden korostaminen. Opiskelija tutustutetaan kielen eri rekistereihin ja käydään läpi missä kaikkialla kyseistä kieltä puhutaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijoiden mahdollista erityisen tuen tarvetta tarkkaillaan. Opintojakson aikana harjoitellaan vertaispalautteen antamista sekä itsearviointia. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (EAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä
- vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- luova toiminta
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle
- itseilmaisu identiteetin rakentumisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ääntämistaitoja voidaan vielä syventää ottaen huomioon opiskelijoiden erityistarpeet. Esimerkkien / videoiden / vierailijoiden / omien kokemusten / roolileikkien / pari- ja ryhmätehtävien avulla voidaan tarkastella ja tulla tietoisiksi viestintä- ja vuorovaikutustilanteiden kulttuurisista eroista.

Painopiste siirtyy enemmän kirjalliseen viestintään ja monilukutaitoon. Opiskelija voi tehdä oman tuotoksen, joka voidaan esitellä toisille opiskelijoille opiskelijan tai opettajan valitsemalla tavalla. Tuotos voi esimerkiksi olla videoitu, äänitetty tai kirjoitettu. Samalla voidaan vahvistaa itse- ja vertaisarviointitaitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa pohditaan omaa kulttuuri-identiteettiä sekä roolia kulttuurin tuottajana ja kuluttajana. Opiskelija hahmottaa kohdekielen merkitystä ja syventää kohdekielisten maiden ja niissä puhuttujen varianttien tuntemusta. Lisäksi kiinnitetään erityisesti huomiota kielitaidon merkitykseen kohdekulttuurin tuntemisessa. Vahvistetaan opiskelijan kiinnostusta kohdekieleen ja -kulttuuriin esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (EAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan yhteiskunnallisiin asioihin käyttäen erilaisia tekstityyppejä ja voidaan käsitellä paikallisia, ajankohtaisia aiheita opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan. Tutustutaan vaikuttamisen keinoihin kirjallisesti ja suullisesti. Voidaan käyttää autenttista materiaalia oppikirjan lisäksi esimerkiksi blogeja, lehtiä tai sosiaalisen median kanavia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistetaan monilukutaitoa ja erilaisten tekstilajien tulkitsemis- ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen. Harjoitellaan lähdekriittisyyttä. Voidaan laatia pienimuotoisia esityksiä ja samalla harjoitella itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (EAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa teeman mukaiset erilaiset elinympäristöt nousevat esiin. Pohditaan esimerkiksi mitä luonto merkitsee jokaiselle ja vertaillaan erilaisia kulttuureja ja elämäntapoja. Käsitellään kestävästä tulevaisuudesta ja ilmasto-osaamista ja voidaan esimerkiksi kartoittaa opiskelijan hiilijalanjälki tai tutustua Agenda2030-tavoitteisiin. Pohditaan myös omaa elämäntapomusta ja sitä, miten se eroaa muiden tavasta kokea elämä. Käsitellään myös suvaitsevaisuutta ja kansainvälisyyttä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelijan monilukutaito vahvistuu ja hän oppii tulkitsemaan ympäristöään laajemmasta näkökulmasta, samalla mediakriittisyys lisääntyy. Tutustutaan ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin asioihin käyttäen erilaisia tekstityyppejä. Käsitellään vaikuttamisen keinoja esimerkiksi vaikuttava puhe, blogit, tviitit, äänestäminen. Voidaan laatia opintojakson aihepiireistä erilaisia kyselyjä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittämisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (EAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa pohditaan monipuolisesti omia vahvuuksia ja näin vahvistetaan luottamusta omaan tulevaisuuteen. Kannustetaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä rohkeasti niin luokkatilanteissa kuin koulun ulkopuolellakin. Opiskelija pohtii myös omia valmiuksiaan jatkuvaan oppimiseen. Opiskelijaa kannustetaan osallistumaan kohdekielen valinnaisille opintojaksoille ja ylioppilaskirjoituksiin, mikä vähentää opiskelijoiden epävarmuutta omien taitojen sekä tulevaisuuden suhteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostuvat työelämävalmiudet ja yrittäjämäinen asenne. Voidaan harjoitella työhakemuksen ja CV:n tekoa sekä työhaastattelua. Tutustutaan yrittäjyyteen ja erilaisiin mahdollisuuksiin löytää sopivia jatko-opiskelu- ja työpaikkoja. Opintojakson suoritettuaan opiskelijan tulisi ymmärtää, että kielitaito on tärkeä työelämätaito ja hän on rohkaistunut käyttämään kohdekieltä. Tässä opintojaksossa täydennetään opiskelijan aiemmin laatimaa kieliprofiilia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa rohkaistaan opiskelijaa jatkamaan kohdekielen opiskelua lukioin jälkeisissä jatko-opinnoissa sekä korostetaan kohdekielen merkitystä työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (EAA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta*
- *kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi*
- *osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.*

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- *globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos*
- *kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä*
- *esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista*
- *ratkaisukeskeisyys*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson keskeisenä sisältönä on ekologinen, taloudellinen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntapa. Opintojaksossa voidaan tutustua Agenda2030 -tavoitteisiin ja esimerkiksi laatia niihin tai jollain muulla tavalla ekologiaan liittyvä laajempi työ esimerkiksi tutkimus, esitelmä

tai tallenne. Opintojaksossa käsitellään myös teknologian ja sosiaalisen median vastuullista käyttöä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan erilaisia vaikuttamisen keinoja. Teemat voivat liittyä kestäväan kehitykseen ja elämäntapaan, sananvapauteen, mediakriittisyyteen, eettisyyteen ja vastuullisuuteen sosiaalisen median käytössä. Tässä opintojaksossa täydennetään opiskelijan aiemmin laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (EAA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielen vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa epävarmuuden sietokykyä. Suullinen kielitaito on kieltenopiskelussa yksi vaativimpia osa-alueita. Opiskelijaa rohkaistaan kohdekieliseen vuorovaikutukseen myös oppituntien ulkopuolella. Vahvistetaan omia opiskelustrategioita sekä keskustelu- ja esiintymistaitoa, jotta opiskelija saa realistisen kuvan omista vahvuuksistaan. Oman osaamisen vahvistuminen lisää luottamusta tulevaisuuteen. Koska opintojaksossa suullinen kielitaito painottuu, vahvistavat pari- ja ryhmäkeskustelut ryhmän sosiaalisia suhteita ja lisäävät empatiaa. Näin sekä yksilön että yhteisön hyvinvointi vahvistuu. Suullisessa opintojaksossa korostuu opiskelijan oma vastuu oppimisestaan sekä aktiivisuus oppitunneilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Suullinen kielitaito on työelämätaito. Kurssilla voidaan harjoitella mm. puhelimesta asioimista, omien mielipiteiden ilmaisua, neuvottelutaitoja ja puheen pitämistä. Tässä opintojaksossa täydennetään opiskelijan aiemmin laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Opintojakson osaamisen arviointi koostuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta, josta annetaan erillinen todistus, sekä mahdollisten erillisen ohjeistuksen

mukaisten näyttöjen suorittamisesta sekä muista opintojakson alussa sovituista suullisista ja/tai kirjallisista tehtävistä.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Itsenäinen suoritus

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kertaa ja harjoittele, 2 op (EAA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita
- uodaan pohjaa jatkuvalla oppimiselle ja valmennetaan opiskelijaa lukion jälkeisiin kieliopintoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan keskeisiä kielioppirakenteita
- syvennetään tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydennetään kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoitellaan ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja
- täydennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittämisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

7.18.2. Vieraat kielet, espanja, B3-oppimäärä (EAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kieltenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (EAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Herätetään opiskelijan kiinnostus kohdekieleen ja –kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehonkieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Pohditaan, missä tilanteissa kohdekieltä tulevaisuudessa voisi tarvita. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan kohdekielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti. Painopiste on vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii käyttämään eri kielenkäyttötilanteissa erilaista kieltä esimerkiksi sinuttelu/teitittely, tervehtimisen merkityksen ja kohteliaisuuden korostaminen. Opiskelija tutustutetaan kielen eri rekistereihin ja käydään läpi missä kaikkialla kyseistä kieltä puhutaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustason alkeet 2, 2 op (EAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan kiinnostusta kohdekieleen ja –kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehonkieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan kohdekielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustason alkeet 3, 2 op (EAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan kiinnostusta kohdekieleen ja –kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Tutustutaan kohdekielisten maiden koulujärjestelmään ja vapaa-ajanviettotapoihin. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehonkieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön vapaa-aikaan liittyvissä tilanteissa. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan kohdekielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti ja vakiintuneita hyviä ääntämistottumuksia pidetään yllä. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä koulu ja vapaa-aika.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarvittaessa voidaan kerrata aiemmin opittuja yhteiskunnallisia taitoja. Tutustutaan kohdekielisten maiden koulujärjestelmään ja vapaa-ajanviettotapoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 1, 2 op (EAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurieroja vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan kulttuuriosaamista käsittelemällä esimerkiksi stereotypioita tai vertailemalla kulttuurieroja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia töitä, kuten esimerkiksi lyhyiden viestien kirjoittamista, joissa kannustetaan kielelliseen tarkkuuteen. Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan taitoja ilmaista mielipiteitä. Esimerkkien / videoiden / vierailijoiden / omien kokemusten / roolileikkien / pari- ja ryhmätehtävien avulla voidaan tarkastella ja tulla tietoisiksi viestintä- ja vuorovaikutustilanteiden kulttuurisista eroista. Kannustetaan luovuuteen eri työskentelytapojen valinnassa. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia töitä, kuten esimerkiksi lyhyiden viestien kirjoittamista, joissa kannustetaan kielelliseen tarkkuuteen.

Vuorovaikutusosaaminen

Ääntämistä harjoitellaan ja vankennetaan edelleen sekä voidaan tutustua kohdekielen variantteihin eri puolilla maailmaa. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa. Rohkaistaan opiskelijaa sekä kirjallisiin että suullisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennetään kohdekielisten maiden ja niissä puhuttujen varianttien tuntemusta. Opiskelija voi laatia esimerkiksi lyhyehkön esityksen opintojakson aihepiireistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 2, 2 op (EAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijoiden taitoja kertoa omasta elämästään ja hyvinvoinnistaan. Pohditaan hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänhallintaan vaikuttavia tekijöitä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Voidaan pohtia, miten omaa ja yhteisön hyvinvointia voidaan lisätä eettisesti ja kestävästi. Voidaan tarkastella eri hyvinvointia tuottavien fyysisten ja psyykkisten tekijöiden ympäristövaikutuksia, esimerkiksi eri harrastusten ympäristövaikutuksia vertailemalla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää yrittämisen merkityksen sekä oppii sietämään epävarmuutta ja epäonnistumista ja ponnistelemaan sitkeästi tavoitteisiinsa pääsemiseksi. Opiskelija harjoittelee mielipiteidensä ilmaisemista esimerkiksi samaa/eri mieltä olemista, väittelyä tai kyselyn laatimista ja siihen vastaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittämisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 3, 2 op (EAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tekee oman tuotoksen, joka voidaan esitellä toisille opiskelijoille yhteisesti sovitulla tavalla. Tuotos voi esimerkiksi olla videoitu, äänitetty tai kirjoitettu tai ainutkertainen performanssi / liveveto.

Vuorovaikutusosaaminen

Ääntämistaitoja voidaan vielä syventää ottaen huomioon opiskelijoiden erityistarpeet. Painopiste siirtyy enemmän kirjalliseen viestintään ja monilukutaitoon. Opiskelija tekee oman tuotoksen, joka voidaan esitellä toisille opiskelijoille opiskelijan tai opettajan valitsemalla tavalla. Tuotos voi esimerkiksi olla videoitu, äänitetty tai kirjoitettu. Harjoitellaan mielipiteenilmaisua opintojakson aihepiireistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kiinnitetään erityisesti huomiota kielitaidon merkitykseen kohdekulttuurin tuntemisessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan käydä esimerkiksi museossa, konsertissa, taidenäyttelyssä tai jossain muussa kulttuuritapahtumassa tai katsoa kohdekielinen elokuva ja tehdä jokin kirjallinen tai suullinen tuotos. Voidaan hyödyntää paikallista tai verkossa olevaa kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa,

oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää esimerkiksi sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 4, 2 op (EAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Rohkaistaan monipuoliseen vuorovaikutukseen kohdekielellä jatko-opiskeluun ja työntekoon liittyvissä tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Korostetaan monipuolisen kielitaidon tärkeyttä opiskelussa ja työelämässä. Voidaan tutustua työelämässä ja opiskelemassa olevien, esimerkiksi koulun entisten opiskelijoiden, kokemuksiin kielitaidon merkityksestä mm. etäyhteyksiä hyödyntäen. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan yritysvierailuja tai tapaamisia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Voidaan keskustella etäopiskelun ja -työn tarjoamista mahdollisuuksista ympäristönäkökulma ja kestävä kehitys huomioiden.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan täydentää opiskelijan aiemmin laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 5, 2 op (EAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan käyttää autenttista materiaalia oppikirjan lisäksi esimerkiksi blogeja, lehtiä tai sosiaalisen median kanavia. Voidaan käsitellä laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueita ryhmän kiinnostuksen, ajankohtaisuuden ja /tai oppimateriaalin mukaan. Voidaan vertailla, kuinka opintojakson aihepiirejä käsitellään eri maiden medioissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Voidaan tutustua kohdekielisten maiden mediaan. Perehdytään kohdekielen ja kielitaidon merkitykseen ja tulevaisuuden osaamistarpeisiin niin työelämässä kuin kansainvälisissä yhteyksissäkin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kertaa ja harjoittele, 2 op (EAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita
- luodaan pohjaa jatkuvalla oppimiselle ja valmennetaan opiskelijaa lukion jälkeisiin kieliopintoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan keskeisiä kielioppirakenteita
- syvennetään tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydennetään kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoitellaan ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja.
- täydennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittämisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin.

7.18.3. Vieraat kielet, italia, B3-oppimäärä (IAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (IAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan
- löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä
- hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa
- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- rutiininomaiset viestintätilanteet
- keskeisimmät viestintästrategiat
- tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Herätetään opiskelijan kiinnostus kohdekieleen ja –kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehonkieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia.

Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Pohditaan, missä tilanteissa kohdekieltä tulevaisuudessa voisi tarvita. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan kohdekielille myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti. Painopiste on vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii käyttämään eri kielenkäyttötilanteissa erilaista kieltä esimerkiksi sinuttelu/teitittely, tervehtimisen merkityksen ja kohteliaisuuden korostaminen. Opiskelija tutustutetaan kielen eri rekistereihin ja käydään läpi missä kaikkialla kyseistä kieltä puhutaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustason alkeet 2, 2 op (IAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan kiinnostusta kohdekieleen ja –kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehonkieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan kohdekielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustason alkeet 3, 2 op (IAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan kiinnostusta kohdekieleen ja –kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Tutustutaan kohdekielisten maiden koulujärjestelmään ja vapaa-ajanviettopoihin. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehonkieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja

yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön vapaa-aikaan liittyvissä tilanteissa. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan kohdekielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti ja vakiintuneita hyviä ääntämistottumuksia pidetään yllä. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä koulu ja vapaa-aika.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarvittaessa voidaan kerrata aiemmin opittuja yhteiskunnallisia taitoja. Tutustutaan kohdekielisten maiden koulujärjestelmään ja vapaa-ajanviettopauihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 1, 2 op (IAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurieroja vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan kulttuuriosaamista käsittelemällä esimerkiksi stereotypioita tai vertailemalla kulttuurieroja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia töitä, kuten esimerkiksi lyhyiden viestien kirjoittamista, joissa kannustetaan kielelliseen tarkkuuteen. Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan taitoja ilmaista mielipiteitä. Esimerkkien / videoiden / vierailijoiden / omien kokemusten / roolileikkien / pari- ja ryhmätehtävien avulla voidaan tarkastella ja tulla tietoisiksi viestintä- ja vuorovaikutustilanteiden kulttuurisista eroista. Kannustetaan luovuuteen eri työskentelytapojen valinnassa. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia töitä, kuten esimerkiksi lyhyiden viestien kirjoittamista, joissa kannustetaan kielelliseen tarkkuuteen.

Vuorovaikutusosaaminen

Ääntämistä harjoitellaan ja vankennetaan edelleen sekä voidaan tutustua kohdekielen variantteihin eri puolilla maailmaa. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa. Rohkaistaan opiskelijaa sekä kirjallisiin että suullisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennetään kohdekielisten maiden ja niissä puhuttujen varianttien tuntemusta. Opiskelija voi laatia esimerkiksi lyhyehkön esityksen opintojakson aihepiireistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 2, 2 op (IAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijoiden taitoja kertoa omasta elämästään ja hyvinvoinnistaan. Pohditaan hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänhallintaan vaikuttavia tekijöitä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Voidaan pohtia, miten omaa ja yhteisön hyvinvointia voidaan lisätä eettisesti ja kestävästi. Voidaan tarkastella eri hyvinvointia tuottavien fyysisten ja psyykkisten tekijöiden ympäristövaikutuksia, esimerkiksi eri harrastusten ympäristövaikutuksia vertailemalla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää yrittämisen merkityksen sekä oppii sietämään epävarmuutta ja epäonnistumista ja ponnistelemaan sitkeästi tavoitteisiinsa pääsemiseksi. Opiskelija harjoittelee mielipiteidensä ilmaisemista esimerkiksi samaa/eri mieltä olemista, väittelyä tai kyselyn laatimista ja siihen vastaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmät, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 3, 2 op (IAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*

- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tekee oman tuotoksen, joka voidaan esitellä toisille opiskelijoille yhteisesti sovitulla tavalla. Tuotos voi esimerkiksi olla videoitu, äänitetty tai kirjoitettu tai ainutkertainen performanssi / liveveto.

Vuorovaikutusosaaminen

Ääntämistaitoja voidaan vielä syventää ottaen huomioon opiskelijoiden erityistarpeet. Painopiste siirtyy enemmän kirjalliseen viestintään ja monilukutaitoon. Opiskelija tekee oman tuotoksen, joka voidaan esitellä toisille opiskelijoille opiskelijan tai opettajan valitsemalla tavalla. Tuotos voi esimerkiksi olla videoitu, äänitetty tai kirjoitettu. Harjoitellaan mielipiteenilmaisua opintojakson aihepiireistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kiinnitetään erityisesti huomiota kielitaidon merkitykseen kohdekulttuurin tuntemisessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan käydä esimerkiksi museossa, konsertissa, taidenäyttelyssä tai jossain muussa kulttuuritapahtumassa tai katsoa kohdekielinen elokuva ja tehdä jokin kirjallinen tai suullinen tuotos. Voidaan hyödyntää paikallista tai verkossa olevaa kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää esimerkiksi sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 4, 2 op (IAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Rohkaistaan monipuoliseen vuorovaikutukseen kohdekielellä jatko-opiskeluun ja työntekoon liittyvissä tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Korostetaan monipuolisen kielitaidon tärkeyttä opiskelussa ja työelämässä. Voidaan tutustua työelämässä ja opiskelemassa olevien, esimerkiksi koulun entisten opiskelijoiden, kokemuksiin kielitaidon merkityksestä mm. etäyhteyksiä hyödyntäen. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan yritysvierailuja tai tapaamisia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Voidaan keskustella etäopiskelun ja -työn tarjoamista mahdollisuuksista ympäristönäkökulma ja kestävä kehitys huomioiden.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan täydentää opiskelijan aiemmin laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 5, 2 op (IAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan käyttää autenttista materiaalia oppikirjan lisäksi esimerkiksi blogeja, lehtiä tai sosiaalisen median kanavia. Voidaan käsitellä laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueita ryhmän kiinnostuksen, ajankohtaisuuden ja /tai oppimateriaalin mukaan. Voidaan vertailla, kuinka opintojakson aihepiirejä käsitellään eri maiden medioissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Voidaan tutustua kohdekielisten maiden mediaan. Perehdytään kohdekielen ja kielitaidon merkitykseen ja tulevaisuuden osaamistarpeisiin niin työelämässä kuin kansainvälisissä yhteyksissäkin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kertaa ja harjoittele, 2 op (IAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita
- luodaan pohjaa jatkuvalla oppimiselle ja valmennetaan opiskelijaa lukion jälkeisiin kieliopintoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan keskeisiä kielioppirakenteita
- syvennetään tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydennetään kirjallisen tuottamisen taitoa

- harjoitellaan ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja
- täydennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

7.18.4. Vieraat kielet, ranska, B3-oppimäärä (RAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet, 2 op (RAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Herätetään opiskelijan kiinnostus kohdekieleen ja –kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehonkieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Pohditaan, missä tilanteissa kohdekieltä tulevaisuudessa voisi tarvita. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan kohdekielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti. Painopiste on vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii käyttämään eri kielenkäyttötilanteissa erilaista kieltä esimerkiksi sinuttelu/teitittely, tervehtimisen merkityksen ja kohteliaisuuden korostaminen. Opiskelija tutustutetaan kielen eri rekistereihin ja käydään läpi missä kaikkialla kyseistä kieltä puhutaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustason alkeet 2, 2 op (RAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*

- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan kiinnostusta kohdekieleen ja –kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehonkieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan kohdekielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustason alkeet 3, 2 op (RAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan kiinnostusta kohdekieleen ja –kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Tutustutaan kohdekielisten maiden koulujärjestelmään ja vapaa-ajanviettopoihin. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehonkieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön vapaa-aikaan liittyvissä tilanteissa. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan kohdekielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti ja vakiintuneita hyviä ääntämistottumuksia pidetään yllä. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä koulu ja vapaa-aika.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarvittaessa voidaan kerrata aiemmin opittuja yhteiskunnallisia taitoja. Tutustutaan kohdekielisten maiden koulujärjestelmään ja vapaa-ajanviettotapoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmät, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 1, 2 op (RAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit
- Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta
- arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan kulttuuriosaamista käsittelemällä esimerkiksi stereotypioita tai vertailemalla kulttuurieroja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia töitä, kuten esimerkiksi lyhyiden viestien kirjoittamista, joissa kannustetaan kielelliseen tarkkuuteen. Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan taitoja ilmaista mielipiteitä. Esimerkkien / videoiden / vierailijoiden / omien kokemusten / roolileikkien / pari- ja ryhmätehtävien avulla voidaan tarkastella ja tulla tietoisiksi viestintä- ja vuorovaikutustilanteiden kulttuurisista eroista. Kannustetaan luovuuteen eri työskentelytapojen valinnassa. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia töitä, kuten esimerkiksi lyhyiden viestien kirjoittamista, joissa kannustetaan kielelliseen tarkkuuteen.

Vuorovaikutusosaaminen

Ääntämistä harjoitellaan ja vankennetaan edelleen sekä voidaan tutustua kohdekielen variantteihin eri puolilla maailmaa. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa. Rohkaistaan opiskelijaa sekä kirjallisiin että suullisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennetään kohdekielisten maiden ja niissä puhuttujen varianttien tuntemusta. Opiskelija voi laatia esimerkiksi lyhyehkön esityksen opintojakson aihepiireistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehitymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 2, 2 op (RAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijoiden taitoja kertoa omasta elämästään ja hyvinvoinnistaan. Pohditaan hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänhallintaan vaikuttavia tekijöitä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Voidaan pohtia, miten omaa ja yhteisön hyvinvointia voidaan lisätä eettisesti ja kestävästi. Voidaan tarkastella eri hyvinvointia tuottavien fyysisten ja psyykkisten tekijöiden ympäristövaikutuksia, esimerkiksi eri harrastusten ympäristövaikutuksia vertailemalla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää yrittämisen merkityksen sekä oppii sietämään epävarmuutta ja epäonnistumista ja ponnistelemaan sitkeästi tavoitteisiinsa pääsemiseksi. Opiskelija harjoittelee mielipiteidensä ilmaisemista esimerkiksi samaa/eri mieltä olemista, väittelyä tai kyselyn laatimista ja siihen vastaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehitymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 3, 2 op (RAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tekee oman tuotoksen, joka voidaan esitellä toisille opiskelijoille yhteisesti sovitulla tavalla. Tuotos voi esimerkiksi olla videoita, äänitetty tai kirjoitettu tai ainutkertainen performanssi / liveveto.

Vuorovaikutusosaaminen

Ääntämistaitoja voidaan vielä syventää ottaen huomioon opiskelijoiden erityistarpeet. Painopiste siirtyy enemmän kirjalliseen viestintään ja monilukutaitoon. Opiskelija tekee oman tuotoksen,

joka voidaan esitellä toisille opiskelijoille opiskelijan tai opettajan valitsemalla tavalla. Tuotos voi esimerkiksi olla videoitu, äänitetty tai kirjoitettu. Harjoitellaan mielipiteenilmaisua opintojakson aihepiireistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kiinnitetään erityisesti huomiota kielitaidon merkitykseen kohdekulttuurin tuntemisessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan käydä esimerkiksi museossa, konsertissa, taidenäyttelyssä tai jossain muussa kulttuuritapahtumassa tai katsoa kohdekielinen elokuva ja tehdä jokin kirjallinen tai suullinen tuotos. Voidaan hyödyntää paikallista tai verkossa olevaa kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää esimerkiksi sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 4, 2 op (RAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Rohkaistaan monipuoliseen vuorovaikutukseen kohdekielellä jatko-opiskeluun ja työntekoon liittyvissä tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Korostetaan monipuolisen kielitaidon tärkeyttä opiskelussa ja työelämässä. Voidaan tutustua työelämässä ja opiskelemassa olevien, esimerkiksi koulun entisten opiskelijoiden, kokemuksiin kielitaidon merkityksestä mm. etäyhteyksiä hyödyntäen. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan yritysvierailuja tai tapaamisia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Voidaan keskustella etäopiskelun ja -työn tarjoamista mahdollisuuksista ympäristönäkökulma ja kestävä kehitys huomioiden.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan täydentää opiskelijan aiemmin laatimaa kieliprofilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia

tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 5, 2 op (RAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan käyttää autenttista materiaalia oppikirjan lisäksi esimerkiksi blogeja, lehtiä tai sosiaalisen median kanavia. Voidaan käsitellä laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueita ryhmän kiinnostuksen, ajankohtaisuuden ja /tai oppimateriaalin mukaan. Voidaan vertailla, kuinka opintojakson aihepiirejä käsitellään eri maiden medioissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Voidaan tutustua kohdekielisten maiden mediaan. Perehdytään kohdekielen ja kielitaidon merkitykseen ja tulevaisuuden osaamistarpeisiin niin työelämässä kuin kansainvälisissä yhteyksissäkin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa,

oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kertaa ja harjoittele, 2 op (RAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita
- a luodaan pohjaa jatkuvalla oppimiselle ja valmennetaan opiskelijaa lukion jälkeisiin kieliopintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan keskeisiä kielioppirakenteita
- syvennetään tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydennetään kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoitellaan ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja
- täydennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

7.18.5. Vieraat kielet, saksa, A-oppimäärä (SAA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (SAA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määritellyyn taitotasoon (ks. taulukko).

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen
- tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle
- oman kieliprofilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Tätä tuetaan ääntämisen monipuolisella harjoittelulla. Lisäksi opiskelijaa rohkaistaan altistumaan kielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Painopiste on vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Opiskelijaa tuetaan omien kielivahvuuksiensa löytämisessä ja opiskelutaitojen kehittämisessä yksin ja yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Tutustutaan erilaisiin opiskelustrategioihin ja oppimisympäristöihin. Arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja ja asetetaan tavoitteita omalle opiskelulle sekä pyritään edistämään opiskelumotivaation syntymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii käyttämään eri kielenkäyttötilanteissa erilaista kieltä esimerkiksi sinuttelu/teitittely, tervehtimisen merkityksen ja kohteliaisuuden korostaminen. Opiskelija tutustutetaan kielen eri rekistereihin ja käydään läpi missä kaikkialla kyseistä kieltä puhutaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijoiden mahdollista erityisen tuen tarvetta tarkkaillaan. Opintojakson aikana harjoitellaan vertaispalautteen antamista sekä itsearviointia. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen

osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (SAA2)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyylit erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on edelleen opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Tätä tuetaan ääntämisen monipuolisella harjoittelulla ja samalla pidetään yllä vakiintuneita hyviä ääntämistottumuksia. Lisäksi opiskelijaa rohkaistaan altistumaan kielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa tuetaan edelleen omien kielivahvuksiensa löytämisessä ja opiskelutaitojen kehittämisessä yksin ja yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Jatketaan tutustumista erilaisiin opiskelustrategioihin ja oppimisympäristöihin. Arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja ja asetetaan tavoitteita omalle opiskelulle sekä pyritään edistämään opiskelumotivaation syntymistä.

Lisäksi harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niissä tarvittavia viestintästrategioita. Opitaan ja harjoitellaan taitoja toimia aktiivisena keskustelijana ja toisia kuuntelevana kielenkäyttäjänä (mediaatio). Pohditaan hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänhallintaan vaikuttavia tekijöitä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii käyttämään eri kielenkäyttötilanteissa erilaista kieltä esimerkiksi sinuttelu/teitittely, tervehtimisen merkityksen ja kohteliaisuuden korostaminen. Opiskelija tutustutetaan kielen eri rekistereihin ja käydään läpi missä kaikkialla kyseistä kieltä puhutaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijoiden mahdollista erityisen tuen tarvetta tarkkaillaan. Opintojakson aikana harjoitellaan vertaispalautteen

antamista sekä itsearviointia. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (SAA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä*
- *vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*

- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Ääntämistaitoja voidaan vielä syventää ottaen huomioon opiskelijoiden erityistarpeet. Esimerkkien / videoiden / vierailijoiden / omien kokemusten / roolileikkien / pari- ja ryhmätehtävien avulla voidaan tarkastella ja tulla tietoiseksi viestintä- ja vuorovaikutustilanteiden kulttuurisista eroista. Painopiste siirtyy enemmän kirjalliseen viestintään ja monilukutaitoon. Opiskelija voi tehdä oman tuotoksen, joka voidaan esitellä toisille opiskelijoille opiskelijan tai opettajan valitsemalla tavalla. Tuotos voi esimerkiksi olla videoitu, äänitetty tai kirjoitettu. Samalla voidaan vahvistaa itse- ja vertaisarviointitaitoja.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa pohditaan omaa kulttuuri-identiteettiä sekä roolia kulttuurin tuottajana ja kuluttajana. Opiskelija hahmottaa kohdekielen merkitystä ja syventää kohdekielisten maiden ja niissä puhuttujen varianttien tuntemusta. Lisäksi kiinnitetään erityisesti huomiota kielitaidon merkitykseen kohdekulttuurin tuntemisessa. Vahvistetaan opiskelijan kiinnostusta kohdekieleen ja -kulttuuriin esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (SAA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan yhteiskunnallisiin asioihin käyttäen erilaisia tekstityyppejä ja voidaan käsitellä paikallisia, ajankohtaisia aiheita opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan. Tutustutaan vaikuttamisen keinoihin kirjallisesti ja suullisesti. Voidaan käyttää autenttista materiaalia oppikirjan lisäksi esimerkiksi blogeja, lehtiä tai sosiaalisen median kanavia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistetaan monilukutaitoa ja erilaisten tekstilajien tulkitsemis- ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen. Harjoitellaan lähdekriittisyyttä. Voidaan laatia pienimuotoisia esityksiä ja samalla harjoitella itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan

oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (SAA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja*
- *kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.*

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- *opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat*
- *erilaiset tulevaisuudenvisiot*
- *kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia*
- *yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa teeman mukaiset erilaiset elinympäristöt nousevat esiin. Pohditaan esimerkiksi mitä luonto merkitsee jokaiselle ja vertaillaan erilaisia kulttuureja ja elämäntapoja. Käsitellään kestävää tulevaisuutta ja ilmasto-osaamista ja voidaan esimerkiksi kartoittaa opiskelijan hiilijalanjälki tai tutustua Agenda2030-tavoitteisiin. Pohditaan myös omaa elämäntavastamme ja sitä, miten se eroaa muiden tavasta kokea elämä. Käsitellään myös suvaitsevaisuutta ja kansainvälisyyttä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelijan monilukutaito vahvistuu ja hän oppii tulkitsemaan ympäristöään laajemmasta näkökulmasta, samalla mediakriittisyys lisääntyy. Tutustutaan ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin asioihin käyttäen erilaisia tekstityyppejä. Käsitellään vaikuttamisen

keinoja esimerkiksi vaikuttava puhe, blogit, tviitit, äänestäminen. Voidaan laatia opintojakson aihepiireistä erilaisia kyselyjä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (SAA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa pohditaan monipuolisesti omia vahvuuksia ja näin vahvistetaan luottamusta omaan tulevaisuuteen. Kannustetaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä rohkeasti niin luokkatilanteissa kuin koulun ulkopuolellakin. Opiskelija pohtii myös omia valmiuksiaan jatkuvaan oppimiseen. Opiskelijaa kannustetaan osallistumaan kohdekielen valinnaisille opintojaksoille ja ylioppilaskirjoituksiin, mikä vähentää opiskelijoiden epävarmuutta omien taitojen sekä tulevaisuuden suhteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostuvat työelämävalmiudet ja yrittäjämäinen asenne. Voidaan harjoitella työhakemuksen ja CV:n tekoa sekä työhaastattelua. Tutustutaan yrittäjyyteen ja erilaisiin mahdollisuuksiin löytää sopivia jatko-opiskelu- ja työpaikkoja. Opintojakson suoritettuaan opiskelijan tulisi ymmärtää, että kielitaito on tärkeä työelämätaito ja hän on rohkaistunut käyttämään kohdekieltä. Tässä opintojaksossa täydennetään opiskelijan aiemmin laatimaa kieliprofiilia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa rohkaistaan opiskelijaa jatkamaan kohdekielen opiskelua lukioin jälkeisissä jatko-opinnoissa sekä korostetaan kohdekielen merkitystä työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmät, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (SAA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson keskeisenä sisältönä on ekologinen, taloudellinen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntapa. Opintojaksossa voidaan tutustua Agenda2030 -tavoitteisiin ja esimerkiksi laatia niihin tai jollain muulla tavalla ekologiaan liittyvä laajempi työ esimerkiksi tutkimus, esitelmä tai tallenne. Opintojaksossa käsitellään myös teknologian ja sosiaalisen median vastuullista käyttöä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan erilaisia vaikuttamisen keinoja. Teemat voivat liittyä kestäväan kehitykseen ja elämäntapaan, sananvapauteen, mediakriittisyyteen, eettisyyteen ja vastuullisuuteen sosiaalisen median käytössä. Tässä opintojaksossa täydennetään opiskelijan aiemmin laatimaa kieliprofilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (SAA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- puhumisen eri piirteet
- kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso vahvistaa epävarmuuden sietokykyä. Suullinen kielitaito on kieltenopiskelussa yksi vaativimpia osa-alueita. Opiskelijaa rohkaistaan kohdekieliseen vuorovaikutukseen myös oppituntien ulkopuolella. Vahvistetaan omia opiskelustrategioita sekä keskustelu- ja esiintymistaitoa, jotta opiskelija saa realistisen kuvan omista vahvuuksistaan. Oman osaamisen vahvistuminen lisää luottamusta tulevaisuuteen. Koska opintojaksossa suullinen kielitaito painottuu, vahvistavat pari- ja ryhmäkeskustelut ryhmän sosiaalisia suhteita ja lisäävät empatiaa. Näin sekä yksilön että yhteisön hyvinvointi vahvistuu. Suullisessa opintojaksossa korostuu opiskelijan oma vastuu oppimisestaan sekä aktiivisuus oppitunneilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Suullinen kielitaito on työelämätaito. Kurssilla voidaan harjoitella mm. puhelimesta asioimista, omien mielipiteiden ilmaisua, neuvottelutaitoja ja puheen pitämistä. Tässä opintojaksossa täydennetään opiskelijan aiemmin laatimaa kieliprofilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi

kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Opintojakson osaamisen arviointi koostuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta, josta annetaan erillinen todistus, sekä mahdollisten erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittamisesta sekä muista opintojakson alussa sovitusta suullisista ja/tai kirjallisista tehtävistä.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Itsenäinen suoritus

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kertaa ja harjoittele, 2 op (SAA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita
- luodaan pohjaa jatkuvalla oppimisella ja valmennetaan opiskelijaa lukion jälkeisiin kielipintoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan keskeisiä kielioppirakenteita
- syvennetään tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydennetään kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoittelemalla ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja
- täydennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

7.18.6. Vieraat kielet, saksa, B3-oppimäärä (SAB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (SAB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Herätetään opiskelijan kiinnostus kohdekieleen ja –kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehonkieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia.

Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Pohditaan, missä tilanteissa kohdekieltä tulevaisuudessa voisi tarvita. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan kohdekielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti. Painopiste on vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii käyttämään eri kielenkäyttötilanteissa erilaista kieltä esimerkiksi sinuttelu/teitittely, tervehtimisen merkityksen ja kohteliaisuuden korostaminen. Opiskelija tutustutetaan kielen eri rekistereihin ja käydään läpi missä kaikkialla kyseistä kieltä puhutaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustason alkeet 2, 2 op (SAB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*

- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan kiinnostusta kohdekieleen ja –kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehonkieltä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärrettyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan kohdekielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustason alkeet 3, 2 op (SAB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*
- *vapaa-ajan vietto ja harrastukset*
- *koulu*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan kiinnostusta kohdekieleen ja –kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Tutustutaan kohdekielisten maiden koulujärjestelmään ja vapaa-ajanviettopoihin. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehonkieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön vapaa-aikaan liittyvissä tilanteissa. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan kohdekielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti ja vakiintuneita hyviä ääntämistottumuksia pidetään yllä. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä koulu ja vapaa-aika.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarvittaessa voidaan kerrata aiemmin opittuja yhteiskunnallisia taitoja. Tutustutaan kohdekielisten maiden koulujärjestelmään ja vapaa-ajanviettopaikkoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 1, 2 op (SAB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurierojen vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan kulttuuriosaamista käsittelemällä esimerkiksi stereotypioita tai vertailemalla kulttuurieroja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia töitä, kuten esimerkiksi lyhyiden viestien kirjoittamista, joissa kannustetaan kielelliseen tarkkuuteen. Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan taitoja ilmaista mielipiteitä. Esimerkkien / videoiden / vierailijoiden / omien kokemusten / roolileikkien / pari- ja ryhmätehtävien avulla voidaan tarkastella ja tulla tietoisiksi viestintä- ja vuorovaikutustilanteiden kulttuurisista eroista. Kannustetaan luovuuteen eri työskentelytapojen valinnassa. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia töitä, kuten esimerkiksi lyhyiden viestien kirjoittamista, joissa kannustetaan kielelliseen tarkkuuteen.

Vuorovaikutusosaaminen

Ääntämistä harjoitellaan ja vankennetaan edelleen sekä voidaan tutustua kohdekielen variantteihin eri puolilla maailmaa. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa. Rohkaistaan opiskelijaa sekä kirjallisiin että suullisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennetään kohdekielisten maiden ja niissä puhuttujen varianttien tuntemusta. Opiskelija voi laatia esimerkiksi lyhyehkön esityksen opintojakson aihepiireistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 2, 2 op (SAB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijoiden taitoja kertoa omasta elämästään ja hyvinvoinnistaan. Pohditaan hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänhallintaan vaikuttavia tekijöitä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Voidaan pohtia, miten omaa ja yhteisön hyvinvointia voidaan lisätä eettisesti ja kestävästi. Voidaan tarkastella eri hyvinvointia tuottavien fyysisten ja psyykkisten tekijöiden ympäristövaikutuksia, esimerkiksi eri harrastusten ympäristövaikutuksia vertailemalla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää yrittämisen merkityksen sekä oppii sietämään epävarmuutta ja epäonnistumista ja ponnistelemaan sitkeästi tavoitteisiinsa pääsemiseksi. Opiskelija harjoittelee mielipiteidensä ilmaisemista esimerkiksi samaa/eri mieltä olemista, väittelyä tai kyselyn laatimista ja siihen vastaamista.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittämisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 3, 2 op (SAB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuuriaiheita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuuriaiheet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tekee oman tuotoksen, joka voidaan esitellä toisille opiskelijoille yhteisesti sovitulla tavalla. Tuotos voi esimerkiksi olla videoitu, äänitetty tai kirjoitettu tai ainutkertainen performanssi / liveveto.

Vuorovaikutusosaaminen

Ääntämistaitoja voidaan vielä syventää ottaen huomioon opiskelijoiden erityistarpeet. Painopiste siirtyy enemmän kirjalliseen viestintään ja monilukutaitoon. Opiskelija tekee oman tuotoksen,

joka voidaan esitellä toisille opiskelijoille opiskelijan tai opettajan valitsemalla tavalla. Tuotos voi esimerkiksi olla videoitu, äänitetty tai kirjoitettu. Harjoitellaan mielipiteenilmaisua opintojakson aihepiireistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kiinnitetään erityisesti huomiota kielitaidon merkitykseen kohdekulttuurin tuntemisessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan käydä esimerkiksi museossa, konsertissa, taidenäyttelyssä tai jossain muussa kulttuuritapahtumassa tai katsoa kohdekielinen elokuva ja tehdä jokin kirjallinen tai suullinen tuotos. Voidaan hyödyntää paikallista tai verkossa olevaa kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää esimerkiksi sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 4, 2 op (SAB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä
- tulevaisuudensuunnitelmat

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Rohkaistaan monipuoliseen vuorovaikutukseen kohdekielellä jatko-opiskeluun ja työntekoon liittyvissä tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Korostetaan monipuolisen kielitaidon tärkeyttä opiskelussa ja työelämässä. Voidaan tutustua työelämässä ja opiskelemassa olevien, esimerkiksi koulun entisten opiskelijoiden, kokemuksiin kielitaidon merkityksestä mm. etäyhteyksiä hyödyntäen. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan yritysvierailuja tai tapaamisia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Voidaan keskustella etäopiskelun ja -työn tarjoamista mahdollisuuksista ympäristönäkökulma ja kestävä kehitys huomioiden.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan täydentää opiskelijan aiemmin laatimaa kieliprofilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia

tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 5, 2 op (SAB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- *ajankohtaiset aiheet*
- *kohdekieliset mediat*
- *lähdekritiikki*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan käyttää autenttista materiaalia oppikirjan lisäksi esimerkiksi blogeja, lehtiä tai sosiaalisen median kanavia. Voidaan käsitellä laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueita ryhmän kiinnostuksen, ajankohtaisuuden ja /tai oppimateriaalin mukaan. Voidaan vertailla, kuinka opintojakson aihepiirejä käsitellään eri maiden medioissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Voidaan tutustua kohdekielisten maiden mediaan. Perehdytään kohdekielen ja kielitaidon merkitykseen ja tulevaisuuden osaamistarpeisiin niin työelämässä kuin kansainvälisissä yhteyksissäkin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa,

oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kertaa ja harjoittele, 2 op (SAB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita
- luodaan pohjaa jatkuvalla oppimiselle ja valmennetaan opiskelijaa lukion jälkeisiin kieliopintoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan keskeisiä kielioppirakenteita
- syvennetään tekstin ja puheesen tuottamisen taitoa
- harjoitellaan ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja
- täydennetään kirjallisen tuottamisen taitoa
- tädennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

7.18.7. Vieraat kielet, venäjä, A-oppimäärä (VEA)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VEA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (VKA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan*
- *syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä*
- *soveltaa ja kehittää kieltenopiskelustrategioitaan sekä itse- ja vertaisarviointitaitoja*
- *oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä*
- *pystyy suhteuttamaan osaamistaan kohdekielen oppimäärän opiskelulle määritellyyn taitotasoon (ks. taulukko).*

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- *kohdekieli porttina sukulaiskielten oppimiseen ja osaamiseen*
- *tavoitteiden asettelu kohdekielen opiskelulle*
- *oman kieliprofiilin laatiminen tai täydentäminen kohdekielen näkökulmasta*
- *monikielisyys voimavarana*
- *erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen*
- *toisiin tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen keskustellen*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Tätä tuetaan ääntämisen monipuolisella harjoittelulla. Lisäksi opiskelijaa rohkaistaan altistumaan kielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Painopiste on vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Opiskelijaa tuetaan omien kielivahvuuksiensa löytämisessä ja opiskelutaitojen kehittämisessä yksin ja yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Tutustutaan erilaisiin opiskelustrategioihin ja oppimisympäristöihin. Arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja ja asetetaan tavoitteita omalle opiskelulle sekä pyritään edistämään opiskelumotivaation syntymistä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii käyttämään eri kielenkäyttötilanteissa erilaista kieltä esimerkiksi sinuttelu/teitittely, tervehtimisen merkityksen ja kohteliaisuuden korostaminen. Opiskelija tutustutetaan kielen eri rekistereihin ja käydään läpi missä kaikkialla kyseistä kieltä puhutaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijoiden mahdollista erityisen tuen tarvetta tarkkaillaan. Opintojakson aikana harjoitellaan vertaispalautteen antamista sekä itsearviointia. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehitymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VEA2)

Opintojakson moduulit

- Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen, 3 op (VKA2), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta
- kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan
- vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan
- syventää tietoaan kohdekielen asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.

Keskeiset sisällöt

Kieli globaalissa maailmassa ja vuorovaikutusosaaminen

- kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus
- rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana
- puhujien eri taustat ja statusvaikutukset
- kohdekielen äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; kohdekielen variantit ja vertailua muihin kieliin
- viestintätyylit erilaisissa medioissa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla keskitytään globaali- ja kulttuuriosaamiseen. Opintojakson aikana tutustutaan venäjän kielen asemaan lingua francana ja englannin eri variantteihin. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet tulevat esille tekstien sisällöissä. Opiskelijaa tuetaan omien kielivahvuksiensa löytämisessä ja opiskelutaitojen kehittämisessä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on edelleen opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Tätä tuetaan ääntämisen monipuolisella harjoittelulla ja samalla pidetään yllä vakiintuneita hyviä ääntämistottumuksia. Lisäksi opiskelijaa rohkaistaan altistumaan kielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii käyttämään eri kielenkäyttötilanteissa erilaista kieltä esimerkiksi sinuttelu/teitittely, tervehtimisen merkityksen ja kohteliaisuuden korostaminen. Opiskelija tutustutetaan kielen eri rekistereihin ja käydään läpi missä kaikkialla kyseistä kieltä puhutaan.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijaa tuetaan edelleen omien kielivahvuuksiensa löytämisessä ja opiskelutaitojen kehittämisessä yksin ja yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa. Jatketaan tutustumista erilaisiin opiskelustrategioihin ja oppimisympäristöihin. Arvioidaan omia kielenopiskelutaitoja ja asetetaan tavoitteita omalle opiskelulle sekä pyritään edistämään opiskelumotivaation syntymistä.

Lisäksi harjoitellaan erilaisia vuorovaikutustilanteita ja niissä tarvittavia viestintästrategioita. Opitaan ja harjoitellaan taitoja toimia aktiivisena keskustelijana ja toisia kuuntelevana kielenkäyttäjänä (mediaatio). Pohditaan hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänhallintaan vaikuttavia tekijöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijoiden mahdollista erityisen tuen tarvetta tarkkaillaan. Opintojakson aikana harjoitellaan vertaispalautteen antamista sekä itsearviointia. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VEA3)

Opintojakson moduulit

- Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (VKA3), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä
- pystyy tuottamaan tekstejä kuvaillen itselleen tärkeitä kulttuuriaihteita tai -ilmiöitä
- vahvistaa taitoa käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.

Keskeiset sisällöt

Kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- luova toiminta
- kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle
- itseilmaisu identiteetin rakentumisessa

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa pohditaan omaa kulttuuri-identiteettiä sekä roolia kulttuurin tuottajana ja kuluttajana. Opiskelija hahmottaa kohdekielen merkitystä ja syventää kohdekielisten maiden ja niissä puhuttujen varianttien tuntemusta. Lisäksi kiinnitetään erityisesti huomiota kielitaidon merkitykseen kohdekulttuurin tuntemisessa. Vahvistetaan opiskelijan kiinnostusta kohdekieleen ja -kulttuuriin esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä.

Vuorovaikutusosaaminen

Ääntämistaitoja voidaan vielä syventää ottaen huomioon opiskelijoiden erityistarpeet. Esimerkkien / videoiden / vierailijoiden / omien kokemusten / roolileikkien / pari- ja ryhmätehtävien avulla voidaan tarkastella ja tulla tietoisiksi viestintä- ja vuorovaikutustilanteiden kulttuurisista eroista.

Painopiste siirtyy enemmän kirjalliseen viestintään ja monilukutaitoon. Opiskelija voi tehdä oman tuotoksen, joka voidaan esitellä toisille opiskelijoille opiskelijan tai opettajan valitsemalla tavalla. Tuotos voi esimerkiksi olla videoitu, äänitetty tai kirjoitettu. Samalla voidaan vahvistaa itse- ja vertaisarviointitaitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VEA4)

Opintojakson moduulit

- Kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (VKA4), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin*
- *kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella*
- *hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä tai tapoja tuottaa tekstejä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli vaikuttamisen välineenä

- *vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa*
- *ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo*
- *yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus*
- *neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)*
- *median rooli asenteiden muokkaajana*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tutustutaan yhteiskunnallisiin asioihin käyttäen erilaisia tekstityyppejä ja voidaan käsitellä paikallisia, ajankohtaisia aiheita opiskelijoiden kiinnostuksen mukaan. Tutustutaan vaikuttamisen keinoihin kirjallisesti ja suullisesti. Voidaan käyttää autenttista materiaalia oppikirjan lisäksi esimerkiksi blogeja, lehtiä tai sosiaalisen median kanavia.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Vahvistetaan monilukutaitoa ja erilaisten tekstilajien tulkitsemis- ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen. Harjoitellaan lähdekriittisyyttä. Voidaan laatia pienimuotoisia esityksiä ja samalla harjoitella itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VEA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (VKA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja harjoittelee tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan kertoa havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä.

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys, esimerkkejä tieteellisistä teksteistä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa teeman mukaiset erilaiset elinympäristöt nousevat esiin. Pohditaan esimerkiksi mitä luonto merkitsee jokaiselle ja vertaillaan erilaisia kulttuureja ja elämäntapoja. Käsitellään kestävää tulevaisuutta ja ilmasto-osaamista ja voidaan esimerkiksi kartoittaa opiskelijan hiilijalanjälki tai tutustua Agenda2030-tavoitteisiin. Pohditaan myös omaa elämänskatsomusta ja sitä, miten se eroaa muiden tavasta kokea elämä. Käsitellään myös suvaitsevaisuutta ja kansainvälisyyttä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojakson aikana opiskelijan monilukutaito vahvistuu ja hän oppii tulkitsemaan ympäristöään laajemmasta näkökulmasta, samalla mediakriittisyys lisääntyy. Tutustutaan ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin asioihin käyttäen erilaisia tekstityyppejä. Käsitellään vaikuttamisen keinoja esimerkiksi vaikuttava puhe, blogit, tviitit, äänestäminen. Voidaan laatia opintojakson aihepiireistä erilaisia kyselyjä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittämisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VEA6)

Opintojakson moduulit

- Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (VKA6), Pakollinen

Tavoitteet

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille*
- rohkaistuu kohdekielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa*
- kehittää taitoaan ilmaista itseään myös muodollisissa asiayhteyksissä.*

Keskeiset sisällöt

Kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus*
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten*
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina*
- itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa pohditaan monipuolisesti omia vahvuuksia ja näin vahvistetaan luottamusta omaan tulevaisuuteen. Kannustetaan opiskelijaa käyttämään kohdekieltä rohkeasti niin luokkatilanteissa kuin koulun ulkopuolellakin. Opiskelija pohtii myös omia valmiuksiaan jatkuvaan oppimiseen. Opiskelijaa kannustetaan osallistumaan kohdekielen valinnaisille opintojaksoille ja ylioppilaskirjoituksiin, mikä vähentää opiskelijoiden epävarmuutta omien taitojen sekä tulevaisuuden suhteen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostuvat työelämävalmiudet ja yrittäjämäinen asenne. Voidaan harjoitella työhakemuksen ja CV:n tekoa sekä työhaastattelua. Tutustutaan yrittäjyyteen ja erilaisiin mahdollisuuksiin löytää sopivia jatko-opiskelu- ja työpaikkoja. Opintojakson suoritettuaan opiskelijan tulisi ymmärtää, että kielitaito on tärkeä työelämätaito ja hän on rohkaistunut käyttämään kohdekieltä. Tässä opintojaksossa täydennetään opiskelijan aiemmin laatimaa kieliprofiilia.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksossa rohkaistaan opiskelijaa jatkamaan kohdekielen opiskelua lukioin jälkeisissä jatko-opinnoissa sekä korostetaan kohdekielen merkitystä työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfoliot, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VEA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (VKA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakson keskeisenä sisältönä on ekologinen, taloudellinen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntapa. Opintojaksossa voidaan tutustua Agenda2030 -tavoitteisiin ja esimerkiksi laatia niihin tai jollain muulla tavalla ekologiaan liittyvä laajempi työ esimerkiksi tutkimus, esitelmä tai tallenne. Opintojaksossa käsitellään myös teknologian ja sosiaalisen median vastuullista käyttöä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa harjoitellaan erilaisia vaikuttamisen keinoja. Teemat voivat liittyä kestäväan kehitykseen ja elämäntapaan, sananvapauteen, mediakriittisyyteen, eettisyyteen ja vastuullisuuteen sosiaalisen median käytössä. Tässä opintojaksossa täydennetään opiskelijan aiemmin laatimaa kieliprofilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VEA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (VKA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- puhumisen eri piirteet
- kohdekielen käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin
- dialogisuus
- oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso vahvistaa epävarmuuden sietokykyä. Suullinen kielitaito on kieltenopiskelussa yksi vaativimpia osa-alueita. Opiskelijaa rohkaistaan kohdekieliseen vuorovaikutukseen myös oppituntien ulkopuolella. Vahvistetaan omia opiskelustrategioita sekä keskustelu- ja esiintymistaitoa, jotta opiskelija saa realistisen kuvan omista vahvuuksistaan. Oman osaamisen vahvistuminen lisää luottamusta tulevaisuuteen. Koska opintojaksossa suullinen kielitaito painottuu, vahvistavat pari- ja ryhmäkeskustelut ryhmän sosiaalisia suhteita ja lisäävät empatiaa. Näin sekä yksilön että yhteisön hyvinvointi vahvistuu. Suullisessa opintojaksossa korostuu opiskelijan oma vastuu oppimisestaan sekä aktiivisuus oppitunneilla.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Suullinen kielitaito on työelämätaito. Kurssilla voidaan harjoitella mm. puhelimesta asioimista, omien mielipiteiden ilmaisua, neuvottelutaitoja ja puheen pitämistä. Tässä opintojaksossa täydennetään opiskelijan aiemmin laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Opintojakson osaamisen arviointi koostuu Opetushallituksen tuottamasta suullisen kielitaidon kokeesta, josta annetaan erillinen todistus, sekä mahdollisten erillisen ohjeistuksen mukaisten näyttöjen suorittamisesta sekä muista opintojakson alussa sovitusta suullisista ja/tai kirjallisista tehtävistä.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Itsenäinen suoritus

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Kertaa ja harjoittele, 2 op (VEA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita
- uodaan pohjaa jatkuvalla oppimiselle ja valmennetaan opiskelijaa lukion jälkeisiin kieliopintoihin.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan keskeisiä kielioppirakenteita
- syvennetään tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydennetään kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoitellaan ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja
- täydennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojaksoa ei suositella suoritettavaksi itsenäisesti, mutta opettaja voi harkinnan mukaan myöntää luvan itsenäiseen suoritukseen.

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

7.18.8. Vieraat kielet, venäjä, B3-oppimäärä (VEB3)

Oppiaineen tehtävä

Oppimäärän erityisenä tehtävänä on rohkaista opiskelijaa laajentamaan kielellistä repertuaariaan sekä kannustaa opiskelijaa jatkuvaan kielenopiskeluun ja jatkamaan kieliopintoja myös lukion jälkeen osana elinikäisen oppimisen polkua. Tehtävänä on vahvistaa opiskelijan kieli- ja kulttuuriosaamista kohdekielen näkökulmasta. Opetus ohjaa tarkastelemaan, miten uuden kielen oppiminen lisää ymmärrystä ajattelun ja kielen välisestä yhteydestä.

Oppimäärän opetus painottuu etenkin alkuvaiheessa suulliseen kielitaitoon, mutta oppimäärän tehtävä on auttaa opiskelijaa näkemään, miten vähäiselläkin kielitaidolla on mahdollista tutustua kieli- ja kulttuurialueen tekstimaailmoihin sekä tiedon- ja tieteenaloihin. Uusi kieli avaa myös mahdollisuuksia eri kielillä tapahtuvaan jatkokoulutukseen ja lisää työelämävalmiuksia. Oppimäärän tehtävänä on myös rohkaista opiskelijaa hahmottamaan, miten uuden kielen oppiminen tukee muuta oppimista.

Opintojaksot

Perustason alkeet 1, 2 op (VEB31)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 1, 2 op (VKB31), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *hahmottaa uuden kielen suhteen aiemmin opiskelemiinsa tai osaamiinsa kieliin sekä hyödyntää omaa kielellistä repertuaariaan*
- *löytää itselleen sopivia keinoja oppia ja opiskella kieltä*
- *hahmottaa kohdekielen aseman maailmassa*
- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 1

- *rutiininomaiset viestintätilanteet*
- *keskeisimmät viestintästrategiat*
- *tavallisimmat kohteliaisuuteen liittyvät ilmaukset*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Herätetään opiskelijan kiinnostus kohdekieleen ja –kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehonkieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Pohditaan, missä tilanteissa kohdekieltä tulevaisuudessa voisi tarvita. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan kohdekielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti. Painopiste on vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii käyttämään eri kielenkäyttötilanteissa erilaista kieltä esimerkiksi sinuttelu/teitittely, tervehtimisen merkityksen ja kohteliaisuuden korostaminen. Opiskelija tutustutetaan kielen eri rekistereihin ja käydään läpi missä kaikkialla kyseistä kieltä puhutaan.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan

oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustason alkeet 2, 2 op (VEB32)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 2, 2 op (VKB32), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.1–A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 2

- *oman lähipiirin ja arjen kuvailu*
- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa*
- *tavanomaiset asiointitilanteet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan kiinnostusta kohdekieleen ja –kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehonkieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön arkipäivän tilanteissa. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan kohdekielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä arkipäivän tilanteet.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustason alkeet 3, 2 op (VEB33)

Opintojakson moduulit

- Perustason alkeet 3, 2 op (VKB33), Valinnainen

Tavoitteet

Perustason alkeet 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.2 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustason alkeet 3

- *sosiaalisen kohtaamisen tilanteet arjessa, tavanomaiset asiointitilanteet*

- vapaa-ajan vietto ja harrastukset
- koulu

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan opiskelijan kiinnostusta kohdekieleen ja –kulttuuriin, esimerkiksi kohdekielistä musiikkia kuuntelemalla tai ajankohtaisia aiheita käsittelemällä. Tutustutaan kohdekielisten maiden koulujärjestelmään ja vapaa-ajanviettopoihin. Havainnollistetaan kielen lisäksi muita viestintästrategioita sekä nonverbaalista viestintää ja kehonkieltä.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa! Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutuksen painopiste on opiskelijan rohkaiseminen kielen käyttöön vapaa-aikaan liittyvissä tilanteissa. Opiskelijaa rohkaistaan lisäksi altistumaan kohdekielelle myös koulun ulkopuolella (esimerkiksi internet, sosiaalinen media ja opintomatkat). Harjoitellaan ääntämistä monipuolisesti ja vakiintuneita hyviä ääntämistottumuksia pidetään yllä. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa, esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa aihepiireinä koulu ja vapaa-aika.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tarvittaessa voidaan kerrata aiemmin opittuja yhteiskunnallisia taitoja. Tutustutaan kohdekielisten maiden koulujärjestelmään ja vapaa-ajanviettopoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 1, 2 op (VEB34)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 1, 2 op (VKB34), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 1

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 1

- *kohdekielen maantieteellinen levinneisyys, variantit*
- *Suomi kohdekielellä opiskelun näkökulmasta*
- *arjen tavat ja traditiot sekä kulttuurieroja vertailua*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Vahvistetaan kulttuuriosaamista käsittelemällä esimerkiksi stereotypioita tai vertailemalla kulttuurieroja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia töitä, kuten esimerkiksi lyhyiden viestien kirjoittamista, joissa kannustetaan kielelliseen tarkkuuteen. Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijan taitoja ilmaista mielipiteitä. Esimerkkien / videoiden / vierailijoiden / omien kokemusten / roolileikkien / pari- ja ryhmätehtävien avulla voidaan tarkastella ja tulla tietoisiksi viestintä- ja vuorovaikutustilanteiden kulttuurisista eroista. Kannustetaan luovuuteen eri työskentelytapojen valinnassa. Opintojaksoon voi sisältyä kirjallisia töitä, kuten esimerkiksi lyhyiden viestien kirjoittamista, joissa kannustetaan kielelliseen tarkkuuteen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ääntämistä harjoitellaan ja vankennetaan edelleen sekä voidaan tutustua kohdekielen variantteihin eri puolilla maailmaa. Painopiste on edelleen vuorovaikutustaitojen vahvistamisessa,

esimerkiksi pari- ja ryhmätöiden muodossa. Rohkaistaan opiskelijaa sekä kirjallisiin että suullisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Syvennetään kohdekielisten maiden ja niissä puhuttujen varianttien tuntemusta. Opiskelija voi laatia esimerkiksi lyhyehkön esityksen opintojakson aihepiireistä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 2, 2 op (VEB35)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 2, 2 op (VKB35), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 2

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A1.3–A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 2

- *hyvinvointi ja terveys*
- *eri elämänvaiheet*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää yrittämisen merkityksen sekä oppii sietämään epävarmuutta ja epäonnistumista ja ponnistelemaan sitkeästi tavoitteisiinsa pääsemiseksi. Opiskelija harjoittelee mielipiteidensä ilmaisemista esimerkiksi samaa/eri mieltä olemista, väittelyä tai kyselyn laatimista ja siihen vastaamista.

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksossa vahvistetaan opiskelijoiden taitoja kertoa omasta elämästään ja hyvinvoinnistaan. Pohditaan hyvinvointiin, ihmissuhteisiin ja elämänhallintaan vaikuttavia tekijöitä.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Voidaan pohtia, miten omaa ja yhteisön hyvinvointia voidaan lisätä eettisesti ja kestävästi. Voidaan tarkastella eri hyvinvointia tuottavien fyysisten ja psyykkisten tekijöiden ympäristövaikutuksia, esimerkiksi eri harrastusten ympäristövaikutuksia vertailemalla.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 3, 2 op (VEB36)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 3, 2 op (VKB36), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 3

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 3

- *eri kulttuurialueita kieli- ja kulttuurialueelta*
- *ajankohtaiset kulttuurialueet*
- *luova toiminta opiskelijoiden oman mielenkiinnon perusteella*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelija tekee oman tuotoksen, joka voidaan esitellä toisille opiskelijoille yhteisesti sovitulla tavalla. Tuotos voi esimerkiksi olla videoitu, äänitetty tai kirjoitettu tai ainutkertainen performanssi / liveveto.

Vuorovaikutusosaaminen

Ääntämistaitoja voidaan vielä syventää ottaen huomioon opiskelijoiden erityistarpeet. Painopiste siirtyy enemmän kirjalliseen viestintään ja monilukutaitoon. Opiskelija tekee oman tuotoksen, joka voidaan esitellä toisille opiskelijoille opiskelijan tai opettajan valitsemalla tavalla. Tuotos voi esimerkiksi olla videoitu, äänitetty tai kirjoitettu. Harjoitellaan mielipiteenilmaisua opintojakson aihepiireistä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Kiinnitetään erityisesti huomiota kielitaidon merkitykseen kohdekulttuurin tuntemisessa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan käydä esimerkiksi museossa, konsertissa, taidenäyttelyssä tai jossain muussa kulttuuritapahtumassa tai katsoa kohdekielinen elokuva ja tehdä jokin kirjallinen tai suullinen tuotos. Voidaan hyödyntää paikallista tai verkossa olevaa kulttuuritarjontaa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa,

oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää esimerkiksi sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 4, 2 op (VEB37)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 4, 2 op (VKB37), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 4

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.*

Keskeiset sisällöt

Perustaso 4

- *opiskelu koulussa sekä mahdolliset jatko-opinnot ja työelämä*
- *tulevaisuudensuunnitelmat*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Rohkaistaan monipuoliseen vuorovaikutukseen kohdekielellä jatko-opiskeluun ja työntekoon liittyvissä tilanteissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Korostetaan monipuolisen kielitaidon tärkeyttä opiskelussa ja työelämässä. Voidaan tutustua työelämässä ja opiskelemassa olevien, esimerkiksi koulun entisten opiskelijoiden, kokemuksiin kielitaidon merkityksestä mm. etäyhteyksiä hyödyntäen. Järjestetään mahdollisuuksien mukaan yritysvierailuja tai tapaamisia.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Voidaan keskustella etäopiskelun ja -työn tarjoamista mahdollisuuksista ympäristönäkökulma ja kestävä kehitys huomioiden.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan täydentää opiskelijan aiemmin laatimaa kieliprofiilia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolio, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Perustaso 5, 2 op (VEB38)

Opintojakson moduulit

- Perustaso 5, 2 op (VKB38), Valinnainen

Tavoitteet

Perustaso 5

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy vuorovaikutukseen taitotason A2.1 tavoitteiden mukaisesti.

Keskeiset sisällöt

Perustaso 5

- ajankohtaiset aiheet
- kohdekieliset mediat
- lähdekritiikki

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Tässä opintojaksossa voidaan käyttää autenttista materiaalia oppikirjan lisäksi esimerkiksi blogeja, lehtiä tai sosiaalisen median kanavia. Voidaan käsitellä laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueita ryhmän kiinnostuksen, ajankohtaisuuden ja /tai oppimateriaalin mukaan. Voidaan vertailla, kuinka opintojakson aihepiirejä käsitellään eri maiden medioissa.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Voidaan tutustua kohdekielisten maiden mediaan. Perehdytään kohdekielen ja kielitaidon merkitykseen ja tulevaisuuden osaamistarpeisiin niin työelämässä kuin kansainvälisissä yhteyksissäkin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittymisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittymisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Kertaa ja harjoittele, 2 op (VEB39)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija valmentautuu ylioppilaskirjoituksia varten harjoittelemalla ylioppilaskokeen eri osioita
- luodaan pohjaa jatkuvalla oppimiselle ja valmennetaan opiskelijaa lukion jälkeisiin kieliopintoihin

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan keskeisiä kielioppirakenteita
- syvennetään tekstin ja puheen ymmärtämisen taitoja
- täydennetään kirjallisen tuottamisen taitoa
- harjoitellaan ylioppilaskirjoitusten erilaisia testitapoja
- täydennetään kieliprofiilia tulevaisuuden tarpeita varten

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista, opiskelijaa tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Opiskelija tekee opettajan tuella itsearviointia opintojakson aikana esimerkiksi osaamisensa, oppimisensa, opiskelumotivaationsa ja työskentelynsä kehittämisestä. Vertaispalautetta voidaan käyttää esimerkiksi pari- tai ryhmätyöskentelyn arviointiin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson alussa käydään läpi opintojakson tavoitteet sekä arviointiperusteet. Opiskelijan erityisen tuen tarpeen tarkkailemista jatketaan. Opintojakson aikana syvennetään vertaispalautteen antamista sekä itsearvioinnin taitoa käytössä olevan oppimateriaalin avulla. Vuorovaikutusosaamisesta ja sen kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Osaamisen arvioinnin tukena voidaan käyttää mm. sanakokeita sekä laajempaan osaamiseen perustuvia kokeita, erilaisia sähköisiä sovelluksia sekä palautettavia kirjallisia ja suullisia tuotoksia (esimerkiksi kirjoitelmat, portfolioit, äänitiedostot, videot). Opiskelijalle annetaan jatkuvaa palautetta työskentelystä suullisesti ja/tai kirjallisesti.

Laaja-alainen osaaminen

Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueiden tavoitteiden saavuttamista tarkastellaan arvioimalla opiskelijan teemoja käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Laaja-alaisen osaamisen eri osa-alueista ja niiden kehittämisestä käydään jatkuvaa vuoropuhelua opiskelijan kanssa.

Opintojakson vapaa kuvaus

Opintojaksossa valmistaudutaan ylioppilaskirjoituksiin

7.18.9. Vieraat kielet, englanti, A-oppimäärä (VKENA1)

Opintojaksot

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1)

Opintojakson moduulit

- Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen, 1 op (ENA1), Pakollinen

Tavoitteet

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kehittämään kielitaitoaan
- syventää käsitystään kielitietoisuudesta ja monikielisyydestä
- analysoi ja kehittää taitoaan käyttäen itse- ja vertaisarviointia oppimista tukevana menetelmänä
- monipuolistaa kielenopiskelutaitojaan
- oppii hyödyntämään tarkoituksenmukaisia kielenopiskelun apuvälineitä
- pystyy suhteuttamaan osaamistaan taitotasoon B2.1.

Keskeiset sisällöt

Opiskelutaidot ja kieli-identiteetin rakentaminen

- henkilökohtaisen kieliprofiilin laatiminen
- tavoitteiden asettelu kielten opiskelulle
- monikielisyys voimavarana
- erilaisiin teksti- ja tyylilajeihin tutustuminen
- tutustuminen, arkitiedon vaihtaminen ja vuorovaikutusosaamisen vahvistaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksolla keskitytään hyvinvointiosaamiseen ja vuorovaikutusosaamiseen. Opiskelijaa autetaan huomaamaan kielen oppimisen mekanisme ja prosesseja myös koulun ulkopuolella (esim. Internet ja sosiaalinen media, muut mediat ja sovellukset). Tunnistetaan oppimisvaikeuksia ja ohjataan opiskelijoita tukitoimien pariin (esim. tukikurssi, läksypaja, erityisopettajan tuki). Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet tulevat esille tekstien sisällöissä. Työtapoina käytetään esim. pari- ja ryhmätöitä tukemaan vuorovaikutusosaamista. Opiskelijaa tuetaan omien kielivahvuksiensa löytämisessä ja opiskelutaitojen kehittämisessä mm. aloittamalla kieliprofiilin laatiminen.

Hyvinvointiosaaminen

Kielen opiskelu kehittää kykyä sietää epävarmuutta. Hyvinvointiosaamisen yksi tärkeä osa on toisten huomioon ottaminen: tervehtiminen, kuulumisten kysyminen, kiittäminen, kehuminen ja yhdessä tekeminen, jotka tukevat yhteisöllisyyttä ja edistävät hyvinvointia. Toisten ymmärtäminen ja ymmärretyksi tuleminen vieraalla kielellä tuottaa oppimisen iloa ja vahvistaa itsetuntoa!

Vieraan kielen osaaminen mahdollistaa muita kieliä puhuvien ihmisten ymmärtämisen ja heidän kulttuurinsa tuntemisen, mikä lisää suvaitsevaisuutta.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Käytetään myös itse- ja vertaisarviointia. Pyritään tunnistamaan oppimisvaikeudet ja ohjaamaan tukitoimien piiriin.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Aloitetaan kieliprofiilin laatiminen. Voidaan pitää lähtötasotesti, sanakokeita, formatiivisia kokeita ym. opettajan tarpeelliseksi katsomalla tavalla.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaamisen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan arvioimalla opiskelijan aihetta käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista.

Vuorovaikutusosaamista arvioidaan formatiivisesti opintojakson kuluessa.

Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2)

Opintojakson moduulit

- Englanti globaalina kielenä, 3 op (ENA2), Pakollinen

Tavoitteet

Englanti globaalina kielenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tunnistaa tapoja kehittää rakentavaa vuorovaikutusta*
- *kehittää rakentavan vuorovaikutuksen strategioitaan ja ongelmanratkaisutaitojaan*
- *vahvistaa vuorovaikutuksessa toimimisen taitojaan sekä kielellistä itsetuntoaan*
- *syventää tietoaan englannin asemasta kulttuurisen ja kielellisen monimuotoisuuden näkökulmasta.*

Keskeiset sisällöt

Englanti globaalina kielenä

- *englanti äidinkielenä, toisena kielenä, virallisena kielenä, globaalina kielenä*
- *kansainvälisyys arjessa ja lähiympäristöissä, liikkuvuus*
- *kansainväliset suhteet*
- *rakentava vuorovaikutus, merkitysneuvottelut ja kielentäminen hyvinvoinnin ja itsetunnon rakentajana*
- *puhujien eri taustat ja statusvaikutukset*
- *äänteiden muodostuminen ja puheen tuottaminen; englannin variantteja ja vertailua muihin kieliin*
- *viestintätäytyli erilaisissa medioissa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla keskitytään globaali- ja kulttuuriosaamiseen. Opintojakson aikana tutustutaan englannin kielen asemaan lingua francana ja englannin eri variantteihin. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet tulevat esille tekstien sisällöissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Työtapoina käytetään esim. pari- ja ryhmätöitä tukemaan vuorovaikutusosaamista. Opiskelijaa tuetaan omien kielivahvuuksiensa löytämisessä ja opiskelutaitojen kehittämisessä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Käytetään myös itse- ja vertaisarviointia. Itse- ja vertaisarviointia tapahtuu kielenkäyttötilanteissa opittavaa aineistoa harjoiteltaessa.

Opiskelijaa kannustetaan ja autetaan refleктоimaan osaamistaan saamansa palautteen perusteella. Apuna käytetään eurooppalaisen viitekehyksen kriteeripohjaista arviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikana opettaja voi teettää erilaisia töitä, kuten pitää sanakokeita, formatiivisia kokeita, kirjoituttaa kirjoitelmia, teettää tutkielmia, suullisia esityksiä, pitää päättökokeen ym. opintojakson sisältöihin sopivalla tavalla. Niiden avulla opiskelija osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueissa monipuolisesti. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson aikaiset työt ja annettujen tehtävien tekeminen sekä koulussa että kotona.

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamisen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan arvioimalla opiskelijan aihetta käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista.

Vuorovaikutusosaamista arvioidaan formatiivisesti opintojakson kuluessa.

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä, 2 op (ENA3), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tekee omia tulkintoja erilaisista aihepiiriin liittyvistä teksteistä*
- *pystyy tuottamaan tekstejä monipuolisesti itselle tärkeistä kulttuuriaiheista ja -ilmiöistä*
- *vahvistaa taitoaan käyttää reflektointia kielenoppimisen välineenä.*

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli ja kulttuuri luovan ilmaisun välineenä

- *luova toiminta*
- *kulttuurin ja taiteen merkitys yksilölle ja yhteisölle*
- *itseilmaisu identiteetin rakentumisessa*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä kulttuuriosaaminen tekstien teemojen kautta. Vahvistetaan monilukutaitoa ja mm. erilaisten fiktiivisten tekstilajien tulkitsemis- ja tuottamistaitoa eri medioita hyödyntäen.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan tekemällä esim. pari- ja ryhmätöitä. Voidaan laatia pienimuotoisia esityksiä ja samalla harjoitella itse- ja vertaisarviointia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Käytetään myös itse- ja vertaisarviointia. Itse- ja vertaisarviointia tapahtuu kielenkäyttötilanteissa opittavaa aineistoa harjoiteltaessa. Opiskelijaa kannustetaan ja autetaan refleктоimaan osaamistaan saamansa palautteen perusteella. Apuna käytetään eurooppalaisen viitekehyksen kriteeripohjaista arviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikana opettaja voi teettää erilaisia töitä, kuten pitää sanakokeita, formatiivisia kokeita, kirjoituttaa kirjoitelmia, teettää tutkielmia, suullisia esityksiä, pitää päättökokeen ym. opintojakson sisältöihin sopivalla tavalla. Niiden avulla opiskelija osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueissa monipuolisesti.

Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson aikaiset työt ja annettujen tehtävien tekeminen sekä koulussa että kotona.

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteisen ja luovan osaamisen sekä kulttuuriosaamisen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan arvioimalla opiskelijan aihetta käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista. Opintojakson aikainen luovan ilmaisun tuotos voi olla esim. kulttuuriarvostelu tai oma luova tuotos.

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli vaikuttamisen välineenä, 2 op (ENA4), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- tutustuu medioissa esillä oleviin ajankohtaisiin aiheisiin ja niiden taustoihin
- kehittää taitojaan ilmaista ja arvioida mielipiteitä sekä argumentoida tiedon perusteella
- hyödyntää erilaisia tietolähteitä, oppimisympäristöjä ja tapoja tuottaa tekstejä.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli vaikuttamisen välineenä

- vaikuttaminen kansalaisyhteiskunnassa
- ihmisoikeuskysymykset, tasa-arvo
- yksilön vastuut ja velvollisuudet, sananvapaus
- neuvottelemisen taidot (arkiset–institutionaaliset)
- median rooli asenteiden muokkaajana

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa korostuvat eettisyys ja ympäristöosaaminen sekä yhteiskunnallinen osaaminen tekstien teemojen kautta. Tutustutaan ajankohtaisiin yhteiskunnallisiin asioihin käyttäen erilaisia tekstityyppejä.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan tekemällä esim. pari- ja ryhmätöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Käytetään myös itse- ja vertaisarviointia. Itse- ja vertaisarviointia tapahtuu kielenkäyttötilanteissa opittavaa aineistoa harjoiteltaessa. Opiskelijaa kannustetaan ja autetaan refleктоimaan osaamistaan saamansa palautteen perusteella. Apuna käytetään eurooppalaisen viitekehyksen kriteeripohjaista arviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikana opettaja voi teettää erilaisia töitä, kuten pitää sanakokeita, formatiivisia kokeita, kirjoituttaa kirjoitelmia, teettää tutkielmia, suullisia esityksiä, pitää päättökokeen ym. opintojakson sisältöihin sopivalla tavalla. Niiden avulla opiskelija osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueissa monipuolisesti. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson aikaiset työt ja annettujen tehtävien tekeminen sekä koulussa että kotona.

Laaaja-alainen osaaminen

Eettisyyden ja ympäristöosaamisen sekä yhteiskunnallisen osaamisen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan arvioimalla opiskelijan aihetta käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista.

Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5)

Opintojakson moduulit

- Kestävä tulevaisuus ja tiede, 2 op (ENA5), Pakollinen

Tavoitteet

Kestävä tulevaisuus ja tiede

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- oppii käyttämään asiayhteyteen sopivia lukustrategioita ja tiivistämisen taitoja
- kehittää taitojaan raportoida jäsennellysti havainnoista itseään kiinnostavista aiheista yksin ja ryhmässä

Keskeiset sisällöt

Kestävä tulevaisuus ja tiede

- opiskelijoita kiinnostavat tiedon- ja tieteenalat
- erilaiset tulevaisuudenvisiot
- kestävää tulevaisuutta rakentavat innovaatiot; mahdollisuudet ratkaista monimutkaisia ongelmia
- yleistajuiset tekstit, lähdekriittisyys
- englanti tieteen kielenä, tieteellisen tekstin piirteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa korostuvat monitieteinen ja luova osaaminen sekä eettisyys- ja ympäristöosaaminen tekstien teemojen kautta. Opiskelija tiedostaa englannin merkityksen tieteen kielenä ja ymmärtää englannin keskeisen roolin jatko-opinnoissa.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan tekemällä esim. pari- ja ryhmätöitä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Käytetään myös itse- ja vertaisarviointia. Itse- ja vertaisarviointia tapahtuu kielenkäyttötilanteissa opittavaa aineistoa harjoitellessa. Opiskelijaa kannustetaan ja autetaan reflektomaan osaamistaan saamansa palautteen perusteella. Apuna käytetään eurooppalaisen viitekehyksen kriteeripohjaista arviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikana opettaja voi teettää erilaisia töitä, kuten pitää sanakokeita, formatiivisia kokeita, kirjoituttaa kirjoitelmia, teettää tutkielmia, suullisia esityksiä, pitää päättökokeen ym. opintojakson sisältöihin sopivalla tavalla. Niiden avulla opiskelija osoittaa osaamistaan kielitaidon

eri osa-alueissa monipuolisesti. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson aikaiset työt ja annettujen tehtävien tekeminen sekä koulussa että kotona.

Laaja-alainen osaaminen

Monitieteisen ja luovan osaamisen sekä eettisyys- ja ympäristöosaamisen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan arvioimalla opiskelijan aihetta käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista.

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6)

Opintojakson moduulit

- Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä, 2 op (ENA6), Pakollinen

Tavoitteet

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tietämystään tekstilajeista, jotka ovat tyypillisiä mahdollisille jatko-opinto- tai urasuunnitelmille
- rohkaistuu englannin kielen käyttäjänä erilaisissa opiskeluun ja työntekoon liittyvissä vuorovaikutustilanteissa
- kehittää taitoaan ilmaista itseään muodollisemmissa asiayhteyksissä.

Keskeiset sisällöt

Englannin kieli jatko-opinnoissa ja työelämässä

- jatko-opinto- ja urasuunnitelmat; urajoustavuus
- kieliprofiilin täydentäminen tulevaisuuden tarpeita varten
- kansalliset tai kansainväliset yhteisöt tai yritykset työnantajina
- itsenäistyvän, työelämää astuvan nuoren arjen ja talouden hallinta

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostuu yhteiskunnallinen osaaminen tekstien teemojen kautta. Yhteiskunnallisessa osaamisessa korostuu työelämän sanaston ja käsitteiden oppiminen. Opintojakson suoritettuaan opiskelijan tulisi ymmärtää, että kielitaito on tärkeä työelämän viestintätaito.

Vuorovaikutusosaaminen

Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan tekemällä esim. pari- ja ryhmätöitä. Vuorovaikutusosaamisen osalta voidaan harjoitella erilaisia työelämäkontekstin tilanteita, kuten esim. työpaikkahaastattelu.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Käytetään myös itse- ja vertaisarviointia. Itse- ja vertaisarviointia tapahtuu kielenkäyttötilanteissa opittavaa aineistoa harjoiteltaessa. Opiskelijaa kannustetaan ja autetaan refleктоimaan osaamistaan saamansa palautteen perusteella. Apuna käytetään eurooppalaisen viitekehyksen kriteeripohjaista arviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikana opettaja voi teettää erilaisia töitä, kuten pitää sanakokeita, formatiivisia kokeita, kirjoituttaa kirjoitelmia, teettää tutkielmia, suullisia esityksiä, pitää päättökokeen ym. opintojakson sisältöihin

sopivalla tavalla. Niiden avulla opiskelija osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueissa monipuolisesti. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson aikaiset työt ja annettujen tehtävien tekeminen sekä koulussa että kotona.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaamisen ja yhteiskunnallisen osaamisen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan arvioimalla opiskelijan aihetta käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista.

Vuorovaikutusosaamisen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan opintojakson aikana formatiivisesti ja voidaan esim. teettää työnhaku- tai opiskelupaikanhakuasiakirja.

Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7)

Opintojakson moduulit

- Ympäristö ja kestävä elämäntapa, 2 op (ENA7), Valinnainen

Tavoitteet

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- vahvistaa tiedonhakutaitojaan erityisesti lähdekritiikin näkökulmasta
- kehittää ajattelun taitojaan hyödyntämällä kielitaitoaan erilaisten syy-seuraussuhteiden analysoimiseksi
- osallistuu myös laajempiin suullisiin tai kirjallisiin vuorovaikutustilanteisiin.

Keskeiset sisällöt

Ympäristö ja kestävä elämäntapa

- globaalit ympäristökysymykset, esimerkiksi ilmastonmuutos
- kestävä elämäntapa opiskelijan omassa elinpiirissä
- esimerkkejä kansainvälisistä sopimuksista tai sopimusneuvotteluista
- ratkaisukeskeisyys

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuvat vuorovaikutusosaaminen teemojen avulla. Vuorovaikutusosaamista harjoitellaan tekemällä esim. pari- ja ryhmätöitä. Tavoitteena on, että opintojakson suoritettuaan opiskelija ymmärtää ympäristöaiheisia tekstejä ja osaa keskustella kestävän kehityksen teemoista.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojaksossa korostuu eettisyys ja ympäristöosaaminen tekstien teemojen kautta. Opintojakson keskeisenä sisältönä on ekologinen, taloudellinen sekä sosiaalisesti ja kulttuurisesti kestävä elämäntapa. Rohkaistaan opiskelijoita pohtimaan kestävä kehitystä omassa elinpiirissään.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Käytetään myös itse- ja vertaisarviointia. Itse- ja vertaisarviointia tapahtuu kielenkäyttötilanteissa opittavaa aineistoa harjoiteltaessa. Opiskelijaa kannustetaan ja autetaan refleктоimaan osaamistaan saamansa palautteen perusteella. Apuna käytetään eurooppalaisen viitekehyksen kriteeripohjaista arviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikana opettaja voi teettää erilaisia töitä, kuten pitää sanakokeita, formatiivisia kokeita, kirjoituttua kirjoitelmia, teettää tutkielmia, suullisia esityksiä, pitää päättökokeen ym. opintojakson sisältöihin

sopivalla tavalla. Niiden avulla opiskelija osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueissa monipuolisesti. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson aikaiset työt ja annettujen tehtävien tekeminen sekä koulussa että kotona.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaamisen sekä eettisyys- ja ympäristöosaamisen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan arvioimalla opiskelijan aihetta käsittelevien aineistojen ymmärtämistä ja tuottamista.

Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8)

Opintojakson moduulit

- Viesti ja vaikuta puhuen, 2 op (ENA8), Valinnainen

Tavoitteet

Viesti ja vaikuta puhuen

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ymmärrystään suullisiin vuorovaikutustilanteisiin vaikuttavista tekijöistä
- vahvistaa suullisen vuorovaikutuksen taitojaan
- vahvistaa taitoaan ymmärtää kielen eri variantteja
- harjoittelee valmistelua edellyttävää suullista tuottamista.

Keskeiset sisällöt

Viesti ja vaikuta puhuen

- *puhumisen eri piirteet*
- *englannin käyttäjien erilaisten taustojen ja eri äidinkielten vaikutus puhetilanteisiin*
- *dialogisuus*
- *oppimäärän pakollisten opintojen aikana käsitellyt aiheet ja niiden täydentäminen opiskelijoiden tarpeiden mukaan*

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa korostuu vuorovaikutusosaaminen. Tavoitteena on, että opintojakson suoritettuaan opiskelija ymmärtää suullisen kielitaidon olevan keskeinen työelämätaito.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Käytetään myös itse- ja vertaisarviointia. Itse- ja vertaisarviointia tapahtuu kielenkäyttötilanteissa opittavaa aineistoa harjoiteltaessa. Opiskelijaa kannustetaan ja autetaan refleктоimaan osaamistaan saamansa palautteen perusteella. Apuna käytetään eurooppalaisen viitekehyksen kriteeripohjaista arviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Suullisen kielitaidon osaaminen arvioidaan Opetushallituksen suullisen kielitaidon kokeen avulla, josta opiskelija saa erillisen todistuksen. Opintojakson aikana opettaja voi teettää esitelmää ym. tarpeelliseksi

katsomallaan tavalla. Opintojakson aikainen työskentely otetaan huomioon opintojakson arvosanaa määritettäessä.

Laaaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen arvioidaan Opetushallituksen suullisen kielitaidon kokeen avulla.

Itsenäinen suorittaminen

Opintojaksoa ei voi suorittaa itsenäisesti.

Englannin kielen keskeisten sisältöjen kertaus, 2 op (ENA9)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- opiskelija valmentautuu A1-englannin ylioppilaskokeeseen.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- harjoitellaan kuullunymmärtämistä, tekstinymmärtämistä, rakenteita ja kirjoittamista sekä perehdytään niihin tehtävätyyppeihin, joita ylioppilaskokeessa esiintyy
- opintojaksoon voi sisältyä eri aihepiirien sanaston kertausta ja käännösharjoittelua

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opettaja antaa monipuolista tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Käytetään myös itse- ja vertaisarviointia. Itse- ja vertaisarviointia tapahtuu kielenkäyttötilanteissa opittavaa aineistoa harjoiteltaessa. Opiskelijaa kannustetaan ja autetaan reflektomaan osaamistaan saamansa palautteen perusteella. Apuna käytetään eurooppalaisen viitekehyksen kriteeripohjaista arviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikana opettaja voi teettää erilaisia töitä, kuten pitää sanakokeita, formatiivisia kokeita, kirjoituttaa kirjoitelmia, teettää tutkielmia, suullisia esityksiä, pitää päättökokeen ym. opintojakson sisältöihin sopivalla tavalla. Niiden avulla opiskelija osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueissa monipuolisesti. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson aikaiset työt ja annettujen tehtävien tekeminen sekä koulussa että kotona. Suoritusmerkinnän saaminen edellyttää annettujen tehtävien tekemistä ohjeistuksen mukaan määräaikaan mennessä.

Edellytykset: Opintojaksot ENA1 - ENA6 on suoritettu.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Tukea lukioenglantiin, 2 op (ENA11)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- Perusopetuksen englannin oppimäärän kertaaminen. Opintojakso antaa valmiuksia englannin kielen opiskeluun lukiossa.
- Opintojakso on tarkoitettu lähinnä nivelvaiheeseen peruskoulusta lukioon 1.vuoden opiskelijoille.

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- Opintojakson aikana kerrataan peruskoulun sanastoa ja käydään läpi keskeisimmät rakenneasiat, kuten verbien aikamuodot ja lauseen sanajärjestys.
- Keskitytään myös tehokkaiden kieltenopiskelustrategioiden harjoitteluun.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opettaja antaa monipuolista tukevaa ja ohjaavaa palautetta opintojakson aikana. Käytetään myös itse- ja vertaisarviointia. Itse- ja vertaisarviointia tapahtuu kielenkäyttötilanteissa opittavaa aineistoa harjoiteltaessa. Opiskelijaa kannustetaan ja autetaan reflektomaan osaamistaan saamansa palautteen perusteella. Apuna käytetään eurooppalaisen viitekehyksen kriteeripohjaista arviointia.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikana opettaja voi teettää erilaisia töitä, kuten pitää sanakokeita, formatiivisia kokeita, kirjoituttua kirjoitelmia, teettää tutkielmia, suullisia esityksiä, pitää päättökokeen ym. opintojakson sisältöihin sopivalla tavalla. Niiden avulla opiskelija osoittaa osaamistaan kielitaidon eri osa-alueissa monipuolisesti. Opintojakson arvioinnissa otetaan huomioon opintojakson aikaiset työt ja annettujen tehtävien tekeminen sekä koulussa että kotona. Suoritusmerkinnän saaminen edellyttää annettujen tehtävien tekemistä ohjeistuksen mukaan määräaikaan mennessä.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä (S).

7.19. Yhteiskuntaoppi (YH)

Oppiaineen tehtävä

Yhteiskuntaopin opetus syventää opiskelijan käsitystä ympäröivästä yhteiskunnasta ja antaa hänelle valmiuksia kasvaa yhteiskunnallisista asioista kiinnostuneeksi aktiiviseksi ja osallistuvaksi kansalaiseksi. Kansalaisyhteiskuntaa, yhteiskunnan rakenteita ja keskeisiä ilmiöitä sekä valtaa, taloutta ja vaikuttamista tarkastellaan suomalaisesta, eurooppalaisesta ja globaalista näkökulmasta. Yhteiskuntaoppi rakentuu eri yhteiskuntatieteiden ja oikeustieteen sisällöistä.

Yhteiskuntaoppi luo opiskelijalle edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen, niiden arviointiin sekä tulevien kehityssuuntien ja vaihtoehtojen pohdintaan. Lisäksi se vahvistaa opiskelijan talousosaamista ja oikeudellista ymmärrystä sekä kannustaa aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen. Lähtökohtana on omakohtaisen kiinnostuksen herättäminen yhteiskunnallisiin asioihin ja maailman tapahtumiin. Erityistä huomiota kiinnitetään yhteiskunnallisen ajattelun taitoihin, kuten monipuoliseen tiedon hankintaan, tiedon ja tilastollisten aineistojen kriittiseen tulkintaan sekä keskustelu- ja argumentointitaitoihin.

Yhteiskuntaopin opetuksen arvopohjassa korostuvat demokratian peruslähtökohdat, kuten tasa-arvo, sosiaalinen vastuu, ihmisoikeuksien kunnioittaminen, mielipiteen vapaus ja aktiivinen kansalaisuus sekä työn ja yrittäjyyden arvostaminen.

Laaaja-alainen osaaminen

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan oman identiteetin kehittymistä ja kasvua eettisesti toimivaksi, aktiiviseksi ja vastuuntuntoiseksi demokraattisen yhteiskunnan jäseneksi.

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan **hyvinvointiosaamista** vahvistamalla oman elämän ja taloudenhallinnan taitoja sekä syventämällä oikeudellista ymmärrystä. Oppiaine syventää opiskelijan sosiaalisia taitoja ja kykyä yhteistyöhön sekä aktiiviseen yhteiskunnalliseen osallistumiseen ja demokraattiseen vaikuttamiseen yhteisen hyvinvoinnin edistämiseksi tukien **vuorovaikutusosaamisen** tavoitteiden saavuttamista.*

*Yhteiskuntaoppi kehittää opiskelijan monilukutaitoa digiajassa vahvistamalla hänen kykyään valita, tulkita kriittisesti ja soveltaa tutkimuspohjaista tietoa. Se vahvistaa yhteiskunnallisia ja kriittisiä teksti- ja argumentointitaitoja. Oppiaine rohkaisee opiskelijaa toimimaan monialaisessa yhteistyössä sekä yhdistelemään asioita uudenlaisella tavalla jatkuvan oppimisen periaatteen sekä **monitieteisen ja luovan osaamisen** tavoitteiden mukaisesti. Yhteiskuntaopin opetuksessa hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan korkeakoulu yhteistyötä.*

***Yhteiskunnallisen osaamisen** ydinoppiaineena yhteiskuntaoppi edistää opiskelijan edellytyksiä kriittiseen ajankohtaisten ilmiöiden tutkimiseen ja arviointiin. Opiskelijaa harjaannutetaan toimimaan monitulkintaisen informaation ja informaatiovaikuttamisen maailmassa. Oppiaine syventää opiskelijan monipuolista yhteiskunnallista osaamista vahvistamalla demokratia taitoja. Se kannustaa osallistumaan yhteiskunnalliseen toimintaan ja vaikuttamaan turvallisen,*

oikeudenmukaisen ja kestäväen tulevaisuuden edistämiseen Suomen ja EU:n kansalaisena sekä globaalisti. Oppiaine vahvistaa oma-aloitteisuutta, yrittäjämäistä asennetta sekä jatko-opinto- ja työelämävalmiuksia.

Yhteiskuntaoppi korostaa yksilön arvolähtöistä ja eettistä toimintaa yhteiseksi hyväksi sosiaalinen vastuu mukaan lukien. Oppiaine syventää ymmärrystä kiertotalouden periaatteista ja kestävästä kuluttajuudesta lähiympäristössä ja globaalisti. Näin yhteiskuntaoppi vahvistaa opiskelijan **eettisyyttä ja ympäristöosaamista**.

Yhteiskuntaoppi tukee opiskelijan **globaali- ja kulttuuriosaamista** vahvistamalla kansainvälisyysvalmiuksia ja maailmankansalaisen asennetta sekä syventämällä ymmärrystä kulttuurisesta ja katsomuksellisesta moninaisuudesta. Oppiaine harjaannuttaa opiskelijaa eettiseen toimijuuteen globaalissa media- ja teknologiaympäristössä.

Tavoitteet

Yhteiskuntaopin opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät yhteiskuntaopin merkitykseen, arvoihin ja asenteisiin, yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtämiseen sekä yhteiskunnallisen tiedon hankkimiseen ja soveltamiseen. Tavoitealueittain opetuksen yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Merkitys, arvot ja asenteet

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy rakentamaan vastuuntuntoisen, demokraattisen, tasa-arvoa kunnioittavan ja moninaisuutta ymmärtävän yhteiskuntakäsityksen
- ymmärtää omien yhteiskunnallisten käsitystensä muodostumiseen vaikuttavia tekijöitä
- motivoituu syventämään kiinnostustaan yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja ymmärrystään niiden merkityksellisyydestä.

Yhteiskunnallisten ilmiöiden ymmärtäminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- tuntee yhteiskuntaa koskevan tiedon muodostumisen perusteet sekä hallitsee keskeisen yhteiskunnallisen ja taloudellisen käsitteistön
- tuntee Suomen yhteiskuntajärjestelmän, oikeusjärjestelmän ja talouselämän perusteet ja toimintatavat ja niiden taustalla vaikuttaneen historiallisen kehityskulun sekä osaa suhteuttaa ne eurooppalaisiin ja kansainvälisiin yhteyksiin
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa muuttuvan demokraattisen yhteiskunnan jäsenenä paikallisella, valtakunnallisella ja kansainvälisellä tasolla ja on motivoitunut toimimaan aktiivisena ja vastuullisena kansalaisena kestäväen kehityksen mukaisesti.

Yhteiskunnallisen tiedon hankkiminen ja soveltaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy hankkimaan monipuolista yhteiskunnallista ja taloudellista ajankohtaista aineistoa eri lähteistä myös tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen sekä tulkitsemaan ja arvioimaan kriittisesti sanallista, kuvallista ja tilastollista informaatiota
- osaa muodostaa monipuolisesti perusteltuja näkemyksiä arvosidonnaisista ja kiistanalaisista yhteiskunnallisista ja taloudellisista kysymyksistä
- osaa eritellä moniulotteisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välisiä yhteyksiä, vertailla yhteiskunnallisen ja taloudellisen kehityksen vaihtoehtoja sekä arvioida yhteiskunnallisten

päätös- ja toimintavaihtoehtojen erilaisia motiiveja ja vaikutuksia eri väestöryhmien ja ympäristön kannalta.

Osaamisen arviointi

Osaamisen arviointi kohdistuu yhteiskuntaopin yleisten tavoitteiden saavuttamiseen moduulikohtaisia tavoitteita ja keskeisiä sisältöjä painottaen. Oppimisprosessin aikana annettu arviointipalaute tukee opiskelijaa tulemaan tietoiseksi oppimisestaan ja osaamisestaan sekä kehittämään omia työskentelytapojaan yhteiskunnalliselle ajattelulle ominaisten tietojen ja taitojen saavuttamiseksi.

Yhteiskuntaopin arvioinnin keskeisiä kohteita ovat yhteiskunnalliselle ajattelulle ja toiminnalle keskeisten tietojen ja taitojen hallinta: taito ymmärtää yhteiskuntaa koskevan tiedon rakentumisen periaatteita, yhteiskunnan ja talouden ilmiöitä sekä niiden syitä ja vaikutuksia sekä arvioida kriittisesti yhteiskuntaa ja taloutta sekä niiden kehitystä koskevia tulkintoja ja ratkaisuvaihtoehtoja.

Arviointi kohdistuu yhteiskunnallisen tiedon käsittelyn taitoihin, kuten taitoon hakea tietoa erilaisista lähteistä, erotella olennainen tieto epäolennaisesta sekä käyttää sitä perustellun mielipiteen muodostamisen välineenä. Arvioinnissa otetaan huomioon taidot hankkia, ymmärtää, analysoida, arvioida ja soveltaa yhteiskunnallista tietoa, muodostaa siitä jäsenyneyitä kokonaisuuksia sekä tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä. Arviointi perustuu monipuoliseen osaamisen näyttöön sekä opiskelijan kykyyn soveltaa oppimaansa.

Opintojaksot

Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1)

Opintojakson moduulit

- Suomalainen yhteiskunta, 2 op (YH1), Pakollinen

Tavoitteet

Suomalainen yhteiskunta

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa lukea ja tuottaa oppiaineelle ominaista asiatekstiä
- ymmärtää suomalaisen yhteiskuntarakenteen perusteet
- tuntee kansalaisen perusoikeudet, vaikuttamiskeinot ja -mahdollisuudet, osaa toimia aktiivisena kansalaisena sekä kiinnostuu yhteiskunnallisesta osallistumisesta
- tuntee hyvinvointivaltion ja oikeusvaltion perusteet ja pystyy vertailemaan erilaisia hyvinvointimalleja Pohjoismaissa, Euroopassa ja muualla maailmassa
- osaa tarkastella ja arvioida median välityksellä tapahtuvaa yhteiskunnallista vaikuttamista
- pystyy tarkastelemaan demokratian mahdollisuuksia ja haasteita analyyttisesti erilaisista näkökulmista
- osaa arvioida kriittisesti yhteiskunnallista tietoa ja yhteiskunnallisten päätösten perusteita paikallisella ja valtiollisella tasolla sekä niiden vaikutuksia eri väestöryhmien ja yhteiskunnallisten toimijoiden kannalta
- osaa suunnitella tarkoituksenmukaisia keinoja käyttävää poliittista kansalaisvaikuttamista paikallisten, kansallisten ja kansainvälisten kysymysten ratkaisemisessa.

Paikallinen lisäys

- hyödynnetään ajankohtaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä ja tapahtumia, kuten esimerkiksi vaaleja

Keskeiset sisällöt

Suomalainen yhteiskunta

Suomen yhteiskunnan rakenne

- *Suomen väestön demografinen ja sosiaalinen rakenne*
- *väestörakenteen muutoksiin vaikuttavat tekijät*

Demokratia ja oikeusvaltio

- *ihmisoikeudet, kansalaisen perusoikeudet ja velvollisuudet*
- *oikeuslaitos sekä tuomio- ja järjestysvalta*

Hyvinvointi ja tasa-arvo

- *yhteiskunnallinen tasa-arvo, yhdenvertaisuus ja oikeudenmukaisuus*
- *pohjoismaisen hyvinvointivaltion tehtävät, edut ja haasteet*

Valta, osallistuminen ja vaikuttaminen

- *yhteiskunnallisen vallankäytön muodot, demokraattinen päätöksenteko ja suomalainen sopimusyhteiskunta*
- *kansalaisen vaikuttamiskeinot ja aktiivisen kansalaisuuden merkitys*
- *Suomen paikallinen ja valtiollinen päätöksentekojärjestelmä*
- *median muuttuva merkitys ja mediavaikuttaminen*

Paikallinen lisäys

- *pyritään tutustumaan kansallisiin ja paikallisiin yhteiskunnallisiin kysymyksiin ja vaikuttajiin*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojakso tukee oman identiteetin rakentamista ja tekee näkyväksi identiteettien moninaisuuden suomalaisessa yhteiskunnassa. Opintojakso ohjaa pohtimaan yksilön ja yhteiskunnan vastuuta sekä roolia hyvän elämän kannalta sekä tarkastelemaan yhteiskunnan järjestämisen ja yksilön hyvinvoinnin välistä yhteyttä. Tavoitteena on myös vahvistaa opiskelijan kehitystä aktiivisena kansalaisena.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opintojaksossa korostuvat yhteiskunnan toimintaperiaatteiden ja –rakenteiden sekä kansalaisen perusoikeuksien ja velvollisuuksien ymmärtäminen. Yhteiskuntaopin opetus auttaa opiskelijaa ymmärtämään yhteiskuntien muutoksen ihmisten toiminnan seurauksena sekä hahmottamaan omat mahdollisuudet vaikuttaa yhteiskunnan kehitykseen.

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojaksossa painotetaan monipuolisia tiedontuottamis- ja julkaisemistapoja sekä harjoitellaan asiaperusteista argumentointia ja yhteiskunnallisen keskustelun taitoja. Opintojaksossa voidaan esimerkiksi harjoitella näitä taitoja yhteydenotoin yhteiskunnallisiin toimijoihin.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa omaa oppimisprosessiaan tukevaa palautetta ja arvioi oman työskentelynsä ja tavoitteidensa toteutumista.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikaisen osaamisen näytön arviointi voi olla yksilöön kohdennettua, ryhmän tuotoksen arviointia tai/ja vertaisarviointia. Arvioitavissa tuotoksissa voi olla mukana erilaisia taitoja edellyttäviä tehtäviä.

Arviointi kohdistuu opiskelijan kykyyn ymmärtää yhteiskunnallisten ilmiöiden syitä ja seurauksia sekä kykyyn esittää ja arvioida ratkaisuja yhteiskunnallisiin haasteisiin.

Opintojakson aikana arvioidaan myös opiskelijan kykyä tulkita ja analysoida erilaisia yhteiskunnallisia aineistoja, esimerkiksi tilastoja tai poliittisia näkemyksiä.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaamisen kehittymistä ja argumentaatiotaitoja harjoittamista on mahdollista arvioida esimerkiksi oppitunneilla käytyjen väittelyiden ja keskusteluiden osalta.

Hyvinvointi- ja yhteiskunnallista osaamista, niissä asetettujen tavoitteiden saavuttamista sekä osaamisalueiden kehittymistä voidaan arvioida niin formatiivisesti kuin summatiivisesti opintojakson aikana tehtäviä harjoituksia hyödyntämällä.

Taloustieto, 2 op (YH2)

Opintojakson moduulit

- Taloustieto, 2 op (YH2), Pakollinen

Tavoitteet

Taloustieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *ymmärtää talouteen liittyviä uutisia ja kiinnostuu seuraamaan niitä*
- *tuntee kansantaloustieteen käsitteet ja peruslähtökohdat*
- *osaa tulkita talouteen liittyviä tilastoja ja kuvioita*
- *ymmärtää työnteon ja yrittäjyyden merkityksen taloudessa ja yhteiskunnassa*
- *osaa tehdä perusteltuja taloudellisia päätöksiä sekä hallita ja suunnitella omaa talouttaan*
- *osaa tarkastella taloudellisia kysymyksiä myös eettiseltä kannalta ymmärtäen Suomen kytkeytymisen globaaliin talouteen*
- *osaa arvioida kriittisesti taloutta koskevassa keskustelussa esitettyjä argumentteja sekä analysoida talouspoliittisten ratkaisujen erilaisia vaihtoehtoja, niiden taustoja ja vaikutuksia.*

Paikallinen lisäys

- *hyödynnetään ajankohtaisia ja/tai paikallisia taloudellisia ilmiöitä ja uutisointia niistä*

Keskeiset sisällöt

Taloustieto

Kansantalous ja sen toimijat

- *talouden peruskäsitteet ja taloutta koskevan tiedon luonne ja muodostuminen*

- kansantalouden kiertokulku sekä kotitalouksien, yritysten ja kansantalouden vuorovaikutus
- oman talouden hoito: säästäminen, kuluttaminen ja velkaantuminen

Markkinat, suhdanteet ja talouselämä

- vapaa kilpailu ja hinnanmuodostus markkinoilla
- työ, yrittäjyys ja yritykset
- Suomi globaalin talouden osana
- rahoitusmarkkinat, säästäminen, sijoittaminen ja riskien hallinta
- talouden häiriöt, suhdannevaihtelut, niiden taustat ja seuraukset

Talouspolitiikka

- kestävä talouskasvun lähtökohdat, edut ja ongelmat
- julkinen talous ja sen tasapaino
- talouspolitiikan toimijat, keinot ja haasteet

Paikallinen lisäys

- tutustutaan kansallisiin ja paikallisiin taloudellisiin kysymyksiin, kuntatalouteen ja talouselämään

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opintojakso vahvistaa ymmärrystä siitä, kuinka poliittiset päätökset, yhteiskunnalliset rakenteet ja yksilöiden ratkaisut voivat estää tai mahdollistaa kestävä elämäntavan. Opintojaksossa painotetaan kestävä kehityksen taloudellisia ulottuvuuksia ja talouspoliittisten päätösten yhteyttä kestävä yhteiskunnan rakentamiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan taloustieteellisten käsitteiden ymmärtämistä ja käyttämistä. Hallitsemalla opintojakson tieteenalalle keskeisiä käsitteitä vahvistetaan opiskelijan kykyä seurata, osallistua ja tulkita talouspoliittista keskustelua.

Opintojaksolla voidaan tehdä yhteistyötä tehdä muun muassa kielten, maantieteen, filosofian, psykologian ja matematiikan kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa omaa oppimisprosessiaan tukevaa palautetta ja arvioi oman työskentelynsä ja tavoitteidensa toteutumista.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikaisen osaamisen näytön arviointi voi olla yksilöön kohdennettua tai ryhmän tuotoksen arviointia. Arvioitavissa tuotoksissa voi olla mukana erilaisia taitoja edellyttäviä tehtäviä.

Arviointi kohdistuu opiskelijan kykyyn ymmärtää taloustieteen kieltä ja keskeisiä käsitteitä, taloudellisten ilmiöiden syitä ja seurauksia sekä esittää ja arvioida ratkaisuja taloudellisiin haasteisiin ja ilmiöihin.

Opintojakson aikana arvioidaan myös opiskelijan kykyä tulkita ja analysoida erilaisia taloudellisia aineistoja, kuten esimerkiksi tilastoja.

Laaja-alainen osaaminen

Eettisyyttä ja ympäristöosaamista kuten kykyä perustella näkemyksiä eettisissä kysymyksissä tai kulutusratkaisuissa, voidaan arvioida formatiivisesti esimerkiksi pari- ja ryhmäkeskustelujen tai koko luokan kesken käytävien keskusteluiden aikana. Ymmärrystä poliittisten päätösten ja yksilöiden valintojen vaikutuksesta talouteen ja siihen liittyviin eettisiin kysymyksiin - sekä opiskelijan kehittymistä tässä yhteydessä jakson aikana - voidaan arvioida sekä formatiivisesti että summatiivisesti pitkin opintojaksoa esimerkiksi kirjallisia tuotoksia hyödyntäen.

Monitieteellistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida aineistotehtävillä mediaa ja ajankohtaisia taloustieteen tilastoja hyödyntäen. Taloustieteellisen uutisoinnin ja käsitteiden ymmärrystä ja käytön kehittymistä on lisäksi mahdollista arvioida formatiivisesti jakson aikana käytävien keskustelujen aikana sekä pienemmissä ryhmissä että koko ryhmän kanssa keskustellen.

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3)

Opintojakson moduulit

- Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma, 2 op (YH3), Valinnainen

Tavoitteet

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- hahmottaa laaja-alaisesti globalisaatiota ja Suomen asemaa osana sitä
- ymmärtää eurooppalaista ja kansainvälisiin sopimuksiin perustuvaa yhteistyötä ja verkottumista
- tuntee Euroopan unionin toimintaa sekä osaa hankkia ja arvioida kriittisesti sitä koskevaa tietoa
- ymmärtää vaikutusmahdollisuutensa ja osaa toimia EU- ja globaalikansalaisena
- osaa eritellä globalisaation ja Euroopan yhdentymisen tarjoamia etuja ja haittoja oman elämänsä ja Suomen taloudellisen ja poliittisen järjestelmän kannalta
- osaa eritellä ja arvioida kansalaisten turvallisuuteen ja kansainväliseen turvallisuusympäristöön liittyviä muutoksia, uhkia ja niiden ratkaisumahdollisuuksia.

Paikallinen lisäys

- hyödynnetään ajankohtaisia, esimerkiksi kansainväliseen yhteistyöhön ja turvallisuuteen liittyviä ilmiöitä ja uutisointia niistä

Keskeiset sisällöt

Suomi, Eurooppa ja muuttuva maailma

Globaalit haasteet, globalisaatio ja verkottuminen

- ympäristö, ilmastonmuutos, väestö ja kestävä tulevaisuus
- kansainvälisen yhteistyön toimijat ja mahdollisuudet
- Suomi ja Pohjoismaat osana globaaleja verkostoja
- kansalaisuus ja vaikuttaminen Euroopassa ja globaalisti

Eurooppalaisuus ja Euroopan yhdentyminen

- eurooppalainen identiteetti, arvot ja yhteiskuntien moninaisuus
- Suomi osana EU:n päätöksentekoa

- EU:n talous- ja aluepolitiikka
- EU globaalina toimijana

Turvallisuus muuttuvassa toimintaympäristössä

- paikallinen ja kansallinen turvallisuus
- Suomen ja EU:n turvallisuuspolitiikka
- muuttuvat turvallisuushat ja niiden ratkaisumahdollisuudet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksolla tarkastellaan keskinäisriippuvaista maailmaa ja globalisaatiota ihmisoikeuksien, demokratian, politiikan, turvallisuuden ja talouden näkökulmista.

Opintojakson tavoitteena on vahvistaa opiskelija kykyä hahmottaa Suomen, suomalaisten ja omaa roolia osana kansainvälistä yhteisöä sekä lisätä valmiuksia erilaisissa kansainvälisissä verkostoissa toimimiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla vahvistetaan opiskelijan taitoja harjoittaa monilukutaitoa ja lähdekritiikkiä. Opintojaksolla hyödynnetään monipuolisia aineistoja, kuten pilakuvia, lehtiartikkeleita, podcastien, uutisklippejä tai tv-dokumentteja.

Opintojaksolla voidaan tehdä yhteistyötä esimerkiksi muiden yhteiskuntaopin opintojaksojen, uskonnon, maantieteen, historian ja kielten kanssa.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa omaa oppimisprosessiaan tukevaa palautetta ja arvioi oman työskentelynsä ja tavoitteidensa toteutumista.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikaisen osaamisen näytön arviointi voi olla yksilöön kohdennettua tai ryhmän tuotoksen arviointia. Arvioitavissa tuotoksissa voi olla mukana erilaisia taitoja edellyttäviä tehtäviä.

Opintojakson arviointi kohdistuu opiskelijan kykyyn ymmärtää kansainväliseen yhteistyöhön liittyviä mahdollisuuksia, haasteita ja uhkia.

Laaja-alainen osaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaamista voidaan arvioida tekemällä vertailua eri EU-maiden piirteiden, luonteiden ja identiteettien välillä esimerkiksi pienryhmätöinä tai suullisina esitelminä, joita voidaan arvioida joko summatiivisesti tai formatiivisesti. Näitä voidaan myös yhdistää eri maita koskevaan uutisointiin ja poliittisiin päätöksiin tai käydä näistä erillisiä keskusteluja, joissa voidaan arvioida opiskelijan osaamisen kehittymistä formatiivisesti. Opintojakso mahdollistaa myös temaattisen käsittelyn esimerkiksi ihmisoikeuksista ja eettisesti vastuullisista ratkaisuksista globaalilla tasolla. Näitä voidaan tarkastella vaikkapa väittelyiden, mallikokousten tai pienryhmäkeskusteluiden kautta.

Monitieteellistä ja luovaa osaamista voidaan arvioida aineistotehtävillä esimerkiksi median sekä viranomaisten tuottamia erilaisia lähdeaineistoja hyödyntäen. Opintojakson sisältöihin liittyvän uutisoinnin ja käsitteiden ymmärrystä ja käytön kehittymistä on lisäksi mahdollista arvioida formatiivisesti jakson aikana käytävien keskustelujen aikana sekä pienemmissä ryhmissä että koko ryhmän kanssa keskustellen. Opintojakso antaa mahdollisuuden monilukutaidon kehittämiseen myös portfoliotyöskentelyn ja pienryhmäesitelmien muodossa.

Lakitieto, 2 op (YH4)

Opintojakson moduulit

- Lakitieto, 2 op (YH4), Valinnainen

Tavoitteet

Lakitieto

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *tuntee Suomen oikeusjärjestyksen ja ymmärtää sen toimintaa ohjaavat oikeudellisen ajattelun periaatteet*
- *osaa etsiä oikeudellisen tiedon lähteitä, tulkita niitä ja soveltaa niiden antamaa tietoa*
- *tuntee oikeutensa ja velvollisuutensa kansalaisena, työntekijänä ja kuluttajana sekä osaa soveltaa tätä tietoa tavanomaisia oikeusasioita koskeviin kysymyksiin*
- *osaa eritellä oikeudellisia kysymyksiä koskevaa julkista keskustelua ja arvioida siinä esitettyjä näkemyksiä.*

Paikallinen lisäys

- voidaan hyödyntää vierailuja esimerkiksi käräjä- ja hovioikeudessa tai vankilassa sekä vierailijoita oppitunneilla

Keskeiset sisällöt

Lakitieto

Oikeusjärjestyksen perusteet

- *juridiikan peruskäsitteet ja perusoikeudet*
- *oikeudellisen tiedon lähteet ja niiden käyttö*
- *oikeus ja oikeudenmukaisuus yhteiskunnallisena ilmiönä*
- *oikeusjärjestys ja tuomioistuinlaitos*

Kansalaisten yleisimpien oikeustoimien perusteet seuraavilla alueilla

- *sopimus- ja vahingonkorvausoikeus*
- *perhe- ja jäämistöoikeus*
- *varallisuus oikeus*
- *tekijänoikeudet ja kuluttajaoikeus*
- *työoikeus*
- *asumiseen liittyvä sopimusoikeus*
- *hallinto-oikeus ja hyvä hallintotapa*
- *prosessi- ja rikosoikeus*
- *ympäristöoikeus*

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opintojaksolla ohjataan opiskelijaa pohtimaan yksilön ja yhteiskunnan vastuuta sekä roolia hyvän elämän ja oikeusvaltioperiaatteen kannalta.

Opintojaksolla harjoitellaan kansalaisen keskeisiä oikeustoimia ja vahvistetaan opiskelijan ymmärrystä omasta oikeusturvastaan esimerkiksi kuluttajana tai työntekijänä.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksolla harjoitellaan juridisten käsitteiden ymmärtämistä ja käyttämistä. Tällä pyritään vahvistamaan opiskelijan kykyä ymmärtää juridisiin kysymyksiin liittyvää uutisointia ja keskustelua. Juridisen kielen hallinta vahvistaa myös opiskelijan toimintakykyä kansalaisena tehdessään erilaisia oikeustoimia.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa omaa oppimisprosessiaan tukevaa palautetta ja arvioi oman työskentelynsä ja tavoitteidensa toteutumista.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikaisen osaamisen näytön arviointi voi olla yksilöön kohdennettua tai ryhmän tuotoksen arviointia. Arvioitavissa tuotoksissa voi olla mukana erilaisia taitoja edellyttäviä tehtäviä. Arviointi kohdistuu opiskelijan kykyyn hankkia ja soveltaa oikeudellista tietoa sekä käyttää juridista ilmaisua ja käsitteitä.

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaamisen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan esimerkiksi sekä kansalaisen oikeus- ja oikeustoimikelpoisuutta tarkastelevilla keskusteluilla että aihealueeseen liittyvien tehtävien tarkastamisella. Voidaan arvioida opiskelijan ymmärrystä omista oikeuksistaan ja vastuistaan sekä kyvystään ja mahdollisuuksistaan vaikuttaa kansalaisena yhteiskunnan oikeusjärjestykseen.

Monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sen kautta, kuinka hyvin opiskelijat osaavat käyttää juridisia käsitteitä eri aihealueiden tehtävissä ja keskusteluissa. Opiskelijoilla voidaan teettää esimerkiksi opintojakson aihealueisiin liittyviä uutis-/oikeustapausanalyyskejä, joita voidaan arvioida formatiivisesti opettajan ja/tai vertaisarvioinnin keinoin.

Yhteiskuntaopin kertaus, 2 op (YH5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tuntee ja tunnistaa ylioppilaskirjoitusten erilaiset tehtävätyypit
- syventää osaamistaan vastata erilaisiin tehtäviin
- oppii hahmottamaan laajoja aihekokonaisuuksia oppiainerajat ylittäen
- tunnistaa meneillään olevia yhteiskunnallisia ilmiöitä taustoineen

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- kerrataan yhteiskuntaopin pakollisten sekä valinnaisten opintojaksojen keskeisiä sisältöjä opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti
- harjoitellaan laajojen asiakokonaisuuksien hahmottamista vaativiin tehtäviin sekä tilasto-, dokumentti- ja kuvatehtäviin vastaamista
- painotetaan ajankohtaisia yhteiskunnallisia ilmiöitä

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Opintojakso tukee ja ohjaa sosiaalisten taitojen, yhteistyökyvyn ja yhdessä oppimisen taitojen kehittymistä pienryhmätöiden, analyysien ja pohdintojen kautta. Opintojakso ohjaa pohtimaan laaja-alaisesti yksilön ja yhteiskunnan vastuuta sekä roolia hyvän elämän kannalta vahvistaen näin opiskelijan tunne- ja empatiataitoja. Lisäksi tuotetaan sekä lyhyitä analyyseja että pidempiä kirjoitustehtäviä, joilla tähdätään etenkin kirjallisen viestinnän taitojen kehittymiseen.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opintojaksossa korostuu opiskelijan kyky etsiä asioiden merkityksiä sekä niiden yhdistely uudenlaisilla tavoilla sekä yli yhteiskuntaopin kurssi- että eri oppiaineiden välisten rajojen. Opintojakso tukee opiskelijan lähdekriittisyyden ja monilukutaidon kehittymistä erilaisten lähdeaineistojen käytön ja niihin tutustumisen myötä

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Oppimisen tukeminen ja ohjaaminen

Opintojakson aikana opiskelija saa omaa oppimisprosessiaan tukevaa palautetta ja arvioi oman työskentelynsä ja tavoitteidensa toteutumista.

Osaamiselle ja oppimiselle asetettujen tavoitteiden saavuttamisen näkyväksi tekeminen

Opintojakson aikaisen osaamisen näytön arviointi voi olla yksilöön kohdennettua, ryhmän tuotoksen arviointia tai/ja vertaisarviointia. Arvioitavissa tuotoksissa voi olla mukana erilaisia taitoja edellyttäviä tehtäviä. Arviointi kohdistuu opiskelijan kykyyn ymmärtää yhteiskunnallisten ilmiöiden syitä ja seurauksia sekä kykyyn esittää ja arvioida ratkaisuja yhteiskunnallisiin haasteisiin.

Opintojakson aikana arvioidaan myös opiskelijan kykyä tulkita ja analysoida erilaisia yhteiskunnallisia aineistoja, esimerkiksi tilastoja tai poliittisia näkemyksiä.

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaamisen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan esimerkiksi pienillä väittelyillä, keskusteluilla sekä uutis- ja että erilaisilla lähdeaineistoanalyysillä. Näiden erilaisten tehtävien avulla voidaan arvioida sekä opiskelijan ymmärrystä yhteiskunnallisten asioiden monista näkökulmista että opiskelijan kykyä asettua erilaisten toimijoiden asemaan.

Monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteiden saavuttamista arvioidaan sen kautta, kuinka laaja-alaisesti opiskelija osaa tarkastella opintojaksolla käytäviä asioita. Opiskelijoilla voidaan teettää esimerkiksi entisten yo-tehtävien analysointi- tai kirjoitustehtäviä, joita voidaan arvioida formatiivisesti opettajan ja/tai vertaisarvioinnin keinoin.

7.20. Tietotekniikka (TITE)

Tavoitteet

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Tietotekniikan perusteet, 2 op (TITE1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustuu tietotekniikan historiaan ja nykysuuntauksiin
- ymmärtää tietotekniikan merkityksen työelämässä
- tuottaa valitsemastaan tietotekniikan aiheesta projektityön
- syventää tiedonhaun ja lähdekriittisyyden taitojaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tietotekniikan historiaa
- tietotekniikan nykysuuntauksat esim. virtuaali- ja lisätty todellisuus, 3d mallinnus ja/tai tulostaminen, tekoäly
- tietotekniikka ja työelämä
- projektityön suunnittelu ja toteuttaminen

- monipuolinen kriittinen tiedonhaku

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Projektityön suunnittelu, raportointi ja tuottaminen kehittävät monipuolisia vuorovaikutustaitoja.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Projektityössä tulee esille tarkasteltavan aiheen liittyminen muihin tieteenaloihin tai/ja muuhun yhteiskuntaan. Projektityön suunnittelu ja toteuttaminen kehittää pitkäjänteistä, luovaa ja tutkivaa työskentelyä.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija näkee tietotekniikan roolin yhteiskunnassa. Opiskelija oppii ymmärtämään tietotekniikan moniulotteisen osaamisen merkityksen työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opettaja antaa ohjaavaa arviointia projektityön suunnittelun ja toteuttamisen aikana. Työn aikana opiskelija itsearvioi osaamisen kehittymistä.

Lopullisessa arvioinnissa voidaan hyödyntää vertaisarviointia.

Ohjelmointi, 2 op (TITE2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- ymmärtää algoritmien ja lauserakenteiden merkityksen toimiessaan ohjelmointiympäristössä
- oppii käyttämään ohjaus- ja tietorakenteita
- oppii dokumentoimaan tuotoksensa
- oppii tuottamaan eheitä ohjelmakokonaisuuksia

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- algoritmit
- muuttujat ja vakiot
- operaattorit
- lauserakenteet
- kirjastot
- syötteet ja tulosteet

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Lyhyiden ohjelmien suunnittelu, toteuttaminen, dokumentointi ja testaaminen kehittävät monipuolisia vuorovaikutustaitoja. Esimerkiksi tuotetun koodin tarkistamisessa voidaan hyödyntää vertaispalautetta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ohjelmien suunnittelu ja toteuttaminen kehittää pitkäjänteistä, luovaa ja tutkivaa työskentelyä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ohjelmointikielet ja tietorakenteet ovat universaaleja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opettaja antaa ohjaavaa arviointia ohjelmien suunnittelun ja toteuttamisen aikana. Työn aikana opiskelija itsearvioi osaamisen kehittymistä.

Arvioinnissa voidaan hyödyntää vertaisarviointia.

Ohjelmoinnin jatko, 2 op (TITE3)**Tavoitteet**

Paikallinen lisäys

- syvennetään ohjelmointitaitoja
- kehitetään ryhmätyötaitoja ohjelmointiprojektissa

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- ohjelmointiprojektin toteuttaminen

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen**Vuorovaikutusosaaminen**

Ohjelmointiprojektin suunnittelu, osiin jakaminen, toteuttaminen, dokumentointi ja testaaminen yhdessä kehittävät monipuolisia vuorovaikutustaitoja. Esimerkiksi tuotetun koodin tarkistamisessa voidaan hyödyntää vertaispalautetta.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Ohjelmien suunnittelu ja toteuttaminen kehittää pitkäjänteistä, luovaa ja tutkivaa työskentelyä.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Ohjelmointikielet ja tietorakenteet ovat universaaleja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Ohjelmointiprojektin hallinnointi kehittää työelämässä tarvittavia taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opettaja antaa ohjaavaa arviointia ohjelmien suunnittelun ja toteuttamisen aikana. Työn aikana opiskelija itsearvioi osaamisen kehittymistä.

Arvioinnissa voidaan hyödyntää vertaisarviointia.

Digitutorointi, 2 op (TITE4)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- perehtyy koulunsa sähköisen toimintaympäristön periaatteisiin
- jakaa omaa digiosaamistaan
- kehittää asiakaspalvelutaitoja

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- toimiminen tieto- ja viestintätekniikan tukena

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Asiakaspalvelutaitojen kehittäminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Oman osaamisen kehittäminen ja jakaminen.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Asiakaspalvelutyö kehittää työelämässä tarvittavia taitoja.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opettaja antaa ohjaavaa arviointia työskentelyn aikana. Opiskelija itsearvioi työskentelynsä kehittymistä asiakaspalvelutehtävissä.

7.21. Opinto-ohjaus (OPO)

Oppiaineen tehtävä

Opinto-ohjauksessa opiskelija oppii tietoja ja taitoa toimia vastuullisena kansalaisena ja osallistua aktiivisesti yhteiskunnan toimintaan. Hän omaksuu elinikäisen oppimisen taitoja, urasuunnittelutaitoja ja työelämävalmiuksia. Opiskelija pohtii toimintaansa ja työskentelee rakentavasti muiden kanssa. Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää yhteiskunnallista ja vuorovaikutusosaamistaan.

Opiskelija osaa opinto-ohjauksen tuella etsiä aktiivisesti tietoa, tarkastella sitä kriittisesti ja soveltaa sitä. Hän oppii kehittämään hyvinvointiosaamistaan. Opiskelija harjaantuu tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja oppii kohtaamaan epävarmuutta sekä hakemaan tarvittaessa ohjausta ja neuvontaa.

Opinto-ohjauksen avulla opiskelija kehittää monitieteisen ja luovan osaamisen tavoitteiden mukaista sinnikkyyttä, ongelmanratkaisukykyä ja uteliaisuutta uusia oppimismahdollisuuksia kohtaan. Hän kehittää eettisen ja ympäristöosaamisen sekä globaali- ja kulttuuriosaamisen tavoitteissa linjattua halua kehittyä mainittujen osaamisalueiden ja elämän eri osa-alueilla.

Tavoitteet

Laaja-alaiset osaamiset

Hyvinvointiosaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Yhteiskunnallinen osaaminen

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opintojaksot

Minä oppijana, 2 op (OPO1)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tunnistaa ja osaa sanoittaa vahvuuksiaan, osaamistaan ja kiinnostuksen kohteitaan
- tuntee lukio-opintojen käytänteet ja opintojen rakenteen
- asettaa valintojaan tärkeysjärjestykseen suhteessa omiin suunnitelmiinsa
- osaa lukiossa tarvittavat opiskelutaidot ja -menetelmät sekä työtavat

- tunnistaa henkilökohtaisen opintosuunnitelman merkityksen urasuunnittelun kannalta
- osaa suunnitella opintojaan suhteessa ylioppilastutkinnon suorittamiseen liittyviin vaatimuksiin
- ymmärtää, miten tehdyt valinnat vaikuttavat mahdollisuuksiin hakeutua jatko-opintoihin
- osaa suunnitella ajankäyttönsä siten, että selviytyy opiskelun ja muun elämän vaatimuksista
- tunnistaa tapoja edistää hyvinvointiaan ja toimintakykyään
- tuntee paikallisen koulutustarjonnan laajat mahdollisuudet ja osaa hyödyntää niitä tarvittaessa omissa opinnoissaan

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- henkilökohtainen opintosuunnitelma: opiskelu-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelma
- itsetuntemus ja omat vahvuudet sekä oman osaamisen monipuolinen tunnistaminen, kehittäminen ja dokumentointi
- toimijuus, arjen- ja elämäntaitotaidot, minäpystyvyys sekä toimintakyky
- hyvinvointi, opiskelukyky, tasapainoinen elämä
- opiskelu- ja tiedonhankintataidot, oppimaan oppiminen
- jatko-opintoihin ja tulevaisuuden suunnitteluun liittyvät tietolähteet, digitaaliset ohjauspalvelut ja hakujärjestelmät
- työelämään sekä toisen ja korkea-asteen koulutuspaikkoihin tutustuminen
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat
- utustuu paikallisiin koulutustarjontoihin ja yhteistyömahdollisuuksiin

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelijan hyvinvointia tuetaan yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Opintojakson aikana tehtävät erilaiset omien vahvuuksien, kiinnostusten kohteiden ja osaamisen pohdinnat tukevat opiskelijan hyvinvointiosaamisen kehittymistä. Tätä voidaan seurata esimerkiksi opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa.

Vuorovaikutusosaaminen

Opinto-ohjauksessa harjoitellaan tunne- ja vuorovaikutustaitoja.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija tunnistaa omat kykynsä ja vahvuutensa sekä koulutusjärjestelmän ja työelämän tarjoamat mahdollisuudet.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinto-ohjauksessa huomioidaan esimerkiksi työelämään ja tulevaisuuteen liittyvät ekologiset ja eettiset lähtökohdat.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Oppimista tuetaan ja ohjataan henkilökohtaisessa ohjauksessa sekä tarvittaessa moniammatillisessa yhteistyössä.

Jatko-opinnot, työelämä ja tulevaisuus, 2 op (OPO2)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- osaa suunnitella tulevaisuuttaan sekä tuntee koulutusvaihtoehtoja ja työelämän mahdollisuuksia muuttuvassa maailmassa
- syventää osaamistaan itsetuntemuksen sekä elämänsuunnittelu- ja elämänhallintataitojen osalta
- tunnistaa ja osaa sanoittaa sekä dokumentoida osaamistaan
- tuntee keskeiset työelämätaidot ja osaa arvioida osaamistaan suhteessa niihin
- tuntee työelämän ja työllistymisen eri muotoja sekä ymmärtää yhteiskunnan ja talouden muutosten merkityksen työllisyyden näkökulmasta
- tuntee yrittäjyyden eri muotoja ja osaa arvioida omaa suhdettaan yrittäjyyteen
- tuntee kansainvälisiä koulutus- ja työllistymisvaihtoehtoja
- osaa toimia monikulttuurisissa toimintaympäristöissä
- tuntee itsensä kannalta olennaiset jatkokoulutusvaihtoehdot ja niiden pääsyvaatimukset sekä valintaprosessit
- osaa hakea töitä ja tunnistaa erilaisia työllistymismahdollisuuksia
- tuntee paikalliset jatkokoulutusvaihtoehdot ja osaa hakeutua niihin
- osaa arvioida eri koulutusvaihtoehtojen ja työelämän mahdollisuuksien soveltuvuutta itselleen
- tuntee paikalliset työllistymismahdollisuudet

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- henkilökohtaisen opinto-, ylioppilastutkinto- sekä jatko-opinto- ja urasuunnitelman päivittäminen
- jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelu, jatko-opintoihin hakeutuminen Suomessa ja ulkomailla
- työelämätietous ja -taidot, yrittäjyys muuttuvassa ja monimuotoisessa maailmassa
- työelämää sekä jatko-opintoihin tutustuminen ja kokemusten hankkiminen
- oman talouden hallinta, opintotuki ja asuminen
- oman hyvinvoinnin edistäminen
- tulevaisuuden ennakointiosaaminen sekä kyky tunnistaa oppimistarpeensa suhteessa tulevaisuuden osaamistarpeisiin
- lukio-opintojen kannalta kulloinkin ajankohtaiset asiat
- tutustuu paikallisiin jatkokoulutusvaihtoehtoihin ja työelämää

Paikallinen lisäys

Laaaja-alainen osaaminen

Monitieteinen ja luova osaaminen

Opiskelijaa ohjataan kriittiseen tiedonhankintaan ja sen soveltamiseen koulutus- ja urasuunnittelussa.

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija ymmärtää elinikäisen kouluttautumisen merkityksen oman tulevaisuuden rakentamisen kannalta. Opiskelija tunnistaa koulutusjärjestelmän hänelle tarjoamat mahdollisuudet jatko-opintoihin ja edelleen sijoittumisen työelämään. Opiskelija harjaantuu suunnittelemaan omaa tulevaisuuttaan ja tunnistaa tulevaisuuden työelämän ja yrittäjyyden vaatimukset.

Eettisyys ja ympäristöosaaminen

Opinto-ohjauksessa huomioidaan esimerkiksi työelämään ja tulevaisuuteen liittyvät ekologiset ja eettiset lähtökohdat.

Globaali- ja kulttuuriosaaminen

Opiskelija kehittää valmiuksiaan toimia erilaisissa kansainvälisissä opiskelija- ja työyhteisöissä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä. Oppimista seurataan, tuetaan ja ohjataan henkilökohtaisessa ohjauksessa sekä tarvittaessa moniammatillisessa yhteistyössä.

Opiskelun TVT-aidot, 2 op (OPO5)

Tavoitteet

Paikallinen lisäys

- tutustuu oman lukion ja Kuopion lukiotoimen tietoteknisiin- ja verkkokäytänteisiin
- oppii hyödyntämään tietotekniikkaa lukio-opinnoissa
- hallitsee digitaalisissa kokeissa ja yo-kirjoituksissa vaadittavat tietotekniset taidot

Keskeiset sisällöt

Paikallinen lisäys

- tieto- ja viestintätekniikan käyttö koulussa
- lukiossa käytettävät digitaaliset oppimisympäristöt
- lukiossa käytettävät digitaaliset koeympäristöt
- oman tietokoneen käyttö opiskelussa
- etäopiskelun välineet
- erilaiset lukiossa käytettävät työvälineohjelmat
- tiedon hakeminen verkosta sekä sen kriittinen arviointi
- tekijänoikeudet ja plagiointi

Paikallinen lisäys

Laaja-alainen osaaminen

Vuorovaikutusosaaminen

Digitaalisen viestintää hyödynnetään jatkuvassa arvioinnissa.

Monitieteinen ja luova osaaminen

Digitaalisten välineiden hallinta mahdollistaa monilukutaidon

Yhteiskunnallinen osaaminen

Opiskelija oppii ymmärtämään tietotekniikan moniulotteisen osaamisen merkityksen opiskelussa ja työelämässä.

Opintojakson arviointi

Paikallinen lisäys

Opintojakso arvioidaan suoritusmerkinnällä.

Opintojakso suoritetaan pääsääntöisesti 1. opiskeluvuoden aikana.

8. Liitteet

8.1. Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta

Valtioneuvoston asetus lukiokoulutuksesta 810/2018

8.2. Kehittyvän kielitaidon tasojen kuvausasteikko

Kuvausasteikko on Suomessa laadittu sovellus asteikoista, jotka sisältyvät Euroopan neuvoston toimesta kehitettyyn Kielten oppimisen, opettamisen ja arvioinnin yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen.

KEHITTYVÄN KIELITAIDON TASOJEN KUVAUSASTEIKKO					
Taito-taso	Taito toimia vuorovaikutuksessa			Taito tulkita tekstejä	Taito tuottaa tekstejä
	Vuorovaikutus erilaisissa tilanteissa	Viestintästrategioiden käyttö	Viestinnän kulttuurinen sopivuus	Tekstien tulkintataidot	Tekstien tuottamistaidot
A1.1	Opiskelija selviytyy satunnaisesti viestintäkumppanin tukemana muutamasta, kaikkein yleisimmin toistuvasta ja rutiininomaisesta viestintätilanteesta.	Opiskelija tarvitsee paljon keinoja (esim. eleet, piirtäminen, sanastot, netti). Opiskelija osaa joskus sanoilla tai päätellä yksittäisten sanojen merkityksiä asiayhteyden, yleistiedon tai muun kielitaitonsa perusteella. Opiskelija osaa ilmaista, onko ymmärtänyt.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kielelle ja kulttuurille tyypillisimpiä kohteliaisuuden ilmauksia (tervehtiminen, hyvästely, kiittäminen) joissakin kaikkein rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää vähäisen määrän yksittäisiä puhuttuja ja kirjoitettuja sanoja ja ilmauksia. Opiskelija tuntee kirjainjärjestelmän tai hyvin rajoitettua määrän kirjoitusmerkkejä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään puheessa hyvin suppeasti käyttäen harjoitettuja sanoja ja opetettuja vakioilmaisuja. Opiskelija ääntää joitakin harjoitettuja ilmauksia ymmärrettävästi ja osaa kirjoittaa joitakin erillisiä sanoja ja sanontoja.
A1.2	Opiskelija selviytyy satunnaisesti yleisimmin toistuvista, rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen vielä enimmäkseen viestintäkumppanin	Opiskelija tukeutuu viestinnässään kaikkein keskeisiin sanoihin ja ilmauksiin. Opiskelija tarvitsee paljon keinoja. Opiskelija osaa pyytää toistamista tai hidastamista.	Opiskelija osaa käyttää muutamia kaikkein yleisimpiä kielelle ominaisia kohteliaisuuden ilmauksia rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää harjoitettua, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää muutaman sanan mittaista kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta. Opiskelija tunnistaa tekstistä yksittäisiä tietoja.	Opiskelija pystyy kertomaan joistakin tutuista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvarastoa ja kirjoittaa muutaman lyhyen lauseen harjoitelluista aiheista. Opiskelija ääntää useimmat harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi ja hallitsee hyvin suppean

					perussanaston, muutaman tilannesidonnaisen ilmauksen ja peruskieliopin aineksia.
A1.3	Opiskelija selviytyy monista rutiininomaisista viestintätilanteista tukeutuen joskus viestintäkumppanin	Opiskelija osallistuu viestintään, mutta tarvitsee edelleen usein apukeinoja. Opiskelija osaa reagoida suppein sanallisin ilmauksin, pienin elein (esim. nyökkäämällä), äännähdyksin, tai muunlaisella minimipalautteella. Opiskelija joutuu pyytämään selvennystä tai toistoa hyvin usein.	Opiskelija osaa käyttää yleisimpiä kohteliaaseen kielenkäyttöön kuuluvia ilmauksia monissa rutiininomaisissa sosiaalisissa kontakteissa.	Opiskelija ymmärtää yksinkertaista, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sisältävää kirjoitettua tekstiä ja hidasta puhetta asiayhteyden tukemana. Opiskelija pystyy löytämään tarvitsemansa yksinkertaisen tiedon lyhyestä tekstistä.	Opiskelija osaa rajallisen määrän lyhyitä, ulkoa opeteltuja ilmauksia, keskeistä sanastoa ja perustason lauserakenteita. Opiskelija pystyy kertomaan arkisista ja itselleen tärkeistä asioista käyttäen suppeaa ilmaisuvaramateriaalia ja kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä ja ääntää harjoitellut ilmaisut ymmärrettävästi.
A2.1	Opiskelija pystyy vaihtamaan ajatuksia tai tietoja tutuissa ja jokapäiväisissä tilanteissa sekä toisinaan ylläpitämään viestintätilannetta	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään turvautuen harvemmin ei-kielillisiin ilmaisuihin. Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä melko usein ja osaa jonkin verran soveltaa viestintäkumppanin ilmaisuja	Opiskelija selviytyy lyhyistä sosiaalisista tilanteista ja osaa käyttää yleisimpiä kohteliaita tervehdyksiä ja puhuttelumuotoja esittää kohteliaasti esimerkiksi pyyntöjä, kutsuja, ehdotuksia ja anteeksipyyntöjä sekä vastata sellaisiin.	Opiskelija ymmärtää helppoja, tuttua sanastoa ja ilmaisuja sekä selkeää puhetta sisältäviä tekstejä. Opiskelija ymmärtää lyhyiden, yksinkertaisten itseään kiinnostavien viestien ydinosisällön ja tekstin pääajatuksen tuttua	Opiskelija pystyy kertomaan jokapäiväisistä ja konkreettisista sekä itselleen tärkeistä asioista käyttäen yksinkertaisia lauseita ja konkreettista sanastoa. Opiskelija osaa helposti ennakoitavan perussanaston ja monia keskeisimpiä rakenteita.

		omassa viestinnässään		sanastoa sisältävästä, ennakoitavasta tekstistä. Opiskelija pystyy hyvin yksinkertaiseen päättelyyn asiayhteyden tukemana.	Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
A2.2	Opiskelija selviää kohtalaisesti monenlaisista jokapäiväisistä viestintätilanteista ja pystyy enenevässä määrin olemaan aloitteellinen viestintätilanteissa.	Opiskelija osallistuu enenevässä määrin viestintään käyttäen tarvittaessa vakiosanontoja pyytäessään tarkennusta avainsanoista.	Opiskelija osaa käyttää kieltä yksinkertaisella tavalla kaikkein keskeisiin tarkoituksiin, kuten tiedonvaihtoon sekä mielipiteiden ja asenteiden asianmukaiseen ilmaisemiseen.	Opiskelija pystyy seuraamaan hyvin summittaisesti selväpiirteisen asiapuheen pääkohtia, tunnistaa usein ympärillään käytävän keskustelun aiheen, ymmärtää pääasiat tuttua sanastoa sisältävästä yleiskielisestä tekstistä tai hitaasta puheesta.	Opiskelija osaa kuvata luettelomaisesta (ikäkaudelleen tyypillisiä) jokapäiväiseen elämään liittyviä asioita käyttäen tavallista sanastoa ja joitakin idiomattisia ilmauksia sekä perustason rakenteita ja joskus hiukan vaativampiakin.
Kehittyvä peruskielitaito		Opiskelija joutuu pyytämään toistoa tai selvennystä silloin tällöin. Opiskelija käyttää esim. lähikäsitettä tai yleisempää käsitettä, kun ei tiedä täsmällistä (koira/eläin tai talo/mökki).	Opiskelija pystyy keskustelemaan kohteliaasti käyttäen tavanomaisia ilmauksia ja perustason viestintärutiineja.	Opiskelija osaa päätellä tuntemattomien sanojen merkityksiä asiayhteydestä.	Opiskelija osaa soveltaa joitakin ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.1	Opiskelija pystyy viestimään, osallistumaan keskusteluihin ja ilmaisemaan mielipiteitään melko vaivattomasti jokapäiväisissä viestintätilanteissa.	Opiskelija pystyy jossain määrin olemaan aloitteellinen viestinnän eri vaiheissa ja osaa varmistaa, onko viestintäkumppani ymmärtänyt viestin.	Opiskelija osoittaa tuntevansa tärkeimmät kohteliaisuussäännöt. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutukseen huomioon toistakin tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää pääasiat ja joitakin yksityiskohtia selkeästä ja lähes normaalitempoisesta yleiskielisestä puheesta tai kirjoitetusta tekstistä.	Opiskelija osaa kertoa ydinkohdat ja myös hiukan yksityiskohtia erilaisista jokapäiväiseen elämään liittyvistä itseään kiinnostavista todellisista tai kuvitteellisista aiheista.
Toimiva peruskielitaito		Opiskelija osaa kiertää tai korvata		Opiskelija ymmärtää yhteisen	Opiskelija käyttää melko

		tuntemattoman sanan tai muotoilla viestinsä uudelleen. Opiskelija pystyy neuvottelemaan tuntemattomien ilmauksien merkityksistä.		kokemukseen tai yleistietoon perustuvaa puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija löytää pääajatuksia, avainsanat ja tärkeitä yksityiskohtia myös valmistautumatta	laajaa sanastoa ja rakennevalikoimaa sekä joitakin yleisiä fraaseja ja idiomeja. Opiskelija osaa soveltaa useita ääntämisen perussääntöjä muissakin kuin harjoitelluissa ilmauksissa.
B1.2	Opiskelija pystyy osallistumaan viestintään melko vaivattomasti myös joissakin vaativammissa viestintätilanteissa kuten viestittäessä ajankohtaisesta tapahtumasta.	Opiskelija pystyy olemaan aloitteellinen tuttua aihetta käsittelevässä vuorovaikutustilanteesta käyttäen sopivaa ilmausta. Opiskelija pystyy korjaamaan väärinymmärryksiä melko luontevasti ja neuvottelemaan myös melko mutkikkaiden asioiden merkityksestä.	Opiskelija osaa käyttää erilaisiin tarkoituksiin kieltä, joka ei ole liian antaessa eikä liian muodollista. Opiskelija tuntee tärkeimmät kohteliaisuussäännöt ja toimii niiden mukaisesti. Opiskelija pystyy ottamaan vuorovaikutuksen huomioon tärkeimpiä kulttuurisiin käytänteisiin liittyviä näkökohtia.	Opiskelija ymmärtää selväpiirteistä asiatietoa sisältävää puhetta tutuista tai melko yleisistä aiheista ja selviää myös jonkin verran päätelyä vaativista teksteistä. Opiskelija ymmärtää pääkohdat ja tärkeimmät yksityiskohdat ympärillään käytävästä laajemmasta muodollisesta tai epämuodollisesta keskustelusta.	Opiskelija osaa kertoa tavallisista, konkreettisista aiheista kuvaillen, eritellen ja vertaillen. Opiskelija ilmaisee itseään suhteellisen vaivattomasti ja pystyy kirjoittamaan henkilökohtaisia ja julkisempiakin viestejä ja ilmaisemaan ajatuksiaan myös joistakin kuvitteellisista aiheista. Opiskelija käyttää kohtalaisen laajaa sanastoa ja tavallisia idiomeja sekä monenlaisia rakenteita ja mutkikkaitakin lauseita. Opiskelija hallitsee ääntämisen perussäännöt muissakin kuin

					harjoitelluissa ilmauksissa.
B2.1	Opiskelija pystyy viestimään sujuvasti myös joissakin itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa käytetään joskus käsitteellistä, mutta kuitenkin selkeää kieltä.	Opiskelija pystyy tuomaan oman kantansa esille ja toisinaan käyttämään vakiofraaseja, kuten ”Tuo on vaikea kysymys” voittaakseen itselleen aikaa. Opiskelija pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija pystyy tarkkailemaan omaa ymmärtämistään ja viestintäänsä sekä korjaamaan kieltään.	Opiskelija pyrkii ilmaisemaan ajatuksiaan asianmukaisesti ja viestintäkumppanin kunnioittaen ottaen huomioon erilaisten tilanteiden asettamat vaatimukset.	Opiskelija ymmärtää asiallisesti ja kielellisesti monimutkaisista puhetta tai kirjoitettua tekstiä. Opiskelija pystyy seuraamaan laajaa puhetta ja monimutkaista argumentointia sekä ilmaisemaan kuulemastaan pääkohdat. Opiskelija ymmärtää suuren osan ympärillään käydystä keskustelusta. Opiskelija ymmärtää monenlaisia kirjoitettuja tekstejä, jotka voivat käsitellä myös abstrakteja aiheita ja joissa on tosiasioita, asenteita ja mielipiteitä.	Opiskelija osaa ilmaista kohtuullisen selkeästi ja täsmällisesti itseään monista kokemuspäiriinsä liittyvistä asioista käyttäen monipuolisia rakenteita ja laajahkoa sanastoa, johon sisältyy myös idiomaattisia ja käsitteellisiä ilmauksia. Opiskelija pystyy osallistumaan myös melko muodollisiin keskusteluihin ja hallitsee kohtalaisen laajan sanaston ja vaativiakin lauserakenteita. Ääntäminen on selkeää, sanojen pääpaino oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
B2.2	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä monenlaisissa myös itselleen uusissa viestintätilanteissa, joissa tarvitaan	Opiskelija pyrkii antamaan palautetta, esittämään täydentäviä näkökohtia tai ehdotuksia. Opiskelija pystyy	Opiskelija pystyy ilmaisemaan ajatuksiaan luontevasti, selkeästi ja kohteliaasti sekä muodollisessa että	Opiskelija ymmärtää elävää tai tallennettua selkeästi ja jäsennettyä yleiskielistä puhetta kaikenlaisissa tilanteissa ja	Opiskelija osaa ilmaista itseään varmasti, selkeästi ja kohteliaasti. Hän hallitsee laajasti kielelliset keinot ilmaista

	monipuolista kieltä.	edistämään viestinnän sujumista sekä tarvittaessa käyttämään kiertoilmaisuja ja pystyy neuvottelemaan myös mutkikkaiden asioiden ja käsitteiden merkityksestä. Opiskelija osaa käyttää ymmärtämistä tukevia strategioita, kuten pääkohtien poimimista ja esimerkiksi tekemään muistiinpanoja kuulemastaan.	epämuodollisessa tilanteessa ja valitsemaan kielenkäyttötavan tilanteiden ja niihin osallistuvien henkilöiden mukaan.	ymmärtää jonkin verran myös vieraita kielimuotoja. Opiskelija pystyy lukemaan eri tarkoituksiin laadittuja kompleksisia tekstejä ja tiivistämään niiden pääkohdat. Hän pystyy tunnistamaan asenteita ja arvioimaan kriittisesti kuulemaansa ja/tai lukemaansa.	konkreetteja ja käsitteellisiä sekä tuttuja ja tuntemattomia aiheita. Opiskelija osaa viestiä spontaanisti ja kirjoittaa selkeän ja jäsentyneen tekstin. Ääntäminen on hyvin selkeää, sanojen pääpaino on oikealla tavulla ja puhe sisältää joitakin kohdekielelle tyypillisiä intonaatiomalleja.
C1.1	Opiskelija pystyy vuorovaikutukseen monipuolisesti, sujuvasti ja täsmällisesti kaikenlaisissa viestintätilanteissa.	Opiskelija ottaa huomioon luontevasti vastuuta viestinnän etenemisestä. Opiskelija osaa muotoilla uudelleen, mitä haluaa ilmaista sekä pystyy perääntymään, kun kohtaa vaikeuksia, ja käyttää taitavasti kieleen tai kontekstiin liittyviä vihjeitä tehdessään johtopäätöksiä tai ennakkoidessaan tulevaa.	Opiskelija pystyy käyttämään kieltä joustavasti ja tehokkaasti sosiaaliin tarkoituksiin sekä ilmaisemaan tunnetiloja, epäsuoria viittauksia, esim. ironiaa ja leikkimielisyyttä.	Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti myös pitempiä esityksiä tutuista ja yleisistä aiheista, vaikka puhe ei olisikaan selkeästi jäsenneiltyä ja sisältäisi idiomaattisia ilmauksia tai rekisterin vaihdoksia. Opiskelija ymmärtää yksityiskohtaisesti monipolvisia käsitteellisiä kirjoitettuja tekstejä ja pystyy yhdistämään tietoa monimutkaisista teksteistä.	Opiskelija osaa ilmaista itseään sujuvasti, täsmällisesti ja jäsentyneesti monenlaisista aiheista tai pitämään pitkäähkön, valmistellun esityksen. Opiskelija pystyy kirjoittamaan hyvin jäsentyneitä tekstejä monimutkaisista aiheista varmalla, persoonallisella tyyllillä. Opiskelijan kielellinen ilmaisuväara on hyvin laaja. Ääntäminen on luontevaa ja vaivatonta.

					kuunnella. Puherytmi ja intonaatio ovat kohdekielelle tyypilliset.

8.3. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2264-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää saamen kielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 3 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.3.1. Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2369-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Saamen kielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Saamen kielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Saamen kielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita

kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa saamen kielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden saamen kielen erityispiirteet. Saamen kielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Saamen kielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus saamen kieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen saamen kielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan saamen kielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää saamenkielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittämiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstien tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan saamen kielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu saamen kielten kokonaisuuteen ja ymmärtää oman asemansa saamen kielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

SÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

SÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää saamen kielten kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- saamen kieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsite

SÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

SÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee saamenkielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja
- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita saamelaisten tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan saamelaisten historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, joiku ja lauluperinne
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

SÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia saamenkielisiä tekstejä ja analysoidaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös saamelaisuuden näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielien näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

SÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää saamenkielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita saamenkielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

SÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohketta ja ymmärrystä esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan sekä kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- saamenkielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

SÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää saamenkielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista saamelaisien tuottamaa tai saamelaisista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- saamenkielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- saamenkielinen, saamelaisien tuottama ja saamelaisista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän saamen kielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.4. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2265-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää romanikielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 4 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.4.1. Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2370-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Romanikielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Romanikielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Romanikielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa romanikielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden

romanikielen erityispiirteet. Romanikielen opetussuunnitelmat voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Romanikielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus romanikieltä kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen romanikielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan romanikielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Opiskelija kehittää taitoaan hyödyntää romanikielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurinsa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja

- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen, standardisoidun romanikielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan Suomen romanikielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista
- tutustuu eri puolilla maailmaa puhuttaviin romanikielen murteisiin ja ymmärtää oman asemansa Suomen romanikielen säilyttäjänä.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltyjä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

RÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus
- kielen- ja tekstinhuoltoa

RÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan
- syventää ymmärrystään kielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina
- ymmärtää romanikielen kokonaisuuden maailman kielten joukossa sekä kulttuurikontaktien vaikutuksen.

Keskeiset sisällöt

- romanikieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus
- kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet
- monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsite

RÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä
- syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä
- oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.

Keskeiset sisällöt

- oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen
- vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä
- kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu

RÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan
- tuntee romanikielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja

- monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen
- oppii tuntemaan romanien historiaa sekä aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.

Keskeiset sisällöt

- kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen
- kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä
- kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa, myyttiset kertomukset, laululyyriikka
- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

RÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia romanikielisiä tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta, myös romanikulttuurin näkökulmasta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

RÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää romanikielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita romanikielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuoltoa
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

RÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkeuttaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- romanikielisen vuorovaikutuksen erityispiirteet
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

RÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää romanikielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa
- osaa analysoida kotimaista ja ulkomaista romanien tuottamaa tai romaneista kertovaa kirjallisuutta ja muuta taidetta osana kulttuurikontekstia.

Keskeiset sisällöt

- romanikielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- romanikielinen, romanien tuottama ja romaneista kertova kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän romanikielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.

8.5. Ohje: Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

7.11.2019 OPH-2266-2019

Opetushallitus antaa liitteenä olevan ohjeen lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja opiskelijan oppimisen arvioinnista. Ohje koskee erillisrahoitettuna järjestettävää lukiokoulutusta täydentävää opiskelijan oman äidinkielen opetusta (opetusministeriön asetus vieraskielisten sekä saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden täydentävään opetukseen perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista 1777/2009).

Tämä ohje korvaa Aikuisten lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteiden 2015 (Opetushallituksen määräys 70/011/2015) liitteenä 5 olevan ohjeen.

Opetus järjestetään tämän ohjeen mukaisesti 1.8.2021 lukien.

	Pääjohtaja	Olli-Pekka Heinonen
	Opetusneuvos	Petri Lehikoinen

8.5.1. Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tavoitteet, keskeiset sisällöt ja opiskelijan oppimisen arviointi

Opetushallituksen ohje nro 2371-2019.

Suomen perustuslain mukaan jokaisella Suomessa asuvalla on oikeus ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksen tarkoituksena on tukea opiskelijan aktiivista monikielisyttä sekä kiinnostusta kielitaidon elinikäiseen kehittämiseen. Opiskelijan oman äidinkielen opetus tukee opiskelijan osallisuutta sekä oman kieli- ja kulttuuriyhteisönsä että suomalaisen kieli- ja kulttuuriyhteisön aktiivisena ja tasapainoisena jäsenenä ja globaalina toimijana. Opiskelijan oman äidinkielen opetuksessa tehdään yhteistyötä suomen kieli ja kirjallisuus -oppimäärän ja muiden oppiaineiden opetuksen kanssa.

Kielikasvatus vahvistaa opiskelijan kielitietoisuutta ja eri kielten rinnakkaista käyttöä, monilukutaidon kehittymistä sekä sosiaalistumista kieliyhteisöön. Kielikasvatus auttaa opiskelijaa myös rakentamaan kielellistä ja kulttuurista identiteettiään. Tavoitteena on oppia tunnistamaan ja arvostamaan kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta sekä kielellisiä oikeuksia omassa arjessa ja laajemmin yhteiskunnassa.

Opiskelussa otetaan huomioon opiskelijoiden lähtökohdat ja kielitaito. Opiskelussa hyödynnetään vaihtelevia opiskeluympäristöjä, kuten kirjastoja, teattereita ja museoita sekä muita kulttuurilaitoksia. Opiskelija hyödyntää opiskelussa myös omaa kieliyhteisöään, omia kielenkäyttö- ja tekstiympäristöjään sekä kouluyhteisön ja muiden yhteisöjen kielellistä ja kulttuurista moninaisuutta. Opiskelussa käytetään opiskelijoille riittävän haastavia, merkityksellisiä, kokemuksellisia sekä luovuutta kehittäviä aineistoja ja menetelmiä.

Tämä ohje on laadittu kaikille niille kielille, joita opetetaan opiskelijan omana äidinkielenä. Tavoitteet ja sisällöt on määritelty koko lukiokoulutuksen ajan kaksi opetustuntia viikossa annettavaa opiskelijan oman äidinkielen opetusta varten. Koulutuksen järjestäjä laatii paikallisen opetussuunnitelman, jolloin opetuksen tavoitteet määritellään ja sisällöt valitaan huomioiden opetettavan kielen erityispiirteet, muun muassa kirjoitusjärjestelmä. Opetussuunnitelma voidaan laatia myös koulutuksen järjestäjien yhteistyönä.

Opetuksen tehtävä

Opiskelijan oman äidinkielen opetus ohjaa monipuoliseen itsensä ilmaisemiseen, vuorovaikutustaitojen kehittämiseen, aktiiviseen tiedonhankintaan, tiedon kriittiseen käsittelyyn, tekstien tulkintaan ja eettiseen pohdintaan. Opetuksen tehtävänä on tukea ja kehittää opiskelijan kielitietoisuutta. Opiskelijan arvostus omaa äidinkieltään kohtaan syvenee, ja hän motivoituu kehittämään edelleen omaa äidinkielen taitoaan.

Opetuksessa yhdistyvät kieli-, kirjallisuus- ja kulttuurintutkimuksen ilmiöt. Opiskelijan oman äidinkielen tuntemus ja monipuolinen käyttö laajenevat, ja hän oppii tuntemaan kielialueensa juuria ja kehittää taitoaan vertailla kielen eri piirteitä muiden osaamiensa kielten kanssa. Opiskelija laajentaa sana- ja käsitevarantoaan ja kehittää monilukutaitoaan. Hän kehittää taitoaan hyödyntää omakielisiä tekstejä ja tuottaa tekstejä eri tarkoituksiin. Opiskelijan tuntemus oman kulttuurialueensa kirjallisuudesta, kertomaperinteestä, visuaalisesta kulttuurista, musiikista ja draamasta syvenee.

Opetuksen tavoitteet

Lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opetuksen yleiset tavoitteet liittyvät opiskelijan vuorovaikutusosaamiseen, tekstien tulkitsemisen taitoihin, tekstien tuottamisen taitoihin sekä kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittymiseen. Tavoitealueittain yleiset tavoitteet ovat seuraavat.

Vuorovaikutusosaaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- pystyy tavoitteelliseen, tarkoituksenmukaiseen ja eettiseen vuorovaikutukseen niin esiintymis- kuin ryhmäviestintätilanteissakin sekä osaa analysoida, arvioida ja kehittää omaa vuorovaikutusosaamistaan
- osaa analysoida ja arvioida erilaisia vuorovaikutustilanteita ja -suhteita, niihin liittyviä vuorovaikutusilmiöitä ja -taitoja sekä niihin liittyvää etiikkaa.

Tekstien tulkitseminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa analysoida ja arvioida monimuotoisia tekstejä, kuten asia- ja mediatekstejä, kirjallisuutta ja puhuttuja tekstejä, tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä tekstien analyysissä
- kehittää kauno- ja tietokirjallisuuden tulkitsevan ja elämyksellisen lukemisen taitojaan, syventää ymmärrystään kirjallisuuden keinoista ja hyödyntää tarkoituksenmukaisia käsitteitä kirjallisuuden analyysissä
- osaa kriittisesti arvioida erilaisia tiedonlähteitä sekä niiden tarkoituksiperiä, luotettavuutta ja käytettävyyttä.

Tekstien tuottaminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- kehittää kriittistä ja kulttuurista monilukutaitoaan niin, että osaa hyödyntää ja tuottaa monimuotoisia tekstejä tietoisena niiden tavoitteista ja konteksteista, ja osaa ilmaista ja perustella ajatuksiaan sekä käyttää tilanteeseen sopivaa kieltä ja ilmaisutapoja
- hallitsee tekstien tuottamisen prosessin eri vaiheet, osaa reflektoida omia tekstin tuottamisen prosessejaan ja antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä hyödyntää sitä tekstien tuottamisessa
- vahvistaa yleiskielen ja sen normien sekä kirjoitetun ja puhutun kielen konventioiden hallintaa, käyttää lähteitä tarkoituksenmukaisella tavalla sekä ymmärtää ja noudattaa tekijänoikeuksia.

Kieli- ja kulttuuritietoisuuden kehittyminen

Tavoitteena on, että opiskelija

- ymmärtää kielen ja tiedonalojen kielen merkityksen oppimiselle ja ajattelulle sekä kielellisen ja kulttuurisen moninaisuuden merkityksen identiteeteille
- syventää tietojaan oman äidinkielen rakenteista, sanavarannosta, eri rekistereistä, ilmaisun keinoista ja sävyistä, niiden luomista merkityksistä sekä kirjallisuudesta ja muista kulttuurituotteista.

Arviointi

Arvioinnin tehtävänä on edistää ja tukea oppimista sekä tehdä näkyväksi osaamisen eri ulottuvuuksia ja opiskelijan taitojen karttumista. Palautteen antaminen ja arviointi kytkeytyvät oppimäärän yleisistä tavoitteista johdettuihin moduulikohtaisiin tavoitteisiin. Moduulikohtaiset tavoitteet muodostavat paikallisten opintojaksojen tavoitteet tai yhdistyvät sellaisiksi. Arvioinnin tulee olla monipuolista, avointa, oikeudenmukaista, osallistavaa, kannustavaa ja itsearviointiin ohjaavaa. Oppimisen ja osaamisen arvioinnissa käytetään monipuolisia menetelmiä, kuten havainnointia ja erilaisia näyttöjä.

Opintojakson aikainen arviointi voi koostua esimerkiksi palautteen antamisesta, itsearvioinnista ja vertaisarvioinnista, jotka tukevat opiskelijaa osaamisensa kehittämisessä oppimisprosessin aikana. Arviointivuorovaikutuksen ja palautteen sekä itsearviointitaitojen avulla opiskelija kehittää käsitystä itsestään puhujana, kuuntelijana sekä tekstien tuottajana ja tulkitsijana.

Opintojakson lopussa tehtävä arviointi perustuu sen sisältämien moduulien tavoitteiden saavuttamiseen. Opintojakson tavoitteisiin voi sisältyä moduulien tavoitteiden lisäksi myös paikallisesti määriteltäviä laaja-alaisen osaamisen tavoitteita. Opintojakson alussa tavoitteet kerrotaan opiskelijoille, jotta sekä opettaja että opiskelijat voivat seurata opinnoissa edistymistä. Opintojakson arviointiin vaikuttavat monipuoliset näytöt, kuten kirjalliset, suulliset ja mahdolliset muut tuotokset, sekä aktiivinen työskentely opintojakson aikana. Jos opintojakso koostuu useammasta saman oppimäärän moduulista, annetaan niistä yksi arvosana.

Opinnot

OÄI1 Tekstien tulkinta ja kirjoittaminen (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- osaa tuottaa, tulkita ja arvioida erilaisia, monimuotoisia tekstejä ja niiden rakenteita ja ilmaisutapoja
- rohkaistuu kirjoittajana ja hallitsee kirjoittamisprosessin eri vaiheet
- osaa käyttää muita tekstejä oman kirjoittamisen pohjana
- syventää käsitystä itsestään tekstien tulkitsijana ja tuottajana sekä palautteen antajana ja vastaanottajana.

Keskeiset sisällöt

- keskeiset tekstilajit: kertovat, kuvaavat, ohjaavat, kantaa ottavat ja pohtivat tekstit sekä niiden yhdistelmät
- tekstien kohderyhmät, tekstikokonaisuuden rakentuminen; tekstin tavoitteen, kontekstien, sisällön, rakenteen, ilmaisutapojen ja näkökulmien analyysi
- erilajisten tekstien tuottamisen prosessi yksin ja yhdessä sekä tekstien pohjalta kirjoittaminen, referointi ja kommentointi
- tekstien moniäänisyys ja intertekstuaalisuus

- kielen- ja tekstinhuoltoa

OÄI2 Kieli- ja tekstitietoisuus (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *kehittää kieli- ja tekstitietoisuuttaan*
- *syventää ymmärrystään omasta äidinkielestä ja teksteistä merkityksiä rakentavina kokonaisuuksina.*

Keskeiset sisällöt

- *äidinkieli ja identiteetti, kielen vaihtelu, kielten vertailu, kielten asema, kielten elinvoimaisuus ja uhanalaisuus*
- *kielipolitiikka, yksi- ja monikielisyys, kieli-ideologiat, kielenohjailun periaatteet*
- *monilukutaidon käsite, tekstilajin käsite, laaja tekstikäsite*

OÄI3 Vuorovaikutus 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *lisää viestintärohkeuttaan ja syventää viestijäkuvaansa sekä käsitystään kielestä ja identiteetistä*
- *syventää ryhmäviestintätaitojaan ja oppii analysoimaan ja arvioimaan ryhmäviestinnän ilmiöitä*
- *oppii tarkastelemaan kielen ja nonverbaalisten keinojen merkitystä ja tilanteista vaihtelua eri vuorovaikutustilanteissa.*

Keskeiset sisällöt

- *oman vuorovaikutusosaamisen reflektointi, palautteen antaminen ja vastaanottaminen, kuuntelutaidot sekä tavoitteellinen ja rakentava osallistuminen ryhmän vuorovaikutukseen*
- *vuorovaikutustilanteiden analyysi, keskustelun rakentuminen, merkitysneuvottelu, kieli ja nonverbaalinen viestintä*
- *kieli ja identiteetti sekä kielen tilanteinen vaihtelu*

OÄI4 Kirjallisuus 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- *syventää ja monipuolistaa lukemisen tapojaan*
- *tuntee omakielisen kauno- ja tietokirjallisuuden sekä elokuvan lajeja ja ilmaisukeinoja*
- *monipuolistaa taitoaan lukea, analysoida ja tulkita monimuotoista kirjallisuutta tarkoituksenmukaista lähestymistapaa ja käsitteistöä hyödyntäen*
- *oppii tuntemaan omaa aineellista ja aineetonta kulttuuriperintöä.*

Keskeiset sisällöt

- *kirjallisuuden tehtäviä ja lukemisen tapoja, erityisesti elämyksellinen ja kokemuksellinen lukeminen ja kirjoittaminen*
- *kirjallisuuden keskeisiä lajeja, ilmaisukeinoja ja analyysin käsitteitä*
- *kertomus ja kertomuksellisuus kauno- ja tietokirjallisuudessa*

- monimuotoisten tekstien kerronta, esimerkiksi teatteriesityksen, elokuvan ja musiikin kerronta

OÄI5 Tekstien tulkinta 1 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- syventää kriittistä lukutaitoaan, erityisesti medialukutaitoaan
- oppii tulkitsemaan monimuotoisia tekstejä ja analysoimaan niiden ilmaisutapoja sekä vuorovaikutusta
- ymmärtää median toimintatapoja, median merkityksen identiteettien rakentumisessa ja median roolin yhteiskunnallisena vaikuttajana
- osaa perustella monipuolisesti näkemyksiään, ymmärtää toisen esittämiä perusteluja ja osaa arvioida niitä sekä osaa suhtautua rakentavasti eriäviin näkemyksiin.

Keskeiset sisällöt

- sananvapaus, mediakritiikki, mediaetiikka
- vaikuttamisen kielelliset ja audiovisuaaliset keinot sekä argumentoinnin tavat ja retoriset keinot
- tekstien ideologisuuden tunnistaminen, mielipiteen ja tutkimustiedon erot, vähemmistöjen ja vähemmistökielten näkyvyys mediassa
- lähdekritiikki, tiedonhankinta ja tiedonhallinta, tekijänoikeudet
- puhuttujen ja kirjoitettujen kantaa ottavien ja vaikuttavien tekstien analysointia ja tuottamista

OÄI6 Kirjoittaminen 1 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- rohkaistuu kirjoittajana ja syventää omakielisen kirjoitusprosessin hallinnan taitojaan
- osaa käyttää muita omakielisiä tekstejä oman kirjoittamisen pohjana ja arvioida tekstien luotettavuutta
- syventää käsitystään tekstin rakenteen, kielen ja ilmaisutapojen vaikutuksesta tekstin merkityksiin.

Keskeiset sisällöt

- kirjoittaminen prosessina: ideointi, aiheen rajaaminen sekä näkökulman valinta; jäsentely, muokkaaminen ja viimeistely; palautteen antaminen ja vastaanottaminen
- tekstien pohjalta kirjoittaminen, kielen- ja tekstinhuolto
- tekstin omaäänisyyttä tukevia sanataideharjoituksia

OÄI7 Vuorovaikutus 2 (1 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää esiintymisrohkettaan ja ymmärrystään esiintymisjännityksestä
- kehittää esiintymistaitojaan ja kykyään tuottaa erilaisia puhuttuja tekstejä myös digitaalisissa ympäristöissä
- syventää kykyään analysoida ja arvioida puhuttuja tekstejä ja audiovisuaalista viestintää.

Keskeiset sisällöt

- esiintymisjännitys ja vireystila, esiintymisen vuorovaikutteisuus ja yleisön vastuu
- puheenvuoron rakentaminen ja esittäminen yksin, ryhmässä tai audiovisuaalisena tekstinä; kohdentamisen, kontaktin, havainnollistamisen ja ilmaisun taidot
- vuorovaikutustaidot ja -etiikka eri viestintäkanavissa, esimerkiksi sosiaalisessa mediassa
- puhuttujen ja audiovisuaalisten tekstien analysointi ja arviointi

OÄI8 Kirjallisuus 2 (2 op)

Tavoitteet

Moduulin tavoitteena on, että opiskelija

- lisää omakielisen kirjallisuuden tuntemustaan ja oppii tarkastelemaan kaunokirjallisuutta myös osana muuttuvaa yhteiskuntaa
- ymmärtää eri kontekstien merkityksen kirjallisuuden tulkinnassa.

Keskeiset sisällöt

- omakielisen kirjallisuuden tutkimista eri konteksteissaan: tekijän ja lajin konteksti, historiallinen ja kulttuurinen konteksti, poliittinen ja yhteiskunnallinen konteksti
- tekstien tarkastelua eri näkökulmista, kuten ihmiskuvan, identiteettien, maailmankuvan sekä arvo- ja aatemaailman muutosten näkökulmasta
- kirjallisuus monimuotoisena, moniäänisenä ja monikielisenä ilmiönä

Todistukset

Opiskelijalle annetaan osallistumistodistus lukiokoulutusta täydentävän opiskelijan oman äidinkielen opiskelusta. Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana koulutuksen järjestäjän päättämällä tavalla. Muuten noudatetaan lukion opetussuunnitelman perusteiden määräyksiä todistuksiin merkittävistä tiedoista.